T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TARİH ANABİLİM
DALI YENİÇAĞ TARİHİ PROĞRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

H. 1060 – 1061/M. 1650-1651 TARİHLİ 100 NOLU MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ

HAZIRLAYAN
Caner YILMAZ

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Alpay BİZBİRLİK

Manisa
2005

ÖNSÖZ

Tarih araştırmalarını bilimsel ve objektif kılarak en doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlayacak unsur arşiv vesikalarıdır. Bunlardan biri de Şer‘iyye Sicilleri’dir. Bilindiği üzere şer‘iyye sicilleri çok çeşitli konuları içeren dava ve kayıtlardan oluşmaktadır. Bu kayıtlardan faydalanılarak bir şehrin fiziki konumu, siyasi, idarî, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı hakkında ayrıntılı bilgiler edinilebilir.

Bu çalışma, H.1060-1061/M.1650-1651 tarihli Manisa Şer‘iyye Sicili’ndeki dava ve kayıtları esas almak suretiyle Manisa şehrinin, o dönemde, idari, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısını ortaya koymaktadır.Araştırma için zikrolan sicilin seçiminde,incelediğimiz dönemde,Osmanlı Devleti’nin Girit seferi (1645-1669) içerisinde bulunması,Girit’in o dönemde stratejik açıdan Akdeniz’de önemli bir konuma sahip olması,incelediğimiz sicilin de muhtevası bakımından o döneme dair aydınlatıcı belgelere sahip olması önemli etken olmuştur.

Bu çalışma ile incelediğimiz dönemin gerek Osmanlı siyasi durumu gerekse şehir yapısı ile alâkalı genelleme ve tespitlere katkıda bulunacağımıza inanıyoruz. Temennimiz buna benzer çalışmaların, Osmanlı şehirlerinin tümü ve her dönemiyle alâkalı olarak da yapılmasıdır.

Çalışmanın giriş bölümünde, incelediğimiz defterin durumu ve şer‘iyye sicilleri, teknik özellikleri ve önemi hakkında bilgiler verdik. Çalışmamızı üç bölüm halinde düzenledik.

Birinci bölümde, incelediğimiz 100 numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nin transkripsiyonu verilmiştir. Sicilin transkripsiyonu yapılırken Arab alfabesindeki ( ), ( ) ve ( ) harfleri sırasıyla (’), (‘) ve (û) şeklinde, uzun bir (a) sesi veren ( ) ile uzun bir (i) şeklinde okunan ( ) de (â) ve (î) şeklinde yazılmıştır.Arapça ve Farsça kelimelerde ise doğru okumaya gereken itina gösterilmiştir.Sicilin aslında oluşmuş tahribat ve yazı bozukluklar mevcuttur. Tahrib olunmuş yerler (tahrib), okunamayan kısımlar ise (?) şeklinde belirtilmiştir.

İkinci bölümde, defterde geçen dava ve kayıtların bazı başlıklar altında değerlendirmeleri yapılmıştır. Bunlar, şahsın hukuku, aile ve miras hukuku, borçlar,

eşya ve ticaret hukuku, cezâ hukuku, tayin ve tevcihat ile alâkalı konuları içeren dava ve kayıtlardır.

Üçüncü bölümde ise, sicilde geçen dava ve kayıtlara göre Manisa'nın o dönemdeki durumu incelenmiştir. Buna göre mahalleler, kaza, nahiye ve köyler, yer adları, dini ve sosyal kurumlar, şahıs adları, unvan ve lâkablar, meslekler, eşya adları ve fiatları tablolar halinde verilerek değerlendirilmiştir. Araştırma ile ilgili bulguların genel bir değerlendirilmesi, sonuç bölümünde verilmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanması sırasında gerek teşvikleri gerekse yapıcı tenkit ve ikazlarıyla beni yönlendiren, kıymetli vakitlerini harcayarak, ilgi ve yardımlarını esirgemeyen tez danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Alpay BİZBİRLİK'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışmam boyunca maddi ve manevi desteğini gördüğüm aileme de teşekkür ederim.

ÖZET

Son dönemlerde giderek artan ve önem kazanan tarih araştırmalarından biri de şehir tarihi ve buna en temel ve özgün kaynak teşkil eden şer'iyye sicilleridir. Bu çalışmada şer'iyye sicili vasıtasıyla, Manisa şehrinin o dönemde, siyasi, idari, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısını bilimsel bir yaklaşım ve metodla araştırmayı ve Osmanlı şehir yapısıyla alâkalı genelleme ve tespitlere katkıda bulunmayı amaç edindik.

Araştırma, konu bakımından 1650-1651 yıllarında Manisa şehri ve onu günümüze yansıtan, önemli bilgiler içeren ve konuya temel kaynaklık eden H.1060-1061 tarihli 100 nolu Manisa Şer'iyye Sicili'nde yer alan dava ve kayıtlarla sınırlıdır.

İncelediğimiz defter içerdiği dava ve kayıtları itibariyle, Manisa çevresinde, o dönemde şehir merkezi, mahalleler, kaza ve köy gibi yerleşim birimleri ve buralarda yaşamış çeşitli meslek ve konumdaki insanların sosyal yaşamları hakkında bilgiler vermektedir. Bunlar, o dönemde, insanların sahip oldukları ferdi haklardan, aile hayatına yönelik ilişkilere, bunların yanısıra çeşitli eşyalar, ziraî ürün ve aletler, hayvanlar ve bu eşyaların fiatlarını içeren bilgilerdir. Aynı zamanda bu mahkeme kayıtlarından, o dönemde, uygulanan hukuku ve sonuçlarının sosyal hayata yansımalarını da öğrenmek mümkündür. Son olarak defterde geçen bazı belgelerden, o dönemin, siyasi olayları ve merkez-çevre ile olan idari ilişkiler hakkında da bilgiler edinilebilir.

Sonuç olarak incelediğimiz defterde geçen tüm bu veriler nicelik (rakamsal) ve nitelik olarak değerlendirilip bir sonuç halinde sunulmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

One of the history researches with increasing focus of interest lately is studies on urban history, and archives of the court are the main and specific source of this research.

Urban history is a field of history researches having increasing focus of interest, and judicial records of the court are the main and specific sources of these studies. The aim of this study is to evaluate the politic, administrative, social, economic and cultural structure of the city of Manisa by a scientific approach and method and to contribute to the generalizations and determinations related to Ottoman urban structure.

The scope of this study is limited to the city of Manisa between years 1650 and 1651 and the cases and registries in the book of Manisa judicial records of the court dated between H. 1060 and 1061 with the number 100 which provide main source of data for our study.

The cases and registries of the mentioned book provides important information about the city center, districts, towns and villages and the social lives of people having various jobs and social status, These data, while including information on personal rights, family lives and relationships, also includes information about commercial activities, acts taken as crime, dresses and products consumed by people, agricultural products and equipments, animals and the prices of all these. These judicial records also provide information about the law of the era and its effects to the social life. Finally, some of the documents referred in the book helps to obtain some information regarding political events and associative relations between the centrum and its neighbors.

Finally, all the data in the above mentioned book were qualitatively and quantitavely evaluated to obtain an overall conclusion.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ I
ÖZET III
ABSTRACT IV
İÇİNDEKİLER V
KISALTMALAR VIII
TABLOLAR LİSTESİ IX
GİRİŞ XIII
a. 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nin Durumu XIII
b. Şer'iyye Sicili, Teknik Özellikleri ve Önemi XV

I. BÖLÜM
H.1060-1061/M.1650-1651 TARİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU 1

II. BÖLÜM
H.1060-1061/M.1650-1651 TARİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ 268
1. Şahsın Hukuku İle Alâkalı Kayıtlar 269
a. Kefâlet İle Alâkalı Kayıtlar 270
b. Vekâlet İle Alâkalı Kayıtlar 271
c. Cariye ve Kölelik İle Alâkalı Kayıtlar 275
d. İhtidâ İle Alâkalı Kayıtlar 277
2. Aile ve Mirâs Hukuku İle Alâkalı Kayıtlar 278
a. Kisve-Bâha ve Nafaka Kayıtları 279
b. Vasî ve Vasîye Tayini İle Alâkalı Kayıtlar 281
c. Miras İle Alâkalı Kayıtlar 283
d. Evlenme ve Boşanma İle Alâkalı Kayıtlar 287

3. Borçlar, Eşya ve Ticaret Hukuku İle Alâkalı Kayıtlar 292
a. Ticaret (Alım-Satım) İle Alâkalı Kayıtlar 293
b. Alacak ve Borç Kayıtları 297
c. Kira Akdi İle Alâkalı Kayıtlar 302
d. Mukata'a Kayıtları 305
e. Avârız Kayıtları 309
f. Timar Kayıtları 313
g. Öşür Kayıtları 321
4. Cezâ Hukuku İle Alâkalı Kayıtlar 322
a. Adam Öldürme İle Alâkalı Kayıtlar 323
b. Zinâ Olayları İle Alâkalı Kayıtlar 328
c. Hırsızlık İle Alâkalı Kayıtlar 330
d. İçki İçme İle Alâkalı Kayıtlar 331
e. Adam Dövme ve Yaralama İle Alâkalı Kayıtlar 332
5. Tayin ve Tevcihat Kayıtları 335
6. Çeşitli Konulara Dair Kayıtlar 339

III. BÖLÜM

H.1060-1061/M.1650-1651 TARİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ'NE GÖRE MANİSA 341
a. Kayıtlara Göre Manisa'nın Mahalleleri 342
b. Kayıtlarda Geçen Kaza, Nahiye ve Köy Adları 346
c. Kayıtlarda Geçen Mevkî Adları 353
d. Kayıtlarda Geçen Dini ve Sosyal Kurumlar 354
d.1. Sosyal Kurumlar 357
d.1.a. Vakıflar 357
d.1.b. Çarşı ve Hanlar 365
d.1.c. Hamamlar 367
d.1.d. Çeşme ve Su Kuyuları 367
e. Dinî Gruplar 368
f. Kayıtlarda Geçen Şahıs Adları, Ünvanlar ve Lâkablar 369
f.1. Şahıs Adları 369

f.2. Ünvanlar ve Lâkablar 375
g. Kayıtlarda Geçen Meslek Erbabı ve Meslekler 377
h. Kayıtlarda Geçen Ev Eşyası, Giyim-Kuşam, Takı İsimleri, Hayvancılık ve Ziraatla Alakalı Mahalli Kelimeler 382
ı. Üretim 389
i. Fiatlar 390

SONUÇ 397
BİBLİYOGRAFYA 402
EKLER
a. Belgeler
b. Haritalar
c. Fotoğraflar

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
A.Ü.D.T.F.C.F.D.	: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
H.	: Hicrî tarih
İ.A.	: İslâm Ansiklopedisi
M.	: Miladî tarih
mad.	: Madde
mh.	: Mahalle
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ş.S.	: Manisa Şer‘iyye Sicili
S.	: Sayı
s.	: Sahife
ss.	: Sayfadan sayfaya
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Şahsın Hukuku İle Alâkalı Kayıtların Tasnifi 269
Tablo 2: Kefâlet Türlerinin Kayıtlara Göre Tasnifi 270
Tablo 3: Kefâlet İle Alâkalı Kayıtlar 271
Tablo 4: Vekâlet Davaları Tasnifi 272
Tablo 5: Vekâlet İle Alâkalı Kayıtlar 273
Tablo 6: Cariye ve Köle Kayıtlarının Tasnifi 275
Tablo 7: Cariye ve Kölelik İle Alâkalı Kayıtlar 277
Tablo 8: İhtidâ İle Alâkalı Kayıtlar 278
Tablo 9: Aile ve Miras Hukuku İle Alâkalı Kayıtların Tasnifi 279
Tablo 10: Nafaka Davalarının Verilen Kişi ve Miktarları Bakımından Tasnifi 280
Tablo 11: Kisve-Bâhâ ve Nafaka İle Alâkalı Kayıtlar 281
Tablo 12: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Vasilerin Tayin Şekilleri 282
Tablo 13: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Vasi Tayin Tasnifi 282
Tablo 14: Vasi ve Vasiye İle Alâkalı Kayıtlar 283
Tablo 15: Konularına Göre Miras Davalarının Tasnifi 285
Tablo 16: Miras İle Alâkalı Kayıtlar 286
Tablo 17: Evlenme ve Boşanma Davaları Tasnifi 288
Tablo 18: Boşanma Davaları Tasnifi 289
Tablo 19: Boşanmaların Neticeleri Bakımından Tasnifi 290
Tablo 20: Evlenme ve Boşanma İle Alâkalı Kayıtlar 291
Tablo 21: Borçlar, Eşya ve Ticaret Hukuku İle Alâkalı Kayıtların Tasnifi 292
Tablo 22: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Alım-Satımı Yapılan Mülklerin Kayıtlara Göre Tasnifi 294
Tablo 23: Ticaret (Alım-Satım) İle Alâkalı Kayıtlar 296
Tablo 24: Konularına Göre Alacak-Borç Davalarının Tasnifi 298
Tablo 25: Borçların Özel Durumlarına Göre Tasnifi 300
Tablo 26: Borçların Neticeleri Bakımından Tasnifi 300

Tablo 27: Alacak-Borç İle Alâkalı Kayıtlar 301
Tablo 28: Kira Akdi İle Alâkalı Kayıtların Tasnifi 302
Tablo 29: Özel Kira Akidlerine Göre Kayıtların Tasnifi 303
Tablo 30: İş Görme Amacına Göre Akidler 304
Tablo 31: Kira Akdi İle Alakalı Kayıtlar 304
Tablo 32: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Bulunan Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi 305
Tablo 33: Devlete Ait Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi 306
Tablo 34: Vakıflara Tahsis Edilen Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi 307
Tablo 35: Has Olarak Tahsis Edilen Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi 308
Tablo 36: Mukata'a İle Alâkalı Kayıtlar 308
Tablo 37: Toplanma Şekline Göre Avârız Vergi Kayıtlarının Tasnifi 310
Tablo 38: Avârız İle Alâkalı Kayıtlar 313
Tablo 39: Timar Kayıtlarının Çeşitleri Bakımından Tasnifi 314
Tablo 40: Timar İle Alâkalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi 316
Tablo 41: Timar İle Alâkalı Kayıtlar 320
Tablo 42: Öşür İle Alâkalı Kayıtlar 322
Tablo 43: Cezâ Hukuku İle Alâkalı Kayıtların Tasnifi 323
Tablo 44: Adam Öldürme İle Alâkalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi 324
Tablo 45: Adam Öldürme İle Alâkalı Suçların Kayıtlara Göre Tasnifi 324
Tablo 46: Adam Öldürme İle Alâkalı Kayıtlar 328
Tablo 47: Zinâ Olayları İle Alâkalı Kayıtlar 330
Tablo 48: Hırsızlık İle Alâkalı Kayıtlar 331
Tablo 49: İçki İçme İle Alâkalı Kayıtlar 332
Tablo 50: Şahıslara Karşı İşlenen Müessir Fiillerin Kayıtlara Göre Tasnifi 332
Tablo 51: Adam Dövme ve Yaralama İle Alâkalı Kayıtlar 334
Tablo 52: Tayin ve Tevcihat Kayıtlarının Tasnifi 335
Tablo 53: Tayin ve Tevcihat İle Alâkalı Kayıtlar 339
Tablo 54: Çeşitli Konular İle Alâkalı Kayıtlar 340
Tablo 55: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Mahalle İsimleri 343
Tablo 56: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Kaza ve Nahiye Adları 347
Tablo 57: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Köy Adları 349
Tablo 58: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Yer Adları 353

Tablo 59: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’ne Göre Dini ve Sosyal Müesseselerin Dağılımı 355
Tablo 60: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Dinî Kurumlar 356
Tablo 61: Vakıflar İle Alâkalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi 357
Tablo 62: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Vakıfların Dağılımı 358
Tablo 63: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Vakıf İsimleri 359
Tablo 64: 1650-1651 Döneminde Tayini Yapılan Vakıf Görevlileri 361
Tablo 65: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Vakıflar İle Alâkalı Kayıtlar 362
Tablo 66: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Zâviyeler 365
Tablo 67: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Çarşılar 366
Tablo 68: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Hanlar 367
Tablo 69: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Hamamlar 367
Tablo 70: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Çeşme ve Su Kuyuları 368
Tablo 71: Müslüman ve Gayrî Müslim Şahıs İsimlerinin Tasnifi 369
Tablo 72: İsimlerin Kökenlerinin Tasnifi 369
Tablo 73: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Adı Geçen Müslüman Erkek İsimleri 370
Tablo 74: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Adı Geçen Müslüman Kadın İsimleri 372
Tablo 75: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Adı Geçen Gayr-i Müslim Erkek İsimleri 374
Tablo 76: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Adı Geçen Gayrî Müslim Kadın İsimleri 375
Tablo 77: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Ünvanlar 375
Tablo 78: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Lâkablar 376
Tablo 79: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Meslek İsimleri 378
Tablo 80: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Ev Eşyaları İsimleri 382
Tablo 81: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Zâtî Eşyaları İsimleri 384
Tablo 82: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Takı İsimleri 384
Tablo 83: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Giyim-Kuşam Eşyaları İsimleri 385
Tablo 84: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Kumaş İsimleri 386

Tablo 85: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Hayvancılıkla Alâkalı İsimler 387
Tablo 86: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Zirâatla Alâkalı Kelimeler 387
Tablo 87: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mülk ve Eşya Fiatları 390
Tablo 88: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Giyecek ve Kumaş Fiatları 395
Tablo 89: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Takı Eşyaları Fiatları 395
Tablo 90: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Hayvan Fiatları 396

GİRİŞ

a. 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nin Durumu

Manisa'ya ait 432 adet sicil defteri olup bunlardan en eskisi H.929-953/M.1523-1547 en sonuncusu ise H.1327-1328/M.1909-1910 tarihlidir.[1] İncelemeye çalıştığımız sicil ise Manisa'ya ait sicillerden 100 nolusu olup H.1060-1061/M.1650-1651 yıllarına ait kayıtları içermektedir. Sicilin aslı, diğer sicillerin çoğu gibi, Ankara'da Milli Kütüphane'de bulunmaktadır. Sicilin mikrofilmi ise Manisa İl Halk Kütüphanesi'nde mevcuttur.

İncelediğimiz defter 41x14 ebadında, 67 varak 134 sayfa olup, siyah meşin ciltlidir. Defterin asıl nüshasında sayfa numaraları bulunmayıp, sonradan verildiği anlaşılmaktadır. Biz de,defterin çeviri yazısını yaparken aynı numaraları kullanıp, daha sonra,belgelerin ait olduğu sayfadaki sırasını, numara ile, (örneğin: Defterin 10. sayfasının 1. belgesini 10/1 şeklinde) belirttik.

İncelediğimiz defterin genelde sayfa yapısı; satırbaşı ve sonları ile sayfaların alt ve üst başlarında -yaklaşık olarak- birer santimetrelik boşluk bırakılarak oluşturulmuştur. Ancak bazı kayıtlarda bu boşluklara ve satır aralarına çok küçük ve okunmayacak tarzda eklemeler yapılmıştır. Bunların okunması oldukça zor ve yorucu olmuştur.

Defterin bazı sayfalarında, elimizde olmayan nedenlerden dolayı, okunmasını engelleyecek tahribat mevcuttur. Bunlar, rutûbetten dolayı mürekkebi akmış, yazısı silinerek dağılmış veya satırların bazıları cilt payı içerisinde kalmış tahriplerdir. Bunlara kâtiplerin, bazı kayıtları kötü veya karışık tarzda yazmalarını da ekleyebiliriz.

Defterde dört değişik yazım tarzı bulunmaktadır. Bu tarz değişiklikleri, kâtip değişmesi ile ortaya çıkmış olmalıdır. Defterde toplam 354 belge ve kayıt bulunmaktadır. Bunlardan 226'sı mahkemede görülen davalara ilişkindir. Diğer kalan

[1] Ahmed Akgündüz, Şer'iyye Sicili, C.I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, ss. 201-203.

88 belge ise merkezden gönderilen ve kadı tarafından deftere işlenmiş olan ferman, berat, buyrultu ve mektûb türü belgelerdir.

Defterin başından 30. sayfaya kadar olan belgeler ile 71. sayfadan 134. sayfaya kadar olan belgeler, kadının mahkemede düzenleyip deftere kaydettiği dava kayıtlarından oluşmaktadır. Defterin 30. sayfasından 71. sayfaya kadar olan belgeler ise, kadılığa hitaben merkezden gelen evrâk suretlerinden oluşan belgelerdir.

Defterin ilk sayfasındaki kayıt (dibace)dan Manisa kadısının Ahmed Efendi el-Bursevî'nin yerine tayin olunan Abdullah Efendi olduğunu anlıyoruz. Daha sonra bir belgeden Muiziddin Efendi'nin Manisa kadılığına tayin olunduğunu görmekteyiz.[2]

İncelediğimiz kayıtlardan nâiblik görevini ise sırasıyla Sun'ullah Efendi[3], Muhammed Efendi[4] ve Nûh Efendi[5]'nin yaptığını anlıyoruz.

Defterin tutulduğu yıllarda kâtiplik görevini, değişik dönemlerde, Resmî Çelebi[6], Ali Çelebi[7], Ahmed Çelebi[8], Abdullah Çelebi[9], Hasan Çelebi[10] ve Abdüllatif Efendi[11]'nin yaptığını çeşitli dava kayıtlarının sonundaki şâhitler (şuhûdü'l-hâl) bölümünde adlarının yazılmasından anlıyoruz.

Mahkemede muhzırlık görevini ise en son Ebu Bekir bin Osman'ın bunun yanı sıra, değişik dönemlerde, Ömer bin Veli, el-Hâc Abdulgaffar bin Sefer, Halil bin İbrahim, Mustafa bin Hasan ve Mehmed bin Ali Bali'nın yaptığını muhzırlık tayini ile alâkalı bir belgeden öğreniyoruz.[12] Bunlardan başka çeşitli dava kayıtlarının şâhitler bölümünden diğer muhzırları da öğrenebilmekteyiz.[13]

Kısaca içeriğinden bahsettiğimiz defterin kayıtları konuları bakımından, o dönem itibariyle, gerek Manisa ve çevresinin idari, siyasî, askerî ve sosyo-ekonomik

---

[2] M.Ş.S., 100, s. 44/1.
[3] M.Ş.S., 100, s. 90.
[4] M.Ş.S., 100, s. 96.
[5] M.Ş.S., 100, s. 101.
[6] M.Ş.S., 100, s. 1/1, 4/1, 5/2, 6/1, 10/1, 15/1 vd.
[7] M.Ş.S., 100, s. 1/2.
[8] M.Ş.S., 100, s. 1/2,, 94/2, 118/1.
[9] M.Ş.S., 100, s. 6/1.
[10] M.Ş.S., 100, s. 6/2.
[11] M.Ş.S., 100, s. 118/1.
[12] M.Ş.S., 100, s. 134/2.
[13] Sicilde geçen diğer muhzırlar; Hasan bin El-Hâc Ebu Bekir, El-Hâc İbrahim bin Mehmed, Hasan bin El-Hâc Mustafa, Ömer Beşe bin Ali, Hüseyin bin Ali, Bayram bin Hasan, Hacı Ebu Bekir ve Kadri bin Hasan. M.Ş.S., 100, s.21/3, 28/1, 71/2, 72/1, 82/1, 95/1, 97/1, 127/1 vd.

tarihi için gerekse Osmanlı Devleti'nin o dönemde, içinde bulunduğu durumu hakkında aydınlatıcı bilgiler içermektedir.

b. Şer'iyye Sicili, Teknik Özellikleri ve Önemi

Sicil, lûgatta "resmî vesîkaların kaydedildiği kütük"[14] anlamında olup; Osmanlı kadı mahkeme[15]lerinde davalara ilişkin verilen i'lâm, hüccet ve cezalara, devlet merkezinden kadılara gönderilen fermanlar, tayin buyrultuları, berâtları vb. içeren belgelerin kayıt olduğu defterlere Şer'iyye Sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri ve zabt-ı vekayi sicilleri denilirdi.[16]

Mahkemede alınan kararların "mukayyid" denilen görevliler tarafından kaydolunduğu[17] siciller, belirli kaidelere göre değişik ebadda (dar, enli ve uzun boylu) olabiliyordu. Sicillerde yaygın olan yazı çeşitleri "ta'lîk kırması", "rika kırması" ve "dîvânî"[18] olup sağlam ve parlak kağıtlara yazılırdı. Göreve yeni başlayan kadı ilk olarak adını, sanını ve göreve başladığı tarihi, Arapça duaların da bulunduğu defterin ilk sayfasına (dibace) yazardı. Görevi sona erince de defteri yeni göreve başlayacak kadıya teslim etmek zorunda idi.[19]

Şer'iyye sicillerinin dili genelde Türkçe olup vakıf, azat etme gibi dini konularla alakalı belgeler bazen Arapça yazılıyordu. Önemli konuları içeren bu defterler büyük bir itina ile korunurdu.[20] Çünkü kadı, ilâm ve hüccetlerin bir kopyasını hak sahiplerine

---

[14] Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2002, s. 951.

[15] Osmanlı şer'i davaların görüldüğü ve karar verildiği yere mahkeme veya meclis-i şer'i denilir ve bir yerde mahkeme kurulması, padişah beratı ile, o yerde bir kadı veya onun vekili naibin bulunmasına bağlı idi. Bkz. Halil İnalcık, "Mahkeme", mad., İ.A, C.7, M.E.B., 1997, s. 149.

[16] Abdülaziz Bayındır, İslam Muhakeme Hukuku, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986, s. 1.

[17] İbrahim Yılmazçelik, "Şer'iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, s. 160.

[18] Nasi Aslan, "Milli Arşivimiz İçerisinde Şer'iyye Sicilleri: Eğitim ve Terminoloji Problemi", I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, s. 191.

[19] Ahmed Akgündüz, "Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002,ss.58-59

[20] Şinasi Altundağ, "Osmanlılarda Kadıların Salahiyet ve Vazifeleri Hakkında", VI. Türk Tarih Kongresi, TTK, Ankara 1967, s. 346.

verdiğinden, ortaya çıkacak bir sahtekarlık durumunda, kendinde bulunan defterin kayıtlarına bakarak kontrol edebilirdi.[21]

Şer'iyye sicilinde bulunan konular iki bölümde incelenebilir: 1- Kadılar tarafından mahkemede düzenlenen kayıtlardır. Bunlar; Hüccet, i'lâm, marûz, mürâseler ve diğer kayıtlar. 2- Merkezden, kadılara hitâben gönderilen ferman, tayin berâtları, buyrultular ve diğer hüküm çeşitlerinden oluşan kayıtlardır.[22]

Birinci kısımda yer alan belgeler; Asker kaçakları ve vergileri vermeyenler, devlet kanun ve düzenine karşı gelenlerin davaları, katillere, miras, evlenme-boşanma, alım-satım, alacak-borç, vasî ve nafaka tayini, eşyalara narh konmasına dair vb. dava çeşitlerinden oluşmaktadır. İkinci kısımda yer alan belgeler ise; Sefer emirleri, halktan toplanacak vergiler, devlet memurlarının tayin, azil durumlarına, şehir idaresi ve idarî değişiklikler ve yenilikler vb. konuları içeren ferman, berât, buyrultu ve diğer hükümlerden oluşmakta idi.[23]

Şer'iyye sicillerinde kayıtlı belgeler, ilgili dönem ve yerlere ait, siyasi, idari ve sosyo-ekonomik bilgiler edinebilmek bakımından önem taşımaktadır.

Sicillerde geçen bilgilerden, önemli tarihi olaylara, şahsiyetlere, mahalli yer adlarına ve tarihi müesseselere dair ayrıntılı bilgiler edinilebilir.[24] Sicillerdeki davalardan Osmanlı şer'î ve örfî hukukunun nasıl uygulandığı öğrenilebilir.[25] İslam hukukuna giren şahsın hukuku, aile hukuku, eşya ve borçlar hukuku, kamu hukuku gibi çeşitli alanlardaki uygulamalar şer'iyye sicilindeki davalardan ayrıntılı olarak görülebilir.[26]

---

[21] Abdülaziz Bayındır, a.g.e., s. 2.
[22] Ahmed Akgündüz, "Mahkeme", s. 59.
[23] Bkz. M. Çağatay Uluçay, "Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma", Türkiyat Mecmuası, C.X, İstanbul 1951-1953, ss. 290-292.
[24] Nasi Aslan, a.g.m., s. 188.
[25] M. Akif Aydın, "Osmanlıda Hukuk", Osmanlı Devleti Tarihi (Editör: E. İhsanoğlu), C.2, Feza Gazetecilik Yayını, İstanbul 1999, s. 418.
[26] Kenan Ziya Taş, "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, s. 179.

Şer‘iyye sicillerinin önemi hakkında Türkiye’de ilk çalışmayı İ. Hakkı Uzunçarşılı yapmış[27] ve daha sonra katalog çalışmaları[28], metin yayın çalışmaları[29] ve sicillere dayalı olarak tarih araştırmaları bu çalışmayı takip etmiştir.[30]

Bugün, şer‘iyye sicillerinin bir kısmı İstanbul’da Süleymaniye’de bulunan Müftülük Arşivi’nde bir kısmı da Ankara Milli Kütüphane’de muhafaza edilmektedir.[31]

[27] İ. Hakkı Uzunçarşılı, “Şer‘iyye Mahkeme Sicilleri”, Ülkü, 29, (1935), ss. 365-368; Diğer bazı önemli çalışmalar: H. İnalcık, “Saray Bosna Şer‘iyye Sicillerine Göre Viyana Bozgunundan Sonraki Harp Yıllarında Bosna, Tarih Vesikaları, S.9, ss. 178-187 ve S.II, ss. 372-382; Kamil Kepecioğlu, “Bursa Şer‘iyye Sicillerinden ve Muhtelif Arşiv Kayıtlarından Toplanan Bilgiler ve Vesikalar”, Vakıflar Dergisi, II, ss. 405-421; S. Ünver, “Bursa Şer‘iyye Sicillerinden Askeri Hükümler ve Kayıtlara Dair Notlar, Belleten, XXVIII/112, ss. 768-772.

[28] Katalog çalışmalarından bazıları: Mücteba İlgürel, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, E.F.T.D., S.28-29, (1974-1975), İstanbul 1975, ss. 123-166; Yusuf Halaçoğlu, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, E.F.T.D, S.30 (Mart 1976), İstanbul 1976, ss. 99-108; O. Ersoy, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, AÜDTCFD, XXI/3-4 (Temmuz-Aralık 1963), Ankara 1964, ss. 33-65.

[29] C.C. Güzelbey, Gaziantep Şer‘î Mahkeme Sicilleri I. Fasikül (1886-1909), Gaziantep 1966. II. Fasikül (1841-1886), Gaziantep 1966, III. Fasikül) (1826-1838), Gaziantep 1966.

[30] İbrahim Yılmazçelik, a.g.m., ss. 165-166.

[31] İbrahim Yılmazçelik, a.g.m., s. 159.

I. BÖLÜM

H.1060-1061 / M.1650-1651 TÂRİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

Hâze'l-vakâyi'ül-vâkı'ât fi zahr-i â'lîmü'l-ulemâ' ve eâlî efdâlü'l-fudalâ' ve'l-mevâlî hazret-i Abdullah Efendi el-müştehir beyne'l-ulemâ'i's-sâde ve imâm-zâde ce'alullahü'l-ilm ve't-toka zâde'l-kâdî Medine-i Mağnisa el-mahmiyye (?) mine'r-ricâl ve'n-nisâ ani'l-darrâ ve'l-bâsâ ve fi nevbeti fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi El-Bursevî tahrîren fi yevmü'l-isneyn hüve'l-humsü's-sâlis mine'l-humsü's-sânî mine'l-sülüsi's-sânî mine'l-südüsi's-sâdis mine'l-nısfü's-sânî ve mine'l-öşrü'l-âşir ve mine'l-aşerei's-sâdis bâ'de'l-elf min hicreti'n-nebî ellezî kemâ yâra men emâmehû yâra mine'l-hâlef-i aleyhî efdâlü's-salâvât ve ekmâlü tahiyye fî 18 min Zi'l-hiccei'ş-şerîfe sene sittîn ve elf

S.1.B.1.

Vech-i muharrer budur ki Rum ilinde Bulugarat nâm karye sâkinlerinden olub el'ân Mağnisa dâr-ı salâhda sâkin olan Vâsîl nâmında zımmî meclis-i şer'-i hâtıra hâzır olub cibilliyetinde mezkûr olan imân-ı bâtınesini izhâr-ı birle takrîr-i kelâm idüb ben edyân-ı bâtılada iken ismim Vâsîl olub hâlen din-i bâtılımdan hurûcum hasebiyle dîn-i islâma dâhil olmağın ismim Hasan ismiyle müste'mien olmağın taleb iderim didikde şart-ı İslâm olan kelime-i şehâdet ve âyîn-i İslâm-i mezbûre telkîn olunub Lâ ilâhe illallah Muhâmeden resûlullah kelimesini mezbûra ta'lîm-i birle tekellüm itdirilüb sâir âdâb-ı dîn telkîn olunmağla vech-i muharrer üzre ismi Hasan virilüb islâmına hükm-i sahîh-i şer'î olunub alâmet-i İslâm olan imâme-yi re'sine vaz' birle mâ-vak'a kayd-ı sicil olundu fî 15 min Şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe ibn Muslu	Mustafa Beşe ibn Hasan	Ahmed Çelebi el-müderris	Abdullah Çelebi el-müderris
Mustafa Çelebi el-müderris	Resmî Çelebi el-kâtib	ve gayrihüm	

S.1.B.2.

Medine-i Mağnisa'da Enarlıca mahâllesinden olub el'ân serdâr-ı râcilin olan hâmil-i hâze'l-kitâb fahr-ül-eşbâh Beşe ibn Abdü'l-kerim makâm-ı şer'î kavîmü'l-lâzımü't-tekrîmde Atar(e)ce mahâllesinden iken sâbıka fevt olan Receb bin Ali'nin sulbî oğlu Osman nâm kebîr ile zevce-i metrûkesi Aişe bint-i İsmâîl nâm Hâtûn mahzârında takrîr-i da'vâ idüb mûrisleri merkûm Habib zimmetinde cihet-i karz-ı şer'-îden ikiyüz aded riyâl-i guruş ile bir simin mücevher kılıc bir kiseden kırk aded riyâl-i

guruş ki cem‘an iki yüz kırk aded riyâl-i guruş olur hakkım vardır talebi derim su’âl olunur muhâllefâtından alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-su’âl ve’l-inkâr ve talebü’l-beyyine-i udûldan el-Hâc Hasan bin Ahmed ve Muharrem bin Veli nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ müddei-i merkûm Mehmed Beşe’nin mezbûrların mûrisleri merkûm Habib vefâtında karz-ı şer‘îden ikiyüz aded riyâl-i guruşunu ve bir simin mücevher kılıc ve bir kiseden kırk aded riyâl-i guruş ki cem‘an ikiyüz kırk aded riyâl-i guruş olur hakkı vardır biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe-riâyet-i şerâiti’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı‘a olmağın mûcebine tahlîf-i hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bit-taleb ketb olundu fî 2 fî Zi’l-hicce li-sene sittîn ve elf

Şuhûdül-hâl:

Fahrü’l-Kuzât Abdüllatif Çelebi İbn Mehmed Efendi	Abdullah Çelebi bin Sâmî Efendi	Ahmed Çelebi el-kâtib	Haydar Efendi zâde Çelebi
Ali Çelebi el-kâtib	Hâcı İbrâhim el-muhzır	Hâcı Mahmûd el-muhzır	
Mehmed Efendi (Cild içinde kaldı okunâmadı)	Kadri Beşe bin Hasan ve gayrihüm	Mehmed Beşe bin Hâllâc	Hâlil bin İbrahim

S.2.B.1.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Emlâk nâhiyesinde Penbelik nâm karyeden Memi bin Abdi nâm katilin verâseti kendülere münhasıra olan zevce-i metrûkesi Tenzile bint-i Yûsuf ile li-eb kız karındaşı Marzîye binti Abdi makâm-ı şer‘-i hâtîr-i lâzımü’t-tevkîrde karye-i mezbûre ahâlîsi ashâbı hâze’l-kitâb el-Hâc Ahmed bin Hızır ve Hüseyin bin Mustafa ve Mehmed bin Ahmed ve Hüseyin bin Abdi ve Mehmed bin Osman ve Mehmed bin Yûsuf ve Mahmûd bin Hüseyin bin Abdi ve Mehmed bin Osman ve Mehmed bin Yûsuf ve Mahmûd bin Hüseyin nâm kimesneler ve sâirleri mahzârlarında her biri ikdâm-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan iki gice mukaddem nısf ül-leylden akdem karye-i mezbûreden bâlâda ismi mezkûr olan el-Hâc Ahmed’i birkaç nefer hârâmî mazan-ı mâl olmak zu‘miyle basub merkûm dâhi habîr olub feryâd ve feza‘ eylediğinde imdâd içün etrâf-ı cevâbından ahâlî-i karye menzillerinden

çıkdıklarında mûrisimiz merkûm Memi'yi zikr olunan hârâm-zâdeler re'yü'l-ayn tüfenk ile urub katl eylediler idi hâlâ katil-i mezbûrun kâtilleri eşkıya ve hârâm-zâdeler olmağla min-bad ahâlî-i karye ve gayriden da'vâ ve taleblerimiz yokdur ba'de'l-yevm mûrisimiz katil-i mezbûrun ru ve diyetine müteallike bizden asâlete ve vekâlete da'vâ ve taleb sâdır olursa lede'l-hükkâmü'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmıya didiklerinde mukırr-ı mezbûran Tenzile ve Marzîye'nin vech-i meşrûh üzre sâdır olan ikrâr-ı ledeynü'l-mukırr-ı lehümü'l-merkûmun vicâhen tasdîk ve kabûl idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn min Zi'l-hicce iş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim ibn	El-Hâc Mahmûd bin	El-Hâc Abdülgaffar
El-Hâc Mehmed	Nasûh	ibn Sefer
Mustafa bin	Ömer bin	ve gayrihüm
Hasan	Veli	

S.2.B.2.

Medine-i Mağnisa'da El-Hâc Yahya mahâllesi kurbunda vâk'i Tekye mescidi dimek ile ma'rûf mescid-i şerîfin imâm ve mü'ezzin ve kayyımına ve hasırına ve meremmet ve imâretine meşrûta nukûd-u müteferrika-i mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan Veli bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed bin el-Hâc Hamza nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb ben pîr ü amel-i mânde olmağla tevliyet-i mezbûreyi hüsn ve ihtiyârım ile mezbûr Mehmed'e fâriğ oldum kıbeli'ş-şer'den dâhi izin virilsün didikde ahâlî-i mahâlle-i mezbûreden zeyl-i kitâbda mestûrü'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn-i mezbûr Mehmed'in hıdmetinde mecd ve sa'yı ve şerâit-i hidemât-ı tevliyeti kemâ yenbağı rai-i mahâl ve müstehak olduğunu alâ tarîkü'ş-şehâde-i cüz' virdiklerinde tevliyet-i mezbûreyi vazîfe-i muâyenesiyle mezbûr Mehmed'e izn-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevm i't-tâsi'-i aşer min Zi'l-hicce iş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İbrâhim Efendi İbn	El-Hâc İlyas bin	Bayrâm Dede İbn
Ebû Bekir	İbrâhim	Yûsuf
El-Hâc Hasan bin	Mehmed Halîfe İbn	Hasan bin

Yûsuf	Bayezid	Hazma
Ali bin	ve gayrihüm mine'l-	
Ömer	huzzâr	

S.2.B.3.

Mutâfü'l-tâf-ı âlihî olan dergâh-ı ma'delet penâh-ı padişahî kalbinden Medine-i Mağnisa-yı behişt-i asa'ye tâbi' Fîrûzlu nâm karye ve gayrinden Sarûhân sancağı Doğancıbaşlığı ile on dört bin altı yüz akçe timâr içün yedine berât-ı şerîf-i âlî-kadr-ı âtîye olunan hâmil-i hâze'l-rakîm-i Mağnisavî Sarı Çâvûş-zâde dimekle ma'rûf fahrü'l-akrân Mahmûd Ağa ibn Mustafa Çâvûş makâm-ı kazâ ve mahâl-i fasl ve imzâ'da timâr-ı mezbûrun bin altmış senesi mahsûlâtına vaz'-ı yed iden Çığırgan-zâde dimekle mevsuf Mustafa Beğ ibn Ali mahzârında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb berât-ı şerîfle mutasarrıf olduğum timâr-ı mezkûr yedi ve sekiz seneden berü livâ-ı mezbûr Doğancıbaşılığı ile kendü üzerimde ve zabt-ı mağrifetimde olub hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve sâir mahsûlât ve rüsûmâtı iş bu yedimde mevcûd olan berevât-i müteâddide mûcebince benim hakk-ı sarfım iken mezbûr Mustafa Beğ bu sene hâsıllar olan a'şâr-ı şer'iyyesini ve sâir mahsûlât-ı rüsûmâtını bi-vech kabz eylemişdir suâl olunub alıvirilmesini taleb iderim didikde gıbbe'l-istintâk ve's-suâl mezbûr Mustafa Beğ cevâbında zikr olunan timâr sâbıka Kütahyalı İbrâhim Ağa nâm kimesnenin timârı olub hâl-i hâyâtında merkûm Mahmûd Ağa'ya fâriğ oldukdan sonra üç sene mukaddem mürûr idüb fevt olmağla oğulları Hüseyin ve Ali nâm kimesneler beyânı timârıdır deyü Âsitâne-i saâdet tarafından timâr-ı mezbûrun a'şâr-ı şer'iyye ve sâir mahsûlat ve rüsûmâtını kabz eylemek bir emr-i şerîf ihrâc eyleyesiz deyü irsâl tahrîb

S.3.B.1.

kabz eyledim deyü timâr-ı mezbûrun a'şâr-ı şer'iyye ve sâir mahsûlât ve rüsûmâtnı kabz eylediğine ikrâr ve i'tirâf eylemeğin merkûm Mahmûd Ağa'nın timâr-ı mezbûr yedi ve sekiz seneden berü üzerinde olduğuna yedinde berevât-ı müte'âddidesi olmağla timârından bi-vech kabz olunan a'şâr-ı şer'iyye ve sâir mahsûlât ve rüsûmâtını kabız-ı merkûm Mustafa Beğ'e edâ ve teslîm tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî-i aşer fî Zi'l-hicce iş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mahmûd Çelebi bin	El-Hâc Mehmed bin	Ferhâd Beşe bin

Ahmed	Kuzu Hâlil	Abdullah
Osman Beşe	Ali Beğ bin	Ahmed Efendi
bin Abdullah	İbrahim	ibn-i Durak
El-Hâc Ahmed bin	ve gayrihüm	
Hüseyin		

S.3.B.2.

Mahmiyye-i Mağnisa'da vâki‘ Attar(e)ce Hâmmamı evkâfı mütevellîsi olan hâmil-i hâze'r-rakîm el-Hâc Osman ibn Ahmed nâm kimesne makâm-ı kazâda sâbıka-i mahmiyye-i mezbûrede Lâla Paşa mahâllesinde sâkin iken fevt olan Hüseyin'in sulbîye kızı Nesli nâm sagîrenin tesviye-i umûrına kıbeli'ş-şer'den mütesâviye-i vasîsi Zülfi bint-i Hamza nâm Hâtûn muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüb mütevellîsi olduğum câmi‘-i mezbûrun nukûd-u mevkûfesinden vasîyye-i mezbûrenin vasî olduğu sagîrenin müteveffâ bâbası mezbûr Hüseyin zimmetinde altıyüz akçe asl-ı mâldan ve doksan akçe rıbhdan cem‘an altıyüz doksan akçesi vardır be-hasbü't-tevliye talebi derim suâl olunsun didikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr mütevellî-i merkûmdan takrîrine muvâfık-ı beynine taleb olundukda udûldan el-Hâc Mustafa bin İbrahim ve İlyas Dede ibn el-Hâc Balı nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki‘ müteveffâ-yı mezkûr Hüseyin zimmetinde asl-ı mâl vakf-ı mezbûrdan altıyüz akçe asl ve kitâb bahasından doksan akçe rıbh olub bizim huzûrumuzda devr-i şer‘î olundukda bu herce üzre deyni olduğuna ikrâr ve bizi eşhâd eyledi vech-i mestûr üzre meblâğ-ı mezbûr mütevaffâ-yı mezkûr zimmetinde deyni olduğuna adilen (ani'l) hilâf şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe'-riâyet-i merâsimü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mütevellî-i mezkûre meblâğ-ı mezbûrun asl ve rıbhinden küllî ve cüz‘î ahz veya hibe veya ahd üzerine havâle idüb turukü'ş-şer‘iyyeden bir tarîkle zimmetini ibrâ ve bi-vech mine'l-vücûh iskât eylemediğine yemîn teklîf olundukda ol dâhi a‘la-vefki'l-mes‘ûl hâlf-i billâh-i te‘âlâ etmeğin emvâl-i metrûke-i müteveffâdan vasîye-i merkûmeye edâ'ya tenbîh birle mâ-vak‘a gıbbe't-taleb ketb olundu fî'l-yevm i'l-hâmis-i aşer min Zi'l-hicce i'ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ali ibn El-Hâc	Nu'mân bin	El-Hâc İbrahim ibn
Ahmed	Süleymân	El-Hâc Mehmed

Ömer bin Veli el-muhzır	Hâlil bin İbrahim	ve gayrihüm

S.3.B.3.

Hâlâ livâ-ı Sarûhân'a ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ kebîrü'l-küberâ Mehmed Paşa hazretleri tarafından husûs-ı cay'üz-zikr içün mübâşir ta'yîn olmağla iddiâ'-yı vekâlet iden Saraç Abdi bin Hüseyin nâm mübâşir makâm-ı kazâya Medine-i Mağnisa'da Alaybeği ve Dilşikar mahâlleleri ahâlîlerinden ashâb-ı hâze'l-kitâb İmâm Hasan Efendi ibn El-Hâc Ali ve Molla İsâ Hâlîfe ibn Mehmed ve Ahmed ibn el-Hâc Balı ve Mustafa bin İvâz ve Rıdvân ibn Abdullah ve Mehmed bin Receb ve el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc Osman ve Hasan bin Mahmûd nâm kimesneleri ve sâirlerini ihzâr ve mahzârlarında takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan iki gün mukaddem mezbûrların mahâllelerinden hâric olan bağlar mübeyyininde Hamid-i-zâde dimekle ma'rûf Mehmed Efendi nâm bir müderrisin arz-ı mîrî üzerine mağrûs bâğ dâhilinde mecrûhân maktûl olub meyti su kuyusu içünden ihrâc olunan Ahmed nâm katilin kâtili nâ-ma'lûm olmağla mezbûrlardan paşa-yı müşârün-ileyh içün diyetini talebi derim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûrlar cevâblarında kâtili nâ-ma'lûm olan katil-i mezbûrun maktûlu olan bâğ-ı mezkûr ve meyti bulunan bi'r-i mâî-i mesfûr bizim mahâllelerimizden baîd olub ve mahâllelerimizin ol tarafa karîb olan menâzil-i beyninde evlâ'-ı feza' ve bâğat beş kısım olmak lâzım gelse her kısmın haddinden şiddet-i kuvvete kadar birer nefer kimesne şiddetle çağırsalar her biri kuvvet-i ahd-i istimâ' mümkün değildir binâen aleyh maktûl-u mezbûr içün şeyhü'lislâm ve müftii'l-enâm hazretlerinden dâhi ihrâc idüb ibrâz eyledükleri fetvâ-yı şer'îden mütederric olub bir beldeden baîd-i âvâz işidilmez mevzi'de zeydin işitmez mîrî üzre yine mağrûs bağında ömr-i mecrûhân maktûl bulunub katili ma'lûm olmadığına diyeti ol belde ahâlîsine yâhûd ol beldenin maktûl tarafında olan mahâllât-ı ahâlîsine lâzım olur mu deyü su'âl ve olmaz deyü cevâb muntazır olunan burhân-ı kat'i mûcebince mübâşir-i merkûmu dâhi

S.4.B.1.

def'-i murâd eylediklerinde hâkim-i mevki'-i kitâb-ı tûbâ lehû ve hüsn-i meâb hazretleri dâhi tarafeynin kelâmlarına fikr-i anîk ve nazar-ı dakik birle teemmül ve hakikat-ı hâlden tefahhus ve tetebbu' idüb fi'l vâki' bâğ-ı marû'z-zikr mezbûrların

mahâllelerinden baîd olduğu zahîr olub şer'an mezbûrlardan diyet lâzım olmaduğu bâhir olmakla mübâşir-i merkûm taârruzdan men' olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmü'l-âşir min Zi'l-ka'de eş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü kuzâtü'l-İslâm Mehmed Sani Efendi		Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd	
Resmî Çelebi el-kâtib	El-Hâc İbrâhim el-muhzır	Mehmed bin Ali	Kadri ibn Hasan

ve gayrihüm

S.4.B.2.

Medine-i Mağnisa'da Gökdaşlı mahâllesinden Mustafa Beğ bin Mûsâ ve zevcesi Hâdîce ibint-i el-Hâc Bahşi makâm-ı şer'î-i mübeyyinde işbu bâdiü'r-rakîm İbrâhim Halîfe ibn Hüseyin nâm kimesne mahzârında bî-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûreye tâbi' Horus karyesi hassı ve Sultân Câmi'i vakfı korusu dâhillerinde Akçaağaç nâm mevzi' kurbunda ale-l-iştirâ'k taht-ı zabt ve tasarruflarında vâki' bir tarafdan el-Hâc Ahmed tarlası etraf-ı selaseden Mûsâ tarlası ile müttehid olub bir mikdâr harâbe beyti arsasına ve sekiz aded kavak ağaclarına ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireli müştemil üç dönüm evvelki Hasan mezbûrdan evvelki vakf-ı mezbûr korusu arazisinden olan mülk iki dönüm bâğımız ile mîrî iki tarlamızı merkûm İbrâhim Hâlîfe'ye kaffe-i hukûk ve levâhıkı ile elli altı aded riyal-î guruş kebîre mülk olan bağımızı baten bey' ve teslîm ve mîrî olub hakk-ı tasarrufunu bizim içün olan tarlamızı izn-i sâhib-i arz ile ferâğ ve tefvîz idüb ol dâhi minvâl-i muharrer üzre bâğ-ı mezkûru iştirâ' ve teslîm ve arz-ı mesfûrı izn-i sipâhî ile tefvîz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i bey'i ve tefvîz olan meblâğ-ı mezbûr elli altı aded riyal-î guruşu merkûm İbrâhim Hâlîfe yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledik ba'de'l-yevm bâğ-ı mersûm ve tarla-yı merkûmdan bizim alâka ve medhâlim kalmamışdır keyfe mâ yeşâ've'l-yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde mukırr-ı merkûm Mustafa Beğ vakf-ı mersûme Hâdîce Hâtûn'un minvâl-i meşrûh üzre sâdır-ı ikrâr ve i'tirâfların el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm İbrahim Halîfe vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn fî Zi'l-hicce iş-şerîfe li-sene sittîn ba'de'l-elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Halîfe bin	Hasan Beşe bin	El-Hâc Abdülkerim Çelebi

Osman	Ali	İbn Mustafa	
Abdurrahman bin	Mehmed bin	Ömer bin	Ali ibn
İbrahim	İbrâhim	Mahmûd	Abdülkerim
Mustafa bin	Mustafa bin		
Abdülkerim	Hasan		
El-Hâc Mahmûd bin Nasûh	ve gayrihüm		

S.4.B.3.

Medine-i Mağnisa-yı behişt-i âsâde Yaviler mahâllesinden İbrâhim bin el-Hâc Ali nâm şâbb-ı emred meclis-i şer‘-i kavîmü’l-lâzımü’t-tekrîmde hâmil-i hâze’r-rakîm el-Hâc İbrâhim ibn el-Hâc Mehmed mahzârında bi’t-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüb medine-i mezbûrede Bezzâzlar Sûkunda vâki‘ kıbleten ve bâ‘zen el-Hâc Derviş Beğ dükkânı ve bâ‘zen tarîk-i âm ve şarken sûk-ı Bezzâzân ve şimâlen el-Hâc Mehmed dükkânı ve garben Kara Bâkî-zâde Ahmed Ağa dükkânı ile mahdûd olub binâsı kendi mülküm ve arsası Çaşnigir Câmi‘-i Şerîfi vakfı olmağla beher şehr-i câmi‘-i mezbûr vakfına on altışar akçe virmek üzre hakk-ı tasarrufu benim içün olan arz-ı mücerred üzre mebnî olan bir kepenkli kiremid örtülü bir bâb bazar dükkânım ile cânib-i kıbliyesinde dükkânı mezbûr sakfı altında hudûd-ı marü’z-zikr dahlinde vâki‘ kezâlik binâsı kendi mülküm ve arsası vakf-ı mezbûrdan olmağla beher şehr birer akçe icâresi bennâ-ı zirâ‘iyle arzen bir ve tûlen iki zirâ‘ mikdârı hissemi merkûm el-Hâc İbrâhim târih-i kitâbdan bir sene mukaddem cem‘-i tevâbi‘ ve levâhıkı kaffe-i hukûk ve murâfikı ile kırk sekiz aded riyal-î guruş-ı kebîr ve sâfka-ı vâhide ise mülk olan binâlarını baten bey‘ ve teslîm

S.5.B.1.

ve hakk-ı tasarrufu benim içün olan arsalarını dâhi izn-i mütevellî ile ferâğ ve tefvîz idüb ol dâhi minvâl-i muharrer üzre binâlarını iştirâ‘ ve tesellüm ve icâre-i mezbûre ile arsalarını kabûl ve tefvîz eyledikden sonra bedel-i bey‘ ve ferâğ olan meblâğ-ı mezbûr kırk sekiz aded riyal-î guruş-u kebîri temâmen ahz ve kabz eylemişidim tarîh-i merkûmdan yedi dükkân mezbûr vasfiye-i merkûmenin mülkü olan binâları ve hakk-ı zabt ve tasarrufu kendi içün olan arsalarında vicâhen mine’l-vücûh benim alâka ve medhâlim kalmamışdır binâ ve arsalarını beher şehr vakf-ı mezbûre ecr-i misilleri olan on yedi akçe icâresini edâ eylediğinden sonra keyfe mâ yedid ve hays-ı mâ yeşâ‘

mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm İbrâhim'in minvâl-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-mersûm el-Hâc İbrâhim vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-vâk'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevm i's-sâdis ve'l-işrîn min Zi'l-ka'de iş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibn Mustafa	Üstâd Mehmed bin Mustafa	Abalı Balı bin Süleymân	
Es-seyyid Mehmed Çelebi ibn Es-seyyid Abdurrahman		El-Hâc Mehmed ibn El-Hâc Osman	Hasan Çelebi ibn Hasan

ve gayrihüm

S.5.B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Çaprastlar-ı sagîr mahâllesinden Ahmed bin Yûsuf nâm kimesne makâm-ı kazâda es-Seyyid Mehmed ibn es-Seyyid Hasan nâm şâbb-ı emred mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan üç gün mukaddem îdin üçüncü gününde mahâllemizde vâki' bi'r-i mâ kurbunda merkûm es-Seyyid Mehmed sekrâna benim mülk gulâmım Kenân nâm-ı sagîri bıçağıyla sol kolu küreği üzerinde urub mecrûh eylediğinde gulâmımız mezbûrun eser-i cerâhatı keşf ve tahrîr olunmuşidi hâlâ merkûmdan suâl olunub mûcib-i icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve talebü'l-beyyine-i udûldan es-Seyyid Abdü'lkerim bin İbrâhim ve İbrahim bin Hâlil nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fî'l-vâki' târih-i mezkûrda yevm-i mezbûrda mahâl-i mesfûrda merkûm es-Seyyid Mehmed sekrânen merkûm Ahmed'in gulâmı mersûm Kenân'ı bizim huzûrumuzda bıçağıyla sol küreği üzerinde urub mecrûh eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe riâyet şerâitü'l-kabûl ve isre't-tezkîye ani'l-fuhûl-u şehâdetleri hin-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mâ-vâk'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis-i aşer min Zi'l-hicce el-mübârek li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Es-Seyyid Ali	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Es-Seyyid Abdurrahman	Es-Seyyid İbrâhim ibn Es-Seyyid	Es-Seyyid Mustafa ibn Es-Seyyid	El-Hâc Mehmed Çelebi İbn Kuzı Ali Hâlil

Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi	Resmî Çelebi el-kâtib	El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed	
Mehmed bin Ali	El-Hâc Mahmûd bin Nasûh		ve gayrihüm

S.5.B.3.

Medine-i Mağnisa'da Çaprastlar-ı kebîr mahâllesinden Cimri-zâde es-Seyyid Hasan Çelebi nâm kimesne makâm-ı kazâ-yı hâmil-i hâze'l-kitâb Üstâd Ahmed bin Yûsuf nâm kimesneyi vâlî-i livâ-i Mehmed Paşa taraf-ı şerîflerinden mübâşir ta'yîn olunan Mahmûd Beğ yediyle ihzâr ve mahzârında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târih-i kitâbdan bir hafta mukaddem merkûm Üstâd Ahmed senin sulbî oğlun es-Seyyid Mehmed nâm şâbb-ı emred mahâllelerimiz beyninde vâki' bi'r-i mâ kurbunda sekrâna Kenân nâm sagîr-i mülk-i gulâmı benim bıçağımla urmuşdur deyü sâdât üzerlerine çâvûş olan es-Seyyid Mehmed Çelebi nâm kimesneyi benim kapıma getirüb bana taşra çık deyü ilhâh ve ibrâm eyledikleri baisden zevcem havlu dâri olmağla işbu hâzırân-ı bi'l-meclis olan nâm-ı Hâtûnun yedinde penbe içinde mevcûd

S.6.B.1.

olan dem-i müncemid ilka eylemişdir suâl olunsun didikde gıbbes-suâl mezbûr Üstâd Ahmed cevâbında fi'l-vâki' merkûm Hasan Çelebi'nin sulbî oğlu merkûm es-Seyyid Mehmed'i gulâmım merkûm Kenân'ı mecrûh eyledikde ihzârçün sâdât çâvûşu olan merkûm es-seyyid Mehmed'i götürüb menzîlinin kapusına varduğumda beni bu'dândan nazar idüb merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi merkûma gel taşra didi lâkin hadd-i şer'den tecâvüz itmedi mücerred bu vechle zevcem dem-i ilka eylemişdir seni bais oldu deyü da'vâ idüb ve ben hizb ve let eylemeyüb ilka ve mütebeyyinü'l-ı'zâ veledi'z-züllika olmamağıyla benden bir vücûhla cinâyete müteallika bir şey lâzım gelmez idiğine yedimde fetvâ-yı şer'iyye vardır ve bu makûle sıkt da'vâsı sâbıka emr-i sultânî ile nehyi dâhi olunmuşdur deyü cevâb viricek fi'l-vâki penbe içinde mevcûd olan bir cüz'î dem-i müncemid olub bu makûle dem-i müncemid içün olan da'vâ lağv ve bâtıl olduğu ketb ve mû'teberâtde-i mûsârrah olmağın taârruzdan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bî't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Zi'l-hicce li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Osman ibn	Abdülcelîl bin	Ahmed bin	Derviş Mehmed
El-Hâc Mehmed	Abdülrahman	Muharrem	el-mütevellî
Abdullah Çelebi	Mustafa Çelebi	Resmî Çelebi	
el-kâtib	el-müderris	el-kâtib	

El-Hâc İbrâhim el-kâtib ve gayrihüm

S.6.B.2.

Fi'l-asl vilâyet-i Rûmeli sükkânından olub hâlâ Medine-i Mağnisa'da Kurşunlu Hân'da sâkin Penayot veled-i Yorgo nâm zimmî makâm-ı kazâda vilâyet-i mezbûreden olub hân-ı mezbûrda sâkin iş bu sâhibü'l-kitâb Apostol veled-i nâm zimmî mahzârında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i merâm idüb mezbûr Apostol zimmîye bir sene hıdmet itmek içün fazl-ı râic-i fi'l-vakt yedi yüz akçeye taksîm-i icâr ol dâhi minvâl-i muharrer üzre isticâr ve kabûl eyledikden sonra el'ân târih-i kitâb gününden ecl-i mezbûre temâm olmağla ücret-i ma'lûmem olan yedi yüz akçenin üçyüz ellisini alub bu sene üzerime edâsı gelen yâve cizyesi içün teslîm idüb bâki kalan üçyüz elli akçe ücretim mezbûr Apostol zimmî zimmetinde kalmışdır meblâğ-ı mezbûrdan tahayyür bir akçe mâlik değilim bundan mâada ism-i mâl-i ıtlak olunur bir köhne dolama ve iki aded köhne velençem olub gayri bir şeyim yokdur didikde mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî-i aşer fi Zi'l-hiccei'ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Efendi el-kâtib	El-Hâc İbrâhim bin Mehmed	Mahmûd bin İbrâhim	Hasan ibn El-Hâc Mustafa	
Ömer bin Veli	Ömer bin Mehmed	Mehmed bin Mustafa	Mustafa bin İbrâhim	Ahmed bin Mehmed

ve gayrihüm

S.6.B.3.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Evranos nâm karyeden iken sâbıka fevt olan Ali bin Osman'ın sulbîye kebîre kızı Asiye nâm Hâtûn makâm-ı şer'e vâcibü'l-ikrâmda medine-i mezbûrede el-Hâc İlyas-ı sagîr mahâllesinde fevt olan Yûsuf bin Abdullah nâm müteveffâ'nın sulbîye sagîre kızı İsmihân'ın tesviye-i umûruna savb-ı şer'den

mensûb-ı vasîsi hâmil-i hâze'l-kitâb Mehmed bin Ali nâm kimesne mahzârında takrîr-i da'vâ idüb müteveffâ bâbam mezbûr Ali'nin karye-i mezbûre kurbunda lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd tahmînen iki dönüm mülk bâğı olub merkûmun bâbâsı mersûm Yûsuf'a târih-i kitâbdan altı sene mukaddem hâl-i hayâtında üç bin mikdâr raic-i fi'l-vakt akçeye baten bey' ve teslîm ol dâhi iştirâ' eyledikden sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr üç bin akçenin yediyüz elli akçesin yine hâl-i hayâtında kabz idüb bâkî iki bin iki yüz elli akçesi müteveffâ-yı mezbûr Yûsuf zimmetinde kalmışidi hâlâ fevt olmağla muhâllefâtından talebi derim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve talebü'l-beyyine-i udûldan el-Hâc Mûsâ bin Hâcı ve Mûsâ ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müddeiye-i mersûmenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûm Ali'nin sagîre-i merkûme İsmihân'ın bâbası müteveffâ-yı mezbûr Yûsuf zimmetinde zikr olunan bâkî bahâsından iki bin iki yüz elli akçesi vardır vech-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe-riâyet-i şerâitü'l-kabûl-u şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mersûme Asiye (tahrîb) meblâğ-ı mezbûr iki bin iki yüz elli akçeden dâhi bâbası müteveffâ-yı merkûm Ali'nin cüz' ve ba'zen ahz ve ba'zen rıbhı üzerine havâle turuku'ş-şeriyyeden bir tarîkle zimmetini ibrâ ve iskât eylemediğini yemîn ve kezâlik (tahrîb) rıbhı (tahrîb) küllî ba'zen cüz'î veya hibe veya ahd üzerine havâle (tahrîb) şer'iyyeden bir tarîkle zimmetini (tahrîb) eylemediğini yemîn teklîf olundukda ol dâhi a'lâ vefki'l-mes'ûl hâlf-i billâh-i te'âlâ etmeğin (tahrîb) merkûm (tahrîb) müteveffâ-yı mûmâ-ileyh muhâllefâtından

S.7.B.1.

edâ ve teslîme tenbîh olundukda meblâğ-ı mezbûr iki bin iki yüz elli akçeyi bi't-temâm edâ ve teslîm ol dâhi kabz ve tesellüm etmeği mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fî evâhir-i Zi'l-ka'de el-mübârek li-sene sittîn ve elf

Hüseyin bin Mustafa İbrâhim bin Süleymân Sınıkçı Ali bin Resmî Çelebi Ömer bin Veli Kadri bin Hasan ve gayrihüm

S.7.B.2.

Medine-i Mağnisa'da Zeytüncük mahâllesi sâkinlerinden Aişe bint-i Mehmed nâm Hâtûn makâm-ı kazâda işbu hâmilü'l-kitâb Döne bint-i İslâm nâm Hâtûn mahzârında üzerine da'vâ idüb târih-i kitâbdan kırk yedi gün mukaddem mezbûre Döne Hâtûn hilâf-ı şer' bana kahbe ve fahişe deyü şetm idüb beni darb eyledikden sonra sekiz

ay on üç günlük hamlem olmağla mu‘tâd olan dokuz ay on yedi gün evvel haml vaz‘ ve bir veled ilkâ eylemişidim veled-i mezbûr merkûmenin darbı hasebiyle vech-i meşrûh üzre on yedi gün mu‘tâddan noksân üzre vaz‘ eylemem hasebiyle yiğirmi gün sağ olub ba‘de fevt ve kırk günden akdem merhûm olmuş idi hâlâ mezbûrdan dem ve diyetini taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûre döne Hâtûn cevâbında mezbûreye kahbe ve fahişe deyü şetm ve darb dâhi eylemedim deyü inkâr ve vech-i meşrûh üzre on yedi gün noksân üzre vaz‘ eylediği veledin kırk gün temâm olmadan fevt olması hasebiyle benden dem ve diyet iddiâ eylediği sahîha değildir deyü def-i birle cevâb viricek fi’l-vâki‘ bu mikdâr noksân üzre haml ve vaz‘ olunmak ekseriya vâki‘ olub vaz‘ eylediği veled yiğirmi gün kadem-i sıhhâtde olmağla ancak mezbûr Aişe’ye kahbe ve fahişe deyüb ve darb eylemediğine ba‘de aczü’l-beyyine yemîn teklîf olundukda ol dâhi a‘lâ-vefki’l-mes’ûl hâlf-i billâh-i te‘âlâ etmeğin mezbûre Aişe bi-vech-i ta‘arruzdan men‘ olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî’l-yevmî’s-sâbî‘ ve’l-işrîn min Zi’l-hicceiş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Abdülkerim ibn Mustafa el-müezzin	İvâz Çelebi ibn Abdullah	İbrâhim Çelebi ibn Cevrek Ali el-müderris		
Süleymân Hâlîfe ibn Nasûh	Şeyh Mehmed bin Veli			
Mahmûd bin Mehmed	Hüseyin bin Veli	Siyavuş bin Abdullah	Kadri bin Hasan	ve gayrihüm

S.7. B.3.

Medine-i Mağnisa’da kürekci tâifesinden Vâsîl veled-i Kurt nâm zimmî mahfil-i kazâda medine-i mezbûre mahâllâtından Karaköy mahâllesi sükkânından Mustafa Beşe ibn Ahmed nâm râcil mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâb günü vakt-i zahîrde mezbûr Mustafa Beşe yaka kaplamak içün bir eski kürk getirüb bende şimdi olmaz dedügümde tabanca ile darb eylemeğin firâr eyledüğümde ardımdan yetişüb Balık Bâzârı’nda etmekci dükkânı köşesinde sol kolumun bazusuyla omuzum başında eseri müşâhede olunan yeşil kemik sablı bıçak ile urub mecrûh eylemişdir eser-i cerhime nazar olunub mûcebi icrâ olunmak matlûbumdur didikde mezbûr Vâsîl’in eser-i cerâhâtine nazar olundukdan sonra mezbûr Mustafa Beşe’ye istintâk olundukda fi’l-

vâki‘ mezbûr Vâsîl’e kaplamağa kürk virdiğümde feryâd eyleyüb başıma cem‘ olub beni darb eylediklerinden mâ-adâ başımdan fesim ile sarıh bir tarafı yeşil saçaklı mukaddemimi almışlardır deyü bıçak ile darb eyledüğünü münker olıcak merkûm Vâsîl’den mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrârdan İbrahim Beşe bin Osman ve Yûsuf bin Abdullah nâm kimesneler makâm-ı kazâya hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi’l-hakika ma‘rü’z-zikr etmekci dükkânı köşesinde bizim huzûrumuzda merkûm Mustafa Beşe merkûm Vâsîl’e müşâhede olunduğu üzre bıçak ile urub mecrûh eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü herbiri edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkîye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min Zi’l-hicce iş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Efendi bin Ali	Hamza Beşe bin Firûz	Hâc Abdulkerim bin Mustafa
Eş-Şeyh Hâcı Mehmed bin Hâlil	İvâz bin Ömer	Mehmed Beşe bin Veli
ve gayrihüm		

S.8. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa’ya tâbi‘ Palamud nâhiyesinde vâki‘ Aydınlar nâm karyeden olub târih-i menşûrdan dokuz gün mukaddem kendi maslahatı içün Temürci Deresi dimekle ma‘rûf nehirden irâdetiyle mürûr iderken mâ-i seri‘-ül cereyânın iksâr-ı ecilinden gark olub cesedi zâyi‘ olan el-Hâc Ahmed’in sulbî kebîr oğlu İlyas nâm şabb makâm-ı kazâda mevzû-u garkın kurb ve etrâfında vâki‘ Sakarkaya ve Toğancehisar ve Çakırlar nâm karye ahâlîleri ile müvelled ve mavtın olan kârye-i mezbûre ahâlîsi ashâb-ı hâze’l-sefer el-Hâc Muiddin bin Ali ve Abdi bin el-Hâc Dursun ve Yûsuf bin Süleymân Dede ve Şa‘bân bin Hâlil Halîfe ve Mert bin Derviş ve el-Hâc Veli bin Hüseyin ve Mustafa bin Hüseyin ve Muiddin bin Mustafa ve Veli bin el-Hâc Turgud ve Hâlil bin Ali ve Hasan Dede ibn Bali ve Mûsâ bin Turgud ve Ahmed bin Mehmed ve Mahmûd bin Mehmed ve Ramazân bin Mehmed ve Süleymân bin el-Hâc Kavli ve Mehmed bin Mustafa ve Veli bin el-Hâc Hâlil ve Oruç bin Ali ve Hüseyin bin Abdullah nâm kimesneler ve sâirleri mahzârlarında bi’t--tav‘ ve’r-rızâ li-ehi’l-cevr ve’l-cezâ-ı

i’tirâf idüb bâbam mezbûr el-Hâc Ahmed yevm-i mezbûrda nehr-i mezkûrun Değirmenbaşı dimekle mevsûf olan mahâllinden bir maslahat-ı iktizâsıyle devr iderken kesret-i mâ ve şiddet-i cereyânı sebebiyle bâbâm mezbûr gark ve helâk ve cesedi dâhi seylinde zâyi‘ olmuşdu hâlâ garik-i mezbûrun garkında âherin sun‘ı olmayub ve garik içün ale-l-ıtlâk kimesneden dem ve diyet lâzıme değil idiği ketb-i ta‘bîrâtda mestûr olub ve bu bâbda şeyhü’l-islâm ve müftiü’l-en‘âm hazretlerinin dâhi bana diyeti ve ehl-i örf tarafından öşr-ü diyeti alınmak nâ-meşrûh olduğuna fetvâ-yı şer‘iyyesi olmağın imtisâlen el-dinü’l-kavîm ve ittibâ‘en eş-şer‘ü’l-müstakîm ben dâhi iş bu hâzır-ı bi’l-meclis olan mezbûrlardan ve âhârden terk-i da‘vâ eyledim min-ba‘d bâbâm garik-i merkûm içün kimesneden dem ve diyet nâmına da‘vâ ve talebim yokdur didikde mukırr-ı merkûmun minvâl-i muharrer üzre cârî olan i‘tirâfın el mukırrü’l-lehüm-mersûmun vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin bu hurûf-ı bi’t-taleb ketb ve inşâ‘ ve yed-i talebine i‘tâ olundu tahrîren fî 29 fi Zi’l-hicce li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Es-Seyyid Yûsuf bin Abdullah	Ahmed Çelebi bin Abdulkerim	El-Hâc Mustafa bin Hamza
El-Hâc Abdullah bin Ömer	Mustafa bin El-Hâc Murtazâ	El-Hâc Mehmed bin Mehmed
Hüseyin Efendi el-muhzır	Mehmed Çelebi bin Hasan Efendi el-müderris	Hâlil Efendi İbn Nasûh el-imâm
El-Hâc İbrahim bin El-Hâc Mehmed	Ömer bin Veli	ve gayrihüm

S.8. B.2.

Medine-i Mağnisa mahâllâtından Karahisar mahâllesi sâkinlerinden Ali Beşe ibn Pîr Mehmed nâm râcil meclis-i şer-i hâtîr-ı lâzımü’t-tevkîrde iş bu sâhibü’l-kitâb Mirzâ ibn Nasûh mahzârında ikrâr ve i‘tirâf idüb mahâlle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı kendi mülküm ve bir tarafı Mustafa Dede ibn-i Ali mülkü ve bir tarafı Receb ibni Zâtî mülkü ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olub iki bâb tahtânî toprak örtülü olub ve bir toprak örtülü çardakı ve bir kenîfi ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireli ve havluyu müştemil mülk menzilimi mezbûr Mirzâ’ya bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve‘l-levâhık altı bin beşyüz nakd-ı râic-i fi’l-vakt fızza akçeye baten bey‘ ol dâhi iştirâ‘ ve tesellüm ve kabûl eyledikden

sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr altı bin beşyüz akçeyi müşteri-i mezbûr Mirzâ yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i merkûm mezbûr Mirzâ'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve'l-yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mersûm Ali Beşe'nin ve minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-mukırrü'l-lehümü'l-mezbûr Mirzâ vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra hâze'l-vesîka li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn fî Zi'l-hiccei'ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Resûl Efendi ibn	Mehmed bin	Receb bin	Ali bin
El-Hâc Mustafa el-imâm	Memi	Zâtî	Nûh-Dede
Mehmed bin	Dâvud bin	ve gayrihüm	
İbrahim	Hâlil		

S.8. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Debbâğhâne'de vâki' el-Hâc Himmet binâ eyledüğü mescid-i şerîfin nakd-u mevkûfe ve meşrûtasına bi'l-fiil mütevellî olan el-Hâc Mustafa bin Kalem nâm kimesne tevliyet-i mezbûrede hüsn-i ihtiyârıyla fâriğ olmağın iş bu rafiü'l-kitâb Hasan Efendi ibn el-Hâc Mustafa nâm kimesne mahâll ve mücerred ve sa'y hıdmet-i tevliyetde kemâ yenbağı râî olmağla tevliyet-i mezbûre vazîfe-i muînesiyle merkûm Hasan Efendi'ye tevcîh olunmasıyla li-ecli't-temessük bu hurûf ketb olunub bi't-taleb vaz' ve def' olundu lede'l-hükkâm ibrâ eyleyüb müzekker-i mâ-cerâ ola tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-hiccei'ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Hâlil ibn	Ömer Çelebi ibn	El-Hâc İbrahim ibn	
Mustafa	Hâcı Mustafa	El-Hâc Mehmed	
Ömer bin	Ahmed bin	Mustafa	ve gayrihüm
Veli	Mehmed	bin Hamid	

S.9. B.1.

Medine-i Mağnisa mahâllâtından Bâbâ kuyusu mahâllesi sâkinelerinden Sâime bint-i Sefer meclis-i şer-i hâtîrü'l-lâzımü't-tevkîrde Abdülkerim ibn Sefer mahzârında iddiâ idüb târih-i kitâbdan üç sene mukaddem zevcem olub gâib-i ani'l-meclis olan

Ramazân bin Abdullah nâm kimesneye bana bir re‘s camus ineği alıvirmek içün on bir guruş teslîm idüb ol dâhi bana bir re’s camus ineği aluvirüb mülküm olmuş iken ba‘dehû mülkümden zâyî‘ olub hâlâ mezbûr Abdülkerim’in yedinde buldum suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Abdülkerim cevâbında fi’l-vâki‘ bundan akdem hâlâ zabtımda olan camus ineği mezbûre Sâime’nin mülkü idi lâkin mezbûre Hâtûn ve zevci gaib-i mezbûr maan mezkûr ineği bana on guruşa bey‘ ve teslîm ben dâhi iştirâ‘ ve tesellüm itdiğimden sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûru mezbûrana bi’t-temâm edâ ve teslîm eyledim mülkü müşterâmdır deyücek gıbbü’l-inkâr merkûm Abdülkerim’den mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ıtyân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf eylemeğin mezbûre Saime Hâtûn zevci mezbûr ile zikr olunan camus ineğini on guruşa merkûm Abdülkerim’e bey‘ ve teslîm ve semeni olan meblâğ-ı mezbûru ahz ve kabz itmedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dâhi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl hâlf-i billâh-i te‘âlâ itmeğin zikr olunan camus ineğini mezbûr Abdülkerime teslîm-i tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’t-tâsi‘ ve’l-işrîn min Zi’l-hiccei’ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ali ibn El-Hâc Mustafa Kadri bin Hasan el-muhzır	Hasan bin Habib ve gayrihüm	Ömer bin Veli el-muhzır	Mustafa Beşe İbn Hasan

S.9. B.2.

İbtidâ‘ gerdem bennâm-ı inne kerim mübeddi-i kevneyn-i sultân-ı kadîm ber resûl âli ve ashâbe’ş medâme’z-hüdâvend-i cihân bî-ceh-i selâm âma ba‘de iş bu sakk-ı sıhhâti’n-nisâb ve müşkin-i nikâbi-i bais ve beledi oldur ki mahrûse-i Mağnisa’da Bâba kuyusu mahâllesi sâkinlerinde Ebû Bekir bin İsâ nâm sâhibü’l-hayr makâm-ı şer‘ vâcibü’l-ikrâmda vakf-ı hüccete ve hakk-ı câyi’z-zikrin tescîl ve nüfûzu içün mütevellî nasb olunan Ebû Bekir ibn Hâlîfe el-Hâc Ali mahzârında bi’t-tâv‘i vel-ihtiyâr-ı i’tirâf ve ikrâr idüb ahvâl-i zemân azîmet-i sebât mâl-ı cihâna vâkıf olub kabl-i fevâtü’l farzî bir hayr amel vücûda getürmeğe niyet ve kasd ve azîmet idüb atyeb-i mâlımdan beş yüz nakd akçeyi mülkümden ihrâc ve vakf ve habs idüb şöyle şart eylemeğe meblâ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onu on bir buçuk hesâbı üzre rehn-i kavî ve kefîl-i milli ile istirbâh

ve istiğlâl olunub hâsıl olan gallesi sâbıka medine-i mezbûreden kaziye-i Menemen'e giden tarîk-i âmda Za'ferân Çayı dimekle ma'rûf nehir kenârında kendi mâlım ile hâzır ve şirbini sebîl eylediğim bi'r-i mânın ta'mîr ve termîmine ve çarh ve koğa ve urganına sarf oluna tevliyeti dâhi kendü hayâtda oldukca benim ve vefâtımdan sonra batnen ba'de batnin olan ve evlâd-ı evlâdımın olub fe âmâ hasbî ola ve zamânla vakfa müsâade gelürse ol vakt re's-i hâkim ile hüccet-i tevliyet bir mikdâr akçe ta'yîn oluna ve tebdîl-i vakf kendi yedimde ola deyü meblâğ-ı mezbûru mütevellî-i merkûm teslîm ol dâhi tesellüm ve kabz idüb sâir mütevellîler evkâf-ı tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tasdîkü'l-vicâhi vakf-ı mezbûr semt-i vifâkdan taraf-ı şikaka âzim olub eğerçi bu vech üzre meblâğ-ı mezbûru vakf ve şart eyledim lâkin imâmeyn-i hümâyun katlarında nukûdun vakfiyyeti ve zımnında olan şurût ve kuyûdun sıhhâti bâtıla olmağla mütevellî-i mezbûrun kasr-i yedi matlûbumdur didikde gıbbe'l-istintâk mütevellî-i merkûm cevâbında fi'l-vâki' imâmeyn-i mezbûreyn mezheblerinde nukûdun vakfiyyeti ve şurût ve kuyûdunun sıhhâti bâtıladır lâkin imâm-ı Züferden imâm-ı Ensârî ve râyeti üzre sahîhi olub fetvâyı dâhi kavl-i mezbûr üzre olmağın fethine hükm olunmak taleb iderim deyü der ve teslîmden imtinâ' ve husûmet ve nizâ' idüb sadr-ı kitâbda tevkî'-i refî'i vâki'-i hâkim ve âdil-i bi-muâdil hazretleri tarafeynin velîlerine nazar-ı hazer idüb canîb-i mütevellîyi ahsen ve evlâ ve eşref ve akdi görmeğin vakfiyyetine hükm-i sahîh-i şer'î eyledikde vakf-ı mezbûr bu yüzden nâil-i murâd ve merâm olma içün tekrâr semt-i âherden tulû' idüb eğerçi imâm-ı mezbûrdan Ensârî rivâyeti üzre sıhhâtine mesâğ vardır lâkin lüzûmu gayr-i lâzımdır ana binâen rücû' iderim deyücek mütevellî-i merkûm tekrâr cevâb virüb imâm-ı ma'hûd mezhebinde fi'l-hakika lüzûmu gayr-i lâzımdır fe âmâ imâmeyn-i merkûmeyn katlarında sıhhât ile lüzûm-ı beyninde müfârekat yokdur mülkü imâm-ı Yûsuf mezhebinde mesele üzre mücerred-i dikkât itdim dimekle ve imâm-ı Mehmed mezhebinde tesellümü'l-ilâ'l-tevellâ olmağla lüzûm hâsıl olur binâenaleyh vakf-ı mezbûrun lüzûmûna dâhi hükm-i taleb iderim didikde hâkim-i müşârün-ileyh kavl-i mütevellîyi kabûle hakîk görüb lüzûmuna dâhi hükm etmeğin vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub mezbûr nakz-ı nakzına mecâl-i muhâl oldu fe innema imme-i alâüddin innehu hüve's-semiû'l-âlim vâcib-i vâkıf-ı ale'l-hayye'l (?) el-kerîmi'l-hamd-ı basi-i ecri'l-muhsemîn fî evâhir-i Zi'l-hicce li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Beşe ibn	Himmet bin	Mehmed bin	Mehmed bin
Ali	Beşir	Ahmed	Ahmed
Nasûh bin	Veli bin	Ömer bin	ve gayrihüm
Abdullah	Ahmed	Veli	

S.10. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'da Kara Yûnus mahâllesinden Asiye bint-i Muhâmmed nâm Hâtûn kablinden bey'-i âtiü'z-zikr-i ikrâra vekîl olub mezbûreden mağrifet-i şer'iyye ile ârifân olan Ahmed Çelebi ibint-i bin el-Hâc Mahmûd ve Mustafa Çelebi ibn Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Reis Ahmed bin el-Hâc Mehmed nâm makâm-ı şer'-i lâzımü'l-ikrâmda iş bu baisü'l-kitâb Mustafa bin Ahmed Reis nâm kimesne ile Rahime ibint-i el-Hâc Mehmed nâm Hâtûn tarafından şirâ'-i câyü'l-beyânı tasdîke vekîl olub mezkûreyi mağrifet-i şer'iyye ile âlimân olan el-Hâc Mehmed bin Ahmed ve Mustafa bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mustafa Çelebi ibn-i el -Hâc Mehmed nâm kimesne mahzârlarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb mahâlle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Aşcı İsmâîl mülkü ve bir tarafı Ali Çelebi mülkü ve bir tarafı Hâdîce Hâtûn mülkü ve bir tarafı tarîk-i âma muttasıl olub biri birinden munfasıl iki bâb tahtânî kiremid örtülü evleri ve bir çardaklarını ve bir kenîfi ve bir armud ağacını ve bir mikdâr havluyu müştemil mülk menzilini müvekkîlem mezbûre Asiye Hâtûn merkûm Mustafa ile vekîl-i mersûmun müvekkîlesi mezkûre Rahime Hâtûna bî-cümletü'l-hukûk ve'l-murâfık sekiz bin nakd-ı râic-i fi'l-vakt fızza-i Osmanî akçeye bey-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüb anlar dâhi iştirâ' ve kabûl ve tesellüm eylediklerinden sonra semeni olan meblâğ-ı merkûm sekiz bin akçeyi iş bu hâzır-ı bi'l meclis olan es-Seyyid Mehmed Ağa'ya kendi sadri oğlu el-Hâc Mehmed'in sekiz bin akçe deynine kefâleti olub edâsı lâzım olduğu ecilden tarafeynden icâb ve kabûl-ı hâvîye havâle-i şer'iyye ile müşterîyân-ı mezbûrândan havâle eyledi bade'l-yevm menzil-i mezbûr merkûm Mustafa ve mersûme Rahime'nin alel-iştirâk mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ yeşâ mutasarrıfân olsunlar didikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in minvâl-i muharrer üzre bi'l-vekâle cârî olan ikrârını el-mukırrü'l-lehümü'l-mersûmân bi'l-asâle ve bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki'bit-taleb ketb olundu fî gurre-i Muharremü'l-hârâm li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Efendi ibn Mustafa Zülfikar Ağa ibn Mehmed	Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd El-Hâc Veli bin Abdullah el-haffaf	Mehmed Efendi İbn Ali Resmî Çelebi el-kâtib	El-Hâc Mahmûd bin Mehmed
Ali Çelebi bin Abdi Ömer bin Veli	Ali Beğ bin Mehmed ve gayrihüm	Berber Hâlil bin Yûsuf	

S.10. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Kasım Paşa mahâllesi sâkinlerinden el-Hâc Hızır bin el-Hâc Mustafa nâm kimesne makâm-ı kazâ-yı lâzımü'l-ikrâmda sulbî kebîroğlu iş bu sahîbü'r-rakîm Hasan nâm şabb mahzârında bî-tav'ihâ ikrâr ve itirâf idüb oğlu mezbûr Hasan'ı târih-i kitâbdan on sene sünnet eyledikde sünnetlik nâmına mahâlle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Resûl mülkü ve bir tarafdan Kassab oğlu el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafdan Tanabaş Mustafa mülkü ve taraf-ı râbi'den tarîk-i âm ile mahdûd olub bir bâb toprak örtülü evi ve kiremid örtülü çardakı ve kenîfini ve bir asma ağacını ve bir mikdâr havluyu müştemil olan mülk menzili ba'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye ve yine Karaca Ahmed nâm karye kurbunda Arablar Gerisi dimekle meşhûr mevzi'de Sultân Murâd Hân Câmi-i Şerîfi evkâfı dahlinde vâki' bir tarafı Mahmûd Efendi bâğı ve taraf-ı sânisi Ali Beşe bâğı ve bir tarafı dâhi Hattâb İsmâîl bâğı ve taraf-ı râbi'-i Abacı Kadri bâğı ile mahdûd tahmînen bir dönüm mülk bâğımı zât-i eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmiresiyle bî-cümletü'l-hukûk ve'l murâfık hibe-i sahîhe-i şer'iyye ile hibe ve teslîm ve temlîk idüb ol dâhi meclis-i hibede ittihâb ve kabûl ve tesellüm ve temlîk eyledikden sonra târih-i mezbûrdan biri bağ-ı mezkûr ve menzil-i mezbûru mâlikâne zabt ve tasarruf eylemişidi hâlâ menzil-i mezbûrun dahlinde oğlum merkûm Hasan iki bâb fevkânî ve tahtânî kiremid örtülü dar ve çardak binâ ve kendi mâlıyle ihdâs eylemişidi min-ba'd menzil-i mezbûrda ve bâğ-ı mezkûrda benim alâka ve medhâlim yokdur oğlum merkûmun mülk-i mevhûbudur keyfe mâ yeşâ vâsîyyet-i mâ-yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Hızır'ın minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrâr ve itirâfın el-mukırrü'l-lehül-merkûm Hasan vicâhen tasdîk ve tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî gurre-i Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn bade'l-elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrül-kuzât Abdüllatif Efendi bin Mehmed Efendi		Zahrü'l-Müderrisin Abdullah Çelebi ibn Mehmed Nâmî Efendi	
Kıdvetü'l-müderrisin Mustafa Çelebi İbn Haydar Efendi		Resmî Çelebi ibn Mustafa	Abdullah Dede ibn Mahmûd
El-Hâc Veli bin Ali	Mustafa bin Mehmed	Mehmed bin Maden	Mustafa bin İbrahim

ve gayrihüm mine'l-huzzâr

S.10. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa'da Sultân mahâllesinden seyyidü'l-sâdâd bi's-seyyid Mehmed Ağa ibn Ali Beğ makâm-ı kazâ-yı vâcibü'l-ikrâmda Kara Yûnus mahâllesinden Asiye bint-i Mehmed nâm Hâtûn tarafından husûs-u câyü'z-zikr-i tasdîke vekîl olub mezbûreyi mağfiret-i şer'iyye ile ârifân olan Ahmed Çelebi bin el-Hâc Mahmûd ve Mustafa bin el-Hâc Mehmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbit olan Reis Ahmed bin El-Hâc Mehmed mahzârında ikrâr-ı sahîh-i şer'î idüb müvekkîlem mezbûre Asiye Hâtûn bundan akdem sadri kebîr oğlu el-Hâc Mehmed zimmetinde olan yüz kırk aded riyal-î guruşu hakkıma tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvîye kefîl olub meblâğ-ı mezbûre-yi merkûmeden kefâleti hasebiyle devr ve taleb eylediğimde kâh kefâleti ve kâh meblâğ-ı mezbûru inkâr eyledikde beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşidi el-hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut idüb mebnî sekiz bin akçeyi iş bu hâzır-ı bi'l-meclis akçe üzerine iş'âr-ı akd-i sulh eylediklerinde ben dâhi sulh-ı mezbûru kabûl idüb sulh olan meblâğ-ı mezbûr sekiz bin akçeyi iş bu hâzır-ı bi'l-meclis olan Mustafa bin Ahmed ile Rahime ibint-i el-Hâc Mehmed nâm hâtûn (tahrîb) mutasarrıf el-Hâc Mehmed bin Ahmed (yazı oldukça tahrîb olunmuş)

S.11. B.1.

icâb-ı muhayyel ve kabûl-ı muhattal ve rızâ-yı muhattal aleyhi câmiah-ı havâle-i şer'iyye-i sahîhe ile merkûm Mustafa ve mersûm Rahime'de sekiz bin akçe hakkı olmağla bana havâle eyledi min-ba'd mezbûre Asiye terk-i da'vâ eylemek üzre ben dâhi havâle-i mezbûreyi kabûl eyledim bade'l-yevm müvekkîle-i mezbûreden meblâğ-ı mezbûr yüz kırk kıt'a riyal-i guruşa müteallik da'vâ ve talebim kalmamışdır eğer da'vâ

dâhi inde'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'â olmasun didikde mukırr-ı müşârün-ileyh Es-Seyyid Mehmed Ağa'nın minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrâr ve i'tirâfın el-mukırrü'l-lehümü'l-merkûm Reis Ahmed bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî gurre-i Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Efendi	Mehmed Efendi	Zülfikar Beğ
ibn Mustafa el-müderris	ibn Ali	bin Mehmed
El-Hâc Veli	Mustafa Çelebi	El-Hâc Mehmed
bin Abdullah el-Haffaf	bin Mehmed	ibn Mehmed
Ali Çelebi		
ibn Abdi		
Ali Beğ bin Mehmed	Berber Hâlil ibn Yûsuf	Ömer bin Veli
Kadri ibn Hasan	ve gayrihüm	

S.11. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa kassâblarından Kassâbbaşı Mehmed Beşe ibn el-Hâc Ebû Bekir ve kassab-zâde el-Hâc Mustafa ve Osman Beşe ibn Mûsâ ve Abdi Beşe ibn el-Hâc Hüseyin ve sâirleri makâm-ı kazâ-yı lâzımü'l-ikrâmda el-Hâc Hâlil bin Ebû Bekir ve el-Hâc Mehmed bin Sefer nâm kimesneler mahzârlarında her birileri takrîr-i kelâm ve sıbt-i ani'l-merâm idüb biz cümlemiz mahrûse-i mezbûrenin zâhirecileri ve hin-i müzâyakada ahâlî-i vilâyete müstevfî-i lahm bulur kassâblar iken hâlâ mezbûrlar bu diyâra dört yüz aded koyun gelürken varub bizden mukaddem iştirâ'' eylemişlerdir kadîmü'l-eyyâmdan berü mu'tâdımız kassâblar iştirâ' eyleyüb kassâblardan fazla ve ziyâde olursa erbâb-ı hâcât iştirâ' ede gelmişlerdir mezbûrların ahz eyledikleri dört yüz aded koyunu beynimizde taksîm murâd ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûrlar cevâblarında fi'l-vâki' biz ikimiz iki yüz aded koyun iştirâ'' ve ahz eyledik ve ikiyüz aded koyunumuzu ahzdan ve nâm-ı râciller iştirâ' eylediler lâkin biz dâhi mahrûse-i mezbûrede kassâblardan birer akçe noksân üzre vukıyyesini bey' ide gelmiş Çeyrekci ta'bîr olunan kassâblardan olub biz dâhi zâhire ahz ve iştirâ' ideriz didiklerinde mezbûr el-Hâc Hâlil ve el-Hâc Mehmed mahrûse-i mezbûrede ancak Çeyrekci olub kassâb ve zâhireci olmağla ve merkûmlar yazılı kassâb olub hin-i

müzâyakada zâhire içün te‘addi olunur ve zâhire bulur kassâblar olmağla mezbûrların ahz ve iştirâ‘ eyledikleri ikiyüz aded koyunu ve âherin iştirâ‘ eyledikleri ikiyüz aded koyunu dâhi kassâblar beyninde tevzî‘ ve taksîm içün taraf-ı şer‘den tenbîh olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ mine’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed ve gayrihüm	Ömer bin Veli	Kadri bin Hasan	El-Hâc Mahmûd bin Nasûh

S.11. B.3.

Mahmiyye-i Mağnisa’da el-Hâc Hâlil mahâllesinden olub virâset-i li-ebeveyn er karındaşları Beğtâş ve İmircan ve Ali’ye münhasıra olan müteveffâ-yı Veli bin Hasan’ın muhâllafâtını tahrîr ve taksîm içün bi’t-taleb irsâl olunan Hasan Efendi ile zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn mahâlle-i merkûmede müteveffâ-yı merkûmun menziline varub akd-i meclis ve muhâllefâtını tevzî‘ ve taksîm eylediklerinde meclis-i merkûmda merkûm Bektâş bin Hasan karındaşı iş bu sahîbü’l-kitâb muhâllefât-ı merkûm vâzı-ül yed olan İmircan bin Hasan mahzârında bi-tav‘ihâ ikrâr ve itirâf idüb karındaşım müteveffâ-yı mezbûrun cümle muhâllefâtı beynimizde a‘lâ-mâ-farzullah-ı te‘âlâ üç sehm i‘tibâr olunub sehm-i vâhidi bana isâbet itmekle hisse-i şer‘iyyem içün cem‘i-i şerâiti câmi-i â‘lâ sebîl-ü’t-tehârüc yüz akçe kıymetli bir kaliçe çuval ve yüz akçe kıymetli bir sepet sandukî ve iki bin akçe kıymetli bir arvana deve ve bin iki yüz akçe kıymetli bir cevherdâr tüfenk cem‘an üç bin dörtyüz akçe kıymetli eşyâsını ahz ve kabz idüb mâ-adâ muhâllefâtdan karındaşı merkûmun zimmetini ibrâ-ı âm kat‘ü’n-nizâ‘la ibrâ ve iskât eyledim min-ba’d mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtına müteallika da‘vâ ve talebim yokdur didikde merkûmun ikrârını mersûm İmircan vicâhen tasdîk ve kabûl eylediğini mevlânâ-ı müşârün-i leyh mahâllinde ve meclis-i mezbûrda ketb ve terkîm idüb ba‘dehû bi’l-cem‘uhû meclis-i şer‘-e gelüb haber virdiklerinde iş bu sakk-ı a‘lâ mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu tahrîren fî selh-i Zi’l-hiccei’ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Efendi ibn	Mustafa bin	Mehmed bin	Veli bin
Himmet el-İmâm	Hüseyin	Mustafa	Hasan
Ali bin	Yûsuf bin	El-Hâc Abdulgaffâr	ve gayrihüm
Mahmûd	Hızır	bin Sefer	

S.12. B.1.

Hâlâ livâ'-ı Sarûhân'a bir-vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ kebîrü'l küberâ' Mehmed Paşa yesserallâhu'l-mâyeşâ' tarafından husûs-ı âtîü'z-zikre nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan Ağa nâm kimesne makâm-ı kazâda medine-i Mağnisa'da Alaybeği mahâllesinde umdetü'l-â'yân Beşir Ağa ibn Mustafa'nın koyunlarını ra'y iden Rumeli Çobanlarından Petro veled-i Toyka nâm zimmî mahzârında takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûreye tâbi' Çullu karyesi kurbunda Öyük nâm mevzû'da merkûm Petro ve çobana müşârün-ileyh Beşir Ağa'nın ücretle koyunlarını hâricden Mehmed nâm müslim çobanla ra'y ider iken târih-i kitâbdan iki gün mukaddem merkûm Mehmed çobana encir ile sülümen taşı virüb oldâhi gafletle ekl eylediğine sonra âgâh olub lâkin sülümen taşı mühlikatdan olmağla eser-i te'sîr eylemeğin merkûm Mehmed çobanı helâk ve mezbûrun virdiği mühlik-i sülümen taşının sirayetinden fevt olduğundan gayri mezbûr Petro ve çobana bir iki müslimana dâhi sülümen taşı yedirmekle helâk eylediği ve kuttâ'-ı tarîkden olub dâimâ sert ve kat'-ı tarîk eylediği mesmû'umuz olmuşdur suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Petro ve zimmî çoban husûs-ı mezbûru inkâr-ı birle cevâb virmeğin merkûm ağadan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda udûldan ve Papaslık karyesinden Resûl bin Hâlil ve Çullu karyesinden Ahmed ibn Ebi Bekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l vâki' merkûm Mehmed çoban merkûm Petro ve zımmînin encirile mühlikatdan olan sülümen taşını virdiğinden sonra kay' ve istifrâğ eyledikde bana rakîkim mezbûr Petro ve sülümen taşı yedirmeğin eseri bana sirayet ve te'sir itdi deyü bize takrîr idüb biz dâhi mezbûr Petro ve zimmîye suâl eylediğimizde helâkın kasd eyleyüb minvâl-i muharrer üzre mühlik-i mezbûru encir ile yedirdüm hata eyledim deyü bizim huzûrumuzda ikrâr eyledi biz dâhi merkûm Petro zimmînin ikrârı üzre bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerin de gıbbe riâyete

şerâitü'l-kabûl ve isre't-tezkîye ani'l-fuhûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vak'a oldukdan sonra merkûm Petro zimmînin keyfiyet-i hâline vâkıf olun Çullu karyesi ahâlîsinden dâhi ahvâli suâl veya mahiyeti tefahhus olundukda Süleymân bin Hasan ve Abdülkerim bin Burâk ve Ali bin Osman ve Veysi bin Ahmed ve Ca'fer bin Hasan ve Hüseyin bin Yûnus ve Mehmed bin Hamza ve el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc İbrahim ve Ali bin Şehbâz nâm kimesneler ve sâir zeyl-i vesîkada mestûrü'l-esâmî olan müslimîn meclis-i şer'e li-ecli'l-ihbâr hâzırun olub istihbâr olunduklarında fi'l-hakika merkûm Petro ve zimmînin bu makûle-i husûsdan su-i hâli olub sülümen taşı yedirmekle merkûm Mehmed çobandan gayr-i küfr-i meferr helâk eylediğinden mâ-adâ edâ-yı kat'-ı tarîk vesîka ider kattâ'-ı tarîkdendir ve şâkî-i kâfirdir deyü her biri meclis-i şer'de şekavetini haber virdiklerinde esefniyete esefinet-i âleyhi aceb mûsâddakiyle merkûmu sefineye virilmek üzre tenbîh olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis mine'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Ağa bin El-Hâc Ali	El-Hâc İsa bin Abdüsselâm	El-Hâc Mustafa ibn El-Hâc İbrâhim	
Numân bin Emrullah	El-Hâc Yûnus bin Bâkî	Mahmûd bin Mustafa	El-Hâc Ramazân bin Burâk
El-Hâc Hüseyin bin Hasan	Emrullah Beğ ibn Hâlil Beğ	El-Hâc İbrahim ibn El-Hâc Mehmed	

Ömer bin Veli ve gayrihüm mine'l-huzzâr

S.12. B.2

Mahrûse-i Mağnisa'da Ebe Hâtûn mahâllesinden iken sâbıka müteveffât olan Paşalı nâm Hâtûnun verâseti zevc-i metrûki el-Hâc Mehmed bin Dursun ile li-ebeveyn âmmisi Ramazân'ın sulbî oğlu Yûsuf'a mühnasıran olduğu şer'an zâhir ve ta'yîn oldukdan sonra merkûm el-Hâc Mehmed makâm-ı kazâda iş bu sâhibü'l-kitâb mezbûr Yûsuf ibn Ramazân mahzârında üzerine takrîr-i da'vâ idüb müteveffât-ı mezbûrenin muhâllefâtı beynimizde iki sınıf olmak üzre ikimize münhasıra olub nısfı benim ve nısf-ı âheri merkûm Yûsuf'un hissesi iken merkûm Yûsuf menkulâtımızdan sekiz altun ve bir guruş kıymetli bir tencere ve üç yüz kırk beş akçe duhân semeni ve iki yüz otuz akçe bir kazgan-ı semeni kabz eylemişdi zikr olunan nukûd ve tencereyi kabz eylediğine

ma‘rifetim vardır lâkin bunlardan ziyâde dâhi eşyâ kabz eylemişdi zan iderim suâl olunsun gıbbe’s-suâl zikr olunan eşyâdan gayri bir akçe ve bir habbe kabz eylemedim deyü merkûm Yûsuf inkâr-ı birle cevâb viricek mersûm el-Hâc Mehmed’den takrîrine muvâfık-ı beynine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf etmeğin merkûm Yûsuf’a mersûm Mehmed’in ma‘rifeti ile ahz eylediği nukûd ve tencereden mâ-adâ muarren ve alenen bir akçe ve bir habbe kabz ve ahz eylemeyüb ve âher yediyle dâhi ahz ve kabz itdirmediğine ve ahz ve kabzı mûceb ihtifâ‘ eylemediğine ve âhere dâhi ihtifâ‘ itdirmediğine bi’t-taleb yemîn teklîf olundukda ol dâhi alâ-vefki’l-mes‘ûl ve’l-murâd-ı yemîn-i billâhi’l-te‘âlâ itmeğin merkûm el-Hâc Mehmed’in taârruzundan men‘ birle mâ-hüve’l-vâki‘ bit-taleb ketb olundu tahrîren fî fî’l yevmi’s-sâlis fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Halîfe bin Ahmed Ömer bin Veli Kadri bin Hasan Hâlil bin İbrâhim
Mehmed bin Ali İbrâhim ibn-i Ebi Bekir ve gayrihüm

S.12. B.3.

Medine-i Mağnisa’da Hüsrev Ağa mahâllesinde vâki‘ câmi’-i şerîfin şem‘i vakfına bi’l-fiil mütevellî olan el-Hâc Ali bin Arap şâh nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde medine-i mezbûrede Sağrıcılar Sûku’nda vâki‘ Göktaşlı Câmi‘-i şerîfine beher sene yedişer akçe icâre-i zemîni olub mütevellîsi olduğum vakfın nukûd-ı mevkûfesinden Sağrıcı Yûsuf zimmetinde olan bin beşyüz akçeye rehn-i vaz‘ olunan bir bâb dükkânına vaz‘ü’l-yed olan hâmil-i hâze’l-kitâb Ali bin İsmâîl nâm kimesne mahzârında ikrâr ve itirâf idüb mütevellîsi olduğum şem‘ vakfından bin beşyüz akçeye değin mezbûr rehin olub vakf-ı mezbûra rehniyeti eylediğimiz merkûm Ali şart-ı ta‘yîn üzre mâlik oldum deyü bi-vech zabt ve tasarruf idüb ve merkûm Sağrıcı Yûsuf’un dükkân-ı merkûmdan gayr-i ism-i mâl ıtlak olunur mütedeyyin olmayub fevt olmağla dükkân-ı mezbûr içün da‘vâ-yı rehniyet eylediğimde merkûm Ali ile beynimizde münâza‘ât-ı kesîre vâkı’a olmuş idi el-hâletü-hâzihi beynimize muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb

S.13.B.1.

canib-i vakf içün nice büşyüz (?) akçe üzerine iş‘âr-ı akd-ı sulh eylediklerinde biz dâhi sulh-ı merkûm vakfa intifâ olmağla beş yüz akçeye sulh olub bedel-i sulh olan meblâğ-ı

mezbûr beş yüz akçeyi merkûm Ali yedinden temâmen ahz ve kabz idüb min-ba‘d dükkân-ı sâlifü’z-zikrden rehniyet da‘vâsından fârig oldum didikde mütevellî-i merkûmun minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm Ali vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik idicek mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şühûdü’l-hâl:

Mehmed Efendi ibn Osman Mahmûd bin Ahmed	El-Hâc İbrâhim bin Hüsrev Beğ Mehmed bin Hüseyin	Mehmed bin Abdullah ve gayrihüm	Mâ‘den bin İbrâhim

S.13. B.2.

Beğtâş-ı sagîr mahâllesinden İbrahim bin Süleymân mahfil-i kazâda nevâhî-i Bergama kazâsına tâbî‘ Hâtûn ili nâm karyeden Kara Mehmed ve Bekir-zâde Mehmed Çelebi mahzârına ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i merkûmde vâki‘ bana intimâ‘ ile tahrîr ve tavsîfden müstâğnî silk-i menzilini semen-i misli ile âhere bey‘e Boyracık nâm karye hudûdu dahlinde Hâcılı Çayırı dimekle ma‘rûf mevzî‘de bana intimâ‘ ile kezâlik tahrîr ve tavsîfden müstâğnî beyyine tarla penbe tarlâlarımın hakk-ı tasarrufunu ma‘rifet-i sâhîb-i arz ile bedel-i misli ile âhere ferâğ ve tefvîze ve semen-i mezkûr ile bedel-i mersûmun ba‘de’l-ahz el-Hâc Abdi’ye cihet-i karz-ı şer‘iyyeden olan yediyüz akçe deynimi ve ma‘rû’z-zikr Boyracık cami‘nin imâmına meşruta olan nukûd-u mevkûfesinden zimmetimde olan sekiz yüz akçe deynimi edâ ve teslîme ve ziyâdesin bana irsâle ve kabz ve irsâl mütevakkıf olduğu umûru cümlesine tarafımdan merkûm Mehmed Çelebi’yi vekîl ve menâbe-i nâib nasb ve ta‘yîn eyledim didikde ol dâhi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsim-i vekâleti edâya müteâmid olmağın mâ-hüvel-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî 6 fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Mahmûd Çelebi	Lütfullâh Çelebi bin Ahmed Efendi	Mustafa Efendi bin El-Hâc Yûsuf

S.13. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Yenice mahâllesinden iken sâbıka müteveffâ olan Mehmed bin Rûşen'in verâseti zevce-i metrûkesi Kamer bint-i Mûsâ ile li-ebeveyn er karındaşı oğulları Rûşen ve Ömer'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra merkûme Kamer Hâtûn makâm-ı kazâda iş bu hâmili el-kitâb Rûşen ve Ömer ibn-i Ebi Bekir mahzârlarında bî-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde iki bin akçe mehr-i müeccelim ve defter-i kassâm minvâlinemi on sekiz bin akçe muhâllefâtından rub' hissem olub sâbıka da'vâ ve taleb eylediğimde ancak bana bin yüz kırk akçe virmişlerdi hâlâ bâkî hakkımı mezbûrlardan da'vâ ve taleb eylediğimde müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-u kesîre ve müsbetesi olub muhâllefâtını müteferrika olmağla bâkî kalan eşyâsı şey'i kalîldir deyü cevâb virdiklerinde beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuşidi el-hâletü-hâzihi beynimizde muslihûn-u müslimûn tavassut idüb bey'ni on kıt'a riyal-î guruş üzerine iş'âr-ı akd-ı sulh eylediklerinde ben dâhi sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûr on aded riyal-î guruşu merkûman Rûşen ve Ömer yedlerinden temâmen ahz ve kabz idüb min-ba'd mehr-i müeccel-i mezbûremden ve muhâllefâtından bana isâbet iden rub' hisse-i mâldan zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim bade'l-yevm da'vâ ve talebim kalmamışdır didikde mukırre-i merkûmenin minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûman Rûşen ve Ömer vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis mine'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mûsâ bin Veli	Ömer bin Veli	El-Hâc Abdülgaffâr ibn Sefer	Mehmed bin Ali	Kadri bin Hasan

Hasan ibn El-Hâc Mustafa ve gayrihüm

S.13. B.4.

Mahrûse-i Mağnisa'da Çaprastlar-ı sagîr mahâllesinden Döndi bint-i Karaca nâm Hâtûn makâm-ı kazâda hâmil-i hâze'l-kitâb Mahmûd bin Mustafa nâm sayyâg mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan bir sene mukaddem mezbûr sayyâg Mahmûd'a sıbg içün kırk aded bogasi ile zikr olunan bogasilerin sıbg ve

ameli mukabelesinde tahmînen haml mikdârı bir kantar odun virüb ba'de zikr olunan kırk aded bogasinin her bir danesi yüzer aded akçe olmak üzre cem'an dört bin akçeye merkûm Mahmûd'a bey' eylemişdim hâlâ merkûmdan zikr olunan bogasilerin semeni olan meblâğ-ı mezbûru taleb eylediğimde kat'en senden bogasi almadım ve bu minvâl üzre iştirâ'dan dâhi haberim yokdur deyüb ve zikr olunan odunu dâhi sana altı yüz akçeye mahsûlunü bey' eylediğim bâğımın semeninden üç yüz akçesi mukabelesinde aldım bâkî zimmetinde üçyüz akçem dâhi vardır deyü cevâb ider suâl olunsun didikde

S.14. B.1.

gıbbe's-suâl merkûm sayyâg Mahmûd zikr olunan odunu mezbûreye altı yüz akçeye mahsûlunü bey' eylediğim bâğımın semeninden üç yüz akçesi mukabelesinde ahz eyledim ve mârû'z-zikr bogasileri kat'en kabz ve iştirâ' eylemedim ve benim bogasiden haberim yokdur deyü cevâb virmeğin merkûme Döndi Hâtûndan zikr olunan bogasileri evvela teslîm ve sânîyen minvâl-i muharrer üzre bey' eylediğine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine içün on güne istimhâl idüb ba'de mâzî-i müddet ve'l-mehel meclis-i şer'e gelüb ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz-i birle istihlâf etmeğin merkûm sayyâg Mahmûd'a mârû'z-zikr bogasileri ahz ve kabz ve ba'de vech-i muharrer üzre iştirâ' eylemediğine ve kat'en haberi ve agâhı olmaduğuna yemîn teklîf olundukda oldâhi alâ-vefki'l-murâd yemîn-i billâh-i teâlâ etmeğin merkûm Döndi Hâtûn taârruzdan men olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâilü'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibn Ali	Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi	Abdullah Çelebi ibn Sânî Efendi el-müderris
El-Hâc İbrahim ibn El-Hâc Mehmed	Ömer ibn Veli	ve gayrihüm

S.14. B.2.

Mahmiyye-i Mağnisa'da Yarhasanlar mahâllesinden hafız hâze'l-kitâb Hasan bin Süleymân nâm mahruse-i makâm-ı kazâda Mehmed Beşe ibn Ca'fer nâm râcil mahzârında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târih-i kitâbdan dokuz gün mukaddem odun getürmekden gelir iken ahşam nâmazı vaktinde kendi menzili yanında işbu eseri sol

kulağım altında şah damarım üzerinde müşâhade olunan yerde merkûm Mehmed Beşe daş ile urub mecrûh eylemiş idi hâlâ zahm ve cerâhâti yevmen fi yevmen inâfe'n-na-izdiyâd bulmakdadır suâl olunub takrîr-i tescîl olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve talebü'l-beyyine-i udûldan Ali bin Reis nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzır olub gıbbe istişhâdü'ş-şer'i fi'l-vâki' mecrûh-u mezbûrun râcil-i merkûm Mehmed Beşe târih-i mezbûrda vakt-i mezkûrda mahâll-i mesfûrda eseri müşâhede olunan şah damarı üzerine urub mecrûh eylediğini ben müşâhede eyledim bu husûsa şâhidü'z-zikrim şehâdet dâhi iderim deyü edâ-i şehâdet şer'iyye itdiğinde gıbbe riâyete şerâit-ü'l kabûl şehâdet-i hin-i kabûlde vâki' olur ve şâhid ve ahd içün dâhi merkûm Hasan mecrûha üç gün mehil virildiği kayd-ı sicil olundu fî gurreü'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Yûsuf	Ahmed Beşe ibn	İbrahim Beşe ibn
Efendi ibn Hasan	Mehmed er-râcil	Hüsrev Çelebi
Osman ibn	Mehmed ibn	ve gayrihüm
El-Hâc Mahmûd	Siyavuş	

S.14. B.3.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Tutlu nâm karye ahâlîsinden Abdünnebi bin Hâlâc ve Mustafa bin Müezzin ve İvâz bin Gökmen nâm kimesneler makâm-ı şer'de medine-i mezbûreye tâbi' Kopran nâm karyeden hafız hâze'l-kitâb Ramazân ibn el-Hâc Hamza nâm kimesne mahzârında üzerine takrîr-i da'vâ idüb merkûm Ramazân târih-i kitâbdan iki sene mukaddem karyemizin avârız-ı nukûdu içün iki yüz akçe vakfım olsun her sene onu on bir buçuk akçe hesâbı üzre otuz akçe rıbhı benden ahz eylen deyü müslimîn huzûrunda ikrâr eylemişidi hâlâ mezbûrdan asl ve rıbhını da'vâ ve taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl merkûm Ramazân cevâbında fi'l-vâki' târih-i mezbûrda merkûmların karyeleri avârızına minvâl-i meşrûh üzre ben iki yüz akçe vakfım olsun didim lâkin teslîm-i ale-l-mütevellî eylemedim ve maa ihtilâf-ü'l ulemâ vakfiyyetine ve şurût ve kuyûd ve lüzûmuna ve sıhhâtine hükm-ü sahîhi-i şer'î dâhi olunmamışdır binâenaleyh meblâğ-ı merkûmu mezbûrlara teslîm ittim deyü def'-i birle cevâb virmeğin hakikat-i hâl bu minvâl üzre olduğuna mezbûrlar dâhi ikrâr etmeğin

taarruzları men‘ olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî gurretü’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed Mustafa Veli Beşe ibn Ali	Hâlil bin İbrâhim muhzırü’ş-şehir ve gayrihüm	Ömer bin Veli	Kadri bin Hasan

S.15. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa’da Gürhâne mahâllesi sâkinlerinden Veli Beğ ibn Piri Beğ makâm-ı kazâda işbu hâfız-ü’l-kitâb el-Hâc Kenan bin Abdülmennan mahzârında bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve itirâf idüb mahâlle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı tarîk-i hass ve bir tarafı Habbâz Mehmed mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Hüseyin Çelebi mülkü ve taraf-ı râbi‘i İsak nâm Cehud mülkü ile Mahmûd olub iki bâb fevkânî iki bâb tahtânî kiremid örtülü evleri ve çardakı ve kenîfi ve bir dut ağacını ve bir mikdâr havluyu ve İsak Cehud mülkü tarafında bir divarı müştemil ilâ-yevminâ hazâ silk-i mülk sahi-i hama münselik ve kabza-i zabt ve tasarrufumda muntazım olan mülk-i menzili mezbûr el-Hâc Kenan’a bî-cümletü’l-hukûk ve’l murâfık ve kaffetü’l-hudûd ve’l-levâhık on altı bin nakd râic-i fi’l-vakt fızza Osmani akçeye bey‘-i bât sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve teslîm ol dâhi minvâl-i muharrer üzre iştirâ‘ ve kabûl ve tesellüm eyledikden sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr on altı bin akçeyi bi’t-temâm ve’l-kemâl merkûm el-Hâc Kenan yedinden ahz ve kabz eyledim bade’l-yevm menzil-i merkûm mersûm el-Hâc Kenan’ın mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ vâsîyyet-i mâ-yedid mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Veli Beğ’in minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrâr ve itirâfın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm el-Hâc Kenan bi’l-muvacehe kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî yevmi’s-sâmin mine’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Abdülkerim Çelebi ibn Mustafa re’sü’l-müezzinun Yûnus ibn	Hüseyin Çelebi ibn Ahmed el-haffâf Resmî Çelebi	Hasan Çelebi ibn El-Hâc Mehmed

El-Hâc Ahmed	el-kâtib	
El-Hâc Hüseyin ibn	Mehmed bin	Sinân bin
El-Hâc Ramazân	Hâlil	Ahmed
El-Hâc İbrahim ibn	Kadri bin	ve gayrihüm
El-Hâc Mehmed	Hasan	

S.15. B.2.

Medine-i Mağnisa-yı felek fersa hama hâllahû te‘âlâ ani’l-nühûset ve’l-basa mahâllâtından Çaprastlar-ı sagîr dimekle şehir mahâlle-i lâ-nazîrin ganî ve fakîr ve sagîr ve kebîrcek taâmiyyeleri içün vakf olan nukûdun istirbâh ve istiğlâlı içün mütevellî olan Ahmed bin Yûsuf’un vakf-ı mezbûrda küllî hıyânet ve fesâdı zâhir ve bâhir olmağla def‘ olunub yerine mûcid-i mesnevî ve emîr-i manevî sultân-ı âlim ve kutb-u nev‘ benî âdem hazret-i mollâ-yı rûm fukarâsından iş bu kitâb-ı sıhhat-ı nisâb ve müşkin-i nikâbe bâis ve bâdî Derviş Mehmed bin Hüseyin nâm mevlevî ber-vechle mahâl ve müstehakk ve tevliyet-i mezbûreye lâyık olub ahâlî-i mahâlle-i mezbûrenin mu‘tekidi olmağla tevliyetdimiz bura merkûm kadîmden mu‘tâd olan vazîfe-i muîne ve ma‘lûmesiyle tevcîh olundukda ol dâhi kabûl ve hizmet-i lâzımesini edâya müteahhid olmağın iş bu sakk-ı âriyye-i ani’r-reyb ve’ş-şekk-i ketb ve imlâ‘ ve yerine vaz‘ ve i‘tâ olundu fî evâil-i Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Es-seyyid Şeyh Mehmed Çelebi el Hüseynî	El-Hâc Nurullah ibn El-Hâc Ramazân el-sabbâg	
İmâm Ahmed Hâlîfe ibn El-Hâc Kasım	Mustafa Çelebi ibn İdris	
Abdi Dede ibn Abdülhâlim	Köse Mustafa bin Ahmed	Mahmûd bin Mustafa
El-Hâc Süleymân ibn El-Hâc Ramazân		

S.15. B.3.

Medine-i Mağnisa’da hâlâ subaşı olan Receb Beğ ibn Ramazân tarafından kethüdâsı ve vekîl-i şer‘iyyesi olan Ömer Beğ bin Abdullah meclis-i şer’ Arabalanı mahâllesinde sâkin Bayrâm bin Hızır nâm kimesneyi ihzar ve mahzârında takrîr-i kelâm

idüb mezbûr Bayrâm'ın evine herbâr karye-i Keçilüden Şehbâr ve Elif oğlu dimek ile ma'rûf nâ-mahrem kimesneler varub ve geldüğü şâyi' olmağla mezbûrun neseb hâli mahâllesi hâlkından suâl olunub takrîrleri tahrîr ve tescîl olunması matlûbumdur didikde ahâlî-i mahâlle-i mezbûreden Murâd Hâlîfe bin Ahmed el-imâm ve Ömer bin Hüseyin ve Şa'ban bin Mûsâ ve Murâd Dede bin Osman ve Mustafa bin Ebû Bekir ve İvâz Çelebi bin Hâcı Hamza ve saîrleri li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırun olub istihbâr ve suâl olundukda mezbûr Bayrâm mahâllemizde salâh-i hâl üzre müstakîm kimesne olub bu ana gelince sûi hâline vâkıf olmadık ve âherden dâhi istimâ' etmedik evine nâ-mahrem gelür ve gider didikleri iftirâ-yı mahzdır deyu hüsn-i hâlini ihbâr etmeleriyle mâ-vak'a gıbbe taleb ketb olundu hurrira fî'l-yevmi'l-aşir fî Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Veli	Hüseyin bin Bayrâm	El-Hâc Abdülgaffâr bin Sefer
Mehmed bin Ahmed	ve gayrihüm	

S.16. B.1.

Medine-i Mağnisa'da Deveciler mahallesi sükkânından iken Boğazhisârı muhâfazasında imâmullah-ı teâlâ fevt olan Hasan Beşe nâm râcilin sulbî sagîr oğlu Hüseyin'e bâbâsı mütevefâ mezbûrdan intikâl iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfza bir vâsî lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûrun âmmisi iş bu râfi'ü'l-kitâb Süleymân Halîfe ibn Ahmed hizmet-i vesâyete kadir olduğuna binâen kabl-ı şer'den vâsî nasb olundukda ol dâhi vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımeden edâya müteahhid olmağın bu hurûf bir sebîl-i temerrük-ü ketb ve terkîm ve talebe vaz' ve teslîm olunduğu lede'l-hâce ibrâz idüb müzekker mâ-cera ola hurrira fî'l-yevmi's-sânî-i aşer fî Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf fi hicret fi lehü'l-muizz ve'ş-şeref

Şuhûdü'l-hâl:

Memi Mustafa Çelebi ibn-i Abdi Beşe	Ahmed bin İbrâhim	Şaban bin Abdullah	Mustafa bin Abdullah
Mustafa bin El-Hâc Hasan	Muhzır Abdulgaffar ibn Sefer		
Hasan bin El-Hâc Mustafa	Ömer bin Veli	ve gayrihüm	

S.16. B.2.

Bundan esbak Çullu karyesi kurbunda Beşir Ağa nâm cündînin koyunlarını ücret ile ra‘y ider iken bilâ vâris fevt olan Mehmed nâm çobanın muhâllefâtına vâzi‘ü’l-yed olan emîn-i beytü’l-mâl Sarı Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş makâm-ı kazâda hâmil-i hâze’l-kitâb müşârün-ileyh Beşir Ağa ibn Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde bi-tavihâ ikrâr ve itirâf idüb müşârün-ileyh Beşir Ağa’nın müteveffâ mezbûr Mehmed zimmetinde kırkiki re’s koyun bahâsından seksan dört aded riyal-î guruşu her guruşu bu diyarda seksan beşer akçeye râic olduğu üzre yedi bin yüz kırk akçe ider hakkı olub ve merkûm Mehmed’den mukaddem fevt ve verâset-i hasr-ı emvâlası müşârün-ileyh Beşir Ağa’ya münhasıran olan Kenan nâm gulâmın dâhi hüccet-i karz-ı şer‘îden müteveffâ-yı merkûm Mehmed zimmetinde üç bin altıyüz yetmiş akçe hakkı olub müşârün-i leyh Beşir Ağa’ya intikâl itmeğin cem‘an kendi hakkı ve gulâmı hakkından on bin sekiz yüz on akçe hakkı zuhûr eyledikde ben emânetim hasebiyle muhâllefâtına vâzi‘ü’l-yed olduğu hüccetden müvâcehemde şühûd-u udûl ile isbât ve taleb eylemişidi hâlâ meblâğ-ı mezbûr on bin sekiz yüz on akçeden sekiz bin akçesini müteveffâ mezbûr Mehmed’in medyûnu olub işbu hâzır-ı bi’l-meclis olan Himmet bin Mehmed nâm ki mesneden sekiz bin akçe hakkı sâbit ve zâhir olmağla icâb-ı muhîl ve kabûl-u muhtal-ı aleyhi hâmî-i havâle-i sahîha-i şer‘iyye ile mezbûr Himmet’den müşârün-i leyhe havâle eyledim min ba‘d medyûn-ı mezbûr Himmet’de meblâğ-ı mezbûr sekiz bin akçeden müteveffâ-yı mezbûr Mehmed’in bir akçe ve bir habbe hakkı kalmamışdır didikde müşârün-i leyh Beşir Ağa dâhi minvâl-i mezbûr üzre merkûm Mustafa Çâvûş’un ikrârını tasdîk ve kabûl etmeğin bi’t-taleb ketb olundu fî evâilü’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hâcı Ramazân bin Burâk	Himmed bin Abdullah	Mehmed bin Himmed	Hâcı Nu‘mân ibn El-Hâc Eğlence
Seyfullah Halîfe ibn Ahmed	Hâcı İsâ bin Selâmi	ve Hüseyin bin Ahmed	ve gayrihüm

S.16. B.3.

Medine-i Mağnisa’da Alaybeğ mahâllesi sükkânından iş bu sâhibü’l-kitâb umdetü’l-â‘yân Beşir Ağa ibn Mustafa nâm cündî makâm-ı şer‘e vâcibü’l-ihtirâmda

müşârün-i leyhin bundan akdem ücretle koyunlarını ra‘y iderken bilâ vâris fevt olan Hamza nâm râînin muhâllefâtına vâzi‘ olan emîn-i beytü’l-mâl Sarı Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş mahzârında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ mezbûr Mehmed zimmetinde beher re’s ikişer aded riyal-î guruşa olmak üzre kırk iki re’s koyun bahasından seksan dört aded riyal guruşum olub ve bundan akdem fevt olan Kenan nâm mülk gulâmımın dâhi mezbûr Mehmed zimmetinde üç bin altıyüz yetmiş akçesi olub ba‘de vefâten bana intikâl etmeğin hâlâ meblâğ-ı mezkûrunu muhâllefâtından taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve talebü’l-beyyineden udûl Seyfullah Halîfe ibn Ahmed ve el-Hâc İsa bin Selâmi nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub istişhâd olundukda fi’l-vâki‘ müşârün-ileyh Beşir Ağa’nın beher re’si ikişer aded riyal guruş olmak üzre kırk iki re’s koyunu bahasından müteveffâ-ı merkûm Mehmed zimmetinde cem‘an seksan dört aded riyal guruş hakkı vardır biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye iddiklerinde gıbbe riâyet şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkıa olub ve sânîyen i’lâm-ı mezkûrun akçesi cündî merkûm Beşir Ağa’dan beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Resmî bin Ahmed ve Mehmed bin Himmet nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbb’ü’l-istişhâdü’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ mûmâ-ileyh Beşir Ağa müteveffâ mezbûrdan mukaddem fevt olan Kenan nâm gulâmın mezbûr Mehmed zimmetinde üç bin altıyüz yetmiş akçesi olduğuna müteveffâ mezbûr Mehmed hâl-i huyûtunda ve akl-ı sıhhatinde bizim huzûrumuzda deynimdir deynü’l-ikrâr ve bizi istişhâd eyledi ve elân meblâğ-ı mezbûr üç bin altıyüz yetmiş akçe merkûm Kenan’ın müteveffâ zimmetinde mevlâ mezkûr Beşir Ağa’ya intikâl itmeğin merkûm Beşir Ağa’nın müteveffâ Mehmed muhallefâtından emîn (yazı tahrîb olunmuş) bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ ve şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe riâyet-i şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı’a olunması mezkûr Beşir Ağa’ya meblâğ-ı mezkûr cüz‘î ve küllî ahz ve kabz ve ahd üzerine (tahrîb) şer‘iyyeden bir tarîkle zimmetini ibrâ ve iskât eylemediğine (tahrîb) olundukda (tahrîb)

Şuhûdü’l-hâl:

Tahrîb olunmuş Ali bin Memi ve gayrihum

S.17. B.1.

Medine-i Mağnisa'da Nâsırlı mahallesi sâkinlerinden Hümâ bint-i Ali nâm Hâtûn makâm-ı şer'-i lâzımü'l-kirâmda iş bu rafi'ü'l-kitâb zevci Mehmed ibn Hâlil nâm kimesne mahzârında tâyi'an ikrâr ve itirâf idüb zevcem mezbûr Mehmed ile hüsn-i zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarir olan dört bin akçe mehr-i müeccelim ve nafaka-ı iddedim ve sâir zevciyyete müteallika hukûkum mukabelesinde ve mezbûrun benden mütevellîd Mustafa nâm sagîrine kendi malımdan infâk ve iksâ' eylemek üzre bana mahâlle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Üstâd Receb mülkü ve bir tarafı Üstâd İbrahim mülkü ve iki tarafı Üstâd İsmâîl ve Râbia Hâtûn mülkleri ve tarîk-i hass ile mahdûd olub şümûlden müstağnî olan altı bin beşyüz akçe kıymetli mülk menzilinin iki bin akçesini ben mezbûr Mehmed'e virmek üzre bana virüb min-bad biri birimizden terk-i da'vâ idüb muhâlaa eyledik ba'de'l-yevm merkûm Mehmed'den mehr-i müeccel-i mezbûra ve nafaka-i iddet ve sâir zevciyyete müteallıka ve sulbî oğlu Mustafa nâm sagîrinin içünde ol dâhi nafaka ve kisvesine müteallıka da'vâdan benim kat'en da'vâ ve talebim kalmayub ve mezbûrun dâhi benden menzil-i mezbûre ve sâire müteallıka vicâhen min-el vücûh da'vâ ve talebi kalmayub birbirimizün zimmetini cemi'-i deâvî-i mutâlebâtdan ibrâ ve iskât eyledik didikde merkûm Mehmed dâhi vech-i meşrûh üzre ben dâhi hul' eyleyüb terk-i da'vâ ve taleb eyledim didikde tarafeynden sudûr iden ikrâr ve tasdîk indi'ş-şer' mû'teber görülmeğin mâ-hüve'l-vâki' isre't-taleb ketb olundu tahrîren fî yevmi'l-âşir fî Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ba'de'l-elf

Şuhûdü'l-hâl:

Üstâd Mehmed bin Abdi	Resûl Efendi bin El-Hâc Ahmed	Osman Halîfe bin El-Hâc Bayrâm	
El-Hâc Ramazân bin Osman	Mehmed bin Nasûh	El-Hâc Rıdvan bin Abdullah	Hasan bin Ali
Ahmed bin Şehbâz	El-Hâc Mahmûd bin Nasûh	ve gayrihüm	

S.17. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Nâsırlı mahallesi ahâlîsinden Osman Halîfe bin el-Hâc Bayrâm ve Mehmed bin Ahmed ve Üstâd Mehmed bin Abdullah ve Ömer Dede bin Mehmed ve Ali bin Nûh ve İsmâîl bin Ahmed ve sâirleri makâm-ı kazâda mahâlle-i mezbûre sâkinelerinden Hümâ binti Ali nâm Hâtûn mahzârında birbiri takrîr-i kelâm

idüb mezbûre Hüma Hâtûnun mahâllesinde bağzı sui hâline muttali‘ olmamız ile mahâlle-i mezbûreden ihrâc olunmasın taleb ideriz didiklerinde ahâlî-i mahalle-i mezbûrenin ittifâkı mezbûrenin sui hâline dâir olub lâyıka‘-ı ittifâkü’l-mü‘minin illâ ale-l-hakkü’l-mübîn hadîs-i şerîfinin minvâlince mezbûre Hümâ’nın mahâlle-i mezbûreden ihrâcı içün taraf-ı şer’den tenbîh birle mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe taleb ketb olundu tahrîren fî 15 Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Bayrâm bin Hüseyin	Ömer bin Veli	Mustafa bin El-Hâc Hasan	El-Hâc Abdulgaffar ibn Sefer
Ahmed bin Mehmed Ahmed bin Hâlil	Mustafa bin Hasan ve gayrihüm	Veli bin Ali	

S.17. B.3.

Bezzâz-istâncı Hüccetidir

Medine-i Mağnisa’da el-Hâc Yahya mahâllesinden el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesne makâm-ı şer‘-i lâzımü’l-ikrâmda medine-i mesfûrede hâlâ bezzâz-istâncı olan hâmil-i hâze’l-kitâb Mehmed bin Mûsâ nâm kimesne mahzârında bi-tav‘ihâ ikrâr ve itirâf idüb târih-i kitâbdan on gün mukaddem bezzâz-istânda sandukda mevcûd beher adedi ma‘lûm kise akçemden bir mikdâr akçe ihrâcın içün varub kiseleri gördiğimde mevcûd olan akçeden mukaddem akçem noksân gelüb mezbûr bezzâz-istânî Mehmed’den zânn idüb suâl eylediğimde kat‘en haber ve agâhı olmamak üzre cevâb virmişidi el-hâletü-hâzihi mezbûr Mehmed’in keyfiyet hâlinden küllî tefahhus ve teftîş eyledikden sonra hüsn-i hâli zâhir olmağın kiselerden zâyi‘ olan ol mikdâr akçenin da‘vâsından merkûm bezzâz-istânî Mehmed’in zimmetini ibrâ-i âm kat‘i’n-nizâ‘la ibrâ ve iskât eyledim min-ba‘d bir akçe ve bir habbeye müteallik merkûm Mehmedden vicâhen min-el vücûh da‘vâ ve talebim yokdur ba‘de’l-yevm da‘vâ ve taleb dâhi iderim lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olsun didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Mehmed’in minvâl-i muharrer üzre sâdır olan ikrâr ve i‘tirâfın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm ben bezzâz-istânî Mehmed bi’l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ve bi’l müşâfehe tahkîk etmeğin işbu vesîka-i enîka âmen hüve’l-hakika ketb olundu yed-i tâlibe i‘tâ‘ olundu tahrîren fî evâil-i Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Mûsâ Beşe bin Bahşi	Osman Beşe bin Ali	Mehmed Çelebi bin El-Hâc Ali
El-Hâc Mehmed bin İdris	El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Abdülkerim	El-Hâc Mustafa bin Muslu
El-Hâc Mehmed bin Abdürrahman	Mehmed Efendi ibn Osman	Mehmed Efendi ibn Muslihiddin
Üstâd Hasan bin bin Abdullah	Abdullah Çelebi ibn Sânî Efendi	Mustafa Çelebi bin Haydar Efendi
Resmî Çelebi el-kâtib	El-Hâc İbrâhim el-muhzır	Ömer bin Veli el-muhzır ve gayrihüm

S.18. B.1.

Aydın sancağına tâbi' nefs-i İnegöl sükkânından İsmâil Beğ ibn Yûsuf nâm kimesne makâm-ı kazâda Medine-i Mağnisa'da Nifli-zâde mahallesinden hâmil-i hâze'l-kitâb el-Hâc Ali bin Mehmed nâm kimesne mahzârında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb kazâ-i mezbûrede vâki' Koçaklı nâm karyede sâkin Mahmûd bin Hasan nâm kimesne zimmetinde merkûm el-Hâc Ali'nin hüccet-i karz-ı şer'îden kırk aded riyal-î guruş-u kebîr hakkı olub meblâğ-ı mezbûr mukabelesinde bir sim kuşak ve bir çift altun küpe ve bir altun lif ve bir incü gerdaniye rehn olmak üzre merkûm el-Hâc Çelebi'ye vaz' ve teslîm eylemişidi hâlâ medyûn-u merkûm Mahmûd meblâğ-ı mezbûr-ı dâini mezkûr el-Hâc Ali'ye teslîm içün ve merkûm yedinde rehn vaz' olunan şeyleri ahz ve kabz ve kendüye isâl içün beni vekîl ve menâbına nâib nasb eylemekle ben dâhi vekâletimi kemâ-hüve hakk mezbûr el-Hâc Ali'nin muvâcehesinde izhâr ve isbât eylediğimden sonra deyni olan meblâğ-ı mezbûr kırk aded riyal-i guruşu merkûm el-Hâc Ali'ye temâmen teslîm idüb rehn olan bir sim kuşağı ve bir çift altun küpeyi ve bir altun lifi ve bir incü gerdâniyeyi ahz ve kabz idüb vekâletim hasebiyle ben merkûm el-Hâc Ali'nin zimmetini rehn olan eşyâ' içün ve merkûm el-Hâc Ali müvekkil-i merkûmun zimmetini deyn olan meblâğ-ı mezbûr içün ibrâ ve iskât eyledi min-ba'd deyn ve medyûnun biribirinden talebleri kalmamışdır didikde merkûm el-Hâc Ali dâhi minvâl-i muharrer üzre vekîl-i merkûmu ikrâr-ı meşrûhundan tasdîk ve kabûl etmeğin

mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî evâsıtü’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hasan bin Hüseyin Ömer bin Veli	Veli bin Ali Kadri bin Hasan	El-Hâc İbrâhim bin Mehmed	Süleymân Çelebi ibn Hasan

S.18. B.2.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Horos nâm karyeden İstefani veled-i Yani nâm zimmî makâm-ı şer‘-i hâtır-ı lâzımü’l-ihtirâmda karye-i mezbûrede Kostanti veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde tâyian ikrâr ve itirâf idüb târih-i kitâbdan altı gün mukaddem karye-i mezbûrede bir re’s camus ineğim zâyi‘ olub birkaç nefer kimesneler ve mezbûr Kostanti’nin hidmetkârı Yorgi nâm zimmîden mazınna ittihâz eyleyüb da‘vâ ve taleb ve tefahhus eylediğimde zâyi‘ olan ineğimin lahmı âher yedinde zuhûr eyleyüb min-ba‘d zâyi‘ olan ma‘rûz-zikr inekde merkûm Kostanti zimmînin kat‘en alâka ve medhali olmamağla min-el vücûh benim mezbûr Kostanti’den da‘vâ ve talebim olmayub da‘vâm âherdendir didikde mukırr-ı merkûm İstefani zimmînin minvâl-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm Kostanti zimmî kabûl ve tasdîk idicek mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe taleb ketb olundu tahrîren fi’l yevmi’s-sâbi‘-i aşer fî Muharremü’l- hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ba‘de’l-elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-eşbâh Mehmed Beşe ibn Dağlı Ali Ömer bin Veli	Küçük Hasan Beşe ibn-i Mustafa Kadri ibn Hasan	Ahmed Beğ ibn-i Mehmed El-Hâc İbrâhim bin El-Hâc Mehmed	Hâlil bin İbrâhim

Mehmed bin Ali Hasan ibn El-Hâc Mustafa ve gayrihüm

S.18. B.3.

Hâlâ Sarûhân’a ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü’l-ümerâ kebîrü’l-küberâ Mehmed Paşa tarafından husûs-ı âtiü’l-beyâna mübâşir ta‘yîn olunan ağa bin makâm-ı

şer‘-i hâtır-ı vâcibü’l-ikrâm ve’t-tevkîrde medine-i Mağnisa’da Yarhasanlar mahallesi ahâlîsinden Mustafa ibn Abdullah ve Ali Halîfe ibn el-Hâc Mehmed ve Minhâ ibn İskender nâm kimesneler ve sâirleri mahzârlarında takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on gün mukaddem mezbûrların mahallelerinde Hasan bin Süleymân nâm kimesnenin mecrûhan fevt olduğu mesmû‘muz olmuşdur suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûrlar cevâblarında fi’l-vâki‘ târih-i kitâbdan on gün mukaddem mahâllemizde merkûm Hasan mecrûhân fevt olmuşdu lâkin mezbûr Hasan mecrûh oldukdan sonra cârihim Mehmed Beşe bin Ca‘fer nâm kimesnedir vicâhen min-el vücûh âherden da‘vâ ve talebim yokdur deyü mezbûr Mehmed Beşe’den da‘vâ ve zimmet-i âheri ibrâ itmişdir deyü cevâb eylediklerinde fi’l-hakika müteveffâ-yı mezbûr Hasan’ın mecrûh olduğu halde taleb-i cârih add ve ediye eylediği merkûm Mehmed Beşe olduğu müteayyin ve âherden da‘vâ ve talebim yokdur didiği mütebeyyin olduğu mukarrer olmağın mâ-hüve’l-vâki‘ isre’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ba‘de’l-elf fi hicret mine’l-lehül-şeref

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Beşe bin Mehmed Kadri Beşe bin Hasan	Hüseyin Beşi bin Abdullah Bayrâm Beşe bin Hüseyin	Mehmed Beşe bin Mehmed Hâlil Beşe bin İbrahim	Abdi Beşe bin Veli
Mehmed Beşe bin Ali Hasan Beşe bin El-Hâc İbrâhim	Veli Beşe bin Ali ve gayrihüm	Hasan Beşe bin El-Hâc Mustafa	

S.19. B.1.

Bundan esbak umdetü’l-â‘yân Beşir Ağa ibn Mustafa’nın koyunlarını ra‘y iddiği bilâ-vâris fevt olan Mehmed nâm râînin muhâllefâtına vâzi‘ü’l-yed olan emîn-i beytü’l-mâl Sarı Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş makâm-ı şer‘-i şerîf lâzımü’t-ta‘zîm ve’t-teşrîfde iş bu bâdî’l-kitâb Himmet ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Mehmed’in merkûm Himmet zimmetinde koyun bahâsından sekiz bin aded akçe hakkı olub mütevefâ-yı mezbûrun düyûn-ı keşîde-i müsbetesi olmağla ahz ve kabz idüb müşârün-i leyh Beşir Ağa’ya deyni içün edâ ve teslîm eylemişdir lâkin müteveffânın mezbûr Himmet zimmetinde meblâğ-ı mezbûrdan ziyâde

hakkı ve akçesi olmak muhtemeldir suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl merkûm Himmet deyni ikrâr idüb müteveffâ-yı mezbûrun deynini edâ içün emîn-i mezbûrun kendinden ahz ve kabz eylediği sekiz bin akçeden ziyâde bir akçe ve bir habbe deynim yokdur deyü inkâr-ı birle cevâb virmeğin emîn-i merkûm Mustafa Çâvûş’dan ziyâde içün beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf itmeğin merkûm Himmet zimmetinde olub emîn-i mezbûrun kabz eylediği meblâğ-ı merkûm sekiz bin akçeden ziyâde zimmetinde müteveffâ-yı mezbûrun bir akçe ve bir habbe hakkı olmadığına yemîn teklîf olundukda ol dâhi alâ vefki’l-mes‘ûl hâlâfe-billâhi’l-te‘âlâ etmeğin emîn-i merkûm bî-vech-i muârazadan men‘ olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî 15 mine’l-Muharrem li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fi’l-emâcid ve’l-ekârim	El-Hâc Ramazân	Himmed		
Beşir Ağa ibn Mustafa	bin Burâk	bin Abdullah		
El-Hâc Nu‘mân ibn	Seyfullah Halîfe	El-Hâc Abdi		
El-Hâc Eğlence	ibn Ahmed	bin Selâmi		
ve Veys bin	Mehmed	Ömer Beşe	Hâlil Beşe	Kadri Beşe
Ahmed	bin Himmed	ibn Sâmi	ibn İbrahim	ibn Hasan
ve gayrihüm	min-el huzzar			

S.19. B.2.

Medine-i Mağnisa mahâllâtından Cengi-zâde mahâllesi sükkânından Mehmed ve Ahmed ibn Habib nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde her biri takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb bâbamız mezbûr Habib târih-i kitâbdan üç gün mukaddem sebt gicesi sabaha karşı odun getürmek içün gidüb hâlâ mecrûhân maktûl olmağı taraf-ı şer‘den üzerine varılub keşf ve tahrîr olunmak matlûbumuzdur didiklerinde hâlâ livâ-ı Sarûhân’a ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü’l-ümerâi’l-kirâm saâdetli Mehmed Paşa taraf-ı şerîflerinden Ahmed Beğ ibn Mehmed nâm kimesne ile fahrü’l-müderrisin Mevlânâ Yahya Efendi ta‘yîn ve irsâl olundukda anlar dâhi zeyl-i hüccetde mestûrü’l-esâmi olan müslimîn ile üzerine vardıklarında fi’l-hakika Kırtık nâm karye haliye zeylinde ulu yolu üzerinde mezbûr Habib mecrûhân maktûl olub başının sol tarafında balta yarası olduğu müşâhede olunduğunu mevlânâ-yı mezbûr

mahâll-i mezkûrda tahrîr idüb gelüb ihbâr itdikde vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l yevmi’s-sâdis-i aşer fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn badel elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hasan Efendi ibn El-Hâc Ali el-imâm	Mustafa Efendi el-imâm	Mahmûd Efendi el imâm	El-Hâc Ahmed bin Ali	
Ali bin Mustafa ve gayrihüm	El-Hâc Nu’mân bin Abdullah	Mustafa Beşe bin Abdullah	Ahmed bin Hasan	Ömer bin Veli

S.19. B.3.

Medine-i Mağnisa’da Nifli-zâde mahâllesi sâkinlerinden olub bundan akdem Kırtık nâm harâbe karye kurbunda mecrûhân meyti bulunub keşf olunan Habib bin Ahmed’in sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Mahmûd’un tesviye-i umûrlarına kıbeli’ş-şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan diğer sulbî oğlu Mehmed nâm kebîr makâm-ı şer-i hâtır-ı vâcibü’t-tekrîm ve’t-tevkîrde medine-i mesfûrede Dilşikar ve Saz mahâlleleri ahâlîlerinden ashâb-ı hâze’l-kitâb İmâm Hasan Efendi ibn el-Hâc Ali ve Hasan ibn el-Hâc Ramazân ve Cârullah bin Nurullah ve el-Hâc Ramazân bin Burâk ve Mahmûd Efendi ibn el-Hâc Mehmed ve sâirleri mahzârlarında bi’l-asâle ve bi’l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ babamız mezbûr Habib târih-i kitâbdan on gün mukaddem bir re’s merkeb ve bir re’s katır ile dağa odun getürmeğe üç gün menziline gelmeyüb zâyi‘ oldukda odun getürmeğe gitdiği cânibi tecessüs eylediğimizde karye-i mezbûreye karîb tarîk-i âm üzerinde başının sol tarafında balta yarasıyla maktûl bulmuşdum hâlâ bâbam mezbûrun makteli olan mahâlle-i mezbûrların mahâllelerinden baîd buçuk sâatlik yol olub ve katli dâhi nâ-ma’lûm olmağla ben dâhi asâle ve vesâyetim hasebiyle mahâllâttan-ı mezbûrtan ahâlîlerinin zimmetlerini bâbâm merkûm Habib’in dem ve diyetime müteallika cem‘-i da‘vâ ve mutâlebâtdan ibrâ ve iskât eyledim min-ba’d kimesneden da‘vâ ve talebim yokdur didikde mukırr-ı merkûm Mehmed’in minvâl-i muharrer üzre bi’l-asâle ve bi’l-vesâye sâdır olan ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûmun bi’l-muvâcehe tasdîk ve kabûl eylediklerinde mâ-hüve’l-vâki‘ isre’t-taleb ketb olundu fî evâsıtü’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mufahhârü'l--kuzât	Fahrü'l-â'yân	Fahrü'l-eşrâf Hatib	Kâni-zâde Hâtib
Mehmed bin Memi	Zâtî Ağa	El-Hâc Mahmûd	Mahmûd Efendi
Efendi		Efendi	
Zübdetü'l-ekâbir	Resmî Çelebi	Bezzaz Softa	El-Hâc İbrahim
Beşir Ağa el-cündî	el-kâtib	El-Hâc Mehmed	ibn El-Hâc Mehmed
Ömer bin Veli	ve gayrihüm		

S.20. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'ya tâbi' Karaoğlanlı karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Bayrâm ve Mehmed bin Bahşi ve Lütfullâh bin Hızır ve Mustafa ibn Mehmed ve İbrâhim bin Veli nâm kimesneler makâm-ı şer'-i vâcibü'l-ihtirâmda hâmil-i haze'r-rakîm Hüseyin bin Ali nâm kimesne mahzârında herbiri takrîr-i kelâm idüb sâbıka mezbûr Hüseyin karyemizde sâkin olub bedel-i avârız icâb iden emlâkımız bir menzil alub tasarruf itmeğin bu sene-i mübârekede üzerimize edâsı lâzım gelen bedel-i avârızdan mezbûrun hissesine icâb iden iki aded riyal-i guruşu taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyin cevâbında fi'l-vâki' ben Hamid sancağında Gölhisar kazâsında vâki' Dibekre nâm karyeden mezbûrların karyelerine gelüb bir menzil iştirâ' idüb sâkin olmuşidim lâkin karyelerinde hazz idemediğim ecilden kat'-ı alâka idüb hâlâ medine-i mezbûrede sâkin oldum ve iştirâ' eylediğim menzil-i mezbûrelerden âher bir kimesneye dâhi bey' eyledim min-ba'd avârız icâb ider bir şeyim kalmadı didikde gıbbü'l-istişhâd ve billâh-i aczi'l-beyyine merkûm Hüseyin'e karye-i merkûm ede cüz'î ve küllî avârız salyanesi icâb idecek emlâkı olmadığına bi't-taleb yemin teklîf olundukda ol dâhi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i billâh-i teâla itmeğin mezbûrlar bi-vech-i taârruzdan men' olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn fî Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin	Ömer bin	Kadri Beşe ibn	Mehmed Beşe ibn
El-Hâc Mehmed	Veli	Hasan	Ali Balı
Hasan Beşe bin	ve gayrihüm		
El-Hâc Mustafa			

S.20. B.2.

Kâtib Mehmed Efendi-zâde'nin Hıdmetkârının Menzil-i Hüccetidir.

Medine-i Mağnisa'da Lâla Paşa mahâllesi sükkanından fahrü'l-eşbâh Mustafa Ağa ibnü'l-merhûm Süleymân Çâvûş tarafından husûs-ı âtîü'l-beyânı ikrâra vekîl olub Hüseyin bin Habbâz Mehmed ve Veli bin Hâlil nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Hâlil Beğ bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i resûl-u müsteân işbu rafiü'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Yûsuf nâm kimesne mahzârında bi'l-vekâle ikrâr ve itirâf idüb müvekkîlim müşârün-i leyh Mustafa Ağa'nın ilâ hîn-i hâze'l-akd mülk-i mahz olub Akmescid mahâllesinde vâki' bir tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı Şafi-zâde mülkü ve tarafeyni Kara Bekir mülkü ile mahdûd olub üç bâb tahtânî toprak örtülü harâbe evleri ve kenîfi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireli ve havluyu müştemil mülk menzilinin havlusu içinde hâzır eyledüği bi'r-i mâdan lağım ile hâlâ sâkin olduğu mülk-i menzilinde cereyân iden mânın cereyânına ve hâzır olunan bi're vaz'-i yed-i müdâhele eylemek üzre mezbûr el-Hâc Mehmed'e târih-i kitâbdan altı ay mukaddem seksen aded riyal-î guruşu bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dâhi iştirâ' ve kabûl itdikden sonra semen-i mezbûrdan altmış aded riyal-i guruşunu ahz ve kabz eyleyüb zimmetinde bâkî yirmi aded guruşu kalmışidi meblâğ-ı bâkî yirmi guruşu dâhi müşteri-i mezbûr yedinden temâmen ahz ve kabûl eyleyüb menzil-i mahdûd-u mezkûr merkûm el-Hâc Mehmed'in vech-i muharrer üzre mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf olsun didikde vekîl-i mersûm Hâlil Beğ'in minvâl-i meşrûh üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr el-Hâc Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra sıhhât-i bey' ve cevâz-ı şerâye hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mufahharü'l-kuzât	Fahrü'l-kuzât	Fahrü'l-kuzât	
Yûsuf Efendi	Mehmed Efendi-zâde	Osman Efendi	
ibn El-Hâc Hasan	Abdüllatif Efendi		
İmâm Muslihiddin	Ali Çelebi ibn		
Efendi ibn Nimetullah	Abdüllatif Efendi		
İbrâhim Çelebi ibn	İsmâîl Halîfe	Hasan bin	Ömer Çelebi ibn
Abdüllatif Efendi	İbn-i Eşref	İsmâîl	Kara Bekir

Dağlı Hasan Beğ	Sağır-zâde Hasan	ve gayrihüm

S.20. B.3.

Mahmiyye-i Mağnisa mahâllâtından Arabalanı mahâllesi sâkinelerinden Cemile bint-i Abdülkerim nâm Hâtûn meclis-i şer‘-i şerîfe lâzımü’t-teşrîfde işbu bâisü’l-kitâb zevci Yûsuf ibn Yahya nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve itirâf idüb zevcem mezbûr Yûsuf ile hüsn-i zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrir olan iki bin akçe mehr-i müeccelimden ve nafaka-ı iddetimden ve beynimizde bâğ da‘vâsından fari‘a olduğumdan gayr-i mezbûr Yûsuf’dan hâsıl olma sadr-i sagir oğlum Hüseyin’i yedi yaşına vâsıl olunca kendi mâlımdan infak ve iksâ‘ etmek üzre muhâlâa idüb min-ba’d biri birimiz ile zevciyete müteallik da‘vâ ve nizâ‘mız kalmamışdır didikde zevc-i mezbûr Yûsuf dâhi zıll-ı mezbûru kabûl ve tasdîk etmeğin tarafeynden sâdır olan ikrâr ve tasdîk gıbbü’ş-şer‘ mû‘teber görüldükden sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu Hurrira fî’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-işrîn fî Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed bin Resûl	Mehmed Beşe bin İbrâhim	Hâlil bin İbrâhim	Mustafa bin El-Hâc Hasan el muhzır

ve gayrihüm

S.21. B.1

Medine-i Mağnisa’da Bölicek mahâllesinde vâki‘ merhûm Yûsuf Çelebi muâllimhânesinin nukûd-u mevkûfesine kaimmakâm mütevellî olan İbrâhim Çelebi ibn Ali mahfil-i kazâda bundan akdem Eskişehir kadîsı olan fahrü’l-kuzât Kabil Efendi bin Abdullah mahzârında üzerine da‘vâ ve tasvîr-i müddei idüb müşârün-i leyh Kabil Efendi bin elli dört senesi Muharremi gurresinden vakf-ı mezbûr mâlından onu on bir buçuk hesâbı üzre yetmiş kıt‘a riyal-i kebîr-i guruş istikrâz ve kabz etmişdir hâlâ meblâğ-ı mezbûrü’n-naktin alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l-inkâr udûl-ı müslimînden Abdüsselâm Çelebi ibn Abdullah ve Mehmed Beşe ibn Hüseyin nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub eserü’l-istişhâd fi’l-vâki‘ müşârün-i leyh Kabil Efendi bizim huzûrumuzda merkûm İbrâhim Çelebi

yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan yetmiş kıt‘a riyal-i kebîr-i guruş istikrâz ve kabz eyledim zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l-kaza deynimdir deyü ikrâr eyledi müşârün-i leyh Kabil Efendi’nin vech-i muharrer üzre ikrârına şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’l-hamis fî Sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

İvâz Çelebi bin Hasan bin Mahmûd Beğ bin Hasan bin Ali Beğ bin
Abdullah Hüseyin Ahmed Durmuş İbrahim
ve gayrihüm min el-huzzâr

S.21. B.2.

Mahmiyye-i Mağnisa-yı behişt-i asâde el-Hâc Yahya mahâllesinden Ümmühâni bint-i İskender nâm Hâtûn tarafından hibe-i atiyyetü’z-zikr-i ikrâra vekîl olub mezbûreyi ma‘rifetü’ş-şer‘iyye ile arifân olan Kassâr Mustafa ve es-Seyyid Hasan bin es-Seyyid İbrahim Nalband Mahmûd bin Hasan şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan seyyidü’s-sâdât ve mufahhârü’l--kuzât es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Hamza makâm-ı şer‘-i kav‘-ı lâzımü’t-tekrîm ve’t-ta‘zîmde müvekkîle-i mezbûrenin zevci bâdî hâze’r-rakîm Mustafa Beşe ibn Mehmed muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve itirâf idüb mahâlle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı vâhibe-i mezkûre mülkü ve bir tarafı Ahmed bin Bekâr mülkü ve bir tarafı Saime Hâtûn ibint-i Mehmed Efendi mülkü ve taraf-ı râbi‘-i tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb tahtânî kiremid örtülü odayı ve bir siyah dut ağacını ve müvekkîle-i mezbûrenin mülkünde vâki‘ enar dîvârı köşesinden hizâsında vâki‘ eskici dükkânı köşesine varınca taraf-ı garbından vâki‘ bir mikdâr havluyu ve havlu kapusunu müştemil mülk-i menzil ile hudûd-u mezbûre dahlinde menzil-i mezbûre muttasıl kiremid örtülü sakf ve ahırda vâki‘ bir bâb kalaycı ve bir bâb eskici dükkânını cümletü’l-hukûk ve’l-murâfık ve kaffetü’l-hudûd ve’l-levâhık müvekkîlem mezbûre Ümmîhâni Hâtûn zevci mezkûr Mustafa Beşe’ye ba‘de’t-tahliye hibe-i sahîhe-i şer‘iyye ile hibe ve temlîk ve teslîm ol dâhi meclis-i hibede ittihâb ve kabz ve tesellüm eyledi ba‘de’l-yevm menzil-i mezbûr ve dükkânını mezkûrun merkûm Mustafa Beşe’nin mülk-i mevhûbudur keyfemâ yeşâ ve’l-yehtâr ve mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Seyyid Mehmed Efendi’nin minvâl-i muharrer üzre bi’l-vekâle cârî olan ikrâr

ve itirâfın el-mukırrü'l-lehül merkûm Mustafa Beşe vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-vak'a isre't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâil-i Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hâcı bin Mahmûd Mûsâ bin Mehmed Hasan Beşe bin Hâcı Nu'mân	Rami bin Ali Hamza Beşe bin Hâcı Şa'bân ve gayrihüm	Hâcı Hamza bin Sun'ullah Mehmed bin Nimet	Dursun ibn Mehmed Ahmed bin Ca'fer	Hâcı Müret ibn Mahmûd Ahmed Halîfe el-imâm

S.21. B.3.

Medine-i Mağnisa mahâllâtından Gürhâne mahâllesi sâkinlerinden el-Hâc Eraslan bin el-Hâc Mahmûd meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde sâbıka Tokat kadîsı olan a'limü'l-ulemâi'l-izâm hazret Hamza Efendi ibn Hâlil'in sagîr oğlu Mehmed'e ve sulbîye kızları Aişe ve Amine ve Fatma'ya vasî'-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eyledüğüm fahrü'l-kuzâtü'l-islâm Şa'bân Efendi Ahmed bin Sefer Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mümâ-i leyhe Hamza Efendi zimmetinde beynimizde aded ve kıymeti ma'lûm lalekökü ve sünbül soğanı bâhâsından altı yüz seksan beş akçe hakkım olub meblâğ-ı mezbûru henüz ahz ve kabz etmedin mümâ-i leyhe Hamza Efendi fevt olmağla zimmetinde bâkî kalmışdır taleb ideriz suâl olunub muhâllefâtından alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr müddeî-i mezbûr el-Hâc Eraslan'dan da'vâsına mutâbık-ı beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Mustafa Çelebi ibn Hasan el-müderris ve Mûsâ Çelebi bin Osman el-müderris nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbe istişhâd ve'ş-şer'î fi'l-hakika mezbûr el-Hâc Eraslan müteveffâ-yı mümâ-i leyhe Hamza Efendi zimmetinde beyinlerinde aded ve kıymeti ma'lûm lale kökü ve sünbül soğanı bâhâsından altıyüz seksan beş akçe hakkı olub kable'l ifâ fevt olmağla meblâğ-ı mezbûr mümâ-i leyhe Hamza Efendi'nin zimmetinde bâkî kalmışdır hâlâ meblâğ-ı mezbûr mersûm el-Hâc Eraslan'a benden vâcibü'l-edâ ve lâzım deynidir biz husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr el-Hâc Eraslan meblâğ-ı mezbûrdan

müteveffâ-yı mezbûrun zimmetini bir tarîkiyle ibrâ eylemedüğine yemîn teklîf virilmeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-samin fî Sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-kuzât Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi		Fahrü’l-müderris Abdullah Çelebi bin Mehmed Sânî Efendi	
Mufahhârü’l-müderrisin Ahmed Efendi		Mustafa Çelebi bin Haydar Efendi	
El-Hâc Mahmûd El-Hâc İbrâhim bin bin Hâlil ve gayrihüm	Ömer bin Veli	Muhzır Hasan bin el-Hâc Ebi Bekir	Muhzır Kadri ibn Hasan

S.22. B.1.

Cümlesinden Ahmed bin Yûsuf ve Durmuş bin Süleymân nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ mezbûre Ehli Hâtûnun karındaşı gaib-i mezbûr Ahmed târih-i kitâbdan üç sene mukaddem Nazilli kasabası bâzârında mücrimân ahz olunub siyâseten maslûben

Mahmiyye-i Mağnisa’da beytü’l-mâl-ı âmme ve hassa ve mâl-ı gaib ve mâl-ı mefkûd emîni olan Sarı Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş makâm-ı şer‘-i hâtır-ı vâcibü’t-tevkîrde bundan akdem Cam’i-i Kebîr mahâllesinde sâkine iken fevt Ehli bint-i Hasan nâm müteveffânın li-ebeveyn karındaşı kızı Aişe bint-i Süleymân nâm Hâtûn muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüb müteveffât-ı mezbûre Ehli Hâtûnun asabe-i nesebiye cihetinden Ahmed bin Hasan nâm gaib bir li-eb karındaşı olub hâyâtı ve mematı nâ-ma‘lûm olmağla nısf-ı muhâllefâtı zevci Hâlil bin Mehmed’in ve nısfı gaib mezbûr Ahmed’in hissesi olmağın gaib hissesi beytü’l-mâla âid iken hâlâ zevi-l erhâmdan olan merkûme Aişe nısf-ı hisseyesin gaibi fuzulî zabt eylemişdir suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezkûre Aişe cevâbında fi’l-vâki‘ müteveffât-ı mezbûre âmem Ehli Hâtûnun asabeden li-eb Ahmed nâm gaib bir karındaşı vardır lâkin târih-i kitâbdan üç sene mukaddem livâ-ı Aydın’da kasaba-i Nazilli bâzârında mücrimân ahz olunub

siyâseten maslûben fevt olmuşdur beni ve zikrü'l-erhâmdan dâreni olmağla kabz eyledim deyücek emîn-i mezbûr inkâr idüb mezbûreden (?) muvâfık-ı beyine taleb olundukda (?) biz merkûm Ahmed'in fevt olduğuna şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın emîn-i mezbûr taârruzdan men' olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil-i Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibn El-Hâc Kasım el-imâm	Mustafa Efendi ibn Derviş el-imâm	Abdulvahhab bin Hasan
El-Hâc Seyyid bin Hamza	Receb Beğ bin Kapucu Mahmûd	İbrâhim Efendi ibn Ali

ve gayrihüm

S.22. B.2.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Akça nâm karyede sâkin Karacalar reâyâsından Herdem bin Bayrâm ve Balı bin Satılmış ve Mehmed bin Muharrem nâm kimesneler makâm-ı kazâda iş bu bâdî'r-rakîm Ramazân muvâcehesinde herbiri takrîr-i da'vâ idüb mezbûr Ramazân raiyyetinden olub hâne-i avârızına kayd olduğumuz Karacalar raiyyetinden olub iş bu sene-i mübârekede bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzere üzerimize edâsı lâzım gelen avârız salyanesini bizimle maan edâ ve teslîm eylemeyüb kendi içün icâb iden salyaneyi virmede taallül ider suâl olunub alıvirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Ramazân cevâbında bundan esbak fevt olan Bâbâ İbrâhim mezbûrların raiyyetinden idi lâkin zikr olunan Karacalar reâyâsı perâkende ve perîşân olmağla mücerreden tahrîr olundukda bâbam fevt olmağın ben hâne-i avârızâ kayd olunmamışidim ilâ haze'l-vakt bir akçe salyane dâhi virmedim deyücek zikr olunan Karacalar reâyâsının suret-i defter-i cedîdinden merkûm Ramazân'ın ismi mestûr olmamağın bu ana gelince mezbûrlara salyane virmediğine yemîn teklîf olundukda ol dâhi alâ-vefki'l-mes'ûl halef-i billâhi'l-teâlâ etmeğin mezbûrları taârruzdan men'-i birle vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir fî Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin El-Hâc Mehmed Ömer bin Veli

Kadri Beşe ibn Hasan Hâlil bin İbrâhim

Mehmed Beşe ibn Ali Bali ve gayrihüm

S.22. B.3.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Ahmed Paşalı nâm karye mescid-i şerîf evkâfına bi'l-fiil mütevellî olan Arab Abdi ibn Abdullah makâm-ı kazâda karye-i mezbûrede sâbıka fevt olan Şemsi Hâtûnun muhâllefâtına vaz'ü'l-yed olan sadri-i kebîr oğlu Mahmûd bin Ahmed mahzârında üzerine iddiâ' idüb müteveffât-ı mezbûre Şemsi Hâtûn bundan akdem huyûtunda ve mord hâlinde sülüs-ü mâlından bir re'sini yâsin-i şerîf tilâvet olunub sevâbını rûhuna ihdâ içün ve bir re'sini mescid-i şerîf masarıfı içün iki re's sarı ve göktüylü karasığır ineklerini ba'de'l-bey' semeni ahz ve kabz alâ mâ-hüve'l-ade amel olunmak içün bana vâsîyyet idüb ve tenfîzine beni vasî-i muhtâr eyledikden sonra zikr olunan vâsîyyeti üzerine musırret fevt olmuşidi hâlâ sülüs mâlının kemâl-i müsaâdesi olmağın zikr olunan inekleri taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve talebü'l-beyyine min-el udûl Yûsuf bin Hasan ve Muslih bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffât-ı mezbûre Şemsi Hâtûn mukaddemâ hayûtunda ve mord hâlinde sülüs-ü mâlından vech-i meşrûh üzre zikr olunan sarı ve gök tüyli iki re's kara sığır ineklerini bizim huzûrumuzda ba'de'l-bey' ve kabzü'l-semeni yasin-i şerîf tilâvetine ve mescid-i mezbûr mühimmatına harc ve sarf içün vâsîyet idüb ve evâsîyet-i tenfîze mütevellî-i mezkûru vâsî-i nasb eyledikden sonra vâsîyet-i mezbûreye musırret fevt oldu hâlâ mezbûrenin mâlının sülüs-ü müsaâde olmağla mütevellî-i mezbûr içün hakk-ı talebi ve ahz vardır biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe'd-riâyet-i şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil-i Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Abdüllatif Kıdvetü'l-müderrisin Abdullah

Efendi ibn Mehmed Efendi Çelebi bin Mehmed Sâmî Efendi

Mustafa Çelebi ibn Resmî Çelebi

Kadri Efendi el-müderris		el-kâtib	
Ömer bin Mahmûd		Ömer bin Veli	Kadri bin Hasan
Mehmed bin Ali	Veli bin Ali	Ahmed Beğ bin Hüdâverdi	İbrâhim bin Hâlil

ve gayrihüm

S.23. B.1.

Mahmiyye-i Mağnisa'da Kasım Paşa ve Nifli-zâde mahâllelerinde vâki' merhûm Piyale Beğ evkâfına şart-ı vâki' üzre evlâddan mütevellî olan Müntehâ Hâtûn ibint-i Tâhir Çelebi tarafından husûs-ı âtîü'z-zikre bema hüve'l-nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbit olan zevci Süleymân Ağa ibn Abdullah makâm-ı şer'-i hâtır-ı vâcibü't-ta'zîm ve't-tevkîrde zikr olunan mahâllelerde merhûm mezbûr Piyale'nin evkâfından olduğu vech-i âtîü'l-beyân üzre sâbit olan arsa-i hâliyede mülk binâları olan ashâb-ı hâze'l-kitâb Nazlioğlu mahâllesinde sâkin Üstâd Ebu Bekir ibn el-Hâc Hüseyin ile el-Hâc İlyas bin Abdülmettân nâm müteveffânın hasran vârisesi ve sulbîye kızı Hânım Hâtûn tarafından husûs-ı câyü'z-zikre nehc-i muzammın-ı şer'î üzre vekâleti sâbite olan zevci Behzâd bin Abdullah ve Hasırcı Ümmî Hâtûn ibint-i ve Emîne Hâtûn ibint-i ve Bıyıksız Hasan bin Abdi ile Kasım Paşa mahâllesinden Veli bin İlyas ve Elif bint-i Veysi ve Receb bin Mustafa ve Hasan bin Hüseyin ve Ali Beğ ibn İbrâhim nâm kimesneler mahzârlarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüb müvekkîlem mezbûre Münteha Hâtûnun cedd-i merhûmemiz min ba'd Piyale Beğ evkâfından olub iş bu vakfiye-i ma'mûl bâhâsında tasrih olunduğu üzre vakfiyyeti Sefer Dede ibn Mustafa ve el-Hâc Ömer bin Muslu ve Mustafa bin İbrahim şehâdetleriyle sâbite olub mezbûrların taht-ı zabt ve tasarruflarında olan menazilik-i arsaları vakf iken mezbûrlar mülkleri olmak üzre zabt ve tasarruf idüb elân üzerlerinde kendilerin mülk binâları olmağla bundan akdem taraf-ı şer'den berât-ı Padişahî ile mimârlar ehl-i cezîresi olan Üstâd Hasan ve sâire-i müslimîn ile üzerlerine varılub ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede arsaları vakf olduğu sâbite olmağla bilâ-izn-i şer'î ihdâs olunan binâlarının kal' ve hedmi içün taraf-ı şer'den tenbîh olunmuşidi lâkin mezbûrlar birer tarîkle vâzi' yed olub ihdâs eyledikleri binâların kal' ve hedmi sebebiyle taraf-ı vakfa zarar isâbet eylemesi mukarrer olub vakfımız ba'de içün mezkûrların menzillerinden bir mikdâr akçe icâre-i müeccele ta'yîn olunması her vechle

tarafeyne infâ‘ olmağın hâlâ fahmın mezbûr Üstâd Hasan vesâir vukûf ve şuûr ashâbı olan müslimîn ile merkûm Üstâd Ebû Bekir'in menzil-i arsası içün senede elli akçe ve vekîl-i mezbûrun müvekkîlesi merkûm Hânım Hâtûnun menzil-i arsasıçün senede altmış beş akçe mezbûre Hasırcı Ümmî Hâtûnun menzili arsası içün sene-i kâmilede yiğirmi akçe ve mezbûre Amine Hâtûnun menzili ve arsasıçün senede onbeş akçe ve merkûm Bıyıksız Hasan'ın menzili arsasıçün senede yiğirmi beş akçe ve merkûm Veli'nin menzil-i arsasıçün sene-i kamilede otuzbeş akçe ve merkûm Elif Hâtûnun menzili arsasıçün senede on akçe ve merkûm Receb'in menzil-i arsasıçün sene-i kamilede yiğirmi akçe ve merkûm Hasan'ın menzil-i arsası içün senede kırk akçe ve merkûm Ali Beğ'in menzil-i arsasıçün senede yiğirmi akçe icâre-i müeccele tahmîn olunmağla vech-i muharrer üzre müvekkîlem mezbûre Hâtûn ta‘yîn ve tahmîn olunan icârat-ı mezbûrlar sâl be sâl taraf-ı vakfa edâ eylemek üzre mezbûrlar arâzî-i mezbûreyi icâr ve mezbûrlar dâhi vech-i meşrûh üzre isticâr ve kabûl eylediler min-ba'd ta‘yîn olunan icârat-ı mezbûrlar vakfa her sene edâ eylediklerinden nice dilerlerse tasarruf eylesün deyücek vekîl-i mezbûrun ikrârın mezbûrlar vicâhen tasdîk ve kabûl eylemeğin bu hurûf li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu fi evâilü'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi ibn Abdürrezzak Efendi

Mufahhârü'l-müderrisin Hamidi-zâde Mehmed Efendi

Zahrü'l-müderrisin Niyâzi Hüseyin Çelebi

Mustafa Çelebi ibn Abdi Hoca

Abdi Dede ibn Mahmûd

Üstâd Veli bin Mustafa

Mehmed bin Şa‘bân

İbrâhim bin Muslu

Mehmed bin Maden

Ömer bin Mustafa

Yûsuf ibn El-Hâc Hızır

İbrâhim Dede ibn Selçuk

Diğer Mehmed bin Şa‘bân

Mehmed bin İbrâhim

ve gayrihüm

S.23. B.2.

Dâ‘î-i tahrîr-i kitâb-ı nakli ve bâ‘is-i tasvîr-i hitâb-ı hükmî medine-i Kastamonu mahâllâtından Seydiler mahâllesi sâkinlerinden olub hâlâ mahrûse-i Mağnisa'da Kurşunlu Hân dimekle meşhûr hânda fevt olub yeniçeri olmağla metrûkât-ı mahrûse-i mezbûre sükkânından el-Hâc Yûsuf Beşe nâm râcil yedinde mazbûta olan Ahmed Beşe ibn el-Hâc İbrahim nâm müteveffânın sagîroğlu Ömer ve sagîre kızı Aişe nâm sabîlerin kıbeli'ş-şer‘den mensûb vâsîleri olan Mehmed bin el-Hâc Mustafa'dan ve bâbâsı mezbûr el-Hâc İbrahim'den ve vâlidesi Fatma nâm Hâtûndan husûs-ı âtîü'z-zikrin da‘vâ-yı âtîye-i sahîhe-i şer‘iyye ile mesbûk istişhâd-ı şer‘î-yi müdevverinden sonra udûl-u ricâlden olub medine-i mezbûre mahâllâtından ibn Süle mahâllesi sâkinlerinden fahrü'l-kuzât el-Hâc Hasan Efendi ibn Şeyh Mehmed Efendi ibn Hüsameddin ve Kanara mahâllesi sâkinlerinden El-Hâc Ahmed Beşe ibn İlyas ibn Seyfullah nâm kimesne ve tahvîl içün mahal-i cerh ve ta‘dilden edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerin biz şâhidlerüz şehâdet dâhi iderüz ki mezbûr el-Hâc İbrahim merhûm mezbûr Ahmed Beşe'nin bâbası ve vâlidesi olub ve mersûme Fatıma vâlidesi ve vârisesi olub sagir-i mesfûr Ömer Çelebi oğlu ve sagîre-i merkûm Aişe sulbîye kızı ve vârisleri olub merhûm mezbûrun mezbûrlara münhasıran olub bunlardan gayri vârisi olduğu mağlûmumuz değildir didiklerinde ba‘de riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri hîn-i minvâlde vâki‘ oldukdan merhûm mezbûrun mersûm el-Hâc Yûsuf beşe yedinden olan muhâllefâtından be-hasbü'l-ırsı'ş-şer‘î âid olan hisse-i şer‘iyyelerin mezbûr el-Hâc İbrâhim ve mersûmem Fatıma asâlete

S.24. B.1.

ve mesfûr Mehmed vesayete işbu rafiü'l-kitâb el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Ömer nâm kimesneyi kendü taraflarından da‘vâ ve kabz ve isâle ve lede'l-ihtiyâc hükkâm-ı zevi-l ihtirâm-ı mürafaaya vekîl ve nâib-i menâb eylediklerinde ol dâhi vekâlet-i merkûmeyi meclis-i tevkilde kabûl ve mûcebin iltizâm eyledikden sonra hakikat-ı hâl ve saddikat-ı mekâl gıbbe'l-hitâb ve's-suâl âlemü'l-ulemâi ve'l-mevâlî-i sahîbü'l-fezâil ve'l-meâli keşşâfü'l-müşkilâtü'l-deyniye helâlü'l-mufassalât-ü'l yakiniyye hâlâ mahrûse-i mezbûreye müvellâ olan hâkim-i adil bi-meâdin hazretlerine vesâir usûl ve nüvvâbdan bu kitâb vâsıl olan efendilere inhâ olundu lütüflarından me'mûldurki en‘âm bi'l-kabûl buyuralar tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn mine'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Yûsuf ibn	Receb ibn	Mehmed bin
El-Hâc Mehmed	El-Hâc Himmet	Ramazân

Menhiyyei'l-fakir meclisi hime'l-hâtır
Zübdetü'l-fakîr Osman
el-kadî be-medine-i Kastamonu
hâlâ

S.24. B.2.

Hâlâ livâ-ı Sarûhân'a ber vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ-i kebîrü'l-küberâ Seydi Ahmed Paşa'nın kaimmakâmı olan fahrü'l-eşbâh Mustafa Ağa ibn Abdullah tarafından husûs-ı âtîü'z-zikre mübâşir olan Zülfikar Beğ ibn Ali makâm-ı şer'-i hâtır-ı vâcibü't-tevkîrde medine-i Mağnisa'da Haki bâba mahâllesinden ashâb-ı hâze'l-kitâb Hâlil Beğ ibn Ali ve Hasan Efendi ibn Abdurrahman ve Mûsâ bin Mehmed ve Hasan bin Mûsâ ve İbrâhim bin Ahmed ve Mehmed bin Ahmed ve Himmet Beşe ibn Burâk ve Mehmed bin Yûsuf ve Ebû Bekir bin ve Mehmed bin Şa'bân nâm kimesneler ve sâirlerin mahzârlarında sibt-i kelâm idüb mezbûrların mahâllelerinden hâric olan bazıll-ı mübeyyinde Kazgancı Deresi dimekle ma'rûf olan vâdîde Bektâş mahâllesinden nâm kimesnenin meyti bulunmuşdur mir livâ içün hâlâ mezbûrlardan öşr-i diyet nâmına cürm taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûrlar cevâblarında mezbûrun meyti bulundu didiği Kazgancı Deresi dimekle ma'rûf olan mahal-i vâdî bizim mahâllelerimizden baîd âvâz işidilmez mahâll olub meyt-i mezbûr sâf-ı enîka fevt olub kat'en bizden öşr-i diyet nâmına cürm-ü iktizâ eylemediğine hâlâ şeyhü'l-islâm ve müfti-i enâm hazretlerinden yedimizde fetvâ-yı şer'iyyemiz vardır deyü ibrâz eyledikleri fetvâ-yı şerîfeye nazar olundukda mazmûn-u takrîrlerine muvâfık ve vâki' hâle mutâbık bulunub kat'en mezbûrlardan öşr-i diyet nâmına cürm-i iktizâ eylememeğin mübâşir mezbûrları ol vech üzre mezbûrları rencideden men'-i birle hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin işrîn Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ba'del elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l kuzât Ahmed Efendi ibn Mehmed		Ali Halîfe ibn Mehmed		Ahmed Halîfe ibn Ali
Ahmed Çelebi ibn Murâd		Murâd bin Osman	Mustafa bin İbrâhim	Ali bin Hasan
Ali bin Mustafa	Hâlil bin İlyas	Ömer bin Veli	Ahmed bin Mustafa	Kadri bin Hasan

ve gayrihüm min el-huzzâr

S.24. B.3.

Medine-i Kastamonu sükkânından el-Hâc Mehmed ibn Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde medine-i mezbûrede Seydi mahâllesinden olub mahrûse-i Mağnisa'da Kurşunlu Hân'da sâkin iken vefât iden Ahmed Beşe ibn el-Hâc İbrahim nâm râcilin hâl-i huyûtunda muhallefâtını veresesine isâl içün vâsî-i muhtâr ve nasb-ı ihtiyâr eylemekle muhâllafâtına vazi'ü'l-yed olan el-Hâc Yûsuf Beşe bin el-Hâc İbrâhim mahzârında takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûrun verâseti bâbâsı el-Hâc İbrâhim ile vâlidesi Fatıma'ya ve sulbî sagîr oğlu Ömer ve sulbîyye kızı Aişe nâm sagîreye münhasıran olmağın vech-i merkûm üzre verâsetlerini medine-i Kastamonu'da bi'l-fiil hâkimü'ş-şer' olan Osman Efendi huzûrunda Süle-zâde mahâllesinden fahrü'l-kuzât el-Hâc Hasan Efendi ibn Şeyh Mehmed Efendi ibn Hüsameddin ve Kanara mahâllesinden el-Hâc Ahmed Beşe ibn İlyas Seyfullah şehâdetleri ile isbât eylediklerinden sonra sagîran-ı mezbûranın vâsîleri olan Mehmed bin el-Hâc Mustafa ile bâbası ve vâlidesi mezbûran el-Hâc İbrâhim ve Fatıma taraflarından ahz ve kabza ve lede'l-ihtiyâc-ı mürâfa'ya beni vekil etmişlerdir mevlâ-yı müşârün-i leyhin hatta zimmetini müştemil ve sene-i ihdâ ve sittîn ve elf Muharremînin yiğirminci günü târihi ile şer'î ibrâz idüb kitâb-ı mezkûr-ı merkûmun muvâcehesinde feth ve kıraât olundukda mezbûr el-Hâc Yûsuf Beşe müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtına bi't-tarîkü'l-vesâye vazı'ül-yed eyledüğini ikrâr ve nakl-i mezkûrun vurûdını inkâr idicek gıbbe istişhâd zeyl-i kitâb-ı mezkûrda beyyin-i şühûdü't-tarîk isimleri mestûr olan müslimînden Mehmed bin Ramazân ve Receb bin el-Hâc Himmet nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub fi'l-hakika kitâb-ı mezkûr-ı mevlâ-yı mümâ-i leyh Efendi'nin mahâllesinden vârid olub bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüb bizi hatta

zimmetine şâhid eyledi zeylinde olan fıtr ve hatem mevlânâ-yı müşârün-i leyh Osman Efendi'nindir bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olub bende olan mahsûbu mezbûra teslîme tenbîh birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu (?) sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mûsâ bin İsâ	Mehmed bin Süleymân
(Tahrib olunmuş)	
ve gayrihüm	

S.25. B.1.

Medine-i Mağnisa mahâllâtından Akmescid sâkinlerinden Muslihiddin Efendi ibn Ni'metûllah nâm kimesneden vech-i âtî üzre istişhâd-ı şer'î sadmadından sonra udûl-u müslimîn Behzâd bin Abdullah ve Mehmed Efendi ibn Hasan nâm kimesne li-celi'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub isre'l-istişhâd ser-âbâd mahâllesi sükkânından olub bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden İbrâhim Efendi ibn İshâk nâm kimesnenin sulbî sagîr oğulları İshâk ve Ahmed ve sulbîye sagîre kızı Aişe'nin kıbeli'ş-şer'den mensûbe-i vasîleri ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olan Muhlise bint-i Muslihiddin nâm kimesne Hâtûn sigar-ı mezbûreye ve kendüye zevci müteveffâ-yı mezbûreden intikâl iden hisse-i şer'iyyeleri ve müteveffâ-yı mezbûrun zimemnasında olan hukûkunu da'vâ ve taleb ve ahz ve kabz ve kendüye isâle ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine mezbûr Muslihiddin Efendi tarafından vekîl ve menâbine-i nâib nasb eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi deriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Hurrira fî evâhir-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi	Kayyım Mustafa	Abdulkerim	El-Hâc Abdulgaffar
ibn Mustafa	ibn Durmuş		bin Sefer
ve gayrihüm			

S.25. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa mahâllâtından Seydi Hoca mahâllesi sâkinelerinden Daye Kadın dimekle ma‘rûf baisü’l-kitâb Nazeni binti Abdullah nâm Hâtûn meclis-i şer‘-i şerîfde Ahmed Beşe ibn Kalender mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahâll-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Berber Mehmed mülkü ve bir tarafdan Oduncu Veli mülkü ve iki tarafdan tarîk-i âm ile mahdûd ve mümtâz iki bâbı toprak örtülü ve ba‘de tahtânî evleri ve kenîfi ve bir nar ağacı ve bir asma ağacı ve bir mikdâr havluyu müştemil menzil-i merkûmun zevcesi Mülayim bint-i Abdullah nâm mu‘takam benim akçem ile iştirâ‘ eylemekle mülk-i müşterâm olmuş iken merkûm Ahmed Beşe fuzûlen zabt idüb bana teslîmden imtinâ‘ ider suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Ahmed Beşe cevâbında fi’l-hakika menzil-i mahdûd mezkûr-u merkûme Nazenin Hâtûnun akçesi ile iştirâ‘ olmuşdur deyü bî-tav‘iha ikrâr ve itirâf etmeğin menzil-i mezbûr merkûme Hâtûn yedinde ibkâya hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min Cemâzîye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hasan ibn El-Hâc Ahmed Hızır bin El-Hâc Mehmed Himmet bin Şa‘bân

El-Hâc Mehmed Mustafa bin Ömer ve gayrihüm

ibn Ali

S.25. B.3

Mahrûse-i Mağnisa’da Yenice mahâllesinde sâkin Ramazân Ağa nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfede takrîr-i kelâm ve ta‘bir-i ani’l-merâm idüb li-ebeveyn karındaşım Mustafa Ağa ibn Bahşi nâm kimesne hâlâ vali-i vilâyet-i izzetlü Seydi Ahmed Paşa’nın sarayında mecrûhân yatub kıbeli’ş-şer-i şerîfde üzerine varılub alâ vukû‘a mahâllinde keşf ve tahrîr olunması matlûbumdur didikde savb-ı şer‘de Mevlânâ Mehmed Efendi ibn Süleymân ta‘yîn ve irsâl olunub ol dâhi zeyl-i kitâbda mestûr’ül esâmi olan müslimîn ile zikr olunan saraya varub mecrûh-u merkûmun bedenini keşf ve nazar eylediklerinde fi’l-vâki‘ merkûm Mustafa Ağa’nın sağ kulağına karîb yerinde topuz beresi ve sağ ve sol küreği ve sağ kolunun bilek altında ve sağ elinin serçe parmağından kılıc ile mecrûh olduğunu müşâhede eylediklerinden sonra mecrûh-u mezbûr Mustafa Ağa’dan cârihi suâl olundukda târih-i kitâb gicesi ba‘de’l-i‘şâ‘ mataracının ziyâfetinden gelür iken mahâlle-i merkûmede mütesellim-i livâ olan el-Hâc Ali Ağa’ya rast gelüb fi

veche beni ber veche üzre mecrûh eylediğinde gayri bâğda mevcûd olan bir sim kılıc ve bir sim bıçak ve bir sim hânçer kını ve bir kemhâ-ı çıntyan ve bir dizçakşır ve bir dülbend ve bir beyâz sademi dâhi ahz eyledi

S.26. B.1.

eğer bu cerâhâtdan fevt olur isem dem-i diyetim mütesellim merkûm el-Hâc Ali Ağa'dan taleb oluna didüğüni Mevlânâ-yı mezbûr mahâllinde ketb ve tahrîr ba'de müslimîn-i mezbûrun ile meclis-i şer'e gelüb alâ-vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l yevmi's-sâbi ve'l-işrîn min Cemâzîye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Ağa ibn Hızır	İbrâhim Beğ ibn Abdulkerim	Ahmed Ağa bin Osman	Hasan Beğ ibn Süleymân

ve gayrihüm

S.26. B.2.

Medine-i Mağnisa'da hâlâ beytü'l-mâl emîni olan fahrü'l-cüyûş Mustafa Çâvûş mahfil-i kazâda medine-i mezbûre mahâllâtından Enarlıca mahâllesinden olub bundan akdem fevt olan Zilka'de bint-i Abdullah Hâtûnun zevci işbu rafiü'l-kitâb Hânefi Dede ibn Ahmed mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffât-ı mezbûre Zilka'de'nin zâhirde zevc-i mezbûrdan gayri vârisi olmayub muhâllefâtından mahâlle-i mezbûrda vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir menzil ve bir yeşil köhne darayî kaftan ve bir Mağnisa alacası ve bir köhne zıbun ve bir maî kıvrak ve bir müsta'mel velençe ve bir köhne futâ ve bir hâmam tası ve bir beyâz çarşeb ve iki beledi döşek ve bir alaca kilim ve Gülüstân nâm câriyenin nısf-ı zevci mezbûr Hânefi Dede'ye ve nısf-ı âheri cânib-i beytü'l-mâla âid olmuş iken mecmû'na vaz'-ı yed ider suâl olunsun cânib-i beytü'l-mâla âid olan nısf-ı mezbûrdan kasr-i yed itdirüb bana teslîm olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm Hânefi Dede cevâbında câriye-i mezbûre mülk-i müşterâm olduğundan gayri zevce-i mezbûre Hâtûn hâl-i huyûtunda târih-i kitâbdan altı sene mukaddem menzil-i mezbûr ile eşyâ-i mezkûreyi cümle bana hibe-i sahîhe-i şer'iyye ile hibe ve temlîk ve teslîm idüb ben dâhi ittihâb ve kabz ve kabûl etmekle mülk-i mevhûbem oldukdan sonra câriye-i mezbure zevcem mezbûr Hânefi Dede mülk-i müşterâsıdır deyü câriye-i mezbûremi alâkası olmadığını mezbûre Zilka'de muhzır-ı

müslimînde ikrâr etmişdir deyücek husûs-ı mezbûr-ı emîn-i mezmûm münker olmağla merkûm Hânefi Dede'den takrîrine muvâfık-ı beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan el-Hâc Sinân Çelebi ibn Mahmûd ve Sefer Dede ibn Ali ve Ali Çelebi ibn Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbü'l-iştişhadü'ş-şer'î fi'l-vâki' müteveffât-ı mezbûre Zilka'de hâl-i sıhhâtinde târih-i kitâbdan altı sene mukaddem mahâlle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd mülk-i menzil ile eşyâ-ı mezkûresi zevc-i mezbûr Hânefi Dede'ye hibe-i sahîh-i şer'iyyeye hibe idüb ol dâhi ittihâb ve kabz ve tesellüm ittikden sonra câriye-i mezbûre dâhi zevcem mezbûr Hânifi Dede'nin şerâ-yı şer'î ile iştirâ' olunma mülküdür benim alâkam yokdur deyü huzûrumuzda ikrâr idüb bizi işhad eyledi husûs-ı mezbûre bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde ba'de't-ta'dil ve'ş-şerike-i şehâdetler makbul oldukdan sonra emîn-i mezbûr menzil-i mesfûr ile eşyâ-i mezkûre-i câriye-i mezkûreye müdahâle-i men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i Cemâzîye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-menâbi' Hasan Efendi — Mûsâ Dede ibn Sefer — ve gayrihüm

S.27. B.1.

Medine-i Mağnisa'da el-Hâc Yahya mahâllesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Aişe Hâtûn ibint-i el-Hâc İbrahim'in li-ebeveyn karındaşı oğlu Mustafa bin Mehmed nâm kimesne ve mezbûr Mustafa'nın birâderi oğlu Hasan nâm sagîrin kıbeli'ş-şer'îden mensûbe-i vasîsi olan vâlidesi Rahime bint-i Hüseyin nâm Hâtûn meclis-i şer'de müteveffât-ı mezbûre Aişe'nin kendinden sonra vefât iden sadrîye kızı Kerîme nâm hâtûnun zevci olub sadrî oğlu Abdullah ile sadrîyye-i sagîre kızı Atîye'nin kıbeli'ş-şer'den mensûbe-i vasîleri olan bâbalar iş bu rafiü'l-kitâb Mehmed ibn Ahmed mahzârında her biri asâlete vesâyete ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mürisemiz mezbûre Aişe'nin mahâllefatı dört sehm-i münkasım olub sihâm-ı mezbûreden hepimize âid olan birer sihâm hisse-i irsiyyemizi mahâllefatından temâmen ahz ve kabz eyledüğinden sonra mukaddemâ vefât iden zevci el-Hâc Mehmed zimmetinde bâkî kalan bin akçe mehr-i müeccelini dâhi da'vâ itdüğimizde zevci mezbûr Mehmed münker olub isbât-ı sadedinde iki beynimize müslimûn ve muslihûn tavassut idüb

beşyüz akçe üzerine bizi sulh itdiklerinde biz dâhi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûr beşyüz akçesi meclis-i sulhda mezbûr Mehmed yedinden temâmen ahz ve kabz idüb müteveffât-ı mezbûre Aişe'nin mirâsına ve mehrine müteallik olan cem'i da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gıbbü't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Cemâzîye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Abdülfâhir bin Sefer	Mûsâ Dede bin Hasan	Yûsuf bin Ramazân	Ebû Bekir bin Ali
Ömer bin Hasan	Mehmed bin Ahmed		

S.27. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa kazâsına tâbi' Karaoğlanlı karyesi hâtîbi olub mukaddemâ vefât iden Veli Halîfe ibn Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Nesli bint-i İbrahim ve sulbî oğulları Mahmûd ve Mehmed'e münhâzırân olub kable'l-kısmete mezbûr Mahmûd dâhi fevt oldukda verâseti vâlidesi mezbûre Nesliye li-üm kız karındaşı Nefise ve li-eb er karındaşı merkûm Mehmed'e münhâzırân olub kable'l-kısmete mezbûr Mehmed dâhi fevt oldukda verâseti Çelebi oğlu Veli ve sulbîye-i kebîre kızı Hânıma münhâzıra olub kable'l-kısmete mezbûre Nefise dâhi fevt oldukda verâseti vâlidesi mezbûre Nesli ve bâbâsı el-Hâc Kemâl'e münhâzırân olmağla mûsâhhih mes'eleleri alâ-tarîkü'l-münâsahatü'ş-şer'iyye iki yüz seksan sekiz sehm i'tibâr olunub sihâm-ı mezbûreden altmış dört sehmi mezbûre Nesli on dört sehmi mezbûr el-Hâc Kemâl'e ve mezbûr kırk sehîm sagîr mezbûr Veli'ye ve yetmiş sehmi mezbûr Hânım'a isâbet idük eyledüğü şer'ân mütekarrir oldukdan sonra mezbûr Nesli meclis-i şer-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde sagîr-i mezbûr Veli'nin kıbeli'ş-şer'den mensûb vasî ve merkûm Hânım tarafından husûmet ve cevâba vekîl olub vekâleti tescîl olunan fahrü'l-müderris İbrahim Çelebi ibn Ali nâm kimesne mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zevcem evvelim merkûm Veli Halîfe vefât eyledikde vech-i muharrer üzre verâseti bana ve sulbî oğulları Mahmûd ve Mehmed'e münhasıran olmuşidi uhdesinde mütekarrir olan on akçe mehr-i müeccelem ve semeni hissemi muhâllefâtından ahz ve kabz etmezden mukaddem oğlum mezbûr Mahmûd fevt olub verâseti bana ve li-üm karındaşı

sulbîye kızım Nefise'ye ve li-eb karındaşı mezbûr Mehmed'e münhasıran olub ba'de mezbûr Mehmed fevt olub öldükde verâseti bana ve li-üm kız karındaşı sagîr-i mezbûr Çelebi ve müvekkîli mezbûre Hânım münhâsıra olub ba'dehû kızım mezbûre Nefise dâhi fevt olub verâseti bana ve hâlâ zevcem olan bâbâsı el-Hâc Kemâl'e münhasıran olmağla emvât-ı sülüseden bana altmış dört

S.28. B.1.

dört sehm isâbet etmişidi lâkin mezbûr Mehmed meblâğ-ı merkûm on bin akçe mehrimi ve altmış dört sehm hissemi bana teslîm etmezden mukaddem vefat etmekle hâlâ meblâğ-ı mezbûr on bin akçe mehrim ile altmış dört sehm hissemi gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed'in muhâllefâtına vâzi'ü'l-yed olan müvekkîle-i merkûme Hânım'dan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl vasî'-i mezbûr İbrâhim Çelebi cevâbında mezbûr Nesli'nin zevce-i evveli merkûm Veli Halîfe târih-i kitâbdan yiğirmibeş sene mukaddem vefât eyledikde mezbûre Nesli ile müteveffâ-yı mezbûrun veresesi bu şehrde sâkin olub bu ana gelince mezkûre Nesli'den husûs-u mezbûr içün verese-i mezbûreden üzerine da'vâ sâdıre olmadı didikde isre'l-istintâk mezbûre Nesli zevce-i evveli mezbûr Veli Halîfe'nin târih-i kitâbdan yiğirmi beş sene mukaddem vefât eylediğini mukırren ve mu'terif olmağın bilâ-aded şer'î on beş sene devr iden da'vânın bilâhir istima'ı memnû' olmağın merkûm Nesli da'vâ-yı merkûmeden men' olunub mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l yevmi't-tâsi-i işrîn Cemâzîye'l-evvel li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Hasan	Yûsuf bin Ramazân	Mehmed bin Muslu
El-Hâc İbrâhim bin Mehmed el-muhzır	Hâlil bin İbrahim	ve gayrihüm

S.28. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da sâkin Ebû Bekir ibn el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Bayrâm bin Mehmed nâm kimesne mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem Karaca Ahmed Kuyusu dimekle ma'rûf mevzû'da vâki' bir tarafdan Hamza mülkü ve bir tarafdan Mustafa mülkü ve bir tarafdan Hisarlı Hasan Beşe mülkü ve taraf-ı râbi'i Özen oğlu mülkü ile mahdûd üç dönüm bağımı merkûm Bayrâm beş bin beşyüz akçeye bâten bey' ve teslîm idüb ol dâhi

iştirâ‘ ve kabûl ve kabz itdikde semeni olan meblâğ-ı mezbûr beşbin beşyüz akçenin üç bin ikiyüz akçesini yedinden ahz ve kabz eyleyüb iki bin üçyüz akçesi zimmetinde bâkî kalmışidi el-hâletü-hâzihi meblâğ-ı bâkî iki bin üçyüz akçe taleb eyledükde virmede taallül ider suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Bayrâm cevâbında meblâğ-ı mezbûr beşbin beşyüz akçeden zimmetimde iki bin üçyüz akçe bâkî kalmışidi lâkin üçümüz bir meclisde hâzır iken İbrâhim bin Kassâr nâm kimesneye havâle etmekle âna teslîm eyledim deyü da‘vâyı def’ idüb gıbbü’l-istintâk mezbûr Ebû Bekir havâle-i mezbûre-yi mukırr ve mu‘terif olmağın merkûm Ebû Bekir taarruzdan men-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fîl-yevmi’s-sâmin ve’l-işrîn min Cemâzîye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Osman bin Ali et-tâcir	El-Hâc Veli bin Ali		Veli bin Receb	Osman Halîfe ibn Receb
İbrâhim bin Mehmed	Kadri bin Hasan el-muhzır	İbrahim bin Ebû Bekir	Mehmed bin Ali	

ve gayrihüm

S.28. B.3.

Medine-i Mağnisa’da mukaddemâ Çaprastlar-ı kebîr mahâllesinden olan Miho veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer‘de zevce-i mutallâkası işbu baisü’l-kitâb Masko nâm nasrâniye tarafından ikrâr-ı âtîü’z-zikri tasdîke vekîl olub bî-ma-hûve tarîkü’s-sübût şer‘an vekâleti sâbite olan hâlâ zevci Yani veled-i Nikola nâm zimmî mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkîlem mezbûre Masko zevcem ve menkûham olub târih-i kitâbdan on bir ay mukaddem tatlîk eyledikden sonra beynimizde adedi ve vasfı ilmü’ş-şer‘ ile ma‘lûm ba‘zı eşyâm kabz etmişdi deyü da‘vâ eylemişdim el-hâletü-hâzihi vesâtat muslihûn ile yiğirmi beş aded guruş ile vezn ve kıymeti ma‘lûm bir kazgan-ı kebîr üzerine sulh itdiklerinde ben dâhi sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûru yiğirmi beş guruş ile mârû’z-zikr kazganı müvekkîle-i mezbûre müteallıka amme-i dâ‘vâdan ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu Hurrira fi’l-yevmi’s-sânî fî Cemâzîye’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe bin El-Hâc Ebû Bekir (?) Ramazân Beşe ibn Abdullah

Hüseyin Beşe bin Abdullah ve gayrihüm

Hamza Beşe bin Hüseyin

S.29. B.1.

Kara Hüseyin'in Kızı Saliha'ya Hibe-i Dükkândır

Medine-i Mağnisa'da Koca Lâla Paşa mahâllesinden olub bundan akdem tarîk-i Hicaz'da be-emr-i hakka vefât iden el-Hâc Hüseyin bin Hasan'ın veresesinden sulbîye-i kebîre kızı rafiatü'l-kitâb Saliha nâm hâtûn meclis-i şer'de müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûke ve vârisesi olub sulbîye sulbîye-i sagîre kızı Melek Şâh'ın kıbeli'ş-şer'den mensûbe-i vâsîsi olan Rukiye Hâtûn ibint-i es-Seyyid Kasım nâm şerîfe ile vâlidesi Rahîme bint-i Yûsuf nâm hâtûn mahzârlarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bâbam mezbûr el-Hâc Hüseyin hâl-i hayâtında târih-i kitâbdan bir sene mukaddem hacc-ı şerîfe gider oldukda silk-i mülk-i sahîhinde molla olub medine-i mezbûre esvâkından Bogasiciler Sûku'nda vâki' bir tarafdan el-Hâc Osman dükkânı ve bir tarafdan el-Hâc Yûsuf dükkânı ve bir tarafdan Saraçlar Sûku ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âma müntehî olan bir bâbı bogasici dükkânını ba'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye bana hibe-i sahîhe-i şer'iyye ile hibe ve temlîk ve teslim ben dâhi ittihâb ve kabz ve tesellüm ve kabûl idüb ilâ-hâze'l akrân mülk-i mevhûbem olmuşken mezbûrtan Rukiye ve Rahîme dükkân-ı mezbûre Saliha'dan takrîr-i muvâfık-ı beyyine olundukda udûl-u müslimîn Ömer Efendi bin Abdullah ve Seyid Mahmûd Çelebi bin es-Seyyid Hüseyin Efendi ve İsmâîl Halîfe bin Eşref nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırun olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' merkûm el-Hâc Hüseyin hâl-i sıhhâtinde târih-i mezbûre-i dükkân-ı mesfûru bizim huzûrumuzda kızı mezbûre Saliha'ya ba'de't-tahliyeü'ş-şer'iyye hibe ve temlîk idüb kızı mezbûre Saliha dâhi ittihâb ve kabz ve tesellüm ve kabûl eyledi husûs-ı mezbûre-i vech-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra dükkân-ı mezbûr merkûme Saliha Hâtûn yedinde ibkâya hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb katb olundu tahrîren fî gurre-i şehr-i Cemâzîye'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Yûsuf Efendi ibn El-Hâc Hasan Solak Mehmed Beğ bin Mahmûd	Mehmed ibn Ahmed Seyyid Ahmed bin Seyyid Mehmed	Seyyid Hasan Çelebi bin Seyyid Mahmûd Hamid bin Mehmed el- (?)
Kolak Mustafa	Fahrü'l-Müderrisin Mehmed Çelebi bin Pervez Beşe	Mehmed Beşe Pervez Beşe
Fahrü'l-Müderrisin El-Hâc Mahmûd	İsmâîl Halîfe ibn El-Hâc Mahmûd	

S.29. B.2.

İş bu bin altmış bir senesi mah-ı Cemâzîyelevvelisinin yiğirmi dokuzuncu gününe yevmü'l-cum'a der-mahrûse-i Mağnisa'dan olub dergâh-ı âli dâme mahfuzen bi'l-meâli kapucubaşılarından iftihârü'l-mâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehamid ve'l-efâhim Hasan Ağa-zâde Mustafa Ağa'nın mahrûse-i mezbûre zeylinde vâki' tarlasında nâbit henüz kemâlini bulmuş temâmı hasâda gelmiş bir deste şaîrbaşı Yarhasanlar mahâllesi sükkânından el-Hâc Mehmed bin Ali nâm kimesne yediyle mahkeme-i şerîfe gelüb zeyl-i kitâbda mestûrü'l-esâmi olan müslimîn ile müşâhede olundukda fi'l-vâki' zikr olunan bir deste şaîr biçilüb dökülüb zamâna öşrlenmek mümkün idü zâhir ve gayret olmağın hâlâ ber-vech-i arpalık livâ-ı Sarûhân'a mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ izzetlü seydi Ahmed Paşa hazretlerinin kaimmakâmı olan aynü'l-â'yân el-Hâc Ali Ağa tarafından İbrâhim Beğ ibn Muslu talebi ile ketb olundu tahrîren fî't-târihü'l-mezbûr

Şuhûdü'l-hâl:

Mufahhârü'l-kuzât Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi	Ümdetü'l-müderrisin Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd
Zübteü'l-müderrisin Ebû Bekir Efendi ibn Murâd	
Fahrü'l-emsal Mehmed Beşe ibn El-Hâc Ebi Bekir	El-Hâc İbrahim ibn Mehmed / Mehmed bin Ali

Hâlil bin İbrahim	Kadri bin Hasan	Hasan ibn El-Hâc Mustafa

El-Hâc Ali bin Mehmed ve gayrihüm min-el huzzâr

Ali bin Mustafa

Ömer bin Veli

Ali bin Osman

S.30. B.1.

Bin Altmış Bir Senesinde Gelân Sefer Emridir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Anadolu eyâletinde vâki‘ olan kazîler zîde fazlihum tevkî‘-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki taht-ı kazânızda vâki‘ Beğlerbeği ve Sancakbeği ve birden bine ve binden yüzbine varınca zeâmet ve timar tasarruf iden züemâ ve erbâb-ı timarın ve harçlıkcı ve mânde emriyle ve ekâbîr defteriyle ve âhir tarîkiyle kalanları ve geçen sene bedel virenlerin cümlesi bu sene seferli olub nevrûz-u firûzda Asitâne-i sa‘âdetimde bulunmak üzre size iki def‘a emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh ve te'kîd olunmuşidi nevrûz geçe hayli zamân olub ale-l-âde asker hâlkından kimesne gelmamekle tevâif-i mezbûreyi sürüb muhâlefet idenleri kapuları önünde sulb idüb hakkından gelinmek içün dergâh-ı muâllam kapucubaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim derviş dâme mecdühû ta‘yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda sâdır olan emrim üzere taht-ı kazânızda vâki‘ tevâif-i mezbûreyi ta‘cîl ve ale't-ta‘cîl varub iki üç konağı bir etmek üzre Asitâne-i sa‘âdetime gönderüb donanma-yı hümâyûnuma irişdiresin şöyleki bundan sonra evlerinde ve çiftliklerinde kalduğu istimâ‘ olunsa o ma‘kûlelerin itaât-ı emr-i şerîfim eylemedüğü içün haklarından gelinmek içün tenbîh-i hümâyûnum olmuşdur kapuları önünde sulb olunub haklarından gelindüğünden gayri her kankanızın taht-ı kazâsında bulunur ise sizki müsamahânızdan bilinür azl idüb nefy-i beled olmanız mukarrerdir ve yalnız bu nikde bilmedik demiyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebi‘ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye-i el-mahrûsa kayd-ı vasele fi 29 Cemâzîyelevvel li-sene 1061

Hasbi allahu teâla ve hüve kafil-i min tevekkele lemmâ intehâ seyrû cevâdü'l-kalem ilâ-hâze'l-mahâll-i istirâh-ı an beyân-ı mâcerâ mine'l-hakd ve'l-hâll ve sekete lisânuhû ve kelle ani'n-nutk-ı bi-akvâl-i men akara ve nekele ketebehü'l-Abdü'l-ekâl

illâllahi acze ve celle receb eşref-i hâlim-i Geylânî Ebû Nasr Muizziddin Mehmed el-kâdî Be-medine-i Mağnisa hamiyet ân tatarrukû'l-bâsâ

S.31. B.1.

Nişân-ı Şerîf-i Alîşân-ı Sultân Hükmî Oldur ki

Mağnisa'da vâki' merhûme Dilşikar Hâtûn binâ eyledüğü câmi'-i şerîfe müsebbih olan tarîk-i hâlvetiyeden Şeyh Abdullah nâ-muhibb olmağla ref' olunub ber-mûceb-i şart-ı vâkıf Nakşibendiyye Hulefâ'sından iş bu rafî'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûnda eş-Şeyh Mustafa her vechiyle mahâll ve müstehak olmağın yevm-i üç akçe ile tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek ricâsına mütevellîsi Abdulmümin arz itmeğin şart-ı vakıfa muhâlif ise Nakşibendiyye hulefâsına meşrut ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn virdüm ve buyurdum ki varub mezkûrun yerine ber-mûceb şart-ı vakıf müsebbih olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevm-i üç akçe vazîfesine mutasarrıf olub vakfın rûhu ve devâm-ı ömr-i devletim içün duâya müdâvemet göstere kimesne mâni' ve râfî' olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye kayd vasele fi 27 Cemâzîyelevvel sene 1061

S.31. B.2.

Vech-i tahrîri hurûf olduğu berât-ı padişâhi ile mutasarrıf olduğumuz defter kethüdâlığı hassımız perâkendelerinden Menemen hassının iş bu bin altmış bir Cemâzîyelevveli sene-i gurresinden vâki' olan cüz'î ve küllî mahsûlâtın nefs-i Mağnisa sâkinlerinden Hızır Beğ'e dört yüz kıt'a kebîr-i riyalî guruşa fürûht idüb meblâğ-ı mezbûrdan iki yüz guruşun mersûm Hızır Beğ yedinden ahz ve kabz idüb bâkî-i zimmetinde iki yüz guruşumuz kalmağın yerine işbu temessük vaz' olunub Ramazân-ı şerîf'de va'desi temâm olub edâ itdikde sıkk oluna Hurrira fî't-târihü'l-mezbûr

Be-makâm-ı Kostantiniyye Mustafa kethüdâ-yı defter-i Anadolu hâlâ kayd vasale fi 27 Cemâzîyel evveli sene 1061

S.31. B.3.

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i ed'iye-i lâyıka ve gurer-i esniye-i fayıka ithâfından sonra inhâ-ı muhlisâne olunan budurki iş bu bin

altmış bir Cemâzîyelâhirin gurresinden evâhirine varınca mu‘tâd-ı kadîm üzre nefs-i Mağnisa şehri subaşılığı tevâbi‘mizden Receb Ağa zîde kadrûhuya tevcîh olunmağın işbu mektûb tahrîr olunub verildi şeref-i vusûlde me‘mûldurki üzerinden hüsn-ü nazarınız bî-diriğ buyurulub subaşılığın mezbûr mümâ-i leyh kadîmiden zabt ve tasarruf oluna geldiği üzre zabt ve tasarruf itdirilüb taraf-ı âheri dahl ve taârruz itdirmeyeler hilâf-ı şer‘-i şerîf bir ferd ref‘ ve hareket itdirülmemek bâbında sa‘y-ı cümleleri mebzûlü bî-diriğ-i buyuruğu bâkî-i izz-i sa‘âdet-i bâd

Be-makâm-ı Kostantıniyye Ali kethüdâ kaimmakâmı Saruhan hâlâ kayd vasele gurre-i evâil-i Cemâzîyelâhir sene 1061

S.32. B.1.

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da‘vât-ı hâliyât ve gurer-i teslîmât ve emniyât-ı ithâfından sonra inhâ-i muhlisâne olunan budur ki işbu sene bin altmış bir Cemâzîyelâhiri gurresinden üç ay temâmına değin ova subaşılığı mu‘tâd-ı kadîm üzre ağalarımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan ağa zîde kadrûhuya tevcîh olunmağın işbu mektûb hüccet-i üslûb tahrîr olunub izz-i huzûrları kılındı şeref vusûlinde me‘mûldurki subaşılığı mezbûrunu mûmâ-i leyh-i kadîmden zabt olageldiği üzre zabt ve tasarruf itdirülüb taraf-ı âhârden dahl ve ta‘arruz itdirilmeye ve lâkin hilâf-ı şer‘-i şerîf fukarâya zulm ve teâdî itdirilmemek bâbında sa‘y-ı cemileleri ma‘zûl bi-diriğ-i buyuruğu bâkî-i izz-i sa‘âdet-i bâd kayd fi’t-târihü’l-mezbûr el-fakîr Ali kethüdâ kaim makâm der livâ-i Saruhan hâlâ

S.32. B.2.

İftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid ve’l-mekârim el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-meliki’d-dâim dergâh-ı muallam kapucubaşılarından derviş dâme mecdühû tevkî’-i refî‘-i hümâyûnda vâsıl olıcak ma‘lûm olaki bundan akdem vilâyet-i Anadolunun umûmen sağ kolunda vâki‘ olan zuamâ ve erbâb-ı timarın cümlesi gerek harçlıkcı ve gerek defterlü ve bedel virenler mânde emîriyle kalanlar her kim olur ise olsun cümlesi Alaybeğler ile ve yararcalarıyla nevrûzdan sonra Asitâne-i sa‘âdetimde hâzır ve mevcûd bulunub donanma-yı hümâyûnum gemilerine girüb sefer-i hümâyûnuma tevcîh etmeler içün bir iki def‘a o emr-i şerîfim gönderilüb ilâ elân bir ferd gelmeyüb sinîn-i sâbıka üzre bedel virüriz ve defterlü oluruz deyü avk ve te’hîr

eyledikleri mesmû'-u hümâyûnum olmuşdur ve bu sene defterlü ve bedelli yokdur hatt-ı hümâyûnda sa'âdet-i makrûnumla ref' olunmuşdur cümlesin kaldırub iki ve üç konağı bir itmek üzre önüne katub bir sâ'ât mukaddem Asitâne-i sa'âdetime irsâl eyleyüb taallül ve muhafelet idenlere amân virilmeyüb kapuları önünde haklarından gelüb bir ferde himayet ve birine rûhsat virmeyesin deyü fermânım olub hizmet-i mezbûreye sen ta'yîn olunmuşsundur buyurdumki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb bir an ve saa't te'hîr ve aram etmeyüb başın ve canın sana gerekli ber-vech-i te'cil kalkub zikr olunan mahâllelere varub önüne gelân zuamâ ve erbâb-ı timarı vech-i meşrûh üzre herkim olur ise olsun evlerinde ve çiftliklerinden sürüb çıkarub iki üç konağı bir etmek üzre sürüb Asitâne-i sa'âdetime isâl ve donanma-yı hümâyûnuma yetişdüresiz bu bâbda bir ferde müsâmaha itmeyüb girüde kalmağa rûhsat virmeyesin işbu emr-i şerîfimden sonra herkim evlerinde bulunur ise haklarından gelinsün mûceb-i mübadele eyleyesin şöyleki akçe olub ve bir tarîkiyle müsâmaha eylemeyesiz amân ve zamân virmeyüb eşedd-i siyaset ve hakaret ile hakkından gelinüb cezada virilür ve yalnız bu benki bilmedim dimeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye kayd vasele fi 28 Cemâzîyelevveli

S.33. B.1.

Medrese-i Murâdiye der-Mağnisa-ı Ruûs-u Hümâyûn

Medrese-i mezbûre fazîletlü şeyhü'lislâm hazretlerinin tertîbleri üzre bilâ mûceb ma'zûl olan ulemâdan Mevlânâ Mehmed Efendiye ibkâ ve takarrür olmak buyuruldu fi 12 Cemâzîye'l-evveli sene 1061

Be-makâm-ı Kostantiniyye Mehmed kayd vasele fi 22 Cemâzîyelevveli sene 1061 suret-i ruûs-u hümâyûndurki ayn ile nakl olulundu Tıbk-ı aslıhü'l-avl aleyh hurrehû el-fakîr Abdullatif bin İlyas be-mahkeme-i Mahmud paşa be-medine-i Kostantiniyye

S.33. B.2.

Sa'âdetlü ve izzetlü sultânım hazretlerinin huzûr-u şerîflerine ed'iye-i hâlis-i takdîm seyyâfında münhâ-yı bendeki budurki mahrûse-i Mağnisa'da hâlâ mütevellîsi olduğum cennet mekân firdevs-i aşyân merhûm ve mağfûrleh Sultân Murâd Hân

hazretlerinin binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfleri evkâfında taht-ı hükümetlerinde vâki‘ Bahadırlu mukata‘âsın bin altmış bir mart iptidâsında sene temâmına varınca avâidiyle bâis varaka Ahmed Çelebi ve Mahmûd Beğ’e ber vech-i iştirâk altmış bin akçeye iltizâm ve derûhde olunub zabt içün tarafımızdan mektûb tahrîr olunub irsâl olundu şeref-i vusûlunde mercûdurki vech-i meşrûh üzre iltizâm ve kabûllerin tescîl-i kadîmiden ola geldüğü üzre mukataa-ı mezbûre-i merkûmana zabt-ı vâki‘ olan mahsûlat ve mahlûlât ve sâirler havâssın ahz ve kabz itdirilmeği mürûre oluna bâkî’-i hemîşe-i izz-i devlet-i müsterâm bâd min el-muhibb-i muhlis Abdullah Çâvûş kaimmakâm-ı mütevelli hâlâ kayd vasele fî 23 Cemâzîye’l-evvel li-sene 1061

S.33. B.3.

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i taht-ı tahiyyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmat ve âheri ithâfından sonra inhâ-i muhlisâne olunan budurki iş bu sene bin altmış bir Cemâzîyelâhirûn gurresinden üç ay temâmına değin Yuntdağı subaşılığı kadîminden ola geldüğü üzre işbu bâis-i mektûb Çukadar Ali Beşe zîde kadrûhû tevcîh olunub irsâl kılındığı şeref vusûlünde me‘mûldurki subaşılık mezbûru mûmâ-ileyhe zabt ve tasarruf itdürilüb bu ana değin ne suâl üzre mutasarrıf oluna gelmiş ise minvâl-i meşrûh üzre mutasarrıf olub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugayir-i kanûn münîf-i vaz‘-ı hareket itdürilmek bâbında sa‘y-ı cümleleri mebzûl ve bî-diriğ buyurula bâkî-i hemîşe-i izz-i sa‘âdet

Be-makâm-ı min el-muhlis Seydi Ahmed Paşa kayd vasele fî 25 Cemâzîye’l-evveli sene 1061

S.34. B.1.

Suret-i Berât-ı Şerîf-i Alîşândır

Nişân-ı Şerîf-i Alîşân-ı Sultân Hükmî Oldurki

Sarûhân Sancağında Mağnisa nâhiyesinde Ebedlüce nâm karye ve gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Abdi fevt olub timarı mahlûl oludukda dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden altmış üç solaklardan yevm-i sekiz akçe ulûfesi olan karagözlü açık kaşlu orta boylu râfî‘-i tevkî‘-i refîü’ş-şân-ı âlîşan-ı hâkanî diğer Abdi Sinân’a ulûfesi bedeli tevcîh olunub Asitâne-i sa‘âdetimden berât itdirüb berât-ı şerîfimle üzerimde leylü nehâr uğûr-u hümâyûnumda hizmetde mevcûd olub

timarına dahl olunmak icâb ider hâli yoğken âherden İbrahim nâm kimesne şirret-i sülûk idüb timar-ı mezbûru alub berât itdirüb mezbûr Abdi Sinân'a küllî gadr ve hayf idüb nizâ‘ üzre iken âherden Mehmed nâm kimesne dâhi Abdi ile İbrâhim nizâ‘ üzre olub ikisinin dâhi alâkası yokdur deyü hilâf-ı vâki‘-i inhâ ile timar-ı mezbûr zabt ve mahsûlüm ahz ve kabz idüb küllî gadr ve hayf eyledüğinden mâ-adâ vâki‘ olan cezîre-i mezbûrda ikisi dâhi nâ-mevcûd olub ve mezkûr Abdi Sinân cezîre-i mezbûrda vâki‘ olan hidemât-ı hümâyûnumda ve müceddeden binâsı fermânım olan kal‘a binâsının ve taşlar naklin ve sâir hizmetlerde mevcûd olub timar-ı mezbûr her vechiyle hakkı olduğun bildürüb elinde olan berâtı mûcebince ibkâ ve mukarrer ve kemâ kân zabt ve tasarruf itdirilmek bâbında inâyet ricâsına livâ-ı mezbûre âlâybeğisi kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadrûhû arz itmeğin ibkâ ve mukarrer olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzre timar-ı mezbûru mezkûr Abdi Sinân elinde olan berâtı mûcebince ibkâ ve mukarrer ve kemâ kân zabt ve tasarruf itdirüb min-ba‘d ikisinin dâhi alâkası yokdur deyü alub nizâ‘ iden merkûm Mehmed'i ve İbrahim'i ve âherden bir ferdi dahl-i ta‘arruz itdirmeye siz ve dahl idüb tahvîl târihine düşen mahsûlünden cüz‘î ve küllî nesnesin almışlar ise ba‘de's-sübût hükm idüb girü bî-kusûr alıviresiz uğûr-u hümâyûnumda hizmetde olan mezbûr Abdi Sinân'a zabt itdiresiz ve timarı olduğu sancâkda sâkin olub ve alâybeğisi bayrağı altında sefer eşmek şartıyla mukarrer ve tevcîh olunmağ içün sene sittîn ve elf Ramazânının evâhirinde hükm-i şerîfim virilüb ba‘dehû tezkîresi berât olmak içün Asitâne-i sa‘âdetime geldikde Girid seferinde mevcûd bulunmak şartıyla berât olunmak emrim olmağın zikr olunan beş bin dokuzyüz doksan dokuz akçe timar vech-i meşrûh üzre tevcîh ve dahl ve nizâ‘ iden merkûman Mehmed ve İbrahim tahvîlinde istihkâk bedelinden noksânıyla ber-vech-i tekemmül dokuz bin akçelik üzre mezkûr Abdi Sinân'a mukarrer ve tevcîh olunub düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfâhham nizâmü'l-âlem Girid cezîresinde asâkîr-i nusret-i basiret serdârım olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma'llahü te‘âlâ iclâlehûnun tezkîresi mûcebince virdümki zikr olunur

karye-i Ebedlüce tâbi‘-i Mağnisa hâsıl 5999

ve buyurdumki ba‘de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöleki vezâif-i hidemât-ı mebrûre-i mevfûre ve asâkîr-i

ber vech-i yekûn
9000

S.35. B.1.

mansûre-i ber mûceb-i defter-i hâkanî bî-kusûr mer‘î ve müeddî kala ol bâbda hiç âhâd mâni‘ ve müzâhim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fi 4 şehr-i Şevvali’l-mükerrim sene sittîn ve elf

Hâzehî sûretü’l-berâtü’s-sultâniyye bilâ-tegyîr nemme kahû el-fakîr

Es-seyyid Mehmed bin Mustafa el-kadî bâ-ordu-yu hümâyûn âfâ anhümâ

Be-makâm-ı Kostantıniyye-i el mahrûsa kayd vasele fî 19 Cemâzîye’l-evvel sene 1061

S.35. B.2.

Vech-i tahrîr-i tezkire-i hurûf oldıki berât-ı padişahla mutasarrıf olduğum Sarûhân sancağında Mağnisa nâhiyesinde Ebedlüce nâm karye ve gayriden beşbin dokuzyüz doksan dokuz akçe timarımın tahvîl târihi gününden beru altmış bir senesi temâmına varınca değin hâsıl olan mevât-ı mahsûl ve muhavvel vesâir bâd-ı hevâ ve sâir eşyâsını zabt ve rabtı ve ahz ve kabz ve cümle ve tahsîl içün cânibimizden solak Mehmed Ağa’yı vekîl-i nasb eylemişizdir tahvîl târihi gününden berü altmış bir sene temâmına varınca değin tahsîl olan timarımızın mahsûl ve sâir eşyâsına zabt ve rabtına ahzdan kimesne müdâhil eylemeye tahrîren fî 15 şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf be-makam Abdi Ağa kayd vasele fî 19 Cemâzîye’l-evveli sene 1061

S.35. B.3.

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına dürer-i tahiyyât-ı sâfiyât muhabbet-i âyâtü’l-belâğından sonra muhlisâne ve muhibbâne inhâ ve i‘lâm olunan oldurki devletlü ve sa‘âdetlü Efendimiz vâlide sultân hazretlerinin havâss-ı şerîflerinden Menemen ve Turgudlu hassının işbu bin altmış bir senesinde zabt ve rabtını emr-i padişâhî ile izzetlü ve sa‘âdetlü ağa efendimiz bu muhubbinize sipâriş buyurdılar bu muhibbiniz dâhi Turgudlu hassının zabt ve rabtını ve cüz‘î ve küllî hukûk ve rüsûmâtını kendü ağalarımızdan kıdvetü’l-emâsil vel akrân Mustafa Ağa’ya sipariş eylemişizdir lütfunuzdan mercûdur ki olıgeldüği minvâl üzre cüz‘î ve küllî hukûk ve

rüsûmâtın ve cürm-ü cinâyet ve bâd-ı hevâ ve vâki‘ olan mahlûlun mezbûr Mustafa Ağa’ya zabt ve tasarruf itdirüb âherden bir ferdi dahl ve ta‘arruz itdirmemeği sa‘y ve beliğ buyurdum inşâallah-u te‘âlâ bu bâbda sâdır olan lütfunuz zâyi‘ olmaz bâkî-i hemîşe-i izz-i fazîlet devlet bâd muhibb-i muhlis Derviş Ağa zâbıta-ı Menemen hâlâ kayd fî 21 fî Cemâzîye’l-evveli li-sene 1061

S.35. B.4.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı Sultân-ı Hükmî Oldurki

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ Murtezâ Emîn binâ eyledüği dârü’l-hadisde mukarrer cedîd-i şerîf olan İbrahim fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şan-ı hâkanî Mevlânâ Abdullah zîde fazlihû her vechiyle mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûnu virilmek ricâsına kadîsı akzâ kuzâtü’l-müslimîn Mevlânâ Abdullah zîde fezâileühû arz itmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdumki varub mezbûr Mevlânâ Abdullah zîde fazlihû müteveffâ-yı mezbûrun yerine mukarrer cedîd-i şerîf olub vakıfın rûhiçün lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevm-i on akçe vazîfeleriyle mutasarrıf olub vakfın rûhçün ve devâm-ı ömr-i devletim içün duâya müdâvimet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye kayd vasele fî 20 Cemâzîye’l-evveli sene 1061

S.36. B.1.

Nişân-ı Şerîf-i Âlişân-ı Sultân Hükmî Oldur ki

Mağnisa muzâfâtından Yuntdağı nâhiyesine tâbi‘ Kaya Çınar zâviyesinden yevm-i üç akçe ile zâviyedâr olan İbrâhim fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine kuzâtdan olub erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘-i hümâyûnda Mevlânâ eş-Şeyh Ali her vechiyle mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek bâbında istidâ‘-yı inâyet-i ricâ etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki varub müteveffâ-yı mezbûrun yerine zâviyedâr olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevm-i üç akçe vazîfesine mutasarrıf olub vakıfın rûhu ve devâm-ı devletim içün dûaya müdâvimet göstere kimesne mâni‘ ve dâfi‘ olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî gurre-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele fî 15 Şehr-i Cemâzîye'l-evveli sene 1061

S.36. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı Hükmî Oldurki

Mağnisa'da vâki' Murtezâ-ı Emîn Medresesinde yevm-i dörd akçe ile ders-i âm olan Mevlânâ İbrâhim fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine kuzâtdan iş bu râfî'-i tevkî'-i refî'-i alîşân-ı hâkanî Mevlânâ Ali zîde fazlihû mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek bâbında istidâ'-yı i'nâyet etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdumki varub müteveffâ-yı mezbûr yerine ders-i âm olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevm-i dört akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakıfın rûhçün ve devâm-ı ömr-ü devletim içün dûaya müdâvimet göstere kimesne mâni' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar tahrîren fî gurre-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa kayd vasele fî gurre 15 şehr-i Cemâzîye'l-evveli sene 1061

S.36. B.3.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Oldur ki

Medine-i Mağnisa'da vâki Revâk ve Burâk ve Balık Turâb nâm zâviyeye on beş seneden mütecâviz ber vech-i iştirâk mutasarrıflar olan işbu râfî'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn Şeyh Sadık ve Şeyh İbrâhim nâm kimesneler edâ-ı hizmet idüb bir vechle kusûrları ve gâriblerin icâb ider hâller yoğ iken üzerinde hâlâ hasm-ı nihân tarîkiyle Ali nâm yeniçeri ve ba'zı kimesneler olub küllî gadr etmekle def' olub gîr-i mezbûrlara kemâ kâne ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında kadîsı akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Abdullah zîdet fezâilelû arz etmeğin hasdan olan şahsa zevâya tevcîh olunması mertebe-i irşâde olan Şeyh Sâdık sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn virdüm ve buyurdum ki varub kemâ kâne mezbûr ber vech-i iştirâk zevâyâdârlar olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra üslûb-u sâbıka üzre mutasarrıf olub vakfın rûhu ve benim devâm-ı devletim içün dûaya müdâvimet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf kayd vasele fî 16 Cemâzîye'l-evveli 1061

S.37. B.1.

Akzâ-yı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecmâ'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadîsı zidet fezâilehû ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm mâ'denü'l-fazl ve'l-kelâm mevlânâ Turgud kadîsı zide fazlihû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki hass-ı hümâyûnumda dârende gân-ı fermân-ı hümâyûn kasaba-ı Turgud ahâlîsi dergâh-ı mu'allâma adem gönderüb bunlar kasaba-ı mezbûre toprağında tasarrufunda olan yerleri zira'ât ve hırâset idüb hâsıl olan terekelerinde öşr ile salariyelerin virmeği râzîlar iken ve yine vesâir hubûbâtlarında dâhi kanûn ve defter mûcebince öşrlerin hâliyâ zâbıt olanlar almayub bilâ emr üzerlerine bırağub ba'dehû şerh-i cârîden ziyâde akçelerin alub rencîde etmekden hâlî olmadıkların bildürüb hilâf-ı şer' ve kanûnda defter-i nesneleri alınmayub men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledükler ecilden buyurdumki hükm-i şerîfimle varduklarında hak üzre tefahhus idüb göresin arz olunduğu gibi ise fukarâya ber vechle zulm ve teâdî olunduğuna kat'en rızâ-yı şerîfim yokdur zâbıtı olanlara tenbîh eyleyesiz ki hâsıl olan terekelerinde öşr ile salariyeleri ve penbe ve sâir hubûbâtlarından şer' ve kanûnda ve defter-i mûcebince öşrlerin vaktinde ve mevsiminde derbâr ile bilâ emr-i şerîf üzerlerine bırağub ba'dehû şerh-i cârîden ziyâde akçelerin almayalar ve aldırmayub men' ve def' eyleyesiz ba'de't-tenbîh eslemeyüb vech-i meşrûh üzre ve teâdî iderler ise yazub bildirüb şer'-i şerîfe ve kanûn-u deftere ve emr-i hümâyûnum muhâlif kimseye iş itdirmeyesiz bu husûs içün tekrâr şikâyet olunub emr-i âher varmağa muhtâc eylemeyesiz şöyle bilesiz ve ba'de't-tezkîye bu hükm-i hümâyûnuma bunların altında ibkâ idüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele fî 30 Rebi'ü'l-âhir sene 1061

S.37. B.2.

Emîrü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sahîbü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass-ı bî-mezîd-i inâyeti'l-melîk'il-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühû ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fazl ve'l-kelâm mevlânâ Turgud kadîsı zîde fâzlihû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki merhûm ve mağfûrleh ceddim Sultân Selim Hân aliyhü'r-rahmân ve'l-gufrânın evkâf-ı

karyelerinden kazâsına tâbi‘ ve tevâbi‘ karyelerinin bi’l-fiil zâbıtı olan dârende-i fermân-ı vâcibü’l-iz‘ân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mustafa zîde kadrûhû dergâh-ı mu‘allâma arz-ı hâl idüb zâbıtı olduğu vakf-ı karye gerek defter-i cedîd-i hâkanîde raiyyet ve raiyyet oğullarından ba‘zıları kadîm-i yerlerinden kalub nefs-i Turgudlu’ya varub sâkin olmağla hâlen varub kanûn ve defter mûcebince rüsûm-u raiyyetlerin taleb eyledikde kasaba-i Turgudlu zâbıtı olan kimesne ol reâyâ Turgudlu reâyâsındır rüsûm-u raiyyetlerin biz aluruz deyü nizâ‘ eyledüğün bildürüb hilâf-ı şer‘ ve kanûn ve defter dahl olunmayub men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin buyurdumki hükm-i şerîfimle vardukda hak üzre tefahhus ve tarafeynden dergâh-ı mu‘allâmdan ihrâc olunmuş beher sûret-i defter-i cedîd-i hâkanî taleb ve nazar idüb göresiz rüsûm-u raiyyetleri nizâ‘ olunsa reâyâ-yı Turgudlu zâbıtının defterde minba‘d raiyyeti oğullarından fi’l-vâki‘ bunun zâbıta

S.38. B.1.

olduğu vakf-ı karyelerinin defterde mukayyed raiyyet ve raiyyet-i oğullarından ol makûle bunun zâbıtı karyelerinin defterde mukayyed raiyyet ve raiyyeti oğullarından olub evlü olanlardan resm-i bennâklarını ve müstakill kâr ve kisbe kadîr ve mücerred oğullarından resm-i mücerredlerin kanûn ve defter mûcebince vakfçün hükm idüb buna alıvirüb Turgudlu zâbıta olanlara ol vücûhle dahl itdirmeyüb hilâf-ı şer‘ ve kanûn ve defter ve mugayir-i emr-i hümâyûnu kimesneye iş ittirmeyesiz kaziyyede müdâhil olmâyânı dahl itdirmeyüb eslembâni yazub bildürüb husûs-ı mezbûr içün tekrâr tekâyyüt olunub bir dâhi emrim varamlu eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi‘ü’l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa kayd fî 16 Rebi’ü’l-âhir sene 1061 (?) müvellâü’l-mekmûn

S.38. B.2.

Kıdvet-i kuzâti’l-islâm umdet-i vülâti’l-enâm mâ‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Karaca koyun ve Ziyâd ve Çullıyan ve Ördesi mukata‘âsının reâyâsı sâkin olan yerlerin kadîları zîde fezâilühûm ba’de’t-tahiyyâtü’s-sâfiyât-ı inhâ ve i‘lâm olunur ki hâliya mukata‘â-ı mezbûr bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre mâh-ı Muharremü’l-hârâm gurresinden sene temâmına değin ber mûceb iltizâm-ı sâbık fahrü’l-emâcid ve’l-â‘yân Mehmed Ağa zîde mecdühûya derûhde olunub zabt içün divân-ı tahsîlden mektûb tahrîr

ve irsâl olunmuşdur gerekdirki zikr olunan mukata‘â-ı merkûm müşârün-i leyhe zabt itdirüb vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ve resm-i tapu ve cürm-ü cinâyet ve sâir bâd-ı hevâ şer‘ ve kanûn ve mu‘tâd-ı kadîm üzre cem‘ ve tahsîl ve mîrî içün ahz ve kabz itdirüb bir gün evvel itmâm-ı hidmet ve dâhil-i hazîne itdirmekde ikdâm-ı tâm ve ihtimâmü’l-kelâm eyleyesin el-hâsıl bu bâbda ihmâl ve müsâhele olunmakdan ihtirâz idüb mâl-ı mîrîye gadr ve bir ferde teâdî ve tecâvüz itdirmek ihtimâli olmaya ve’s-selâm tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Hâlâ muhassil İshâk Paşa kayd vasele fî 16 Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.38. B.3.

Nişân-ı Alîşân-ı Mekân-ı Tuğrâ-yı

İş bu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed Sâdık hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhânım zuhûra getürüb Mağnisa’da vâki‘ Vâlide Sultân tâbe serâha câmi‘-i şerîfinde iftihârü’l-havâss ve’l-mukarrebîn-i muhtâr ve’l-mütemekkîn-i bâbü’s-sa‘âdetim ağası olub evkâf-ı mezbûr nâzırı olan Hasan Ağa dâme ulüvvühû arzı mûcebince müteveffâ olan Hâfız Mustafa yerine bin altmış bir Rebi‘ü’l-âhirinin onuncu gününde yevm-i dört akçe vazîfe ile sâ‘âtci nasb idüb bu berât-ı hümâyûn izzet-i makrûnu virdüm ve buyurdumki mezbûr varub câmi-i merkûmda sâ‘âtci olub hizmet-i lâzımesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn olunan yevm-i dört akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünde mütevellîsi yedinden mâh be mâh alub mutasarrıf ola ol bâbda bir ferd mâni‘ ve dâfi‘ ve râfi‘ olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l yevmi’s-sânî-i aşer şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd fî 17 Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.38. B.4

Muhallefât

El-murhûm Katırcı Ali bin Receb Beşe mahâlle-i el-Hâc Yahya ve tereke fi’l veresete-i zevceteyn-i meduvveteyn veteyn Fatıma ve Aişe ve ibneyn-i meduvveyn Mehmed ve Receb vak‘aü’t-tahrîr fî selh-i Cemâzîye’l-evveli sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim bin Hüseyin El-Hâc Abdi emekdârî	El-Hâc Hâlil bin Hasan	El-Hâc Hasan bin Pir Veli
Mahmûd bin Memi		

Katır re's aded	Bargir re's aded	Merkeb aded	Münakkaş makrame köhne aded
8	1	1	6
kıymet	kıymet	kıymet	kıymet
10.000	800	500	250

Sarık müsta'mel	Londra dolama
1	1
kıymet	kıymet
50	150

Kürdiye	Tencere	Sahan	Tas	Börek Tepsisi	Köhne leğen	El tabesi
1	2	1	1	1	1	1
kıymet	kıymet	kıymet	kıymet	kıymet	kıymet	kıymet
150	100	50	25	40	30	120

Köhne sini	
1	
kıymet	(Belge tahrib olunmuş)
120	

S.39. B.1.

İzzetlü ve fazîletlü sultânım efendi hazretlerinin meclis-i şerîf şeref-i ifrâzları savbına cevâhir-i dürer-i da'vât-ı sâfiyât ve zevâhir-i gurer-i tekrîmât ve efyât-ı ithâf ve ihdâsından sonra zamîr-i münîr-i tenvîrlerine muhlisâne-i inhâ olunub budur ki ilm-i şerîflerine nihân buyurdumki bi'l-fiil Girid cezîresinde serdâr olan izzetlü ve sa'âdetlü efendimiz Hüseyin Paşa hazretlerinin emekdârlarından Abdülkerim Ağa bendeleri berât-ı padişâhî ile Sarûhân sancâğında taht-ı kazâ-i adâletinizde olan Mağnisa

nâhiyesinde Paşaköy nâm karye ve gayrîden on iki bin iki yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olmağla mümâ-i leyh bendeleri hâliyâ sefer-i hümâyûnda sa‘âdetlü Paşa Efendimiz hazretleriyle hizmetde olub timarın zabt ve tasarrufu ve vâki‘ olan mahsûlâtının ahz ve kabz vesâyetinde varaka-i muhâllis-i zümre-i sipâhdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali Beğ bendelerine tefvîz ve sipâriş olunmağla ol bâbda mektûb-u muhabbet-i tahrîr ve sûret-i berât-ı alîşân ile irsâl izz-i huzûr-ı muâlli-i mevfûr kılınmışdır inşâallahû te‘âlâ meclis-i şerîflerine eşref olduklarında lütûflarından ricâ ve iltimâs olunurki üzerlerinden nazar-ı ferhunde eserlerin dirîğ buyurmayub ber mûceb sûret-i berât-ı âlîşân-ı târih-i mezbûrdan âid olan hukûk ve rüsûmdan eğer iş‘âr-ı şer‘îyye ve eğer rüsûm-u örfîyye ve sâir bâd-ı hevâdır bi’l-cümlesin mezkûr Ali Beğ bendelerine ahz ve kabz ve zabt-ı tasarruf itdürüb taraf-ı âherden bir ferde dahl ve taarruz itdirilmeyüb rûşen husûslarında ve mürâcaât eyledüğü umûrlarda muâvenet ve müzâheret buyurmağa bezl-i himmet ve lütf-u mürüvvet buyuralar ki inşâallahû te‘âlâ bu bâbda sudûr idecek lütûfları müşârün-i leyh sa‘âdetlü paşa efendimiz hazretlerine âid ve râcî‘ olduğunda mahâll-i iştibâh yokdur mümâ-i leyh Abdulkerim Ağa bendeleri kendülerinin emekdârlarından olduğundan gayrî mukarribleri olub sefer-i hümâyûnda hizmetde olmağla husûs-ı mezbûrda olan eltâfın dirîğ buyurulmak mercûdur bâkî-i hemîşe-i sa‘âdet bâb mine’l muhibbü’l-fakîr Mustafa kethüdâ-i bâb Hüseyin paşa kayd fî 27 şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.39. B.2.

İzzetlü ve refâkatlü ve fazîletlü sultânım efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine mezîd-i i‘zâz ve ikrâm asnâf-ı tevkîr ve ihtirâm-ı birle dürer-i reâyâ-yı rûhânî ve gurer-i senâ-yı câvidânî ithâfıyla inhâ-yı muhlisânî riyal-i kebîr bi’l-fiil Girid cezîresinde asâkîr-i islâm üzerine serdâr-ı neferât-ı şi‘âr izzetlü ve sa‘âdetlü efendimiz Hüseyin Paşa hazretlerinin emekdâr adamlarından olan Abdi Ağa bendelerinden berât-ı padişâhî ile Sarûhân sancâğında taht-ı kazâ-i adâlet-i şi‘ârunuz olan Mağnisa nâhiyesinde Ebedlüce nâm karye ve yedinden beşbin dokuz yüz doksan dokuz akçelik timarı olub hâliyâ mümâ-ileyh Abdi Ağa bendeleri müşârün-ileyh sa‘âdetlü paşa efendimiz hizmetinde ve sefer-i hümâyûnda olmakla mutasarrıf olduğu timarının zabtı ve tasarrufu işbu nâkil varaka-i muhlis-i zümre-i sipâhdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali Beğ bendelerine tefvîz ve sipâriş olunmağla irsâliyemiz huzûr-ı mevfûrları kılınmışdır

inşâallahû teâlâ şeref ve vusûlünde temâs-ı şerîfleriyle müşerref oldukda vakûr-u lütûf ve keremlerinden ricâ ve iltimâs olunurki üzerlerinden nazar-ı kemya eserlerinde dirîğ buyurdusu timar-ı mezbûru sûret-i berât-ı alîşân mûcebince târih-i merkûmda zabt ve tasarruf itdirüb bin altmış senesinde ve bin altmış bir senesinde vâki‘ olan mahsûlatı eğer a‘şâr-ı şer‘îyye ve eğer rüsûm-u örfîyye ve sâir bâd-ı hevâdır cüz’î ve küllî hukûk ve rüsûmu ahz ve kabz itdirilüb tarafımızdan birbirimizden alâka itdirmemeğe bizler hizmet ve lütf-u mürüvvet bi-yedidler ki husûs-u mezbûrda sudûr idecek lütûfları izzetlü ve sa‘âdetlü efendimiz serdâr-ı ekrem Hüseyin Paşa hazretlerinin taraf-ı sa‘âdetlerine âid bir râcî‘ itdüğünde bilâ (?) ve’l-hâsıl her vechle mercûdur ki mezbûr Ali Beğ bendelerine muâvenet ve mutânedât buyurub rûşen husûslarında ve timarlarından müteallik müracaât-ı müsâ‘ide lütfunuz mercûdur bâkî-i hemîşe-i izz-i devlet ve izz-i refâkat ve fazîlet dergâh-ı şeriat-ı müstahkim bâb minel-muhibbü’l-fakîr Mustafa kethüdâ-ı bâb-ı Hüseyin Paşa kayd 27 fî şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.40. B.1.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldurki

Mağnisa’da vâki‘ merhûm ve mağfûrleh Sultân Süleymân Hân tâbe serâh vâlidesi binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfinde mahfûz olan Sultân Selim Hân tâbe serâh vakfından yevmî iki akçe vazîfe ile cüz-hân olan Hâfız Mustafa fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine iş bu râfî‘-i tevkî‘-i refîü’ş-şân hâkanî Sâdık Mehmed Halîfe her vechle mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek ricâsına istidâ‘-ı inâyet ricâ etmeğin mezbûra vech-i meşrûh üzre sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki varub mezbûr Sâdık Mehmed müteveffâ-yı mezbûrun yerine cüz-hân olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevmi iki akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakfın rûhiçün ve benim devâm-ı ömr-ü devletim içün duâya müdâvimed göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâ‘d kılâlar tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele fî Rebi‘ü’l-âhir 28 sene 1061

S.40. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sultân Hükmî Oldur ki

Mağnisa'da vâki' İbrâhim Çelebi Câmi'-i şerîfinde yevmi bir akçe vazîfe ile yevm-i cum'ada aşır-hân olan Ebû Bekir fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfî-i tevkî-i refî-i hümâyûn Sâdık Mehmed Halîfe her vechile mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûnda virilmek ricâsına inâyet ricâ etmeğin mezbûra vech-i meşrûh üzre sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn-ı izzet-i makrûnu virdüm ve buyurdum ki varub mezbûr Sâdık Mehmed Halîfe câmi-i mezkûrede aşır-hân olub hizmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevm-i bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakfın rûh içün ve devâm-ı devletim içün duâya müdâvimed göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele fî 28 Rebi'ü'l-âhir sene 1061

S.40. B.3.

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fazl ve'l-kelâm mevlânâ Kaluviye kadîsı zidet fâzlihû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki kazâ-i mezbûrede vâki' Fesliki nâhiyesinde vâki' memlaha-ı münîf ve cedîd mukata'âsı reâyâsı hâlâ dürer-i sa'âdetime arz u hâl gönderib biz defter-i cedîd-i hâkanîde mukayyed mukata'â-ı mezbûrenin berât-ı hümâyûn ile Tokurcu reâyâları olub memlaha-ı mezbûra eyledüğimiz hidmet mukabelesinde avârız ve kürekci ve sâir tekâlîfden bi'l-fiil muâf ve müsellemler olduğumuza elimizde berât-ı alîşân olub ve husûs-u hâneye dahl olmayub rencîde olmak ecl eylemez iken hâlâ (?) berât-ı hümâyûna tekâlif-i mezbûr ile hilâf (?)

S.41. B.1.

Sûret-i Berât-ı Şerîf-i Âlîşândır

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sultân Hükmî Oldur ki

Sarûhân Sancağında Mağnisa nâhiyesinde Paşaköy nâm karye ve gayrînden on iki bin iki yüz doksan dokuz akçe timara mukaddemâ mutasarrıf olan me'mûr olduğu Girid cezîresi seferine gelmeyüb vesâir hudemâtı hümâyûnda mevcûd bulunmayub timarı ol vechiyle mahlûl oldukda ala gözlü kaşı arasında yara yeri olub orta boylu olan râfî'-i tevkî'-i refîü'ş-şân şehr-i Abdülkerim'e tevcîh olunub sefer-i hümâyûnumda olan rûznamçede kaydın bozdurub tezkere itdürüb Asitâne-i sa'âdetime gönderüb berât

itdirüb üzerinde ve zabt ve tasarrufunda iken timar-ı mezbûr ile sefer-i mezbûrda Kandiye kal‘ası muhâsarasında ve kuralarınızda ve küffâr-ı hak-sâr muhârebelerinde âlâybeğisi bayrâğı altında sancâğı askerîyle mevcûd olub timar-ı mezbûre bir vechiyle dahl icâb ider hâlî yoğken mezbûr Mehmed kanâat etmeyüb Asitâne-i sa‘âdetime varub Girid seferine gitmek şartıyla bir tarîkle timar-ı mezbûrun zabtı içün emr-i şerîf alub timar-ı mezbûru zabt ve mahsûlünden ahz ve kabz idüb mezkûr Abdulkerime ziyâde gadr eyledüğünü bildürüb lâkin mezbûr Mehmed nizâ‘ üzre iken sefer-i mezbûra gelmeyüb ve sâir hıdemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmayub nizâ‘a mevzî olmamak içün ibtidâ‘dan ihtimâmen elinde olan berâtı mûcebince müceddeden tevcîh ve mukarrer olmak ricâsına livâ-ı mezbûr âlâybeğisi kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed zîde kadrûhû arz etmeğin imdi zeâmet ve timar husûsunda nizâ‘ üzre iken sefere gelmeyenlerin her ne tarîkiyle kalursa kalsun hakları olduğu takarrürimce min-ba‘d ve nizâ‘ları istimâ‘ olunmak ve zuhûra gelür ise haklarından gelinmek üzre sene tis‘a ve hamsîn ve elf Şa‘bânının gurresinde sefer-i mezbûrda hizmetde olan hasmlarına müceddeden tevcîh ve mukarrer kılınmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın timar-ı mezbûru mezkûr Abdülkerim’e elinde olan berât mûcebince mezbûr Mehmed’in nizâ‘ üzre iken sefer-i mezbûre gelmeğin merkûm Mehmed’in ve âherden bir ferdin dahl ve taarruz itdirmeyesin ve dahl idüb tahvîl ve sâir sehmine düşen mahsûlünden cüz‘î ve küllî nesnesin almış ise ba‘de’s-sübût hükm idüb bî-kusûr alıvirilsin ve timarı olduğu sancâğda sâkin olub âlâybeğisi bayrâğı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmak içün sene-i mezbûre ile mâh-ı mezbûrun evâsıtında hükm-i şerîfim virilüb ba‘de’t-tezkîresi Asitâne-i sa‘âdetime berât olunmak içün geldikde gireği mevcûd bulunmak üzre berât olunmağın emrim olmağın zikr olunan on iki bin iki yüz doksan dokuz akçe timar sefer-i mezbûra gelmeğin merkûm Mehmed tahvîlinden berât-ı şerîf mûcebince mezkûr Abdulkerim’e tevcîh olunub düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem Girid cezîresinde serdârım olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehûnun tezkîresi mûcebince virdim ki zikr olunur

Karye-i
Paşaköy ve Çiftlik
Su tâbi‘-i Mağnisa
Hâsıl
11 000

Hâsıl

3 000

Hâsıl

1000

Tıbk-ı aslıhi'l-âlâ nemme kahû el-fakîrullâh-ı sübhânehû

Ahmed el- molla hilâfetihî be-medine-i Kostantiniyye el-mahrûsa

S.42. B.1.

Karye-i
Kurb-u Yûsuflu tâbi‘
Hâsıl
5000

Karye-i
Paşaköy maan
Çiftlik-i su tâbi‘
Mağnisa
Hâsıl
11 000
Kıymet
7000
Yekun
16 700
Kıymet
4700

Karye-i
Avara tâbi‘-i mezbûr
Hâsıl
4700

Karye-i
Halimşâh (?) Mûsâ karye-i Hor tâbi‘-i Mağnisa
Hâsıl
11500
Kıymet
3500
Kıymet
500

Karye-i
Gökce tâbi‘ Güzelhisar
Hâsıl
6000
Kıymet
3000

Karye-i
Köse tâbi‘-i mezbûr
Hâsıl
1999
Kıymet
4999
Kıymet
1999
3000

Karye-i
Dere nâm diğer Ersi
tâbi‘ Menemen
Hâsıl
15000
Kıymet
9000
Kıymet

cem‘an
12299

ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyleki hıdemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâi-i meşkûre asâkîr-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkanî bî-kusûr mer‘î ve müeddî kıla ol bâbda efrâd-ı efrâzdan ferd-i kâinen fi kân‘ ve keyfe makân mâni‘ ve dâfi‘ olmayalar şöylebileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî 19 şehr-i Şa‘bânü’l-muazzam sene sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele tahrîren fi 26 Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.42. B.2.

Sûret-i Berât-ı Şerîf-i Âlîşândır

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı Sultân Hükmî Oldur ki

Sarûhân Sancâğında Mağnisa nâhiyesinde Ebedlüce nâm karye ve gayrîden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Abdi Girid cezîresinde fevt olub timarı mahlûl oldukda dergâh-ı muallâm yeniçerilerinden altmış üç solaklarda yevm-i sekiz akçe ulûfesi olan kara gözlü açık kaşlu orta boylu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân hâkanî diğer Abdi Sinân’a ulûfesi bedeli tevcîh olunub Asitâne-i sa‘âdetimde berât itdirüb berât-ı şerîfimle üzerinde leyl ü nehâr uğûr-u hümâyûnumda hizmetde mevcûd olub timarına dahl olunmak icâb ider hâlî yoğken âherden İbrâhim nâm kimesne şerret-i sülûk timar-ı mezbûru alub berât itdirüb mezbûr Abdi Sinân’a küllî gadr ve hayf idüb nizâ‘ üzre iken âherden Mehmed nâm kimesne dâhi Abdiyle İbrâhim nizâ‘ üzre olub ikisinin dâhi alâkası yokdur deyü hilâf-ı inhâ timar-ı mezbûru zabt ve mahsûlin ahz ve

kabz idüb küllî gadr ve hayf eyledüğinden mâ-adâ vâki‘ olan cezîre-i mezbûrede ikisi dâhi mevcûd olmayub ve mezkûr Abdi Sinân cezîre-i mezbûrede vâki‘ olan hidemât-ı hümâyûnunda müceddeden binâsı fermânım olan

S.43. B.1.

olan kal‘a binâsında ve taşlar naklinde ve sâir hizmetlerde mevcûd olub timar-ı mezbûr her vechiyle hak olduğunu bildürüb elinde olan berâtı mûcebince ibkâ ve mukarrer ve kemâ kân zabt ve tasarruf itdirilmek bâbında inâyet ricâsına livâ-ı mezbûr âlâybeğisi kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed zîde kadrûhû arz etmeğin ibkâ ve mukarrer olmak bâbında fermân-ı alîşânım sâdır olmağın sâdır olan fermân-ı celîlü’l-kadrim üzre timarı mezbûru mezkûr Abdi Sinân’a elinde olan berât mûcebince ibkâ ve mukarrer ve kemâ kân zabt ve tasarruf itdürüb min-ba‘d ikisinin dâhi alâkası yokdur deyü alub nizâ‘ iden merkûm Mehmed’i ve İbrahim’i ve âherden bir ferdi dâhi ve taârruz itdirmeyesiz ve dahl idüb tahvîl târihine rûşen mahsûlünden cüz‘î ve küllî nesnesin almışlar ise ba‘de’s-sübût hükm idüb girü bî-kusûr alıviresiz uğûr-u hümâyûnumda hizmedde olan mezbûr Abdi Sinân’a zabt itdüresiz ve timarı olduğu sancâğda sâkin olub âlâybeğisi bayrağı altında sefer eşmek şartıyla mukarrer ve tevcîh olunmak içün sene sittîn ve elf Ramazân’ın evâhirinde hükm-i şerîfim virilüb ba‘de’t-tezkîresi berât olmak içün Asitâne-i sa‘âdetime geldükde Girid seferinde mevcûd bulunmak şartıyla berât olmak emrim olmağın zikr olunan beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timar vech-i meşrûh üzre tevcîh ve dahl ve nizâ‘ iden merkûman Mehmed ve İbrahim tahvîllerinden istihkâk bedelinden noksânıyla ber vech-i tekmîl dokuz bin akçelik üzre mezkûr Abdi Sinân’a mukarrer ve tevcîh olunub düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahhâm nizâmü’l-âlem Girid cezîresinde asâkîr-i nusret-i meâsirime serdârım olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehûnun tezkîresi mûcebince virdümki zikr olunur

Karye-i
Ebedlüce tâbi‘-i
Mağnisa
Hâsıl
5999
ber vech-i tekmîl
9000

ve buyurdum ki ba‘del yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöleki vezâif-i hıdemât-ı mebrûre-i mevfûre ve asâkîr-i mansûredir ber mûceb defter-i hâkanî bi-kusûr mer‘î ve müeddî kılâlar ol bâbda hiç âhâd-ı mâni‘ olmayalar şöyle bileler tahrîren fî 4 şehr-i Şevvali’l-mükerrem sene sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa kayd vasele fi 26 şehr-i Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

Tıbk-ı aslihi’l-el-hâtırı hurrirebu el-fakîr Abdüllatif (bin) İlyas be-mahkeme-i Mahmud Paşa be-medine-i Kostantiniyye âfâ anhû

S.44. B.1.

Hüve’l-azîz

Akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn mâ‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ale’l-halekü’l-ecma‘în vâris-i ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în sâbıka Burûsa kadîsı olan Mevlânâ Muizziddin zidet fezâilehû tevkî‘-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki sen ehl-i ilm ve sahîb-i fazîlet olmağla hakkında mezîd-i inâyet-i aleyhi şahâne ve meziyyet-i re‘fet-i seniyye-i padişâhânım zuhûra getürüb bin altmış bir Rebi‘ü’l-âhirinin gurresinde zabt etmek üzre Mağnisa kazâsın sana tevcîh ve inâyet idüb ilâmiçün ta‘yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda Burûsa kazâsı payesiyle varub mâh-ı mezbûr gurresinden Mağnisa kazâsına mutasarrıf olub ahâlîsi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer‘îyye eyleyüb adam gönderüb berâtın ihrâc idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi’l-hiccei’ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf kayd fî gurre-i şehr-i Rebi‘ü’l-ahir sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa	Mesbûk-ı âlâ kalıb-ı aslıhi’s-sultânî dâme mâ-hâze fi’l-kadî ve’l-ilzâm-ı hurrirehû el-fakîrullâh sübhânehû Mehmed es-seyyid el-kadî be-medine-i Kostantıniyye el-mahrusâ âfâ anhû

S.44. B.2.

Bâis-i tahrîr-i hurûf oldur ki hâliyâ ber vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Sarûhân sancâğının hasslarından Mağnisa nâhiyesinde vâki‘ Horus ve tevâbi-i hassları sene-i sâbıkada virile geldüğü üzre iş bu bin altmış bir târih-i evvelinde bir sene temâmına değin iş bu râfîü’t-tenâsüb kıdvetü’l-emâcid Mustafa Ağa zîde kadrühûya

tevcîh ve derûhde olunub zabt ve rabtı içün memhûr ve me‘mûlleh temessük virilmişdir inşâallahû te‘âlâ varduğunda havâss-ı mezbûre-yi tevâbi‘ ve’l-murâfık ile kadîmden olıgeldüğü veche üzre zabt ve tasarruf idüb bî-hasbü’ş-şer ve’l-kanûn kendüye âid ve râhî olan a‘şâr-ı şer‘îyye ve rüsûm-u örfîyye ve sâir hukûk ve rüsûm-u cüz‘î ve küllî her ne ise ahz ve kabz idüb âherden ferd-i vâhid dahl ve taarruz eylemeye ve mümâ-ileyh Mustafa Ağa hass-ı mezbûre içün hâliyâ yalınuz bin aded riyal-î guruşki aslın nısfı beşyüz aded riyal-î guruş olur ber vech-i peşîn getürüb yerimize teslîm eyleye biz dâhi kendüden ahz ve kabz itmişizdir inşâallahü te‘âlâ mahalline varılub hass-ı mezbûrenin senesi giçe virile gelmiş ise merkûm dâhi ol minvâl üzre mîrüye hâliyâ teslîm eyledüğü bin aded riyalî guruşdan gayrî her ne mikdârsa kusûr lâzım gelür ise edâ ve teslîm eyledükden sonra yedine kat-ı i‘lâm-ı temessüki virilmek üzre iş bu hurûf ketb-i imlâ‘ olunub yedine virildi tahrîren fî 19 Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf el-fakîr Seydi Ahmed Paşa mîr-i mîrân Sarûhân ber vech-i arpalık hâlâ kayd fi 4 min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

S.45. B.1.

Sa‘âdetlü ve fazîletlü Sultânım hazretlerinin meclîs-i şerîf ve şeriât-ı şi‘ârlarına dürer-i da‘vât-ı sâfiyyât-ı muhabbet-i âyât ve taraf-ı teslîmât-ı vafiyyât meveddet-i gâyât ithâfından sonra ma‘rûz-ı bendeleri budur ki Sarûhân sancâğında vâki hass-ı hümâyûndan beytü’l-mâl-ı âmme ve hassa efendimiz sahîb-i Sa‘âdet Paşa hazretlerinin yed-i şerîflerinde olan berât-ı âlîşân mûcebince taraf-ı aliyyelerinden vekâleti hasebiyle taht-ı kazâ-ı adâlet şi‘âr gözde vâki‘ beytü’l mâl-ı âmme ve hassa ve mâl-ı gaib ve mâl-ı mefkûd ve ıydların ve beytü’l-mâla âid ve râcî‘ olanı bu kulları dâhi bais-i mektûb fahrü’l-emâcid ve’l-â‘yân Mustafa Çâvûş zîde kadrühûya bin altmış bir senesinin Rebi‘ü’l-âhirin gurresinden sene temâmına varınca altı yüz aded riyal-î guruşu ferrûhde ve derûhde olunub zabt içün mektûb-u meveddet terkîm olunub huzûrumuzda mevfûr-u hubûr-u gözün huzûr-u gayretlerine irsâl olunub lede’ş-şeref usûl ki merkûm temâmına değin müşârün-ileyh Mustafa çâvûş zîde kadruhûya zabt ve ahz itdirilüb âherden kimesne dâhi ve taarruz itdirilmeyüb mâl-ı mîri cem‘ ve tahsîl olunmasına muâvenet ve müzâheret-i şerîfiniz mebzûl bî-dirîğ buyurulub mümâ-ileyh üzerinden nizâ‘-ı inâyetin dirîğ buyurulmaya bâkî-i hemîşe-i izz-i zeyl-i bâb min el-muhibb-i muhlis hasr-ı kayd vasele fî 24 Rebi‘ü’l-âhir sene 1061

S.45. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Tuğrâ-ı Garrâ-yı Hükmî Oldurki

Mağnisa'da vâki‘ merhûm Hamza Efendi binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfin vâizi olmayub bir vâiz lâzım olmağın sulehâdan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn kıdvetü'l-ulemâî'l-sulehâ'il-sâlikîn Mevlânâ Şeyh Mustafa lâyık ve mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı şerîfim virilmek bâbında kadîsı akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Mehmed zîde fâzlihû arz etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki varub mezbûr Şeyh Mustafa vâiz olub hıdmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevmi on akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakıfın rûhu ve devâm-ı devletim içün duâya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî evâil-i şehr-i Cemâzîye'l-evveli sene sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye vasele kayd fî 27 Cemâzîye'l-evveli sene 1061

S.46. B.1.

Yeniçeriler İçin Vârid Olan Emrdir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ‘dinü'l-fezâil ve'l-kelâm eyâlet-i Anadolu'nun sağ ve sol ve orta kollarında vâki‘ olan kadîlar zîde fâzlihûm ve mufahhârü'l--emâsil ve'l-akrân taht-ı kazânızda vâki‘ yeniçeri serdârları zîde kadrûhûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki iş bu sene-i mübârekede küffâr-ı hak-sâr üzerine donanmayı hümâyûn ile sefer fermânım olmağın taht-ı kazâlarınızda ve nevâhîde ve kuralarınızda sâkin ve mütemekkîn olan yeniçeri ve cebeci ve tobcu ve sâir askerî tâifesine hükm-i tenbîh ve nidâ itdirüb serhâdlu olan yeniçeri tâifesi serdârlarına ve çorbacısı Girid'de veyahûd yamak olanlar cezîre-i Girit ve sâirleri Asitâne-i sa‘âdete gelüb neferât olanlar sefer-i hümâyûna ve korucu ve oturak olanlar kanûn-ı kadîm üzre Asitâne-i sa‘âdetde hizmetde olâlar bu sene-i sâire kıyâs itmeyüb yeniçeri tâifesin Asitâne-i sa‘âdete getürmek bâbında ihtimâm eyleyesiz ve yeniçeri ve acemoğlanı ve tobcu ve cebeci ve mehter ve sâir askerî nâmında ve gelende olub ehlinde tâife-i mezbûre zümresinde olmayub mücerred-i tekâlif-i örfîyye virmemek içün nedir biz askerî olduk deyü cevâb virenleri teftîş ve tefahhus idüb fi'l-vâki‘ tâife-i mezbûreye ilhâk olanları yeniçeri buldukda reâyâ defterinde mukayyed ve mestûr olub lâkin mücerred-i emr-i şerîf vârid oldukda tekâlif virmemek içün kendülerin askerî tâifesinden add idenleri reâyâ bilüb tekâlîf vâki‘ oldukda ve sâir reâyâya ilhâk olunub

nefsi'l-emrde askerî olanları sefer-i hümâyûna sürüb tâife-i mezbûreleri vilâyetinde iskân itdirmek içün ve dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin ocak ağalarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim hâliyâ deveci olan Ali dâme mecdühû ta'yîn ve irsâl olunmuşdur zikr olunan minvâl üzre tevâbık-ı mezbûreden gelüb hıdmetde bulunur ise kullarımdır gelmeyüb mevcûd olmayanlar kullarım değildir reâyâdır denirki zikr olunan kazâlarda yeniçeri serdârları sâkin ve mütemekkîn olan serhâdlu yeniçerileri serhâdlerine ve çorbacısı Girid'de olub ve yamak olanları Girid cezîresine ve oturakcı korucu ve neferât-ı cümlesine tenbîh ve te'kîd idüb her birileri tüfenkleri ve yırakları ile mükemmel ve müsellâh olub serdârlığınızda bir ferd bâkî kalmayub biz dâhi önlerinize düşüb bayrâklarınız ile ale't-ta'cîl Asitâne-i sa'âdete gelüb seferlü olan seferine ve oturakcı ve kürekci kanûn-u kadîm üzre Asitâne-i sa'âdetde olâlar şöyle ki mümâ-i leyh ocakağası avdet eyledikde tâife-i mezbûreden bir ferd ilâ gadr-ı şer'î vilâyetinde bulunalar harâmî-i mümâ-ileyh tefvîz olunmuşdur ve bundan sonra Beğlerbeğilere ve kadîlara o emr-i şerîfim irsâl olunur her kim bulurlar ise muhkem haklarından gelinür ve yâlları kendi boyunlarına ve kadîmden yeniçeri olmayub ve birkaç seneden berü yeniçeri olduk deyü alay idüb tâife-i mezbûre şeklinde gezenleri mümâ-ileyhin önüne ihzâr eyleyesiz anları teftîş ve tefahhus ide eğer elinde oda-ı mübâşir-i mütevellî olub odasını ve çorbacısını bilüb hakikatde yeniçeri ise fihâ ve illâ eğer mücerred edâ idüb ve esâmîsi defter-i reâyâda mestûr ise anlar reâyâdan add olunub vârid olan tekâlîfde iştirâk üzre olalar şöyleki bir ferd himâyet iderseniz sonra zarâr müşâhede idüb halâs-ı emr muhâldir ana göre basîret üzre olub hakikat-ı hâlî i'lâm eyleyesiz şöyleki bu sene sefer-i hümâyûnda bulunmayalar esâmîleri kat' olunmak maksaddır vâki' olan beytü'l mâl ve serdârları makbûzları mümâ-ileyhesi müfredât defterlerü ile teslîm eyleyesiz ve tâife-i mezbûreden şikâyet olundukda ihzâr-ı şer' idüb ihkâk-ı hak oluna deyü bil-fiil dergâh-ı muallâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekâbîr Mustafa Ağa dâme ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olunmuşdur buyurdumki vusûl buldukda sâdır olan emrim ve müşârün-ileyh tarafından virilan mektûb mûcebince amel idüb min-ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûse vasele ile'l-mahkeme fî 28 min şehr-i Rebiü'l-evvel li-sene 1061

S.47. B.1.

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i şer‘îat-ı şi‘âr ve mahfel-i münîf-i hakikat ve sâirleri savbına şeriât-ı da‘vât ve’t-tâif-i tekrîmât-ı ithâf ve ihdâsından sonra inhâ-i muhibbâne olunur ki taht-ı kazâ-i ihtivâllerinde vâki‘ nâzırı olduğumuz merhûm ve mağfûrleh Sultân Murâd Hân tâbe serâh hazretlerinin evkâf-ı tevliyeti bin altmış bir martı ibtidâsından sene-i mezbûre şubatı âherine değin zabt ve rabtı ve ahz ve kabzı resânende-i mektûb-u meveddet üslûb kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim tefvîz ve derûhde idüb nasb ve ta‘yîn olunmağın gönderilmişdir inşâallahû te‘âlâ vusûllerinde me‘mûldurki tevliyet-i mezbûru elinde olan berât-ı âlîşân mûcebince zabt ve rabt ve vâki‘olan a‘şar-ı şer‘îyye ve rüsûm-u örfîyyesin ve mahsûlât-ı kadîmesi her ne ise min-küllü’l-vücûh üslûb-u sâbık üzre ahz ve kabz itdirüb taraf-ı âherden bir ferdi müdâhil itdirmeyesin ve tahvîl ve târihine düşen mahsûlünden bu senesin dâhi almışlar ise ba‘de’s-sübût girü bî-kusûr alıvirüb vâki‘ olan emürlerinde imdâd ve iânet ve küllî müzâheret üzre olub reâyâ fukarâsın dâhi himâyet üzre olasız bâkî-i izz-i fazîlet der seccâde-i şeriât-ı müstedâm bâb muhibb-i muhlis Hasan Ağayı bâbü’s-sa‘âde hâlâ vasele ve 29 Rebi‘ü’l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

S.47. B.2.

İzzetlü ve refetlü ve fâziletlü efendi hazretlerinin huzûr-u izzet-i meclis-i şerîf-i şeref efzâlarına dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât-ı muhabbet âyât ithâfından sonra inhâ-ı muhibb-i muhlis budur ki Kütahya eyâletinde taht-ı kazânızda Anadolu defterdârlığı hassımızdan mutasarrıf olduğumuz Kayacık ve Gökçeler ve tevâbi‘i nâm karye hassımızı iş bu bin altmış bir mart ibtidâsından bir sene temâmına değin adamlarımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan Ağa zide kadruhûya zabtı sipâriş olunub gönderilmişdir vusûlünde me‘mûldurki vâki‘ olan aş‘âr-ı şer‘îyye ve bâd-ı hevâsın ve yuve ve cürm-ü cinâyet ve kaçgun ve cüz‘î ve küllî her ne vâki‘ olursa müşârün-i leyh bendelerine zabt ve ahz ve kabz itdirilüb bu ana değin ve minvâl üzre zabt oluna gelmiş ise ol minvâl üzre zabt itdüresiz ve husûs-u mezkûrede vâki‘ olan huzûrunuz şer‘î müracaâtında muâvenet-i şerîfleri mercûdurki vücûda gelen mürüvvetleri bu cânib-i muhibblerine olduğu nihân değildir bâkî-i hemîşe-i der seccâde-i şeriât-ı müstedâm ve müstahkim bâb min el-muhibb-i muhlis Rıdvân defterdâr-ı Anadolu hâlâ vasele 12 min Rebi‘ü’l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

S.47. B.3.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı Sultân Hükmî Oldurki

İş bu dârende-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn İbrâhim hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhım hânım zuhûra getürüb Mağnisa'da vâki' merhûm ve mağfûr Ağa evkâfı muâllimhânesine iftihârü'l-hass ve'l-mukarrebin dârü's-sa'âde ağası olub evkâf-ı mezbûre nâzırı olan Mehmed Ağa dâme ulüvvühû arz-ı mûcebince müteveffâ olan Mustafa yerine bin altmış bir Rebi'ü'l-evvelinin dokuzuncu gününden yevmi iki akçe vazîfe ile nâzır ta'yîn idüb berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdumki mezbûr varub hizmetü'l-lâzımesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlundan mütevellîsinden alub mutasarrıf ola ol bâbda bir ferd mâni' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar tahrîren fi'l-yevmü's-sâdîs ve'l-ışrin

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûse kayd vasele fî evâil-i Cemâzîye'l-evvel sene 1061

S.48. B.1.

Kâtib El-Hac Hâlil Efendi'nin Timarları Berâtıdır

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sultânî ve Tuğrâ-yı Garrâ-yı Kiti-Sitân-ı Hân Ârâ-yı Nefeze Bi'l-Avni'r-Rabbânî Hükmî Oldur ki

Hûn-u riâyet ve ikrâm-ı zümre-i sipâh ve himâyet ve'l-ihtirâm-ı erbâb-ı izz ve câh şirre-i kerîm-i havâkîn-i destgâhımdan olmak âdet-i hasene cihândâridir binâd-ı âlâ-zâlik Sarûhân sancâğında Menemen nâhiyesinde Göcek kırac nâm karye ve gayrîden iki bin akçe timara ber vech-i tekmîl onbin akçelik üzre mutasarruf olan râfî'-i tevki-i refî'ü'ş-şân şehriyârî ve nakl-i yarlığı beliğ (?) makal (?) kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân orta boylu elâ gözlü açık kaşlu sol kaşı ucunda yarası olan Hâcı Hâlil zîde kadrûhû berâtı mûcebince noksânı olduğun ve yine livâ-ı mezbûrdâ Mağnisa nâhiyesinde Akça köy karye ve gayrîden üç bin beşyüz otuz yedi akçe hisse-i timar husûsunda Hüseyin ile sâbıka livâ-ı mezbûr âlâybeğisi olub Karesi ve Sarûhân sancâklarında zeâmete mutasarrıf Ali ile nizâ' üzreler iken mezbûr Hüseyin'in hisse-i mezbûre hakkı olmağla mirâlây mümâ-ileyh hisse-i mezbûreyi berâtından ihrâc ve kendi arazı ile yine livâ-ı mezbûrede Adala nâhiyesinde Doğanlu nâm karye ve gayrîden beş bin akçe timar ile cem'an sekiz bin sekiz yüz otuz yedi akçelik üzre tezkere itdirüb tezkere ile mutasarrıf iken merkûm Hüseyin fevt olub timar-ı mezbûr ol vechile mahlûl oldukda timar-ı

mezbûrun beş bin akçe kılıcı âhere virilüb eşfâ Akça köydür nâm-ı diğer Eynebeyi nâm karye ve gayrîden ve Kuşluk nâm karyelerden üç bin beş yüz otuz yedi akçe hissesi kimesneye virilmeyüb bi'l-fiil mezbûrların köylerinden memlûlardır deyü kendüye virilmek bâbında inâyet ricâ eylemeğin tevcîh olunmağ içün sene semân ve hamsîn ve elf Recebinin yiğirmi üçüncü gününde hükm-i şerîfim virilüb ve yine Mağnisa nâhiyesinde Bâbahak nâm karye ve gayrîden beş bin akçe hisse-i timara mutasarrıf olan Osman beş seneden berü me'mûr olduğu Girid cezîresi seferine gelmeyüb vâki' olan hidmetlerde sancâğ-ı askerîye mevcûd bulunmayub ol vechle timarı mahlûl olmağla kendüye virilmek bâbında inâyet-i ba'de etmeğin mezbûr sabî ve mârız olmağla emr-i şerîfimle cebelüsü eşenlerden olmayub sefer-i mezbûra me'mûr iken gelmiş ise tevcîh olunmağ içün sene-i mezbûra Zi'l-kâdesinin evâsıtında hükm-i şerîfim virilüb mezbûr vâki' Hacı Halil'de vâki' olan küffâr-ı hak-sârın muhârebelerinde küllî serdârlığı ve bâhâdırlu vücûda geldiğinden mâ-adâ bin elli dokuz senesinde Kandiye kal'ası muhâsarasında ve yürüyüşde ayağın kumbara urub mecrûh ve uğûr-u hümâyûnumda küllî hıdmeti etmekle mümâ-ileyh Hâcı Hâlil zîde kadrûhûya tevcîh olunub düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahhâm nizâmü'l-âlem Girid seferinde serdârım olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehûnun tezkeresi mûcebince südde-i sa'âdetimden virdümki zikr olunur ve buyurdumki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde ve kabz-ı tasarrufunda olub şöleki vezâif-i hıdemât-ı mebrûre ve mesâ'il-i meşkûre-i

Hisse-i	Hisse-i	der-livâ-ı mezbûre
rub' Akça Köy	rub' der-karye-i	ân tahvîl
tâbi'-i Mağnisa	Akçaköy tâbi'-i	Osman seferiyân berât-ı noksân
Hâsıl	Mağnisa	Mezrâ-i
12 000	Hâsıl	Baba Hasan-ı Mûsâ köy hâlâ ziraât olunan
Hisse	12 000	(?) ve harâbe olur
2500	Hisse	hâric el-defterân vech-i tahmîn
Kıymet	2500	Kıymet
500	Kıymet	5000
	500	
Yekün		
1000		
	Yekûn	
	31742	

asâkîr-i mansûredir ber-mûceb-i defter-i hâkanî bi-kusûr mer‘î ve müeddî kıla ve zeâmet-i hâlk-ı mümâ-ileyha subaşı bilüb subaşılığı müteallık umûr-u kanûna müracaât ideler hiç âhâd-ı mâni‘ ve dâfî‘ ve mezahîm olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfime i‘timâd kılâlar ve i‘tikâd kılâlar

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa tahrîren fî 14 şehr-i Zi’l-ka‘de eş-şerîf sene sittîn ve elf kayd vasele fî 13 min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

S.48. B.2.

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘dinü’l-fezâil ve’l-kelâm Sarûhân ve Hüdâvendigâr ve Menteşa sancâklarında vâki‘ olan kadîlar zîde fâzlihum ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân zikr olunan sancâklarda vâki‘ olan kal‘a dizdârları zîde kadrûhûm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki livâ-ı mezbûrunda vâki‘ olan kıl‘a neferâtı fermân olunan sefere varmayub kendü huzûrlarında oldukları ecilden mutasarrıf oldukları timarlarının her bin akçe yazularından bin akçe bedelleri bin elli târihinde alınub târih-i mezbûrdan bu ana gelince on sene mürûr idüb kıl‘a-ı mezbûr-u neferât-ı fermân olunan seferlere varmadıklarından gayrî bedelleri dâhi tahsîl olunmayub hâlâ bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre hâllerine merhâmeten ellerinde olan berâtları mûcebince her bin akçe yazularundan ellişer yüz akçe bedellerin mîrî içün cem‘ ve tahsîl olunmak lâzım olmağla kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadrûhû mübâşir ta‘yîn olunmağın vech-i meşrûh üzre cem‘ ve tahsîl ve dahl-i hazîne itdirilmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile mübâşir-i mezbûr zîde kadrûhû vardukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı sa‘âdetim mûcebince amel idüb dâhi zikr olunan sancâklarda vâki‘ olan kıl‘a neferâtının ellerinde olan berâtları mûcebince mutasarrıf oldukları timarlarının târih-i merkûma mahsûb olmak üzre her bin akçe yazularından ellişer yüz akçe mîrî içün bedellerin ellerinde olan berâtları mûcebince cem‘ ve tahsîl ve dahl-i hazînem itdüresiz bir ferd taallül ve bahâne ve i‘nâd ve muhâlefet itdirmeyesiz ve mübâşir-i mezbûrun hizmet-i muînesiçün dâhi her bin başına ikişer yüz akçe vech-i ma‘âşın alıvirüb bundan ziyâde bir akçe aldırmayasız el-hâsıl husûs-u mezbûre gereği gibi gayr ve ihtimâm idüb avk ve te’hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ve fermânımdan ziyâde akçe alınmağa ve teâdîden bî-gâyet ihzâr idüb vech-i meşrûh üzre olan emrim (?) göresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî şehr-i Rebi‘ü’l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Vasele kayd fi 15 Rebi‘ü’l-evvel li-sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.49. B.1.

Defter oldur ki taraf-ı saltanâtdan bin altmış bir senesinde beytü’l-mâl ve Çayırçakşe hasları berât-ı padişâhîyle bize tevcîh olunub biz dâhi evvelden fürûht olduğu üzre bazılara fürûht idüb zimmetlerinde bâkî kalan guruş beyân olundu fî evâsıt-ı Şa‘bânü’l-muazzâm li-sene 1060

ân kazâ-i Mağnisa	der-zemîn	der-zemîn
Sarı çâvûş-zâde	Ömer Beğ nâzır oğlu Sarûhân	hazha-i emrud eleyi
Mustafa çâvûş fürûht	sancâğında evvelden zabt	Hamza Beğe derûhde
olunan beytü’l-mâl	olunan kazâlarımız fürûht	olundu
guruş-ı riyalî	guruş-ı riyalî	guruş-ı riyali
aded	aded	260
600	850	hâsıl
hâsıl-ı guruş	Yalnız sekizyüzelli guruşdur	el-bâkî
103		100
el-bâkî		Yekûn
guruş		guruş
497		160
Yalnız dördyüz doksan yedi		Yalnız yüzaltmış
guruş bâkî kalmışdır		guruş bâkîdir

der-zemîn-i	der-zemîn-i	der-zemîn-i
Balı Beşe hazha-i Adacık	Kara Hasan Beğ ân kazâ-i mezbûre	Muharrem Çelebi
İltizâm guruş-ı riyalî	Karye-i seremlü fürûht olmuşdur	ve Sefer Çelebi
aded	asl-ı mâl	hazha-ı Yayla asl-ı mâl
250	guruş	guruş
hâsıl-ı guruş-ı riyalî	140	150
140	fürûht	hâsıl-ı guruş
el-bâkî	42	135
110	18 Kâtib yediyle virilan guruş	el-bâkî

yüz on guruş	60	guruş
bâkî kalmıştır	el-bâkî	aded
	80	15
	Yalnız seksan guruşdur	onbeş guruş bâkîdir

zikr olunan akçeler tahsîl olunmak içün cânibimizden dergâh-ı âlîmiz sipâhîlerinden bizim Hamza Beği vekîl eyledik kendüyü vekîl bilüb tezkere mûcebince mezbûr Hamza Beğ'e teslîm eyleyesiz el-muhassıl Mustafa

cem'an
yekûn
guruş
aded
1722
yalnız bin yediyüz yiğirmi iki guruş
bâkî kalmışdır

Fazîletlü ve sa'âdetlü efendi hazretlerinin âlîlerine yüz sürdükden sonra bu kulları bin altmış senesine mahsûb olmak üzre defterde yazduğu üzre her kimde bâkî guruş var ise cânibimizden dergâh-ı âlî sipâhîlerinden Hamza Beğ'i vekîl eyledik mâl-ı mîrînin tahsîlinde imdâdımıza ricâ olunur bâkî fermân sultânımındır nazarın diriğ olmaya bâkî-i ömr-ü devlet-i müstedâm bâd muhibb-i muhsil Mustafa el-ma'lûm vasele fî 24 min Şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene 1061

S.49. B.2.

Akzâ-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecmâ'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîde fâzlihû ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim ve dergâh-ı muallâm-ı kapucu başılarından dâme mecdühû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yedi ve yeniçeri serdârı ve â'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadrûhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki iş bu sene-i mübârekede donanma-yı hümâyûnum gemileri ile iki kat ihrâc olunmak fermânım olmağla ziyâde kürekci tedâriki iktizâ eylemeğin kazâ-i Mağnisa ve kurasından üçyüz nefer kürekci herbir neferi üçbin akçeye olmak üzre

muaccelân müşârün-i leyh kapucubaşı mübâşiriyle tutulub ve yarâr kefîlleri ile yazub defter idüb defteri ile maan ber vech-i ta‘cîl dersa‘âdetime irsâl ve bir gün mukaddem teslîm-i tersâne etdirmeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dâhi bir an ve bir sâ‘ât te’hîr ve tevakkuf ve bir vechiyle gadr ve bahâne eylemeyüb vech-i meşrûh üzre donanma-yı hümâyûnum gemileri kürekcileri kusûr-u tekmîle içün nefs-i Mağnisa ve kurasından tutulması fermânım olan üçyüz nefer kürekci herbir neferi üçer bin akçeye olmak üzre yarâr ve tüvânâ ve kürek çekmeğe kâdir adamlar olmak şartıyla müşârün-i leyh kapucubaşı mübaşeretiyle tutub ve yarâr kefîlleri ile yazula ve defter idüb ve defterleriyle ma‘an ber vech-i ta‘cîl-i der sa‘âdetime gönderüb bir gün mukaddem teslîm-i tersâne itdirüb bir vechle gadr ve bahâne eylemeyesiz ve kürekciler yarâr ve tüvânâ adamlar olub enhâr-ı sabî ve mecnûn ve kürek çekmeğe kâdir olmayan kimesneleri yazmayasaz ve zikr olunan kürekcilerin bin akçesi hazîne-i âmireden irsâl olunan akçeden virilüb ikişer bin akçesi nefs-i Mağnisa’da olan reâyâ muâf olub bu ana değin avârız ve bedel-i nüzûl virmeyüb ve vâki‘ olan sefer-i mühimmâtına ve donanma-yı hümâyûnum mühimmâtına imdâd ve iâşeleri olmaduğu ecilden zikr olunan üçyüz nefer kürekcilere ikişer bin akçesi nefs-i Mağnisa eyâletinden tahsîl ve kürekcilere virdirüb kimesneye taallül ve nizâ‘ etdirmeyesiz ve bu sene donanma-yı hümâyûnumun gemileri sâir senelerden

S.50. B.1.

ziyâde çıkmak iktizâ eylemekle sâir senelere kıyâs olunmayub donanma-yı hümâyûnum çıkmaya kâdir olmağla bir kimesne mukaddem itmâm-ı hizmet eylemeğin her birinin ziyâde ikdâm-ı tâm eyleyesiz şöyleki ihmâl idersen senki kadîsın mansıbın âhere tevcîh olunur ve ziyâde nedâmet çekersen ve siz ki kethüdâ yeri ve yeniçeri serdârı ve â‘yân-ı vilâyetsiniz hilâf-ı emr-i şerîfe vaz‘ idüb donanma-yı hümâyûnum gemilerinin avk ve te’hîrine bâis olduğum ecilden sâir mûceb-i ibret ve sebeb-i nasîhat olmak içün müstakillen adam gönderilüb bilâ te’hîr haklarından gelinüz ve senki mübâşir ve ta‘yîn olunan kapucubaşısın sen dâhi eşedd-i akdiyyet ile olunur sen bilmiş olasın âna göre her biriniz basîret ve intibâh üzre olub kürekci mühimmâtı donanma-yı hümâyûnum rıhtımından olmağla bir kimesne mukaddem tutub teslîm-i tersâne itdirüb avk ve te’hîrden ve ihmâl ve müsâheleden bî-gâyet ihrâz eyleyesiz şöylebilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’l-işrîn şehr-i Sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa kayd vasele el-mahkeme-i şeriât fi zemîn â‘lemü’l-ulemâi’l-izâm Abdullah Efendi fî’l-yevmi’s-sâlîs ve’l-işrîn min Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

S.50. B.2.

Sa‘âdetlü ve izzetlü sultânım hazretlerinin meclis-i şerîflerine cevâhir-i dürer-i duâ ve zevâhir izz-i senâ-ı isârından sonra inhâ-i mücidd bî-riyâ budurki mahrûse-i Mağnisa’da vâki‘ cennet mekân ve firdevs-i âşiyân merhûm Sultân Murâd Hân âlihi’r-rahmet ve’l-gufrân binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfleri evkâfından hâlâ taht-ı hükümetlerinde vâki‘ Gürleye mukata‘âsın bin altmış bir Martı ibtidâsından sene temâmına varınca avâid ile bâis varaka mücidd Hasan Beğ’e yüz otuz üç bin akçeye iltizâm ve derûhde olunub zabt içün tarafımızdan mektûb tahrîr olunub irsâl olundu şeref-i vusûlünde mercûdurki vech-i meşrûh üzre iltizâm ve kabûlün tescîl-i kadîmden alıgeldüğü üzre mukata‘â-ı mezbûr-ı merkûm zabt-ı vâki‘ olan mahsûlat ve mahlûlat ve sâir bâd-ı hevâsın ahz ve kabz itdirilmeğe mürüvvetler oluna bâkî-i hevâde izz-i devlet-i müstedâm 11 min el-mecdü’l-muhâllıs el-Sa‘âdullah Çelebi el-mütevellî hâlâ vasele fi 26 fî Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

S.50. B.3.

Akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn meâ‘dinü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ale’l-hâlkı ecma‘în vâris-i ulûmi’l-inbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în Mevlânâ Mağnisa nâhiyesi zîde fezâilehû tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki dârende-i fermân-ı hümâyûn Yûsuf nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüb kazâ-i mezbûre tâbi‘ Kırtık Bâba zâviyesi evkâfının nezâreti buna tevcîh olunub yedine berât-ı hümâyûn virilüb mûcebince edâ-ı hizmet üzre iken âherden Osman ve Mustafa nâm kimesneler dahl ve taarruz eyledüklerün bildirüb men‘ ve def‘ olunub mezbûre yedinde olan berât-ı hümâyûn ve emr-i şerîf mûcebince kendüye kemâ kâne zabt ve tasarruf itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin buyurdumki hükm-i şerîf-i vâcibü’t-teşrîfiyle vardukda hasma muvâcehesinde temâm-ı hakk ve adl üzre teftîş ve tefahhus idüb göresiz kadîya arz olunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer‘-i kadîme amel idüb zikr olunan evkâfın nezâreti mezbûrun

yedinde olan emr-i şerîf ve berât-ı hümâyûnum mûcebince kemâ kâne zabt ve tasarruf itdirülüb

S.51. B.1.

âherden dahl ve tasarruf iden Osman ve Mustafa nâm kimesneleri min-ba‘d dahl ve tasarruf itdirmeyüb men‘ ve def‘ idüb mezbûra gadr olunmakdan bî-gâyet hâzır idesiz âherden hilâf-ı berât ve mugayir-i emr-i hümâyûn bir ferdi dahl itdirmeyesiz eslemyüb emr-i şerîfime muhâlif ideni ve muhtâc-ı arz olanı vukû‘ı üzre yazub dergâh-ı muallâma arz idesiz tekrâr bu husûs içün şikâyet olunub emr-i âher varmâlu eylemeyesiz ve ba‘de’n-nazar bu emr-i şerîfim mezbûrun yedinde ibkâ idüb şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye vasele fî 26 Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

S.51. B.2.

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘dinü’l-fezâil ve’l-kelâm Hüdâvendigâr ve Sarûhân ve Karesi ve Beğişehir sancâklarında vâki‘ olan kazîler zîde fezâilehüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki taht-ı kazânızda kürekci tutmak içün me‘mûr olub dergâh-ı âlî kapucubaşılarından iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Osman dâme mecdühû her kangınızı taht-ı hükümetine dahil olur ise yanında yedi akçe olmağla bir münâsib yerde kandurub ve kendünün yanında olan adamlarının yem ve yemeklerin kifâyet mikdârı tedârik itdirüb zarûret çekdirmeyüb mahûf ve muhûtarâ yerlerden ahsen-i vücûhle geçmek içün yanına müsellâh yarâr tüfenk-endâz adamlar ve kılağuzlar koşub emîn ve sâlim bir yerinize oluşdurub bir gün mukaddem itmâm-ı hizmet itdirmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdumki hükm-i şerîfim ile vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dâhi vech-i meşrûh üzre mümâ-i leyh kapucubaşı her kangınızın taht-ı hükümetine dahl olur ise bir münasib mahâlle kondurub kendünün ve yanında olan adamlarının kifâyet mikdârı yem ve yemeklerin tedârik idüb zaruret çekdirmeyüb ve mahûf olan yerlerden ahsen-i vücûhle geçmek içün yanına müsellâh yarâr tüfenk-endâz adamlar koşub emîn ve salîm birbirinize ulaşdırub bir gün mukaddem hizmet itdirmekde herbiriniz ikdâm-ı tâm ile ama bu bahâne ile celb-i mâl olmağla reâyâya zulm ve teâdîden bî-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’s-sânî ve’l-ışrîn min Sâferü’l-hayr sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa vasele fi 27 min Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

S.52. B.1.

Medrese-i Sultân Murâd der-Mağnisa

Medrese-i mezbûre fazîletlü şeyhülislâm hazretlerinin tertîbleri üzre yevmi altmış akçe ile yine Mağnisa’da Tekye medresesinden ma‘zûl olub altı ve yedi seneden berü ma‘zûl olan Mevlânâ Şeyh Mehmed Efendi’ye virilmek buyuruldu fi 18 Sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fî 10 min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa Tabaka aslihi’l-adlî aleyh hurrirehû el-fakîrullâh-ı te‘âlâ Ebû’l-irşâd Mehmed el-kadî be-asâkîr-i rûm ili el-ma‘mûret

S.52. B.2.

Akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn meâ‘dinü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ale’l-hâlkı ecma‘în vâris-i ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în Mevlânâ Mağnisa kadîsı ve sâbık Mağnisa kadîsı olub hâliyâ Murâdiye medresesi müderrisi olan zîdet fezâilehû tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki kazâ-i mezbûre tâbi‘ dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Sekili nâm karye ahâlîsi dergâh-ı muallâma adam ve arz-u hâl gönderüb Sarûhân sancâğı tarafından memâlîk-i mahrûsede devr-i memnû‘ iken her üç ayda ser subaşıları ruznâmeyle üzerlerine ziyâde adam ve atlu ile varub ehl-i reâyâlılarıyla ile sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve kaçakayım dimek ve sâir me‘kûlâtlarında aldıklarından gayrî kendüler içün mugayir-i hakk ve bilâ-emr-i şerîf-i düzenlemek selâmîye ve karşulık ve sâir bahâne ile herbir elli ve altmış ve yetmişer gadretlerine âlub ve darb-ı şedîd ile darb idüb bu makûle zulm ve teâdîlerinin olmamağla perâkende ve perîşân olmağla tevcîh idüb kendülere zemâne gadr olmağla hilâf-ı şer‘ ve kanûn ol vücûhle reâyâ fukarâsına rencîde ve remîde itdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârid kılına husûs-u mezbûre temâm-ı hakk ve adl üzre mukayyed olub gidmeyesiz arz olunduğu üzre ise ayyâh-ı adâlet-i encâmında reâyâ fukarâsına bir vücûhle zulm ve teâdî olduğuna kat‘en rızâ-yı şerîfim yokdur mir livâ-ı subaşılarına muhkem-i tenbîh ve te‘kîd eyleyesin ki ziyâde adam ve atlu ile üzerlerine varmayub ehl-i reâyâ elleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine

konmayub lâzım gelüb ve arkalarında ricâ-ı bir mahâll-ı münâsib olan yerde konub müft ve kaçakayım dimek ve sâir me‘kûlâtlarından almayub ve kendüler içün mugayyer hakk ve bilâ emr-i şerîf düzenlemeğe selâmiye ve karşuluk nâmıyla berâtı virmelerinle almayalar ve me‘kûlât kısmından her ne lâzım gelüb alırlar ise emr-i ihtiyârları ile zahîreyi narh-ı cârî üzre akçeleri ile aldırub ber vechle reâyâyı dahl ve rencîde etmeyeler ve itdirmeyüb men‘ ve def‘ eyleyesiz hilâf-ı şer‘-i zemândan mugayir-i emr-i hümâyûnu kimesneye iş itdirmeyesiz ba‘de’t-tenbîh eslemyüb ber vech-i meşrûh üzre gadr ve teâdî idenleri ism ve resmleri ile vukû‘ı üzre yazub Asitâne-i sa‘âdetime i‘lâm idesiz bu husûs içün zikr ve şikâyet olunub emrim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi evâil-i Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa (tahrib olunmuş) ova ser-Subaşı devr-i memnû‘ olan emr-i şerîfdir

S.53. B.1.

Emîrü’l-ümerâi’l-kirâm kebîrü’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-izzi ve’l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-a‘lâ Anadolu Beğlerbeğisi dâme ikbâlühüm hâliyâ bemâyetullâh-ı te‘âlâ bu sene-i amimetü’l- (?) donanma-yı hümâyûn-ı zafer-i makrûnumda bizzât tekayyüd-ü hümâyûn-u sa‘âdet-i makrûnum olub ve küffâr-ı dûzah karâr gemilerine gereği gibi gûşmâl virilüb sefâin-i nekbet-i karâinlerin tar ü mâr eylemek ümniyyesiyle der devlet-i medârımda ve etrâf-ı cevâbında vâfir-i müteveffâ-yı Cengâver börtünler yapdırılub ve Mısır ve Cezâyir ve Tunus ve Trablusgarb taraflarından dâhi ziyâde börtün gelmek üzre karâr virilmekle zikr olunan donanma-yı hümâyûnum gemileri içün kapum kullarından mâ-adâ nân-ı ni‘metim ile perverde olan mîr-i mirân ve ümerâ kullarımın dâhi üzerlerinde olan eyâlet ve sancâkları nice zamân kimesneye virilmemek üzre herbirisin kendüye mahsûs olan tevâbından fazla tahâmüllerine göre tüfenk-endâz yarâr gemileriyle gelüb zikr olunan donanma-yı hümâyûnum gemilerine girüb gazâl-ı zamânda cünûd-u muvahhidîn imdâd ve iânet idüb uğûr-u hümâyûnumda hıdmetde bulunmâları içün şeyhülislâm ve müfti-i enâm ve vüzerâ-yı i‘zâm ve vükelâ-yı kirâm ve ocakağaları ile müşâvere ve müzâkere olunub ahz-ı şurâ bu vech üzre karâr-zâde olmağın senki mîr-i mîrân müşârün-i leyhsin bu vech-i ta‘cîl-i nefer-i yarâr ve tüvânâ-duzâde cenk ve harbe kâdir tüfenk-endâz yiğit ve sâir tevâbi‘n ile amâde ve hâzır olub ve eyâletinde bir dâhi birden bine ve binden yüz

bine varınca dirlik tasarruf idenlerden harclıkcı ve mânde emri ve bir tarîkle seferden kalanlar her kim olur ise olsun cümlesiz kaldırub hemân bir gün hareket ve cem‘iyyet-i tâm ve direngde temâm ile mükemmel ve müretteb nevrûz-u firûzda Üsküdâr sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunub sâir asker-i encüm şümârımla donanma-yı hümâyûnum gemilerine girüb ve sefer-i hümâyûnum tevcîh eylemek bâbında hatt-ı hümâyûnum sa‘âdet-i makrûnum ile fermân-ı alîşânım sâdır olmuşdur vusûlünde bu bâbda hatt-ı hümâyûn devlet-i makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîlü’l-kadrim üzre amel idüb dâhi bir an ve bir sâ‘ât tevakkuf ve ârâm itmeyüb cebelletinde olan gayret-i islâmiyye-i hâmiyyet-i imâniyye muktezâsınca fermânım olan nefer-i tüfenk-i endâz yarâr yiğitlerin icmâ‘ idüb ve yazub ve sen dâhi mükemmel ve müretteb-i mühimmât-ı sefer ve idârem askerini tekmîl idüb ve eyâletinde olan zuamâ ve erbâb-ı timarın cümlesin adamlar gönderüb kaldırub nevrûz-u firûzda Üsküdâr sahrâsında bulunmak üzre gelüb rûz-u mezbûrda hâzır bulunasınki inşâallahû te‘âlâ donanma-yı hümâyûnum sinîn-i sâbıka değin te’hîr olunmayub hemân nevrûzda tersâne-i amîremde idecekdir sen dâhi me‘mûr olduğun üzre ta‘yîn olunan gemiye girüb böyle bir cihâd-ı azîmde maan hıdmetde ve yolumda eşlikde bulunasın şöyleki mansıbım bî-hasslardır ve ol kadr-i nefere tahâmülüm yokdur deyü gadr-ı bahâneye sâlik olasın veyahûd ayık sürüb eyâletim askerî gelmedi deyü donanma-yı hümâyûnum Asitâne-i sa‘âdetimden çıkdıkda hâzır ve mevcûd bulunmayasız ecdâd-ı i‘zâmın ervâh-ı tayyibeler içün mansıbın âhere virilmekle kanâ‘at olunmayub senin eşedd-i siyâset ile hakkından gelindüğünden gayrî emvâl ve erzâk ve emlâk ve eşyân cümle mîrî içün adamlar gönderüb zabt itdirilüb sâire mûceb-i ibret olursız ama şöyleki fermân-ı şerîfim üzre nevrûze-i Üskadâr’da mevcûd bulunub hıdmet-i hümâyûnum tevcîh eyleyesiz mansıbından ziyâde enverân-ı ihsânâd-ı şâhânem olmanı emr-i mukarrer bilesiz ve umûmen eyâletinde olan askerî dâhi kaldırub ikdâm eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa vasele fi 7 Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Tabaka aslihü’l-mutâ‘nemme kahû el-fakîr ileyh-i sübhânehû

Mehmed bin Abdurrahman el-Molla hilâfe be-mahrûse-i Kütâhya âfâ anhûmâ

S.53. B.2.

Huzûrü'l-mevâlîü'l-mükrimûn mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Sarûhân sancâğında vâki' olan kuzât efendiler hazretlerine zîde fâzlihûm ba'de't-tahiyyete ithâfıyle inhâ ve i'lâm olunan oldurki hâliyâ tarâf-ı saltanat-ı âlîyeden emr-i şerîf vâcibü'l-imtisâl vârid olub mazmûn-u hümâyûn sa'âdet-i makrûnunda inşâallahû te'âlâ nevrûz-u sultânîden cezîre-i Girid seferine eyâlet-i Anadolu askeriyle Üsküdâr'a mevcûd bulunmanız fermân buyrulmağla evvel-i sinîn-i sâbıkada ihrâc olunan ordu lâzım ve mühim olmağın taht-ı kazânızda vâki' kuzât ve sâir bâzârı durur yerlerden dörder kat ordu ihrâcı içün mektûb ile ağalarınuzdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa zide kadrûhû ta'yîn ve irsâl olmuşdur vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre taht-ı kazânuzda vâki' kuzât ve bâzârı durur yerlerin esnâflarından dörder kat orduların sinîn-i sâbık üzre mümâ-ileyh tahsîl itdirüb muaccelân irsâl ve isâl-ı ikdâm ve ihtimâm eyleyesiz şöyleki ihrâcı lâzım olan ordu vakt ve mahâllinde gelüb vâsıl olmaya envâ'ı i'tâb ve i'kâbe müstehak olub şöyle bilüb mûceb-i mektûb ile amel olasız bâkî ve's-selâm tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Sâferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-medine-i Kütâhya el-mahrûsa vasele fi 17 Rebi'ü'l-evvel sene 1061

el-hamdü'l-bi'l-meşâ

el-fakîr

S.54. B.1.

Huzûr-ı Mevâli'l-Mükerremun

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-kelâm Sarûhân sancâğında vâki' olan kuzât efendileri zîde fâzlihûm ba'de't-tahiyyet ve'l-kelâm inhâ ve i'lâm olunan budurki hâliyâ evâil-i Sâferü'l-hayr târihiyle müverrâh der-i devlet-i medârdan tarafımdan hitâben kat'î ve müvekded hatt-ı hümâyûn-u sa'âdet-i makrûn ile emr-i şerîf-i âlîşân vârid olub mazmûn-u hümâyûn-ı devlet-i meşhûnunda kendü yarâr tüfenk-endâz adamların ve eyâlet-i Anadolu'dan birden bine ve binden yüzbine varınca dirlik mutasarrıf idenler harclıkcı ve mânde emri ile seferden kalanlar her kim olur ise olsun cümlesin kaldırub cem'iyyet-i tâm ve direng-i tâm ile mükemmel ve müretteb nevrûz-u firûzda Üsküdâr sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunub sâir asker-i islâm ile donanma-yı hümâyûn gemilerine girüb sefer-i hümâyûna tevcîh eyleyesiz deyü fermân buyurulmağla iktizâ ale't-ta'cîl-i tevcîh ve garîmete yüz tutmuşuzdur el-hâletü-hâzihi

emr-i şerîf sûreti ile ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa zîde kadrûhû ta'yîn ve irsâl olundu vusûlünde gerekdir ki kıdvet-i emr-i şerîf herbirinüz kıraât idüb mazmûn-u makhûr ma'lûmunuz oldukdan sonra kasabât ve kur'a ve sâir mecmû'-ı nâs olan mahâller ve serâ ve muhkem-i tenbîh ve te'kîd eyleyüb dahl-i taht-ı kazânuzda sâkin olub bizim ile maan sefer-i hümâyûna me'mûr olanları dirlik tasarruf idenleri birden bine ve binden yüzbine varınca ve harclıkcı ve mande emri ile ve bir tarîk ile seferden kalanları her kim olursa olsun yerlü yerinden kaldırub ve bundan bir gün ver bir sâ'ât olurunda ve çiftliklerinde oturmağa asla ve kat'en râzîyyet virilmeyüb mâh-ı sâferin âherine değin mühimmât-ı seferler ile Kütâhya'ya gönderüb cümlesi yanımızda hâzır bulunub vezîrim ile maan nevrûz-u firûzda Üsküdâr sahrâsında mevcûd olmalarına herbirinüz ikdâm-ı tâm ve itmâm-ı mâl-ı kelâm eyleyesiz şöyleki bu bâbında vârid olan fermân-ı padişâhiye imtisâl etmeyeler tevâif-i mezbûr mâh-ı merkûmun âherinde biz hareket etmezden mukaddem umûmen Kütâhya'da yanımızda mevcûd ve maan Üsküdâr sahrâsına varmıyalar sonra geldükleri mukayyed değildir dirlikleri âhere virilmek ile olmayub der-i devletden tarafımıza sifâriş buyurulduğu üzre herbirinin eşedd-i gazâb ile haklarından gelinmek mukarrerdir ve bi'l-cümlesin dâhi bu husûsda tevâif-i mezbûru ihrâc ve acele-i tâm ile isâl itmekde ihmâl idersenüz taraf-ı saltanat-ı âliyyeden herbirinüz mes'ûl ve muhâtab olursız âna göre ma'lûmunuz olub tevâif-i merkûm bây-ı vech-i kân yerlü yerinden ta'cîl-i ale't-ta'cîl gönderüb yanımızda hâzır ve mevcûd eyleyesiz ve's-selâm tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i Sâferü'l-hayr sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa vasele fî 7 şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene 1061

el-fakîr Ahmed Paşa

S.55. B.1.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldurki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrûhû hâlâ divân-ı âlîyye gelüb arzû-hâl sunub Sarûhân sancâğında vâki' elliciyân Yunddağı ve elliciyân Adala ve perâkende-i Târhâniyât ve tevâbi' mukata'âların senede iltizâmı dört yük kırk bir bin altıyüz altmış altı akçeye olub kadîmden zabt oluna geldüğü üzre zabt olunmak şartıyla bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre bin guruş peşînin ile kendüye derûhde olunmak bâbında

inâyet ricâ eylemeğin imdi zikr olunan elliciyân Yunddağı mukata‘âsı bin altmış bir sâferinin on üçüncü gününden senesi iki yük elli bin akçeye ve elliciyan Adala mukata‘âsı dâhi sene-i merkûme Muharremînin gurresinde senesi yüz otuzbeş bin akçeye ve perâkende-i Tarhâniyat ve tevâbi‘ mukata‘âsı dahi sene-i merkûme Cemâzîyel-âhirinin gurresinden senesi elli altı bin altı yüz altmış altı akçeye olmağın zamânları hulûl eyledikde vech-i meşrûh üzre senede iltizâmları dört yük kırk bir bin altıyüz altmış altı akçe olmağın kadîmden zabt ve tasarruf oluna geldüğü üzre cem‘ ve tahsîl itdirilüb kat‘en olıgelmişe muhâlif reâyâdan bir ferde taallül ve bahâne itdirilmeye deyü vech-i meşrûh üzre derûhde olunub berât-ı şerîfim ve virilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn mezbûr zîde kadrûhû hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhım zuhûra getürüb zikr olunan târihlerden zabt eylemek üzre mukata’ât-ı merkûmeye emîn nasb idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm buyurdumki mezbûr varub mukata’at-ı mezbûru zabt idüb vâki‘ olan küllî ve cüz’î hukûk ve rüsûmu bî-hasbü’ş-şer‘ ve’l-kanûn-u mîrî içün ahz ve kabz eyleye ve mezbûr bin altmış Rebi‘ü’l-âhirin yiğirmi ikinci gününde iki yük yetmiş yedi bin altı yüz akçelik dahlinde yetmiş yedi bin iki yüz akçe ber-vech-i pişîn teslîm-i hazîne eylemişdir şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmis-i aşer şehr-i Cemâzîye’l-evveli sene sittîn ve elf vasele fi 9 Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.55. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı Hükmî

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadrûhû hâlâ divân-ı âlîyye gelüb arz-u hâl sunub Sarûhân sancâğında vâki‘ Taytan kayacık ve rüsûm-u Yörügân ve Güneri ve tevâbi‘ mukata‘âsının senede ellişerâm elli bin akçeye olub otuz bin akçesi irsâliye ve yiğirmi bin akçesi ihrâcât olub bin altmış bir Rebi‘ü’l-evvelinin on dokuzuncu gününde vâki‘ Mart evvelinden sene temâmına değin kadîmden zabt olageldüğü üzre zabt olunmak şartıyla kendüye derûhde olunmak bâbında inâyet ricâ eyledüğü arz olundukda mukata‘â-ı merkûme kadîmden zabt oluna geldüğü üzre zabt ve reâyâsının rüsûmların mu‘tâ ve kadîm üzre yeri içün ahz ve kabz itdirilüb ve âherden tahsîline bir ferd müdâhile itdirilmamek üzre derûhde olunmak fermânım olmağın işbu dârende-i fermân-ı vâcibü’l-iz‘ân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadrûhû hakkında mezîd-i inâyet-i

padişâhânem zuhûra getürüb târih-i mezbûrdan emîn nasb idüb bu berât-ı hümâyûn-u izzet-i makrûnu virdüm buyurdumki mezbûr varub mukata‘â-ı merkûme kadîmden zabt ola geldüğü üzre zabt ve tasarruf idüb sene âherinden kastü’l-yevmine cevâb virmekde mecd-i sa‘y ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmis-i aşer şehr-i Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fi 9 Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.56. B.1.

Sipâhî ve Yeniçeriden Muharrer Reâyâta Mülhâk Emr-i Şerîf Sûretidir

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘dinü’l-fezâil ve’l-kelâm Aydın ve Sarûhân sancâğında vâki‘ olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki etrâf ve cevânibden gelan mukata‘ât zâbitları ve eğer zeâmet ve timar ashâbı ve sâir iş erleri südde-i sa‘âdetime i‘lâm-ı hâl eyleyüb memâlîk-i mahrûsemde olan defterlü raiyyet ve raiyyeti oğulları bir cebeci ve toycî ve arabacı ve doğancı ve mehter olduk deyü mâl-ı mîrî ve âdet-i ağnâm ve zuamâ ve erbâb-ı timara mukayyed olan resm-i raiyyet ve ziraâtlerinden öşr virmeyüb reâyâ tâifesinin ekseri bu vech üzre birer tarîk ile raiyyetden çıkmak ile hazîneye tahsîl olunmakdan ve zeâmet ve timar ashâbı timarlarında zabt itmek mertebesinden kalub ihtilâl-ı küllîyeye sebeb olduğu i‘lâm olunmağla o makûlelerin ekseri birer tarîkle vilâyetlerinde ve kasaba ve kura‘larında ve Asitâne-i sa‘âdetim ve kılavuz nâmıyla raiyetten halas olmak cânibimde oldukları mukarrer olmağın Asitâne-i sa‘âdetime bi’l-fiil hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd olmâyanlar sipâhî ve yeniçeri olanlardan gayrî cümle taşraya cebeci ve tobcu ve arabacı ve saraç ve mehter ve toğancı nâmında olanlar bâis-i ihtilâl-i memleket ve sebeb-i noksân-ı raiyyet olmamak içün cümlesi ref‘ olunub sâir reâyâ gibi mâl-ı mîrîleri ve sâir resmlerinde ve öşrlerinde bî-hasbü’ş-şer‘î ve’l-kanûn tahsîl itdirülüb ol vechle taallül itdirilmek bâbında hatt-ı hümâyûn-u sa‘âdet-i makrûnumla fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-u sa‘âdet-i makrûnumla fermân-ı âlîşân-ı mûcebince amel idüb daha sipâhî ve yeniçeriden gayrî o makûle cebeci ve tobcu ve arabacı ve saraç ve muhassıl ve toğancı oldum deyü mâl-i mîrî ve âdet-i ağnâm ve bennâk ve öşr virmeyüb Asitâne-i sa‘âdetimde mevcûd olmayanlar bâis-i ihtilâl-i memleket ve sebeb-i noksân-ı raiyyet

olmak içün ref‘ olunmâları ile o makûlelerin cümlesinden sâir raiyyet gibi âdet-i ağnâm ve rüsûm-u raiyyet alıvirüb ve işbu emr-i şerîfimin muzmerinden muhkem ile tescîl idüb hilâfına bir vücûhla rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Saferü’l-muzaffer li-sene ihdâ ve sittîn ve elf kayd fi 14 fi şehr-i Rebiülevvel li-sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.56. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldur ki

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ Attar(e)ce Câmi‘-i şerîfinde yevmî yedi akçe vazîfe ile imâm olan Şa‘bân fevt olub yeri mahlûl olmağın ve yine işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkanî kıdvetü’s-sulehâü’l-sâlîkin sulbî oğlu Mevlânâ Hasan zîde takvâhû her vechle mahâll ve müstehak ve lâyık olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek ricâsını kadîsı akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn Mevlânâ Abdullah zîde fezâilehû arz itmeğin mahlûl ise mevlânâ-yı mezbûre vech-i meşrûh üzre sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn-ı izzet-i makrûn sa‘âdet-i âyâtı virdüm ve buyurdumki ba‘de’l-yevm mevlânâ-yı mezbûr Hasan zîde takvâhû câmi‘-i mezkûrda imâm olub hıdmet-i lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevmi yedi akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakıfın rûhiçün ve devâm-ı ömr-ü devletim içün duâya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî evâhir-i Zi’l-hiccei’ş-şerîfe sene sittîn ve elf vasele fî 18 Sâferü’l-hayr li-sene 1061

Be-makâm-ı Kostantıniyye

S.57. B.1.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sâmî-Mekân-ı Sultânî ve Tuğrâ-yı Garrâ-yı Cihân-sitân-ı Hâkanî Nefeze Bi’l-Avni’r-Rabbânî Hükmî Oldurki

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Kayacık kadîsı nâibi olan Mevlânâ Kasım zîde fazlehû südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Sarûhân sancâğında Adala nâhiyesinde Kızılcahavlu nâm karye ve gayrîden işbu altı bin akçe timara mutasarrıf olan Osman oğlu Yûsuf nâm sâbî fevt olub timarı mahlûl olmağın elinde ibtidâdan altı bin akçe timara emri olub müteveffâ-yı mezbûrun âmmisi oğlu olan uzun boylu elâ gözlü açık kaşlu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân hâkanî diğer Yûsuf’a virilmek ricâsına arz etmeğin

timarı olduğu sancâkda sâkin olub alâybeğisi bayrâğı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmağiçün sene ihdâ ve sittîn ve elf Muharremînin on sekizinci gününden emr-i şerîfim virildikden sonra tezkeresi virilmek fermânım olmağın zikr olunan altı bin akçe timar vech-i meşrûh üzre müteveffâ-yı mezbûr Yûsuf tahvîlinden ibtidâsı bedeli âmmisi oğlu diğer Yûsuf'a tevcîh olunub lâyık görüb virdümki zikr olunur

Karye-i Kızılcahavlu tâbi'-i Adala
Hisse
7500
Kıymet
2500

Karye-i
Hazma Beğlü tâbi'-i Mağnisa
Hisse
5000
Kıymet
3000

Karye-i
Karabeğlü ve Emekli ve Sarmâıyt
ve Akça Gördik ve kânhâ-ı müteferrika tâbi'-i Temürci
19300
Kıymet
2500

Karye-i
Mustafalu tâbi'-i
mezbûr
1500

Karye-i
Mesûd maa Karaağaç
tâbi'-i Gördü'si
1500

Yekûn
11000
Kıymet
18000
Kıymet
6000

ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöleki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre-i mesâi-i meşkûre-i asâkîr-i mansûredir ber mûceb defter-i hâkanî bî-kusûr mer'î ve müeddî kılâlar ol bâbda hiç âhâd mâni' ve dâfî' ve râfî' olmaya şöyle

bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî 18 şehr-i Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fî 15 min Sâferü’l-muzaffer li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.57. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldur ki

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ Attar(e)ce Câmi‘-i şerîfinde yevmî üç akçe vazîfe ile hâtîb ve ser-mahfil ve aşır-hân olan Şa‘bân fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn sulbî oğlu Hasan her vechle mahâll ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek ricâsına kadîsı akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn Abdullah zîdet fezâilehû arz etmeğin mahlûl ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdumki varub mezbûr Hasan câmi‘-i mezkûrda hâtîb ve ser-mahfil ve aşır-hân olub hıdemât-ı lâzımesin müeddî kıldıkdan sonra yevmi üç akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakıfın rûhiçün ve devâm-ı ömr ve devletim çün duâya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâlar tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi’l-hiccei’ş-şerîfe li-sene sittîn ve elf vasele fî 18 min Sâferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye

S.58. B.1.

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘dinü’l-fezâil ve’l-kelâm Sarûhân sancâğında vâki‘ olan kadîlar zidet fâzlihûm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki bin altmış bir senesine mahsûs olmak üzre elliciyân Yunddağı ve elliciyân Adala ve tevâbi’-i mukata‘âsı emîni olan Hasan zîde kadrûhû südde-i sa‘âdetime arz-u hâl idüb zikr olunan elliciyân Yunddağı ve Adala mukata‘âsı reâyâsının târih-i mezbûrda uhdelerine edâsı lâzım gelân ellici rüsûmların taleb eyledükde sinîn-i sâbıkda viregeldikleri hukûk ve rüsûmların virmemek içün biz hâne-i avârızâ kayd olunduk deyü taallül ve nizâ‘ ve virmekde muhâlefet idüb ve’l-hâsıl emvâl dâhi benim hayrım vardır deyü müdâhele-i tahsîline mâni‘ olduğun bildirüb kadîmden olıgeldüğü üzre ve elinde olan berât-ı şerîf ve şart-ı iltizâmı mûcebince cem‘ ve tahsîl etdim reâyâ tâifesine ol vücûhla taallül ve nizâ‘ etdirilmeyüb ve muhassıl-ı emvâl olanları müdâhile etdirilmemek bâbında emr-i şerîf virilmek ricâsın eyledüğü ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan mukata‘ât defterlerine nazar olundukda mukata‘â-ı mezbûr-u târih-i mezbûrda mezbûrun evleri

olub ve havâss-ı hümâyûn reâyâsı hâne-i avârızâ kayd olunmağın imdi vech-i meşrûh üzre ve elinde olan berât-ı şerîf mûcebince tahsîl itdirilmek emrim olmuşdur buyurdumki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dâhi zikr olunan elliciyan tâifesinin târih-i mezbûrda uhdelerine lâzım gelân rüsûmların kadîmden bu âna değin zâbitlarına viregeldikleri üzre ve elinde berât-ı şerîf ve şart-ı iltizâmı mûcebince cem‘-i taleb ve tahsîl itdirüb biz hâne-i avârızâ kayd olmuşsuzdur reâyâ tâifesine ol vechle taallül ve nizâ‘ ve i‘nâd ve muhâlefet itdirmeyesiz ve muhassıl-ı emvâl olanları müdahâle etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-işrîn min Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fi 7 min Sâferü’l-hayr sene ihdâ ve sittîn ve elf

Be-makâm-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

Şuhûdü’l-hâl:

Mufahharü’l-kuzât Abdüllatif Çelebi ibn Mehmed Efendi	Mufahharü’l-müderrisîn Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd	Zahrü’l-müderrisîn Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi
Zahr-i erbâb-ı kalem Resmî Çelebi	Hasan Efendi İmâm Câmi‘-i Ali Beğ	Ahmed Beğ bin Abdullâh tâbi‘-i Hasan Ağa-zâde

Mahmûd Beşe bin Yûsuf	Hasan Beşe bin Abdullâh	Mustafa Efendi ibn El-Hâc Ahmed el-müderris	Saraç Mehmed Beşe bin Abdullâh

ve gayrîhüm

S.58. B.2.

Emirü’l-ümerâ’il-kirâm kebîrü’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-izzi ve’l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-a‘lâ sâbıka beğlerbeğisi olub hâlâ Saruhan sancâğına mutasarrıf olan dâme ikbâlühüm ve akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn meâ‘denü’l-fazl ve’l-yakîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilehû ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘denü’l-fezâil ve’l-kelâm livâ-i mezbûrede vâki‘ olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî‘-i refî-i hümâyûn vasele olıcak ma‘lûm olaki bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre livâ-i mezbûrede vâki‘ elliciyân Yunddağı ve Tarhâniyât ve tevâbi‘-i

mukata‘âsı emîni olan Hasan zîde kadruhû südde-i sa‘âdetime arz u hâl idüb zikr olunan elliciyân Yunddağı mukata‘âsına tâbi‘ Göcek ellici dimekle ma‘rûf reâyânın kadîmden küllî ve cüz‘î hukûk-ı rüsûmlarında Yunddağı mukata‘âsı emîni olanlar ahz ve kabz ve zabt idegelmişler iken hâlâ Çağırçakşe mukata‘âsı emîni olan kimesne bana tâbi‘dir deyü fuzûlî rüsûmların alub mâl-ı mîrîyeye gadr ve şart-ı iltizâmıma ziyâde kesr ve zarâr tertîb eylemişdir deyü bildirüb mukata‘â-ı mezbûre emîni olanları ber-vechle dâhil ve taarruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ itmeğin hazîne-i âmiremde mahfûz olan mukata‘ât defterlerine nazar olundukda zikr olunan Göcek ellici elliciyân Yunddağı mukata‘âsına dâhil olub kadîmden elliciyân Yunddağı mukata‘âsı emîni olanlar cümle ellici tâifesinîn rüsûmların ala geldüğü mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzre amel olunmak emr olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi zikr olunan Göcek ellici emîni mezbûrun iltizâmına dâhil olmağla kadîmden olıgeldüğü üzre ve şart-ı iltizâmı mûcebince rüsûmların ahz ve kabz itdirüb Çağırçakşe mukata‘âsı emîni olanları ve tarîk-i âherden bir ferdi dâhil ve taarruz itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-işrîn şehr-i Muharremü’l-hârâm sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fi 7 min Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el mahrûsa

S.59. B.1.

Akzâ-ı kuzâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn meâ‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakkı ale’l-halkı ecmaîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilehû ve kıdvetü’l-kuzât ve’l-hükkâm mâ‘denü’l-fazl ve’l-kelâm mevlânâ Kayacık kadîsı zîde fazlihû tevkî‘-i refî-i hümâyûn vasıl olıcak ma‘lûm olaki kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Abdi zîde kadruhû hâlâ der-sa‘âdetime arz u hâl idüb emîrü’l-ümerâi’l-kirâm sâbıka beğlerbeğisi olub bi’l-fiil Anadolu defterdârı olan Mehmed Paşa dâme ikbâlühünün yoldaşı olub defter-i cedîd-i hâkanide mukayyed Mağnisa kazâsının Gökçeler nâm karyede sâkin olan Hasan ve Kayacık kazâsında Çıtak nâm karyede sâkin olan Yûsuf Dede Girit’de havâss-ı mezbûrun raiyyet ve raiyyet oğlu kayd olunub müşârün-i leyhin havâss-ı reâyâlarından olmağla kanûn ve defter mûcebince rüsûm ve raiyyetlerin taleb eylediğimde mücerred-i rüsûm-u raiyyetlerin virmemek içün Hasan nâm reâyâsı ben

sipâhî oldum ve Yûsuf nâm reâyâsı cebeci oldum deyü üzerlerine lâzım gelen rüsûm-u raiyyetlerin virmeyüb taallül ve bahâne eylemekle havâss-ı mezbûrun mahsûlâtına gadr olduğun bildirüb tahrîr-i cedîd defterinde isimleri tevâbi‘ olmadıkca rüsûm ve raiyyetlerin şer‘i kanûn ve defter mûcebince alıvirilmek bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecîlden imdi reâyâ defterinden isimleri ihrâc olmadıkca şer‘le kanûn ve defter mûcebince rüsûm-u raiyyetlerin alıvirilmek emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrin üzre amel idüb dahi tahrîr-i cedîd defterine nazar idüb göresiz fi’l-vâki‘ mezbûrlar hîn-i tahrîrde raiyyet oğlu raiyyet kayd olunub müşârün-ileyhin havâss-ı reâyâsından olub üzerlerine lâzım gelen rüsûm-u raiyyetlerin kadîmden vire geldikleri üzre taleb eyledikde mücerred virmemek içün Gökçeler nâm karyede sâkin Hasan ben sipâhî oldum ve Çıtak nâm karyede sâkin Yûsuf ben cebeci oldum deyü rüsûm-u raiyyetlerin virmede taallül ve inâd eyledikleri vâki‘ ise merâmın tahrîr-i cedîd-i defterinden isimleri ihrâc olmadıkca şer‘i kanûn ve defter mûcebince alıvirüb taallül ve inâd ve muhâlefet itdirmeyesin hilâf-ı şer‘ ve kanûn ve mugayir-i emr-i hümâyûn ve kanûn ve defter ol vechle kimesneye iş itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ şehr-i Recebü’l-mücerreb sene sittîn ve elf vasele emîn fi 4 min Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantiniyye el mahrûsa

S.59. B.2.

Bi’l-fiil hâliyâ Mağnisa ve Akhisar’da yeniçeri serdârları olan nâm yoldaşlar ifhâm olunan budur ki bâis-i mektûb olan Abdi Ağa orta defterdâr olan izzetlü Rıdvân Efendi’nin havâss-ı karyelerinin üzerine voyvoda olub karye-i mezbûrların reâyâlarından bağzısı ecemoğlanlık ve bağzısı yeniçerilik ve bağzısı cebecîlik satub rüsûm-u mu‘tâdların virmede taallül eyledikleri mesmû‘muz olub vusûl mektûbda gerekdirki yerine olan emr-i şerîf-i şehriyârî mûcebince rüsûm-u mu‘tâdelerin alıvirüb ahz ve kabz itdüresiz şöyle kim bu husûsa bir dahi şikâyet itmelü olur ise muhkem haklarından gelinmesi mukarrerdir imdi ana göre agâh olub mûceb-i varaka ile âmil olasız buyurdum vasele fî 4 min Saferü’l-mezbûr sene 1061(?) kethüdâ-yı yeniçeriyân dergâh-ı âlî

S.59. B.3.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldur ki

Şa‘bân oğlu iş bu dârende-i fermân-ı hümâyûn-u meserret-i makrûn-u hâkanî Hasan Halîfe hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhânem zuhûra getürüb Mağnisa’da vâki‘ merhûm Sultân Murâd Hân tâbe serâh câmi‘-i şerîfinde yevmi iki akçe vazîfe ile cüz-hân olan Babası ibn-i İlyâs pîr ve ihtiyâr olmağla berâtın virüb hüsn-ü ihtiyârıyla fâriğ olmağın bin altmış Rebi‘ü’l-âhirinin üçüncü gününden bu berât-ı hümâyûn izzet-i makrûnu virdüm ve buyurdum ki varub fâriğ Babası mezkûr yerine zikr olunan câmi’-i şerîfde cüz-hân olub hidemât-ı lâzımesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra tâ‘yin olunan iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezkûre mahsûlünden mâh be-mâh mütevellisinden olub mutasarrıf olub vakıfın rûhu ve devâm-ı devletim içün duâya müdâvemet ve iştirâk göstere olbâbda hiç âhâd mâni‘ ve dâfî‘ olmayub dâhil ve ta‘arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ fî Rebi‘ü’l-ahir li-sene sittîn ve elf vasele fi 18 fi Saferü’l-hayr li-sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.60. B.1.

Cezâyirlü İçün Levendiyârlık Bâbında Vârid Olan Emr-i Şerîfdir

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘denü’l-fezâil ve’l-kelâm Aydın ve Saruhan sancâğında vâki‘ olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki hâliyâ donanma-yı hümâyûnumun zamânı gelüb inşâallahû te‘âlâ bu sene-i mübârekede sâir senelerden ziyâde kalyonlar ve mavna ve börtünler tedârik olunub ve vakt ve zemâniyet mukaddem kalkub tevcîh etmeleri karâr olmağla olıgeldüğü üzre kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan zîde kadruhû Bölükbaşı ta‘yîn olunmuşdur imdi müşârün-ileyh tarafından varan Hüseyin Çâvûş olıgeldüğü üzre her nefere ellişer gurûş ücret ve beş akçe nafaka virilmek üzre levend yazdırub ve hemân bilâ-te‘hîr yollayub donanma-yı hümâyûnum hareket etmezden mukaddem tersâne-i âmiremde mevcûd etmek dikkât ve ihtimâm eyleyüb ve siz ki bölükbaşılarsız hemân emr-i şerîfim varduğu günde mübâşeret idüb ve bir sâ‘ât mukaddem cem‘ idüb gelmeğe ihtimâm eyleyüb herbiriniz sinîn-i sâbıkadan ziyâde raiyyet olunmak fermânım olmuşdur ana göre bezl-i müterreddid eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda sâdır olan fermân-ı celîlü’l-kadrim üzre amel idüb dahi bir an tevakkuf eylemeyüb zikr olunan mahallelerden kadîmide olıgeldüğü üzre her nefere ellişer gurûş-

ı kâmil ve ücret beş akçe yevmiye nafaka virilmek şartıyla yarâr ve tüvânâ ve tüfenk-endâz darb ve harbe kâdir yiğitler yazub ve bir an ve bir sâ‘ât mukaddem inşâallahû te‘âlâ tersâne-i âmiremde mevcûd eylemeğe ikdâm eyleyesiz ve siz ki bölükbaşılarsız varan ademlar ile fermânım olan levend tâifesin ale’t-ta‘cîl yazub ve önlerine düşüb mu‘tâdınız üzre kemâl-i sür‘ât ile gelüb vâsıl olan herbiniz emirimizden ziyâde riâyet olunub ve birinizin bir akçesi ketm olunmak ihtimâli yokdur ana göre ikdâmda kusûr eylemeyesiz ve siz ki kadîlarsız şöyleki mesâlih üzre olunmağla bu hıdemât-ı hümâyûnum ketm-i kat‘î azl ile iktifâ olunmayub eşedd-i siyâset ile hakkınızdan gelinür bilmiş olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi’l-hiccei’ş-şerîfe sene sittîn ve elf vasele fi 25 mine’l-Muharremü’l-hârâm li-sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.60. B.2.

Şerâyi‘-i meâb efendiler huzûrlarına tahiyyât-ı sâfiyye ve teslîmât-ı vâfiye ithâf olunur mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân sancâğında vâki‘ olan levend bölükbaşılar zîde kadruhûm ba‘de’l-i‘lâm inhâ olunan (görürki?) (budurki?) inşâallahû te‘âlâ donanma-yı hümâyûnun zamânı karîb olub ve bu sene sâir senelerden ziyâde kalyonlar ve mavna ve börtünler tedârik olunmağla olıgeldüğü üzre ellişer gurûş ücret ve beş akçe nafaka ile levend yazmak içün kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan zîde kadruhû bölükbaşı tâ‘yin olunmuşdur imdi taht-ı kazâlarınızdan vech-i meşrûh üzre levend yazmak içün emr-i şerîfle mümâ-ileyhin tarafından Hüseyin çâvûş gönderilmeğin mektûb ısdâr olunmuşdur vusûlünde gerekdirki minvâl-i meşrûh üzre yarâr ve müsellâh cenk ve harbe kâdir tüfenk-endâz levend yazdırub ve donanma-yı hümâyûn gemileri kalkmazdan tersâne-i âmireye isal ve (edâ?) eylemeğe ihtimâm eyleyesiz ve siz ki bölükbaşılarsız emr-i şerîf varduğu güne mübâşeret idüb yazasız ve bir gün mukaddem getürüb gelesiz inşâallahû te‘âlâ sâir senelerden ziyâde riâyet olunur ve’s-selâm vasele fî 25 min Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf (Pençe)

S.61. B.1.

Emr-i Bedelci Ağadır

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm meâ‘dinü’l-fezâil ve’l-kelâm Niğde ve Hamid ve Kütahya ve Aydın ve Menteşe ve Saruhan sancâklarında vâki‘ olan kadîlar zîde

fazlihûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki zikr olunan sancâklarda müteferrika ve çâvûş ve kâtib ve şâkird ve zuamâ ve erbâb-ı timar olanların bin altmış senesinde seferlü olmayub kendü kâr ve kisblerinde olmağla sefer-i hümâyûnumda olan asâkîr-i islâmın levâzımâtı ve mühimmâtı içün târih-i mezbûre mahsûb olmak üzre (hasr?) bin akçe yazuları içün yedişer yüz akçe bedel ve yüz kırk akçe vech-i maâş içün taleb ve tahsîl olunmak emr idüb buyurdumki hükm-i şerîfimle ve dergâh-ı muallâm kapucıbaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İsmâil dâme mecdühû vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi elviye-i mezbûrede olan müteferrika ve çâvûş ve kâtib ve şâkird ve zuamâ ve erbâb-ı timar olanların bi'l-fiil tasarruflarında olan zeâmet ve timarları karyelerinin bu bâbda mübâşir-i müşârün-ileyh eline virilen mührlü sâhih ve cedîd sûret-i defter-i hâkan-i mûcebince (hasr?) bin akçe yazularından yedişer yüz akçe bedel-i rüsûmu müşârün-ileyhin sebeb-i ma'âş içün yüz kırk akçe hesâbı üzre taleb ve tahsîl ve ahz ve kabz itdiresiz ve kendülerin hâzır olmayanların subaşılarından veyahûd der anbâr olan mahsûllerinden ma'rîfet-i şer' ile tahsîl itdirdüb bir ferde taallül ve nizâ' itdirmeyesiz şöyleki bağzıları mücerred bedelleri de virmemek içün kendüleri ve reâyâları gaybet idüb zikr olunan bedel tahsîline mâni' olurlar ise ol makûlelerin zeâmet ve timarları âhere tevcîh olunub min-ba'd zeâmet ve timar virilmez ve bedel tahsîline mâni' olanlardan bedel akçesi sâire mûceb-i ibret içün tazmîn itdirilüb bilmiş olalar ana göre mukayyed olub kimesneye taallül ve nizâ' ve inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz ve perişân ve harâbe olmuş karyeleri başka defter eyleyesiz ve tevcihle perâkende oldukların ve vukû'ı üzre yazub der sa'âdetime arz ve i'lâm eyleyesiz âmâ bu bâbda ihtimâm idüb hilâf-ı şer' ve kanûna mugayir ve defterdâr-ı hümâyûna zulm ve teâdîden ziyâde ihrâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmü'l-hâmîs-i aşer şehr-i Cemaziye'l-âhire li-sene sittîn ve elf Tabaka aslihü'l-mu'tâ arba-i fazl ve'l-ârâmid nemme kahû el-fakîru ileyh-i te'âlâ Mehmed bin Şeyh Mehmed el-kadî be-medine-i Güzelhisar el-mahmiyye âfâ anhûmâ kayd vasele fî 24 min Zi'l-hicce sene 60 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.61. B.2.

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühü ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-kelâm eyâlet-i

mezbûreye tâbi‘ olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki bin altmış senesine mahsûb olmak üzre eyâlet-i merkûmede vâki‘ zuamâ ve erbâb-ı timarın bedelleri cem‘ine me‘mûr olan İsmâil zîde kadruhû divân-ı hümâyûnuma arz gönderüb Anadolu eyâletinde olan zuemât ve timara mutasarrıf olanların bin altmış senesinde harclıkcı tâ‘yin olanlarından sene-i mezbûrenin bedelleri alınub yedlerine tezkireleri virilüb ol makûle harclıkcı olub sene-i mezkûrede be emrullâh-ı te‘âlâ sefere varmıyanların sene-i âherine değin dirliklerine zarâr gelmeyüb ellerinde olan tezkirelerine amel olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek fermânım olmuşdur buyurdumki hükm-i şerîfimle vardıkda

S.62. B.1.

dahi vech-i meşrûh üzre târih-i mezbûrde sefere me‘mûr iken gitmeyenlerin lâzım gelan bedellerin mukaddemâ vârid olan emr-i şerîf ve icmâl defteri mûcebince taleb ve tahsîl itdirüb kimesneye taallül ve nizâ‘ itdirmeyesiz mâl-ı mîrîye arz ve hâzır olmakdan ve hilâf-ı şer‘e zulm ve teâdîden bî-gayet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l yevmi’l-hâmis şehr-i Şevvâl sene sittîn ve elf vasele fi 24 min Zilhicce li-sene sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.62. B.2.

İzzetlü ve fâziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına mezîd-i i‘zâz ve ikrâm ve tevkîr-i ihtirâm birle î‘lâm-ı muhibbâne olunan budurki hâliyâ taht-ı kazâ-i âdalet-i ünvânlarında bin altmış senesinde fermân olunan bedelin cem‘ ve tahsîli içün ağalarımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ahmed Ağa zîdet kadruhû ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur şeref vusûlünde me‘mûldurki yedinde olan o emr-i şerîf ve icmâl-i sultâni mûcebince sene-i mezbûre bedelin merkûm raiyyelerine cem‘ ve tahsîl itdirilmeyüb bir gün evvel cânib-i muhlislerine irsâle mürüvvet buyurula husûs-u mezbûrda olan lütflarının nicesi cânib-i muhlislerine âid olub mûceb-i illet idüğine rayb ve iştibâh buyurulmaya bâkî-i hemîşe-i izzi ve fâzilet bâd vasele fi 24 min Zi’l-hicce li-sene sittîn ve elf muhibb-i muhlis İsmâil Ağa

S.62. B.3.

Mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Anadolu eyâletinde bedel-i timar tahsîline me‘mûr olan mübâşirler zîde kadrühûm tevkî‘-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki bin

ellidokuz ve bin altmış senelerine mahsûb olmak üzre cem‘-i tahsîline me‘mûr olduğunuz bedel-i timar akçelerin bundan akdem elinize virilan ahkâm-ı âlîyye ve defâtir-i memhûr mûcebince varub bedel-i timar akçelerin zuamâ ve erbâb-ı timardan taleb ve ahz etmek murâd eyledüğinizde tâife-i mezbûrenin bağzıları mücerred bedellerin virmemek içün şirrete sâlik olub sefer-i hümâyûn fermân olmuşdur deyü illet ve bahâne ve gadr ve cevâbı müteallik oldukları sem‘-i hümâyûnuma ilga olunmağın imdi fermânım olan sefer-i hümâyûn-u meymenet-i makrûnum bin altmış bir senesinde vâki‘ olmuşdur ve tahsîl-i fermânım olan bedel-i timar bin elli dokuz ve bin altmış senelerinindir ol makûle zuamâ ve erbâb-ı timarın ol vechle olan gadr ve cevâblarına amel etmeyüb zikr olunan senelere mahsûb olmak üzre tahsîli fermânım olan bedel ve timar akçelerin ber vech-i ta‘cîl taleb ve tahsîl ve Asitâne-i sa‘âdetim hazînesine irsâl eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi siz ki mübâşirlersiz bir an ve bir sâ‘ât tevakkuf ve ârâm etmeyüb mukaddemâ yedinize virilan o emr-i şerîfe ve defâtir-i cedîde mûcebince bin elli dokuz ve bin altmış senelerine mahsûb olmak üzre tahsîli fermânım olan bedel-i timar akçelerin ber vech-i isti‘câl cem‘ ve tahsîl idüb cedde-i ol vechle olan gadr ve cevâba sâlik olan zuamâ ve erbâb-ı timarın sözleri ve gadr cevâbların ıskâ ve amel etmeyesiz ve bi’l-cümle fermânım olan bin altmış bir târihinde vâki‘ olacakdır sefer-i hümâyûn-u meserret-i makrûnum mukarrer ve muhakkak olmağla vakt ve zamânıyla kalkub me‘mûr oldukları üzre sefer-i hümâyûna gitmeleri bâbında sâdır olan emrim alâ-kemâ kân mukarrer olub bin altmış senesi hulûl etmeğe ancak iki üç ay kalmışdır eyle olsa asker-i İslâm-ı zafer-i encâmım Çeşme ve Sakız’da rakîb ve tahmîl olunacakdır gemileri ol iskelelerde mevcûd ve miyesserân olmağla emr-i şerîfim

S.63. B.1.

varduğu gibi sefer-i hümâyûnuma me‘mûr olan zuamâ ve erbâb-ı timarı kaldurub göndermeğe muhkem tenbîh eyleyüb bir gün evvel ve bir sâ‘ât mukaddem Asitâne-i sa‘âdetime irsâl ve ref‘-i müzâyakada bulanmağa sarf-ı mevfûr ve bezl-i makdûr eyleyüb vech-i meşrûh üzre olan emrim yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-hâmis-i aşer şehr-i Ramazânü’l-mübârek sene sittîn ve elf vasele fi 24 min Zi’l-hicceli-sene sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

Tabaka aslihi'l-âlîü'r-refî'i'l-mu'tâ nemme kahû el-fakîrullâh-ı te'âlâ Mehmed ibn-i Şeyh Mehmed el-kadî be medine-i Güzelhisar el-mahmiyye âfâ anhûmâ

S.63. B.2.

Emirü'l-ümerâ'il-kirâm kebîrü'l-küberai'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inayeti'l-melîki'l-a'lâ sâbıka beğlerbeği olub hâlâ ber vech-i arpalık Saruhan sancâğına mutasarrıf olan dâme ikbâlühü akzâ-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn mâ'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-murselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-halkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilühû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-kelâm Saruhan sancâğında vâki' olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki Saruhan memlahası mukata'âsı emîni olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmûd zîde kadruhû der sa'âdetime arz u hâl idüb Saruhan memlahası bin altmış senesinde bana derûhde olunub lâkin memlaha-ı mezbûrda hâsıl olan mîrî tuz fürûht olunmadın âherin tuzu fürûht olunmak memnû' iken âherden bağzı kimesneler mîrî tuz fürûht olunmadın kendü tuzların fürûht iderler kadîmden olıgeldüğü üzre mîrî tuz fürûht olunmayınca âherden kimesnenin tuzu fürûht olunmamak bâbında emr-i şerîf virilmek ricâ iderim deyü bildirdüğü ecîlden hazîne-i âmiremde mahfûz olan mukata'ât defterlerine nazar olundukda memlaha-ı mezbûrenin bin altmış senesi mezkûrun üzerinde olub ve memlahaden hâsıl olan mîrî tuz kadîmden olıgeldüğü üzre bi't-temâm fürûht olunmayınca âherden kimesne tuz fürûht eylemeye deyü ümenânın şart-ı iltizâmına dâhil olub emr-i şerîf virildüğü mestûr ve mukayyed olunmağın buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb göresiz fi'l-vâki' memlaha-ı mezbûrda hâsıl olan mîrî tuz fürûht olunmayınca âherin tuzu fürûht olunmak mu'tâd değil iken âherden bağzı kimesneler mîrî tuz fürûht olunmadın hâfiyen kendi tuzların fürûht eylemeleri ile mâl-ı mîrîye gadr ve emîn-i mezbûrun şart-ı iltizâmına zarâr eyledükleri vâki' ise ol takdîrce mâdamki memlaha-ı mezbûrda hâsıl olan mîrî tuz fürûht olunmayınca olıgelmişe muhâlif min-ba'd âherden kimesneye tuz fürûht itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmi's-sâmîn-i aşer şehr-i Zi'l-hicce sene sittîn ve elf vasele fî 12 min Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.63. B.3.

Turgudlu'da sâkin Gököyük hânesinden perâkende ve perişân olub mukaddemâ selefim olan Eyüb Efendi karındaşım zemânında yiğirmi beş hâneye hüccet olmağın yiğirmi beş hâneyi taleb-i tahsîl içün dayım Mehmed Beşe vekîl olmuşdur şöyle ma'lûm ola ve's-selâm el-fakîr Ramazân el-kadî Gököyük vasele fî 26 fi Saferü'l-hayr li-sene 1061

S.64. B.1.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dînü'l-fezâil ve'l-kelâm Aydın ve Saruhan ve Muğla ve Karesi ve Menteşe ve Şire sancâklarında vâki' olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki her birinizin taht-ı kazânızdan ihrâcı fermân olunan kürekcilerinizi nevrûzdan mukaddem her bir on hâneden bir kürekciyi cem' ve tedârik idüb bizzât getürüb teslîm-i tersâne-i âmire etmek bâbında mukaddemâ müekked emr-i şerîf irsâl olunmuşidi hâlâ zikri mürûr iden mazmûn üzre bi'l-fiil Anadolu kadîaskerim olan a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efzâlü'l-fuzelâi'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn Mevlânâ Şeyh Mehmed el-Hüseynî edâma'llahü te'âlâ fezâiluhûdan dahi mümzî ve mahtûm-ı temessük virilüb mûcebince emr-i şerîf virilmişdir hâlâ tevakkuf olunmayub mûcebince amel olunmak emr idüb imdi buyurdumki emr-i şerîf-i vâcibü't-ittibâ'mla her birinizin taht-ı kazânıza vardukda adamlarından Osman zîde kadruhû muaccelan irsâl olunmuşdur mümzî ve mahtûm-ı temessük mûcebince amel idüb bir an ve bir sâ'ât te'hîr ve tevakkuf olunmayub fermân-ı şerîfim olduğu üzre her on hâneden bir kürekciyi nevrûzdan mukaddem cem'-i tahsîl idüb bizzât kendiniz getürüb teslîm-i tersâne etmekde mecd ve sa'y ola şöyleki ihmâl ve tekâsül etmeniz sebebi ile gemilerin te'hîrine bâ'is ola azl-ı ebed ve nakîy-yi beled ile konulmayub küllî muâteb ve muâkab olunmanız mukarrer ve muhakkakdır şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-hicceiş-şerîfe sene sittîn ve elf vasele fî 17 minel Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye

S.64. B.2.

İzzetlü ve fâziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine tuhâf-ı tahiyyât-ı sâfiyye ithâfıyla inhâ olunur ki iş bu bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre şehr

subaşılığı hidmetini ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şatırbaşı Mahmûd Ağa'ya gurre-i Saferü'l-hayr ibtidâsından Rebi'ü'l-âhire varınca derûhde olunmuşdur lede'l-vusûl-u me'mûldurki mu'tâd-ı kadîm üzre mümâ-ileyh Mahmûd Ağa'ya zabt ve rabt itdüresiz bâkî-i hemîşedir mesned-i şer'iât-ı müstedâm-ı bâd vasele fî 28 mine'l-Muharrem sene ihdâ ve sittîn ve elf Mustafa kaymakam Saruhan hâlâ

S.64. B.3.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldur ki

Râfî'-i tevkî'-i refîü'ş-şân-ı hâkanî südde-i sa'âdetime gelüb Mağnisa'da vâki' Ayn-ı Ali evkâfı türbesinîn ferrâşı olub bî-berât olduğun bildirüb berât-ı şerîfim virilmek ricâ etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn-u sa'âdet-i makrûnum virdüm buyurdum ki ba'de'l-yevm varub türbe-i mezbûrede ferrâş olub hidmet-i lâzımesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî üç akçe vazîfesine mutasarrıf olub vakıfın rûhu ve benim devâm-ı ömr-ü devletim ed'iyesine müdâvemet göstere ol bâbda hiç âhâd mâni' ve dâfî' olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene tis'a ve hamsîn ve elf vasele fî 12 min Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be makam-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

S.65. B.1.

Rencîde ve remîde iderler deyü bildirüb men' bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ eyledikleri ecîlden buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda husûs-u mezbûra mukayyed olub göresiz fi'l-vâki' bunlar mukata'â-ı mezbûrenin berât-ı hümâyûn ile dokuzcu reâyâsından olub memlaha-ı mezbûreye eyledikleri hizmetleri mukabelesinde avârız ve kürekci vesâir tekâlîfden muâf ve müsellemler olub ve avârız hânesine dâhil değildir iken elinde olan berât-ı âlîşânıma muhâlif bunlar tekâlîf-i mezbûre ile hilâf-ı emr ve defter-i rencîde eyledikleri vâki' ise avârız hânesine dâhil olmayub ellerinde muâfnâmeleri var ise men' ve ref' idüb min-ba'd hilâf-ı emr-i defter ol vechle rencîde ve remide etdirmeyüb husûs-u mezbûr içün tekrâr tekâlîf alınmalu eyleyesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnu elinde ibkâ idüb alâmet-i şerîfle i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâdîs ve'l-işrîn Şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fil 8 min Rebi'ü'l-âhir sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el mahrûsa

(Belgenin baş kısmı tahrib olunmuştur.)

S.65. B.2.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmî Oldur ki

Mağnisa civârında vâki‘ Seydi İbrâhim zâviyesi dimekle ma‘rûf vakf mezra‘ya mutasarrıf olan işbu refîü’ş-şân-ı hâkani Mevlânâ Şeyh Hüsameddin zîde fâzlehû kazâdan fârig olub mukabelesinde zâviye-i mezbûra tevcîh olunub berât itdirüb mûcebince mutasarrıf iken emrden bağzı kimesneler hilâf-ı inhâ bir tarîkle alub küllî gadr etmekle ref‘ olunub gîr ve mevlânâ mümâ-ileyh kazâ-i mezbûrede vâki’ Câmi’-i kebîrde ders dimek şartıyla tevcîh olunub berât virilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin vazîfe-i muayyenesiyle ders dimek şartıyla sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ki varub mevlânâ-yı mezbûr Şeyh Hüsameddin zikr olunan vakfa câmi‘-i mezkûrede ders dimek şartıyla ber vech-i te‘id mutasarrıf olub vakıfın ruhu ve devâm-ı ömr-ü devletim içün duâya müdâvemet göstere bu bâbda hiç âhâd mâni‘ ve dâfî‘ olmayalar dahi ve ta‘arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fî gurre-i Zi’l-hicce sene ihdâ ve sittîn ve elf kayd vasele fi 1 Cemaziye’l-evvel sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.65. B.3.

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sultân Hükmî Oldur ki

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ merhûm Dilşikâr Hâtun binâ eyledüği câmi‘-i şerîfde yevmî dört akçe vazîfe ile kâtib olan Abdülkerim nâm kimesne masrû‘ ve meflûc olub kitâbet hizmetine iktidârı olmaduğu ecîlden yerine işbu râfî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkani Hasan bin el-Hâc Ali her vechle mahall ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn virilmek bâbında evkâf-ı mezbûr mütevellisi es-Seyyid Abdülmümîn arz etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub mezbûr Hasan bin el-Hâc Ali kâtib olub hizmet-i lâzımesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmi dörd akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vakıfın rûhiçün ve devâm-ı devletim içün duâya müdâvimet gösteresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene sittîn ve elf kayd vasele fi 8 Cemaziye’l-evveli sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.66. B.1.

Sûret-i berât-ı şerîf-i âlîşân budur ki

aslda nasb olundu

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Sultân Hükmî Oldur ki

Kara gözlü açık kaşlu uzun boylu râfî‘-i tevkî‘-i refîü’ş-şân hâkanî Halil mukaddemâ yarârlığı arza olundukda Yüreyüz nâm karye ve gayrîden beş bin akçe timara mutasarrıf olan Ahmed bin elli sekiz senesinde Girid cezîresinden firâr idüb Asitâne-i sa‘âdetimden tezkîresini kayd itdirüb bu ana değin cezîre-i mezbûreden gelmeyüb vesâir hidemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmayub timarı ol vechle mahlûldur deyü kendüye virilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin mezbûr bin elli dokuz senesinde fevt olub harclıkcılardan olmayub bilâ-izn firâr idüb min-ba‘d da‘vâmız ve nizâ-ı istimâ‘ olunmamak üzre timarı olduğu sancâğda sâkin olub ve âlâybeğisi bayrâğı altında sefer eşmek şartıyla tevcîh olunmak içün sene sittîn ve elf Receb’in evâilinde emr-i şerîfim virilüb zikr olunan beş bin akçe timar sefer-i mezbûreden firâr idüb bu ana değin sefer-i mezbûre gelmeyen mezbûr Ahmed tahvîlinden iptidâsı bedelinden noksânıyle ber vech-i tekmîl altı bin akçelik üzre merkûm Halil’e tevcîh olunub tezkiresi Asitâne-i sa‘âdetimden mukarrer olmak içün geldükde Girid seferine eşmek şartiyle tezkire olmak fermânım olmağın düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem sefer-i merkûmda serdâr olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû tezkiresi mûcebiyle virdüm ki zikr olunur Karye-i tâbi‘ ve buyurdum ki

Bulakdarak

Hisse

500

ber-vech-i tekmil

6000

ba‘del yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılınub şöyleki vezâif-i hıdemât-ı mebrûre ve mevfûre ve mesâî-i meşkûre ve asâkîr-i mansûre ber mûceb-i defter-i hâkanî bî-kusûr mer‘î ve müeddî kıla ol bâbda hiç âhâd mâni‘ olmayalar şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fî 18 şehr-i Şevvâl sene sittîn ve elf kayd vasele fi 25 şehr-i Cemaziye’l-evveli sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye

Tabaka aslihi’l-âlî nemme kahû el-fakîrullâh-ı te‘âlâ Ebû’l-irşâd Mehmed el-kadî be-asâkîr-i rûm ili el-ma‘mûret

S.67. B.1.

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ sâbıka ber vech-i arpalık Ohri sancâğına mutasarrıf olan Seydi Ahmed dâme ikbâlühû tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki siz yarâr ve nâmdar olmağla hakkında mezîd-i inâyet-i aliyye-i şahâne ve karîn-i rafet-i hilye-i padişâhânım zuhûra getirüb iş bu sene ihdâ ve sittîn ve elf Muharremîn on birinci gününden mükemmel kapun ile Girit seferine gitmek şartıyla ber vech-i arpalık Saruhan sancâğın hatt-ı hümâyûn-u sa'âdet-i makrûnumla sana tevcîh idüb i'lâmiçün tâ'yin olunmuşdur buyurdum ki bir an tevakkuf etmeyüb varub Saruhan sancâğına ber vech-i arpalık mutasarrıf olub hıfz ve hirâset-i memleket ve himâyet ve sıyânet-i riâyet bâbında mecd-i sa'yi olasız ve inşâallahû te'âlâ dikkât-i zemânında Girit seferine tevcîh idüb hidmetinde bulunasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi evâsıt-ı Muharremül hârâm sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fî 20 mine'l-Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

Tabaka asl-ı müstahak-ı inkıyâd nemme kahû el-fakîr Şeyh Mehmed Hüseynî el-kadî be-asâkîrü'l-Anadolu âfâ anhû

S.67. B.2.

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ sâbıka beğlerbeğisi olub hâlâ ber vech-i arpalık Saruhan sancâğına mutasarrıf olan dâme ikbâlühû ve akzâ-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn mâ'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-halkı ecmâ'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilehû tevkî-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki kazâ-i mezbûra tâbi' dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Karasıllı nâm karye ahâlîsi südde-i sa'âdetime arz-u hâl idüb karye-i mezbûre kurbunda Bâzâr nâm karye sâkinlerinden ve haricden bağzı kimesneler bunların mahsûs ve müstakill koruya geldükleri korularına gelüb odunun ve kerastesin kat' idüb teâdî eyledükleri bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eyledükleri ecîlden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıklarında husûs-u mezbûra mukayyed olub göresin nizâ' olunan mahall herkes odunun ve kerastesin kat' ide geldükleri mübâh dağlardan olmayub fi'l-vâki' bunların mahsûs ve müstakill-i kadîmden koruya

geldükleri odunlukları iken mezbûrlar fuzûlen odunun ve kerastesin kat‘ idüb teâdî ve müzâyaka virdikleri vâki‘ ise men‘ ve def‘ idüb min-ba‘d şer‘-i şerîf ve emr-i hümâyûnuma muhâlif bunların mahsûs ve müstakill odunluklarından mezkûrlar odun ve kerastesini kat‘ itdirmeyesin kaziyyede medhâli olmayanları dâhil itdirmeyüb eslemyenleri ism ve resîmleri ile yazub arz idüb bu husûs içün bir dahi şikâyet olunub tekrâr emr-i şerîfim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz âlâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Ramazânü’l-mübârek sene tisa‘ ve hamsîn ve elf vasele fi 23 mine’l-Muharremü’l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.68. B.1.

Emirü’l-ümerâi’l-kirâm kebîrü’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-devle ve’l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-a‘lâ sâbıka beğlerbeğisi olub hâlâ ber vech-i arpalık Saruhan sancâğına mutasarrıf olan dâme ikbâlühû ve akzâ kuzâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn meâ‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakkı ale’l-halkı ecmâ‘în el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l-melîki’l-mu‘în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîde fazlihû ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm me‘âdînü’l-fezâil ve’l-kelâm Saruhan sancâğında vâki‘ olan kadîlar zîde fazlihûm tevkî‘-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm olaki Saruhan memlahası emîni olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mahmûd Çelebi zîde kadruhû der-sa‘âdetime arz idüb livâ-ı mezbûrda vâki‘ Eldelik mukata‘âsı reâyâsı Saruhan memlahasının kadîmü’l-eyyâmdan avârızları mukabelesinde tuz akçeleri vire gelmekle yine üslûb-u sâbıka üzre virmeleri bâbında emr-i şerîf virilmek ricâ iderim deyü bildirdüğü ecîlden hazîne-i âmiremde mahfûz olan mukata‘ât defterlerine nazar olundukda Saruhan sancâğında vâki‘ avârızdan muâf olub nâzırların defterlü reâyâsı olan Eldelik reâyâsı her sene memlaha-ı mezbûrenin tuzunu ala gelmişlerdir üslûb-u sâbıka üzre Eldelik mukata‘âsı girü mîrîye ilhâk olunmağla kadîmden vire geldüklerü üzre tuz akçeleri vireler deyü emr-i şerîf virildüğü defterde mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzre olmak emr idüb buyurdumki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi livâ-i mezbûrda vâki‘ avârızdan muâf olub nâzır-ı mezbûrun defterlü reâyâsı olan Eldelik reâyâsı ve her sene memlaha-ı mezbûrenin tuzunu ala gelmeğin gir ve üslûb-u sâbıka üzre kadîmden ola geldüğü üzre mîrî tuz akçelerin emr-i şerîfim

mûcebince emîn-i mezbûra taleb ve tahsîl itdirdüb hilâf-ı emr-i şerîf bir ferde taallül ve nizâ‘ itdirmeyesiz cânib-i mîrîye gadr olmakdan ve bu bahâne ile âher reâyâya müdâhile olunmağla hilâf-ı şer‘ ve kanûn teâdî ve tecâvüzden ve gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’s sâdîs-i aşer şehr-i Zi’l-hicce li-sene sittîn ve elf kayd vasele fî 2 min Saferü’l-hayr li-sene 61 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.68. B.2.

Tezkire sûreti nakl olundu müteveffânın kaydına şerholunmuşdur nâhiye-i Mağnisa der-livâ-i Saruhan Benâm Siyavuşân-tahvîl Hüseyin el-müteveffâ

Karye-i	Karye-i
Aşağı Akçaköy	Aşağı Akçaköy
tâbi‘-i Mağnisa	tâbi‘-i Mağnisa
12.000	12.000
Hisse	Hisse
2500	2500
Kıymet	Kıymet
2000	2000

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Saruhan sancâğı âlâybeğisi Mehmed ordu-yu hümâyûnuma mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Mağnisa nâhiyesinde Aşağı Akçaköy nâm karye ve gayrîden ikibin akçe timara mutasarrıf olan Hüseyin fevt olub timarı mahlûldur deyü mukaddemâ yarârlığı arz olundukda ibtidâdan altıbin akçe timara emr-i şerîf virilan ala gözlü açık kaşlu orta boylu mezkûr Siyavuş’a virilmek bâbında inâyet-i ricâsına arz etmeğin ibtidâsı alınub timarı olduğu sancâkda sâkin olub âlâybeğisi bayrâğı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmağ içün sene sittîn ve elf Saferinin yiğirmi yedinci günü târihiyle hükm-i şerîfim virilmeğin ber mûceb-i evâmir-i şerîf zikr olunan ikibin akçe timara vech-i meşrûh üzre müteveffâ-yı merkûm Hüseyin tahvîlinden ibtidâsı bedelinden altı bin akçe noksâniyle ber vech-i tekmîl altı bin akçelik üzre mezkûr Siyavuş’a tevcîh olunub berât-ı âlîşân içün tezkire virildi tahrîren fî 12 şehr-i Rebi‘ü’l-evvel sene sittîn ve elf kayd vasele emîn fi 4 min Saferü’l-hayr sene sittîn ve elf Be-makam-ı sahrâ-yı Kandiye

Tabaka aslıhü’l-mahtûm nemme kahû el-fakîr

Abdullâh el-nâib ordu-yu hümâyûn âfâ anhû

S.69. B.1.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dînü'l-fezâil Saruhan sancâğında vâki' olan kâdîlar zîde fazlihûm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzre donanma-yı hümâyûn gemileri içün kazânızda vâki' avârız hânesinden ihrâcı fermânım olan kürekci nevrûzdan otuz gün mukaddem tersâne-i âmireme bizzât getürüb teslîm eyleyesin deyü müekked o emr-i şerîfim irsâl olunmuş idi hâlâ haber ve eseri zuhûr eylememekle cümlenüz mes'ûl ve muâteb olmuşsızdır imdi mukaddemâ vârid olan emr-i şerîfim mûcebince zikr olunan kürekciyi ber vech-i ta'cîl-i ihrâc ve tersâne-i âmireme getürüb teslîm eylemeniz fermânım olmuşdur buyurdumki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi bir an ve bir sâ'ât te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb ihrâc-ı fermânım olan kürekcileri mukaddemâ vârid olan o emr-i şerîfim mûcebince ihrâc ve zemân-ı mezkûre değin teslîm-i tersâne-i âmireme eylemekde her biriniz ziyâde ikdâm-ı tâm eyleyesiz şöyleki fermânım olan kürekcileri zemân-ı mezbûre değin getürüb teslîm eylemekle derya yüzüne çıkacak donanma-yı hümâyûnum gemilerinin avk ve te'hîrine bâ'is ve bâdi olasız mansıbınız âhere virilmekle konulmayub müstakill adamlar gönderilüb eşedd-i hakaret getürilüb haklarından gelinür bilmiş olasız ana göre takayyüd olub bu zemânı sâir zemânı kıyâs eylemeyüb mukaddemâ vârid olan emr-i şerîfim mûcebince taht-ı kazânızdan ihrâc-ı fermânım olan kürekciyi ihrâcı serî'ân ve âcilân getürüb tersâne-i âmireme teslîm eyleyüb itmâm-ı hıdmet eyleyesiz el-hâsıl bu sene kürekciler sâir senelerden mukaddem gelüb teslîm olmasın iktizâ eylemişdir ana göre ihtimâm idüb bir ferde müsâmaha eylemeyüb ihrâcı fermânım olan kürekciyi zemân-ı mezbûre değin getürüb teslîm eyleyesiz eğer ihrâcına me'mûr olduğunuz kürekcinin akçesin alub âher ziyâde kürekci tedârik ederiz deyü avk ve te'hîr itdirüb bâ'de kürekci zemânı geldikde reâyâdan tahsîl olunmuşdur deyü illet ve cevâba sâlik olasız ecdâd-ı i'zâmım enârûllâh-ı te'âlâ ber-i aslihûm ervâh-ı şerîfleri içün gadr-ı cevâbınız istimâ' olunmayab emr-i şerîfime ita'ât eylemedüğiniz ecîlden âmân ve zemân virilmeyüb sâire mûceb-i ibret ve sebeb-i nasihât olmak içün hakkınızdan gelinür bilmiş olasız her biriniz kürekci husûsunda basiret üzre olub fermânım üzre itmâm-ı hidmet eyleyüb vech-i meşrûh üzre olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis fî şehr-i Muharremü'l-hârâm sene ihdâ ve sittîn ve elf vasele fi 7 fi Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.69. B.2.

Nâhiye-i Temürci der-livâ-ı Saruhan

Benâm Mahmûd ân kâtiban defter-i divân-ı Anadolu

Karye-i Ruçkilisa ve Köbe ve Harâbe ve Umûrlar tâbi‘-i Temürci

Hâsıl 9200

Karye-i Targılık tâbi‘-i Temürci

Hisse 3000

Kıymet 300

İlhâk-ı Elidölek berâ-yı harç ve noksân ân tahvîl-i Mustafa ve karye-i mezkûr livâ-i mezkur

Karye-i Targıl sagîr tâbi‘-i Gördes

Kıymet 12499

Kıymet 2500

Kıymet 500

Hisse-i Ahmed der-karye-i Targıl sagîr tâbi‘-i mezbûr

Kıymet 12499

Kıymet 2500

Kıymet 500

Yekûn 9500

Kıymet 5500

Yekûn 1000

ân tahvîl-i Yûsuf Sefer-i Girid benâmez

Karye-i Avşâr tâbi‘-i Adala

Hisse 6000

Karye-i Merâ-ı Kuyucak tâbi‘-i Kayacık

Hisse 4066

Kıymet 9999

Yekûn 4999

Kıymet 2999

ân tahvîl

İbrâhim el-müteveffâ ve Yûsuf Sefereş-i(?) mezkûre

Karye-i Pelidalanı tâbi‘-i Mağnisa

Hisse 3400

Kıymet 2400

Kıymet 400

Karye-i (?) tâbi‘-i mezbûr

Kıymet 11500

Kıymet 3400

Yekûn 4800

Karye-i Sarı Ahmedlü tâbi‘-i mezbûr

Hisse 1999

Kıymet 1000

Kıymet
1999

Karye-i
Barınak tâbi‘-i
Adala
Kıymet
8345

nefs-i Mendehurye
tâbi‘-i mezbûre
22000
Kıymet
7000

cema‘ât-ı
Yörükân-ı Mendehurye
ve resm-i ağnâm cürm-ü
cinâyet ve resm-i arûs
ve gayrîhüm
16000
Kıymet
1000

Yekûn
16000
Kıymet
1000

ân tahvîl
Ali benâm ve İsmâil ve Mehmed
firâr-ı gerd der-livâ

Karye-i
nısf-ı Ulucak (?) deresi
(?) tâbi‘-i Nif
Kıymet
6000
Kıymet
4000

Karye-i
(?)
Kıymet
2000

Karye-i
Arûslu nâm-ı diğer Çobanlu
tâbi‘-i Mağnisa
Kıymet
2500
Kıymet
500

Yekûn
1500
Cem‘an
14298
ber vech-i tekmîl
19000

Anadolu'nun defter kâtiblerinden olan mezkûr Mahmûd zîde kadrühûm ordu-yu hümâyûnuma Saruhan sancâğında Güzelhisâr nâhiyesinde (tahrîb) değirmeni nâm karye ve gayrîden timara mutasarrıf olan Anadolu'nun defter kâtiblerinden olan (tahrîb) olmağın Anadolu defterdârı olan Ali zîde mecdühû arzı mücebince (tahrîb) kendüye tavsîye olunub mezbûrda Gördüs nâhiyesinde Targıl nâm karye (tahrîb) akçe timara mutasarrıf olan Mustafa (tahrîb) seferine gitmeyüb mezkûr mutasarrıf

Tabaka aslihi'l-mahtûm nemme kahû el-fakîr

Abdullâh el-nâib ve ordu-yu hümâyûn âfâ anhû

S.70. B.1.

mezkur Mahmûd hizmetlerde mevcûd olmağla serdengeçti olub vücûda gelan hizmeti mukabelesinde üç bin akça terakkiye emr-i şerîf virilüb terakkisi alınub timar-ı mezbûrun bin akça hissesi Mirâlây Mehmed arz-ı mûcebince tevcîh olunub bin elli altı Rebi'ü'l-evvelîsinin evâili târihiyle cezîre-i mezbûrede serdâr-ı zafer-i şi'ârım olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham-ı nizâm vezîrim Hüseyin Paşa tarafından memhûr tezkire virilüb ve yine mezkûr Mahmûd yarâr ve emekdâr olub cezîre-i mezbûrede küffâr-ı hak-sâr muharebelerinde yarârlığı vücûda gelmekle bu üç bin akçe terakkiye emr-i şerîf virilüb ve yine lîvâ-ı mezbûrda Adala nâhiyesinde Avşar nâm karye ve gayrîden dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Yûsuf kılıcı yarâr tüvânâ yiğid iken üç ve dört seneden berü vâki' olan cezîre-i mezbûre seferine gelmeyüb cebelü gönderdim deyü gelmeyüb timar-ı mezbûr babası timarın dahi olmayub timar-ı mezbûr her vechle mahlûldur deyü iki bin altı yüz doksan dokuz akçe hissesi bin elli dokuz Saferinin evâhir târihiyle müşârün-i leyh vezîrim edâma'llahü te'âlâ iclâlehü tarafından tevcîh ve memhûr tezkiresi virilüb ve yine mezkûr gelüb livâ-i mezbûrda mutasarrıf olduğu timarının noksânı olub cezîre-i mezbûrede küllî hıdmetinde bulunmağla dört bin akçe terakkiye emr-i şerîf virilüb livâ-ı mezbûrda Mağnisa nâhiyesinde Pelidalânı nâm karye ve gayrîden beş bin iki yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan mîr-i mîrân çâvûşlarından İbrâhim mukaddemâ hâneye avdetinde fevt olub timarı mahlûl oldukda Yûsuf'a virilmeyüb mezbûr Yûsuf dahi dört seneden berü me'mûr olduğu cezîre-i mezbûre seferine gelmeyüb timarı mahlûl oldukda üç bin iki yüz doksan dokuz akçe hissesi kendüye tevcîh olunub elinde olan timarıyla mezkûr bilüb cümle timarı on iki bin dört yüz doksan dokuz akçe olub ber vech-i tekmîl onaltı bin akçelik üzre mîr-i mîrân kitâbı ilhâkıyla vezîr Hüseyin Paşa edâma'llahû te'âlâ

iclâlehû tarafından sene tis'a ve hamsîn ve elf Zi'l-hiccenin on dördüncü gününden memhûr-u tezkire virilüb ve yine mezkûr gelüb mutasarrıf olduğu timarının noksânı olduğum bildirüb Girid cezîresinde küllî hidmetinde bulunub yarâr olmağla üç bin akçe terakkîye emr-i şerîf virilüb ve yine livâ-ı mezbûrede Nif nâhiyesinde nısf-ı Ulucak nâm karye ve gayrîden altı bin beşyüz akçe timara mutasarrıf olan Ali defterlü oldum deyü Girid seferine gelmeyüb timarı mahlûl oldukda İsmâil'e tevcîh olunub kaydın bozdurub tezkire itdirüb tezkire ile mutasarrıfken ol dahi sefer-i mezbûrdan firâr idüb ve bin elli dokuz senesinde gelmeyüb timarı mahlûl oldukda Mehmed'e virilüb tahvîl hükmî ile mutasarrıfken mezbûr Mehmed dahi firâr idüb timar-ı mezbûr-ı mezbûrân tahvîllerinden mahlûl oldukda kılıcı âhere virilüb bin beşyüz akçe hissesi bâkî kalub kendüye virilmek bâbında inâyet ricâ eylemeğin terakkisi alınub mezbûr emr-i şerîfimle ta'yîni olan harçlıkcı tâifesinden olmayub bilâ-izn firâr idüb min-ba'd da'vâ ve nizâ'ları istimâ' olmamak üzre mezbûrun tahvîllerinden tevcîh olunmağ içün sene sittîn ve elf Zi'l-ka'desinin evâili târihiyle hükm-i şerîfim kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Saruhan âlâybeğisi Mehmed ordu-yu hümâyûnuma mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Adala nâhiyesinde Avşâr nâm karye ve gayrîden dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Yûsuf dört beş seneden berü me'mûr olduğu cezîre-i mezbûre seferine gelmeyüb timarı mahlûl oldukda kılıcı âhere virilüb iki bin iki yüz doksan dokuz akçe hissesi mümâ-ileyh Kâtib Mahmûd zîde kadruhûya tevcîh olunub sefer-i hümâyûnda olan rûznamçede kaydın bozdurub tezkire itdirüb üzerinde cezîre-i mezbûrede vâki' olan fermân-ı hümâyûn ve müceddeden binâsı fermân olan cedîd-i kal'a binâsına ve taşlar naklinde hıdmetlerde mevcûd olub hisse-i mezbûreye bir vechle dâhil olunmak icâb ider hâli yoğ iken dört beş seneden beru sefer-i mezbûra gelmeyan mezbûr Yûsuf şirrete sâlik olub kılıcı yarâr tüvânâ yiğid iken cebeciyim deyü bir tarîkle Asitâne'den emr alub sefer-i mezbûra cebelü gönderdim deyü timar-ı mezbûru zabt ve ahz ve kabz idüb küllî gadreylediğinden mâ-adâ dört beş seneden berü mezbûr Yûsuf'un ne kendüsi ve ne cebelüsü sefer-i mezbûre gelmeyüb ve babası timarı olmayub ve vasîden olmayub cebelüsü eşmek hilâf-ı kanûnu olub ve bu sene-i mübârekede fermân olan cedîd kal'a binâsında ve sâir hıdmetlerde mevcûd bulunmayub müma-ileyh Mahmûd ise hıdmetlerde mevcûd olub hisse-i mezbûra her vechle hakkı olduğun bildirüb elinde olan tezkiresi mûcebince ifâ ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâsını arz etmeğin imdi Girid cezîresinde olan zuamâ ve erbâb-ı timardan fevt olanların ve eğer firâr

eyleyenlerin ve eğer gelmeyanlerin her ne tarîkle olursa olsun cezîre-i mezbûrede serdâr-ı zafer-i şi‘âr-ı müşârü’n-ileyh vezîrim Hüseyin Paşa tarafından elinden her vechle teâdî olub minvâl-i meşrûh üzre Asitâne-i sa‘âdetim tarafından bir tarîkle alub berât itdirüb ba‘de mukarrer idenlerin min-ba‘d da‘vâ ve nizâ‘ları istimâ‘ olunmamak üzre cezîre-i mezbûrede hıdmetde bulunan hudemalarına kat‘ı mukarrer ve müceddeden tevcîh olunmak bâbında hatt-ı hümâyûnum ile fermân-ı âlişân sâdır olmağın sâdır olan hatt-ı hümâyûnum mûcebince hisse-i mezbûrun hıdmetde mevcûd olan mezkûr Mahmûd elinde olan tezkiresi mûcebince kat‘ı mukarrer ve müceddeden tevcîh ve kemâkân zabt ve tasarruf itdirüb min-ba‘d ol vechle dört beş seneden berü gelmeyüb vasîsi olmayub kılıcı yarâr iken cebelü eşmek hilâf-ı kanûnu olduğundan mâ-adâ ne kendüsü ve ne cebelüsü mevcûd bulunmayan mezbûr Yûsuf ve âherden bir ferdi bir vechle dahl-ı taarruz itdirmeyesiz ve dahl idüb tahvîl ve târihini düşen mahsûsdan cüz‘î ve küllî nesnesin almak ba‘de’s-sübût hükm idüb bî-kusûr uğûr-u hümâyûnda hıdmetde olan mezkûr Mahmûd’a alıvirmeğin ve bundan sonra dahl itmek ister ise min-ba‘d dâhil itdirmeyüb mümâ-ileyh zabt ve tasarruf itdiresin deyü sene sittîn ve elf Zi’l-ka‘denin evâsıtı târihiyle hükm-i şerîfim virilüb zikr olunan bin akçe timar sefer-i mezbûre gelmeyan Mustafa iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timar dahi seferinde gelmeyan Yûsuf ve bin beşyüz akçe timar dahi sefere gelmeyan Ali firâr iden İsmâil ve Mehmed cebelü gönderdim nizâ‘ üzre bu seneden gelmeyan mezbûr Yûsuf tahvîllerimden elinde olan timarlarını (?) on dört bin iki yüz doksan sekiz akçe olub istimâ‘ ve fermân olunan bir kısımı noksânıyla ber-vech-i tekmîl ondokuz bin akçelik üzre müma-ileyh kâtib Mahmûd’a elinde olan tezkiresi mûcebince ibkâ ve mukarrer kılınub berât-ı âlîşân içün tezkire virilüb tahrîren fî 4 şehr-i Zi’l-ka‘dei’ş-şerîfe sene sittîn ve elf kayd vasele emin fi (?) sene sittîn ve elf be-makam-ı kal‘a-ı cedîd

S.71. B.1.

Hissetü’z-zevce-i müddeüt Ümmühânî	Hissetü’l-binti’s-sagîre-i müddeüt İsmihân	Hissetü’l-ahîü’l-müddeut li-eb Osman
8420	33683	25263
el-vasîyyetü’l-(tahrib olunmuş) emânet Kassâm		

1000

Nısf-ı dükkân der-kurb-u bezzâzistân İcâre-i müeccele ve muaccele der-vakf-ı Mehmed Paşa Kıymet 6000	Nısf-ı dükkân der-nefs-i mahalle icâre-i müeccele ve muaccele der-vakf-ı Mehmed Paşa Kıymet 4000

Mezkûr dükkânlar be-hasbü'l-kanûn sagîre-i merkme İsmihân'a intikâl eylemişdir

S.71. B.2.

Gököyük kasabasının bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzre emr-i şerîfimle bedel kürekcisi cem'ine me'mûr olan hâlâ kadîsı fahrü'l-kuzât Ramazân Efendi tarafından husûs-ı atiü'z-zikre vekîl olub nehc-i şer'-i şerîf üzre vekâleti sâbite olan Mehmed Beğ nâm kimesne makam-ı kazâ-i medine-i Mağnisa'ya tâbi' Bilali kasabası sâkinlerinden işbu bâdiü'l-kitâb el-Hâc Ali bin Abdullâh nâm kimesne muvâcehesinde üzerine takrîr-i da'vâ idüb kasaba-ı mezbûre tâbi' Gökbaşlı nâm karyede sâkin iken bundan akdem mezbûr el-Hâc Ali celâi-yi vatan idüb kasaba-ı mezbûrede sâkin olmağla hâlâ sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzre üzerine edâsı lâzım gelen bedel-i kürekci salyânesiçün aded riyalî gurûş taleb iderim suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Ali cevâbında fi'l-vâki' kadîmi ben karye-i mezbûrede sâkin idim lâkin karye-i mezbûreden kat'-ı alâka eyledikden sonra karye-i mezbûreye gelüb sâkin olub bin otuz senesinde muharrir-i vilâyet olan Kâtib Yûsuf Efendi beni kasaba-ı mezbûre hânesine kayd idüb her sene üzerime edâsı lâzım gelen bedel-i kürekcimi kasaba-ı mezbûre ahâlîsiyle edâ eylemekle dahi cânibden karye-i mezbûre içün bedel-i kürekci icâb eylemez idüğüne yedimde hüccet-i şer'îyyem vardır deyü ibrâz eyledüğü hüccet-i şer'îyyeye nazar olundukda mazmûn hüccet-i mezbûre takrîrine muvâfık bulunub hakikat-ı hâl vekîl-i mezbûrdan suâl olundukda mazmûn hücceti ikrâr ve lâkin hâne-i mezbûreye kayd olunub sûret-i defterde merkûm el-Hâc Ali'nin ismi mestûr olduğun inkâr itmeğin merkûm el-Hâc Ali'den muharrer-i mûmâ-ileyh kendüsünü kasaba-ı mezbûre hânesine kayd eyledüğünü beyne taleb olundukda muharrer-i vilâyet tahrîr eylediği sûret-i defteri ihrâc ve ibrâz idüb nazar olundukda fi'l-

hakika hisse-i mezbûre hânesine merkûm el-Hâc Ali kayd olunub ismi ve babası ismi derûninde mukayyed olmağla kasaba-i mezbûre hânesinden olduğu muhakkak olmağın vekîl-i mezbûr Mehmed Beğ bî-vech muârazadan men‘ olunub mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî evâhir-i Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mûsâ bin Resûl	Cafer bin Halil	Bayrâm bin Hüseyin	Hasan bin el-Hâc Mustafa	Mustafa beşe el muhzır	Halil bin İbrahim

ve gayrîhüm

S.71. B.3.

Beldetü’l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa mahallâtından Nifli-zâde mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu sâhibetü’l-kitâb Kerîme ibint-i İlyâs nâm hâtûn mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûre zeylinde Kayubinarı dimekle ma‘rûf mevzî‘de vâki‘ bir tarafı nakîb es-Seyyid Şerîf Efendi bağı ve bir tarafı el-Hâc Muslu bâğı ve bir tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı Molla Çelebi bâğı ile mahdûd olub tahmînen bir dönüm mülk bâğımı mezbûre Kerîme hâtûna bî-cümletü’l-menâfi‘ ve’l-levâhık yiğirmi iki kıt‘a riyalî gurûş-u kebîre baten bey‘ idüb kabz-ı semen ma‘dûd ve teslîm mebî‘-i mahdûd eyledim ba‘de’l-yevm bâğ-ı mezkûr mezbûre Kerîme hâtûnun mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıfı olsun didikde mukırr-ı merkûm Ahmed’in minvâl-i tahrîr üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-mezbûre Kerîme hâtûn vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik itdikden sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîr(en) fî’l yevmi’t-tâsi‘ ve’l-işrîn fî Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Farhü’l-müderrisin ibn el-Hâc Ali Hasan bin Ebû Bekir	Ahmed Efendi	Mahmûd beşe ibn Nasûh	Bayrâm Beğ ibn Hüseyin	Abdülgaffâr bin Sefer

ve gayrîhüm mine’l-hâzırîn

S.72. B.1.

Fi’l-asl Nif kazâsına tâbi‘ Halil Beğli nâm karyeden olub hâlâ medine-i Mağnisa’da Bektâş-ı sagîr mahallesinde sâkine Mihribân bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-i lâzımü’t-tevkîrde zevci işbu bâdîü’l-kitâb Mehmed bin Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘ ve’l-ihtiyâr i’tirâf ve ikrâr idüb zevcim mezbûr

Mehmed ile hüsn-i zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrer olan on iki bin ikiyüz akçe mehr-i müeccelîmden ve nafaka-ı iddetimden ve hakk-ı süknâmdan ve sâir zevciyete müteallike hukûkumdan fâriğa ve mezbûr Mehmed yedinden hâlâ makbûzum olan bir minder ve bir yorgan ve bir beledi döşek ve bir kalemî kilim ve bir tencere ve yüz nakd akçesinden mezbûr dahi fâriğ olmak üzre muhâlâa eyledik min-ba‘d biribirimizden da‘vâ ve talebimiz kalmamışdır ba’de’l-yevm biri birimizin zimmetini cemi‘-i da‘vâ ve husûmât ve emân-ı mütâlebâtdan ibrâ-i âm kati‘ü’n-nizâ‘la ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledik didikde merkûm Mehmed dahi minvâl-i muharrer üzre hul‘-ı mezbûru kabûl ve tasdîk etmeğin tarafeynden sâdır olan ikrâr ve tasdîk-i mu‘teber görülmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ isre’t-taleb ketb ve tahrîr olundu hurrira zâlik fi’l-yevmi’l-hams ve’l-işrîn fî Saferü’l hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Sükker Ahmed Çelebi bin	Mustafa bin Süleymân	Hasan bin Selîm
Mehmed el-müezzin	ân mahalle-i İbrahim Çelebi	ân mahalle-i Bektâş
Ömer Beşe bin	Mehmed Beşe bin	Hasan Beşe bin El-Hâc
Velî el-muhzır	Ali el-muhzır	Ebû Bekir
Kadri ibn Hasan	ve gayrîhüm mine’l-hâzırîn	

S.72. B.2.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Bölicek mahallesi sükkânından Ramazân Çelebi bin Sefer mahfil-i kazâda sâbıka Eskihisâr kadîsı olan fahrü’l-kuzât Kâbil Efendi ibn Abdullâh mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Kâbil Efendi zimmetinde hüccet-i karz-ı şer‘îden fizza râic-i fi’l-vakt iki bin yedi yüz doksan üç akçe ile beynimizde ilm-i şer‘î ile ma‘lûm iki kilim ve aded cins-i vasfı ma‘lûm bogasi bahâsından bin yedi yüz on iki akçe ki cem‘an dört bin beş yüz beş akçe hakkım vardır suâl olunub alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l-inkâr ve talebü’l-beyyine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Hasan bin Hüseyin ve Mehmed Beşe ibn Hüseyin nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi’l-hakika merkûm Ramazân Çelebinin mezbûr Kâbil Efendi zimmetinde iki aded kilim ve ilm-i şer‘î ile aded-i cins-i vasfı ma‘lûm bogasi bahâsından bin yedi yüz oniki akçe ile hüccet-i karzdan fızza râic-i fi’l-vakt iki bin yedi

yüz doksan üç akçe ki cem‘an dört bin beşyüz beş akçe hakkı vardır bu husûsa minvâl-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü herbiri edâ-i şehâdet-i şer‘îyye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye-i şehâdetleri makbûle oldukda mûcebiyle hükm-i birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâdîs-i aşer fî Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

İvâz Çelebi bin Abdullâh | İbrâhim Çelebi bin Ali el-müderris | Abdüsselâm bin Abdullâh | Mahmûd Beğ bin Ahmed | Hüseyin bin Durmuş

ve gayrîhüm

S.72. B.3.

Bâlâda Muhallefât Defteri Mestûr Olan El-Hâc Muslu’nun Hüccetleridir

Medine-i Mağnisa’da Koca Lâla Paşa mahallesinde bundan akdem fevt olan el-Hâc Mûsâ bin Yûsuf nâm kimesnenin sulbîye sagîre kızı İsmihân’a babası müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl iden mâl-ı mevrûsumu zabt ve rabta nasb-ı vasî lâzım ve mühim olduğuna binâen sagîre-i mezbûrenin üğey vâlidesi iş bu bâ‘isetü’l-kitâb Ümmühâni Hâtûn ibint-i Ali hıdmet ve sâbite-i kâdire olmağın kıbeli’ş-şer‘den vasî nasb olundukda ol dahi vesâyete-i mezbûreyi minvâl-i hidmet-i lâzımesin edâya mutasarrıfân olmağın bu hurûf bir sebîl-i temessük ketb ve terkîm ve yed-i tâlibeye vaz‘ ve teslîm olunduğu lede’l-hâc ibrâz idüb müzekkir mâ-cerâ ola hurrira fî’l-yevmi’s-sâdîs ve’l-işrîn min Saferü’l-muzaffer li-sene ihdâ ve sittîn ve elf min hicret-i mine’l-lehü’l-izz ve’ş-şeref

Şuhûdü’l-hâl:

Seyyid Mahmûd Çelebi bin Seyyid Hüseyin Çelebi | El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Cündî | El-Hâc Mehmed bin Ali | İsmâil Halîfe ibn Şeref

Mehmed bin El-Hâc Ömer

Hüseyin Çelebi bin Ali | Mahmûd bin Hâcı Mehmed | Ömer bin Velî | Mustafa Beğ bin Abdullâh | Ahmed bin Mehmed

ve gayrîhüm

S.73. B.1.

Medine-i Mağnisa'da vâki‘ Lâla Paşa mahallesinde bundan esbâk fevt olan el-Hâc Muslu bin Yûsuf kimesnenin sulbîye kızı İsmihân nâm sagîrenin kıbeli'ş-şer‘den mensûbe-i vasîsi olan üğey vâlidesi Ümmühâni Hâtûn ibint-i Ali'nin üzerine bir nâzır nasb olmak lâzım ve mühim olduğuna binâen sagîre-i mezbûrenin ammisi işbu bâ‘isü'l-kitâb Osman Dede bin Yûsuf hıdmet-i nezârete kâdir olmağın kıbeli'ş-şer'den hasbî-i nâzır nasb olundukda ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya mutasarrıf olmağın bu hurûf bir sebîl-i temessük ketb ve terkîm ve yed-i tâlîbe vaz‘ ve teslîm olunduki lede'l-hâc ibrâz idüb mâ-cerâ ola hurrira fî'l-yevmi's-sâdîs ve'l-işrîn fî Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Sâbıkûn

S.73. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Lâla Paşa mahallesinde vâki‘ câmi'-i şerîfin nukûd-u mevkûfesinîn bi'l-fiil mütevellisi olan işbu rafîü'r-rakîm Ömer Çelebi bin Ni‘metullâh Çelebi mahfil-i şer‘de mahalle-i mezbûre sâkin iken vefât iden el-Hâc Muslu bin Yûsuf'un muhallefâtına vâzi‘ âtîü'l-yed zevce-i metrûkesi ve sulbîye kızı İsmihân nâm sagîrenin üğey vâlidesi olub kıbeli'ş-şer'den mensûbe-i vasîsi olan Ümmühâni bint-i Ali nâm hâtûn keyfinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mütevellisi olduğum câmi'-i mezbûr kurbunda vâki‘ çeşmenin imâret ve meremmetine sarf içün müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Muslu marâz-ı mevtinde bin akçe vasîyyet ve tâ‘yin idüb musırren vefât eyleyüb muhallefâtının sülüsin dahi vâfî olmağın taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr mütevelli-i mezbûrdan da‘vâsına mütâbık beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden el-Hâc Mehmed bin Ali ve İsmâil Halîfe bin Eşref nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki‘ merkûm el-Hâc Muslu marâz-ı mevtinde bizim huzûrumuzda mahalle-i mezbûrda vâki‘ çeşmenin meremmet ve imâretine sarf içün sülüs mâlından bin akçe vasîyyet ve tâ‘yin idüb musırren vefât eyledi sülüs mâlı dahi müsâiddir husûs-ı mezbûra vech-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘îyye itdiklerinde ba‘de't-ta‘dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra tevcîhine hükm-i birle mâ-

hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi‘ ve'l-işrîn fî Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Sâbıkûn

S.73. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Koca Lâla Paşa'sında sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Muslu bin Yûsuf'un verâseti zevce-i metrûkesi Ümmühâni bint-i Ali nâm hâtûn ile sulbîye sagîre kızı İsmihân'a ve li-eb er karındaşı Osman Dede nâm kimesnelere münhasıran olduğu mütehakkık ve sagîre-i mezbûreye merkûm Osman Dede kıbeli'ş-şer‘den mensûbe vasîsi olduğu ta‘yîn oldukdan sonra merkûme Ümmühâni mahfil-i kazâda vasî-i merkûm Osman Dede mahzârında takrîr-i da‘vâ ve tasvîr-i müddeî eyleyüb zevcem mezbûr el-Hâc Muslu fevt olub zimmetinde onbin akçe mehr-i müeccelem kalmışdır vasîy-yi mezbûr zevcem mezkûr el-Hâc Muslu'nun muhallefâtına vâzi‘ü'l-yed olmağın zikr olunan mehr-i müeccelem muhallefâtından taleb iderim didikde gıbbe's-suâl vasî-i mezbûr cevâb virüb fi'l-hakika mezbûre Ümmühâni müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi (ve) menkûhası idi mehr-i müecceli on bin akçe idüki ma‘lûmum değildir didikde müddeîyye-i mezbûre Ümmühâni tesmîye olunan on bin akçe mehr-i müeccelemi isbâta kudretim yokdur mehr-i mislim muhallafâtından alıverilmesin taleb iderim didikde ehl-i vukûf bi-garez müslimînden el-Hâc Mehmed bin Ali ve İsmâil Halîfe bin Eşref nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâd sinnen ve cemâlen ve aklen ve mâlen mezbûre Ümmühâni hâtûnun emsâl-i nisvânın mehr-i müecceli üç bin akçedir deyü mezbûr muvâcehesinde edâ-ı şehâdet-i şer‘îyye itdiklerinde ba‘de't-ta‘dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub mezbûre hâtûnun mehr-i misli olan üç bin akçe muhallefâtından edâ olunmağa tenbih birle mâ-hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu hurrira fî'l-yevmi'l-hâmîs fî Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Sâbıkûn

S.73. B.4.

Menideni- Mağnisa'da Gürhâne mahallesi sâkinelerinden fahrü'l-muhadderât Afife Hâtûn ibint-i Muslu Beşe nâm hâtûn tarafından sulh-ı câyi'ü'z-zikri ve bedel-i sulhu ahz ve kabz ikrâra vekîl olub mahremînden olmağla mezbûrenin zâtını ârifân olan fahrü'l-müderrisin Mehmed Efendi ibn Mahmûd Efendi ve Mehmed Efendi ibn Abdülcelil Efendi şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Hasan Çelebi ibn Hakîm Mahmûd Çelebi meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûrede sâkin olub bundan akdem vefât iden a'lemü'l-ulemâi'l-izâm Hamza Efendi ibn Halil sulbî sagîr oğlu Mehmed ve sulbîye sagîre kızları Aişe ve Fâtıma ve Emîne üzerlerine vasî'i muhtâr-ı nasb ve ihtiyâr eyledüğü mefâhirü'l-kuzât Şa'bân Efendi ibn Şeyh Yûsuf mahzârında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb bundan esbâk müteveffâ-yı mezbûr Muslu Beşe'nin muhallefâtından olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı Abdülcelil Beğ oğlu mülkü ve bir tarafı Mahmûd ve Ahmed Çelebi mülkleri ve ba'zen hâtûn mülkü ile mahdûd olub hâricen ve dâhilen büyût-u müteaddideyi ve havluyu müştemil menzilden müvekkîlem müşârün-ileyhâ Afife'ye intikâl iden hisse-i şâyi'asını alâ mâ-farzullâh-ı teâlâ vasî-i mümâ-ileyh Şa'bân Efendi'den da'vâ ve taleb ve muvâcehesinde şühûd-u

S.74. B.1.

udûl ile isbât-ı sadedinde iken beynlerinde münâzaât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki' olmuşidi el-hâlet-i hâzîhi sigâr-ı mezbûreye sulh-ı enfa' olmağın beyinlerinde müslimûn-u muslihûn tavassut idüb her bin dirhemi bir taş ta'bîr olunan penbe kozasına bin üçyüz taş penbe kozasına sulh eylediklerinde müvekkîlem merkûm Afife hâtûn dahi sulh-u mezbûrun kabûl ve bedel-i sulh olan binüçyüz taş kozayı meclis-i sulhde vasî-i mûmâ-ileyh efendi yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl alub kabz eyledi min-ba'd menzil-i mezbûrda olan hisseme müteallik da'vâ ve nizâ'ı kalmamışdır didikde mukırr-ı mezbûr Hasan Çelebi'nin vech-i muharrer üzre bi'l-vekâle sudûr iden ikrârın müşârün-ileyh Şa'bân Efendi bi'l-vesâye tasdîk etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs-i aşer min Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

A'lemü'l-ulemâi'l-hazret	Umdetü'l-kuzâtü'l-islâm	Zübdetü'l-müderrisîn Nûh
Abdullâh Efendi el-müfti	Mehmed Sânî Efendi	Efendi ibn Murâd
Abdü'n-nebi Efendi		

ibn El-Hâc Ramazân

Velî Çelebi ibn Muslu | Mustafa Efendi ibn Murâd el-müderrisin | El-Hâc Mahmûd-zâde Ahmed Efendi el-müderrisin

Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi el-müderrisin ve gayrîhüm | Hâcı Mahmûd el-muhzır

S.74. B.2.

Medine-i Mağnisa'da el-Hâc Yahya mahallesinde sâkine fahrü'l-muhadderât Fâtıma ibint-i el-Hâc Velî Beşe tarafından keşf-i âtiü'l-beyânı mahallede tahrîre vekîl olub mâ-hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlete sâbite olan zevci umdetü'l-kuzât ve's-sâdât es-Seyyid Muhammed Efendi ibn Seyyid Hamza Efendi meclis-i şer'-i şerîfe gelüb müvekkîlem ve zevcem mezbûrenin babası merkûm el-Hâc Velî Beşe târih-i kitâbdan bir gün mukaddem ba'de'z-zuhr medine-i İzmir'den gelür iken Belâmur çayı dimekle ma'rûf mihfere geldüğünde kendi zann' ve ihtiyârı ile geçmek murâd eyleyüb kesrete mâlik cereyânından bindüğü kısrak ayağın alamayub be-emrullâh-ı teâlâ kısrak düşmekle kendi dahi başı üzerine düşüb taşa rast gelmek ile başında bere ile gark olub meytini adam gönderüb kendi bağına getürmüşdür üzerine varılub alâ vukû' ketb ve tahrîr olunması matlûbumdur didikde savb-ı şer'den Mevlânâ Yahya Efendi vilâyet-i Saruhan'a ber vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ-ı kebîrü'l-küberâ izzetlü es-Seyyid Ahmed Paşa hazretleri taraflarından mübâşir ta'yîn olunan Hasan Ağa ve zeyl-i kitâbda mestûrü'l-esâmi olan müslimîn ile bâğ-ı mezkûrde üzerine varılub nazar eylediklerinde fi'l-vâki' mezbûrun suya gark olduğunu ilânâtından müşâhede ve düşmek ile başında eser-i bere olduğunu mevlânâ-yı mezbûr ketb-i tahrîr idüb ba'de meclis-i şer'e gelüb alâ-vukû' haber vermek mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî fî şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene ihdâ ve sittîn ba'de'l-elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Seyyid Hasan Çelebi İbn Ali El-Hâc İsmâil bin Bayrâm | Mûsâ bin Yûsuf | Yûsuf bin Abdullâh | Mehmed bin Hâcı Ömer | Ahmed Efendi ibn Ramazân

Velî bin	Ahmed bin	ve gayrîhüm
Halil	Hüseyin	

S.74. B.3.

Beldetü'l-muvahhidîn medine-i Mağnisa mahallâtından Nifli-zâde mahallesinden Ahmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Mehmed bin Murâd mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûre zeylinde Kayubinarı kurbunda vâki' bir tarafı Muslu Çelebi bâğı ve bir tarafı Molla Çelebi bâğı ve tarafeyni Kerîme bint-i İlyâs nâm hâtûn bâğı ile mahdûd ve müntahili bir dönüm bâğ bundan akdem bâbâmın vâlidesi ceddem Hadice'nin mülkü olub ba'de vefâtihâ bâğ-ı mezkûrun nısfı bana nısf-ı âheri mezbûr Mehmed'in vâlidesi Kerîme'ye isâbet eylemiş iken merkûm Mehmed bâğ-ı mezbûrun cümlesine vaz'-ı yed idi suâl olunub icrâ-yı şer' olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed cevâbında bâğ-ı mersûmu vâlidem Kerîme'nin vâlidesi ceddem müteveffiye-i mezbûre Hadice hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl-ı sıhhâtinde bundan akdem sünnet olduğum zemânda bana hibe idüb mülk-ü mevhûbem olmağın cemi'an malikâne zabt ve tasarruf iderim deyücek gıbbü'l-istintâk merkûm Ahmed fi'l-vâki' bâğ-ı mersûmu merkûme Hadice hâl-i sıhhâtinde mezbûr Mehmed'e hibe eyledi lâkin bağ-ı mezbûr-ı emîn-i mîrî üzerine mağrûs olub ma'rîfet-i sâhib-i arz olmayınca müşâ' hükminde olmak ile ceddem cevâzına yedimde fetvâ-yı şerîfe vardır deyü ibrâz idüb ba'de'l-feth ve'n-nazar (tahrîb olunmuş) olundukda fi'l-vâki' (tahrîb olunmuş) mezbûr içün herbirine muvâfık olunmağın ber mûceb fetvâ-yı şerîf mûcebince mezbûrenin ceddem (?) hükm-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

(Tahrîb olunmuş)	Halil ibn El-Hâc	Hüseyin bin	Halil ibn	Osman bin
Muslu	Muslu	Hasan	El-Hâc Mûsâ	Ali

ve gayrîhüm

S.75. B.1.

Dârü'l-atîkiyyâ mahrûse-i Mağnisa-yı behişt-i asâde el-Hâc Yahya mahallesinden Mustafa Ağa ibn Arık Süleymân kablinden tafsîl-i câyîü'z-zikri ikrâra ve semenini ahz ve kabz ve isâle vekîl olub vekâleti Ahmed Beğ ibn Abdullâh ve el-Hâc

Hasan bin Ali şehâdetleri ile hasm-ı şer‘-i hâcib muvâcehesinde şer‘an sâbite olan Hasan Beğ ibn Mustafa makam-ı kazâ-yı vâcibü’l-ihtirâmda işbu sâhibetü’l-kitâb fahrü’l-muhadderât-ı zahrü’l-muvakkarât Sâfiye hanım ibint-i el-merhûmü’l-mebrûr dâric-i medâric ribbi’ü’l-gafûr Mûsâ Paşa cânibinden tasdîk-i câyîü’l-beyânı iştirâ‘ ve kabûl ve semenini def‘ ve teslîme vekîl olub vekâleti zât-ı müvekkîlemi ma‘rîfet-i şer‘îyye ile arifân olan esvetü’l-eşbâh Mehmed Beğ ibn Mûsâ Paşa ve Ahmed Beğ ibn Nasûh şehâdetleriyle şer‘an sâbite olan fahrü’l-akrân İbrâhim Ağa ibn Abdullâh Ağa mahzârında bi’l-vekâle ikrâr-ı sahîhi şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î kılub müvekkîlem merkûm Mustafa Ağa Şirmerd nâm karyede vâki‘ etrâf-ı erbâ‘sı tarîk-i âm ve Gökçesuyu nehri ve merhûm Mûsâ Paşa çiftliği ile mahdûd olub bir bâb kiremid örtülü kuleyi ve çardâkı ve harâbe ahuru ve beyt-i mâ ve eşcâr-ı müsmireyi ve yetmiş aded söğüt ağacını ve (tokat?) yerini müştemil olan mülk çiftliğini ve bir araba ve bir saban ve bir boyunduruğunu vekîl-i mersûm İbrâhim Ağa’ya müvekkîlesi mûmâ-ileyhâ Sâfiye hanım içün cem‘-i müştemilât ve menâfi‘i ile altmış aded riyal-i gurûşa baten bey‘ ve teslîm idüb ol dahi minvâl-i muharrer üzre müvekkîlesi mûmâ-ileyhâ içün iştirâ‘ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra yine müvekkîlem mezbûr Mustafa Ağa zikr olunan çiftliği kurbunda vâki‘ inde’l-ahâlî ve’l-cirân ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a yüz dönüm ve bir kıt‘ası altmış dönüm mikdârı cem‘an yüz altmış dönüm tarlalarının izn-i sâhibi arzla hakk-ı tasarrufunu kırk aded riyal-i gurûşa ferağ ve tefvîz idüb vekîl-i mezbûr dahi müvekkîlesi müşârün-ileyhâ içün minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eylemiş idi hâlâ semenleri olan meblağ-ı mezbûr yüz aded riyal-i gurûşu vekâlet-i muhkiyyem hasebiyle vekîl-i mersûm İbrâhim Ağa yedinden bi’t-temâm ve’l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba‘de’l-yevm müvekkîlem mesfûr Mustafa Ağa’nın zikr olunan çiftlik ve tarlalarda kat‘en alâka ve medhâli kalmamışdır didikde vekîl Mûsâ Hasan beğin ekavîl-i meşrûhesini vekîl-i merkûm İbrahim Ağa bi’l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ bizzât-taleb ketb olundu cûyu-u zarîh hurrire fî gurre-i şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Ağa ibn Mehmed Ağa — Ahmed Kâmi Çelebi ibn Mahmûd Çelebi — Hammâmî El-Hâc Mehmed ibn El-Hâc Mustafa

Fahrü’l-kuzât Abdüllatif Çelebi ibn Mehmed Efendi — Zahrü’l-müderrisin Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd

Abdullâh Çelebi ibn Sânî Efendi | Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi | Resmi Çelebi el-kâtib | Ömer Beşe ibn Velî | Mehmed Beşe ibn Ali Balı Halil Beşe ibn İbrahim

S.75. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Çarşu mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Hadice bint-i Ahmed'in verâseti sadrîye-i kebîre kızı Kerîme bint-i İlyâs nâm hâtûn ile sadrî oğlu Mehmed'in sulbî oğlu Ahmed'e mühnasıran olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Ahmed meclis-i şer'-i şerîfde sâhibet-i hâze'r-rakîm merkûme Kerîme mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb ceddem mezbûre Hadice hâtûnun muhallefâtından olub mahrûse-i mezbûre zeylinde vâki' bir tarafı Seyyid Çelebi bâğı ve bir tarafı Kerîme bâğı ve bir tarafı Sa'âdeddin Çelebi bâğı ve taraf-ı râbi' Fâtıma hâtûn bâğı ile mahdûd olub tahmînen bir dönüm bâğını ve elli dört kıt'a riyal-i guruşu ve tefvîz-i muhallefâtını ahz ve ketm ve ihfâ eylemişdir suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûre Kerîme cevâbında târih-i kitâbdan onbir sene mukaddem vâlidem merkûm Hadice hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl-ı sıhhâtinde bâğ-ı mahdûd-u mezkûrun bâkî bin akçeye baten bey' ve teslîm ve ben dahi iştirâ' ve tesellüm eyleyüb semeni olan meblağ-ı mezbûrun bi't-temâm kendüye edâ ve teslîm eyledim mülk-i müşterâmdır müteveffiye-i mezbûre ism-i mâl-ı ıtlâk olunub ber vech-i terk eyledi deyücek gıbbü'l-istintâk mezbûr Ahmed merkûme Kerîme'nin bâğ-ı mezbûr iştirâ' itdüğünü münekker olıcak merkûme Kerîme'den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl müslimînden Ahmed Halîfe ibn Turâk el-imâm ve Sa'âdeddin Çelebi ibn Habib Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzıran gıbbü'l-işhâdü'ş-şer'i fi'l-vâki' mezbûr Ahmed'in ceddesi mezbûr Hadice hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl-ı sıhhâtinde târih-i kitâbdan on bir sene mukaddem mahdûd mezbûr bir dönüm bâğı kızı mezbûre Kerîme hâtûna bin akçeye baten bey' ve teslîm ol dahi iştirâ' ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru bi't-temâm merkûme Hadice'ye edâ ve teslîm eyledi bâğ-ı mezbûr merkûme Kerîme'nin mülk-i müşterâsıdır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûre Kerîme vâlidesi müteveffiye-i mezbûrenin ism-i mâl-ı ıtlâk olunub bir

habbesini ahz ve ketm ve ihfâ eylemeyüb ve hâlî dahi olduğuna istihlâf olunmağın ol dahi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl halfi billâhi’l âlîyyü’l-a‘lâ idicek sa‘âdetimden men‘-i birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fîl-yevmi’s-sânî ve’l-işrîn min Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Çelebi ibn Ali el-Hattâb	El-Hâc Süleymân Çelebi ibn Ahmed	Muhzır Ahmed bin Ali	Muhzır El-Hâc Mahmûd
Muhzır Hâcı Abdulgaffâr	ve gayrîhüm		

S.76. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa’da Göktaşlı mahallesinden Aişe bint-i nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde zevci işbu bâdiü’l-kitâb Yahya bin Himmet nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüb târihi kitâbdan onbir gün mukaddem zevcem mezbûr Yahyâ hemşîre-zâdesi olan Hüsni maan menzilinde sâkin olmağla eğer mezbûru el-yevm menzilimden ihrâc eylemezsem sen benden talâk-ı selâse ile mutallâka ol deyü şart ve ihrâcını şartına ta‘lîk eyledikden sonra mezbûr Hüsni ale-l-fevr menzilinden ihrâc eylemişidi hâlâ menzilinde maan iskân eylemek murâd eylemekde ben mezbûrdan mutallâka oldum suâl olunub zevcem muâmelesinden men‘i matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkûm Yahya cevâbında fi’l-vâki‘ yevm-i mezbûrda hemşîre-zâdem mezbûr Hüsni eğer el-yevm menzilimden ihrâc eylemezsem sen benden talâk-ı selâse ile mutallâka ol deyü şart idüb ve şartı menzilimden ihrâcına ta‘lîk eylediğimden sonra ale-l-fevr mezbûr Hüsni menzilimden ihrâc idüb şartıma vefâ eyledim min ba‘d menzile idhâl içün ta‘lîk eylemeğin yemînimde kat‘en hanîs ve kilem ve bu bâbda yemînimde hanîs olmaduğuna yedimde fetvâ-yı şerîfe vardır deyü ibrâz eylediği fetvâ-yı şerîfeye nazar olundukda zeyd-i menzilinde maan sâkin olan karındaşı oğlu Ömer Velî menzilimden ihrâc eylemezsem zevcem hind benden üç talâk boş olsun deyüb ba‘de zeyd Ömer Velî ale-l-fevr menzilinden ihrâc idüb ba‘de eyyâm yine Ömer Velî menziline idhâl eylese yine üzerine talak vâki‘ olurmu deyü suâl ve olmaz mahzen ihrâcı şart idi ise deyü cevâb buyurulmağın mezbûr Yahya’ya hîn-i şart ve ta‘lîkde menzil-i mezbûra duhûl-u şart eylemediğine yemîn ile kavl-i mûsâddık olduğu ecîlden yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl half-i billâh-i te‘âlâ etmeğin mâ-

vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fîl-yevmi’l-hâmîs fî şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Efendi ibn Yûsuf | Üstâd Hüseyin bin İlyâs es-sayyâg | El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed | El-hâc Mahmûd ibn Nasûh

Mehmed ibn Velî | Mehmed Beşe ibn Ali | ve gayrîhüm

S.76. B.2.

Medine-i Lâla Paşa mahallesinde vâki‘ câmi‘-i şerîfin nukûd-u mevkûfesine mütevelli olan Ömer Çelebi ibn Ni‘metûllah Çelebi makam-ı kazâda bundan akdem mahalle-i mezbûrede vefât iden el-Hâc Muslu ibn Yûsuf’un sulbîye-i sagîre kızı İsmihân’ın kıbeli’ş-şer’den mensûbe-i vasîyesi müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Ümmühâni bint-i Ali nâm hâtûn mahzârında üzerine da‘vâ ve tasvîr-i müddeî eyleyüb müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Muslu hâl-i huyûtunda vasîyet ve tâ‘yin ve şart eyleyüb fevt olduğumda sülüs-ü mâlımdan bin akçe ihrâc olunub senede onu on bir buçuk ziyâde olub vech-i halâl ve tarîk-i mubâh üzre istirbâh hâsıl olan rıbh-ı eyyâm-ı sayfda ve leyâli-i Ramazânda kâr alınub câmi’-i merkûme hâzırun olan cema’ât-i müslimîn ve amme-i mü’mînin şürb ideler deyü vasîyet ve tâ‘yin ve şart idüb musırren a‘lâ-hîndü’l-vasîyet fevt olub ve sülüs-ü mâlı dahi vâfî ve müsâ‘id olmağın muhallefâtından alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve isre’l-istişhâd mahalle-i mezbûre sükkânından es-Seyyid Mahmûd Çelebi ibn es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmâil ibn Eşref nâm kimesneler li-ecliş-şehâde mahfil-i kazâya hâzıran olub fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında ve tâ‘yin ve şart eyleyüb fevt olduğumda sülüs-ü mâlımdan bin akçe ihrâc ve senede vech-i muharrer üzre istirbâh ve hâsıl olan galle-yi kâr alınub eyyâm-ı sayfda ve leyâli-i Ramazânda câmi’-i mezbûra hâzır olan cema‘ât-i müslimîn ve amme-i mü’minîn şürb ideler deyü vasîyet olmağın ve şart eyleyüb musırren vefât eyleyüb ve sülüs-ü mâlı dahi vâfî ve müsâ‘iddir bu husûsa şâhidler şehâdet dahi ideriz deyü herbiri edâ-ı şehâdet-i şer‘îyye itdiklerde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî evâhir-i fî Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc bin Ali | Mehmed bin Hâcı Ömer | Hüseyin Çelebi bin Ali | Mahmûd Çelebi bin Hâcı Mehmed | Ramazân bin Ali | ve gayrihüm

S.76. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Lâla Paşa mahalesinde sâkin iken vefât iden el-Hâc Muslu bin Yûsuf'un verâseti zevce-i metrûkesi Ümmühâni bint-i Ali nâm hâtûna ve sulbîye kızı İsmihân nâm sagîreye ve li-eb er karındaşı Osman Dede nâm kimesnelere münhasıra olduğu müteayyin ve sagîre-i merkûmeye merkûm Osman Dede kıbeli'ş-şer'îden mensûbe-i vasîsi olduğu müteayyin oldukdan sonra merkûm Osman Dede kendi tarafından asâlete ve sagîre-i mezbûre tarafında vesâyete mahfil-i kazâda işbu sâhibetü'l-kitâb merkûme Ümmühâni mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müdedî-i müteveffâ-yı muhallefâtından olub mahalle-i mezbûrede vâki'inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd olub büyût-ı müteaddideyi müştemil mülk-i menzillerin Temürci Mustafa mülkü ile tarafeyni tarîk-i âma müntehî olub bir bâb tahtânî kiremid örtülü beyti ve muttasıl harâbe kiremid örtülü çardâkı ve bir bâb tahtânî toprak örtülü odayı ve kenîfi ve taraf-ı şarkîyesinde eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi hâvî havluyu maru'z-zikr kiremid örtülü harâbe çardâka muttasıl olan sa'y cidârının köşesinden muhâzîsinde olan sokak cidârına varınca mezbûre Ümmühâni ifrâz eyleyüb bi'l-kâne vaz'-ı yedi ider suâl olunub (?) kusf-ı izâle olunmak matlûbumdur gıbbe's-suâl mezbûre Ümmühâni cevâbında fi'l-hakika menzil-i mahdûd-ı mezkûr zikr olunan muhallefâtıyla zevcem müteveffâ-yı mezbûrun mülkü iken hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl ve sıhhâtinde târih-i kitâbdan bir ay mukaddem ve vâsiyyeti üzre mülkünden ifrâz ve nasb-ı alâmet ile mümtâz eyleyüb fızza-ı râic-i fi'l-vakt bin akçeye bâkî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve teslîm ve ben dahi müşterâ tesellüm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr zimmetinde olan beş bin akçe deynine

S.77. B.1.

takâsss eyledi mülk-i müşterâmdır deyücek akîbü'l-inkâr ve kıbeli'l-istişhâd-ı udûl-u mü'minînden es-Seyyid Mahmûd Çelebi bin es-Seyyid Hüseyin Tayı ve el-Hâc Mehmed bin Ali nâm kimesneler makam-ı kazâya li-ecli's-şehâde hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mustafa hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl ve sıhhâtinde târih-i kitâbdan bir ay mukaddem büyût-u müteaddideyi

müştemil menzilinde anikân zikr olunan mahdûd-u mezkûr-ı zikr olunan mülhâkatıyla ifrâz ve nasb-ı alâmet ile mümtâz eyleyüb mezbûre Ümmahani'ye yevm-i bin akçeye bey'-i bât-ı sahîhi şer'i ile bey' ve tesellüm ol dahi iştirâ' ve tesellüm eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru zimmetinde mezbûre Ümmühâniye ol dahi beş bin akçe deynine takâss eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-ı şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olub mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrira fî evâhir-i Saferü'l-muzaffer li-sene sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Mezbûrûn

S.77. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Yarhasanlar mahallesinden Ali bin el-Hâc Velî nâm kimesne makam-ı şer'-i şerîf-i vâcibü't-teşrîfde hâmil-i hînde'l-kitâb Pir gaib ibn el-Hâc Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûre zeylinde Karaca Ahmed Sultân vakfı dahlinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cirân hudûdu ma'lûm tahmînan on beş dönüm mikdârı tarlayı târih-i kitâbdan otuz gün mukaddem işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan el-Hâc Rıdvân ibn Abdullâh nâm kimesneden otuz üç aded riyal-i gurûşa taraf-ı şimâlînde vâki' tahmînan beş ve altı adam handek yeriyle sipâhî ma'rîfetiyle hakk-ı tasarrufunu tefvîz ve kabûl eylemişidim hâlâ beş ve altı adam mikdârı handek yeri ki tul-ı şark tarafında vâki' Karaağaçdan garb tarafında vâki'ü'l-hadd emruduna varınca dokuz dönüm tarla uzunluğuncadır hesâb-ı dönüm bir buçuk dönüm olur fuzûlî zabt ve tasarruf yeridir suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Pirgaib cevâbında benim mezbûr Ali'nin tarlası kurbunda elli dönüm mikdârı tarlam olub mezkûrun edâ eylediği beş ve altı adam mikdârı handek yeriyle bile on seneden berü taht-ı zabt ve tasarrufumda olub sâbıka mutasarrıf olan merkûm el-Hâc Rıdvân dahi izn-i sâhib-i arzıyla zabt ve tasarruf iderim zikr olunan altı adam mikdârı handek yeriki uzunluğu taraf-ı şarkîsinde vâki' Karaağaçdan taraf-ı garbîsinde vâki'ü'l-hadd emruduna varınca dokuz dönüm tarla uzunluğuncadır dönüm hesâbınca bir buçuk dönüm olur ile'l-ân zabt ve tasarrufumdadır âherin kat'en tasarrufu olmayub on senedir benim taht-ı zabt ve tasarrufumdadır deyücek gıbbü'l-istintâk ve âkibü'l-inkâr-ı udûldan Hüseyin bin Abdullâh ve Mustafa bin Hasan nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i

şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ mezbûr Pirgaib zikr olunan beş ve altı adam mikdârı handek yeriki müddeî-i aleyh mezbûr Pirgaibin mutasarrıf olduğu elli dönüm tarladan olub on seneden berü mezbûr Pirgaib izn-i sâhib-i arzla mutasarrıf-ı sâbık merkûm el-Hâc Rıdvân muvâcehesinde zabt ve tasarruf eyledi ve ila hâze’l-ân taht-ı zabt ve tasarrufunda olub mezbûr Ali’nin mutasarrıf olduğu on beş dönüm tarlayı mutasarrıf-ı sâbık mezbûr kat‘en alâka ve zabt ve tasarruf eylemamişdir biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘îyye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl-ü şehâdetleri makbûl olmağın mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb olundu fi 5 fi Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Arzî	Elhâc Muslu	Resmî Çelebi	El-Hâc İbrâhim
bin Budak	bin Mustafa	el-kâtib	bin Hâcı Mehmed
El-Hâc	İbrâhim Beşe	Bayrâm bin	ve gayrîhüm
Mahmûd Nasuh	ibn Ebi Bekir	Hüseyin	

S.77. B.3.

Medine-i Mağnisa muzafâtından Palamud nâhiyesine tâbi‘ Eynel nâm karye sâkinlerinden Ahmed bin Mustafa meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde karye-i mezbûreden Cebeci nâmında Abdü’nnebi ibn el-Hâc Hüseyin mahzârında takrîr-i da‘vâ idüb mezbûr Cebeci târih-i kitâbdan üç gün mukaddem ba‘de’l-asr karye-i mezbûrede İbrahim Ağa nâm kimesnenin odasında hilâf-ı şer-i şerîf benim anâma cimâ‘ lafzıyla şetm idüb ben dahi niçün bî-vech şetm idersin deyü dâ‘vet-i şer‘ eylediğimde merkûm Cebeci kara sablı bıçağla benim sol kolumun dirseği üzerine urub mecrûh eyledi suâl olunub icrâ-yı şer‘ olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l-inkâr müddeî-i mezbûr Ahmed’den sıdk-ı makâline beynine taleb olundukda udûl-u müslimînden Arslan ibn-i Mehmed ve Hızır bin İbrahim nâm kimesneler fi’l-vâki‘ mezbûr Cebeci Abdü’nnebi târih-i kitâbdan üç gün mukaddem ba‘de’l-asr karye-i mezbûrede İbrahim Ağa’nın odasında hilâf-ı şer-i şerîf anasına cimâ‘ lafzıyla şetm olub ol dahi neiçün şetm idersin deyü da‘vet-i şer‘ itdikde mezbûr Cebeci kara sablı bıçağla mezbûr Ahmed’in sol kolunun dirseği üzerine urub mecrûh eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer’îyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl-ü şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mâ-

hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebi‘ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mufâhharü'l-kuzâtü'l-islâm	Seyyidü's-sadat	Pîrî Beşe ibn
Es-Seyyid Mehmed Efendi	ibn Seyyid Hamza Efendi	Mustafa er-râcil

El-Hâc Mahmûd bin Nasûh	Kadri ibn Hasan	Hasan ibn el-Hâc Mustafa

ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.78. B.1.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Dere mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Ramazân bin Mustafa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Mahiye bint-i Mustafa nâm hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mustafa ve sulbîye kızı Fâtıma nâm sagîreye münhasıran olduğu mütebeyyin ve sagîran-ı merkûmanın tesvîye-i umûrlarıçün kıbeli'ş-şer‘den merkûme Mahiye mensûbe-i vasîleri olub müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtına vâzi‘âtîü'l-yed idüğü müteayyin oldukdan sonra iş bu bâisü'l-kitâb Ahmed bin Üstâd Ali meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde merkûme Mahiye mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan iki ay mukaddem mülk-i bahtım olub mahalle-i merkûmede vâki‘ lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd bir bâb mâzû değirmeni ile bir re's sarı tüyli erkek katırımı müteveffâ-yı mezbûr Armağana safka-i vahde ile fızza-ı râic-i fi'l-vakt on bin akçeye bey‘-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve kabûl ve tesellüm eyledüğünden sonra meblağ-ı marrü'n-naktin beş bin akçesine hâl-i hayâtında ahz ve kabz eyleyüb beş bin mezkûrü'n-nakt akçe hakkım zimmetinde bâkî kalmağın muhallefâtından alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akibü'l-inkâr müddeî-i mezbûr Ahmed'den müddeâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Hasan Beşe bin el-Hâc Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki‘ müddeî-i mezbûr Ahmed müteveffâ-yı mezbûr Armağan'a târih-i kitâbdan iki ay mukaddem bizim huzûrumuzda mülk-i bahtı olub mahalle-i merkûmede vâki‘ lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd bir bâb mâzû değirmeni ile bir re's sarı tüyli erkek katırı safka-i vahde ile fızza-i râic-i fi'l-vakt on bin akçeye bey‘-i bât-ı sahîhi-i şer‘i ile bey‘ ve teslîm ol

dahi iştirâ‘ ve kabûl ve tesellüm eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü herbiri edâ-ı şehâdet-i şer‘îyye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl-ü şehâdetleri hîn-i kabûle husûl oldukdan sonra müddeî-i mezbûr Ahmed’e meblağ-ı marrü’n-nakt beşbin akçeyi ahd ve istifâ ve taraf-ı şer‘îyyeden ber vechle müteveffâ-yı merkûmun zimmetini ibrâ eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ vefki’l-mes‘ûl half-i billahi’l-âlîyyü’l-a‘lâ idicek mâ-hüve’l-vâki‘ bi’ttaleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ba‘de’l-elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hüseyin bin Torbalı Hamza bin Halil El-Hâc Rıdvân bin Abdullâh Hüseyin Beşe bin Mustafa Mehmed Beşe ve gayrihüm bin Ali Balı mine’l-huzzâr

S.78. B.2.

Mutâkü’l-tâkü’l-ilâhî olan dergâh-ı ma‘delet-i penâh-ı padişâhî yeniçerileri odalarından elli yedinci ağa böliği odası başısı iftihârü’l-eşbâh Ya‘kub Beşe tarafından meblağ-ı âtîü’z-zikrin da‘vâya vekîl olub vekâlet bimâ-hüve tarîkü’s-sübût şer‘an sâbite olan Abdü’sselâm meclis-i şer‘-i kadîm-i lâzımü’t-terkîmde sâbıka Eskihisâr kadîsı olan Kâbil Efendi ibn Abdü’sselâm muvâcehesinde bi’l-vekâle takrîr-i da‘vâ idüb müvekkîlem mümâ-i leyh Ya‘kub Beşe’nin merkûm Kâbil Efendi zimmetinde hüccet-i karz-ı şer‘îyyeden altmış beş aded riyal-i gurûşu olub sâbıka otuz aded riyal-i gurûşunu edâ ve teslîm idüb hâlâ otuz beş aded riyal-i gurûş zimmetinden bâkî kalmışdır vekâletim hasebiyle taleb iderim suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkûm Kâbil Efendi cevâbında fi’l-vâki‘ vekîl-i mezbûr Abdü’sselâm’ın müvekkîli mümâ-ileyh Yakub Beşe’ye benim hüccet-i karz-ı şer‘îyyeden altmış beş aded riyal-i gurûş deynim olub sâbıka otuz gurûşunu kendiye edâ ve teslîm idüb elân zimmetimde otuz beş aded riyal-i gurûşu vardır deyü bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf etmeğin bu vesikâ li-ecli’t-temessük ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-hams fi Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

İvâz Çelebi bin Abdullâh Hasan bin Hüseyin bin Ahmed Mahmûd Beğ Turmuş İbrâhim bin EbiBekir Ali Beğ bin el-Mübâşir El-Hâc Hasan Beğ ve gayrîhüm

S.78. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa mahallâtından Dere mahallesinde bundan akdem vefât iden Armağan bin Mustafa nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlu Mustafa ile sulbîye sagîre kızı Fâtıma'nın tesvîye-i umûrlarına bir vasî nasbı lâzım ve mühim olmağın sagîran-ı merkûmanın vâlideleri olan işbu hafzatü'l-kitâb Mahiye bint-i Mustafa nâm hâtûn her vechle hıdmet-i vesâyete kâdire olmağla sagîran-ı merkûmana kıbeli'ş-şer'den vasî nasb ve tâ'yin olundukda ol dahi vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müteahhide oldukdan sonra hinde'l-vesikâ li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlîbeye ve men' ve i'tâ olduki vakt-i hâcetde ibrâz idüb ihticâc idine tahrîren fi'l-yevmi's-sânî' fi şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Turdu	Hamza bin Halil	El-Hâc Rıdvân bin Abdullâh	Cafer bin Mustafa

Muhzır İbrâhim
bin Ebi Bekir
ve gayrîhüm

S.79. B.1.

Beldetü'l-muvahhidîn medine-i Mağnisa'da Dere mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Armağan ibn Mustafa nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi iş bu hafizatü'r-rakîm Mahiye bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve tâ'bir-i ani'l-merâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûr Armağan'ın benden mütevellid olub hâlâ hücr ve terbiyemde olan sulbî sagîr oğlu Mustafa ile sulbîye kızı Fâtıma nâm sagîrenin nafaka ve kisvelerinde kemâl-i aczim vardır bâbâlarından intikâl iden mâl-ı mevrûselerinden mikdâr-ı kifâye hasr birine nafaka ve kisve bâhâ farz ve takrîr olunması matlûbumdur didikde sagîre-i mezbûre Fâtıma'ya târih-i kitâbdan beher yevmî üçer akçe ve sagîr-i mezbûr Mustafa'ya beher yevm ikişer akçe nafaka ve kisve bâhâ farz ve takdîr olunub istidâne ve sarfa ve ledü'z-zuhûr sagîran-ı mezbûranın mâl-ı mevrûslarına müracaâta merkûme Mahiye hâtûna izn-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Sâbıkûn

S.79. B.2.

Bundan esbâk Mağnisa'da Cukadarlık hıdmetinde iken müteveffâ olan Sinân Beşe'nin mu'tâkı ve mevlâsı olduğu sâbit ve zâhir olan İstanbullu ümdetü'l-eâzz ve'l-ekârim Kepeci Ali Ağa ibn Abdü'd-dâim kablinden muhallefât-ı câyü'z-zikri ahz ve kabz ve kendiye irsâl ve isâle ve zımnında mütevakkıf olan umûra vekîl olub Ahmed Beşe bin Süleymân ve Ebû Bekir ibn Hasan nâm kimesneler şehâdetleri vekâleti sâbite olan Mehmed Beşe bin Mes'ûd nâm râcil makam-ı şer'-i cemîl'ü'l-bedîd ve celilü'l-kadr de hâlâ vâlî-i livâ-i Saruhan emîrü'l-ümerâ kebîrü'l-küberâ es-Seyyid Ahmed Paşa hazretleri huzûrunda iş bu bâdiü'l-kitâb müezzin el-Hâc Abdülkerim Çelebi bin Mustafa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î idüb müteveffâ-yı mezbûr Sinân Beşe bundan akdem mâriz olub sâhib-i ferraş oldukda izn-i şer' ile ve odası yoldaşı Ahmed Beşe nâm râcil ma'rîfetiyle mâlik olub yanında mevcûd olan emvâl ve erzâkını cemi'an mezbûr el-Hâc Abdülkerim Çelebi'ye emânet-i vaz' idüb defterinin ifrâzıyla mezbûr Ahmed Beşe'ye teslîm ve hıfz içün huzûr-u müslimînde vaz' eyledükden sonra onbeşinci günde fevt olub muhallefât-ı mezbûre mevlâsı ve mu'tâkı olan müvekkîlem müşârün-ileyh Kepeci Ali Ağa'ya gayr-i vârisi olmamağla intikâl ve husûmet-i sebebiyye-i hüccetinden a'lâ mâ-farzü'l-yedü'l-mevlâ-i müte'âlî irtihâl eylemişidi hâlâ mezbûr Ahmed Beşe'nin yedinde mevcûd olan defteri ahd idüb nazar olundukda bir üsküfi ile yeniçeri keçesini ve bir mor divân dolaması ve bir nebâti bogasi kaftan ve bir maî Londra mellute ve bir simîn bıçak ve bir hançer ve kırk beş Mağnisa alacası ve altı nebâti bogasi ve üç beledi yasdık ve iki beledi döşek ve üç alaca boğça ve iki münakkâş makrama ve bir abdest makramasına bağlanmış Bektâşî kavûk ve bir kırmızı bogasi çıntiyun ve iki müsta'mel dülbend ve iki ve biri kırmızı ve biri münakkâş çuka ve bir çakşırı ve bir kırmızı kuşak ve buçuk vukıyye penbe ipliği ve bir sâde rahtıyla eğer ve bir sâde kılıç ve bir balta ve yüz otuz sekiz buçuk nakd kendi kıymetiyle memhûr kiseli riyal-i gurûş ve bir kağıd ile dört yüz altmış nakd akçe ve âherin mülkü olub kendiye emânet ve birle bir simîn yaldızlı raht ve üç yüz akçe mukabelesinde âherin mülkü olub kendiye emânet ve birle simîn on dört bafteli bir kuşak mestûr ve meşrûh olmağla zikr olunan eşyâyı emîn-i mezbûr el-Hâc Abdülkerim Çelebi'ye gönderüb zikr olunan defter

ile mutâbık olundukda huzûr-u müslimînde ayni ile teslîm eylediği eşyâ-ı mezkûre mevcûd olunub hâzır olan müslümanlardan dahi istifsâr olundukdan sonra zikr olunan eşyâyı emîn olan mezkûr el-Hâc Abdülkerim Çelebi yedinden temâmen ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ-i âm ve kat‘ün-nizâ‘le ibrâ ve iskât eyledim min ba‘d defter-i mezbûrda dâhîl olan eşyâdan merkûm el-Hâc Abdülkerim zabtında bir şey bâkî kalmamışdır didikde vekîl-i mezbûr Mehmed Beşe’nin minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrâr ve i‘tirâfın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm el-Hâc Abdülkerim Çelebi bi’l-vâcibe kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî-evâhir-i Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Mütesellim Ali Ağa bin Abdülmennân

Umdetü’l-eşbâh Ahmed Ağa bin Kârâmanî Mehmed Efendi

Fahr-i erbâb-ı kalem Resmi Çelebi

Zâhrü’l-akrân Hasan Ağa bin Abdülmennân el-mübâşir Mehmed Beşe bin Ali Balı

Üsvetü’l-eşbâh Mehmed Ağa bin Yahya

Ömer Beşe bin Velî

Mufâhharü’l-kuzât Abdülvahhâb Efendi bin Mehmed Efendi

ve gayrîhüm

S.79. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Saz mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin el-Hâc Velî’nin zevce-i metrûkesi ve sulbî sagîr Mehmed’in kıbeli’ş-şer‘den mensûbe-i vasîsi olan Kerîme bint-i Mehmed nâm hâtûn makam-ı kazâda sagîr-i mezbûrun ammisi iş bu rafîü’r-rakîm Mahmûd bin el-Hâc Velî mahzârında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mahmûd vasîsi ve vâlidesi olduğum sagîr-i mezbûrun tasarrufu bî-hasbü’l-kanûn babasından kendüye intikâl iden tarlasından dört dönüm penbe nadâsına bostan ve susam zer‘ eyleyüb hâsıl olan mahsûlünden târih-i kitâba gelince merkûm Mahmûd’un zimmetinde üç yüzelli akçe bâkî olduğunu ziraât ve verâsete vukûfu olan müslimîn hesâb eylediklerinde ben dahi meblağ-ı mezbûru sagîr-i merkûm içün vesâyetim hasebiyle ahz ve kabz eyledim husûs-u mezkûre müteallik da‘vâm kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî 13 Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Hacı Hüseyin	Ramazân bin Muharrem	El-Hâc Mehmed bin Yûnus	Mustafa bin Hasan	Yûsuf bin Mehmed

ve gayrîhüm

S.80. B.1.

Mahmiyye-i Mağnisa'da Zeytüncek mahallesinde sâkin iken sâbıka fevt olan Habib'in verâseti sulbî oğulları Karlı ve İslâm nâm kimesnelere münhasıran olub kıbeli'l-kaseme mezbûr Karlı dahi fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi Selîme bint-i Velî ve sulbî oğlu Mustafa nâm sagîre münhasıran olub kezâlik kıbeli'l-kaseme Mustafa dahi fevt olub anın verâseti vâlidesi mezbûre Selîme ile li-üm karındaşları Osman ve Velî ve Fâtıma ve Aişe ve li-ebeveyn ammisi mezbûr İslâm münhasıran olduğu şer'an zâhir ve müteayyin ve tashîh mes'elesi yüz doksan iki sehîmden olmağla sihâm-ı mezbûreden yiğirmi altı sehîmi mezbûre Selîme'nin hissesine ve yedişer sehîmi merkûmûn Osman ve Velî ve Fatma ve Aişe hisselerine ve yüz otuz sekiz sehîmi mezbûr İslâm'ın hissesine isâbet eyledüğü mütebeyyin oldukdan sonra merkûm Osman kendi tarafından asâlete vâlidesi mezbûre Selîme tarafından bî-ma-hüve nehcü's-sübût vekâlete ve merkûm Velî kezâlik kendi tarafından asâlete ve merkûme Fâtıma tarafından bi-ma-hüve nehcü'l-mû'teber vekâlete ve mezbûre Aişe tarafından kezâlik zevci Mehmed bin Yûnus nâm kimesne vekâlete husûs-ı câyü'z-zikri da'vâya herbiri asâlete ve vekâlete meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb merkûme İslâm'ın sulbî kebîr oğlu ve hasren verâseti İvâz muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Habib fevt oldukda Zeytüncek mahallesinde lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd yedi bin beşyüz akçe kıymetli mülk bir menzilini ve Boz nâm karye zeylinde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd ve bir buçuk dönüm bin akçe kıymetli bir kıt'a bâğını ve bir çift kara sığır öküzünü ve esâs beytini terk eyleyüb anfen zikr olunduğu üzre mûrisemiz merkûm Mustafa sagîr oğlu ile merkûm İslâm velîsi ve kıbeli'ş-şer'den mensûb vasîsi olmağla ahz ve kabz eylemağın hâlâ asâlete ve vekâlete taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr İvâz cevâbında fi'l-hakika mezbûrunun mûrisi merkûm Mustafa'nın babam merkûm İslâm velîsi ve vasîsi olmağla vech-i muharrer üzre intikâl eyleyen emvâlini zabt ve mâlından yevmi beşer akçe nafaka takdîr itdirüb mâl-ı mevrûsundan menkûlâtını emr-i kadî ile infâk ve iksâ

eyleyüb sagîr-i merkûm fevt olduğunda mezbûrun da‘vâ ve taleb eylediklerinde bâbâm sagîr-i merkûmun mâl-ı müntakilini be-emr-i te‘âlâ harc ve sarf eyledim deyücek beyinlerimizde münaza‘ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı‘a olub müslimûn-u muslihûn vusatatıyla mezbûrun dahi sulh-ı mezkûr-ı mürekkeb ile altı aded nakd riyal-i gurûş üzerine inşâ-ı akd-ı sulh eylediklerinde mezbûrun dahi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan mârü’l-vasf-ı mürekkeb ile meblağ-ı mezbûr ni‘met-i meclis-i sulhda mezbûrun dahi kabûl ve kabz eyleyüb husûs-u mezkûrdan zimmetini ibrâ ve iskât eyleyüb yiğirmi seneden mütecâviz bâbâm menzil-i mahdûd ile bağ-ı mezkûru muvâcehelerinde zabt ve rabt eyledi deyücek gıbbü’l-inkâr min el-udûl Derviş Ahmed bin Ali ve Mehmed ibn Muhammed nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ merkûm İslâm mezbûrunun mûrisi olan merkûm Mustafa’nın vech-i muharrer üzre velîsi ve vasîsi olmak ile mâl-ı menkûlâtını zabt üzre ikimiz fevt oldukda mezbûrlar taleb eyledüklerinde mezbûr İslâm dahi sagîr-i merkûmun be-emr-i te‘âlâ harc ve sarf eyledim ve bu beyinlerine münaza‘ât-ı kesîre vâki‘ olundukda müslimûn-u muslihûn tavasıtıyla biz minvâl-i muharrer üzre ve akd-i sulh eylediklerinde mezbûrun dahi bir minvâl-i meşrûh ve kabûl ve bedel-i sulh olan mürekkeb mezbûrü’n-nakd ile meblağ-ı mezkûr-u merkûm İslâm’ın yedinden ahz ve kabz eyleyüb her biri husûs-u mezkûre müteallik da‘vâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyleyüb yiğirmi seneden mütecâviz menzil-i mezkûr ile bâğ-ı mahdûdu muvâcehelerinde zabt eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘îyye eylediklerinde gıbbe-riâyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mübeyyin-i sulhda müvekkîle-i mezbûre Aişe’ye münhasıran olub sulh dahi sagîreye tâbi‘ olmağın vasîsi içün merkûm İslâm’ın kabz eylediği menzil-i merkûm ile bâğ-ı merkûmdan ikiyüz elli akçenin redd ve teslîmi içün tenbîh birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî evâil-i Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Hasan

Mehmed Beğ bin El-Hâc Hasan

El-Hâc İbrahim bin İbrâhim El-Hâc Mehmed bin Hüseyin

İlyâs Beğ bin Hasan

El-Hâc Mehmed bin Ahmed

ve gayrîhüm

S.80. B.2.

Bin altmış senesinde vâki‘ Ağustos ibtidâsından sene-i Ağustos ibtidâsına varınca Saruhan memlaha-ı Nazilli olan hâmil-i hâze’l-kitâb Mahmûd Beğ bin Mehmed makam-ı şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde memlaha-ı mezbûreye tâbi‘ Turgudlu divânı emîni Hamza Beğ el-Hâc Ahmed muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hamza Beğ ben livâ-ı mezbûre memlahası nâzırı olduğum zamândan memlaha-ı mezbûreye tâbi‘ Turgudlu divânını sene temâmına değin beher ölçeği on bin akçeye olmak üzre cem‘an dört bin ölçek tuz virmek şartıyla cem‘an beşyüz aded riyal-i gurûşa derûhde idüb sipâriş eylediğimden sonra mezbûr Hamza Beğ’e iki bin ölçek tuz teslîm eyleyüb ol dahi tesellüm zimmetini kabûl eyledikden sonra altı aydan berü divân-ı mezbûru zabt ve tesellüm eylediğim tuzu bey‘ eylemişdir hâlâ zikr olunan iki bin ölçek tuz ki semeni olan iki yüz elli aded riyal-i gurûşu mezbûrdan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Hamza Beğ cevâbında fi’l-vâki‘ mezbûr Mahmûd Beğ livâ-ı mezbûr memlahası nâzırı olduğu zamanda memlaha-ı mezbûreye tâbi‘ Turgudlu divânı sene-i mezbûre temâmına değin beher ölçeği on buçuk akçeye olmak üzre cem‘an dört bin ölçek tuzu virmek şartıyla cem‘an beş yüz aded riyalî (tahrib olunmuş) mahcûb eyleyüb vech-i muharrer üzre iki bin ölçek tuzunu ahz ve kabz eyledikden sonra divân-ı mezburu (tahrib olunmuş) zabt eyleyüb mezkûrun yedine ikibin ölçek tuzu iştirâ‘ eyledim (tahrib olunmuş) eylemeğin (tahrib olunmuş) sene 1061

Şuhûdü’l-hâl:

(Tahrib olunmuş)

ve gayrîhüm

S.81. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa’da Bektâş mahallesi sâkinelerinden Mihribân bint-i Bayrâm nâm hâtûn meclis-i şer‘-i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm ve tâ‘bir-i ani’l-merâm idüb ben mahalle-i mezbûre sükkânından Muharrem bin Abdullâh nâm kimesnenin zevcesi ve menkûhası olub bir seneden beri mezbûr Muharrem gaib olub bana nafaka ve kisve makûlesinden bir hisse komayub nafaka ve kisveye kemâl-i ihtiyâcım vardır kıbleli’ş-şer’den nafaka ve kisve tâ‘yin olunmak taleb iderim didikde mezkûre Mihribân merkûm Muharrem’in zevcesi ve menkûhası olduğu sikât-ı ihtiyâr ile zâhir olub merkûm Muharrem nafaka ve kisve makûlesinden bir habbe komaduğuna bâ‘de’l-istihlâf yemîn-

i billâhi'l-te'âlâ eyledikden sonra mezbûre Mihribân hâtûna nafaka ve kisve ve sâir havâic-i zarûrîyyesiçün beher yevm dörder akçe nafaka takdîr olunub bâ'de istidâdeye ve vakt-ı zaferde gaib-i mezbûr Muharrem rücûa merkûme Mihribân'a kıbeli'ş-şer'den virilüb mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 14 fî Rebi'ü'l-evvel sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Abdulkerim bin Mustafa ser-müezzinan
Elhâc Mahmûd bin Nasûh an mahalle-i Yarhasanlar
Mehmed bin Nûrullâh
Ahmed Çelebi bin El-Hâc Mahmûd
ve gayrîhüm

S.81. B.2.

Medine-i Mağnisa'da vâki' merhûm el-Hâc İvâz Paşa evkâfı nâzırı olan kaim makam nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Mahmûd Efendi ibn es-Seyyid Hüseyin Efendi tarafından vekîl olduğu şer'an zâhir ve bâhir olan umdetü's-sâdât es-Seyyid Hasan Efendi ibn es-Seyyid Sefer makam-ı kazâ ve mahall-i fasl ve imzâda işbu hâmilü'l-kitâb el-Hâc Ömer bin Ahmed muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb evkâf-ı mezbûreden olub medine-i mezbûrede vâki' Attar(e)ce çarşusunda mübeyyin-i beyyinü'l-sıgâr ve'l-kibâr Karaköy hamâmı dimekle ma'rûf olmağla tahrîr ve vasfdan müstağni bir bâb ferd hammâm sâbıka merkûm el-Hâc Ömer üzerinde olub senesi temâm olmağla hâlâ sene-i cedîd içün âhere ve merkûm el-Hâc Ömer'e icâr olunmak sûretinde hammâm-ı mezbûr beyyinü't-tullâb ve'r-regâb suk-ı Sultâniyede nidâ ve müzâyede olunub meblağ-ı âtîü'l-vaz'da merkûm el-Hâc Ömer üzerinde karâr idüb ziyâde ile âherden taleb ve ragıbını zâhir olmamağın nâzır-ı müşârün-ileyh tarafından benim vekâletim olmak hasebiyle işbu şehr-i Rebi'ü'l-evvelin sekizinci gününde vâki' Mart ibtidâsından sene-i ayıne-i Martı ibtidâsına varınca hammâm-ı merkûm-ı mersûm el-Hâc Ömer'e yiğirmi iki bin akçeye icâr ve teslîm ol dahi isticâr ve tesellüm ve kabûl eyledi didikde vekîl-i mümâ-i leyhin ikrâr-ı meşrûhasını merkûm el-Hâc Ömer vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî yevmi's-sâbî'-i aşer fî şehr-i evvel-i rebi' sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Hasan Beğ bin Mahmûd eş-şehir Boğuçacı Hasan
El-Hâc Mehmed bin Hasan
Ebû Bekir Hoca bin El-Hâc Ali

El-Hâc İbrâhim bin Mustafa | Mehmed Çelebi bin Mustafa | Es-Seyyid Mahmûd Çelebi bin Es-Seyyid Hüseyin Çelebi

Es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Abdûrrahmân

Mehmed bin El-Hâc Ömer | Ömer Beşe bin Velî | Mehmed Beşe bin Ali Balı ve gayrîhüm

S.81. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa hümâhu'llâh-ı te'âlâ ani'l-bâsâde Ebe Mescid nukûd-u mevkûfesine bi'l-fiil mütevelli olan Mehmed Halîfe bin Ahmed makam-ı şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûreden olub sâbıka fevt olan Muhyiddin bin Velî'nin sulbîye kızı Hânım tarafından husûs-ı âtîü'z-zikri nizâ'a vekîl olub zât-ı müvekkîlemi ma'rîfet-i şer'îyye ile arifân olan Himmet bin İsâ ve Mustafa bin Mehmed şehâdetleri ile vekâlete sâbite olan Habib bin Hüseyin nâm kimesne mahzârında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târih-i kitâbdan on sene mukaddem vakf-ı mezbûra mütevelli olan el-Hâc Nûrullâh târih-i mezbûrda vekîl-i mezbûrun müvekkilesinin mûrisi müteveffâ-yı mezbûre mâl-ı vakfından yiğirmi esedî gurûşu ikrâz ve teslîm ol dahi istikrâz ve tesellüm idüb on sene mürûr itdikden sonra be-her sene Muharremü'l-hârâmında ben dahi tevliyetim hasebiyle mâl-ı vakıfdan on dört aded esedî gurûş ikrâz ve teslîm eyledim hâlâ mütevelli-i sâbık ile benim virdüğüm cem'an otuz dört esedi gurûşu oldu müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve talebü'l-beyyine minel-udûl Receb bin Nasûh ve Ebû Bekir bin İsâ nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı merkûm Muhyiddin zimmetinde mâl-ı vakıfdan mütevelli-i sâbık el-Hâc Nurullâh târih-i mezbûrdan yiğirmi aded esedî gurûşu ikrâz ve tesellüm idüb hâlâ mütevelli olan müddeî-i mezkûr Mehmed Halîfe dahi on dört aded esedî gurûşu ikrâz ve tesellüm eyledikden sonra ol dahi meblağın mezbûrunu istikrâz ve tesellüm eylemeğin cem'an otuz dört aded esedî gurûşu vardır biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe riâyete merâsim olunub şehâdetleri hîn-ı kabûlde vak'a olmağın mütevelli-i mezbûr Mehmed

Halîfe'ye zikr olunan otuz dört aded esedî gurûşdan cüz'î ve küllî ahz ve kabz veyahûd üzerine devr ve havâle ve tarafı şer'îyyeden bir tarîkle zimmetini ibrâ ve iskât eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ-vefki'l-mes'ûl half-i billâhi'l-te'âlâ etmeğin mûcebine hükm-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fi yevmi'r-râbi' aşer fi şehr-i evvel-i rebi' sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

(Tahrîb olunmuş) İbrâhim Çelebi (Tahrîb olunmuş) Mehmed bin El-Hâc Osman

El-Hâc Abdül-kerîm Çelebi bin Mustafa Yûsuf bin (Tahrîb olunmuş) ve gayrîhüm

S.82. B.1.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Hâki Baba mahallesi sâkinelerinden Şehribân bint-i Mehmed meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde zevci mutallâka-ı sâhib-i haze'r-rakîm Osman Dede bin Yûsuf mahzârında bî-tavihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on üç sene mukaddem ben mezbûrun zevce-i menkûhası iken beni ta'cîz eylemekle mekrihet-i merkûm Osman Dede'nin zimmetinde olan yedi bin akçe mehr-i müeccelimden vesâir zevciyete müteallik olan da'vâ ve talebden zimmetini ibrâ eylemişdim hâlâ vech-i muharrer üzre da'vâ ve taleb eyledüğümde merkûm Osman Dede dahi bi't-tâv'ü's-sâf ibrâ ve iskât eyledi deyü cevâb virmekle beynimizde münâzaât-ı kesîre ve muhasemât-ı şedîde vâki'a olmuşidi el-hâletü hâzihi beynimize müslîmûn-u muslihûn tavassutu ile bin beş yüz akçe üzerine ıslâh eylediklerinde ben dahi sulh-u mezbûru kabûl ve yed-i sulh olan meblağ-ı mezbûru meclis-i sulhda mezbûr Osman Dede yedinden bi't-temâm alub kabz idüb zikr olunan husûsa vesâir zevciyete müteallik olan da'vâ ve nizâ'mdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde mukırre-i mezbûre Şehribân hâtûnun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr Osman Dede vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik itdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmîs-i aşer fî Rebi'ü'l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Ali el-muhzır	Kadrî ibn Hasan Ali mahalle-i Hâcı Yahya	Ahmed Çelebi bin el-Hâc Mahmûd	Mustafa Çelebi bin Haydar Efendi	Hâcı Mahmûd bin Nasûh

Ahmed ibn El-Hâc Yûsuf	Karaca Velî bin Ali	Halil bin İbrâhim

ve gayrîhüm

S.82. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa hâsinet-i sükkânihâ âni'n-nühûsetihî ve'l-bâsâde Arabalânı mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Arif bin el-Hâc Mehmed'in sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Ömer ile sulbîye-i sagîre kızları Fâtıma ve Aişe'nin tesvîye-i umûrlarına kıbeli'ş-şer'den bir vasî nasb-ı lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-u merkûmûnun vâlideleri işbu sâhibetü'l-kitâb Selîme bint-i Ebi Bekir nâm hâtûn hizmet-i vesâyete kâdire olub her vechle ehl olmağın sagîrûn-u merkûmûna kıbeli'ş-şer'den vasî nasb ve tâ'yin olundukda ol dahi veyâset-i mezbûrede kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müteahhide oldukdan sonra hinde'l-vesîka li-eclü't-temessük bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlîbeye vaz' ve i'tâ olunduğu vakt-i hâcetde ibrâz idüb ihticâcü'l-yedine tahrîren fî'l-yevmi's-sâbî'-i aşer fi şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ba'del elf

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-müderrisin Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd	Fahrü'l-müderrisîn Mustafa Çelebi bin Haydar Efendi	Kadrî bin Hasan el-muhzır

Ömer bin Velî el-muhzır	ve gayrîhüm

S.82. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa sükkânından halka-ı va'âz ve nasihât ve kem güşte-i râh olanları tarîk-i hakk-ı delâlet ve hidâyet iden eş-Şeyhü'l-ârif İbrahim Efendi hazretlerinin sulbîye-i kerîme-i mükerremeleri Aişe nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtîü'l-

beyâna vekîl olub bîmâ-hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlete sâbite olan mufâhharü'l-müderrisin Hamid-i zâde Mehmed Efendi meclis-i şer'-i şerîfi şâmihü'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i rasihü'l-evtâdda takrîr-i kelâm ve tâ'bir-i âni'l-merâm ve müvekkîlem müşârün-ileyhânın zevci Mustafa eş-Şeyh Mehmed Sâdık'dan mütevellide sagîre Râziye nâm kızı hâlâ hücr ve terettübünde olub nafaka ve kisveye küllî ihtiyacı olmağla sagîre-i mezbûreye babası mezbûre Şeyh Sâdık Efendi üzerine mikdâr-ı kifâye-i nafaka ve kisve-i bâhâ farz ve takdîr olunması matlûbumdur didikde sagîre-i mezbûre Râziye'ye târih-i kitâbdan bâbâsı mümâ-ileyh üzerine beher yevmi üçer akçe nafaka ve kisve bâhâ farz ve takdîr olunub istidâne ve sarfa ve lede'z-zafer şeyh-i mezbûre mürâcaât-ı müvekkîle-i merkûme Aişe hâtûna izn-i birle mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi'-i aşer fi Rebiül-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn Hâcı Mahmûd

Üsvetü'l-müderrisin Abdu'llâh Çelebi bin Mehmed Sânî Efendi

Zübdetü'l-müderrisîn Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi

Umdetü'l-müstesidîn ve gayrîhüm Muharrem Resmî Çelebi

S.82. B.4.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Mescid mahallesinde sâkine iken bundan akdem fevt olan Emîne bint-i Mustafa nâm hâtûnun verâset-i zevce-i metrûkesi Halil bin Ahmed nâm kimesne ile sadrî sagîr oğlu Mehmed ve sadrîye kızı Saliha nâm sagîreye münhasıra olub kıbeli'ş-şer'-i sagîran-ı merkûman dahi fevt olub anların verâsetleri hasren bâbâları merkûm Halil'e münhasıra oldığu zâhir ve müteayyin ve tashîhi meselesi otuz altı sehîmden olmağla sihâm-ı mezbûreden altısı merkûm Mustafa'ya ve otuz sehîmi mezbur Halil'e sâbit eyledüğü mütebeyyin oldukdan sonra merkûm Mustafa meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkirde iş bu bâisü'l-kitâb mezbûr Halil mahzârında üzerine bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrenin merkûm Halil'in zimmetinde olan üç bin akça mehr-i müeccelimden ve sihâm-ı mezbureden altı sehîm (tahrib olunmuş) intikâl eylemeğin muhallefâtından hasbü'ş-şer'iyyem içün (tahrîb olunmuş) mezbûr Halil'in bundan (tahrîb olunmuş) olunub iki bin akçemi ahz ve teslîm idüb (tahrîb olunmuş) olan da'vâdan (tahrîb

olunmuş) ibrâ ve iskât eyledim bâde'l-yevm (tahrîb olunmuş) mezbûrenin (tahrîb olunmuş) ketb olundu tahrîren fi gurre-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

(Tahrîb olunmuş)

S.83. B.1.

Medine-i Mağnisa'da Ebe Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken mukaddemâ fevt olan Muhyiddîn bin Velî'nin verâseti zevce-i metrûkesi Sâime bint-i Mustafa ile sulbî oğlu Velî nâm sagîre ve sulbîye kızı Hânım nâm kebîreye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve bâhir-i mütebeyyin oldukdan sonra sagîr-i merkûm Velî'nin tesvîye-i umûruna kıbeli'ş-şer'den mensûb ve vasî olan Hâcı Mahmûd bin Nasûh makam-ı kazâda merkûme Hânım tarafından husûs-ı âtîü'z-zikr-i husûmete vekîl olub mezbûreyi âlimân Himmet bin İsâ ve Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Habib bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vesâye takrîr-i da'vâ idüb müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hüseyin mülküne ve bir tarafı Abdi mülküne ve bir tarafı Mehmed bin Ahmed mülküne ve taraf-ı râbi' tarîk-i hassa muttasıl ve büyût-ı müteaddideye müştemil mülk-i menzilinden kâbil-i taksîm taraf-ı şarkîsinde vâki' bir bâb toprak örtülü tahtânî evi çardâkıyle vasîsi olduğum sagîr-i mezbûr Velî'ye sâbıka sünnet eyledikde sünnetlik nâmına bâ'det-tahliyetü'r-râîyye hibe ve temlîk idüb yine kendüsü velâyete hîn-i hibede ittihâb ve kabûl idi virüb dâr-ı mezbûr çardâkıyla sagîr-i mezbûrun mülk-i mevhûbu olmuşdur suâl olunub beyyinü'l-verese iktisâmdan men' olunması murâdımdır didikde gıbbe's-suâl Velî'nin mezbûr-u hibe-i mezkûreyi inkâr-ı birle cevâb viricek vasî-i mezbûrdan hibe-i mezbûre içün beyyine taleb olundukda udûldan Ali bin Hüseyin ve Receb bin Nasûh nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr Muhyiddin hudûd-u mezkûrü'l-mahdûd olan mülk-i menzilinin taraf-ı şarkîsinde vâki' taksîm-i kâbil bir bâb toprak örtülü tahtânî evi çardâkıyla sagîr-i mezbûr Velî'yi sâbıka sünnet eyledikde sünnetlik nâmına bâ'de't-tahliyetü'r-râîyye hibe ve temlîk idüb merkûm Velî dahi râzı (?) olub ve ittihâb ve kabûl içün âher velîsi dahi olmamağın yine kendüsü velâyete hîn-i hibede ittihâb ve kabûl idi virüb idi virdi hâlâ dâr-ı mezbûr çardâkıyla sagîr-i merkûmun mülk-i mevhûbudur biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-

kabûl şehâdetleri hîn-ı kabûlüde vâkı‘a olmağın mûcebince hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘-i aşer min şehr-i evvel-i Rebi‘ li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Efendi bin Mehmed Halîfe bin Ebi Bekir bin Yûsuf bin Ramazân Bayrâm bin Yûsuf Ahmed İsâ Mustafa

İbrahim bin El-Hâc Mehmed bin El-Hâc ve gayrîhüm mine’l-hâzırîn Velî Osman

S.83. B.2.

Dârü’l-lâ-nazîr mahmiyye-i Mağnisa’da Bektâş-ı sagîr ve kebîr dimekle şehir mahallerinin zikr-i âtî olan mahallinden hâric-i mevzû‘da sâkin olan ahâlîsinden İmâm es-Seyyid Mehmed Halîfe ibn es-Seyyid Ahmed ve Müezzin Mehmed bin Mustafa ve Yiğitbaşı Mehmed bin Hüseyin ve Mahmûd bin Mustafa ve Osman bin Ebi Bekir ve Mahmûd bin Himmet ve el-Hâc İvâz bin İbrahim ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler vesâirleri meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmihü’l-beyân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü’r-erkânda iş bu kitâb-ı sıhhât-i nisâb yedlerine vusûl ile şeref-yâb olub mahalle-i mezbûrenin kal‘a-yı şehîrde vâki‘ merhûm Nûrullâh Beğ kapusundan Hamza Efendi Câmi-i Şerîfine doğru kıbleden şimâl tarafına giden tarîk-i âmın intihâsı Hamza Efendi Câmi’i kurbu olub semt-i garbîsinde ve câmî’-i mezbûr kurbunda Bıçakcı Üstâd Ahmed menzili köşesinden şarkdan garb tarafına giden tarîk-i âmın intihâsı Çınarlı kuyu cânib-i kıbliyesinde Attar(e)ce Nehri’nin garbında mezbûr Çınarlı kuyu kurbunda vâki‘ şimâlden kıble tarafına giden tarîk-i âmın semt-i garbı ve şarkîsinde merhûm Mehmed Efendi’nin bâğına varıncadır ve garbdan şarka doğru mebnî cidâr kal‘anın taraf-ı şimâlîsinde vâki‘ olan mahallin ahâlîsinden İmâm Fazlullâh Halîfe ibn Ebi Bekir ve Müezzin Hasan bin Fazlullâh ve Yiğitbaşı Ali bin Ca‘fer ve Habib bin Hüseyin ve Mehmed bin Ali ve Yûnus bin Hasan ve Mehmed bin Ahmed ve Abdü’lkerîm bin Hüseyin ve Hasan bin Kasım ve İsmâil bin Hasan ve İbrâhim bin Mustafa nâm kimesneler ve sâirleri muvâcehelerinde herbiri inân-ı semend-i murâd ve merâmlarını bu semennine inhâ idüb bu yüzden sühân-ı saz ve bu şekli kelâm-ı ağâz ile nükte perdâz oldular ki cümlemizin mahallesine ilâ-hâze’l-vakt Bektâş-ı sagîr ve kebîr deyü tesmîye olunub ale-l-ittifak vâki‘ olan tekâlîf-i örfîyye ve şakkâyı mezbûrlar ile maan edâ ide

gelmişidik lâkin mahallemiz ahâlîsi kesîr olub ba‘zı teklîfde bizim tarafımıza gadr olmağla bizim anlara ve onların bize muhâlefetleri hasebiyle daîma beynimizde husûmet ve şikâk ve hurûfet-i nizâ‘ ve nifâk vâkı‘a olmağın hâlâ vâki‘ olan tekâlîf-i şikakı ve örfîyyeyi her birimiz müstakilen edâ eylemek içün hadd-ı mezbûrun dâhiline Bektâş-ı kebir mahallesi denilüb ve hâricine İsâ Balı mahallesi denilüb tarafeyn rızâlarıyle mahallemiz iki mahalle olmak üzre beyinlerimizde akd-i musâfat olunmuşdur binâenaleyh savb-ı şer‘den dahi izn ve ma‘rîfet taleb ideriz deyü her birisi fasl-ı husûmet ve nizâ‘-ı tâlîban ve kat‘-ı şikak ve nifâk-ı râgıban olduklarında hâkim-i mevkî‘ü’l-kitâb tûbâ lehû ve hüsn-i meâb hazretleri dahi ahâlî-i mahallettan mezbûrtânın cevâblarına nazar idüb tarafeynin cemâât-i kesîreleri olduğuna binâen hadd-ı mezbûr dâhiline Bektâş-ı kebîr ve hâricine İsa Balı mahallesi deyü tesmîye olunub vefk-i murâdları üzre her birleri vâki‘ olan tekâliflerini müstakilen edâ eylemek içün tarafeyne tenbîh olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil-i şehr-i evvel-i rebi‘ mine’l-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Çelebi ibn Ali	Mustafa bin Abdi	Resmî Çelebi el-kâtib	El-Hâc İbrahim ibn El-Hâc Mehmed
El-Hâc Mahmûd bin Nasûh	Mehmed Beşe ibn Ali Balı		ve gayrîhüm

S.83. B.3.

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ merhûm Ali Beğ Câmi‘-i Şerîfi evkâfına hâlâ kaim makam-ı mütevelli olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali makam-ı şer‘-i hâzırda işbu sâhibü’l-kitâb el-Hâc İbrâhim bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı mezbûrun vakfına (tahrîb) ile takrîr ve vasfından müstağni olub câmi‘-i mezbûr kurbunda vâki‘ Çifte Hamâmın (tahrîb olunmuş) el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin taht-ı icâresinde olub senesi temâm olmağla sene-i cedîd içün (tahrîb olunmuş) nidâ ve müzayede olunub (tahrîb olunmuş) merkûm el-Hâc İbrahim üzerinde karar idüb ziyâde ile âherden tâlib zâhir olmamağın

S.84. B.1.

bin altmış bir şehr-i Rebi‘ü’l-evvelînin on sekizinci gününde vâki‘ Mart ibtidâsından sene-i âtîye Martı ibtidâsına varınca mezbûr el-Hâc İbrahim on iki bin beş yüz cedîd

akçeye mütevelli-i vakf tarafından vekîl olduğum bâisden icâr ve teslîm ol dahi isticâr ve kabûl eylediklerinde merkûm el-Hâc İbrâhim dahi minvâl-i muharrer üzre fi'l-hakika isticâr ve kabûl eyledim dimeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Abdüllatif Efendi	Abdullâh Çelebi	El-Hâc Mahmûd-zâde	Haydar Efendi zâde
Mehmet el-muhzır	Kadri el-muhzır	Hasan el-muhzır	Türâbi
Ömer el-muhzır	İbrahim el-muhzır	ve gayrîhüm	

S.84. B.2.

Medine-i Mağnisa'da mâl-ı beytü'l-mâl-ı amme emîni olan Sarı Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş makam-ı kazâda medine-i mezbûrede Dere mahallesinde sâbıka müteveffâ olan Ömer'in zevce-i metrûkesi Rahîme bint-i Mehmed mahzârında takrîr-i da'vâ idüb müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd mülk menzilini mezbûre Rahîme fuzûlî zabt eylemişdir hâlâ müteveffâ-yı mezbûrun mezbûreden gayrî verâseti olmamağla menzil-i mezbûrun sülüse-i erbâ'ını emânetim hasebiyle kabz eylemek murâd iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûre Rahîme cevâbında bundan akdem menzil-i mezbûru mâliki olan el-Hâc Hüseyin bana bey' murâd eyledikde zevcem mezbûr Ömer'in benim içün iştirâ'ya tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn idüb fızza-ı râic-i fi'l-vakt bin akça ile bana bi'l-vekâle iştirâ' idivirdikde semen-i mezbûr içün bâyi'-i merkûmeye ben sekiz yüz akça kıymetli bir kaftan ve bir sim sac bağını teslîm eylemişidim kat'en müteveffâ-yı mezbûrun alâka ve medhâli yokdur deyü def' ile cevâb virdikde gıbbü'l-istintâk ve âkibü'l-inkâr merkûme Rahîme hâtûndan sıdk-ı makâline-i beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesne ile nisvândan Rûhî bint-i Mahmûd ve Rahîme bint-i İlyâs nâm hâtûnlar li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırun olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakika sâbıka menzil-i mezbûrun mâliki olan el-Hâc Hüseyin mezbûreye bey' murâd idüb müteveffâ-yı merkûm Ömer mezbûrenin zevci olmağla mezbûre içün iştirâ'ya tarafından vekîl olub bin akçe ile mezbûrenin vekîli olduğu bâisden iştirâ' ve temlîk idi virdikde semeni mezbûr içün merkûme Rahîme bâyi'-i mezbûre sekiz yüz akça kıymetli bir kaftan ve iki yüz akça kıymetli bir sim sac bağı mebnî teslîm eylemişidi menzil-i mezbûr merkûm Rahîme'nin olub

müteveffâ-yı mezbûrun kat‘en alâkası yokdur biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘îyye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâit-i kabûl şehâdetleri makbûle olmağın emîn-i mezbûr bi-vech ta‘arruzundan men‘ olunub mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî evâil-i Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

İbrahim Çelebi ibn Ali — Ahmed Halîfe ibn El-Hâc Kasım — Mustafa Halîfe ibn İdris — Abdülvehhab bin Hasan — El-Hâc Hasan bin Hamza

Receb Beğ ibn Mahmûd — ve gayrîhüm

S.84. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa’da kal‘a-ı bâlâda sâkin Mustafa bin Süleymân nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde kal‘a-ı mezbûre sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden Mehmed bin Muslu Beşe’nin zevce-i metrûkesi Kerîme bint-i Abdullâh tarafından husûs-ı âtîü’l-beyâna vekîl olub mezbûreyi ma‘rîfet-i şer‘îyye ile alimân İbrâhim bin Ebi Bekir ve el-Hâc İbrâhim bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan zevci Musluhiddin ibn Ali el-imâm mahzârında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtının rub‘u zevce-i metrûkesi mezbûreye ve sülüse-i erbâ‘ı zevi’l-erhâm cihetinden bana intikâl etmekle müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olub kal‘a-ı merkûmede vâki‘ bir tarafı İvâz mülkü ve etraf-ı selâsesi tarîk-i âm ile mahdûd iki bâb toprak örtülü olub ve bir kiremid örtülü çardâkı ve yukarında bir bâb kiremid örtülü odayı ve bir bâb toprak örtülü saman damını ve kenîfi ve eşcâr-ı müsmire ve havluyu müştemil olan menzilden ve avânî-i muhasiyye ve gayrî muhasiyyeden bir kazgan ve bir tancere ve beş aded sagîr ve kebîr sahan ve bir bekmez tâbesi ve iki bakrac ve bir ilistir ve bir köhne kilim ve iki hammâm tası ve bir köhne velençe ve bir türbân ve bir keser ve sâir inâs-ı beytinden dahi hisse-i şâiyamı taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Mehmed’e hâl-i huyûtunda zevcesi mezbûre Kerîme’den beş bin akçe istikrâz ve kabz idüb meblağ-ı mezbûr mukabelesinde menzil-i mezkûrun dört bin akçeye bi’t-tâbi‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrun dört bin

akçe deynine takâss idüb ve bin akçe dahi nakd virüb ol dahi ahz eylemekle menzil-i mezbûr-ı merkûmenin temlîki olduğundan mâ-adâ zikr olunan eşyââtı dahi mezbûr Mehmed'e yine hâl-i sıhhâtinde zevcesi merkûmenin zimmetinde mütekarrir olan beş bin akçe mehr-i müecceli mukabelesinde teslîm ol dahi tesellüm ve kabûl idüb mülkü olmuşdur deyü def' birle cevâb viricek gıbbü'l-inkâr vekîl-i mezbûr Mustafa'dan sıdk-ı makâline gıbbe't-taleb olundukda udûl-ı müslimînden el-Hâc Mûsâ Beşe bin Yahşî ve Hâcı Mustafa bin Pervez nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr Mehmed'e hâl-i huyûtunda zevcesi Kerîme'den beş bin akçe istikrâz idüb meblağ-ı mezbûr mukabelesinde menzil-i mezbûru dört bin akçeye merkûmeye baten bey' ve tesellüm ol dahi iştirâ' itdükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru dört bin akçe deynine takâss ve bin akçe nakd virüb ol dahi ahz ve kabz eyledikden mâ-adâ eşyâ-yı mezbûrun zimmetinde mütekarrir olan beş bin akçe mehr-i müeccil-i mukabelesinde teslîm ve ol dahi tesellüm eyleyüb (tahrîb olunmuş) deyü edâ ve şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb olunmuş)

S.85. B.1.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' merhûm Velî Ağa çiftliğinde ücret-i muayyene ile sığırtmac olub târih-i kitâbdan dokuz gün mukaddem gaib olan Ali bin Ahmed'in vâlidesi Aişe bint-i Mustafa nâm hâtûn ile li-üm kız karındaşı olub kendi kablinden asâleti ve kız karındaşı Cennet bint-i Velî tarafından husûs-ı âtîü'z-zikr-i ikrâra bemâ hüve nehcü's-sübût şer'ân vekâleti sâbite olan Hüseyin bin Ali makam-ı şer'de çiftlik-i mezbûra a'lâ tarîkü'l-ınsü'ş-şer'î vâzi'ü'l-yed olub merhûm mezbûr Velî Ağa'nın sagîr oğulları Ali ve Halil ve Abdurrahman'ın tesvîye-i umûrlarçün kıbeli'ş-şer'den mensûb vasîleri olan fahrü'l-eşbâh İvâz Çelebi bin Abdullâh ve gaib-i mezbûrun rakîki Mehmed bin Abdullâh mahzârlarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb gaib-i mezbûr Ali târih-i kitâbdan dokuz gün mukaddem gaib olub hayâtı ve memâtı nâ-ma'lûm oldukda mezbûru mezân-ı süknâ olan mahallelerinde tecessüs eyleyüb ahvâlinden küllî tefahhus eylediğimizde bağzı kimseden Tekeli karyesinde sâkin tonbaycı oğlu ve es-Seyyid Hasan nâm kimesneler tüfenk ile urub katl eyleyüb meytini ihtifâ eylediler deyü istimâ' eyleyüb bize minvâl-i muharrer üzre küllî i'timâd ve i'tikâd gelmekle mezbûrun

dem ve diyetine müteallik da‘vâ ve husûmâtından mezbûrların ve âherin ve zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledik ve kat‘en mezbûran tonbaycı oğlu ve es-Seyyid Hasan’dan gayrî kimesneden da‘vâ ve talebimiz yokdur eğer da‘vâ ve taleb dahi idersek Abdülhükkâmü’l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olmasun didikde mukırran-ı mezbûranın minvâl-i muharrer üzre bi’l-asale ve bi’l-vekâle cârî olan ikrârların mezbûran dahi vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî yevmi’s-sâdîs ve’l-işrîn fi şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Eş-Şeyh Mahmûd Efendi bin eş-Şeyh Şücağ

Ali Beğ bin Hasan

Velî bin Ali

Hasan Beşe bin El-Hâc Nasûh

Halil Beşe bin İbrâhim

Mehmed Beşe bin Ali Balı

ve gayrîhüm

S.85. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa muzâfâtından Evrenos nâm karyede bundan akdem vefât iden Balı Beğ sulbî sagîr oğlu İvâz’ın kıbeli’ş-şer‘den mensûb-u vasîsi ve vâlidesi Aişe bint-i Bayrâm nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde mahrûse-i merkûmede Çabrastlar mahallesinden iş bu sâhibü’l-kitâb el-Hâc Mustafa bin İbrahim mahzârında bi’l-vesâye ikrâr ve i‘tirâf idüb sagîr-i mezbûr İvâz’ın babası müteveffâ-yı merkûm Balı Beğ Kara Ali nâm karye sükkânından Hüseyin nâm kimesneye yediyüz akçe deyni olub kisbü’ş-şer‘ edâsı lâzım geldikde müteveffâ-yı merkûmun menkûlâtından deynine vefâ ider isem mâl-ı ıtlâk olunur bir habbesi olmayub akarâtından karye-i mezbûre kurbunda vâki‘ bir tarafı Zâti oğlu bâğı ve bir tarafı Kacar oğlu bâğı ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd tahmînan bir dönüm harâbe bâğını ba‘del-müzâye ve inkıtâ’-ı rağbâtü’n-nâs yediyüz akçede karâr etmeğin zikr olunan bir dönüm harâbe bâğı müteveffâ-yı mezbûrun zarûret-i deyni içün mezbûr el-Hâc Mustafa’ya vesâyetim hasebiyle yedi yüz akçeye baten bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve kabûl idüb semeni olan meblağ-ı mezbûr yediyüz akçeyi merkûm el-Hâc Mustafa’nın yedinden bi’t-temâm ve’l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba‘de’l-yevm zikr olunan bir dönüm bâğı mezbûr el-Hâc Mustafa’nın mülk-i iştirâ‘sıdır keyfemâ yeşa ve’l-yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukirre-i mezbûre Aişe’nin bi’l-vesâye sudûr iden ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-mezbûr el-Hâc Mustafa

vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik itdikden sonra hinde'l-vesîka li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu tahrîren 20 Rebi'ü'l-evvel sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Ebû Bekir bin Velî | Mustafa bin Abdi | Muhzır Hasan bin Hâcı Mustafa | Ömer Beşe bin İlhan | Mehmed Beşe bin Ali

Kara Velî bin Ömer | Deveci Ömer Çelebi bin Hâcı Mustafa | El-Hâc Mehmed Birader | İbrahim bin Abdullah ve gayrîhüm

S.85. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa Ebe mescidi mahallesinde sâkin iken bundan esbâk fevt olan Muhyiddin bin Velî'nin zevce-i metrûkesi iş bu sâhibetü'l-kitâb Sâbire bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye-i kebîre kızı Hânım nâm bikr tarafından Himmet bin İsâ ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Habib bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde tasvîr-i da'vâ idüb müteveffâ-yı mezbûre sâbıka ten-i nefsi-i tezevvüc eylediğimde iki bin akçe mehr-i müeccel tesmîye olunub akd-i nikâh olundukdan sonra bin akçesin müteveffâ-yı mezbûre hibe ve temlîk idüb bâkî bin akçe mehr-i müeccelim kalmışidi hâlâ meblağ-ı bâkî bin akçe mehrimi muhallefâttan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûme Sâbire hâtûndan beyyine taleb olundukda udûldan Kavli bin Mustafa ve Ömer bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûre sâbıka merkûme hâtûn nefsini tezevvüc eyledikde iki bin akçe mehr-i müeccel tesmîye olunub bizim huzûrumuzda akd-i nikah olunmuş idi hâlâ hibe eyledim deyü ikrâr eylediği bin akçeden bâkî kalan bin akçe mehr-i müeccelimi müddeîye-i merkûme hâtûn içün hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe riâyete şeriâtü'l-kabûl-ü şehâdetleri makbûle olundukdan sonra müddeîye-i merkûme Sabire hâtûna meblağ-ı bâkî bin akçe deyn dahi cüz'î ve küllî hibe itmeyüb turûk-u'ş-şer'îyyeden bir tarîkle ibrâ ve iskât eylemediğine yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ vefki'l-mes'ûl half-i billâhi-te'âlâ etmeğin mûcebine hükm-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibn Yûsuf	Ahmed bin Habib	İbrahim ibn Şeyh Veli	Ahmed bin Abdurrahman	Mehmed bin Ali Balı

El-Hâc Mahmûd bin Nasûh ve gayrîhüm

S.86. B.1.

İş bu kitâb-ı müşkîn nikâbın tahrîrine sebeb-i âdi ve bu sakk-ı sa'âdet-i iktisâbın tasavvuruna bâis ve bâdi oldurki eşrefü'l-emsâr-ı medine-i Mağnisa'da Karahisar mahallesinden Hadice Hâtûn ibint-i Ca'fer çâvûş tarafından bey'-i âtîü'z-zikri ikrâra vekîl olub zat-ı müvekkîleyi ma'rîfet-i şer'îyye ile arifân olan el-Hâc Mustafa bin Abdurrahman ve Hatib bin Hasan Efendi ibn Mustafa şehâdetleri ile hasm-ı şer'i câhid mahzârında şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-e'immetü's-salihin Mehmed Çelebi ibn Sinâneddin makam-ı şer'î mübîn Seyyidi'l-mürselîn ve mahfil-i dîn-i metîn-i habib-i râbbü'l-âleminde iş bu sahîfe-i hüccet-i nisâb yedine vusûl ile şeref-yâb olub mahalle-i mezbûrede sâkin âlemü'l-ulemâ ve'l-molla efzâlü'l-fuzelâ ve'l-e'âlî-i yenbû'ü'l-fezâil-i metbû'ü'l-efâzil hazret-i Hoca Mehmed Efendi ibn Hüsameddin taraf-ı şeref-i karînlerinden şeriâtü'l-beyânı tasdîke vekîl olub vekâleti bemâ hüve tarîkü'ş-şer'î sâbite olan mufâhharü'l-müderrisîn Mehmed Çelebi bin Hasan Efendi mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer' ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb müvekkîle-i mümâ-i leyhâ Hadice hâtûn bu yüzden kelâm-ı ağâz ile nükte-i perdâz olub mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten tarîk-i âm ve şarken ve şimâlen ve garben müvekkîl-i müşârün-i leyh Hoca Mehmed Efendi mülkü ile mahdûd olub iki bâb tahtânî kiremid örtülü evleri iki yançardâkı ve bir orta çardâkını ve fırını ve kenîfi ve eşcâr-ı müsmire ve gayrî müsmireyi ve bir mikdâr havluyu müştemil ve mahalle-i mezbûre-i çeşme'nin dâhil-i menzilde vâki' mecrâsından hakk-ı şer'î olan mülk-i menzili müşârün-i leyh Hoca Efendi hazretlerine bi-cümletü'l-hukûk ve'l-murâfık ve kaffetü'l-menâfi' ve'l-levâhık iki yüz aded riyal-i gurûş kebîri tâmü'l-vezne bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüb ol dahi iştirâ' ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz aded riyal-i gurûşu müşârün-i leyh efendi hazretleri yedinden temâmen ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr müşârün-i leyh efendi hazretlerinin dâhil-i mezbûre-i mülk-i bahtları olmuşdur keyfema yeşâ mâ-yehtâr ve yedîd mutasarrıf

olsun deyü didi deyücek vekîl-i mersûm Mehmed Çelebi'nin minvâl-i muharrer üzre bi'l-vekâle cârî olan ikrâr ve i'tirâfın vekîl-i âher mersûm Mehmed Çelebi bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mezbûrun sıhhât-ı in'ikâd-ı hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn fî Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

S.86. B.2.

Medine-i Mağnisa'da İbrâhim Çelebi mahallesi sâkinelerinden Aynî bint-i Abdullâh nâm hâtûn meclis-i şer-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde iş bu râfîü'l-kitâb Ebû Bekir bin Osman nâm kimesne mahzârında ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Ali Çelebi mülkü ve bir tarafı Seyyid Mehmed Çelebi mülkü ve bir tarafı Habbâz Mehmed mülkü ve hadd-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb tahtânî kiremid örtülü evi ve çardâkı ve sâir yere müştemil mülk-i menzili mezbûr Ebû Bekir'e on bin nakd-i râic-i fi'l-vakt fızza Osmanî akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl itdikden sonra kabz-ı semeni ma'dûd ve teslîm-i mübey'-i mahdûd kıldım bâ'de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr-u mesfûr-ı mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde sagîre-i merkûme Aynî hâtûnun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr Ebû Bekir vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 22 fi Rebi'ü'l-evvel li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Mûsâ bin Mustafa Mûnis Mustafa bin Ahmed	Hüseyin bin Ali El-Hâc Abdulgaffar bin Sefer el-muhzır	Mustafa bin Velî El-Hâc Velî	Mehmed bin Ali ve gayrîhüm	Mehmed bin Velî	Mustafa bin El-Hâc Hasan

S.86. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa'ya tâbi' merhûm Velî Ağa çiftliğinde ücret-i muayyene ile sığırtmac olub târih-i kitâbdan on gün mukaddem gaib olan Ali bin Ahmed'in zevcesi cennet bint-i Ali ile vâlidesi Aişe bint-i Mustafa ve li-üm karındaşı olub kendi tarafından asâleti ve kız karındaşı Cennet bint-i Velî tarafından vech-i âtîü'l-beyânı da'vâya bemâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Ali bin Hüseyin makam-ı şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde hâlâ livâ-ı Saruhan'a ber vech-i arpalık mutasarrıf olan

emîrü'l-ümerâ-i kebîrü'l-küberâ Seydi Ahmed Paşa taraf-ı şerîflerinden husûs-ı âtîü'l-beyâna mübâşir ta'yîn olunan Hüseyin Beğ ibn Timur ve İbrâhim Beğ ibn Mustafa yerine ihzâr olunan es-Seyyid Hüseyin bin Mustafa ve Şa'bân ve Mustafa ibn-i Tonbaycı Mûsâ nâm kimesneler muvâcehelerinde herbiri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle tasvîr-i da'vâ idüb merkûm sığırtmaç Ali târih-i mezbûrda gaib oldukda ahvâlini tefahhus eylediğimizde medâr olduğu bargirin merkûm Tonbaycı Mûsâ'nın tarlasında bulub kendisini mezbûrlar tüfenk ile urûb katl eyledikden sonra meytini dahi mezbûrların sâkin olduğu Tekeli karyesi ahâlîsi ihtifâ eylediğini istimâ' eyledik hâlâ hâricden kimesnenin sun'u ve alâkası olmaduğını bize ilmü'l-hakkı hâsıl olmağla kimesneden da'vâmız olmayıb dem ve diyetini mezbûrlardan taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûrlar husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr eylediklerinde mezbûrandan sıdk-ı makâllerini musaddâkü'l-beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineye istima'l eylediklerinde mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fî'l yevmi's-sânî' ve'l-aşer min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Beğ bin Abdullâh — Karaca Kasım — Osman bin Mehmed bin Ali — Hamza bin Ali Mustafa — Süleymân bin Mustafa

Mustafa Beşe ibn Hasan — ve gayrîhüm

S.87. B.1.

Medine-i Mağnisa'da vâki' merhûm Kasım Paşa evkâfından olub Çelebi Hammâmı dimekle şehîr ferd Hammâmın hâlâ müste'cîri olan hâmil-i hâze'l-kitâb Derviş Mehmed bin Hasan nâm kimesne makam-ı şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde gelüb takrîr-i kelâm ve bast-i ani'l-merâm idüb Hammâmı mezbûru târih-i kitâbdan bir sene mukaddem mütevellisi olan Hâtib Mustafa Efendi ibn Memî nâm kimesne bir senesi üç bin akçeye olmak üzere üç senesini dokuz bin akçe icâre ile bana icâr ve teslîm ve ben dahi isticâr ve kabûl ve tesellüm eylediğimden sonra vakf-ı mezbûra küllî harc ve sarfım olub bir seneden berü zabt eylemişdim lâkin hammâm-ı mezbûra hâricden ba'zı kimesne taleb olmağla mütevelli-i evkâf tarafından üç sene temâmına değin bana icâr olunduğuna binâen yedime virilan temessük minvâlince kıbeli'ş-şer'den dahi izn ve

ma‘rîfet taleb iderim deyü ibrâz eylediği temessükine nazar olundukda mazmûn-ı takrîrine muvâfık bulunmağın mûcebince li-ecli’l-istihkâm kıbeli’ş-şer‘den dahi izn ve ma‘rîfet virilmeğin işbu hurûf li-ecli’t-temessük ketb olunub yerine vaz‘ olunduki lede’l-hâcet-i müzekker mâ-cerâ ve mübeyyin-i bâ-mâzi ola tahrîren fî 22 fî Rebi‘ü’l-evvel sene 1061

Şuhûdü’l-hâl:

Resmî Çelebi el-kâtib Ahmed Çelebi el-müderris Mehmed bin Ali
Ahmed bin Mehmed Mustafa bin El-Hâc Mahmûd bin Nasûh ve gayrîhüm

S.87. B.2.

Medine-i Mağnisa muzâfâtından Yurtdağı nâhiyesine tâbi‘ Turasıllı nâm karyede sâkin elliciyân raiyyetinden Süleymân bin Ahmed ve Ma‘den bin Cihân ve Mustafa bin Hasan nâm kimesneler ve sâirleri makam-ı şer‘-i hâtır-ı vâcibü’t-tevkîrde civârlarında vâki‘ Çukur nâm karyede sâkin ashâb-ı hâze’l-kitâb Osman bin Muharrem ve Ahmed bin Ebi Bekir ve Velî bin Mehmed nâm kimesneler ve sâirleri muvâcehelerinde herbirleri tasvîr-i da‘vâ idüb sâkin olduğumuz karyenin kurbunda Peşikreş dimekle ma‘rûf mer‘â dahlinde ber vech-i maktû‘ bizim yatak tâ‘bir olmak üzre Buçukyatak merâmız olub her sene mîr-i livâ tarafından iltizâm ider iken mer‘â-yı mezbûrede ma‘lûmü’l-hudûd bir yatak mer‘âyı dahi koyunların vesâir hayvanların ra‘y iden yörügân mezârından mîr-i livâ bizim üzerimize tahmîl ve iltizâmını bizden ahz ve kabz eylemişdir hâlâ zikr olunan mer‘âların otundan ve suyundan mezbûrların hayvânâtı dahi müntefî olmağın edâ eylediğimiz iltizâmı içün mezbûrlar dahi bir mikdâr akçe salyâne taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gıbbe’s-suâl mezbûrlar cevâblarında zikr olunan mer‘ânın otundan ve suyundan keçileri müntefî olub karye-i mezbûrede iken fevt olan Bahşi oğlundan mâ-adânın hayvânı ra‘y olunmamışdır mukata‘â-ı mezbûrenin merkûmlar mültezimi olmağla ve hayvânlarını ra‘y ve otundan suyundan kendüler müntefî olduğu bâisden bizim içün kat‘en imdâd nâmına bir akçe virmek lâzım gelmez idiğine yedimizde fetvâ-yı şerîfe vardır deyü ibrâz eyledikleri fetvâ-yı şerîfeye nazar olundukda mazmûn-ı takrîrlerine muvâfık bulunub hakikat-i hâl mezbûrlar dahi suâl olundukda merkûm Bahşi oğlu müteveffâdan mâ-adânın hayvânı otundan ve suyundan müntefî olmadığını mu‘teriz olduklarında tasarrufdan men‘-i birle mâ-hüve’l-

vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l yevmü’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi el-kadî	Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd el-müderris	Abdullâh Çelebi ibn Sânî Efendi	Mustafa Çelebi ibn Haydar Efendi

Mustafa Ağa ibn İbrahim Ağa	Süleymân Beğ ibn Yakûb	İbrâhim bin Ebi Bekir	Hasan ibn El-Hâc Ebû Bekir

El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed ve gayrîhüm	Kadri bin Hasan

S.87. B.3.

Medine-i Mağnisa’da vâki‘ merhûm Ali Beğ Câmi’-i Şerîf evkâfının meşrutiyyet üzre mütevellisi olan Mehmed Çelebi’nin kaimmakamı olan el-Hâc Mehmed Efendi bin Ali meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t tevkîrde iş bu sâhibü’l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Ali nâm kimesne mahzârında bi’t-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüb evkâf-ı mezkûreden olub medine-i mezbûrede Temürciler Çarşusunda vâki‘ vakfına intimâ‘ ile tahdid ve tavsîfinden müstağni olan hânın icâre-i müeccele ile müstecîri olub senesi temâm olmağla âhere icâr içün tullâb-ı beyninde nidâ ve müzâyede olunub meblağ-ı âtîü’l-beyânda merkûm el-Hâc Mehmed üzerinde karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âher olmamağın senesi on bin akçeye olmak üzre bin altmış bir Rebi‘ü’l-evvelînin on sekizinci günü vâki‘ Mart ibtidâsından sene-i ayına temâmına değin hân-ı mezkûru mezbûr el-Hâc Mehmed’e icâr ve teslîm idüb ol dahi minvâl-i muharrer üzre isticâr ve kabûl eyledi didikde gıbbü’t-tasdîkü’l-mukayyed mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı fî şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn bâ‘de’l-elf

itdikden sonra yedinde olan temessük musaddâkınaca merkûm Mehmed câbîyeye hammâm-ı mezbûr ibkâ olmağın kıbeli’ş-şer‘den izin virilmeğin

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-müderrisîn Ahmed Efendi	Umdetü’l-müderrisîn Abdullah Efendi	Umdetü’l-müderrisîn Mustafa Efendi

Mustafa Çelebi bin ve gayrîhüm
Mehmed el-câbî

S.87. B.4.

Sabancı-zâde'nin Hâmmâm Hüccetidir

Mahrûse-i Mağnisa'da el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesi sâkinlerinden Velî Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde medine-i mesfûrede Dere mahallesinde vâki' merkûme Gülgûne hâtûna bina eylediği ferd-i hammâmın icâre-i müeccele ile müste'ciri olan hâmil-i hâze'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Sabancı Mustafa muvâcehesinde tâyian ikrâr ve i'tirâf idüb iş bu sene ihdâ ve sittîn ve elf şehr-i Rebi'ü'l-evvelîni on sekizinci gününde vâki' Mart ibtidâsından sene-i ayına Martı ibtidâsına değin merkûm Mehmed Çelebi'nin senesi temâm olub âhere icârlarımız lâzım gelmek hammâm-ı mezbûru ecr-i misl ile isticâra ben tâlîb ve râğıb olub kıbeli'ş-şer'den mâdûnen zabt ve tasarruf murâd eylemeğin merkûm Mehmed Çelebi hammâm-ı mezbûru sâbıka mütevellisinden beher senesi yirmi beşer bin akçeye olmak üzre üç sene temâmına değin ben isticâr eylemişdim deyü temessük-i ibrâz ile nizâ' eylediğinde ben dahi icâr eylediği içün hammâm-ı mezbûrdan kasr-ı yed idüb fâriğ oldum kat'en alâkam ve nizâ'ım yokdur didikde merkûmun bu vech üzre ikrârını mersûm Mehmed Çelebi tasdîk ve kabûl mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevm işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mefâhirü'l-kuzâtü'l-İslâm Şa'bân Efendi	Mefâhirü'l-kuzât Abdullatif Efendi ibn Mehmed Efendi	Abdünnebi Çelebi ibn Mustafa

Ahmed Çelebi ibn El-Hâc Mahmûd	Mustafa Çelebi ibn (tahrîb) Efendi	Hasan bin el-Hâc Mustafa	Ömer Beşe ibn Ali Balı

S.88. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa-yı behişt-i asâde Girdeci Baba mahallesi mescid-i şerîfi ve Yenice mahallesi ta'âmiyyesi içün vakf olan nukûdun himâyet ve sıyâneti (içün) bir nâzır nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mühîm olmağın savb-ı şer'-i hâtır-ı vâcibü't-ta'zîm ve't-tevkîrden iş bu kitâb-ı sıhhât nisâb yedine vusûl ile şeref-yâb olan ser-hayl-ı

zümre-i kuzât ve sâlâr-ı fırkâ-i hammât-ı mütemmim-i umûr-u erbâb-ı hâcat mû‘teber ve müdebbir-i mesâlih-i ashâb-ı hayrât ve’l-hasenât hazret Mehmed Sânî Efendi ibn Hoca Murâd her vechle uhde-i nezârete kâdir ve hademe-i hayrât ve hasenâta sa‘y ve mâhir olduğuna binâen ve sagîr-i mezbûrun nezâretine hasbetu’llâh-ı te‘âlâ nâzır ve taleban marâzatü’l- (?) muayyen ta‘yîn ve nasb olundukda ol dahi minvâl-i mersûm ve tarz-ı merkûm üzre hitâb-ı mezkûreyi kabûl ve hıdmetini fi sebilullâh-ı edâya mültezim olmağın bu vesikâ li-ecli’l-ihtacâc âla-hâze’l-menhâc bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i şehr-i evvel-i Rebi‘in li-sene 1061

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-kuzât Abdullatif	Zahrü’l-müderrisîn	Üsvetü’l-müderrisîn
Efendi ibn Mehmed Efendi	Ahmed Efendi	Mustafa Efendi
	ibn El-Hâc Mahmûd	ibn Haydar Efendi

Zahr-i erbâb-ı kalem	Kadrî	ve gayrîhüm
Resmî Çelebi	ibn Hasan	

S.88. B.2.

El-Hâc İlyâs-zâde Hüccetidir

Mahmiyye-i Mağnisa’ya tâbi‘ Keçili nâm karye ahâlîsinden Ali imâm bin Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve Hızır bin Ahmed ve Şa‘bân bin İsâ ve Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler ve sâirleri makam-ı kazâda işbu sâhibü’l-kitâb Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Sefer ve Mustafa Çelebi bin el-Hâc İlyâs ibn el-Hâc Sefer muvâcehelerinde herbiri takrîr-i da‘vâ idüb mezbûrların bâbâlarından müntakil-i karye-i mezbûre-i hâne-i avârız icâb ider mülkleri olub tahtı zabt ve tasarruflarında olmağla küllî intifâları olduğu ecîlden mezbûrlardan hâlâ üzerimize edâsı lâzım gelen avârız içün mezbûrlardan imdâd nâmına bir mikdâr akçe salyâne taleb ideriz suâl olunub alıvirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe’s-suâl mezbûrlar cevâblarında fi’l-vâki‘ bizim bâbâlarımızdan müntakil karye-i mezbûrede yedimizde avârız hânesi salyânesi icâb ider mülklerimiz vardır hâlâ taht-ı zabt ve tasarruflarımızda olub riâyet ve verâset ideriz lâkin zikr olunan emlaklarımızdan imdâd nâmına her-bâr salyâne taleb ve teklîf olunmak üzre karye-i mezbûrenin avârız vakfına bundan akdem bâbâlarımız ikişer bin akçe vakf idüb bir sene istirbâh ve istiklâl olunub altıyüz rıbhını

aldıkları ecîlden salyâne virmeğinden imtina‘ ideriz didiklerinde gıbbe’s-suâl mezbûrlar minvâl-i muharrer üzre avârızları vakflarına mezbûranın bâbâları mersûman el-Hâc İlyâs ve el-Hâc Hüseyinin ikişer bin akçe vakf-ı sahîhi müeyyed eyleyüb elân yüzaltmış akçe râic ile istirbâh eylediklerini herbiri ikrâr ve i‘tiraf etmeğin taarruzdan men‘-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî 29 fî Zi’l-hiccei’ş-şerîf li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Âlemü’l-ulema (?) Mufahhar-i kuzâti’l-islâm İftihârü’l-kuzât Zahr-i kuzâtü’l-enâm
Abdullâh Efendi Mehmed Sânî Efendi Ahmed Sânî Efendi Şa‘bân Efendi

Kıdvetü’l-kuzât Umdetü’l-müderrisîn Abdullâh
Abdullatif Çelebi ibn Çelebi bin Sânî Efendi
Mehmed Efendi

Fahrü’l-müderrisîn Ahmed Üsvetü’l-müderrisîn Mustafa Zübdetü’l-kâtib
Çelebi bin El-Hâc Mahmûd Çelebi bin Haydar Efendi Resmî Çelebi

Ser-muhzıran El-Hâc ve gayrîhüm
İbrahim

S.88. B.3.

Mahmiyye-i Mağnisa’da Ayn-ı Ali mahallesi sâkinlerinden Yûsuf bin Mehmed Dede nâm bâyi‘-i makam-ı şer‘-i hâtır-ı vâcibü’t-tevkîrde hâmil-i hâze’l-kitâb Mahmûd Beğ bin Ali nâm müşteri muvâcehesinde tarîk-i ikrâr ve i‘tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki tarafı tarîk-i âm ve hass ve bir tarafı Hüseyin bin Karagöz mülkü ve bir tarafı Aişe nâm hâtûn mülkü ile mahdûd olub bir bâb tahtânî ahur fevkânî kiremid örtülü evi ve tahtânî toprak örtülü bir bâb evi önünde çardâkı ve kenîfi ve bir incir ağacını ve bir mikdâr havluyu müştemil olan mülk-i menzil-i mezbûr Mahmûd Beğ bi-cümletü’l-hukûk ve’l-murâfık ve kaffetü’l-mahdûd ve’l-levâhık altı bin beş yüz nakd-i râic-i fi’l-vakt fızza osmanî akçeye bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve teslîm idüb ol dahi iştirâ‘ ve tesellüm ve kabûl eylediklerinden sonra semeni olan meblağı mezbûr altı bin beş yüz akçeyi merkûm Mahmûd yedinden temâmen ahz ve kabz eyledim bâ‘de’l-yevm menzil-i menzûr-u merkûmun mülk-i müşterâsıdır keyfema yeşâ ve mâ-yehtâr

tasarruf olunsun didikde mukırr-ı merkûm bu mülk-i minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm Mahmûd Beğ vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mübey'-i mezbûrun in'ikâd-ı sıhhâtine hükm-i birle bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 24 fî Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin El-Hâc (tahrîb)	Ahmed Efendi bin (tahrîb)	Mahmûd Beğ bin (tahrîb)	El-Hâc Nasûh bin (tahrîb)	Ramazân Çelebi bin el-Hâc Halil
Hasan Dede bin İbrahim	Abdulkadir bin Mehmed	Mehmed Dede bin Mustafa	Abdullah bin (tahrîb)	
Mehmed bin (tahrîb)	ve gayrihüm			

S.89. B.1.

Mahmiyye-i Mağnisa'da Çaprastlar-ı sagîr mahallesinde sâkine Fâtıma ibnt-i el-Hâc Murâd nâm hâtûn mahfil-i şer'de iş bu bâisü'r-rakîm Ali Beğ bin Hasan mahzârında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahmiyye-i muhakkiyyede Koşu yolu dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd tahmînen üç dönüm mikdârı bâğ vâlidem Aişe nâm hâtûndan kız karındaşlarım Sâime ve İsmihân nâm hâtûnlar ile bana ale't-iştirâ'kü's-sevîyy-i müntakili olub merkûmâtan Sâime ve İsmihân hisse-i şâyialarını merkûm Ali Beğe bey' eylemekle benim hisseme dahi ve vaz'-ı yed eylemişdir suâl olunub yed-i aidiyyet kasr ve izâle olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ali Beğ cevâbında kerm-i mezbûru târih-i kitâbdan dört sene mukaddem merkûme Fâtıma'nın işbu hâzır-ı bi'l-meclis Zevci Ali nâm kimesne tarafından bana bâ'de vekîl olmak ile bi'l-vekâle hisse-i şer'iyyesini merkûmâtan Sâime ve İsmihân dahi hisselerini meclis-i vâhidde on sekiz kıt'a riyal-i guruşa bana bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eylediler binâen alâ-hazâ mülk-i müşterâm olmağın zabt iderim deyücek ve akibü'l-inkâr müddeî-i merkûmdan takrîr-i muvâfık-ı beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Derviş Mehmed bin Hüseyin ve el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc Hüseyin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki'' kerm-i mesfûru târih-i kitâbdan dört sene mukaddem iş bu hâzır-ı bi'l-meclis olan merkûmenin zevci Ali nâm kimesne zevcesi merkûme Fâtıma'nın izniyle

tarafından vekîl olub merkûmtan hisseleriyle mezbûre Fâtıma'nın hissesini meclis vâhidde on sekiz kıt'a riyal-i guruşa herbiri bey' ve teslîm eyleyüb merkûm Ali Beğ dahi iştirâ' ve tesellüm eyledikden sonra merkûme Fâtıma bey'-i mezbûru kabûl ve semeninden hisse-i şer'iyyesini ahz ve kabz eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden sonra merkûme Fâtıma dahi mukırran ve ta'rîfe olmağın muârızadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l yevmi'l-işrîn min Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Muharrem Efendi ibn Mustafa el-kâtib

Sâmî Efendi-zâde Abdullâh Çelebi

Mehmed Çelebi ibn Ali

El-Hâc Mustafa Çelebi ibn El-Hâc İlyâs el-müderris

Mustafa ibn El-Hâc Hasan el-muhzır

Elhâc Abdulgaffar bin Sefer

Mehmed bin Ahmed

Bayrâm Beğ ibn Hüseyin

El-Hâc İbrâhim ibn El-Hâc Mehmed

Mustafa bin Hasan

ve gayrîhüm

S.89. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki' ta'mîr ve termîmi mukaddem olub fazlası sâir evkâfı masârifine harc ve sarf olunması meşrûta olan merhûm Kasım Paşa evkâfından Çelebi Hammâmı dimekle şehir-i ferd hammâmın hâzırda mütevellisi olmayub hâsıl olan icâresini müste'cîrleri ekl ve bâli' etmeğin iktizâ mahallinde ta'mîr ve termîm ve fazlasını şart-ı evkâf üzre sâir havâice sarf içün bir mütevelli nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mütevelli-i mezbûr üzerine bir nâzır ta'yîn olunması mühim olmağın iş bu bâisü'l-kitâb Muharrem Resmî Çelebi yevmî iki akçe vazîfe ile mütevelli ve Mustafa Çelebi yevmî bir akçe vazîfe ile nâzır nasb ve ta'yîn olunub anlar dahi şart-ı evkâf üzre edâ-ı hizmet ve itmâm tevliyet-i mezbûre ve nezâret-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımlarını edâya müteahhid olduklarından sonra hâzihi'l-vesîka li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Sarı çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş

Fahrü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd

Zâhrü'l-müderrisîn Abdullâh Efendi ibn Mehmed Sânî Efendi

Umdetü'l-müderrisîn
Mustafa Efendi
ibn Haydar
Efendi

S.89. B.3.

Nefs-i mezbûrede Sofular mahallesinden sâhib-i hâze'l-kitâb Hüseyin Beşe ibn Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mimâr tâifesinden Yorgi veled-i Yani nâm zimmî mahzârında takrîr-i da'vâ idüb sâbıka mezbûr Yorgi zimmîye nefs-i mezbûrde vâki' kendi hammâmın ta'mîr ve termîmi lâzım gelmekle zarârı olan mahallerini ta'mîr ve termîm eylemek içün yüz nakd-i riyal-i guruş ile dokuz yüz akçe kıymetli bir re's camusu Marmara keyli ile on keyl buğday virmek üzre akd-i ücret idüb ta'mîr ve termîmine mahallde olan yerlerini mimârlar mu'tâdı üzre termîm eylemiş idi lâkin hammâm-ı mezbûrun termîmi fâhiş olub tekrâr ta'mîr ve termîm muhtac olmağla

S.90.B.1.

zarâr olan mahallini ücretiyle meremmet eylemesi içün hîn-i ihtiyâcda ihzârına kefîl taleb eyledim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yorgi mi'mâr vech-i meşrûh üzre yüz guruş nakd ve dokuz yüz akçe kıymetli bir re's tüylü katır ve on Marmara keyli ile buğday-ı âheriyle zikr olunan hammâmı ta'mîr ve termîm eyledim deyü ikrâr-ı zarâr fâhiş olduğu ecîlden hîn-i mutalebede ihzâriçün nefs-i Mağnisa'da Balık Bâzârı kurbunda zimmîyân mahallesinde sâkin Sivaşto veled-i Mavridi nâm zimmîyi kefîl taleb eylediğinde mezbûr Sivaşto zimmî dahi minvâl-i muharrer üzre hîn-i mutalebede ihzârına kefîl-i bi'n-nefs olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Mehmed bin Ahmed Çelebi El-Hâc Süleymân Hasan bin Ahmed Beşe Mahmûd bin Mustafa ibn el-Hâc Yûsuf ibn Ya'kub Hüseyin ibn Abdullâh ve gayrihüm

Vak'atü'l-ihsâm fi Hâze'l-Makam

El-fakîr Ahmed el-molla ve hilâfe be-medine-i Mağnisa el-mahmiyye sâbıka âfâ anhû A'lemü'l-ulemâi'l-izâm efzâlü'l-fuzelâi'l-fihâm hazreti Abdullâh Efendi Asitâne-i sa'âdet tarafına azîmet buyurduklarından sonra kuzâtü'l-islâm el-Hâc Sun'ullâh Efendi

cenâblarının zemân-ı niyâbetlerinde vâki‘ olan vakâyi‘dir fî evâhir-i şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene 1061

S.90. B.2.

Mahmiyye-i Mağnisa esvâkından Pabuccular Sûku’nda vâki‘ aşağı âreste üstâdlarının taâmiye ve sâir evkâf-ı müteferrikaları içün vakf ve hasb olunan nukûd-u meşrûtalarının hâlâ mütevellisi olan el-Hâc Mehmed bin Ebi Bekir meclis-i şer‘-i hâtır-ı vâcibü’t-tevkîrde mahmiyye-i muhakkiyye mahallâtından Yenice mahallesinde mütemekkinen vefât iden Üstâd Abdi bin Hüseyin’in verâsetinden muhallefâtına vâzi‘âtîü’l-yed olan bint-i sulbîye-i kebîresi Fâtıma nâm hâtûn mahzârında takrîr-i da‘vâ ve tasvîr-i müddeî idüb müteveffâ-yı mezbûr Üstâd Abdi hâl-i huyûtunda ve marâz-ı mevtinde her sene mevlüd-i şerîf kıraât olunduğu dikkâtde sülüs-i mâlından zikr olunan âreste üstâdlarına tabh-ı zerde içün iki bin akçe ve eyyâm-ı sayfda mâ-bârid içün beş yüz akçe cem‘an iki bin beşyüz akçe ve vâsiyyet ve ta‘yîn idüb musırren fevt oldukdan sonra sülüs-i mâlı dahi müsâ‘id olmağın vâki‘-i hâl suâl olunub meblağan-ı mezbûran muhallefâtından alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l-inkâr udûl-u ahrârdan el-Hâc Ali bin Osman ve Ahmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub gıbbü’l-istişhâdü’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı mezbûr Üstâd Abdi hâl-i huyûtunda ve marâz-ı mevtinde bizim huzûrumuzda her sene mevlüd-ü şerîf kıraât olundukda sülüs-i mâlından zikr olunan âreste üstâdlarına tabh-ı zerde içün iki bin akçe ve eyyâm-ı sayfda mâ-bârid içün beş yüz akçe cem‘an iki bin beş yüz akçe vâsiyyet ve ta‘yîn idüb musırren fevt olub ve sülüs-i mâlı dahi müsâ‘iddir husûs-ı mesfûra vech-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde gıbbe riâyet şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mûcebine hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir fî Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-müderrisîn El-Hâc Sunullâh Efendi	Şeyh İbrâhim ibn Abdullâh	Mahmûd Beşe bin Nasûh	Ebû Bekir bin Mehmed
Bayrâm Beğ bin Hüseyin	Ömer bin Velî	Hasan Efendi bin Mehmed	ve gayrîhüm

S.91. B.1.

Sebeb-i tahrîr-i kitâb naklî ve mûceb-i tastîr-i hitâb-ı hükmi oldur ki medine-i Güzelhisar mahallâtından Cevizdibi mahallesi sâkinlerinden İbrâhim ve Velî ibn Hasan nâm sagîrlerin tesvîye-i umûrlarçün kıbeli'ş-şer'den vasî-i mensûbları olan bâisü'l-kitâb Muslu bin Halil nâm kimesneden bi'l-hasbü'l-vesâye husûs-ı âtîü'l-beyân-ı vechi üzre da'vâ-i sahîh-i şer'iyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sudûrundan sonra medine-i Güzelhisar sâkinlerinden olub udûldan olan Rıdvân bin Ali bin Ahmed ve el-Hâc Halil bin Osman bin Ahmed nâm kimesneler nakli ve tahvîl içün mahall-i cerh ve ta'dîle li-ecli'ş-şehâde hâzıran olub sagîran-ı mezbûran İbrâhim ve Velî'nin üğey bâbâları olub medine-i Mağnisa'da be-emrûllâh-ı te'âlâ vefât idüb yedinde mevcûd olan eşyâ medine-i merkûmede mazbût olduğu mesmû' olan Katırcı Eyüb bin el-Hâc İsmâil'in hîn-i fevtinde mevcûd olan üç re's katırın birisi boz tüylü dişi ve birisi siyâh tüylü erkek ve birisi kestane tüylü erkek katırlar sagîran-ı mezbûran İbrâhim ve Velî'nin müteveffâ bâbâları Hasan'dan intikâl ism-i mülk-i mevrûseleri olub müteveffâ-yı mezbûr Eyüb'e ticâret içün virildi yedinde âriyyetdir mevsûfü'n-nâ't katırları vasî-i merkûm Muslu içün be-hasbü'l-vesâye hakkı taleb ve ahz vardır bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe riâyete merâsimü'l-kabûl-ü mezbûranın şehâdetleri hîn-ı kabûlde vâki' oldukdan sonra hakikat-ı hâl ve hakkiyyetihî mekâl bâ'de't-taleb ve's-suâl umdet-i kuzâtü'l-islâm zübdet-i vülâti'l-enâm mümeyyizi'l-helâl ani'l-hârâm muînü'l-erâmil ve'l-eytâm bi'l-fiil medine-i merkûmede hâkim ve hâsim ve icrâ-yı şer'-i hâtır-ı daîm olan â'lemü'l-ulemâi'l-izâm efendi hazretleri cenâb-ı vâcibü'l-ihtirâmlarına ve usûl ve nüvvâbdan bu vesikâ vâsıl olan efendilerin mecâlis-i refî'lerine inhâ olundu ledey-i şerefü'l-vusûl eltâf-ı âlîyyelerinden mütevakki' ve me'mûldurki telakki bi'l-kabûl ve amel-i bi'l-medlûl buyurulmağla indûllahû'l-melîkü'l-vehhâb kâbil-i âher-i haremli oluna hurrira fî'l yevmi's-sâdîs-i aşer min Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Müheyyi'-i mâzi fi hâze'l-kitâb ilâ-meclisihîm el-hâtırü'l-müstetâb Hasan bin Hızır bin Hüseyin el-molla-ı hilâfihi bi-medine-i Güzelhisar âfâ anhûmâ vasele fi 27 Rebi'ü'l-evvel li-sene 1061

Şuhûdü't-târik

El-Hâc Hasan bin Mehmed bin Ahmed

Mustafa bin İshâk bin Sefer

S.91. B.2.

Medine-i Mağnisa hâmiyyet-i ani'n-nühusiyet ve'l-bâsâ mahallâtından el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesi sâkinlerinden Ali bin Mûsâ nâm kimsne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde iş bu râfîü'l-kitâb Kara Hüseyin bin Sefer nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni Ca'fer Beğ medresesi ve Bayrâm mülkü ve cânibini tarîk-i âm ile mahdûd olub bir bâb tahtânî kiremid örtülü evi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi ve havluyu müştemil mülk-i menzil mezbûr Kara Hüseyin'e üç bin fızza râic-i fi'l-vakt nakd akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl itdikden sonra kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i bey'-i mahdûd eyledim bâ'de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr-u mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfema yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Ali'nin minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm Kara Hüseyin vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik itdikden sonra sıhhât-i bey' ve cevâz-ı şerâiyye-i hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrira fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-işrîn fî Şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi bin Bayrâm bin Ma'den bin El-Hâc İbrâhim Halil bin Mehmed
Hâcı Mehmed el-imâm Azeb Azeb bin Halil İbrahim bin Ali Balı

Mehmed Çelebi Mustafa bin El-Hâc Abdülgaffâr bin Sefer ve gayrîhüm
bin Hâcı Mustafa Hâcı Hasan

S.91. B.3.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da Bölicek mahallesi sâkininden Mahmûd Beğ ibn Nedim nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mahrûse-i mezbûre sükkânından Ahmed bin el-Hâc Abdürrezzak mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mezbûrun yedinde olub müşâhede olunan bir re's torı tüylü alnı sakar kuyruğu üstünde beyâz alâmeti olan kısrak benim mülküm olub târih-i kitâbdan sekiz gün mukaddem karye-i Satuklar kurbunda Kızıldebbe nâm-ı mevzûda merâda gezer iken mülkümden zâyi' olmuşidi hâlâ mezbûr Ahmed'in yedinde buldum taleb iderim suâl olunub mûcebince icrâ olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr cevâbında zikr olunan kısrağı iş bu hâzır-ı bi'l-meclis olan es-Seyyid Halil Çelebi'den

iki gün mukaddem beş yüz yiğirmi beş akçeye iştirâ‘ eyledim mezbûrun mülkü olub mülkünden zayi‘ olduğu hulûl değildir deyücek mezbûr Mahmûd Beğ’den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Mustafa Beşe İbrâhim ve İbrahim bin Halil nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub gıbbü’l-istişhâdü’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ mevsûf-u mezkûr kısrak mezbûr Mahmûd Beğ mülkü olub sekiz gün mukaddem mevzû‘u mezkûrda mer‘âda gezer iken mülkünden zayi‘ olub mâl-ı mezbûr Ahmed’in yedinde olan kısrak merkûm Mahmûd Beğ mülküdür biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Mahmûd Beğe zikr olan kısrağı (tahrîb olunmuş) taraf-ı şer‘den bir tarîk ile mülkümden ihrâc etmedüğüne half-ı bi’llâhî te‘âlâ (tahrîb olunmuş) mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî 27 fî Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb olunmuş)

Muhzır Mehmed El-Hâc İbrahim bin Halil

ve gayrihüm

S.92. B.1.

Medine-i Mağnisa’da subaşı olan Receb Ağa meclis-i şer‘de Mehmed bin Muslu ve Hasan bin Abdullâh nâm kimesnelerin ihzâr ve mahzârlarında takrîr-i kelâm idüb mezbûran Mehmed ve Hasan şirb-i hamridüb hâlâ müskirler olmağla mezbûranı ihdâr-ı be-hasbü’ş-şer‘ suâl olunub icrâ-yı şer‘ olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akibü’l-inkâr-ı mezbûrdan takrîrine muvâfık-ı beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Murâd Dede bin Osman ve Turgud bin Hasan nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ mezbûran Mehmed ve Hasan’ın ağzında râhiya-ı hamr mevcûd olub hâlâ merkûman müskirlerdir deyü her biri edâ-ı şehâdet-i şer’iyye itdiklerinde bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-talep ketb olundu tahrîren fi’l-yevmî’s-sâmî ve’l-işrîn Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ömer bin Hasan Mezîd bin İbrâhim Mustafa Çelebi bin Hâcı Ali Halil bin İbrâhim

ve gayrîhüm

S.92. B.2.

Medine-i Mağnisa'ya Eğri nâm karyede sâkin iken bundan akdem fevt olan Abdullâh bin Mustafa'nın sulbî-i kebîr oğlu Mustafa nâm şabb makam-ı kazâ-yı celîlü'l-kadrde iş bu bâdiü'l-kitâb Yûsuf bin Mustafa nâm kimesne mahzârında tâyi'en ikrâr ve i'tirâf idüb bundan akdem bâbâm mezbûr Abdullâh fevt oldukda mezbûr Yûsuf'a ben sagîr olmağla vasîm olub bin nakd akçe ile bir re's kara sagîr öküzün ve beynimizde keyli ma'lûm buğdayı ve şaîrini zabt idüb bâ'de ben akl ve baliğ olduğumda mezbûrun kabz eylediği bin akçe ile öküz ve buğday ve şaîri da'vâ eylediğimde ancak bana yüz akçe ile bir düğe virüb bâkîsi bâkî kalmışdı hâlâ bâkî hakkı dahi mezbûrdan da'vâ ve taleb eylediğimde sâbıka benden da'vâ idüb yüz akçe ile bir düğeye sulh olmuşdu deyü mezbûr bana def' ile cevâb virdiğinde beynimizde münazaât-ı kesîre vâki'a olmuşdur el-hâletü-hâzihi beynimize muslihûn tavassut idüb bin üç yüz nakd-ı râic-i fi'l-vakt fızza Osmanî akçeye inşâ-ı akd-ı sulh eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr üçyüz aded akçeyi meclis-i sulhda merkûm Yûsuf yedinden temâmen ahd ve kabz idüb bâkî hakkımdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâ'de'l-yevm mezbûr Yûsuf'un bâbâm merkûm Abdullâh muhalefâtından ahz ve kabz eylediği eşyâdan zimmetinde kat'en hakkım kalmamışdır min-ba'd zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde mukırr-ı merkûm Mustafa'nın minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm Yûsuf vicâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 28 fî Rebi'ü'l-evvel li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Muslihiddin Efendi bin Nimetullâh — İbrâhim Çelebi bin Ali — Mehmed Efendi bin Şeyh Hüsâm — Mehmed Efendi bin Mahmûd — Ali bin Muharrem

Hasan bin Hüseyin — ve gayrîhüm

S.92. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Bektâş mahallesinde bundan akdem vefât iden Seyyide Şemsi bint-i Mehmed'in verâseti sadrî-i kebîr oğlu Seyyîd Mehmed Çelebi ile sadrîye-i kebîre kızları Şerîfe Aişe'ye ve Şerîfe İsmihân'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve

mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Şerîfe Aişe meclis-i şer‘-i şerîfde merkûman Seyyid Mehmed Çelebi ve mezbûre Şerîfe İsmihân tarafından husûs-ı âtîü’l-beyâna vekîl olub Mehmed Çelebi ibn Ahmed Efendi ve el-Hâc Ali Çelebi ibn Mehmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Ali ibn el-Hâc Mehmed mahzârlarında bî-tav‘ihâ ikrâr ve i‘tirâf idüb vâlidemiz müteveffîye-i mezbûre muhallefâtından olub mahalle-i mezbûrde vâki‘ bir tarafı Üstâd Ali mülkü ve bir tarafı Hasan Çelebi mülkü ve ba‘zen Temürci mülkü ve bir tarafı Kulaklı kadî mülkü ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd iki bâb toprak örtülü evleri ve bir bâb kiremid örtülü evi ve beyt-i mâ ve bir serv ağacını ve eşcâr-ı müsmire ve bir mikdâr havluyu müştemil olan menzil âlâ mâ-farzullâh-ı te‘âlâ beynimizde taksîm olundukda menzil-i mezbûrdan iki sehîmi mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi’ye ve şark tarafında vâki‘ bir bâb kiremid örtülü evi ve bir mikdâr havluyu müştemil olan menzil müvekkile-i mezbûre Şerîfe İsmihân’ın hisesine ta‘yîn olunub benim bir sehim hissem bâkî kalmışdı el-hâletü-hâzihi bana âid olan bir sehîm hisse-i şâyi‘amı menzil-i mezbûre vâzi‘ül-yed olmağla mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi’den da‘vâ eylediğimde beynimize müslimûn-u muslihûn tavassut idüb beni beş bin beş yüz akçe üzerine sulh eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru meclis-i sulhda merkûm Seyyid Mehmed Çelebi yedinden bi’t-temâm ve’l-kemâl ahz ve kabz eyledim ve mezbûr-ı menzil-i mezbûrede olan rûb‘ hisseye müteallik da‘vâ ve nizâ‘ım kalmamışdır didikde mezbûran dahi bi’l-asâle ve bi’l-vekâle tasdîk itdiklerinden sonra vekîl-i mezbûr Ali dahi fi’l-vâki‘ müvekkîlem ve zevcem merkûm Şerîfe İsmihân’ın hissesine zikr olunan kiremid örtülü menzil ve bir mikdâr havlu tâ‘yin olunub ol dahi kabûl eyledi didikde mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâmî ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc Hasan ibn Kasım Efendi	Pîrî Beğ ibn Muslu	Mahmûd Ağa ibn Sarı Çâvûş	Muslu bin Pîrî	Hallâc Mahmûd bin Ömer
Hüseyin Çelebi ibn El-Hâc (tahrîb) ve gayrîhüm	El-Hâc Kadrî bin Muhzır	Muhzır Mehmed bin Ali	Kassâr Hasan Beşe ibn Hâcı Hüseyin	

S.93. B.1.

Medine-i Mağnisa'da hâlâ beytü'l-mâl-ı amme emîni olan Sarı Çâvûş-zâde Mustafa çâvûş makam-ı kazâda ve mahall-i fasl ve imzâda el-Hâc İlyâs mahallesinde sâbıka bilâ-vâris fevt olub muhallefâtının sülüse-i erbâ'ı cânib-i beytü'l-mâle âid olan el-Hâc İbrahim bin Mehmed nâm müteveffânın muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan hâmilet-i hâze'l-kitâb Fâtıma bint-i Ca'fer nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtîü'z-zikri tasdîke vekîl olub mezbûreyi ma'rîfetü'ş-şer'iyye ile arifân olan Hâcı İbrâhim bin Halil ve el-Hâc Hasan bin Oruç nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Hüseyin bin Ca'fer nâm kimesne muvâcehesinde tâyi'an ikrâr ve i'tirâf idüb müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc İbrâhim'in müvekkile-i mezbûre Fâtıma'dan gayri zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub vech-i muharrer üzre cümle muhallefâtının sülüse-i erbâ'-ı cânibi beytü'l-mâle âid olub ve mezbûre muhallefâtına vazi'ü'l-yed olmağla mezbûrede vâki' bir tarafı müvekkile-i mezbûre hâtûn mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafı Attar(e)ce Nehri ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olub bir bâb tahtânî kiremid örtülü evi ve bir cüz'î havluyu müstemil mülk-i menzilinden ve sâir avân beyt-i nûhâsiye ve gayr-i nühâsiyesinden cânib-i beytü'l-mâle âid olan sülüse-i erbâ'ı içün cem'an altıyüz akçe olmağla temâmen ahz ve kabz idüb zikr olunan muhallefâtından zimmetini ibrâ-ı âm ve kat'ü'n-nizâ'le ibrâ ve iskât eyledim min-ba'd müteveffâ-yı mezbûr muhallefâtından mezbûre zımmetinde bir akçe ve bir habbe kalmamışdır didikde mukırr-ı merkûm Mustafa Çâvûş'un minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrâr ve i'tirâfın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm Hüseyin bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i fî Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İmâm Mustafa Efendi bin El-Hâc Mehmed | El-Hâc Ahmed bin El-Hâc Velî | Ali Beğ bin İbrahim | Mehmed bin Ali Bâlı | Pîrî Beğ ibn Muslu ve gayrîhüm

S.93. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn Medine-i Mağnisa'da Sultân mahallesinde sâkin umdetü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn el-merhûm Ataullâh Efendi meclis-i şer'-i şerîfde şâmihü'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf râsihü'l-evtâdda işbu sâhibetü'l-kitâb

Aişe hâtûn ibint-i Mehmed Çelebi mahzârında bî-tav‘ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bâbâm müteveffâ-yı mezbûrdan bî-hasbü’l-ırs bana intikâl idüb el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesinde vâki‘ kıbleten Velî Ağa mülkü ve şarken fahrü’l-kuzât Seyyid Mehmed Efendi mülkü ve şimâlen Şa‘bân mülkü ve garben tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb toprak örtülü ve bir bâb kiremid örtülü evleri ve bir bâb kiremid örtülü ahuru ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi ve bir mikdâr havluyu müştemil olub mülk-ü mevrûsem olan menzili bî-cümletü’l-hukûk ve’l-murâfık mezbûreye iki yüz elli kıt‘a riyal-i guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ ve teslîm idüb ol dahi iştirâ‘ ve tesellüm itdikden sonra kabz-ı semen-i ma‘dûd ve teslîm-i bey‘-i mahdûd eyledim zikr olunan menzil-i müştemelâtıyla merkûme Aişe’nin mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfan olsun didikde mukırr-ı mûmâ-ileyhin vech-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-mezbûre Aişe hâtûn bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşafehe tahkik itdikden sonra hinde’l-vesîka li-ecli’t-temessük bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-işrîn fî şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mustafa Çelebi bin Hâcı Mehmed el-imâm	El-Hâc Nasûh ibn Abdurrahman mihmendâr-ı şehîr	Abdullâh Çelebi bin el-merhûm Hâcı Mahmûd	Papuccu Yûsuf bin Himmet
Mehmed bin Fazlûllâh	İbrâhim Beğ bin Mûsâ	Hasan bin Mustafa Muhzır Halil	Muhzır İbrâhim ve gayrîhüm

S.93. B.3.

Medine-i Mağnisa’da el-Hâc İvâz Paşa mahallesinden Fâtıma bint-i Bostân Beğ nâm hâtûn tarafından meblağ-ı âtîü’l-beyânı da‘vâya vekîl olub nehcü’ş-şer‘î mû‘teber üzre şer‘an vekâleti sâbite olan sadrî-i kebîr oğlu Hasan Çelebi ibn Mustafa makam-ı kazâ ve mahall-i fasl ve imzâda işbu bâdiü’l-kitâb Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Mehmed muvâcehesinde bi’l-vekâle tasvîr-i da‘vâ ve takrîr-i müddeî idüb müvekkîlem mezbûre Fâtıma hâtûnun mezbûr Mustafa Çelebi zimmetinde hüccet-i karz-ı şer‘iyyeden otuz beş aded riyal-i guruş hakkı vardır vekâletim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mustafa Çelebi cevâbında müvekkîle-i mezbûre Fâtıma hâtûn ile beynimizde def‘âtla muamelât olub nice def‘a tarafeynden ahz ve ifâ olmuşidi lâkin zimmetimde ancak müvekkîle-i mezbûre ile olan muâmeleden on aded aynî riyal-i

guruş ile ikiyüz aded hurda akçe bâ‘de küllî-i hesâb hakkı zuhûr eyledikde meblağ-ı mezbûru dahi müvekkîle-i mezbûreye temâmen teslîm eylemişdim ziyâde bir akçe deynim yokdur deyücek merkûm Hasan Çelebi’den ziyâde içün beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf etmeğin merkûm Mustafa Çelebi’ye teslîm-i iddiâ eylediği meblağ-ı mezbûr on aded aynî riyal-i guruş ve ikiyüz aded hurda akçeden gayrî müvekkîle-i mezbûrenin kendi zimmetinde iddiâ olunan meblağ-ı mezbûr elan deyn olub ve deyni olmaduğuna yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl half-i billahi’l-te‘âlâ etmeğin teennîyen merkûm Çelebi’den teslîm-i iddiâ eylediği on guruş ile iki yüz akçe içün beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Mustafa Çelebi ibn Abdullâh ve Ali Çelebi ibn Abdullâh nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olunduklarında

S.94. B.1.

fi’l-vâki‘ meblağ-ı mezbûr on aded riyal-i guruş ile iki yüz aded hurda akçeyi merkûm Mustafa Çelebi müvekkîle-i mezbûre Fâtıma hâtûna bizim huzûrumuzda teslîm eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı‘a olmağın vekîl-i mezbûru bî-vech taarruzdan men‘-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Çâvûş ibn Mustafa Çâvûş

Ali Beğ ibn İbrâhim

El-Hâc İbrahim Halil

Hüseyin bin Ca‘fer

Ahmed bin Hüseyin

Pîrî Beğ

Ebû Bekir Mustafa bin Mehmed

ve gayrîhüm

S.94. B.2.

Bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre Saruhan sancâğında bedel-i nüzûl cem‘ine me‘mûr olan Sivâsî dâmâdı dimekle şehîr İstanbulî Süleymân Ağa ibn İbrâhim kablinden meblağ-ı âtîü’l-beyânı ahz ve kabz ve kendiye irsâl ve isâle-i vekâlet iddiâ iden Hamza Beğ ibn Derviş nâm cündî meclis-i şer‘-i hâtır-ı vâcibü’t-ta‘zîm ve’t-tevkîrde livâ-i mezbûra tâbi‘ Borlu kazâsında vâki‘ Sacayak nâm karyede sâkin işbu

bâdiü'l-kitâb mufahharü'l-kuzât Eyüb Efendi ibn Mahmûd Efendi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müvekkîlem mezbûr Süleymân Ağa livâ-ı mezbûrede vâki' beher hânesine taraf-ı saltanat-ı âlîyyeden dörder aded riyal-i guruş bedel-i nüzûl ta'yîn olunan Borlu kazâsının yüz elli yedi hânesini ve kezâlik Mendehorya kazâsının altmış yedi hânesini ki cem'an iki yüz yiğirmi dört hâne olur sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzre cem' ve tahsîlini sekiz yüz doksan altı kıt'a riyal-i guruşa derûhde ve sipâriş eylemişidi hâlâ semen-i mezbûr sekiz yüz doksan altı aded riyal-i guruşdan sekiz yüz aded riyal-i guruş-ı kebîr tammü'-ağyârını mûmâ-i leyh Eyüb Efendi yedinden vekâlet-i muhakkiyem hasebiyle temâmen ahz ve kabz eyledim min-ba'd meblağ-ı mezbûr sekiz yüz guruşdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır didikde vekîl-i merkûm Hamza Beğin bu vech üzre ikrârını müşârün-ileyh Eyüb Efendi vicâhen tasdîk ve kabûl eyledikden sonra merkûm Eyüb Efendi inân-ı semend-i murâd ve merâmını semt-i âhere irhâ idüb eğerçi bu vech üzre meblağ-ı mezbûru merkûm Hamza Beğ'e teslîm eyledim lâkin müvekkîl-i merkûm Süleymân Ağa tarafından merkûm Hamza Beğ'in vekâleti henüz sâbite olmamışdır câizdir ki merkûm Süleymân Ağa mersûm Hamza Beğ'i vekîl eylediğini inkâr idüb meblağ-ı mezbûrun bâ'de'l-kabz benden edâsı lâzım gele meblağ-ı merkûmu istirdâd iderim deyü vekâletini inkâr eyledikde gıbbü'l-istişhâd udûl-u müslimînden İbrâhim Beğ ibn Ali ve el-Hâc Mustafa ibn-i el-Hâc Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müvekkil-i mersûm İstanbulî Süleymân Ağa ibn İbrâhim mûmâ-ileyh Eyüb Efendi zimmetinde zikr olunan kazâların ikiyüz yiğirmi dört aded hânesi içün fermân-i padişâhî üzre beher hâneden dörder aded riyal-i guruş ki cem'an sekiz yüz doksan altı aded riyal-i guruş olub merkûm Eyüb Efendi'den ahz ve kabz ve kendiye irsâl ve isâl içün merkûm Hamza Beğ'i bizim huzûrumuzda vekîl ve menabına nâib ve ta'yîn eyledi vech-i muharrer üzre merkûm Hamza Beğ'in vekîl idiğine şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki' olmağın merkûm Eyüb Efendiyi meblağ-ı mezbûr sekiz yüz guruşun istirdâdından men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bî't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevm i't-tâsî' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mufahhar-i kuzâtü'l-İslâm Mehmed Sânî Efendi	El-Hâc İsa Ağa ibn Halil Beğ el-bevvâb ü's-Sultâni	Fahrü'l-kuzât Abdullatif Efendi ibn Mehmed Efendi	
Fahrü'l-müderrisîn Abdullâh Efendi ibn Sânî Mehmed Efendi	Ahmed Çelebi el-kâtib Mûsâ Beşe ibn Hüseyin	Haydar-zâde Mustafa Çelebi	Resmî Çelebi el-kâtib
Es-Seyyid Mahmûd Çelebi ibn Es-Seyyid Hüseyin Çelebi	İbrâhim Beşe ibn Mehmed Çelebi	ve gayrîhüm	

S.95. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'da Yaviler mahallesinden Mehmed bin Osman nâm kimesne mecrûhan meclis-i şer'-i hâtıra gelüb takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb târih-i kitâbdan bir gün mukaddem ben hâlimde Kâbil-i mağribde meyhâneler yanından geçer iken İsâ Vefik mahallesinden kırkleblebici dimekle ma'rûf İbrâhim nâm kimesneye veche benim sol cânibimde göbeğim karîb boş yeri elinde olan kara sablı bıçak ile urub mecrûh idüb carihim kırkleblebici İbrâhimdir zikr olunan İsâ Vefik mahallesi ahâlîsinden ve gayrîden min-ba'd husûs-u mezbûre-i müteallike da'vâ ve talebim yokdur didikde vâki'-i hâl hıfzen li'l-mâkâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâdîs ve'l-işrîn fî Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Velî bin Ali el-imâm	Mehmed Efendi bin Yûsuf	Mehmed bin Mahmûd	Hasan bin Durmuş	Mustafa bin Ebi Bekir	Mustafa bin Hasan
Seyyid Mustafa bin Seyyid Ahmed ve gayrîhüm	Mehmed bin Sefer	Muhzır Bayrâm bin Hüseyin			

S.95. B.2.

Hâlâ Yuntdağı ellicileri ve tevâbi' mukata'âlarının berât-ı şerîf-i âlîşân ile reâyâları rüsûmunu cem' ve tahsîle me'mûr olan Hasan Ağa tarafından zikr olunan ellici reâyâsı perâkendesinin resm-i bennâklarını ahz ve kabza vekîl olub vekâleti nehc-i

mû‘teber-i şer‘î üzre şer‘an sâbite olan Mehmed Beşe bin Ebi Bekir makam-ı kazâda Medine-i Mağnisa’da İsâ Fâkih mahallesinden Hüseyin bin Demür nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüb mezbûr Hüseyin zikr olunan ellici reâyâsından olub sâbıka Çallı nâm karyede sâkin olmağla hâlâ resm-i bennâğını taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Hüseyin cevâbında fi’l-vâki‘ ben sâbıka karye-i mezbûrede sâkin oldum lâkin ben timar sipâhîsi olub üç dört sene kadar berât-ı şerîf ile timar tasarruf eylemeğin benden kat‘en resm-i raiyyet alınmamışdır ve ila ile’l-ân ben tekaüd emîni olanlara resm-i edâ iderim deyücek merkûm Hüseyin’e berât-ı şerîfle timar tasarruf idüb kat‘en elliciyân tâifesi ile resm-i raiyyet virmediğine yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl half-i billâhi’l-te‘âlâ etmeğin vekîl-i mezbûr taarruzdan men‘-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’t-tâsî‘ ve’l-işrîn fî şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Umdetü’l-kuzât Abdullatif Efendi bin Mehmed Efendi

Abdullâh Çelebi bin Sânî Ahmed el-müderris

Ahmed Çelebi bin El-Hâc Mahmûd el-müderris

Mustafa Çelebi bin Haydar Efendi el-müderris

Resmî Çelebi el-kâtib

ve gayrîhüm

S.95. B.3.

Bin altmış senesine mahsûb olmak üzre livâ-ı Saruhan’ın berât-ı şerîfle âmme ve hassa beytü’l-mâlının ve mâl-ı mefkûd ve mâl-ı gaib ve yiva ve keçgun emîni olan Mustafa Ağa kablinden mübellâğ-ı câyü’l-beyâna da‘vâya vekîl olub vekâletı bemâ-hüve nehcü’s-sübût şer‘an sâbite olan Hamza Beğ ibn Derviş makam-ı kazâda hâmil-i hâze’l-sefer Ömer Beğ ibn Ebi Bekir ve Ahmed bi’l-vekâle tasvîr ve iddiâ idüb müvekkîl-i mezbûr Mustafa Ağa bundan akdem mezbûr Ömer Beğ Saruhan sancâğının Mağnisa kazâsından gayr-i kadîlıklarının vâki‘ olan beytü’l-mâl-ı âm vesâir mîrîye âid olan ikrârın mezbûre-i sene-i merkûmede sekiz yüz elli aded riyal-i guruşu derûhde ve sipâriş idüb mezbûr dahi iltizâm ve kabûl itdikden sonra Nif kazâsının beytü’l-mâlın âhere ve derûhde idüb sâirlerini kendüsü zabt eylemişidi hâlâ iltizâmı olan sekiz yüz elli guruşu vekâletim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Ömer Beğ cevâbında fi’l-vâki‘ ben livâ-i mezbûrun Mağnisa kazâsından gayr-i kadîlıklarının beytü’l-mâlını mezbûr Mustafa Ağa taraf-i saltanattan iltizâm eylediği

ecîlden yedine virilan berât mûcebince sekiz yüz elli guruş iltizâm ve kabûl eyledikden sonra Nif kazâsını âhere tevcîh ve sipâriş idüb sâir kadîlıkları zabt-ı murâd eylediğimde her birisi zâbitleri bana zabt itdirilmekle ben dahi beytü'l-mâla müteallik kat'en bir habbeye vaz'-i yed itmeyüb müvekkil-i mezbûr Mustafa Ağa'ya yedime (?) zabt (?) beni dahi mezbûr Mustafa Ağa'ya teslîm eyleyüb kasr-ı yed eyledim ve Nif kazâsını dahi ben sipâriş eylediğim kimesne üzerine ben kasr-ı yed eylediğim ecîlden kendüsü derûhde ve sipâriş eylemiş idi hâlâ ben vaz'-ı yed eylediğim ecîlden benden semen-i mezbûr lâzım gelmez idiğine yedimde fetvâ-yı şer'iyyem vardır deyü ibrâz eylediği fetvâ-yı şer'iyye takrîrine muvâfık bulunmuşdu hakikat-i hâl mezbûr Hamza Beğ'den suâl olundukda zikrolunan kazâları zabt eyledi deyücek merkûm Hamza Beğ'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr ve acz idüb istihlâf etmeğin mezbûr Ömer Beğ zikr olunan kazâların beytü'l-mâlından gayri birşey ahz ve kabz itmedi zabt eylemediğini yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ vefki'l mes'ûl half-i billâh-i te'âlâ eyledi vâki' bi't-taleb ketb olundu fî yevmi't-tâsî' ve'l-işrîn min Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi bin Mahmûd Efendi	El-Hâc İsâ bin (Tahrîb)	Hâcı Mehmed bin Ali	Mûsâ Beşe bin Hüseyin
İbrahim Beşe bin Mehmed Çelebi	İbrahim Beğ bin Ali	ve gayrîhüm	

Temme'l-kelâm fi hâze'l-mekam
Harrere el-fakîr Sun'ullâh
el-mevlâ niyâbetihi be-medine-i Mağnisa guffira lehû

Teyemmünen bî-zikri men yarâ bî-emrî kalem ve bi-hükmihî küllî'l-umûr kat' intezâme musalliyen ale'l-beyyineti sünneti bi'l-ilm-i ve'l-hikem ve alâ âlîhî ve eshâbihî ellezinehüm ahyârü'l-ümem ammâ bâ'd-ı fezâihî mecelletetün tahrîrü's-sükûkî ve's-sicillât-ı ve'l-mecellidet zabti'l-mezâhırî ve'l-hücecü'l-vâkı'at fi zemeni âlemü'l-ulemâi'l-i'zâm efzâi'l-füzelâi'l-fihâm ve yenbû'ü'l-fezâil metbû'ü'l-efâzıl mevlânâ min küllü'l-vücûh hazret-i Muizziddîn el-kadî yevme izin be-medine-i Mağnisa el-mahmiyye sanahûllâh-ı ani'l-beliyyetü'l-bâsâ ve fî nevbet-i niyâbet fahrü'l-kuzâtü'l-

islâm Muhammed Efendi tahrîren fi gurre-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn bâ‘de’l-elf min hicret men lâ-nebiyye halfe aleyhî afzâlü’l tahiyye

S.96. B.1.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Ali Ağa mahallesi sâkinelerinden Seyyide İsmihân ibint-i es-Seyyid Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde iş bu râfîü’l-kitâb zevci Nasûh bin Hasan mahzârında ikrâr ve itirâf idüb zevcem mezbûr Nasûh ile hüsn-i zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrer olan beş bin akçe mehr-i müeccelimden ve nafaka-ı iddetimden ve hakk-ı süknâğımdan fâriğa olub ve mezbûrdan hamlim zuhûr idüb ve veled getüririsem yedi yaşına değin kendi malımdan infâk ve iksâ etmek üzre muhâlâa idüb minba‘d zevciyete müteallika da‘vâ ve nizâ‘m kalmadı didikde mezbûr Nasûh dahi fi’l-vâki‘ zevcem mezbûre Şerîfe İsmihân hâtûn ile hüsn-i zindegânımız olmamağla minvâl-i meşrûh ben dahi hûl‘ itdim didikde mukırre-i mezbûre Şerîfe İsmihân hâtûnun minvâl-i meşrûh üzre sâdıre olan ikrârın el-mukırrü’l-lehü’l-merkûm Nasûh vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra mâ-huve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmü’s-sânî min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-müderrisîn Hasan bin Kalender bin Osman bin Durmuş bin ve gayrîhüm
Ahmed Çelebi ibn Nasûh Mehmed Hamza Mustafa
El-Hâc Ali
mine’l-huzzâr

S.96. B.2.

Keşf-i âtîü’z-zikrin mahallinde ketb ve terkîm olunmasıçün hâlâ livâ-ı Saruhan mütesellimi olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid ve’l-mekârim Ali Ağa bin Abdü’ddâim kablinden nâib taleb olundukda kıbeli’ş-şer‘den Mevlânâ Resmi Çelebi ta‘yîn ve irsâl olunub ol dahi mütesellim mûmâ-i leyh Ali Ağa ve serdar-ı râcilin Mehmed Beşe ibn el-Hâc Abdülkerîm ve zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ile medine-i Mağnisa’da Kurşunlu hân dâhilinde cürmünün beyân-ı âtî olub bâlâ-yı hândan düşmekle son bulduğu bi’l-müşâhede müteayyin olan meyt-i meçhûlü’l-ismin mahall-i mühlîkine varub hâzır-ı meclis eylediklerinde meclis-i mezbûrda mütesellim

mûmâ-i leyh Ali Ağa (?) mukaddemân murâd ve merâm idüb iş bu silâh ve esvâbı ile meyti müşâhede olunan Tirevî Ali Beşe oğlu dimekle şehîr nâm-ı râcil hân-ı mezbûrun taraf-ı kıblesinde vâki‘ fevkânî çardâkı sofasından düşüb helâk olmuşdur vâki‘i hâlbâ‘de müşâhide ketb ve tahrîr olunması matlûbumuzdur didikde hân-ı mezkûrda mezbûrun meyti hizâsına mevlânâyı ve merkûm vesâir müslimîn nazar eylediklerinde hân-ı mezbûrun bâlâda zikr olunan çardâğı sofasından yüzü üzerine (tahrîb) olub mecrûhan fevt (tahrîb) olduğu (tahrîb) olduğunu mütesellim-i mûmâ-ileyh hasebiyle (tahrîb) müşârü’n-ileyh mahallinde keşf ve terkîm idüb bâ‘de (tahrîb)

S.97. B.1.

inhâ ve takrîr itmeğin mâ-huve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâmin fî min şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn bâ‘del elf

El-emîrü’l-kemâ devletihî nemme kâhû el-fakîrullâh-ı te‘âlâ Abdullâtif el-mevla-yı hilafetihî mahkeme-i Mahmud Paşa be-medine-i Kostantiniyye

Şuhûdü’l-hâl:

El-hâc Yûsuf Beşe ibn El-Hâc İbrâhim	Osman Beşe ibn İlhan	El-Hâc Mûsâ Beşe ibn El-Hâc Yahşî	Muslu Beşe ibn Cihân

Ali Beşe ibn Abdullâh Çuka-zâde	Ali Ağa ibn Yûsuf	El-Hâc Mahmûd Beşe ibn el-Hâc Hasan	İsmâil bin Cihan
Ahmed Beşe ibn Hâcı Ebû Bekir el-muhzır	Halil Beşe ibn El-Hâc Mehmed	Mehmed bin Mustafa	

ve gayrîhüm mine’l-huzzâr

S.97. B.2.

Mahmiyye-i İstanbul’da Kaliçeci Hasan mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Ömer ibn el-Hâc Abdülkerim nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi ve sulbi sagîr oğulları Ahmed ve Abdülkerim’in tesvîye-i umûrlarına mensûbe-i vasî-i şer‘iyyeleri Aişe bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde iş bu râfîü’l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde asâlete ve vesâyete ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ömer’in

vilâyet-i Anadolu'da Medine-i Mağnisa'da sâkin İlyâs nâm kimesne yedinde emânet-i tarîki ile mevcûd altıyüz yiğirmi deste surna kamışı alub vefât itmekle bana ve sagîran-ı mezbûruna irsen intikâl itmeğin hâlâ zikr olunan altı yüz yiğirmi deste kamışı mezbûr İlyâs'dan ahz ve kabzına ve bana isâle-i mezbûr Mehmed Çelebiyi tarafımdan vekîl-i nâib menâb-ı nasb ve ta'yîn eyledim didikde merkûm Mehmed Çelebi dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya müteahhid olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hamîs min Muharremü'l-hârâm li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Abdi Çelebi bin Mehmed	El-Hâc Mehmed bin Hallâcı-zâde	Mustafa bin mezbûr	ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.97. B.3.

Bâlâde mezkûr olan hâlıkın yanında mevcûd mahallefâtıdırki zikr olunur fi't-târihü'l-mezkûr fi'l-yevmü'l-mezbûr

Tüfenk Çakmaklı aded 1	Simin Bıçak maa masad aded 1	Londra Maî Yelak aded 1	Kolan Köhne Kuşak aded 1	Sarığı ile Fes aded 1
Dülbend aded 1	Köhne Çintiyun aded 1	Müsta'mel İhrâm aded 1	Londra maî Kontoş aded 1	
Köhne Siyah Tabanca aded 1				
Mirmid(?) Duhan aded 2	Makremesiyle Köhne Don ve Gömlek aded 2		Beyaz Zıbun aded 1	Kırmızı ve Bir Hasırı maa Çintiyan aded 1
Çizme Kırmızı aded 1	İç Yünliği ile Keçe 1	Kula Kısrak re's 1	Kemer ile nakd-i meblağ aded 570	

zikr olunan muhallefât serdâr-ı râcilin celbini Mehmed Beşe tâlebiyle hîn-ı keşfinde tahrîr ve müslümanlar huzûrunda serdâr-ı müşârün-i leyh kabz itmişdir fi't-târihü'l-mezkûr fi'l-yevmü'l-mezbûr

Şuhûdü'l-hâl:

Kemâ sıbk fi evvelü's-sahîfe

S.97. B.4.

Balıkesiri sancâğında vâki‘ Cenderli kal‘ası dizdârı hâmil-i hâze'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Pîr Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde hâlâ livâ-ı Saruhan memlahası emîni olan Mahmûd Beğ ibn Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüb iş bu sene sittîn ve elf Cemaziye'l-evvelînin on dördüncü gününden bir sene temâmına değin Akhisar ve Güzelhisar kazâlarına mahsûlü fürûht olunan Bayır (Bayar) tuzlasını ber vech-i maktû‘ muhassıl izzetlü İshâk Paşa hazretlerine üçyüz guruşa iltizâm iden İstanbul'da Vefâ meydânı sükkânından hâzır-ı bi'l-meclis Mustafa Beğ ibn Hasan Efendi nâm kimesneden memlaha-ı mezbûreyi benden dörtyüz elli aded riyal-i guruşa iltizâm ve kabûl idüb elân taht-ı iltizâm hâsıl olan mahsûlâtına ahz ve kabz idüb iltizâmını mîrî tarafına teslîm eylemişidi hâlâ merkûm Mahmûd Beğ ben Saruhan memlahasını bin altmış Şa‘bânın on ikinci gününden bir sene temâmına değin muhassıl-ı mûmâ-i leyhiden guruşa iltizâm eyledim memlaha-ı mezbûr dahi taht-ı iltizâmına dâhildir deyü elân muhassıl-ı emvâl olan Ya‘kub Paşa hazretlerine ise fuzûlî ahz ve kabz itdirüb beş re's devemi ve altmış dokuz re's keçimi ve havâle içün yiğirmi aded riyal-i guruşu ve kazâ-ı Güzelhisâr içün on sekiz guruşumu almışdır yedimizde olan temessukata nazar olunub fuzûlî ahz eyledüğü beş re's deve ile altmış re's keçi ve yiğirmi beş havâlesi ve onbeş camus için olduğu guruşların alıvirilmesini taleb iderim suâl olunsun didikde fi'l-vâki‘ tarafeynin yedlerinde olan temessukatı

S.98. B.1.

nazar olunub merkûm Mustafa'nın muhassıl-ı mûmâ-i leyhden mukaddemâ livâ-ı mezbûr memlahasından hâric üçyüz aded riyal-i guruşa iltizâm eyledüğü mukarrer olub iltizâmını taraf-ı mîrîye tesellüm eyledüğüne yedinde temessükü olmağla merkûm Mahmûd Beğ'den bî vech ahz eyledi deyü müddeî olan deve ve keçimi ve meblağdan istintâk olundukda fi'l vâki‘ ben zikr olunan Bayar (Bayır) memlahasını taht-ı iltizâmımda olan livâ-ı mezbûra memlahası tevâbi‘nden zânnı ile mezbûr el-Hâc

Mehmed'i ahz itdirüb beş re's deve ve altmış dokuz re's keçisini ahz eyledi deyü ikrâr ve meblağan-ı mezbûranın beş guruş ve on sekiz guruşu inkâr etmeğin merkûm el-Hâc Mehmed'den meblağan-ı mezbûranı beyyine taleb olundukda ityan-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf etmeğin merkûm Mahmûd Beğ zikr olunan yiğirmi beş guruşun ve on sekiz guruşu merkûm el-Hâc Mehmed'den almaduğuna ve üzerinde elân hakkı dâhil itdüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ-vefki'l-mes'ûl half-i billâhi'l-te'âla etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî fî şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Katırcı Mennân ve Beşe ibn Mustafa	Tüfenkci Halil Beşe İbn	Çukadâr Ali Beşe ibn Abdullâh	Halil Beğ ibn Ali el-cündî
Ramazân Beğ ibn Abdullâh	El-Hâc Ali bin Halil	ve gayrîhüm	

S.98. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Enarlıca mahallesinden sâkin iken bundan akdem vefât iden Aişe bint-i Mehmed nâm hâtûnun husûs-ı âtîü'l-beyâna vasî-i muhtâr ve nasb ve ihtiyâr itdüğü Üstâd Hasan bin Mehmed meclis-i şer'-i hâtırda müteveffât-ı mezbûrenin zâhirde vâris-i ma'rûfu olmamağla muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan beytü'l-mâl emîni Mustafa çâvûş mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Aişe hâl-i hayâtında ve marâz-ı mevtinde işbu müşâhede olunan üç gök mintan bir inci kafes ve bir müsta'mel kırmızı telli hâre kaftan ve bir küçük kazganım sûk-u's-Sultâniyede bey' olunub semenini techîz ve tekfîn ve sâir levâzım-ı mühimmesine harc ve sarf oluna deyü vâsiyetini tenfîzde beni vasî-i muhtâr ve nasb-ı ihtiyâr etmeğin hâlâ emîn-i mezbûr eşyâ-ı mezkûra müdâheleden men' idüb suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl emîn-i merkûm husûs-ı mersûmu bi'l-küllîye münkir olmağla merkûm Hasan'dan takrîrine murâfık beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Mehmed Efendi ibn el-Hâc Velî el-imâm ve el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Hamza nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki' müteveffât-ı mezbûre Aişe hâl-i

hayâtında ve marâz-ı mevtinde sülüs-ü mâlından eşyâ-yı mezkûreyi ifrâz idüb techîz ve tekfîn vesâir-i levâzım-ı mühimmesine harc ve sarf oluna deyü vasiyet ve nasb ve ta‘yîn itdikden sonra tenfizine mezbûr Hasan’ı vasî-i muhtâr ve nasb ve ihtiyâr eyledi ve sülüs-ü mâlı dahi müsâiddir husûs-u mezbûra vech-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinden sonra bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mâ-hüve’l-vâki‘bi’t-taleb ketb olundu hurire fî evâil-i şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Yûsuf bin Ahmed	Münifî Dede bin Ahmed	Mustafa bin Hâcı Ahmed	Aişe bint-i Abdurrahman	Halil bin İbrâhim

ve gayrîhüm

S.98. B.3.

Kaza-ı Yenice’ye tâbi‘ Ulucak nâm karye sâkinlerinden İvâz bin Zikir nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu hâmil-i hâze’l-kitâb Adil Beşe ibn-i Hüseyin ve Hasan Halîfe ibn-i Habib nâm kimesneler muvâcehelerinde takrîr-i da‘vâ idüb akd-i nikâhımda olub gaibet-i ani’l meclis olan zevcem Medine bint-i Ramazân nâm hâtûnu merkûm Hasan Halîfe mersûm Adil Beşe’ye ma‘rifet-i şer‘ akd-i nikâh eylemişdir suâl olunub

S.99. B.1.

mûceb-i şer‘î icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûran Adil Beşe ve Hasan Halîfe cevâblarında fi’l-vâki‘ mezbûr İvâz’ın merkûme Medine hâtûna sâbıka zevcesi ve menkûhası idi lâkin târih-i kitâbdan altı ay mukaddem talâk-ı selâse ile tatlîk idüb mutallâka oldukdan sonra mezbûre Medine hâtûnun müddeî-i merkûm İvâz’dan hâmili olmağla vaz‘ idüb ba‘de ınkızâ‘-i iddet merkûm Hasan Halîfe ben akd-i nikah eyledim ve mersûm Adil Beşe ben tezevvüc ve kabûl eyledim didiklerinde merkûm İvâz târih-i mezbûrdan tatlîği ve ınkızâ‘-ı iddetini münkir olmağın mezbûrandan takrîrlerine muvâfık-ı beyyine taleb olundukda udûldan Şa‘bân Beğ-zâde Hasan Beğ ve Mehmed Emmi ibn İlyâs ve Mehmed bin Ömer nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırun olub istişhâd olunduklarında fi’l-vâki‘ mezbûr İvâz târih-i kitâbdan altı ay mukaddem zevcesi ve menkûhası iken merkûme Medine hâtûnu talâk-ı selâse ile bizim huzûrumuzda tatlîk idüb mutallâka iken mezbûre Medine hâtûnun merkûm İvâz’dan

hâmili olmağla vaz‘ idüb iddet-i münkâziye olundukdan sonra merkûm Hasan Halîfe merkûm Adil Beşe’ye tâlib olmağla inkâh idüb ol dahi tezevvüc ve kabûl eyledi biz husûsa minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe riâyete şer‘âitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-ı kabûlde vâkı‘a olmağın mezbûr İvâz taarruzdan men‘-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmîs şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

A‘lemü’l-ulemâi’l-kuzât -zâde Mehmed Efendi | Mustafa Ağa ibn Osman Ağa | Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa | Mahmûd Ağa ibn Mehmed | Ali Beğ ibn Mahmûd

İbrahim Beğ ibn Osman | El-Hâc Mehmed bin Ahmed | Yûsuf bin Ahmed | Hüseyin bin Ahmed

ve gayrîhüm mine’l-huzzâr

S.99. B.2.

Medine-i Mağnisa muzâfâtından Gökçe nâm karyede bundan akdem bilâ veled-i fevt olan el-Hâc Ma‘den ibn İbrâhim sulbîye-i kebîre kızı Selîme nâm hâtûn meclis-i şer‘-i şerîfde karye-i mezbûre ve tevâbi‘-i hassına bin altmış senesine ber vech-i iltizâm mültezim olan bâis-i hâze’r-rakîm Abdulkerim Ağa ibn Rüstem mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb bâbâmız mezbûr el-Hâc Ma‘den mültezim-i mezbûrun zemânında fevt olmağla cümle tasarrufunda olan tarlaları mahlûl olub hakk-ı tapu bizim iken gaib-i ani’l-meclis olan Durmuş Beşe ibn el-Hâc Hüseyin nâm kimesneye zikr olan tarlaların hakk-ı tasarrufunu ma‘lûmü’l-mikdâr akçeye tefvîz idüb ol dahi tasarruf üzre iken agâh olduğumuzda tapuyu misli olan otuz altı guruşa zikr olunan tarlaları mezbûr Durmuş Beşe’den ma‘rîfet-i sâhib-i arz ile tefevvüz eylemişidim hâlâ gaib-i mezbûr Durmuş Beşe mezkûr tarlaları bana ve gaibet-i ani’l-meclis olan hemşîrem Esenli nâm hâtûna bizim içün zabt itdirmem deyüb dâimâ cefâ üzre olduğundan gayrî adam göndermekle hâlâ mezkûr tarlayı mültezim-i mezbûr üzerine redd olunmasın taleb iderim didikde mukaddemâ tapuyu misli ile mezbûre Selîme mezkûr tarlaları merkûm Durmuş Beşe’den marifet-i sâhib-i arz ile tefevvüz itdüğünü mû‘terefe olmağla redde mecâl olmayub yedinde ibkâya tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmîs min Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Beşe ibn	Ömer Beşe	Halil	Ahmed	Abdurrahman
Ebi Bekir	ibn Balı	bin İlyâs	bin Yûsuf	bin Abdullâh

ve gayrihüm mine'l-huzzâr

S.99. B.3.

Muhallefât

El-merhûm Saliha bint-i Abdullâh mâtet fi mahalle-i Gürhâne min-mahallât-ı Mağnisa el-mahmiyye ve tereke-i mine'l-verese zevcen medu'vven el-Hâc İbrâhim bin Hamza ve beynen med'uvvet Sâime bint-i Mehmed ve ahan li-eb ve ümm med'uvva Osman vâki'ü't-tahrîr ve't-taksîm kiyem-i İbniyyehim tahrîren fîl-yevmi'l-hâmîs min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Abdulkerim Çelebi	Halil Efendi ibn	El-Hâc Ali bin	Mahmûd
ibn Mustafa ser-Müezzinan	Sefer el-müderrisîn	Mehmed el-müezzin	bin Sefer

ve gayrîhüm

Hâne-i der mahalle-i mezbûr	Mehr-i müsbet	Maî kıvrak(?)	Maî ve rayi kaftan
1	meblağ	1	1
Kıymet	2000	Kıymet	Kıymet
30 000		200	400

Köhne futâ	Al ve rayi zıbun
1	1
Kıymet	Kıymet
15	1200

Beyâz sâde	Hammâmdöşemesi maa makrama	Beyâz zıbun	Köhne döşek yüzü
1	1	1	1
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
80	100	30	20

Gökbeyâz zıbun
1
Kıymet
40

Köhne bogasi	Darçini Bogasi	Beledi yasdık	Beledi döşek

2	1	2	3
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
15	100	85	500

Yorgan beledi

1
Kıymet
85

S.100. B.1.

Güğüm kebîr	Ayaklı sahan	Tas	Küçük sahan	Tancere	Tâbe	Kefgir
1	2	2	1	2	1	2
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
200	100	40	30	200	30	40

Leğen	Arakiyye
1	1
Kıymet	Kıymet
30	30

Nakışlı makrama	Köhne kuzu kürk	Def‘a sahan	Ayaklı sahan	Köhne minder
3	1	2	1	2
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
127	20	100	60	50

Köhne kebe

2
Kıymet
50

Şam’dan	Köhne kilim ma‘a halı	Başbezi	Köhne kıvrak(?)	Ocak perdesi
2	1	2	1	1
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
50	50	20	20	10

Sacayak maa meşe ve saraf hadde	Tebsi-i kebîr	Def‘a tancere	Börek tepsi	Def‘a sahan
1	1	1	1	8
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
30	300	60	100	400

Tancere-i kebîr	İbrik	Köhne kebe siyah	Saban def‘a	Hurdevathâne
1	1	1	8	Kıymet
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	4200
200	20	15	400	Cem‘an
				Yekûn
				36672

Minhâ’l-ihrâcât				
techîz ve tekfîn	Resm-i kısmet	Nâibiye	Kethüdâiyye	Kâtibiyye
800	815	175	170	70

İhzâriyye	Hüddamiyye
50	15

Yekûn
2095

Sahhül-bâkî
34577

Hisse-i zevce	Hisse-i ibn	Hisse-i ahi
aded	aded	aded
8644	17288	8644

S.100. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa’da merhûm Ali Beğ’in binâ eyledüğü câmi‘-i şerîf ve imâret-i âmiresi evkâfına bi’l-fiil kaim-i makâm-ı mütevelli olan el-Hâc Mehmed Efendi ibn el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde iş bu bâisü’l-kitâb Ömer Beşe ibn Derviş mahzârında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb kaim-i makam-ı mütevelli olduğum evkâf-ı mezbûreden olub mahrûse-i merkûmede vâki‘ vakıf-ı mezbûra intimâ’ ile tahdîd ve tavsifden müstağni olan Çifte Hammâmın müddet-i senesi temâm olmağla bundan akdem el-Hâc İbrâhim nâm kimesneye bin altmış senesi Martı ibtidâsından on iki bin akçeye bir sene temâmına değin icâr idüb oldahi isticâr ve kabûl eylemişdi lâkin mezbûr el-Hâc İbrahim nâdim olub fâriğ olmağla hammâm-ı mezbûr battâl kalub ve meblağ-ı mezbûr ecr mislinden ziyâdedir deyü sikât-ı ihbâr etmeğin târih-i mezbûr-ı senesi Mart ibtidâsından her senesi dokuz bin akçeye olmak üzre bin seksan gün temâmına değin yiğirmi yedi bin akçeye hammâm-ı mezkûr mezbûr Ömer

Beşe'ye icâr eyledim ol dahi hammâm-ı merkûmun ta'mîre muhtâc olan kazganı içün teslîm olunan bâkırın her vukiyyesinden bâkî kalan üç yüz dirhem bâkır kazganı otuzar akçeye kendü işlemek üzre isticâr ve kabûl eyledi zikr olunan Çifte Hammâmı târih-i merkûmdan mezbûr Ömer Beşe zabt eylesün didikde mezbûr Ömer Beşe dahi vech-i muharrer üzre kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmîs min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-hutebâ El-Hâc Mahmûd Efendi ibn Abdulkerim	El-Hâc Abdulkerim Çelebi ibn Mustafa el-müezzin	Ahmed Çelebi ibn Behrâm el-müezzin	
Hasan Çelebi ibn Abdulkerim	Şeker Ahmed Çelebi ibn Mehmed	Mustafa Çelebi ibn Hamza el-bakkal	Ramazân Çelebi ibn Abdullâh
Çukadâr Ali Beşe	Üstâd Mehmed bin Nasûh		

S.100. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Ali Ağa mahallesi sâkinelerinden Seyyide İsmihân ibint-i es-Seyyid Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfîü'l-kitâb zevci Nasûh bin Hasan mahzârında ikrâr ve i'tirâf idüb zevcem mezbûr Nasûh ile hüsn-i zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrer olan beş bin akçe mehr-i müeccelimden ve nafaka-ı iddetimden ve hakk-ı sükenatından fârig olub ve mezbûrdan hamilem zuhûr idüb ve veled getüririsem yedi yaşına değin kendi mâlımdan infâk ve iksâ etmek üzre muhâlâa idüb min-ba'd zevciyete müteallika da'vâ ve nizâ'm kalmadı didikde mezbûr Nasûh dahi fi'l-vâki' zevcem mezbûre Şerîfe İsmihân hâtûn ile hüsn-i zindegânımız olmamağla minvâl-i meşrûh ben dahi hul' itdim didikde mukırre-i mezbûre Şerîfe İsmihân hâtûnun minvâl-i meşrûh üzre sâdıre olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-merkûm Nasûh vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik itdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'2 fî Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan bin Nasûh	Kalender bin Mehmed	Ahmed Çelebi bin El-Hâc Ali el-müderris	Osman bin Hazma	Mustafa bin Turgud	ve gayrîhüm

S.101. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'ya tâbi' Sarma nâm karye ahâlîsinden İbrâhim bin Şa'bân ve Hasan ibn el-Hâc Halil ve Hasan bin Velî ve Yûsuf bin Nasûh ve Süleymân bin Torbalı nâm kimesneler ve sâirleri meclis-i şer'-i hâtır-ı vâcibü't-tevkîrde karye-i mezbûre hânesi avârızına vakf olunan nukûdun mütevellisi olan İmâm Mahmûd Halîfe ibn İbrâhim nâm kimesne muvâcehesinde herbiri takrîr-i kelâm ve tasvîr-i ani'l-merâm idüb merkûm Mahmûd Halîfe'nin mütevelli olduğu karye-i mezbûre avârız vakfından zimemnâsda mevcûd ve mevkûf olan nukûddan mezbûra cem'an on üç bin altıyüz akçe teslîm eylemişidik meblağ-ı mezbûrun rıbhı iki bin kırk akçe ider suâl olunub takrîr-i tescîl olunması matlûbumdur didiklerinde gıbbe's-suâl merkûm Mahmûd Halîfe cevâbında fi'l-vâki' karye-i mezbûre avârızı vakfından zimemnâsda mevcûd ve mevkûf olan nukûdun cem'an on üç bin altı yüz nakd akçe asl-ı mâl ve iki bin kırk akçe rıbh ahz ve kabz eyledim deyü ikrâr ve i'tirâf itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Çelebi bin Muslu Çelebi	Ahmed Çelebi bin El-Hâc Mahmûd	Abdullâh Çelebi bin Balı Efendi	Mustafa Çelebi ibn Haydar-zâde
Abdurrahim Çelebi bin Abdulhalil	ve gayrîhüm mine'l-huzzar		

Hazihi'l-vekayîi'l-vâkı'at bazıhan bi'l-ikrâr ve bazıhan bi'l-beyânât fi nevbetihi niyâbeti'l-fakîr el-Hâc Nûh Efendi el-mevlâ-ı hâlâ be-medine-i Mağnisa el-mahmiyye fî'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ba'del elf

S.101. B.2.

Medine-i Mağnisa'da el-Hâc Yahya mahallesi sâkinelerinden Saliha ibint-i el-Hâc Ali nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtîü'z-zikr-i da'vâya vekîl olub mezbûreyi ma'rîfet-i şer'iyye ile arifân olan es-Seyyid Osman ibn es-Seyyid Hayreddin ve Ahmed Çelebi ibn Muslu Beşe nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan iş bu bâ'isü'r-rakîm es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn es-Seyyid Mahmûd Çelebi meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde müvekkîlem mezbûre Saliha'nın li-ebeveyn er karındaşı oğlu Mustafa Çelebi nâm kimesne mahzârında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem

müvekkîlem mezbûre Saliha hâtûn sadrîyye-i kebîre kızı zevcem Aişe nâm hâtûna mukaddemâ temlîk-i bi'l-mülk itdüğü iştirâsından mezbûr Mustafa Çelebi'ye ma'lûmü'l-miskâl bir çift altun bilezik emânet vaz' etmişdir suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Çelebi cevâbında fi'l-hakika müvekkîlem mezbûre hâtûn bundan akdem bana minvâl-i meşrûh üzre ma'lûmü'l-miskal bir çift altun bilazik emânet vaz' idüb ilâ-elân bendedir deyü ma'rîfet olmağın mûcebince hükm-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-müderrisîn Ahmed Çelebi bin El-Hâc Mahmûd

Fahrü'l-müderrisîn Haydar-zâde Mustafa Çelebi

Mustafa bin El-Hâc Hasan

Halil bin İbrahim

El-Hâc Abdulgaffâr el-muhzır

Bayrâm Beğ

Mehmed bin Ali

Hasan bin Ahmed

ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.101. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Aşağı Ermeniler mahallesi sâkinlerinden Tator veled-i Menaş Ermeni meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûreden Kirkoz veled-i Yagob Ermeni muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûrede vâki' Sultân Murâd Hân âleyhü'r-rahmet ve'l-gufrân vakfı dahlinde bir tarafı Köse Abbas bâğı ve bir tarafı Sevindik-zâde Ahmed Çelebi bâğı ve bir tarafı Yanakoc'u zimmî tarlası ve bir tarafı diğer (?) Aslan bâğı ile mahdûd bir dönüm ve buçuk evlek mülk bâğı mezbûr Kirkoz Ermeniye bundan akdem on dokuz kıt'a riyal-i guruş baten bey' idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl etmişidi hâlâ semenini taleb eylediğimde virmede inâd ve taallül ider suâl olunub ihkâk-ı hakk olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Kirkoz Ermeni husûs-u mezbûru ikrâr itmeğin edâsına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî' fî şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Velî bin Ali

Mehmed bin Ali Balı el-muhzır

Kadrî bin Hasan

Ebû Bekir bin Halil bin İbrâhim Osman

ve gayrîhüm

S.102. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'da Seydi Hoca mahallesinde sâkin Kurt Mehmed Ağa ibn Hasan Çelebi nâm bâyi'-i meclis-i şer'-i hâtır-ı vâcibü't-tevkîrde işbu bâdiü'n-nefer ser-hayl-ı (?) zümre-i hutebâ ve salâr-ı fırka-ı sulehâ pişiniha ve kerem-i mu'tâd el-Hâc Mahmûd Efendi ibn Abdulkerim mahzâr nigu mahberlerinde tâyi'an ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd mülk-i menzilimin havlu kapusu damlalığı dahilinde vâki' silk-i mülk-i sahîhimde münselik su kuyumu merkûm el-Hâc Mahmûd Efendiye şer'-i ta'yîn eyledüğü tevâbi' ve hukûku ile yiğirmi sekiz kıt'a riyal-i guruş-ı kebîre baten bey' ve temlîk idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl ve temellük eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yiğirmi sekiz aded riyal-i guruş-ı kebîri yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyledim bâ'de'l-yevm mârü'z-zikr su kuyusu cemi' tevâbi' ve hukûku ile mûmâ-i leyh el-Hâc Mahmûd Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ ve hays-ü mâ-yehtâr zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Kurt Mehmed Ağa'nın bu vech üzre cârî olan ikrârın müşârün-i leyh el-Hâc Mahmûd Efendi vicâhen tasdîk ve kabûl itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sabi' fî şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ba'del elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Mahmûd Çelebi ibn El-Hâc Receb	El-Hâc Abdülkerim Çelebi ibn Mustafa	El-Hâc Hüseyin ibn El-Hâc Mehmed

El-Hâc Murteza Efendi ibn Ya'kub	El-Hâc Mustafa ibn Mehmed	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi	El-Hâc Eraslan ibn El-Hâc Mahmûd

Mehmed Çelebi ibn Abdulkerim	Hasan Çelebi ibn Abdulkerim	El-Hâc Sinaeddin ibn Abdrrahman	El-Hâc Kenanbin Abdülmennan

ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.102. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Câmi'-i Kebîr mahallesi sükkânından mufahharü'l-hutebâ el-Hâc Mahmûd Efendi ibn Abdulkerim Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihü'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münif ve râsihü'l-evtâd el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesinde vâki' sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât merkûm el-Hâc Mahmûd binâ eyledüğü

câmi‘-i şerîf ve Abdüllatif’in evkâfına nâzır olan sulbî kebîr oğlu Ahmed Efendi mahzârında bî-tav’iha ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem Seydi Hoca mahallesi sükkânından Kurt Mehmed Ağa bin Hasan Çelebi’den cemi‘yi müştemelâtıyla yiğirmi sekiz kıt‘a riyal-i guruşa iştirâ‘ eylediğim su kuyusunu zikr olunan el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesinde vâki‘ vakıf-ı mezbûrun çeşmesinde cereyân iden suya lağım ve küng ile ilhâk ve icrâ içün hasbetenlillâh-i te‘âlâ vakf ve ta‘yîn ve tahsîs eyledim didikde mukırr-ı müşârün-i leyhin vech-i muharrer üzre sudûr iden ikrâr ve i‘tirâfın merkûm Ahmed Efendi bi’l-muvâcehe tasdîk ve kabûl itmeğin hinde’l-vesîka li-ecli’t-temessük bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l yevmi’t-tâsi‘ fî şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene 1061

Şuhûdü’l-hâl:

Mufahharü’l-kuzât Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi

Mufahharü’l-kuzât el-Hâc Sun‘ullah Efendi ibn Ahmed Efendi

Umdedü’l-müderrisîn Abdullâh Efendi bin Sânî Mehmed Efendi

Zübdetü’l-müderrisîn Mustafa Efendi bin Haydar Efendi

Fahrü’l-müderrisînAbdurrahman Efendi ibn Abdülcelil

Fahrü’l-kitâb Müslim bin Ebi Bekir Hâcı

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed ser-muhzıran

El-Hâc Hasan Çelebi bin Hâcı Mehmed

El-Hâc Murtezâ Halîfe bin Ya‘kub

El-Hâc Mustafa bin Mehmed

El-Hâc Mahmûd Ağa bin el-Hâc Receb

Müezzin Hasan Çelebi ibn Abdulkerim

El-Hâc Eraslan bin El-Hâc Mahmûd

Kahveci Mehmed Çelebi el-müezzin

El-Hâc Sinân bin Abdullâh

El-Hâc Kenan ibn Abdullâh el-Haffaf

Mehmed Çelebi bin Derviş Mustafa Efendi ve gayrihüm

S.102. B.3.

Kazâ-ı Marmara'ya tâbi‘ Seydi Selendi nâm karye kurbunda sâkin Yörügân-ı Gök Mûsâ tâifesinden Ali ve Balı ibn Hüseyin nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde biz tâife-i mezbûreden işbu sâhibü'l-kitâb İbrâhim bin Bayrâm ve Ahmed bin Bekdâş ve İsâ Halîfe bin Timurtaş ve Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler ve sâirleri mahzârlarında herbiri tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf idüb târih-i kitâbdan üç sene mukaddem be-emrullâh-ı te‘âlâ vefât iden vâlidemiz Gülbula bint-i Mûsâ nâm hâtûn içün karye-i merkûmeden zâyi‘ oldu huyût ve memâtı nâ-mâ‘lûmdur deyü ehl-i örfe gammaz olunub mezbûrları bî-hurûc habs eylemişler min-ba‘d merkûmların (?) olmayub vâlidemiz merkûme Gülbula hâtûn hatfe enfihi vefât eylemişdi min-ba‘d husûs-u mezbûre müteallik merkûmlar ve udûllarıyla da‘vâ ve nizâ‘m yokdır didiklerinde meferrân-ı mezbûran Ali ve Bali vech-i muharrer üzre sudûr iden murâdların merkûmun dahi tasdîk itdiklerinden sonra li-ecli't-temessük bi't-taleb olundu tahrîren fî'l yevmi's-sâlis min şehr-i Rebi‘ü'l-âhir sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb olunmuş)

S.103. B.1.

Medine-i Mağnisa'da Yeniçeri sükkânından Mahmûd Cabî ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu bâisü'r-rakîm Receb bin Mehmed nâm kimesne mahzârında ikrâr ve i‘tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ tarafeyni tarîk-i âm cânibeyni müşteri-i mezbûr mülkü ile mahdûd tûlen yiğirmi dört zirâ‘ ve arzan on altı zirâ‘ eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil bir kıt‘a mülk bağçeyi mezbûr Receb'e otuz beş buçuk riyal-i guruşa baten bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve kabûl itdikden sonra kabz-ı semen-i ma‘dûd ve teslîm-i mübey‘ mahdûd kıldım bâ‘de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyf-i mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmun minvâl-i meşrûh üzre câden (?) olan ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l mezbûr Receb vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğin mâ-hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu hurire fî'l-yevmi's-sâlis-i aşer min şehr-i Rebi‘ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf min hicret sene lehi'l-izz-i ve'ş-şeref

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibn Hüsrev	Ahmed bin Ali	Mehmed bin (?)	El-Hâc İbrâhim ibn Hüseyin	Mustafa Çelebi ibn Hamza

El-Hâc Hüseyin ibn Hasan ve gayrîhüm	Abdulhalil ibn Hüseyin	Muharrem ibn Hüseyin	El-Hâc Abd ülgaffâr	Bayrâm Hüseyin

S.103. B.2.

Fi'l-asl livâ-ı Hamidde Eğirdir kazâsına tâbi' Gökdere nâm karyeden olub bundan akdem mahrûse-i Mağnisa'da Yarhasanlar mahallesinde sâkin iken vefât iden Ahmed bin Yûsuf'un verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Hadice ile li-ebeveyn ammisi oğlu Hasan bin Mahmûd'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra merkûme Hadice tarafından husûs-ı âtîü'l-beyânı ikrâra vekîl olub bemâ-hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed bin Himmet ve mezbûr Hasan meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun hîn-ı fevtinde varisi mevcûd olmamağla muhallefâtına vazi'ü'l-yed olan sâhib-i haze'r-rakim el-Hâc Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzârında herbiri bi'l-asale ve bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb bundan esbâk mûrisimiz merkûm Ahmed vefât iddikde mezbûr el-Hâc Mehmed iki re's boz tüylü erkek yük develerini izn-i şer'le ahz ve kabz idüb bir re's deveyi sûk-u Sultânide mezâd idüb otuz kıt'a riyal-i guruş ile elli akçede karar etmekle âhere bey'-i semenini kabz itdikden sonra meblağ-ı mezbûrdan bin altıyüz akçesini müteveffâ-yı mezbûr Ahmed'in techîz ve tekfîn vesâir masarıf-ı lâzımesine harc ve sarf idüb bin yüz seksan akçe ile zikr olunan bir re's deve zimmetinde bâkî kalmışdı hâlâ zikr olunan bin yüz seksan akçeye ve bir re's deveyi bize teslîm idüb biz dahi asale ve vekâletimiz hasebiyle mezbûr el-Hâc Mehmed yedinden ahz ve kabz eyledik bâ'de'l-müteveffâ-yı mezbûr Ahmed'in muhallefâtından merkûmun zimmetinde bir habbe bâkî kalmayub zimmetini ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde mukırran-ı mezbûranın bi'l-asale ve bi'l-vekâle sudûr iden ikrârların el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr el-Hâc Mehmed bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk itdikden sonra hâze'l-vesikâ li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

fi nevbetü'l-fakîr Yahya el-nâib be-medine-i Mağnisa

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Mehmed ibn Ali | Es-Seyyid Hâcı Mehmed ibn Hüseyin | Ali Çelebi ibn Hâcı Mehmed | El-Hâc İbrâhim el-muhzır | El-Hâc Mehmed ibn Ahmed

ve gayrîhüm mine'l-huzzâar

S.103. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa nihân-ı ani'n-nühûsiyet ve'l-bâsâda Balık Bâzârı kurbunda vâki' Mehmed Efendi odasında (?) sâkin Yavli veled-i Yani zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde iş bu bâisü'r-rakîm Nikola veled-i zimmî muvâcehesinde bî-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb bundan akdem mezbûr Nikola zimmî içün vakt-i gurûbda desti ile sol gözünün üzerine urub mecrûh eyledi deyüb da'vâ eylemiş idim el-hâletü-hâzihi da'vâ-yı mezkûrdan fârig olub merkûm Nikola zimmînin zimmetini husûs-ı mezbûre müteallik amme-i da'vâdan ibrâ ve iskât eyledim bâ'de da'vâ ve nizâ'm kalmamışdır didikde mukırr-ı mezbûr Yavli zimmînin vech-i muharrer üzre sudûr iden ikrârını merkûm Nikola zimmî tasdîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-aşer min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim el-muhzır | İbrâhim bin Ebi Bekir | Hasan bin İmâm Mustafa | Halil bin İbrâhim el-muhzır | ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.104. B.1.

Medine-i Mağnisa muzâfâtından Belen nâhiyesine tâbi' karye-i Saruhanlı'da sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Hüseyin bin Nasûh nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Mehmed'in bâbâsı müteveffâ-yı merkûm Hâcı Hüseyin'den intikâl iden mâl-ı mûrisini zabt ve hıfz-ı hıraset içün bir vasî lâzım ve mühim olmağın işbu râfîü'l-kitâb karye-i mezbûrede sâkin İlyâs bin Mustafa nâm kimesne vesâyete ehl ve hizmete her vechle kâdir olmağın kıbeli'ş-şer'-i mutahhardan vasî-i nasb ve ta'yîn olunub mûma-i leyh İlyâs dahi vesâyete mezbûreyi bi'l-muvâcehe kabûl ve hizmet-i lâzımesin edâya müteahhid olundukdan sonra mâ-hüve'l-vâki' gıbbe'd-bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis-i aşer min şehr-i Ramazân el-mübâreke li-sene hamsin ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Süleymân bin Hasan bin Ahmed bin Osman bin Yûsuf bin Hüseyin bin
Murâd Bekir Hâcı Turgut Hâcı Himmet Hızır İsâ
ve gayrîhüm mine'l-hâzırîn

S.104. B.2.

Medine-i Mağnisa'da merhûm Ali Beğ binâ eyledüğü câmi'-i şerîf ve i'mâret-i âmireleri evkâfına kaim makam-ı mütevelli olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali makam-ı kazâda vakf-ı mezbûrdan olub medine-i merkûme vâki' Çifte Hammâmın sâbıka müstecîri olan el-Hâc İbrâhim bin el-Hâc Mehmed mahzârında takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb hammâm-ı makrumu mersûm el-Hâc İbrâhim bin altmış bir senesinde vâki' Mart ibtidâsından sene temâmına varınca meblağ-ı ma'lûmül mikdâr ile isticâr ve kabûl itdikde merkûm el-Hâc İbrâhim'den cânib-i vakfa vesâir levâzım-ı mühim içün cem'an yiğirmi dokuz guruş harc alınmışidi lâkin tarafeynin rızâsiyle icâre-i mezbûre fesh olunub hammâm-ı mezbûru hâzır-ı bi'l-meclis olan Ömer Beşe ibn Derviş ecr-i misli ile isticâr ve kabûl etmeğin müste'cir-i sâbıka el-Hâc İbrahim'den mukaddemâ alınan mikdâr-ı mezbûr yiğirmi dokuz aded guruş harcını merkûm el-Hâc İbrahim'e temâm-ı edâ ve teslîm eyledim min-ba'd biri birimiz ile husûs-u mezbûre ve gayr-i müteallik da'vâ ve nizâ'ım kalmamışdır didikde merkûm el-Hâcı İbrahim dahi fi'l vâki'-i hâli vech-i meşrûh üzre olmuşdur deyü bi'l-muvâcehe tasdîk etmeğin mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlîs aşer min şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer Çelebi bin Mustafa Çelebi Hamza ibn Mehmed ibn Ömer bin Abdülgaffâr
El-Hâcı Mustafa ibn Mehmed Hasan Ali Velî bin Sefer
Halil
ibn İbrâhim
Bayrâm Beğ Hasan bin El-Hâcı ve gayrîhüm
bin Hüseyin Mustafa

S.104. B.3.

Mahmiyye-i İstanbulda Kalçeci mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt el-Hâc Ömer ibn el-Hâc Abdülkerim nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi ve sulbî sagîr

oğulları Abdulkerim ve Ahmed'in umûrlarına kıbeli'ş-şerden mensûbe-i vasî-i şer'iyyeleri olan vâlideleri Aişe hâtûn ibint-i Mehmed tarafından husûs-ı âtîü'z-zikr-i da'vâ ve taleb ve ahz ve kabz ve isâle ve kabz-ı isâle mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine vekîl olub bemâ-hüve tarîkü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi ibn Ahmed Çelebi nâm şabblara meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Medine-i Mağnisa mahallâtından el-Hâc İvâz Paşa mahallesinde sâkin olub müteveffâ-yı mezbûrun malından yedinde dört yüz yiğirmi deste zurna kamışı olduğu ma'rûf olan bâisü'l-kitâb İlyâs bin Hızır mahzârında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ömer'den sagîran-ı mezbûran ile zevcesi müvekkile-i mezbûre Aişe'ye intikâl iden dörtyüz yiğirmi deste zurna kamışı olan cema'n yiğirmi bin yüz akçe vekâlet (tahrîb) hasebiyle merkûm İlyâs benden (tahrîb) hâlâ ahz ve kabz eyledim didikde min-bâ'd mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fî'l-yevmü'l (tahrîb)

Şuhûdü'l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb olunmuş)

S.105. B.1.

Akza-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin hüccetü'l-hakkı ale'l-halkı ecma'în el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilehû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'denü'l-fezâil ve'l-kelâm Mendehorya ve Alaşehîr ve Gördes ve Adala ve Borlu ve Kayacık ve Marmara ve Sundurgu ve sâir Bozguş ve Toyle reâyâsı sâkin olan yerlerin kadîları zîde fazlehûm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre Kütahya sancâğının bedel-i nüzûl cem'ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Mustafa zîde mecdühûm tarafından Mehmed zîde kadruhû divân-ı hümâyûnuma gelüb arz-u hâl sunub eline virilan emr-i şerîf ve mevkûfat defteri mûcebince kazâ-i Bozguş icmâl üzre yüzhâne ve Toyle Osman ile seksan hâne olub tahsîline mübâşeret olundukda zikr olunan Bozguş ve Toyle reâyâsından ba'zıları biz sâkin olduğumuz yerlerde hâneye kayd olduk deyü virmeyüb ve ba'zıları dahi sevkiyet-i cem'iyyet idüb biz mukaddemâ iki hâne veyahûd üç hâne idik ziyâde virmeziz müfredât defteri olmamağla taallül iderler deyü bildirüb yerlü hânesine tahrîr olunduklarına mevkûfâtdan sûret-i defterleri olmayanlardan ve yerlerinde sûret-i defterleri olmayub bir yere cem'iyet idüb ziyâdeye tahammülleri var

lâkin hilâf-ı defter ve kanûn-ı noksân üzre virmek isteyanların her üç mükemmel evi bir hâne ve altı mücerred evi bir hâne harç üzre kadîminden olıgeldüği üzre tahammüllerine göre bedel-i nüzûl akçesi tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylemeğin hazîne-i âmiremde mahfûz olan mevkûfat defterlerinde Bozguş kazâsı yüzhâne ve Toyle kazâsı seksanhâne olub lâkin müfredât üzre defteri olmamağın vech-i meşrûh üzre tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi ellerinde mevkûfatdan ihrâc olunmuş mühürlü ve nişânlu sûret-i defterleri olmayanlardan her üç mükemmel evleri bir hâne ve altı mücerred evleri bir hâne hesâb üzre bedel-i nüzûlları tahsîl itdirdüb min-ba‘d ellerinde mevkûfat defterleri sûreti olmayanların yerlü hânesine kayd olduk didiklerine i‘tibâr eylemeyesiz malımın tahsîli bâbında temâm-ı ihtimâm eyleyesiz ve hilâf-ı şer‘ ve kanûn ve mugayir-i emr-i hümâyûn kimesneye inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fîl-yevmi’s-sâdîs min şehr-i Saferü’l-hayr li-sene ihdâ ve sittîn ve elf kayd vasele fî 15 min Rebi‘ü’l-âhir li-sene 1061 Be-makam-ı Kostantıniyye el-mahrûsa

S.105. B.2.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Attar(e)ce mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Abdullâh nâm hâtûnun zâhirde Zevci Muslu bin Ebû Bekir nâm kimesneden gayrî verâset-i ma‘rûfi olmamağla muhallefâtının nısfı mezbûr Muslu ve nısf-ı âher-i cânibi beytü’l-mâla âid olduğu şer‘an mukarrer oldukdan sonra mezbûr Muslu mahfil-i kazâda medine-i mezbûrede hâlâ beytü’l-mâl emîni olan Mustafa çâvûş tarafından vekâleti sâbite-i tescîl olunan Mehmed Ağa ibn Ahmed Ağa mahzârında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrde vâki‘ hudûd-ı ahâlîyesi beyyinde ma‘lûm-ı büyût-ı müteaddideyi müştemil menzil vâlidemden müntakil mülk-i mevrûsem iken menzil-i mezbûru zevcem mezbûre Aişe’nin mülkü olmak zu‘m ile merkûm Mehmed Ağa vaz‘-ı yedi idi sual olunsun kasr-ı yedine kayd olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl vekîl merkûm Mehmed Ağa cevâbında menzil-i mezkûr

S.106. B.1.

müteveffâ-yı mezbûre Aişe hâtûnun muhallefâtından olmak üzre vaz‘-ı yed eyledim ber vech-i meşrûh üzre vâlidesinden müntakil mülkü idiği ma‘lûmum değildir dicek mezbûr

Muslu'dan mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-ı müslimînden el-Hâc Osman bin Ahmed ve Muslu Beşe ibn Hüseyin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub iştihad olunduklarında fi'l-vâki' zikr olunan hudûd ile mahdûd olan menzil müddeî-i merkûm Mustafanın vâlidesinde müntakil-i mülk-i mûrisdir husûs-ı mezbûre vech-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olunub mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrira fî evâsıt-ı şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin ibn-i Bali	Ali ibn Ahmed	Hüseyin ibn Seyyid Ahmed	Hasan bin Mürsel	El-Hâc Abdulgaffar Muhzır

ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.106. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa İmâd mahallesinde İvâz Mehmed el-habbâz meclis-i şer'-i şerîfde mahalle-i mezbûreden Beğ-zâde oğulları dimekle şehîr Ahmed ve Hüseyin nâm kimesne mahzârlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan iki gün mukaddem vakt-i zuhrda zevcem evde yoğ iken mülk-i menzilimde sanduk içünde mahfûz olan bir münakkaş çarşeb ve münakkaş dülbend örtüsü ve bir münakkaş poğça ve bir al kemhâ entari zıbun ve dört zira' münakkaş kemhâ ve bir tafta gömlek ve bir kemhâ kaftan ve bir miski zen atlas kaftan ve bir sim anber-i hâm ve bir büründük tafta kaftan ve kırmızı kemhâ kaftan ve bir münakkaş boğça ve bir büründük beyâz yekdâ ve bir müsta'mel sarmalı kuşak ve bir münakkaş yüz yasdukî ve on iki münakkaş ve sarmalu ve makramalu ve bir mikdâr sarmalı peşrir ve münakkaş yüz yasdukî ve bir gök boğça ve bir altun künye ve bir incüli enselik ve bir sim bıçak ve bir sim hançer ve iki çakmaklı tüfenk ve beş altunlı incüli hususîn arakiyyesi serika olunmuşidi hâlâ mezbûrları mazınne-i ittihâz eyledim hakikiye-i hâl mezbûrlardan suâl olundukdan sonra menzilleri tecessüs ve keyfiyet-i ahvâlleri tefahhus olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûman Ahmed ve Hüseyin husûs-ı mezbûru inkâr itmeleriyle mezbûrların menzilleri yoklanmağçün savb-ı şer'den Ahmed Efendi ibn el-Hâc Mahmûd ta'yîn ve irsâl olunub ol dahi mahalle-i mezbûrda imâmı ve cema'atı ve zeyl-i kitâbda mestûr-ı esâmi olan müslümanlar ile mezbûrunun menziline varub tecessüs eylediklerinden fi'l-vâki' mezbûr İvâz'ın serika olunan eşyâ-ı mezkûre-i mezbûran

Ahmed ve Hüseyin'’n mülkü menzilinin garb tarafında vâki‘ cidâra muttasıl kirpiç altında mezkûr peştamal içinde cem‘an mevcûd bulunub mu‘na-yı mezbûr eşyâ-ı mezbûru meclis-i şer‘e ihzâr eyleyüb mezbûran Ahmed ve Hüseyin istintâk olunduklarında fi’l-vâki‘ işbu şâhide olunan eşyâ-ı mezkûr merkûm İvâz’ın mülküdür deyü her biri ikrâr iddiklerinde eşyâ-ı mezbûre bi’t-temâm mezbûr İvâz’a meclis-i mezbûrda tesellüm olunub mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-sânî-i gurre-i şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed Efendi ibn Hüsrev el-imâm — Hasan Efendi ibn İvâz el-imâm — Mahmûd Çelebi ibn Mehmed — Kahveci Hüsâm bin Muharrem — Hâcı Mahmud bin Ahmed

Hâcı Mustafa ibn Mehmed el (?) ve gayrîhüm — Hasan bin Hüseyin mine’l-huzzâr — Ahmed bin Mehmed — Muhzır İbrahim

S.107. B.1.

Medine-i Mağnisa’da subaşı Receb Ağa ibn Abdullâh nâm kimesne İmâd mahallesinden Beğ-zâde oğulları dimekle şehîr Ahmed ve Hüseyin nâm kimesneleri meclis-i şer‘e ihzâr ve mahzârlarına üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûran Ahmed ve Hüseyin dâimâ şirb-i hamr ve şekâ’ ve fesâddan hâlî olmayub mahalle-i mezbûre ve sâir mahallâtdan ba‘zı kimesneler evlerine girüb esbâb ve erzâkını ahz eylediklerinden mâ-adâ târih-i kitâbdan iki gün mukaddem mahalle-i mezbûrandan olub işbu hâzır-ı bi’l-meclis olan İvâz ibn Mehmed el-habbâzın vakt-i zuhrda evine girüb sandukunda mahfuz olan cümle esvâb ve erzâkını serika eyleyüb inkâr itdiklerine mezbûranın serikaları kıbeli’ş-şer‘den tecessüs olundukda merkûmların evlerinin garb tarafında vâki‘ cidâre muttasıl kirpiç altında bir gök peştamal içinde cem‘an mevcûd bulunub eşyâ-ı mezbûre meclis-i şer‘de merkûm İvâz’a teslîm olunmuşidi mezbûran Ahmed ve Hüseyin bunun emsâli fesâd-ı elân hâli değillerdir keyfiyet halleri mahalle-i mezbûre ve gayrîden istihbâr olunub şer‘le haklarından gelinmesi matlûbumdur didikde merkûmanın keyfiyet-i ahvâlleri tefahhus olundukda Mehmed Efendi ibn Hüsrev el-imâm ve Ahmed Efendi ibn Mustafa ve Mehmed Beşe ibn Mahmûd ve el-Hâc Receb Çelebi ibn el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Hüsam bin Muharrem ve Mustafa Çelebi ibn Abdi

ve el-Hâc Mahmûd bin el-Hâc Ahmed ve el-Hâc İbrâhim bin Hüseyin ve el-Hâc Ali bin Mehmed nâm kimesneler ve sâirleri li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırun olub gıbbü'l-istihbâr merkûman Ahmed ve Hüseyin dâimâ şirb-i hamr ve şekâ' ve fesâddan hâlî olmayub mahalle-i mezbûre ve sâir mahallâtdan ba'zı kimesnelerin evlerine girüb esvab ve erzâklarını ahz idüb defâtle yedlerinde zuhûr eyledi merkûman Ahmed ve Hüseyin eşkıyâ ve ehl-i fesâd ve dâimâ serikadan hâlî değillerdir el-hâsıl vech-i arzdan izâlesi lâzım-ı sa'y-ı bi'l-fesâd-ı fi'l-arzdır her vechle haklarından gelinmesi lâzımdır deyü her biri alâ-tarîkü'ş-şehâde ihbâr itdiklerinden sonra mâ-hüve'l-vâki' mezbûr Receb Ağa talebi ile ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi'-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf bâ'de'l-elf min hicret-i men-lehü'l-izz ve'ş-şeref ve âlîyye-i efzalü's-salâvât ve ekmelü't-tahiyye

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa Çelebi ibn Hamza el-bakkal	Feridûn Beğ ibn Abdullâh	Velî bin Ali	Mustafa Çelebi ibn Şeyh İbrâhim Efendi

El-Hâc İbrâhim ibn Mehmed el-muhzır	Hasan ibn El-Hâc Mustafa	İbrâhim ibn Ebi Bekir	Kadrî Hasan el-muhzır

Ebû Bekir bin Abdullâh ve gayrîhüm

S.107. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Karahisar mahallesinde sâkin olub mukaddemâ vefât iden Seyyid Süleymân Çelebi'nin verâseti zevcesi Aişe bint-i Abdurrahman sulbîye sagîre kızı Sâime ve sulbî sagîroğulları Mustafa ve Mehmed ve Ahmed'e münhasıra olduğu mütekarrer oldukdan sonra sagîr-i mezbûrenin kıbeli'ş-şer'den mensûbe-i vasî mezbûre Aişe mahfil-i kazâda medine-i mezbûrede vâki' Hüseyin Ağa vakfına bi'l-fiil mütevelli olan işbu rafîü'r-rakîm Mehmed Çelebi ibn Musluiddin mahzârında bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûrun vakf-ı merkûme iki bin beş yüz akçe deyni olmağla muhallefâtından mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Çelebi İbrahim mülkü ve iki tarafdan bizim mülkümüz ve bir tarafdan tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb tahtânî mülk menzilimi havlu kapusunun nısfı ile mezbûr Mehmed

Çelebiye iki bin beşyüz akçeye baten bey‘ ve teslîm idüb semen-i deyni mezbûra takâss eyledim bâ‘de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe’t-tasdîkü’l-vicâhin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf min hicret-i men-lehü’l-izz ve’ş-şeref ve’s-selâm

Şühûdü’l-hâl:

Fahrü’l-kuzât Yûsuf Efendi ibn El-Hâc Hasan	Ali Çelebi ibn Murâd	Derviş Ahmed ibn İlyâs	Osman Hoca ibn Ömer
Emîr-zâde Mehmed Çelebi ibn Ahmed	İbrahim bin Ebû Bekir	Mehmed bin Ali	Mustafa bin El-Hâc Hasan
El-Hâc Abdulgaffar ibn Sefer	ve gayrîhüm		

S.108. B.1.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Kalemlü nâm karye fukarâsının avârız-ı divâniye vesâir evkâf-ı müteferrikasının bi’l-fiil mütevellisi olan Davûd bin Nûh nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’t-teşrîfde karye-i mezbûreden Ahmed Beğ ibn Mustafa Beğ nâm kimesne mahzârında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun zimmetinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan iki yüz akçe olmağın tevliyetim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl merkûm Ahmed Beğ meblağ-ı mezbûrun bin yüz akçesini ikrâr mâ-adâyı inkâr eyledikde mütevelli-i merkûmdan ziyâde olan bin akçeye beyyine taleb olmağın udûl-u ahrârdan Hüseyin bin Ali ve Abdulvahîd bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub gıbbü’l-istişhâdü’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ merkûm Ahmed Beğ zimmetinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan ikibin yüz akçe olub meblağ-ı mezbûr lâzımü’l-edâ vâcibü’l-kazâ deyni olduğunu huzûrumuzda bi’l-fiil ikrâr eyledi husûs-u mezbûr vech-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye-i şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr iki bin yüz akçeyi mütevelli-i merkûma teslîme mersûm Ahmed Beğ’e tenbîh birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Selîm bin Durhâcı Velî bin Abdulgaffâr Halil bin Nûh Kâdir bin Hâcı Ahmed El-Hâc Abdullâh bin Ali ve gayrihüm

S.108. B.2.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Kalemlü nâm karye fukarâsının avârız-ı divâniye ve sâir evkâf-ı müteferrikasının ve karye-i mezbûrede vâki' Çeşme'nin mütevellisi olan Davûd bin Nûh nâm kimesne makam-ı kazâda karye-i mezbûreden Ahmed Beğ ibn Mustafa Beğ mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ahmed Beğ karye-i mezbûrede vâki' olub muhtâc-ı ileyh olan mesbûkü'z-zikr çeşmeyi hedem ve cümle taşlarını fuzûlen ahz ve kendi binâsına sarf eylemişdir suâl olunsun mûceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr mine'l-udûl Hüseyin bin Ali ve Abdulevhâd bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırun olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki' merkûm Ahmed Beğ zikr-i sibk iden çeşmeyi huzûrumuzda hedem idüb cümle taşların fuzûlen ahz ve kendi binâsına sarf eyledi husûs-ı mezbûra vech-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye-i şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Ahmed Beğ zikr olunan çeşme'ye vaz'-ı kadîm üzre binâ etmek içün hükm olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Selîm bin Turhâcı Velî bin Abd ünnebî Halil bin Nûh Kadrî bin Hâcı Ahmed El-Hâc Abdullâh bin Ali ve gayrîhüm

S.108. B.3.

Livâ-ı Saruhan'da vâki' Sart kazâsına tâbi' Tatar nâm karyeden Osman bin Derviş nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mahrûse-i Mağnisa'da Devecîler mahallesinden el-Hâc Receb Ağa ibn el-Hâc Abdi Beşe mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem bir re's mülk camûsu ineğimden tevellüd iden cem'an dokuz re's camus inek ve danalarım karye-i merkûme mer'âsında ra'y olunur iken mülkümden zâyi' olmuşidi hâlâ merkûmun yedlerinde buldum suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Receb Ağa cevâbında

işbu müşâhede olunan dört re’s camus inek ve düğelerini ve bundan akdem sığır-ı celeb-i keşânı olub ismi ma‘lûmum olmayan bir kimesne semen-i ma‘lûma bey‘ eyledüğüm dört re’s camus inek ve düğelerini işbu hâzır-ı bi’l-meclis olan sığır kassâbı Eyüb bin Osman nâm kimesneden her re’si ikişer yüz seksan sekiz akçeye olmak üzre cem‘an iki bin üçyüz akçeye iştirâ‘ eyledim mevcûd olan dört re’s inek ve düğeler mezbûr Osman’ın mülk camus ineği neticesi olub mülkünden zâyi‘ olduğu ma‘lûmum değüldür deyücek merkûm Osman’dan mâ-adâsı mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Süleymân bin Ali ve Mehmed bin Hamza ve İbrahim bin Hamza nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırun olub gıbbü’l-iştişhâdü’ş-şer‘î fi’l vâki‘ mezbûr el-Hâc Receb Ağa’nın yedinde olub işbu müşâhede olan bir re’s camus inek ve danalar merkum Osman’ın mülk camus ineği

S.109. B.1.

neticesi olub bundan akdem karye mer‘âsında ra‘y olunur iken mülkünden zâyi‘ oldu biz bu husûsa vech-i muharrer üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan merkûm Osman’a zikr olan dört re’s camus inek ve düğelerin âhere bey‘ veyâ hibe etmeyüb ve taraf-ı şer‘iyyeden bir tarîkle mülkünden ihrâc etmedüğine yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ vefki’l-mes‘ûl half-i billâhi’l-te‘âlâ itdikden sonra mûcebiyle bâ‘de’l-hükm mâ-vaka‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis-i aşer min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mustafa Çelebi ibn Mehmed — El-Hâc Mehmed Efendi ibn Ali — Halil Efendi ibn Sefer — El-Hâc İbrahim bin Mehmed el-muhzır

Bayrâm ibn Hasan el-muhzır — ve gayrîhüm mine’l-huzzâr

S.109. B.2.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Koşluk nâm karyede sâkine rafiatü’l-kitâb Fâtıma bint-i Ahmed nâm Hâtûn meclis-i şer‘de medine-i mezbûre sükkânından fahrü’l-eşbâh Receb Ağa ibn el-merhûm Mahmûd Ağa mahzârında üzerine tasvîr-i da‘vâ ve takrîr-i müddeî idüb bâbâm müteveffâ-yı mezbûr Ahmed’in emlâkından karye-i merkûmede

vâki‘ hudûdu ahâlîsini mübeyyinde ma‘lûm harâbe çiftliğin bî-hasbü’l-irsü’ş-şer‘î sülüsi bana ve sülüsanı sulbî kebîr oğlu olan li-ebeveyn karındaşım Mehmed’e intikâl eylemeğin mezbûr Mehmed zikr olunan çiftlikden benim hissem olan sülüsi benim iznim yoğken mezbûr Receb Ağa’ya bey‘ ve tesellüm eylemiş suâl olunub benim hissem olan sülüs-i mezbûrdan kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Receb Ağa cevâbında merkûm Mehmed çiftlik-i mezbûru bana on guruşa bey‘ itdikde mezbûre Fâtıma bey‘-i mezbûru semaı hîninda mûcire olmuşdur deyü def‘le mukabele idicek isre’l-istintâk mezbûre Fâtıma def‘-i merkûmu münkire olmağın merkûm Receb Ağa’dan mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle istihlâf eylemeğin bey‘-i mezbûru istimâ’ itdikde mûcire olduğuna mezbûre Fâtıma’ya yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ-vefki’l-mes‘ûl-half-i billâhi’l-aliyyü’l-a‘lâ eyledikde bâ‘de riâyet-i şer‘âitü’ş-şefekâ-ı sülüsan-ı mezbûr dahi bî-tarîkü’ş-şifâen mezbûre Fâtıma’ya hükm olunub mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâdîs-i aşer min şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Bayrâm bin Hasan	El-Hâc İbrâhim bin Ömer bin Velî el-Hâc Mehmed	El-Hâc Abdulgaffâr bin Sefer	Ahmed ve gayrihüm bin Mehmed

S.109. B.3.

Livâ-ı Saruhan’da vâki‘ Marmara kazâsında Çınare nâm karye ve gayriden akçe timara berât-ı izzet nişân ile mutasarrıf olub dergâh-ı âlî çâvûşlarından mufahharü’l-Kıtas çâvûş ibn Abdullâh nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde mahrûse-i Mağnisa sükkânından olub hâlâ Girid cezîresinde sâkin erbâb-ı timardan Ahmed Beğ ibn Mehmed çâvûş tarafından husûmet ve cevâb-ı vekîl olub bemâ-hüve nehcü’s-sübût şer‘an vekâleti sâbite olan Ali çâvûş ibn Abdullâh mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb tımar-ı merkûme tâbi‘ mahrûse-i Mağnisa nâhiyesinde Eskiler nâm karyeden bin akçe hisse timar benim yedimde olan berât-ı âlîşânda mestûr ve mukayyed olmağla bilâ nizâ-ı zabt ve tasarruf üzre iken merkûm Ali çâvûş zikr-i sibk iden bin akçe timarın mahsûlâtını ahz ve kabz eylemişdi suâl oluunb alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl vekîl-i merkûme Ali çâvûş cevâbında timarı mezbûr bin elli yedi senesi Muharremü’l-harâmın evâhirinde vefât idüb müvekkîle-i merkûm Ahmed Beğ’in

bâbâsı olan merkûm Mehmed çâvûş mahlûlinden oğlu mersûm Ahmed Beğ'e tevcîh ve yedine berât-ı şerîf-i âlîşân virilmeğin mûcebince bi'l-vekâle zabt ve bin altmış senesinde vâki‘ olan a‘şâr-ı hubûbâtı kabz eyledim deyücek tarafeynin yedlerinde olan berâtlara nazar olundukda bin altmış senesi Şa‘bânü'l-muazzâmın sekizinci gününde timar-ı merkûm müşârün-i leyh Kıtas çâvûşa tevcîh olunduğu mestûr ve mukayyed olmağın yedinde olan berât-ı şerîf-i âlîşân mûcebince timar-ı mezbûr-u merkûm Kıtas çâvûş'a hükm olunub mâ-vak‘a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin-i aşer min şehr-i Rebi‘ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Umdetü'l-kuzât Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi — Fahrü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd — Ebû Bekir Efendi ibn Murâd — Mustafa ibn Mehmed

El-Hâc İbrâhim ibn Mehmed — Bayrâm bin Hüseyin — Halil bin İbrâhim el-muhzır — El-Hâc Abdülgaffar el-muhzır — ve gayrîhüm

S.110. B.1.

Medine-i Mağnisa'da vâki‘ Kasaban tâifesinden Seydi Mehmed ibn Seydi Mehmed ve el-Hâc Ebû Bekir bin Cihân ve Mahmûd bin Ömer ve Mehmed Çelebi ibn Mustafa ve el-Hâc Hüseyin bin Ali ve Yûsuf bin Elvân ve Hüseyin bin Hasan ve el-Hâc Mehmed bin İvâz ve el-Hâc Osman bin el-Hâc Ali ve Sefer bin Ahmed ve Velî bin Hasan ve sâirleri meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfîü'l-kitâb el-Hâc Yûsuf Beşe ibn İbrâhim Beşe nâm racîl mahzârında herbiri takrîr-i kelâm ve tasvîr-i merâm idüb medine-i mezbûrede mukaddemâ kassabbaşı olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ebû Bekir nâm râcil hizmeti mezbûreden fâriğ olmağla mezbûr el-Hâc Yûsuf Beşe kassabların muhtârı ve cümlemizin ihtiyârı olmağın üzerimize kassabbaşı nasb olunbak taleb ideriz didiklerinde kıbeli'ş-şer‘den merkûm el-Hâc Yûsuf Beşe kassabbaşı nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahi kassabbaşlığı kabûl ve hizmet-i lâzımesin edâda teahhüd olmağla bu vesîka li-ecli't-temessük ketb olunub yedine vaz‘-ı vakt-i hâcetde ibrâz idüb müzekker-i mâ-cerâ ola hurrira fî evâsıt-ı şehr-i Rebi‘ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Seyyid Ahmed Çelebi ibn Seyyid Mehmed — Receb bin Hüseyin — Seyyid bin Abdullâh — İbrâhim bin Ebû Bekir — Ömer bin Hızır — Halil bin Mehmed

Mustafa ve gayrîhüm
bin El-Hâc
Hasan

S.110. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Attar(e)ce mahallesinde sâkin râfîü'l-kitâb fahrü'l-müderrisîn el-Hâc Kâbil Efendi ibn Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mahrûse-i mezbûreye tâbi' Yurt dağı nâhiyesinde vâki' Dellaklar nâm karyenin berât-ı padişâhî ile sipâhîsi olan Mustafa Ağa ibn Ahmed Efendi mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mustafa Ağa her senesi altışar yüz guruş olmak üzre timar-ı mezkûrun üç sene mahsûlâtını cem'an bin sekiz yüz kıt'a riyal-i guruşu bana derûhde idüb ben dahi vech-i muharrer üzre iltizâm ve kabûl eyledüğümden sonra sâlifü'z-zikr senelerin mahsûlâtını ahz ve kabz eylemişdim lâkin üç senede ancak mecmû' makbûzum bin üçyüz guruş-ı kebîr iken mersûm Mustafa Ağa'ya makbuzumdan ziyâde üçyüz kıt'a riyal-i guruş teslîm eyledim hâlâ ziyâde teslîm olunan üçyüz guruşu be-hasbü'ş-şer' taleb iderim suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm Mustafa Ağa cevâbında fi'l-hakika timar-ı mezbûrun üç sene mahsûlâtını her senesi altışar yüz guruşa olmak üzre cem'an bin sekiz yüz guruş-ı kebîre mezbûr el-Hâc Kâbil Efendi'ye derûhde eylemişdir oldahi vech-i muharrer üzre iltizâm ve kabûl eylemişdi ve meblağ-ı mezbûrden bana bin altıyüz guruş teslîm idüb ben dahi ahz ve kabz eyledim lâkin timarımdan ancak bin üçyüz guruş kabz itdüğü ma'lûmum değildir benimle maan timar-ı mezbûr karyelerin teftîş idelim eğer bin üçyüz guruşdan ziyâde aldığı bu tahlîse-i emr-i şer'-i şerîfin didikde merkûm el-Hâc Kâbil Efendi ile maan timar-ı mezbûr karyelerin teftîş etmek üzre mersûm Mustafa Ağa'ya tenbîh birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tasi'-i aşer min Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed el-muhzır
Mûsâ Efendi ibn Hızır
Ali Beğ ibn Abdullâh
Mustafa Çelebi ibn Mehmed Çelebi
ve gayrîhüm

S.110. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Nasırlı mahallesinden rafîatü'l-kitâb Hümâ Hâtûn bint-i Ali meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîre gelüb takrîr-i kelâm ve zabt-ı merâm idüb zevcem Mehmed nâm kimesne târih-i kitâb senesi Muharrem'inin onuncu gününde talâk-ı bain ile beni tatlîk idüb mutallâka olduğumdan sonra târih-i kitâb gününe gelince yüz gün olub müddeti mezbûrede üç def'a hayz görmekle şer'an iddetim münkâziye olmuşdur nefsimi işbu hâzır-ı bi'l-meclis Muharrem bin İsmâil nâm kimesneye tezvic itmek murâd iderim didikde merkûm Hümâ Hâtûn medine-i mezbûrede üç defa hayz gördüğine yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ-vefki'l-mes'ûl half-i billâhi'l-aliyyü'l-a'lâ eylemeğin mezbûre Hümâ'nın akçe-i mehr-i müeccel ile mezbûr Muharrem'e tezvic olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tasi'-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibn Mustafa	El-Hâc İbrahim bin Mehmed el-muhzır	El-Hâc Abdulgaffâr el-muhzır	Receb bin İlyas	ve gayrihüm

S.111. B.1.

Medine-i Mağnisa'da el-Hâc İlyâs-ı sagîr mahallesi sâkinelerinden Kerîme bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'-i enver ve mahfil-i dîn-i ezherde menzil-i âtîü'l-beyâna a'lâ vechü'l-hibe vâzi'ü'l-yed olan râfîü'l-kitâb Mustafa bin Ca'fer mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrda sâkine iken bundan akdem vefât iden ammitem Meryem ibint-i Eyne Beğ nâm hâtûnun muhallefâtından olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Nasûh Derviş mülkü ve bir tarafı çay ve bir tarafı Ca'fer Beğ medresesi ve tarîk-i âm ve taraf-ı râbi'i Adn Hâtûn mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü evi ve fırını ve eşcâr-ı müsmir ve sitiracı ve bir mikdâr havluyu müştemil olan menzil-i mezbûr Mustafa'yı vech-i zabt ve tasarruf eylemişdir suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa cevâbında fi'l-vâki' menzil-i mahdûd-u mezkûr-ı mezbûrenin mevrûsesi mezbûre Meryem hâtûnun mülkü idi lâkin bin altmış senesi Rebi'ü'l-âhiri'nin on üçüncü gününde menzil-i mezbûru cem'-i müştemelâtla bâ'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye bana bâ'de sahîhe-i şer'iyye ile hibe ve teslîm idüb ben dahi meclis-i hibede ittihâz ve kabz ve kabûl eyleyüb mülk-i mevhûbem olmağın vaz'-ı yed iderim didikde isre'l-istintâk mezkûr Kerîme cevâbında fi'l-hakika

mevrûsem mezbûre Meryem menzil-i merkûmu mezbûr Mustafa'ya hibe ve temlîk ve teslîm eyledi lâkin benim rızâm yokdur deyü hibe-i mezbûreyi mu'teref olmağın merkûme Kerîme da'vâ-yı mezbûreden men'-i birle mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi'-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Hüseyin bin Abdurrahman — Ali bin Hamza — İlyâs bin Hızır — Memi Beşe bin Hâcı Mustafa — El-Hâc Abdulgaffâr bin Sefer — ve gayrihüm

S.111. B.2.

Bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre taraf-ı saltanat-ı âlîyyeden berât-ı âlîşân ile livâ-ı Saruhanda vâki' Bozguş ve Kılıcan ve Toyle maan Osman ili tâifesinin bedel-i nüzûlleri cem'ine memûr olan fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde tâife-i mezbûreden olub kazâ-i Mağnisa'ya tâbi' Abdal obası nâm karyeden el-Hâc Kadri bin Balı ve Hüseyin bin Ali ve İvâz bin Merdî ve karye-i Ziftcilerden el-Hâc Hasan bin Ali ve Süleymân bin Küçük ve Ömer bin Pîrî mahzârlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûmun el-Hâc Kadrî ve Hüseyin ve İvâz ve el-Hâc Hasan ve Süleymân ve Ömer benden mukaddem hizmet-i mezbûreye me'mûr olanlara her senede üzerlerine edâsı lâzım bedel-i nüzûlleri vire gelmişler iken işbu sene-i mübârekede üzerlerine edâsı lâzım gelan bedel-i nüzûllerini virmekde taallül iderler suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûmun cevâbında fi'l-vâki' biz bundan akdem Bozguş ve Kılıcan tâifesinden olub lâkin bin otuz senesinde muharrer-i vilâyet olan kâtib Yûsuf Efendi bunu sâkin olduğumuz karyetân-ı mezbûretânın hâne-i avârıza kayd itmekle üzerimize edâsı lâzım gelan bedel-i avârız vesâir tekâlîfi karyetân-ı merkûmtân ahâlîsi ile mâ-adâ idüb bu ana gelince Kılıcan ve Bozguş ve Toyle maan Osman ili reâyâsının mersûmu cem'ine me'mûr olanlara bir akçe ve bir habbe vire gelmamişlerdir deyü inkâr-ı birle cevâb virdiklerinde merkûm Mehmed Ağa'dan mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle istihlâf itmeğin bu ana gelince Bozguş ve Kılıcan ve Toyle maan Osman ili reâyâsının rüsûm-ı cem'ine me'mûr olanlara bedel-i nüzûl vire gelmediklerine mezkûr el-Hâc Kadrî ve İvâz ve Hüseyin ve el-Hâc Hasan ve Süleymân ve Ömer'e yemîn teklîf olundukda herbiri a'lâ-vefki'l-mes'ûl yemîn-i billâhi'l-aliyyül-a'lâ eylemeğin merkûm Mehmed Ağa taarruzdan men'-i birle mâ-vak'a

bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmîs-i aşer min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin bin Mehmed	Mehmed bin Ali Balı	El-Hâc Abdulgaffâr ibn Sefer	Hasan bin El-Hâc Mustafa	Halil bin İbrahim
Kadrî ibn Hasan	İbrâhim bin El-Hâc Bekir el-muhzır	Ali Beğ ibn Abdullâh	Mustafa Çelebi ibn Mehmed Saîd	
Kara Velî Beşe ibn Ali	ve gayrîhüm	mine’l-huzzâr		

S.112. B.1.

Medine-i Mağnisa’da Sultân mahallesinden mütemekkin işbu rafîatü’l-kitâb Mehmed Beşe ibn el-Hâc Ebû Bekir nâm râcil meclis-i şer‘-i resûl-ü müsteânda kasaba-i Menemen’de Ahmed Efendi mahallesinde İbrâhim bin Mustafa mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu müşâhede olunan kestane tülü bir re’s kancık katırı târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem mülkünden zâyi‘ olmuşdu hâlâ mezbûrun yedinden buldum taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl merkûm İbrahim cevâbında Gürhâne mahallesinden hâzır-ı bi’l-meclis olan Mustafa bin Ahmed’den bir emrudî başlı Cezayir tüfenki ile beş buçuk riyal-i guruş iştirâ‘ eyledim mezbûrun vech-i meşrûh üzre mülkü olub mülkünden zayi‘ olduğu ma‘lûmum değildir deyü münkir olıcak müddeî-i mezbûrdan takrîrine muvafık-ı beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Mûsâ Beşe bin Mehmed ve Sefer Çelebi ibn Ahmed nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub gıbbü’l-istişhâdü’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ işbu müşâhede olan kestane tüylü bir re’s kancık katırı müddeî-i mezbûr Mehmed Beşe’nin mülkü olub târih-i mezbûrdan vech-i meşrûh üzre mülkünden zayi‘ oldu husûs-ı mezbûre vech-i muharrer şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer’iyye itdiklerinde bâ‘de’t-ta‘dîl ve’l-zikr-i şehâdetleri makbûl oldukdan sonra mesbukü’z-zikr katırı turûkü’ş-şer’iyyeden bir tarîkle mülkünden ihrâc etmedüğüne müddeî-i mezbûr istihlâf olundukda ol dahi halef-i aliyyü’l-a‘lâ etmeğin mûcebiyle bâ‘de’l-hâkim hurire fî’l-yevmi’s-sânî‘ ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Osman bin İlhan El-Hâc Ali Hasan Beşe İbrâhim
Abdulgaffâr el-muhzır ibn Abdullâh bin Kadrî

Hüseyin bin Ebû Bekir Mehmed bin Ali ve gayrihüm

S.112. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn Medine-i Mağnisa'da Zeytüncek mahallesi sâkinelerinden Abdullâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i enver ve mahfil-i dîn-i ezherde zevci-i mutallâkı râfî'ü'r-rakîm Mustafa bin Abdullâh mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr beni tatlîk eyledikde üzerinde ma'kûd-ı âlîyye olan yüz kıt'a riyal-i guruş mehr-i müeccelem ve nafaka-ı iddetim virmeyüb zimmetinde bâkî kalmışdı hâlâ taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa cevâbında fi'l-vâki' mezkûre Aişe bundan akdem zevcem ve menkûham idi lâkin hîn-ı tatlîkde merkûme hâtûn zikr olunan yüz guruşu benden taleb eyledikde beynimizde müslimûn-ı muslihûn tavassut idüb yiğirmi beş kıt'a riyal-i guruşu sulh olub bedel-i sulhu bi't-temâm kendüye edâ ve teslîm eyledüğümden sonra zimmetimi husûs-ı mezbûre müteallika-ı amme da'vâdan beri itmişdir deyü da'vâ-yı def' idüb isre'l-istintâk mezkûre Aişe def'-i mezbûru münkire olmağın mezbûr Mustafa'dan sıdk-ı makâlini mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u ahrârdan Mehmed Beşe ibn el-Hâc Ebi Bekir ve el-Hâc Mehmed bin Memi nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki' mezbûre Aişe hâtûna zevci mezbûr Mustafa tatlîk eyledikde mehr-i müecceli olan meblağ-ı merkûm yüz guruş nafaka-i iddetini zevc-i mutallâk-ı mezbûre Mustafa'dan taleb eyledikde beyinlerinde münazâ'a olmağın bizim huzûrumuzda merkûm Aişe yiğirmi beş guruş üzerine sulh olub ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm yiğirmi beş guruş meclis-i sulhda merkûm Mustafa bundan temâmen ahz ve kabz idüb mehrine ve nafaka-ı iddetine müteallika da'vâdan mezbûr Mustafa'nın zimmetini ibrâ eyledi biz bu husûsa bu veche üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye-i şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûre Aişe taarruzdan men'-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Rebi'ü'l-âhir li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Beşe	Abdi Beşe	Ebû Bekir	Hüseyin	Mahmûd
ibn Abdullâh	ibn Hâcı Hüseyin	bin Mehmed	bin Mehmed	bin Hasan

El-Hâc İbrahim	Halil bin İbrâhim	Kadrî bin	ve gayrîhüm
bin Mehmed	el-muhzır	Hasan	

S.113. B.1.

Mahmiyye-i Manisa mahallâtından Hâki Baba mahallesi sâkinelerinden Aişe bint-i Hasan nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîfde Bektâş mahallesi sükkânından işbu rafîü'r-rakim zevc-i mutallâkı Receb bin Mehmed mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûr Receb beni talâk-ı bain ile tatlîk eyledikde ma'kud-ı aleyh olan dört bin akçe mehrim ile esâs benden iki beledi döşek ve iki yorgan ve bir dârî kaftan ve bir al dârî zıbun yedinde kalmışdı taleb iddim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl zevc-i mezbûr Receb cevâbında mezbûre Aişe'nin ma'kûd-u âlîyye olan mehri ancak iki bin idi lâkin mezbûre Aişe meblağ-ı mezbûr üzerine benimle muhâlâ'a idüb zimmetimi mezbûre müteallika da'vâdan ibrâ eyledi lâkin eşyâ-ı mezbûre yedinde yokdur didikde isre'l-istintâk mezbûre Aişe cevâbında fi'l-hakika zevcem mezbûr Receb ile muhâlâ'a eyledim lâkin beni darb ile tehdid etmekle mekrûhuna muhâlâ'a eyledim didikde bu hususda beyyine-i mekruh evli olmağın mezbûre Aişe'den ikrâhe ve iki bin akçe ziyâdesi ve eşyâ-ı mezbûre-i merkûm ve Receb'in yedinde olduğuna beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine içün istimhâl idüb müddet-i mehl-i münkâziye oldukdan sonra ityân-ı beyyine kâdir olmamağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin	Velî bin	Velî bin Abdurrahman	Bayrâm bin	Mustafa bin
Mehmed			Hüseyin	Hüseyin
ve gayrîhüm	mine'l-huzzâr			

S.113. B.2.

Hâlâ Medine-i Mağnisa'da subaşı olan Receb Beğ ibn Abdullâh nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Cingi-zâde mahallesinde sâkine Erbende bint-i Kurt nâm nasrânîye ile Kiryako veled-i Duka nâm zimmîyi ihzâr ve mahzârlarında takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb mezbûre zimmînin mezkûre Erbende nasrânîye ile muâmele-i hâfiyesi olduğu mesmû'um olmuşdur vâki'-i hâl mezbûrlardan suâl olundukdan sonra keyfiyet hâlleri mahalle-i merkûme ahâlîsinden suâl olunması matlûbumdur didikde gıbbe'ş-suâl merkûman Kiryako ve Erbende husûs-ı mezbûru inkâr etmeleriyle mezbûrların ahvâlleri istihbâr olundukda Dimitri Veled-i Peraşaik ve Yorgani veled-i Agliyo ve Serasto veled-i Menol ve Palli veled-i Kosta ve Yani veled-i Kosta ve Kurt veled-i Çakal ve Yâsef veled-i Evrehâm nâm zimmîler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırun olub gıbbe'ü'l-istihbâr fi'l-vâki' mezbûr Kiryako ve Erbende nâm nasrânîyenin suî hallerine vâkıf olmadan kendü hallerindedir deyü merkûmanın hüsn-i hallerine itdiklerinden sonra merkûm Receb Beğ taarruzdan men'-i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'ş-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed	Hasan ibn Hâcı Ebi Bekir	Halil bin İbrâhim	Ebi Bekir bin Osman	ve gayrîhüm

S.114. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki' merhûm Ali Beğ'in binâ eyledüğü câmi'-i şerîf evkâfından Çifte Hammâmın hâlâ müste'cîri olan Ömer Beşe ibn Kurt nâm râcil meclis-i şer'-i nebevi ve mahfil-i dîn-i Mustafavîde sâbıka zikr olunan hammâmın müste'cîri olan rafîü'r-rakîm el-Hâc İbrâhim bin Muhammed nâm kimesne mahzârında bî-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hâc İbrâhim işbu bin altmış bir senesi Martı ibtidâsından bir sene temâmına değin salefü'z-zikr hâmâmları kaimmakam-ı mütevelli olan Mehmed Efendiden ma'lûmü'l-mikdâr akçeye isticâr ve kabûl eylemişdi lâkin hammâm-ı merkûmun kazganı delinüb ve ba'zı yerleri ta'mîre muhtâc olmağla hammâm-ı merkûm bana fâriğ oldukda beynimizde aded ve kıymeti ma'lûm peştamâl ve na'liyn ve kütük ve sâir hammâm-ı bisâtını bana üç bin yediyüz akçeye bey' idüb ben dahi semen-i mezbûre iştirâ' ve kabûl ve kabz eyledim hâlâ eşyâ-ı mezbûre bahâsından meblağ-ı mezbûr üç bin yediyüz akçe merkûm el-Hâc İbrâhim vâcibü'l-edâ

ve lâzımü'l-kazâ deynimdir didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis-i aşer min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer Çelebi ibn	Mustafa Çelebi ibn	Ahmed Çelebi ibn	Mehmed bin Ali Balı
El-Hâc Mustafa	Mehmed El-Hâc	Ali	El-muhzır
ve gayrîhüm	mine'l-huzzâr		

S.114. B.2.

Bi'l-fiil livâ-ı Saruhan'a ber vech-i arpalık mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâ-i kebîrü'l-küberâ izzetlü ve sa'âdetli Seydi Ahmed Paşa hazretleri tarafından husûs-ı âtîü'z-zikre vekîl olan Ali Ağa meclis-i şer'-i şerîfde mahrûse-i Mağnisa'da Baba kuyusu mahallesinden râfîü'r-rakim Cüllâh Ahmed bin Abdullâh mahzârında üzerine takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mezbûr Ahmed'in menzilinde ismi ma'lûmum değil Cezayir'li bir kimesne misâfir olub merkûm Ahmed misâfir-i mezbûrun bir sim bıçağını âhere bey' eylemiş misâfir-i mezbûrun huyût ve memâtı ma'lûm değildir suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûm ağadan takrîrine muvâfık-ı beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle istihlâf itmeğin misâfir-i merkûmun katli husûsunda haber ve agâhı olmaduğuna mezbûr Ahmed'e yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i billâhi'l-âliyyü'l-a'lâ itdikden sonra mahalle-i mezbûr sükkânından Ahmed Efendi ibn Yûsuf ve Mehmed Efendi el-imâm ve Hüseyin Efendi bin Bahtlı ve sâirleri li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırun olub isre'l-istihbâr mezbûr Ahmed kendü hâlinde bir kimesne olub bu ana değin sûi hâline vâkıf olmadık cümlemiz hüsn-i haline şehâdet ideriz her hâlini ihbâr itdiklerinde ağa-yı mezbûr taarruzdan men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim	Ali	Ebû Bekir	El-Hâc	ve gayrîhüm mine'l-huzzâr
bin Mehmed	bin Mehmed	bin Osman	Abdulgaffar ibn Sefer	

S.114. B.3.

Beldetü'l-muvahhidîn Medine-i Mağnisa'da Devecîler mahallesi sükkânından Halil bin Rıdvân ve el-Hâc Ali bin Abdülhalil ve Hüseyin bin İlyâs ve el-Hâc Mustafa bin Abdullâh ve Mehmed Dede ibn Ma'den ve Abdullatif ibn Lütfûllâh ve Ramazân bin Hüseyin ve Hasan bin Osman ve Mehmed bin Resûl ve Mustafa ibn-i Receb nâm kimesneler ve sâirleri meclis-i şer'-i nebevî ve mahfil-i dîn-i Mustafavîde mahalle-i mezbûrda vâki' mescid-i şerîf ve Abdullatifin merkûm ve mağfûrleh Sultân Murâd Hân aliyyeü'r-rahmet ve'l-gufrân câmi'-i şerîfi evkâfından olmak üzere yevm-i beş akçe vazîfe ile imâmî olan Abdulfettah Halîfe ibn İlyâs mahzârında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb merkûm Abdulfettah Halîfe kendi havasında olub edâ itdükden mâ-adâ dâimâ fısk ve (tahrîb) olub el-hâsıl mezbûr Abdulfettah Halife'nin (tahrîb)

S.115. B.1.

mezbûr Abdülfettâh Halîfe'nin yerine hâzır-ı bi'l-meclis olan Muslihiddin Efendi ibn Himmet nâm kimesne cümlelerinin muhtârı olmağla Halîfe-i mezkûre ile imâm nasb ve ta'yîn olunması matlûbumdur didiklerinde mezbûr Abdülfettah mahalle-i mezbûre ahâlîsi Haliller ile imâmet-i merkûmeden def' olunub yerine vazîfe-i merkûme ile Muslihiddin Efendi imâm ve nasb ta'yîn olundukda ol dahi imâmet-i mezbûreyi vech-i muharrer üzre kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müteahhid olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed — El-Hâc Muslu tâbi'-i Mehmed Çâvûş — Ebû Bekir Efendi ibn Murâd Efendi — Muhzır El-Hâc Abdülgaffar ibn Sefer

ve gayrihüm

S.115. B.2.

Medine-i Mağnisa'ya tâbi' Horus nâm karye sükkânından Dimitri veled-i Masko nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfîü'l-kitâb Sinân veled-i Mihal nâm zimmî mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Sinân zimmî târih-i kitâb gicesi karye-i mezbûrede vâki' menzilimin mülk-i kapusun kırub birkaç nefer yeniçeriler kondurub bana küllî darb itdi deyü da'vâ eylemişidim bî-hâletü-hâzihi da'vâ-yı mezbûreden fârîğ olub mezbûr Sinân zimmî ile husûs-ı mezbûre müteallik

da‘vâ ve nizâ‘ımız kalmamışdır didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu hurrira fi evâhir-i şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim Mehmed	Halil bin İbrahim	Hasan Hâcı bin Ebû Bekir	Ahmed bin Mehmed	Mustafa bin Ali
Durmuş bin Hasan	Mehmed bin Velî	ve gayrîhüm mine’l-huzzâr		

S.115. B.3.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Horus nâm karye sükkânından Sinân veled-i Mihal nâm zimmî mahfil-i kazâda karye-i mezbûreden râfü’l-kitâb Dimitri veled-i Masko nâm zimmî muvâcehesinde bî-tav‘ü’s-sâf-ı ikrâr ve i‘tirâf idüb mezbûr Dimitri târih-i kitâb gicesi bana bıçak çeküb urmak kasd ile üzerime hücûm eyledi deyü da‘vâ etmişidim lâkin husûs-ı merkûm-ı mezbûr Dimitri’ye iftirâ eyledim bu bâbda haber ve agâhım olmamağın Dimitri husûs-ı mezbûre-i müteallike amme-i da‘vâdan ibrâ ve iskât eyledim bâ‘de’l-yevm mezbûr Dimitri ile vicâhen mine’l-vücûh da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu hurire fî evâhir-i şehr-i Rebi‘ü’l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim (bin) Mehmed	Halil bin İbrâhim	Hasan bin Hâcı Ebi Bekir	Ahmed bin Mehmed	Mustafa bin Ali	ve gayrihüm

S.115. B.4.

Medine-i Mağnisa’da Attar(e)ce mahallesinde sâkine iken bundan vefât iden Fâtıma bint-i Himmet nâm hâtûnun zevi-l erhâm-ı hüccetinden vârisesi olan bâisü’r-rakîm Ünzile bint-i Abdi nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde medine-i mezbûrde emîn-i beytü’l-mâl olub müteveffâ-i merkûm Fâtıma’nın muhalefâtına vâzi‘ ‘ü’l-yed olan Mustafa çâvûş mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffiye-i merkûme Fâtıma’nın bâbâsı Himmet ile benim bâbâm Abdi li-ebeveyn karındaşlar olub mezbûranın ammisi Abdi’nin sulbî kızı olmağla

S.116. B.1.

merkum Fâtıma'nın züllü'r-rahîm hüccetinden virâseti bana münhasıran iken mezbûr Mustafa çâvûş cümle muhallefâtını zabt eylemiş suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm Mustafa çâvûş muhallefât-ı merkûm vaz'-ı yed itdiğini ikrâr lâkin minvâl-i muharrer üzre verâsetini inkâr eyledikde mezbûre Ünzile hâtûn sıdk-ı makâline-i mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Nasûhiddîn ibn el-Hâc İsmâil ve el-Hâc Yûsuf ibn Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbb'ü'l-işhâdü'ş-şer' fi'l-vâki' mezkûr Ünzile'nin bâbâsı merkûm Abdi müteveffiye-i mezbûrun bâbâsı mezbûr Himmet ile li-ebeveyn karındaşlar olub müteveffât-ı mezkûre Fâtıma'nın zeviyü'l-erhâm hücceden verâseti merkûm Ünzile'ye mühnasırandır biz bu husûsa bu veche üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın emîn-i mezbûr taarruzdan men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Rebi'ü'l-evvel li sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Receb Ağa ibn	Ahmed Efendi ibn	Ebû Bekir Efendi ibn	Mustafa bin
Mahmûd Beğ	El-Hâc Mahmûd el-küttâb	Murâd el-küttâb	Mehmed

El-Hâc İbrahim ibn Mehmed Mehmed bin Ali Halil bin İbrâhim
ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.116. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Bektâş mahallesinden olub otuz seneden mütecâviz gaib-i ani'l-belde olan Abdi bin Mehmed meclis-i şer'de işbu râfîü'l-kitâb el-Hâc İbrâhim bin Ahmed mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrda vâki' olub mukaddemâ etrâf-ı selasesi Mehmed ve Ali mülkleri ve hadd-ı râbi'-i tarîk-i âm ile mahdûd olan bir bâb saz örtülü evi ve satin (?) müsmireyi müştemil vâlidem nâm hâtûnun mülkü olub bâ'de vefâtiha verâseti benim ile kız karındaşım Hânım ve Üğey bâbâmız zevci Mehmed'e münhasıra olmağla menzil-i mezkûr dört sehîmden iki sehîmi bana isâbet idüb mülk-i mevrûsem olmuş iken ben gaib-i ani'l-belde olmağla mezbûr el-Hâc İbrâhim menzil-i mezbûrun mecmû'na vaz'-ı yed itmişdir suâl olunub benim hissem olan iki sehîmden kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-

suâl mezbûr el-Hâc İbrahim cevâbında fi'l-hakika menzil-i mezbûr müteveffân-ı mezbûrenin mülkü olub bâ'de vefâtiha verese-i mezbûreye intikâl itdikde müteveffân-ı mezbûrenin kızı mezbûre Hânım ile oğlu müddeî-i merkûm Abdi menzil-i mersûmdan kendülere âid olan hisse-i irsiyelerin bâ'de't-taksîm Üğey bâbâları merkûm Mehmed'e bin akçeye bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eyledikden sonra merkûm Mehmed bilâ vâris-i fevt olub terekesi beytü'l-mâla âid oldukda menzil-i mezkûru emîn-i beytü'l-mâl dahi bâ'dü'l-kazb cânib-i mîrîden gaib-i ani'l meclis olan kuzâtdan Osman Efendi semen-i ma'lûme bey' idüb mülk-i müşterâsı oldukdan sonra müşârün-i leyh Osman Efendi dahi semen-i ma'lûme bana bey' eyledi menzil-i mezbûr vech-i muharrer üzre mülküm olmağın zabt iderim deyü da'vâyı def' idüb isre'l-istintâk mezbûr Abdi def'-i merkûma münkir olmağla merkûm el-Hâc İbrâhim'den mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Fazlûllâh ibn Ebû Bekir ve Derviş Mûsâ bin Abdullâh nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr Abdi ve mezbûre Hânım kendülere âid olan hisse-i irsiyelerin bâ'de't-taksîm ve'l-kabz üğey bâbâları merkûm Mehmed'e bin akçeye bey' ve tesellüm ve kabz-ı semeni Abdi merkûm Mehmed'e dahi bilâ-varis fevt oldukda esbâk beytü'l-mâl merkûm Kadî Osman Efendi'ye bey' ve merkûm Osman Efendi dahi (tahrîb) merkûm

S.117. B.1.

el-Hâc İbrâhim bey' ve teslîm ve merkûm el-Hâc İbrâhim dahi vech-i muharrer üzre iştirâ' ve tesellüm eyledi deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye-i şehâdetleri makbûle olub mucebine hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki' gıbbet-taleb ketb olundu hurrira evâhir-i şehr-i rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Yûnus	Bayrâm	Ebû Bekir	El-Hâc	Ahmed bin Mehmed
bin Mûsâ	bin Hüseyin	bin Osman	Abdulgaffâr ibn Sefer	ve gayrihüm

S.117. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki' merhûm Şehinşâh vâlidesi evkâfından olub Kuruşunlu Hân dimekle ma'rûf hânın müste'cîri olan râfîü'l-kitâb Osman Çelebi ibn Ramazân meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb zikr olunan hânın etraf-ı erbâ'sında olan fevkânî odaların kemerleri önünde olan ağac tırabzanı mezbûr

imâm ile hırâm olmağla hân-ı mezkûrun içinde sâkin müste‘cîrin ve müste‘cîrinden birkaç kimesneler düşüb fevt olmağla hâlâ içinde sâkin olan acem tâcirleri ve sâir eğer tırabzanı yabdırmaz isek cümlemiz odalardan çıkarın deyü hân-ı mezbûrun odaları tahliye murâd iderler eğer yapılmaz ise vakf-ı küllî harb olmak mukarrerdir kıbeli’ş-şer‘den üzerine varılub zikr olunan tırabzanlar ne mikdâr akçe ile binâ olunur a‘lâ vukû‘a ketb ve tahrîr olundukdan sonra binâsına izn taleb iderim didikde savb-ı şer‘-i hâtırdan Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd irsâl ol dahi hassa mimârlarından Üstâd Hasan Beğ ibn Abdullâh ve Ağlınano nâm zimmî ve zeyl-i kitâbda mestûrü’l-esâmi olan bî-garez müslümânlar ile hân-ı mezkûre varub tahmîn-i sahîh ile tahmîn eylediklerinde fi’l-vâki‘ hân-ı mersûmun fevkânî odalarının tırabzanlarına muhtâc olan birileri cem‘an yiğirmi altı kemerin mâbeynine yiğirmi beşer akçe kıymetli ikişer tüvân ağacı ve her biri ikişer akçe olmak üzerine on yedişer pelid ve (?) ve her kemerin mâbeynine yiğirmi altışar akçe çivi iki bin sekiz yüz altmış akçe ve yevmi yiğirmi beşer akçe ücretle iki nefer neccâr yedi ve elli akçe ve yevmi on iki akçe ücretle bir neccar yüz seksan akçe ve taâmiye yüz akçe cem‘an üç bin sekiz yüz doksan akçe ile on beşer gün değin ancak olur akl eylemeğin değildir deyü icmâ‘ ve ittifâk itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde kendü muharrer idüb bâ‘de meclis-i şer‘e gelüb a‘lâ vukû‘a haber virmeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fî’l-yevmi’s-sâdîs ve’l-işrîn Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mustafa Beşe	El-Hâc Bayrâm	El-Hâc Ahmed	Halil Beğ	Ahmed
ibn İbrâhim	ibn Ahmed	ibn Hamza	ibn İbrahim	bin Halil

Dilâver	Muslu Beşe	Mehmed Çâvûş	Mustafa Beşe	Muhzır Halil	ve gayrîhüm
bin Abdullâh	ibn İbrâhim	ibn Ahmed	ibn Ali		

S.117. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Çaprastlar mahallesi sükkânından işbu râfîü’l-kitâb Mustafa bin Abdullâh nâm kimesne mahfil-i kazâda zevci mutallâkası Aişe Hâtûn ibnt-i Abdullâh mahzârında takrîr-i kelâm idüb zevc-i mezbûre Aişe tatlîk eyledüğümde mezbûrenin (?) sinden hâsıl olan sulbî oğullarım işbu hâzıran-ı bi’l-meclis olan Mehmed Ahmed sagîran olub hakk-ı hıdâneleri mezbûre Aişe’nin olmağla bu ana değin

hücr ve terbiyesinde idi lâkin mezbûran Mehmed Ahmed yedişer yaşlarına vâsıl olub ve nefs-i hümâm küllî ve şerbî ve kisbe kâdir olmağla bana teslîme olunmak matlûbumdur taleb iderim didikde fi'l-hakika mezbûr ikisinin yediye tahammülü olduğundan mâ-adâ ve nefs-i hümâm küllî ve şerbî ve kisbe olduğu mütehakkık olmağın bâbâsı mezbûr Mustafa'ya teslîm olunub mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu (tahrîb) sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

(Tahrîb) Mustafa Mustafa bin Hasan Halil bin İbrahim Bayrâm bin Hasan (Tahrîb)

S.118. B.1.

Medine-i Mağnisa mahallâtından el-Hâc İvâz Paşa mahallesinde olub bundan akdem Girid cezîresinde fevt olan Abdi Çâvûş ibn Hüsrev Çelebi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Hüseyin Çâvûş ile bâ'de vefât iden vâlidesi Zâhide nâm hâtûna ve li-ebeveyn karındaşları İbrâhim Çelebi Aişe nâm hâtûna münhasıra olduğu şer'an mütehakkık oldukdan sonra merkûm Aişe tarafından husûs-ı âtîü'l-beyâna vekîl olub mezbûreyi ma'rîfet-i şer'iyye ile arifân olan Halil Beğ ibn Mustafa Beğ ve Mustafa Beğ ibn Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlete sâbite olan Receb Ağa ibn Kapucu Mahmûd ve merkûm İbrahim Çelebi meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde medine-i mezbûrede Dere Hammâmı mahallesinden işbu râfî'ü'l-kitâb el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Mustafa nâm kimesne mahzârında bi'l-vekâle ve bi'l-asale ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hâc Mehmed bundan akdem Girid cezîresinden harçlıkcı ta'yîn olundukda işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Mustafa Çelebi mûrisim müteveffâ-yı mezbûr Abdi Çâvûş'un timarı karyeleri mahsûlen ve çiftlik ve deve ve koyun ve kuzu ve iştirâk üzre ziraât olunan mahsûlâtı kabza vekîl olmağla mezbûr Mustafa Çelebi yedinden üçyüz guruş ahz ve kabz idüb cezîre-i mezbûrede mezbûr Abdi Çâvûş'a teslîm eyledüğü bizim dahi ma'lûmumuz olmağın meblağ-ı mezbûr içün merkûm el-Hâc Mehmed ile vicâhen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur didiklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrira fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Abdüllatif Efendi el-kâtib	Ahmed Efendi el-kâtib	Mustafa Çelebi el-mukayyid	Ebû Bekir O	El-Hâc İbrahim ibn Mehmed

El-Hâc Abdülgaffâr ibn Sefer	Halil bin İbrâhim	Seravî bin Hüseyin	ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.118. B.2.

Mahmiyye-i Mağnisa mahallâtından el-Hâc İlyâs-ı Kebîr mahallesinden bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Abdurrahmân nâm hâtûnun virâseti zevci Derviş Hızır el-Hâcı Bayrâm ile sadr-i kebîr oğlu Ahmed'e münhasıran olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Derviş Hızır mahfil-i şer'iyye-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mezbûr Ahmed mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vâlidesi mezbûre Aişe'ye urub fevt eyledi deyü oğlum mezbûr Ahmed'i hâl-i vasî-i velâyet olan emîrü'l-ümerâ'il-kirâm izzetlü Seydi Ahmed Paşa'ya gamz idüb ahz itdirmişler lâkin mezbûre Aişe'ye hatfe infiha vefât itmekle merkûm Ahmed ile husûs-ı mezbûra müteallika da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdi ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâcı Osman bin Ali	Osman Efendi ibn Ömer	Hüseyin ibn Hızır	Ahmed ibn Mehmed	Mustafa Beğ ibn El-Hâcı Şa'bân

Halil ibn İbrahim	El-Hâcı İbrâhim ibn Mehmed	Mehmed ibn Ali Balı	ve gayrîhüm

S.119. B.1.

Medine-i Mağnisa'da el-Hâc İvâz Paşa mahallesinden olub bundan akdem fevt olan Abdi Çâvûş ibn Hüsrev Çâvûş'un verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Hüseyin Çâvûş ile vâlidesi Zâhide ve li-ebeveyn karındaşları İbrâhim Çelebi ve Aişe nâm hâtûn mahzârında olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Aişe tarafından husûs-ı âtîü'l-beyânı da'vâya vekîl olub hasm-ı şer'î câhid mahzârında mezbûreyi ma'rîfet-i şer'iyye ile ârifîn olan Halil Beğ ibn Ahmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti

sâbite olan Receb Ağa ibn Mahmûd ve mezbûr İbrahim Çelebi meclis-i şer‘-i şerîfde müteveffâ-yı mezbûrun berât-ı şerîfle mutasarrıf olduğu Ebedlüce ve tevâbi‘ karyelerinin bin almış senesi reâyâ ve bin elli altı senesi mahsûlâtı ve çiftlik ve deve ve koyun ve kuzu ve penbe mahsûlünü ve ale-l-iştirâk zirâat olunan mezruâttan hissesini kabza vekîl-i sâbitü’l-vekâlesi olan Mustafa Çelebi ibn Hüseyin Çâvûş ve el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Mustafa mahzârlarında üzerlerine bi’l-asâle ve bi’l-vekâle da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mûrisim müteveffâ-yı merkûm Abdi Çâvûş’un zikr olunan iki senede timar-ı karyelerinin mahsûlât-ı mersûmâtından ve çiftlik ve deve ve koyun ve kuzu ve eşrâk üzre zira‘ât olunan mahsûlâtdan yetmiş dokuz bin yüz akçe kabz eyledim deyü merkûm Mustafa Çelebi ikrâr itmişken hâl-i meblağ-ı mezbûrun üçyüz guruşun mezbûr el-Hâc Mehmed yediyle cezîre-i mezbûrede merkûm mezbûr Abdi Çâvûş’a irsâl eyledim ve merkûm el-Hâc Mehmed müteveffâ-yı mezbûr Abdi çâvûş tarafından benim makbûzâtımın muhasebesin görmeğe vekîl olmağla meblağ-ı bâkî elli üç bin altı yüz akcenin dahi muhasebesin görüb zimmetimi ibrâ eyledüğime yedimde hüccet vardır deyü meblağ-ı bâkî elli üç bin altıyüz akçeyi bize teslîmden imtinâ‘ ider müteveffâ-yı merkûm Abdi Çâvûş’un vefâtından sonra mezbûr el-Hâc Mehmed ile müvâza‘a idüb birbirine temessük virmişler merhûm mezbûr Abdi Çâvûş hâl-i huyûtunda mersûm el-Hâc Mehmed’i merkûm Mustafa Çelebi’nin muhâsebesini görmeğe vekîl idüb muhâsebe-i mezkûre merkûm Abdi Çâvûş’un huyûtunda olduğu beyân olunmak matlûbumuzdur suâl olunsun didiklerinde gıbbe’s-suâl mezbûr el-Hâc Mehmed mezbûr Mustafa Çelebi yedinden ancak üç yüz kıt‘a riyal-i guruşu kazb idüb müteveffâ-yı mezbûr Abdi Çâvûş’a teslîm eyledim ziyâdesi ma‘lûmum değildir deyü vech-i muharrer üzre muhasebesi görüldüğünü inkâr idüb ve merkûm Mustafa Çelebi dahi muhasebe-i mezkûre müteveffâ-yı merkûm Abdi Çâvûş’un huyûtunda olduğunu beyâna ityân-ı beyyine içün istimhâl idüb mehil-i şer‘î ile imhâl olundukdan sonra müddet-i mehil münkâziye olub ityân-ı beyyine kâdir olmaduğundan gayrî meclis-i şer‘-i şerîfden gaybet ve firâr eylemekle mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâdîs ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ebû Bekir Efendi ibn	Ahmed Efendi ibn El-Hâc	Mustafa Çelebi
Murâd el-müderris	Mahmûd el-müderris	ibn Mehmed el-mukayyid

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed	Mehmed bin Ali	Halil bin İbrâhim el-muhzır

S.119. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Amâlar mahallesinden Kurt veled-i Abrad nâm zimmî meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfîü'r-rakîm el-Hâc İbrâhim bin el-Hâc Mehmed mahzârında bî-tâv'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb mezbûr el-Hâc İbrahim'in zimmetinde edâya lâzım yetmiş altı aded riyal-i guruş hakkı olmağla mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd mülk menzili bâ'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye merkûm el-Hâc İbrâhim yedinde rehn-i makbuz vaz' eyledim ol dahi irtihân ve kabûl eyledi didikde yedimden merkûm Kurdun Yengi bint-i Kostanti ile Habacı Apostol nâm zimmî meclis-i mezbûrede merkûm el-Hâc İbrâhim mahzârında her biri ikrâr

S.120. B.1.

ve takrîr-i kelâm idüb biz dahi meblağ-ı mezbûre tarafından emr ve kabûli hâvîye kefâlet-i sahîha-ı şer'iyye ile kefîl-i bi'l-mâl olduk didiklerinde mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Seyyid Ahmed Çelebi ibn Mustafa	Üstâd Mehmed bin Ahmed	İsmâil bin Ahmed	El-Hâc Mustafa bin Kerîm

Yağcı El-Hâc Ali bin Süleymân	Bezzâz El-Hâc Mahmûd bin Abdullâh	Sûhte El-Hâc Mehmed bin Süleymân

El-Hâc Abdülgaffâr bin Sefer	Mustafa bin El-Hâc Hasan	Durmuş bin Ahmed	ve gayrîhüm

S.120. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki' Attar(e)ce Câmi'-i Şerîfinde vazîfe-i ma'lûme ile evkâf-ı hamsede imâm ve yevm-i cum'ada hâtib olan Hasan Çelebi ibn eş-Şeyh Şa'bân nâm şabb-ı emred meclis-i şer'-i celîl-i lâzımü't-tecîlde işbu râfîü'r-rakîm Mustafa Efendi ibn Nasûh mahzârında bî-tâv'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb mezbûr Mustafa Efendi ben

mültehî olunca değin yevm-i yedi akçe vazîfe ile ber mûceb berât-ı âlîşân mutasarrıf olduğum imâmet ve hitâbet hidmetlerine tarafımdan kaimmakam-ı nasb ve ta‘yîn eyledim didikde mezbûr Mustafa Efendi dahi yevm-i yedi akçe vazîfe ile imâmet ve yevm-i cum‘ada hitâbeti kabûl ve hizmet-i lâzımesin edâya teahhüd eylemeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-müderrisîn Nûh Efendi ibn Murâd	Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd el-muderrisîn	Ebi Bekir Efendi ibn Murâd el-müderris
Mustafa Çelebi ibn Mehmed el-mukayyid	Fahrü’l-eşbâh Mehmed Beşe Abdülkerim es-serdâr	El-Hâc İbrahim bin Mehmed ser-muhzıran
Mehmed bin Ali el-muhzır ve gayrîhüm	Halil İbrahim el-muhzır	

S.120. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Ser-âbâd mahallesinden olub bu sene tarîk-i Hicâz’da be-emr-i hüdâ vefât iden İbrâhim Efendi ibn İshâk nâm kimesnenin sulbî sagîr oğulları İshâk ve Ahmed ile sagîre kızı Aişe’ye bâbâları müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl iden mallarını hıfz ve hirâset içün nasb-ı vasî lâzım olmağın sıgar-ı mezbûrenin vâlideleri işbu bâisü’l-kitâb Mahlûbe bint-i Muslihiddîn nâm hâtûn hıdmet-i vesâyete kâdire olunduğuna binâen kıbeli’ş-şer‘den vasî nasb olundukda ol dahi vesâyet-i mezbûrede kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müteahhide olmağın bu hurûf-ı li-ecli’t-temessük ketb ve terkîm ve yed-i tâlibeye vaz‘ ve tesellüm olunduğu lede’l-hâce ibrâz idüb müzekker-i mâ-cerâ ola tahrîren fî hâdi Cemaziye’l-Evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibn-i Çelebi Mustafa Efendi | İbrahim Çelebi bin Muslihiddîn | Kayyım Mustafa bin Durmuş | Ahmed bin Mehmed el-müderris

Abdülkerim bin Sefer

S.120. B.4.

Medine-i Mağnisa muzâfâtından Horus nâm karyeden Dimitri veled-i Benagi nâm zimmî mahfil-i kazâda karye-i mezbûrede râfîü'r-râkim Nuvriş veled-i Mihal zimmî muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb benim bâbâm mezbûr Benagi (tahrîb) olub hâzır-ı bi'l-meclis olan Mustafa Ağa mezbûr Benagi zimmîyi katl eylemüşsün deyü mezbûr Nuriş'i akd ve (tahrîb) yokdur eylemiş mezbûr Nuriş zimmîyun husûs-ı mezbûre müteallik da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde ma-vak'a gıbbü'l-istintâk ketb olundu tahriren fi (tahrîb)

Şuhûdü'l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb) ve gayrihüm

S.121. B.1.

Bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzre taraf-ı saltanat-ı âlîyyeden berât-ı izzetli şân ile livâ-ı Saruhan'da vâki' Bozguş ve Kılıcan ve Toyle maan Osman ili tâifesinîn bedel-i nüzûlleri cem'ine me'mûr olan fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahrûse-i Mağnisa'ya tâbi' Yurtdağı nâhiyesinde vâki' merhûm Sinân Beğ medresesi vakfı olan Yazıcı Çullusı nâm karye sükkânından olub taife-i mezbûrede el-Hâc Mehmed bin Sefer ve el-Hâc İvâz bin Receb ve Hüsâm ibn el-Hâc Sefer ve Hızır bin Kara Mustafa nâm kimesneler mahzârlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrdan el-Hâc Mehmed ve el-Hâc İvâz ve Hüsâm ve Hızır bundan mukaddem hizmet-i mezbûreye me'mûr olanlara her senede üzerlerine edâsı lâzım gelan nüzûllerini vire gelmişler iken işbu sene-i mübârekede üzerlerine edâsı lâzım gelan bedel-i nuzûllerini virmekde taallül iderler suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûmun cevâblarında fi'l-vâki' biz bundan akdem Bozguş ve Kılıcan tâifesinden olub lâkin bin

otuz senesinde muharrer-i vilâyet olan Kâtib Yûsuf Efendi bizi sâkin olduğumuz karye-i mezbûrenin hâne-i avârızına kayd itmekle üzerimize edâsı lâzım gelan bedel-i avârız ve sâir tekâlîfe karye-i merkûm ahâlîsi ile maan edâ idüb bu ana gelince Kılıcan ve Bozguş ve Toyle maan Osman ili reâyâsının rüsûmu cem‘ine me‘mûr olanlara bir akçe ve bir habbe vire gelmamişizdir deyü inkâr-ı birle cevâb virdiklerinde mezbûr Mehmed Ağa'dan mâ-adâsına mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle istihlâf etmeğin bu ana gelince Bozguş ve Kılıcan ve Toyle maan Osman ili reâyâsının rüsûmu cem‘ine me‘mûr olanlara bedel-i nüzûl vire gelmediklerine merkûmun el-Hâc Mehmed ve el-Hâc İvâz ve Hüsâm ve Hızır'a yemîn teklîf olundukda herbiri a‘lâ-vefki'l-mes‘ûl yemîn-i billahi'l-aliyyü'l- a‘lâ eylemeğin mezbûr Mehmed Ağa şerhinden men‘ birle mâ-vak‘a gıbbe't-taleb ketb ve terkîm olundu tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi‘-i aşer min şehr-i Rebi‘ü'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Süleymân bin Şükrullah	El-Hâc Halil bin Mustafa	El-Hâc Hasan bin Mahmûd	El-Hâc Mehmed bin Hasan
El-Hâc İbrâhim El-muhzır	Mehmed bin Ali el-muhzır	ve gayrîhüm	

S.121. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa muzâfâtından Kersen nâm karye sâkinlerinden râfîü'l-kitâb Ali bin Ahmed nâm şabb-ı bâliğ tarafından da‘vâ-yı âtîü'z-zikre vekîl olub Süleymân Beğ ibn Mustafa ve el-Hâc Mehmed bin Ahmed şehâdetleriyle hasm-ı şer‘î mahzârında şer‘an vekâlete sâbite olan Ali Beğ ibn Şeyh Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden olub zikr-i âtî tarlaya vâzi‘ eyledüğü sâbit olan el-Hâc Hüseyin bin Ahmed kimesne mahzârında bi'l-vekâle da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali'nin hazr-u hâlinde bâbâsı mezbûr Ahmed târih-i kitâbdan yedi sene mukaddem vefât eyledikde taht-ı tasarrufunda olan arâzî izn-i sipâh ile müvekkîlem mezbûr Ali ve karındaşı Bayrâm beyninde taksîm olunmayub her birinin hissesi ifrâz ve ta‘yîn olunmaların merkûm Bayrâm müteveffâ-yı mezbûrun tasarrufunda olan tarlalardan Sultân Murâd Hân evkâf-ı mukata‘âtından Görliye

mukata‘âsı dahlinde Çapaçârık nâm mevzu‘da vâki‘ bir tarafdan Şeyh Halil tarlası ve bir tarafdan Ömer tarlasına ve bir tarafdan çayı ve Ali veresesi tarlası ve taraf-ı râbi‘-i merkûm el-Hâc Hüseyin tarlası ile mahdûd bir kıt‘a tarlayı târih-i merkûmda mersûm el-Hâc Hüseyin’e kırk üç kıt‘a riyal-i guruşa tefvîz ve tesellüm idüb ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr kırk üç guruşu yedinden ahz ve kabz eylemiş Bayrâm bâbâsı mesfûr Ahmed’in tasarrufunda olan tarlaları izn-i sipâhî ile taksîm etmeyüb ve müvekkîl-i mezbûr şerîki tarlasının bedel-i tefvîz virüb ecnebiden almağa kâdir olmağın merkûm el-Hâc Hüseyin mezbûr Bayrâm’a virdiği kırk üç guruşu müvekkîlem mersûm Ali merkûm el-Hâc Hüseyin’e teslîm idüb bâbâsı tarlası olan mârü’z-zikr tarla yedinden nez‘ olunmak taleb eyledim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl merkûm el-Hâc Hüseyin taksîm-i mezbûr izn-i sipâhî ile olmayub ve yedinde olan tarla müvekkîl-i mezbûr Ali’nin bâbâsı tarlası olub ve müvekkîl-i mezbûrun şirketi olduğunu mu‘teref olmağla şerîk-i âherin tarlası bedel-i tefvîz virüb almak mukarrer olmağla virdiği tefevvüz olub

S.122. B.1.

olub mârü’z-zikr tarlayı müvekkîl-i mersûma teslîm etmek içün merkûm el-Hâc Hüseyin’e tenbîh birle mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu ve terkîm olundu tahrîren fî selh-i şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-müderrisîn Mustafa Efendi ibn Mehmed

Zahrü’l-müderrisîn Ahmed Efendi El-Hâc Mahmûd

Umdetü’l-müderrisîn Ebu Bekir Efendi ibn Murâd Efendi

Seyyid Hasan Çelebi ibn el-Hâc (Tahrîb)

Eyüb (bin) Mehmed

Ali Çelebi ibn Tat Mehmed Ağa

Mustafa Çelebi ibn Hâcı Halil

Pîr Mehmed Ali Der kal‘a-i Manisa

El-Hâcı İbrâhim bin Mehmed

Muhzır Mustafa bin Hasan

ve gayrîhüm

S.122. B.2.

Medine-i Mağnisa'da Çarşu mahallesinden Velî bin Mehmed meclis-i şer'-i hâzır-ı lâzımü't-tevkîrde iş bu râfî'ü'l-kitâb Himmet bin Ahmed nâm kimesne mahzârında ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten ba'zan zevcem Aişe ibnt-i el-Hâc Mehmed hatun ve ba'zan Bayezid veresesi mülkleri ve şarken mescid-i şerîf ve şimalen tarîk-i âm ve garben mezbûre Aişe mülkü ile mahdûd olub bir bâb tahtânî kiremid örtülü evi ve çardâkı saha-ı mesireyi müştemil menzil-i mezbûr Himmet'e tâm kebîr seksen aded riyal-i guruş baten bey' ve teslîm ol dahi iştirâ' ve kabûl itdikden sonra semen-i mezbûrü'n-nakt seksen riyal-i guruşa müşteri-i mezbûr Himmet yedinden temâmen ahz ve kabz eyledim bâ'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmu ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırrü'l-lehü'l mezbûr Himmet vicâhen tasdîk itdikden sonra bâyi'-i mezbûr Velî'nin zevcesi mezbûre Aişe tarafından tafsîl-i âtî'iz-zikri ikrâr-ı vekîl olub vekâleti Yûsuf bin Abdullâh ve Mehmed ibn Şa'bân şehâdetleriyle şer'an sâbite olan mezbûre Aişe'nin sadrî kebîr oğlu Seyyid Hüseyin bin Ali nâm kimesne meclis-i mezbûrda merkûm Himmet mahzârında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd mezbûr müvekkîl-i mezbûre Aişe hâtûnun mülkü olub mezbûr Velî tezevvüc eyledikde menzil-i mezbûru bâ'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye zevci mezbûr Velî'ye hibe ve temlîk ve teslîm ol dahi ittihâb ve kabz ve tesellüm eylemişdi hâlâ menzil-i mezbûrda medhâl ve alâkası yokdur didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu hurire fî'l- yevm min Şehr-i Cemaziye'l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Seyyid Mehmed ibn Seyyid Mustafa | Hüseyin bin Nasûh | İbrâhim ibn El-Hâcı | Yûsuf bin Habibûllâh | Mehmed Çelebi ibn Şa'bân | ve gayrihüm

S.122. B.3.

Medine-i Mağnisa'da Recai mahallesinde sâkin Kadrî bin İsmâil nâm kimesnenin zevcesi Rahîme bint-i Mustafa nâm hâtûn kablinden husûs-ı âtîü'l-beyâna vekîl olub bemâ-hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlete sâbite olan Mehmed Efendi ibn Hüsrev nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde müvekkîl-i merkûmenin zevci râfîü'l-kitâb merkûm Kadrî mahzârında bi'l-vekâlete da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm müvekkîlem zevcesi mezkûre Rahime'nin nafaka ve kisvesinde kemâl-i mertebe ihmâl

ve tekâsül üzre olduğundan mâ-adâ dâimâ cefâ ve teâdî üzredir suâl olundukdan sonra keyfiyet hâli ahâlî-i mahalle-i mezbûreden tefahhus olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Kadrî cevâbında benim kaynanâm ve zevcemîn sâir akrabası gelüb zevceme ıdlâl iderler zevcem mezbûrenin masrâf-ı lâzımesinde kusûru yokdur hakikat-ı hâli sâkin olduğum mahalle ahâlîsinden suâl olunsun didikde mahalle-i mezbûreden İlyâs bin Pîrî el-cündî ve Halil bin Mustafa ve Halil bin Mustafa ve el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Kadrî bin Mehmed ve Şa'bân bin Mehmed ve Mahmûd bin Ahmed nâm kimesneler ve sâirler li-ecli'ş-şehâdü'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırun gıbbe'l-istihbâr mezbûr Kadrî kendü hâlinde kimse olub ve nafaka ve kisvesini dâimâ evine getürür el-hâsıl eyü kimsedir zevcesinîn vâlidesi ve sâir akrabası zevcesini tahrîk iderler deyü herbiri haber virdiklerinde mezbûre Rahîme'nin bâbâsı ve anasını cum'ada bir kerre ve sâir akrabası senede bir kerre ziyâret etmek üzre tenbîh olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sânî min Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Eraslan bin Mehmed — Hâcı Abdulgaffâr ibn Sefer — Nasûh bin Mustafa — Hâcı Kadrî bin Kasım — Hüseyin bin Mustafa — ve gayrîhüm

S.122. B.4.

Mahrûse-i Mağnisa kal'asında sâkine Ümmühânî bint-i Ali Çelebi nâm hâtûn meclis-i şer'-i enver ve mahfil-i dîn-i ezherde zevci râfîü'l-kitâb Mustafa bin Süleymân nâm kimesne mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb kal'a-ı mezbûrede vâki' bir tarafdan Hâcı Hüseyin mülkü ve bir tarafdan mezbûr Mustafa mülkü ve bir tarafdan diğer Mustafa mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb toprak örtülü menzili (tahrîb)

S.123. B.1.

üç tancere ve bir harranî ve üç beledi döşek ve dört beledi yorgan ve altı beledi yasdık ve iki kilim ve üç ayaklı sanduk ve sâir evâni-i beytimi zevcem mezbûr Mustafa'ya safka-ı vahîdde hibe ve temlîk ve teslîm idüb ol dahi ittihâb ve kabz ve teslîm eyledi bâ'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile eşyâ-ı mezbûre merkûm Mustafa'nın mülk-i mevhubiyetinden keyfemâyeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırre-i mezkûre Ümmühâni'nin vech-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr

Mustafa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdîs ve’l-işrîn min şehr-i Rebi‘ü’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Mehmed bin Osman	Mehmed bin Ali	Kethüdâ Mustafa ibn Hâcı İsa	Mehmed bin Mahmûd
Mehmed bin Balı	Mustafa Efendi ibn Ali el-imâm	Hasan bin Mehmed	İvâz bin Sefer

S.123. B.2.

Medine-i Mağnisa’da Attar(e)ce mahallesinde sâkine iken bundan akdem fevt olan Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâtûnun zevi’l-erhâm tarafından vârisesi olan Ünzile bint-i Abdi nâm hâtûn tarafından vekîl olub Ali bin Abdullâh ve Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ömer şehâdetleriyle şer‘an vekâlete sâbite olan sadrîye-i kebîre kızı Aişe bint-i Ramazân nâm hâtûn mahfil-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu bâisü’l-kitâb Ömer Efendi bin Abdullâh muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve i‘tirâf idüb merkûm Ömer Efendi müvekkîle-i mezbûrenin mûrisesi muhallefâtından ma‘lûmü’l-mahdûd bir kıt‘a bâğı ile bir sim kuşak ve bir kazgan zabt eyledi deyü da‘vâ idüb merkûm Ömer Efendi dahi bâğ-ı mezbûru oniki buçuk riyal-i guruşa iştirâ‘ ve zikrleri sibk iden kuşak ile kazganı mûrisesi hâl-i sıhhâtinde tilavet-i hatme bana vesâyet ve ta‘yîn ve musırr et vefât eyledi didikde beynimizde münaza‘ât-ı kesîre vâkı‘a olmuş idi el-hâletü-hâzihi müslimûn ve muslihûn vesâtetiyle müvekkîlem mezbûre Ünzile dokuz yüz elli akçe üzerine sulh olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru yedinden bi’t-temâm ve’l-kemâl ahz ve kabz eyledi bâ‘de’l-yevm da‘vâ ve nizâ‘ım kalmadı didikde mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ min şehr-i Cemaziye’l-âhir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Celeb-zâde Mehmed Ağa	Yûsuf Beğ ibn Abdullâh	Osman bin Yûsuf	El-Hâc Hüseyin bin Yûsuf	Hamamcı-zâde Ahmed Çelebi ibn Mustafa
Mustafa bin Hasan	Halil İbrahim	ve gayrîhüm		

S.123. B.3.

Beldetü'l-muvahhidîn Medine-i Mağnisa'da el-Hâc İvâz Paşa mahallesinden olub bundan akdem cezîre-i Girid seferinde fevt iden Hüsrev Çâvûş oğlu Abdi Çâvûş'un verâset-i zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Hüseyin Çâvûş ile vâlidesi Zâhide ve li-ebeveyn karındaşları İbrâhim Çelebi ve Aişe nâm mahzârında olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Aişe tarafından husûs-ı âtîü'l-beyânı ikrâre vekîl olub mezbûreyi ma'rîfet-i şer'îyye ile arifin olan el-Hâc Mehmed bin Muslu Çelebi ve Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle hasm-ı şer'-i câhîd mahzârında şer'an vekâlete sâbite olan el-Hâc Mahmûd bin Mehmed meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtına vazi'ü'l-yed olan mezbûr İbrâhim Çelebi ve merkûm Aişe tarafından tasdîke vekîl olub bemâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlete sâbite olan zevcem Mustafa Beğ ibn Şa'bân mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkîlem mezkûre Aişe zevci müteveffâ-yı merkûm Abdi Çâvûş muvâcehesinde mütekarrer olan on bin akçe mehr-i müecceli merkûman İbrâhim Çelebi ve Aişe mallarından bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eylediği bâ'de merkûman İbrahim Çelebi ve Aişe ile husûs-ı mezbûre müteallike da'vâ ve nizâ'ı kalmayub zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledi didikde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî Selh-i şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ebû Bekir Efendi ibn-i İbrahim Efendi — Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd — Mustafa Çelebi ibn Mehmed Çelebi

Mehmed Efendi ibn Şabân el-imâm — Hubbâz Usta Mehmed ibn Abdullâh — Mehmed bin Muslu

Kazgancı Yûsuf bin Osman

S.124. B.1.

Beldetü'l-muvahhidîn Medine-i Mağnisa'da Zeytüncek mahallesinden Sâime bint-i Hamza nâm hâtûn meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde sadrî kebîr oğlu işbu râfîü'l-kitâb Hasan bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni tarîk-i has ve bir taraf-ı sânî bint-i İhsân nâm hâtûn mülkü ve taraf-ı râbi'i Yûsuf Efendi mülkü ile mahdûd olub bir bâb tahtânî toprak örtülü dâr-ı vasıâtı önünde köhne dehlizi ile havlu kapusu ve zincir ve asma ağaçlarını

zevcim mezbûr Ahmed Efendi'nin mülk-ü nerdubânı kurbundaki divârdan hadd-i hizasında müsterâh köşesinde vâki‘ mezbure İhsân hâtûn divârı köşesi hadd ve mukarrer olan bir mikdâr havluyu müştemil olan mülk menzili cemi‘-i tevâbi‘ ve'l-levâhık ile oğlum mezbûr Hasan'a üç bin akçeye bey‘ ve teslîm idüb ol dahi iştirâ‘ ve teslîm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm Hasan yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl alub kabz eyledim bâ‘de'l-yevm menzil-i mezbûr cemi‘-i müştemelatıyla oğlum mezbûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır keyfema yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmenin vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını el-mukırrü'l-lehü'l-mezbûr Hasan vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek sıhhât-i bey‘ ve cevâz-ı şerâye-i hükm-i birle mâ-hüve'l-vâki‘ gıbbe't-taleb ketb olundu hurire fî'l-yevmi's-samin min şehr-i Cemaziye'l-evvel sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Halîfe ibn Sinân	Halil Dede ibn Ahmed	Mehmed Çelebi ibn Salih	Yiğitbaşı Hâcı Mehmed	İbrâhim ibn Muhyiddin
Muhzır Halil ibn İbrâhim	Bayrâm bin Hüseyin	Mustafa bin Hasan	ve gayrîhüm	

S.124. B.2.

Fi'l-asl Medine-i Mağnisa'dan olub hâlâ darü's-saltanat-ı seniyye Kostantiniyye el-mahmiyyede sâkin dergâh-ı ali dame mahfûfen b'l-meâli Kapucıbaşılarından olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim müstecmi‘ü'l-mehâmid ve'l-ekarim Hasan Ağa-zâde dimekle şehîr râfîü'l-kitâb Mustafa Ağa tarafından husûs-ı ati‘ü'l-beyânı da‘vâ ve talebe ve lede'l-hükkâmü'l-kirâm murâfâa ve husûmete vekîl olub es-Seyyid Mehmed Nakşi Çelebi ibn Seyyid Ya‘kub ve el-Hâc İsmâil'in şehâdetleriyle şer‘an vekâlete sâbite olan umdet-i kuzâtü'l-islâm Mehmed Nakşi Efendi ibn Ali nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enver ve mahfil-i din-i münif-i ezherde medine-i mezbûre sükkânından Mehmed Sadık Çelebi ibn Yûsuf Efendi mahzârında bi'l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb Ebedlüce timarı dahilinde lede'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd tahmînan otuz beş dönüm tarla otuz seneden mütecâviz müvekkîlem mezbûre Mustafa Ağa'nın tasarrufunda olub zirâat ve hirâset üzre iken hâlâ merkûm Sadık Mehmed Çelebi muârazadan hâlî değildir suâl olunub men‘-i def‘ olunması matlûbumdur didikde

gıbbe’s-suâl merkûm Sadık Çelebi cevâbında zikr olunan tarla müvekkîl-i müşârün-i leyh Mustafa Ağa’nın kayınatası İbrâhim Efendi’nin tasarrufunda olub bin kırk beş senesi Zi’l-hiccesi evâilinde vefâ idüb evlâd-ı zükûru olmamağla târihi mezbûrde bâbâm Yûsuf Efendi sâhib-i arz vekîli olmağla merkûm efendinin kızlarına tapu ile arz eyledikde hüsn-i ihtiyârları ile fâriğtân olduklarında zikr olunan tarlayı vekâleti hasebiyle bana tapu ile virmişdir ana binâen muâraza iderim deyü zikr olunan tarla otuz seneden mütecâviz müvekkîle-i mûma-i leyh Mustafa Ağa’nın vech-i muharrer üzre tasarrufunda olduğunu inkâr idicek vekîl-i merkûm Nakşî efendiden mâ-adâsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre sükkânından olub udûl-u müslimînden Ali bin Hamza ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olub istişhâd olundukda fi’l-vâki‘ zikr olunan tarla otuz seneden mütecâviz müvekkîle-i mersûm Mustafa Ağa’nın tasarrufunda olub bizim huzûrumuzda zirâat ve hirâset eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerine bâ‘de’t-ta‘dil ve’t-tezkiye-i şehâdetleri makbûle olmağın mezbûr Sâdık Mehmed Çelebi taarruzdan men‘ birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sadi min Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Fahrü’l-kuzât el-Hâc Hamza Efendi	Mehmed Beşe bin Ali	Ramazân Beğ ibn Muslu	El-Hâc İbrahim ibn Mehmed	El-Hâc Abdülgaffâr ibn Ömer

ve gayrîhüm

S.125. B.1.

Medine-i Mağnisa’da Yarhasanlar mahallesinde işbu râfîü’l-kitâb İsâ bin Hüseyin ve Mustafa bin Hâcı Velî nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde kasaba-ı Turgudlu mahallâtından Cami‘-i Cedîd mahallesinden Dündâr nâm karyede vâki‘ zikr-i âtî tarlaya vâzi‘ü’l-yed eyledüğü şer‘an zâhir olan Hasan Beşe ibn Ali mahzârında her biri da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan çay bir tarafdan Velî tarlası ve bir tarafdan Hâcı tarlası ve bir tarafdan Abdünnebi sûfî tarlasıyla mahdûd tahmînan yiğirmibeş dönüm mikdârı tarla otuz seneden mütecâviz tasarrufumuzda olub birkaç sene su basub Kâbil-i zirâât olmamağla mezbûr Hasan Beşe sehîm-i şâhîden hâlî ve muattal kaldı deyü bizim tasarrufumuza

mâni‘ olur suâl olunub kasr-ı yedine tenbîh olunması murâdımız didiklerinde gıbbe’s-suâl mezbûr Hasan Beşe cevâbında fi’l-vâki‘ zikr olunan tarlayı sipâhîden bu vech üzre tapu ile aldım deyü bî-vech mutasarrıf olduğunu mu‘teref olduğundan gayri müddeîyan-ı mezbûranın yedlerinde zeyl-i tasarrufunda olan tarlayı su basub on beş sene su çekilmeyüb çökük olmağla ziraât idemeyüb muattal kaldıkdan sonra ol su çekilüb zeyl-i zirâat etmek murâd itdikde sipâhîsi olan Ömer ve mücerred ol tarla yokdur zemân-ı muattal kalmağla tapuya müstehak oldu tapu ile virir deyüb zeyl ol tarlayı tasarrufdan men‘-i kâdir olurmı el-cevâb olmaz deyü fetvâ-yı şerîfe olmağın mûcebine hükm-i birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu hurrira fî evâil-i şehr-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ali bin Ahmed	El-Hâc Abdülgaffâr bin Sefer	El-Hâc İbrahim bin Mehmed	Mustafa bin Hasan	ve gayrîhüm

S.125. B.2.

Medine-i Mağnisa’ya tâbi‘ Horus nâm karyede bundan akdem hâlik olan Aryam bint-i Endenaki nâm nasrânîyenin vâlidesi ve hasren varisesi Engalane bint-i Terandefile nâm nasrânîye mahfil-i kazâda işbu râfîü’l-kitâb li-ebeveyn karındaşı oğlu Terandefil veled-i Minhal nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf idüb mûrisem mezbûrenin merkûm Terandal zimmîye iki bin akçe deyni ve hâzır-ı bi’l-meclis olan Memiş Beşe ibn el-Hâc Mustafa’ya iki bin ikiyüz doksan beş akçe deyni olmağın muhallefâtından karye-i mezbûrede vâki‘ kıbleten Câbir oğlu tarlası ve şimalen Kıpti kızı beyti ve şarken Fâris çoban tarlası ve garben hargele yolu ile mahdûd bir bâb toprak örtülü tahtânî evi ve çardâkı ve muhavveteyi müştemil menzili ve yine Çakır Çeşmesi vakfına tâbi‘ bir tarafdan yokuş ve bir tarafdan tarîk ve iki tarafdan tarîk ile mahdûd olan tahmînan üç dönüm mikdârı bâğ ile Sultân Murâd Hân vakfına tâbi‘ bir tarafdan Köse Abbas tarlası ve bir tarafdan kara Menol ve bir tarafdan Yani ve bir tarafdan Ermeni mülkü ile olan bir buçuk dönüm bâğı mezbûr Terandefil zimmîye altı bin akçeye safka-ı vâhîde ile bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve tesellüm ve kabûl itdikden sonra semeni mezbûrden iki bin akçesin hâlik-i mezbûrenin kendüye olan deyne takâss idüb iki bin iki yüz doksan beş akçesin dahi mezbûr Memiş Beşe’ye olan deyni içün üçümüz rızasıyla havâle-i sahîha-ı şer‘iyye ile havâle idüb ol dahi kabûl idüb sonra mâ-

adâsı olan bin yedi yüz beş akçeyi dahi yedinden ahz ve kabz eyledim bâ‘de’l-yevm herbiri mülk-i müşterâsı olub benim alâkam kalmamışdır kemâ kân (?) ihtiyâr mutasarrıf olunsun didikde mukırr-ı merkûm zimmîyenin el mukırrü’l-lehü’l-mezbûr zimmî bi’l-vâcibe kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu hurrira fî evâil-i şehr-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Hâcı Abdulgaffâr ibn Sefer	Molla İsâ bin Mehmed	Yorgi veled-i Sabatinî	Sole veled-i Yâsef	Kostanti Veled-i Yani

Dimitri veled-i Kurt ve gayrîhüm mine’l-huzzâr

S.126. B.1.

Husûs-ı âtîü’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimas olunmağın savb-ı şer‘den Mevlânâ Ebû Bekir Efendi ta‘yîn ve irsâl olunub ol dahi Medine-i Mağnisa’da mimâr başısı olan Üstâd Hasan bin Abdullâh ve zeyl-i kitâbda mestûrü’l-esâmi olan müslimîn ile medine-i mezbûre mahallâtından Hüsrev Ağa mahallesinde bundan akdem vefât iden Mustafa’nın menziline varub lede’l-vaz‘ ve’ş-şerîf akd-i meclis-i şer‘-i münîf eyledikde müteveffâ-yı mezbûr Mustafanın sulbîye-i kebîre kızı olub menzil-i âtîü’l-beyâna vazi‘atü’l-yed olan Aişe tarafından husûs-ı âtîü’z-zikri ikrâra vekîl-i sâbitü’l-vekâlesi olan zevci Abdullâh ibn el-Hâc kayd-ı meclis-i mezbûre râfîatü’l-kitâb Abide tarafından tasdîka vekîl olub Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Mahmûd ve Ahmed Efendi ibn Durak şehâdetleriyle şer‘an vekâleti sâbite olan zevci Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzârında bi’l-vekâlete ikrâr ve i‘tirâf idüb müteveffâ-yı mezbûr Ahmed’in bâbâsı merkûm Mustafa fevt olundukda verâseti sulbî oğlu Ahmed ve sulbîye kızı mezbûre Aişe ve zevce-i metrûkesi Ümmühâni’ye münhasıra oldukda mezbûre Ümmühâni kendüye âid olan hissesini müteveffâ-yı merkûmun sâir muahallefaâtından ahz etmekle müteveffâ-yı merkûmun muhallefâtından olub bir tarafdan Abdullâh ve bir tarafdan Mustafa ve bir tarafdan mülkleri ve bir tarafdan tarîk-i âm ile mahdûd büyût-ı müteaddideyi müştemil olan menzilin sülüsi mezbûre Aişe ve sülüsani merkûm Ahmed’e intikâl idüb merkûm Ahmed dahi fevt oldukda verâseti li-ebeveyn hemşîresi merkûm Aişe ve sulbîye kızı mezbûre Abide ve vâlidesi mezbûre Ümmühânî ve zevce-i metrûkesi Mihriban’a münhasıra olmağla sülüsan-ı mezbûr yiğirmi dört sehim i‘tibar

olunub sihâm-ı merkûmeden on iki sehîmi kızı mezbûre Abide ve üç sehim zevce-i metrûkesi Mihriban ve beş sehm kızkarındaşı müvekkîle-i merkûm Aişe'ye ve dört sehim mezkûre Ümmühâni'ye isâbet eyledikde merkûme Abide menzil-i merkûmede olan on iki sehîm hissesini hâlâ teâtîyesini memnû' ve meseli idi nâsdan münkâtı' olan hurda ve züyûf akçenin revâcı zemânında mezkûre Aişe hâtûna yedi bin akçeye baten bey' ve teslîm ve kabz-ı semen etmişidi lâkin zikr olunan on iki sehîmin kıymeti hîn-i bey'de yüz guruşa müsavi idi mezbûre Aişe hisse-i merkûm yedi bin akçeden ziyâde değin dimekle beni mağdur idi deyü hâlâ hisse-i mezbûrede istirdad-ı murâd eyledikde beyinlerinde münaza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşdu el-hâletü-hâzihi tarafeynin rızâsıyla merkûm Abide meblağ-ı merkûm yedi bin akçelik altundan kıymet-i şer'iyyesi olan elli altı guruşu merkûme Aişe'ye def' ve teslîm idüb ol dahi hisse-i mezbûreden kasr-ı yed eyledi mezbûre Abide'nin bey' eylediği mârü'z-zikr on iki sehîm ve bâ'de vefât iden ve vâlidesi merkûme Mihriban'dan intikâl iden üç sehm hissesi mi'mâr-ı mezbûr mesâfesi ile ikrâr ve taksîm olundukda menzil-i mezbûrun şimâl cânibinde vâki' bir bâb kiremid örtülü tahtânî beyt ve eşcâr-ı müsmireyi müştemil olub tûlen yiğirmi dört zirâ' ve arzen dokuz zirâ' havlu merkûme Abide'nin on beş sehîmi içün ta'yîn ve tahsîs olunub mezbûre Aişe'nin medhâl ve alâkası kalmadı didikde vekîl-i mezbûr Mehmed dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itdiğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve bâ'dehu meclis-i şer'e gelüb müslimîn-i mezbûreyn ile a'lâ-vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' min Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Efendi ibn el-imâm

Osman bin Mustafa

Üstâd Ali bin İlyâs

Hüseyin bin Mustafa

Mehmed Çelebi ibn Yûsuf

Mustafa bin Ramazân

Kara Ali bin Abdullâh

İbrâhim bin Ebû Bekir

Mehmed bin Ali

Halil bin İbrahim

ve gayrihüm mine'l-huzzâr

S.126. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Sultân mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Kerîme nâm hâtûnun vâlidesi bâisetü'r-rakim Fâtıma bint-i Mustafa hâtûn meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb kızım müteveffiye-i mezbûrenin sadrîye kızı olub Ramazân nâm kimesneden mütevellide Sâime nâm sagîre hâlâ mücerred-i terbiyemde olub nafaka ve kisvesinde kemâl-i aczim vardır bâbâsı merkûm Ramazân üzerine mikdâr-ı kifâye nafaka ve kisve-bâhâ farz ve takdîr olunması matlûbumdur didikde târih-i kitâbdan sagîre-i merkûm Sâime'ye müceddeden üçer akçe nafaka ve kisve-bâhâ farz ve takdîr olunub istidâ ve sarf ve lede'z-zafer bâbâsı mezbûr Ramazân'a mürâcaata mezkûre Fâtıma'ya izn birle mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb ve (tahrîb) olub yed-i tâlîbeye vaz' olunduki vakt-i hacetde müzekker-i mâ-cerâ ola tahrîren fi yevmü'l-hâmis-i aşer (tahrîb) sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Çelebi bin	Hamza bin	Ebû Bekir bin	Ahmed Beğ bin	El-Hâc İbrâhim bin	
(Tahrîb)	Molla	Osman el-muhzır	Hâcı Muharrem	Mehmed el-muhzır	
Mehmed bin Ali	Halil bin				
el-muhzır	İbrâhim				

S.127. B.1.

Kasaba-ı Akhisar'da Hasan Efendi mahallesinde sâkine Aişe bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Medine-i Mağnisa'da Ser-âbâd mahallesi sükkânından hâfız-ı hâze'r-rakîm Receb bin Mustafa mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mûsâ ve bir tarafı Mehmed mülkleri ve bir tarafı vâdî ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd iki bâb toprak örtülü evleri ve havluyu müştemil olan mülk-i menzil bâbâm müteveffâ-yı mezbûrdan irsi'ş-şer'le bana ve gaibet-i ani'l-meclis olan hemşîrem Fâtıma'ya intikâl etmişiken mezbûr Receb fuzûlen zabt ve tasarruf ider suâl olunub yed-i kasr ve izâle olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Receb cevâbında fi'l-hakika menzil-i mahdûd-ı mezbûr medine-i merkûmenin bâbâsı merkûm Mehmed mülkü idi târih-i kitâbdan otuzüç sene mukaddem menzil-i merkûmu mezbûr Mehmed'den beşbin iki yüz makbûz akçeye iştirâ' idüb on sene mikdâr-ı mezbûr Mehmed'in muvâcehesinde zabt ve tasarruf eyledim hatta mezbûre Aişe'nin hemşîresi merkûme Fâtıma menzil-i

merkûmu vech-i meşrûh üzre benden da‘vâ idüb bin elli sekiz senesinde medine-i mezbûre bâb-ı mahkemesinde nâibü’ş-şer‘ü’ş-şerîf olan Hüseyin Efendi huzûrunda murâfa‘a olduğunda mezkûr Fâtıma inkâr etmekle muvâcehesinde şikare şühûd-u udûlla isbât idüb taarruzdan men‘ olunmuşdur deyü nâib-i mümâ-i leyh Hüseyin Efendi’nin imzâsıyle müzâ ve hatm ile mahdu ve sene-i semân ve hâmis ve elf Cemaziye’l-âhiresinîn on dokuzuncu günü târihi ile müverrehe-i hüccet-i şer‘îyye ibrâz idüb bâ‘de’l-feth ve’l-kıraat matmû‘nu takrîrine muvâfık-i bulunub hakikat-i hâl mezbûre Aişe’den istintâk olundukda otuz üç senedir deyni mukarrer olmağın bilâ gadr-ı şer‘î on beş sene mürûr iden da‘vânın istimâ‘ı emr-i sultânî ile memnû‘ olmağın mezkûre Aişe da‘vâ-yı mezbûreden men‘ birle mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’s-sânî min Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed el-muhzır | Mehmed bin Ali el-muhzır | Mehmed Çelebi ibn Mustafa | Kadri bin Hasan el-muhzır

S.127. B.2.

Medine-i Mağnisa’da Ser-âbâd mahallesinde bundan akdem fevt olan Mehmed bin Mustafa’nın verâset sulbîye-i kebîre kızı Fâtıma’ya münhasıra olduğu şer‘an mütekarrer oldukdan sonra mezbûre hâtûn tarafından husûs-ı âtîü’l-beyânı da‘vâ’ya vekîl hümâ-hû tarîkü’s-sübût şer‘an vekâleti sâbite olan zevci Hâcı Hasan bin Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda medine-i mezbûre mahallâtından Aşağı Ermeniler mahallesinden Yagob veled-i Bogaz nâm Ermeni mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkîle-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı mezbûr Mehmed hâl-i sıhhâtinde merkûm Ermeniye a‘lâ-tarîkü’l-karz yiğirmi iki guruş virüb mukabelesinde Yukarı Ermeniler mahallesinde vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a mülk bâğını yedinde dahi makbuz-ı vaz‘ eylemişidi hâlâ rehn-i mezbûru teslîm idüb meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde virmede taallül ider suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Ermeni muvâcehesinde târih-i kitâbdan dört sene mukaddem bağ-ı mahdûd-ı mezbûru müteveffâ-yı merkûm Mehmed’e bey‘-i kat‘ı etmişdim deyü rehn-i vaz‘ eylediğin inkâr eyledikde İmâm Mehmed kâvlî üzerine beyyine rehn-i evlâ olmağla vekîl-i mezbûrdan mâ-adâsına mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityandan izhâr-ı aczle istihlâf etmeğin bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru hâl-i hayâtında müteveffâ-yı mezbûr Mehmed yedinden vech-i

meşrûh üzre rehn-i vaz‘ etmediğine mezbûr Yagob’a yemîn teklîf olundukda ol dahi a‘lâ vefki’l-mesul yemîn-i billâhi’llezi ünzile’l-incile alâ İsa (âm) eylemeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu hurrira fî evâil-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Halil bin İbrâhim Mustafa bin Hasan El-Hâc İbrahim bin Mehmed Hasan bin Velî ve gayrîhüm

mine’l-huzzâr

S.127. B.3.

Medine-i Mağnisa’da Yarhasanlar mahallesi sâkinelerinden Ehlimân bint-i Süleymân nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu râfîü’l-kitâb Kara Velî bin Şa‘bân nâm kimesne mahzârında ikrâr ve i‘tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Ümmühâni nâm hâtûn mülkü ve bir tarafdan Hâcı Kassab mülkü ve bir tarafdan Aişe hâtûn mülkü ve hatt-ı râbi‘i tarîk-i âm ile mahdûd olub bir bab toprak örtülü evi ve çardâkı ve havluyu müştemil mülk menzili mezbûr Kara Velî’ye dört bin nakd-ı râic-i fi’l-vakt akçeye baten bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ‘ ve kabz-ı semen ve teslîm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrü’n-nakt dört bin müşteri-i mezbûr Kara Velî yedinden temâmen ahz ve kabz eyledim bâ‘de’l-yevm mülk-i

S.128. B.1.

müşterâsı olmuşdur keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîkü’l-vicâhî mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu hurire fi’l-yevmi’s-sânî-i aşer min şehr-i Rebi‘ü’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Seyyid Ahmed Çelebi ibn Seyyid Mehmed Muhzır İbrâhim bin Mehmed Muhzır Bekir Mustafa bin Hasan Hâcı Abdulgaffâr bin Sefer

Halil bin İbrâhim ve gayrîhüm

S.128. B.2.

Kaza-ı Mağnisa'ya tâbi' Palamud nâhiyesi â'mâlinden Ali Balılar nâm karyede bundan akdem fevt olan el-Hâc İlyâs bin Mahmûd'un sulbî-i sagîr oğulları Osman ve Ali ve Velî ile sulbîye-i sagîre kızı Âmine'nin li-ebeveyn er karındaşları olan mensûbe vasîleri Mahmûd nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîre gelüb işbu hücremde olan sigar-ı mezbûrenin tedbir-i ma'âşında kemâl-i aczim vardır cânib-i şer'den nafaka-bâhâ takdîri matlûbumdur didikde târih-i kitâbdan bâbâları mâlından herbirine beher yevm bir akçe nafaka bâhâ takdîr olunub istidâsına ve sarfa ve vakt-i zaferde sıgâr-ı mezbûreden mâl-ı mevrûselerine merkûm Mahmûd mürâcaat-ı izn-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrira fî'l-yevmi'r-râbi'-i aşer min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan bin İbrahim Çelebi Hâcı Kemâl Ahmed bin Durmuş bin Hasan ve gayrîhüm
Mehmed ibn Ali ibn Ali Velî

S.128. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından mahalle-i Bektâş sükkânından işbu bâisü'l-kitâb Hamza bin Erdem nâm kimesne şer'-i şerîf-i lâzımü'ş-şerîfe gelüb takrîr-i kelâm ve best-i murâd idüb işbu hâzır-ı bi'l meclis olan üğey oğlum İbrâhim bin Ahmed nâm sagîrin tedbir-i ma'âşında kemâl-i aczim vardır sagîr-i mezbûrun bâbâsı olub gaib-i ani'l-belde olan Ahmed üzerine sagîr-i mezbûre mikdâr-ı kifâye nafaka-bâhâ takdîri matlûbumdur didikde târih-i kitâbdan beher yevm üçer akçe nafaka-bâhâ farz ve takdîr olınub istidâne ve sarfa ve vakt-i zaferde sagîr-i mezbûrun bâbâsı mezbûr Ahmed'e rücû' etmeğe mezbûr Hamza'ya izn birle mâ-vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrira fi 15 min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan Beğ Mehmed bin Mahmûd Mustafa bin Murâd Ahmed bin Mehmed Mustafa
Abdullâh bin Hasan

Halil bin İbrâhim Gaffâr bin Sefer

S.128. B.4.

Medine-i Mağnisa mahallâtından el-Hâc Yahya mahallesinden olub bundan akdem fevt olan Ali bin Mustafa nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi işbu bâisetü'l-kitâb Aişe Hâtûn ibnt-i Bayrâm meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfe gelüb takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı mezbûrun benden mütevellide işbu hücremde olan sadrîye-i sagîre kızlarım Fâtıma ve Hûrî'nin tedbir-i ma'âşında kemâl-i aczim vardır bâbâları müteveffâ-yı mezbûrden müntakile mallarından her birine mikdâr-ı kifayet-i nafaka-baha takdîri matlûbumdur didikde târih-i kitâb-ı müstetâbdan herbirine beher yevm üçer akçe nafaka-bâhâ farz ve takdîr olunub istidâne ve sarf ve vakt-i zaferde rücû'a mezbûre Aişe Hâtûna izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlîbe vaz' ve def' olunduğu lede'l-hâce ibrâz idüb müzekker-i mâ-cerâ ola hurrira fi'l-yevmi's-sâdis-i aşer min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe bin El-Hâc Selîm er-râcil — Mustafa bin Hasan — El-Hâc İbrâhim Hâcı Mehmed — Mehmed bin Ali — Hâcı Abdulgaffâr bin Sefer

Mehmed bin İbrahim — Hasan bin Ahmed — Halil bin İbrâhim — Bayrâm bin Hasan — Hasan bin El-Hâc Mustafa — Hasan bin Dursun

Ahmed bin Mehmed — ve gayrîhüm

S.128. B.5.

Mahrûse-i Mağnisa mahallâtından Ayn-ı Ali mahallesi sükkânından olub bundan akdem mahmiyye-i Kostantiniye'de vefât iden Rûm Mehmed Ağa'nın muhallefâtının on bin akçesini beytü'l-mâl-ı amme emîni olan Saru Çâvûş-zâde Mustafa Çâvûş ve onbin akçeden ziyâdesini Kuzu Halil-zâde el-Hâc Mehmed Çelebi kabz eylediği mütekarrer oldukdan sonra mahrûse-i mezbûrede Bölicek mahallesinden râfîü'l-kitâb İbrahim Çelebi ibn Ali el-müderris meclis-i şer'-i şerîfde merkûm el-Hâc Mehmed Çelebi mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' Araplar tepesi dimekle ma'rûf bi'r-i mâinin ta'mîr ve termîmine müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ağa hâl-i huyûtunda cümle mâlından üçbin akçe vasîyyet ve tenfîzine beni

vasî ta‘yîn idüb ben dahi bâ‘de kabûl mezbûr Mehmed Ağa mukırren (?) veft oldukdan sonra sülüs-i mâlına kemâl-i (tahrîb) olmağın meblağ-ı mezbûr müteveffâ-yı mersûmun muhallefâtından alıvirilmek içün muhallefâtına vazi‘ü’l-yed olan Mustafa Çâvûş ve el-Hâc Mehmed ani’l-meclis ve (tahrîb) bâ‘de (tahrîb)ü’l-inkâr

S.129. B.1.

şühûd-u udûller muvâcehelerinde isbât idüb muhallefât-ı merkûmeden istidâne-i hükm-i şer‘î lâ-hakk olmuş idi el-hâletü müteveffâ-yı mezbûrun mecmû‘-u muhallefâtı yüzbin akçe olmağla meblağ-ı mezbûrun üçyüz akçesi Mustafa Çâvûş’dan ve iki bin yedi yüz akçesi merkûm el-Hâc Mehmed’in vermesi lâzım gelmekle meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz akçeye da‘vâ eylediğimde teslîmiyeden imtina‘ ider suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr el-Hâc Mehmed cevâbında fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı mezbûr Rûm Mehmed Ağa’nın mecmû‘-u muhallefâtından on bin akçeden ziyâdesine kendü ve onbinden aşağını merkûm Mustafa Çâvûş ahz ve kabz itdiği ikrâr ve i‘tirâf itmeğin meblağ-ı mûsîye iki bin yedi yüz akçeyi vasî-i mezbûr İbrâhim Çelebi’ye teslîm etmek içün merkûm Mehmed Çelebi’ye tenbîh birle mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ahmed Efendi ibn Ebû Bekir Efendi Mustafa Çelebi El-Hâc İbrahim bin ve gayrîhüm
El-Hâc Mahmûd ibn Murâd Efendi ibn Mehmed Mehmed mine’l-huzzâr

S.129. B.2.

Medine-i Mağnisa hâmiyyet-i ani’l-besa subaşısı Seyyid Ahmed Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâb gicesi medine-i mezbûrede taht-ı kal‘ada sâkin Kahveci Abdurrahman nâm-ı Arab Câmi-i kebîr ve Cengi-zâde ve Sakalar ve Yahûdiler mahallâtı ortasında vefât etmiş hâlâ meyti yatur savb-ı şer‘den üzerine varılub keşf olunması matlûbumdur didikde cânib-i şer‘-i enverden Mevlânâ Abdüllatif irsâl olunub ol dahi zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslimîn ile mahall-i mezbûre varub mezbûr Kahveci Abdurrahman Arab’ın meyti yüzü üzerine yatur bulunub keşf olundukda yedinde eser-i cerh ve hatf olmadığı müşâhede olunmağın vâki‘ hâl-i mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr-i bâ‘de meclis-i şer‘e gelüb a‘lâ-vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi‘ min şehr-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-kuzât Mehmed Esâd Efendi | Fakrü'l-akrân Mahmûd Efendi | El-Hâc Velî bin Ali | Seyyid Mehmed Çelebi Ahmed bin ibn Seyyid Mustafa | Mehmed Mustafa Çelebi ibn Abdullâh | Mehmed Çelebi ibn Velî | Seyyid Ahmed bin Ömer | Mehmed bin Mirşâh | Hasan Çelebi ibn Molla Velî | Ahmed Çelebi | Mehmed Çelebi ibn Osman | Hasan bin Kasım | Durmuş bin Ali | Mustafa bin Hüseyin | Hasan bin Mehmed | ve gayrîhüm

S.129. B.3.

Medine-i Mağnisa hâmiyyet-i ani'l-nühûset ve'l-bâ'sâ sükkânından işbu râfîü'l-kitâb Mehmed Çelebi bin Süleymân meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb medine-i mezbûrede vâki' Şehinşâh binâ eyledüğü câmi'-i şerîf evkâfının yevmi yiğirmi akçe vazîfe ile mütevellisi olan Ömer vakfa gadr eyledüğünden gayri hizmet-i tevliyeti terk idüb yeri mahlûl olmuşdur tevliyet-i mezbûre kıbeli'ş-şer'den bana tevcîh olunmak taleb iderim didikde fi'l-vâki' vakf-ı mezbûr mütevellisi mersûm Ömer terk-i hizmet etmekle tevliyet-i mezbûre hâlîye ve muattıla olmağın merkûm Mehmed Çelebi kıbeli'ş-şer'de vakf-ı mezbûre-i vazîfe-i merkûm ile mütevelli-i nasb olundukdan sonra işbu vesîka ketb-i yedine vaz' ve def' olundu tahrîren fî gurre-i şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed | Muhzır Mustafa bin El-Hâc Hasan | Muhzır Halil bin İbrâhim | Ahmed bin Mehmed | Mustafa bin Mehmed | Hasan bin Hüseyin | ve gayrîhüm

S.129. B.4.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da Kara Yûnus mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Ümmühânî bint-i Veli nâm hâtûnun vâlidesi İsmihân bint-i Ahmed nâm hâtûn meclis-i şer'-i enver ve mahfil-i dîn-i ezherde müteveffiye-i mezburenin zevci olub muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan râfiü'l-kitâb el-Hâc Hasan bin Halil bin Hasan nâm kimesne mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mûrisem kızım müteveffiye-i mezkûre İsmihânî'nin merkûmun uhdesinde on sekiz bin akçe mehr-i müeccel olub meblağ-ı merkûmun onbin

S.130. B.1.

akçesinden südüs hissemi alub bâkî kalan sekiz bin akçeden südüs hakkımı ve yine müteveffiye-i merkûmun muhallefâtından olub zimmetinden hâriç iki sandık ve dört sahan ve iki kilim ve üç tancere ve şam'adan ve iki yüz otuz dirhem bir sim kuşak ve bir incik kaftan ve bir hammâm kaliçesinden dahi südüs hissemi taleb eyledikde mezbûr el-Hâc Halil muhzır mezbûr onbin akçeden ziyâdesini ve eşyâ-ı mezkûreyi inkâr idüb beynimizde münaza'ât-ı kesîre vâki' olmuş idi el-hâletü-hâzihi ve seyyefât-ı müslimîn ile ikiyüz akçe üzerine sulh olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr iki yüz akçeyi meclis-i sulhde merkûm el-Hâc Halil yedinde ahz ve istifâ eyleyüb husûs-ı mezbûre müteallika da'vâdan mezbûr el-Hâc Halil zimmetine ibrâ ve iskât eyledim didikde mukırre-i mezbûre İsmihân'ın vech-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el mukırrü'l-lehü'l-mezbûr el-Hâc Halil vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra mâ-huve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel sene 1061

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc İbrâhim bin Mehmed — Abbas efendi ibn Mehmed el-imâm — Halil bin Ali — ve gayrîhüm mine'l-huzzâr İbrahim

S.130. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da Zeytüncek mahallesinde vâki' bi'r-i mâinin nukûd-u mevkûfesine bi'l-fiil mütevelli olan râfi'ü'l-kitâb Ahmed Dede ibn Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin Ali'nin sulbîye-i kebîre kızı olub muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan Fâtıma mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mütevellisi olduğum vakf-ı mezbûrun asıl mâlından müteveffâ-yı merkûm Mehmed'in zimmetinde iki bin beşyüz kasid akçe olduğundan gayrî bu sene rıbhından dahi üçyüz yetmiş beş akçe olduğuna

merkûm Mehmed hâl-i huyûtunda muhzır-ı müslimînde ikrâr itmişken hâlâ muhallefâtından taleb eyledikde mezkûre Fâtıma taallül ve inâd ider suâl olunub meblağ-ı mezbûrun altundan kıymet-i şer'iyyesi olan onbir buçuk altun bedeli yiğirmi üç guruşun alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl hâl-i inkâr mütevelli-i mezbûr Ahmed Dede'den mâ-adâsına sene-i mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Mehmed bin Mustafa ve İbrahim bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr hâl-i huyûtunda vakf-ı mezbûr mâlından zimmetinde iki bin beşyüz kasid akçe deyni olduğunu ve üç yüz yetmiş beş akçe rıbhdan deyni olduğunu bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi eşhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerine gıbbe riâyet-i şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mûcebiyle bâ'de'l-hükm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdîs-i aşer min şehr-i Cemaziye'l-ahir li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Osman bin Ömer	Mehmed Dede ibn Ramazân	Halil bin Ahmed	El-Hâc Hüseyin bin Hâcı Ahmed	Hamza bin Mûsâ ve gayrîhüm

S.130. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Zeytüncek mahallesinden olub bundan akdem vefât iden Abdi bin Ali'nin veresesinden sulbîye-i kebîre kızları Fâtıma ve Aişe nâm hâtûnlar meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde ammeteleri işbu râfîatü'l-kitâb Râbia Hâtûn ibint-i Ali mahzârında ikrâr ve i'tirâf idüb bâbâmızın (tahrîb) vefât eyledikde muhallefâtından bâbâmıza iki bin akçe isâbet idüb ahz ve kabz itmezden mukaddem fevt olmağla kız karındaşı mezbûre Rabia yedinde (tahrîb) mezbûre Râbia'nın olub Karaca Ahmed'de vâki' ma'lûmü'l-hudûd iki dönüm bâğı ve mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzilde bizim dahi hakkımız vardır deyü mezbure Râbia'dan da'vâ ve taleb eylediğimizde beynimizde müna'azât-ı kesîre vâkı'a olmuşdu el-hâletü-hâzihi ve vesatât-ı müslimîn ile her birimiz da'va-ı

S.131. B.1.

mezbûreden dörderyüz akçe üzerine sulh olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz akçe mezbûre Râbia yedinden temâmen ahz ve kabz eyleyüb zimmetin mablağ-ı mezbûr iki bin akçe ve bâğ ve menzil da'vâsından ibrâ eyledik didiklerinde gıbbe't-

tasdîkü'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Osman bin Hâcı Ali	Ali Dede ibn Ömer	Osman bin Ömer	Mustafa bin İbrâhim	ve gayrîhüm

S.131. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da vâki' merhûm İskender Beğ nâm kimesnenin tilavet-i icrâ-yı şerîfeye vakf eyledüğü dükkânının yevm-i iki akçe vazîfe ile mütevellisi ve yevmi iki akçe vazîfe ile ihlâs-hân ve sûre-i feth-i tilavet iden el-Hâc İbrâhim bin Mehmed nâm kimesne melis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu râfîü'r-rakîm sulbî kebîr oğlu Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zikr olunan tevliyeti ve ihlâs hânlık ve fetih-hânlık hidmetlerini hüsn-i rızâm ile oğlum merkûm Mehmed'e fârig oldum bâ'de'l-yevm zikr olunan vazîfeleri zabt eylesün didikde mezbûr Mehmed dahi hidemât-ı merkûmeyi kabûl ve merâsim-i edâya müteaddid olmağın hâze'l-vesîka li-ecli't-temessük bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd	Ebû Bekir Efendi ibn Murâd	Mustafa Çelebi ibn Mehmed el-mukayyid	ve gayrîhüm

S.131. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa'da Ser-âbâd mahallesinden olub bundan akdem tarîk-i Hicâz'da vefât iden el-Hâc İmir Efendi ibn İshâk nâm kimesnenin eytâm-ı sigârına kabli'ş-şer'den mensûbe-i vasîleri olan vâlideleri Muhlise nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtîü'l-beyânı da'vâya ve lede'l-ihtiyâc murâfa'aya vekîl olub bemâ-hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlete sâbite olan Musluuddin Efendi ibn Nimetullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde Gürhâne mahallesinde sâkin olub kerm-i âtîü'l-beyâna mülküyet üzre vazi'ü'l-yed olan rafi-i haze'r-rakîm Kayyım Mustafa bin Durmuş mahzârında bi'l vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merhûm Sultân Murâd Hân evkâfı dahlinde olub karye-i Uncuboz zeylinde vâki' bir tarafı Mehmed Efendi bâğı ve bir tarafı diğer Mehmed mülkü ve bir tarafı arz-ı hâliye ve taraf-ı râbi'i müteveffâ-yı

mezbûr İbrâhim Efendi mülkü ile mahdûd tahmînan bir buçuk dönüm bâğ müvekkîl-i mezbûrenin vasîleri olduğu eytâm-ı merkûmeye bâbâları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil-i mülk-i mevrûseleri iken mezbûr Kayyım Mustafa Çelebi bâğ-ı mersûmu bi-vech zabt ider suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Kayyım Mustafa Çelebi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc İbrahim Efendi hâl-i huyûtunda ve kemâl-i sıhhâtinde cemi'-i tasarrufât-ı şer'iyyesi nâfize iken tarîk-i hâc-ı şerîfe eyledikde bâğ-ı mezkûru on dört buçuk kıt'a riyal-i guruşa bana baten bey' idüb ben dahi iştirâ' ve kabûl eylediğimden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ondört buçuk guruşu benden bi't-temâm kabz eylemekle mülk-i müşterâm olmuşdur ana binâen zabt-ı tasarruf iderim deyücek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa Çelebi'den sıdk-ı makaline beyyine taleb olundukda udûl-u müslimînden Takiyüiddin Halîfe ibn Mehmed ve el-Hâc Mehmed bin Abdulgâni nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer'î fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc İbrahim Efendi hâl-i huyûtunda ve kemâl-i akl ve sıhhâtinde mutasarrıf-ı mezbûra tevcihe oldukda bâğ-ı mezbûrdan ondört buçuk guruş mezbûr Kayyım Mustafa yedinde huzûrumuzda baten bey' ve tesellüm idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru müşteri-i mezbûr Mustafa Çelebi'den itmâm (tahrîb) kabz eyledi (tahrîb) bâğ-ı mezbûr merkûmun mülk-i müşterâsıdır deyü bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde bâ'del ve bâ'de't-tadîd ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mûceb-i hükm-i mâ-hüve'l-vâki' (tahrîb)

S.132. B.1.

tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Çelebi ibn İbrâhim ibn Hâcı ibrâhim Mehmed bin Bayrâm bin ve gayrîhüm
Ali el-müderris Abdullâh Mehmed Ali muhzır Hüseyin muhzır

S.132. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da Sultân mahallesinde sâkin dergâh-ı âlî dame mahfûfen bi'l-meâlî müteferrikalarından aynü'l-â'yân el-Hâc Zâti Ağa' ibn el-merhûm Hamza Çâvûş nâm kimesne kablinden ıtk-ı âtîü'l-beyânı ikrâra vekîl olub

Mustafa Çelebi ibn Yûsuf Çâvûş ve Yûsuf bin el-Hâc Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer‘an vekâleti sabîte olan umdetü’l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn el-Hâc Mahmûd nâm kimesne meclis-i şer‘-i enverde ve mahfil-i dîn-i ezherde bi’l-vekâlete ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkîlim müşârün-i leyh el-Hâc Zati Ağa cârîye-i mahlûkesi olub kendüye rakabe-i mû‘terife olan râfî‘ât-i hâze’l-kitâb orta boylu açık kaşlı kara gözlü sağ kulağı altında hâli olan müsellimetü’l-mille-i rusiyeü’l-asl Kahraman bint-i Abdullâh nâm cârîyeyi hasbete’l-lillâhi’l-ale’l-azîm ve taleü’r-rızâü’r-rabbü’r-rahîm tahrîr ve i‘tirâf ve mülkünden ihrâc ve ıtlâk ve hür esir asliyât-ı silkine idrâc ve’l-hakk eyleyüb bâ‘de’l-yevm mezbûr Kahraman hâtûna üzerinde hakk-ı velâden gayrî hakkı kalmadı mezkûre Kahraman sâir hür esir asliyât gibi hüre olmuşdur didikde mâ-vak‘a gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmîs-i aşer min şehr-i Cemaziye’l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:

Ebû Bekir Efendi ibn Murâd	Derviş Mehmed bin Hüseyin el-attar	Halil bin Ahmed mahalle-i Hâcı İlyâs	Muhzır Halil bin İbrahim	
Mustafa Çelebi ibn Yûsuf Çâvûş	Saraç El-Hâc Ahmed	Osman kethüdâ	El-Hâc İbrahim bin Mehmed el-muhzır	ve gayrîhüm

S.132. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa’da Seydi Hoca mahallesinde vâki‘ etraf-ı sülüsesi tarîk-i âm ve taraf-ı râbi‘i es-Seyyid Mahmûd Efendi mülkü ile mahdûd bir bâb fevkânî kiremid örtülü evi ve altında kiları ve bir bâb toprak örtülü evi ve bir mikdâr havluyu müştemil menzilin sülüsanı Şerîfe Fâtıma bint-i Seyyid Mehmed’in ve sülüs Ahû bin el-Hâc İlyâs veresesinîn olduğu şer‘an mukarrer oldukdan sonra mezkûr Şerîfe Fâtıma tarafından husûs-ı âtîü’z-zikre vekîl olub mezkûreyi ma‘rîfetü’ş-şer‘le arifin olan Receb bin Mûsâ ve el-Hâc Ali bin el-Hâc Hızır nâm kimesneler şehâdetleriyle şer‘an vekâlete sâbite olan sulbî oğlu Seyyid Abdulkerim bin İbrâhim ve müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc İlyâs’ın sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve sulbîye-i sagîre kızı Hadice’nin kıbeli’ş-şer‘den mensûbe-i vasîsi ve sulbîye-i kebîre kızları Ümmügülsüm ve Meâlî taraflarından vekîl olub şâhidân-ı mezbûran şehâdetleri ile şer‘an vekâleti sâbite olan zevcesi Hümâ bint-i Abdurrahmân şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde mahrûse-i mezbûrede hâlâ kaimmakam

rakibü'l-eşrâf olan mufahhar-ı sâdât-ı kirâm ve zübdetü'l-kuzâtü'l-İslâm hâfız-ı hâze'l-kitâb es-Seyyid Mahmûd Efendi ibn es-Seyyid Hüseyin Efendi mahzârında mezbûr seyyid İbrahim bi'l-vekâle ve mezbûre Hümâ bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi'l-cümletü'l-hukûk ve'l-murâfık mümâ-ileyh es-Seyyid Mahmûd Efendi altıbin beşyüz nakd-i râic-i fi'l-vakt yevmi Osmanî akçeye baten bey' ve teslîm idüb ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ' ve teslîm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr müşârün-ileyh Efendi yedinden temamen ahz ve kabz eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer' mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü'l-hâdî ve'l-işrîn min Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittin ve elf

S.133. B.1.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-Seyyid Hâcı Ebû Bekir ibn Hâcı Şa'bân

Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Seyyid Abdurrahman

El-Hâc Abdullâh Efendi ibn Muharrem

Mufahharü'l-müderrisîn Haydar-zâde Mustafa Çelebi

Seyyid Ahmed Çelebi ibn Seyyid Mehmed

Kâtibü'l-hurûf Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd

Ebû Bekir Efendi ibn Murâd

El-Hâc İbrâhim el-muhzır

ve gayrîhüm

S.133. B.2.

Beldetü'l-muvahhidîn mahrûse-i Mağnisa'da Cami'-i kebîr mahallesinde vâki' bir tarafdan el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafdan Ahmed mülkü ve bir tarafdan Abdülbâkî mülkü ve bir tarafdan Şerîfe Sâime mülkü ile mahdûd bir bâb kiremid örtülü ve bir bâb toprak örtülü tahtânî evleri ve çardâkı ve eşcâr-ı müsmireyi müştemil menzilin sülüsi Kassabbaşı Mehmed Beşe'nin ve sülüsanı zevcesi Aişe bint-i Ömer Çâvûş'un mülkü olduğu şer'an mütekarrer oldukdan sonra mezbûr Kassabbaşı Mehmed Beşe merkûme Aişe taraflarından husûs-ı âtîü'l-beyâna vekîl olub mezbûrenin zatını ma'rîfeti'ş-şer'iyye ile alimân olan Ömer Çelebi ibn el-Hâc Mustafa ve Hüseyin Beşe ibn Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Mûsâ Beşe ibn Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu rafiatü'r-rakîm şerîfe ibint-i Seyyid

Mehmed mahzârında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müvekkîlan-ı mezbûran Mehmed Beşe ve Aişe menzil-i mahdûd-ı mezkûru bî-cümleti'l-hukûk ve'l-murâfık mezbûr Şerîfe Sâime'ye yüz on kıt'a riyal-i guruşa baten bey' ve teslîm idüb ol dahi iştirâ' ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm Şerîfe Sâime yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eylediler bâ'de'l-yevm menzil-i mezbûr cemi' müştemelâtıyla mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır keyfema yeşâ mutasarrıf olsun didiler didikde mezkûr dahi tasdîk itdikden sonra mezbûrun el-Hâc Mustafa ve Ahmed ve Abdülbâkî meclis-i mezbûrda merkûme Şerîfe Sâime mahzârında herbiri ikrâr idüb bundan akdem menzil-i mezbûr mezbûre Şerîfe iştirâ' eyledikde taleb-i şefîa etmişdik hâlâ cümlemiz fâriğ olduk didiklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Mehmed ibn El-Hâc Hasan — Mehmed Beşe ibn Hasan ibn Abdullâh — Hasan Çelebi ibn Mahmûd — Abdi Beşe ibn El-Hâc Hasan — Mehmed Beşe ibn Selîm

İbrahim bin Hüseyin — El-Hâc Mustafa bin Ali — El-Hâc İbrâhim bin Mehmed — Hasan ibn Hâcı Mustafa

ve gayrîhüm mine'l-huzzâr

S.133. B.3.

Medine-i Mağnisa mahallâtından Yenice mahallesinden işbu râfîü'l-kitâb Aişe Hâtûn ibint-i Abdullâh meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde sadrî-i kebîr oğlu Mehmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Ali Beğ ve bir tarafdan Nakkaş Emir ve bir tarafdan Nâzır Ebû Bekir ve bir tarafdan tarîk-i âm ile mahdûd ve bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkani evi ve havluyu müştemil menzilin mecmû'u benim mülküm iken oğlum mezbûr Mehmed nısfının tasarrufuna mâni' olur suâl olunsun didikde gıbbü's-suâl merkûm Mehmed cevâbında menzil-i mezkûrun nısfını vâlidem mezbûre Aişe bâ'de't-tahliyetü'ş-şer'iyye mukaddemâ bana hibe ve temlîk ve teslîm ben dahi ittihâb ve kabz ve teslîm eyleyüb nısf-ı mezbûr-ı mülk-i mevhûbem olmağla vaz'-ı yed iderim deyü da'vâ-ı def' idüb

isre'l-istintâk-ı mezbûre Aişe def'-i merkûm münkire olmağla mezbûr Mehmed'den mâ-adâsına mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb istihlâf etmeğin menzil-i mahdûd-ı mezbûrun nısfını oğlu mezbûr Mehmed'e hibe ve temlîk ve teslîm etmediğine mezbûre Aişe'ye yemîn teklîf olundukda ol dahi a'lâ-vefki'l-mes'ûl yemîn billahi'l-aliyyü'l-a'lâ etmeğin bâ'de'l-yevm mezbûr Mehmed taarruza hükm-i birle mâ-hüve'l-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ali Beşe bin Abdullâh	Muhzır Mehmed Ali	bin	Velî bin İbrahim	Şa'bân bin Ali	Hasan bin Hâcı Mustafa	ve gayrîhüm

S.134. B.1.

Mahrûse-i Mağnisa'da Çaprastlar mahallesinde sâkine Rahîme bint-i Ali nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîfde vâlî-i vilâyet-i izzetlü Seyyid Ahmed Paşa'nın mataracısı Halil Beşe ibn Hüseyin nâm râcil mahzârında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Halil Beşe târih-i kitâb gicesi elinde kılıc ve tüfenk ile evimin pençeresine gelüb açık murâd eyleyüb ben dahi agâh olduğumda el urub mecrûh eyledi suâl olunub mûcebi icrâ olunması matlûbumdur didikde âkibü's's-suâl ve akîbetü'l-inkâr ve isre'l-istişhâd mine'l (cild içinde kalmış) Ahmed bin Yûsuf ve Derviş Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olub gıbbü'l-istişhâdü'ş-şer' fi'l-vâki' merkûm Rahîme leyle-i mezbûrede istigâse eyledikde biz dahi evlerimizden çıkub mezkûrenin kapusu önüne varduğumızdan sonra merkûm Halil Beşe elinde kılıcı ve tüfenk ile mezbûre Rahime'nin kapusunda gördük deyü herbiri edâ-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerine bâ'de't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Muharrem	İbrâhim Beğ ibn Mehmed	El-Hâc Mustafa bin Hamza	Ahmed bin El-Hâc Abdülgaffâr	Mehmed bin Yûsuf	
Şa'bân bin Mehmed	Hüseyin Çelebi ibn Mustafa	Mehmed bin Muslu	ve gayrîhüm		

S.134. B.2.

Mahrûse-i Mağnisa'da Akmescid mahallesinden olub mahrûse-i mezbûrede vâki‘ mahkeme-i kübrâda muhzır olan Ömer bin Velî nâm kimesne kendi hâlinde olmayub şerîr olmağla muhzırlıkdan men‘ olunmak içün hakkında birkaç def'a emr-i şerîf vârid olduğunda gayrî mahkeme-i mezbûrede muhzır olan el-Hâc Abdulgaffâr bin Sefer ve Halil bin İbrâhim ve Mustafa bin Hasan ve Mehmed bin Ali Balı ve sâirleri merkûm Ömer'in evzâ‘ ve etvârından müteşekkî olmağla muhzırlıkdan ref‘ olunub işbu râfîü'l-kitâb Ebû Bekir bin Osman nâm kimesne hizmetinde mecd ve sa‘y olmağla mezbûr Ömer'in yerine muhzır nasb ve ta‘yîn olunub mâ-hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i şehr-i Cemaziye'l-evvel li-sene ihdâ ve sittîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mufahharü'l-kuzât Abdüllatif Efendi ibn Mehmed Efendi

Umdetü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ibn El-Hâc Mahmûd

Ebû Bekir Efendi ibn Murâd

Mustafa Çelebi ibn Mehmed Efendi

Çukadâr Ali Beşe

Hasan Çelebi ibn el-emîn

Kadrî bin Hasan

Mustafa Çelebi ibn Abdullâh

Mahmûd Efendi ibn Hâcı Sefer el-müderris

el-Hâc Karaburc Mehmed bin Ali

Ramazân Çelebi ibn Sefer

Mufahharü'l-kuzât Ali Efendi ibn Abdünnebi

Bayrâm bin Hüseyin

Mehmed bin Kayyım Mustafa

El-Hâc İsmâil bin Ali

ve gayrîhüm

S.134. B.3.

Mahrûse-i Mağnisa'da Lala Paşa Cami‘-i Şerîf mahallesinden fahrü'l-kuzât zîde mecdühû Sefer Efendi ibn el-Hâc Hasan meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde mahrûse-i mahrûse-i mezbûreye tâbi‘ Sertulanlı nâm karyeden Mustafa Beşe ibn el-Hâc Ya‘kub nâm râcil mahzârında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa Beşe'nin zimmetinde bâ‘de küllî (cild içinde kalmış) ondört bin beşyüz akçe hakkım olub taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Beşe cevâbında fi'l-vâki‘ mumâ-ileyh Yûsuf Efendi'nin zimmetinde ondört bin beşyüz akçe hakkım

(cild içinde kalmış) deyü ikrâr ve i‘tirâf etmeğin (tahrîb) hükm-i birle mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb olundu yed-i tâlîbe vaz‘ olub (tahrîb)

Şuhûdü’l-hâl:

(Belge oldukça tahrîb olunmuş)

II. BÖLÜM

H.1060-1061/M.1650-1651 TARİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. ŞAHSIN HUKUKU İLE ALÂKALI KAYITLAR

Hukuk, sosyal ve medeni bir varlık olan insanların birbirleri ile olan ilişkilerine yönelik hükümleri düzenler. İnsan, akıl ve fikir sahibi varlıklardan olup bunları kullanmaya irade ve kudreti vardır. Dolayısıyla bir nizam kuran ve ona tâbi olarak yaşayan insanların bir takım hak ve vazifeleri vardır. Hakkını kullanan ve tasarrufa ehil olan insanın, mükellefiyet altına girip hak ve borç yüklenme salahiyeti vardır.[32]

Şahıs hakkın sahibi olup hak ile şahıs arasında sıkı bir münasebet bulunur. Sahipsiz hak yoktur ve haklar şahıslar için vardır. Hukuki anlamda şahıs "haklardan istifade edebilen ve hak sahibi olabilen varlıktır". İnsan bir şahıs olmakla beraber insandan ibaret olmayan şahıslar da vardır. Buna göre şahıs, maddi değil, hukuki bir kavramdır diyebiliriz. Hukuki şartlar içerisinde insan ve mal topluluğu şahıstır. Hukuk terminolojisinde şahıs kavramı böylesine önemli ve farklı görüldüğünden insanlardan oluşan "hakiki şahıslar" ve topluluklardan oluşan "hükmi şahıslar" farklı bölümlerde incelenmiştir.[33]

Biz bu bölümde hususi hukuka ait "şahsın hukuku" bölümüne giren; Kefalet, Vekâlet, Cariye ve Kölelik ve İhtida ile alâkalı konuları içeren belgeleri ele alacağız.

İncelediğimiz sicilde yukarıda zikredilen konulara dair çeşitli davalar mevcuttur. Sayısal olarak vekâlet davalarından sonra 8 adetle Cariye ve Kölelik, 4 adetle Kefalet ve 1 adetle İhtidâ davaları sıralamayı oluşturmaktadır.

Tablo 1: Şahsın Hukuku İle Alakalı Kayıtların Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Vekâlet	46	10/3-11/1, 12/1, 13/2, 18/1, 20/2, 21/2, 25/1, 28/3, 35/2, 45/1, 54/3, 63/3, 74/2, 75/1, 78/2, 79/2, 80/1, 81/3, 82/3, 84/2, 85/1, 85/3, 86/1, 86/3, 92/3, 93/1, 93/3-94/1, 97/2, 101/2, 103/2, 104/3, 105/2-106/1, 117/3, 119/1, 121/2, 122/1, 122/2, 122/3, 123/2, 123/3, 126/1, 127/2, 131/3, 132/1, 132/3, 133/2

[32] Osman Keskioğlu, Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2003, s. 207.
[33] Geniş bilgi için bkz., Hayreddin Karaman, Anahatlarıyla İslâm Hukuku, C.2, İstanbul 1985, ss. 21-44.

Cariye ve Kölelik	8	5/2, 5/3 – 6/1, 16/2, 16/3, 25/2, 79/2, 85/1, 132/2
Kefâlet	4	10/1, 10/3-11/1, 89/3-90/1, 119/2-120/1
İhtidâ	1	1/1

a- Kefâlet İle Alâkalı Kayıtlar

Kefâlet, bir şahsın, diğer bir şahıstan mal ve alacak istenmesi durumunda, kişinin kendi zimmetini başkasının zimmetine zammederek o başkası hakkında talep edilen hakları kendisinin de üzerine alıp taahhüd etmesidir. Temelde kefilin icâp beyanı ile kurulan kefâlet akdi, konu bakımından değişik şekillerde yapılırdı.[34] Bunlardan "kefâlet bi'n-nefs" ve "kefâlet bi'l-mal" incelediğimiz sicilde bulunan kefâlet türünden davalardır.

Tablo 2: Kefâlet Türlerinin Kayıtlara Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Kefâlet bi'n-nefs	1	89/3 – 90/1
Kefâlet bi'l-mal	3	10/1, 10/3-11/1, 119/2-120/1

Kefâlet bi'n-nefs; kişinin şahsına kefil olmaktır. Bu durumda şahsın yerinin ve şahsının bilinirliği esastır.[35] Kefâlet bi'l-mal ise bir malın edasına kefil olmaktır. Buna göre maldan aslin bizzat sorumluluğu ve bilinir olması şartları gereklidir.[36] Kefâletin hükümlerinden bazıları; lehine kefâlet yapılan şahıs kefilden kefâlet konusu şeyi talep edebilir, kefil özel durumu hariç kefâletten vazgeçemez, kefil ve asil istisnai durumlar

[34] Geniş bilgi için bkz., Ö. Nasuhi Bilmen, Hukuku İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhıyye Kâmusu, C.VII, İstanbul 1992, ss. 244-285.

[35] Hicrî 1060'ta Manisa'nın Sofular mahallesinde oturan Hüseyin Beşe ibn Ali mimar taifesinden Yorgi veled-i Yani mahzarında dava edip kendi hamamının tamire muhtaç olduğunu ve yüz guruş nakd, dokuz yüz akçe kıymetli bir re's tülü katır ve on Marmara keyli buğday karşılığında tamir için, zikr olan Yorgi ile anlaştıklarını ve hamamın istenilen vakitte hazır olacağına dair Yorgi'den kefil talep etmiştir. Bunun üzerine Yorgi Manisa'nın Zimmiyan mahallesinde oturan Sivaşto veled-i Mavridi'yi kefil göstermiş ve Sivaşto "kefil-i bi'n-nefs" (şahsına kefil) olmayı kabul etmiştir. M.Ş.S., 100, s. 89/3-90/1.

[36] Hicrî 1060'ta Manisa'nın Amalar mahallesinde oturan Kurt veled-i Abrad, el-Hâc İbrahim bin el-Hâc Mehmed'e ödenmesi gereken yetmiş altı riyal-i guruş borcu olduğunu mahkemede belirtmiştir. Borcuna mukabil aynı mahallede bulunan evini rehin olarak el-Hâc İbrahim'e vermiş, o da kabul etmiştir. Ayrıca Yorgi bint-i Kostanti ile Habacı Apostol'u kefil göstermiş, onlar da kefaleti kabul etmişlerdir. M.Ş.S., 100, s. 119/2-120/1.

hariç kefâlet konusundan sorumludur. Kefil asile ve borç ödeme şartlarına karşı sorumludur.[37] Borç asil veya kefil tarafından alacaklıya ödendiği zaman kefil kefâletten kurtulur.[38]

Kefâlet uygulamalarında gayr-i müslimlerin de kefil gösterdiklerini bilmekteyiz.[39] Elimizdeki belgelerin ikisinde kadının, erkeğe[40], diğer ikisinde ise erkeklerin, erkeklere kefil olması söz konusu dur.[41]

Tablo 3: Kefalet İle Alakalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicrî Tarih	Miladî Tarih
10/1	Gurre-i Muharrem 1060	25 Aralık 1650
10/3-11/1	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
89/3-90/1	24 Rebi'ü'l-Evvel 1060	27 Mart 1650
119/2-120/1	29 Rebi'ü'l-Ahir 1060	1 Mayıs 1650

b. Vekâlet İle Alâkalı Kayıtlar

Vekâlet, bir işte bir kişinin diğer bir kişi adına tam yetkiye sahip olması anlamında bir andlaşmadır. Vekil ve müvekkilden oluşan vekâlet halinde, müvekkil olan kişi kendi adına hukûkî işlerini yaptırmak konusunda güvendiği bir şahsı vekil olarak vazifelendirir.[42]

İncelediğimiz defterde vekâlet ile alâkalı 46 belge bulunmaktadır. Bunlardan sayısal olarak en fazlası alacak-borç davalarıdır.[43] Bu davalarda genel olarak davacı bayan, en yakınlarından bir erkeği vekil tayin etmekte ve haklarını bu kişi aracılığı ile

[37] M.Ş.S., 100, s.10/3-11/1.
[38] Halil Cin-Ahmed Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, C.II, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989, ss. 239-240.
[39] Osmanlı'da gayr-i müslimlerin hukuki durumuna göre; ikâmet ve mesken edinebilme, özel durumlar hariç ve Müslimlerle olan hukiki ilişkilerinde yeterince özgürlük sağlanmıştır. Geniş bilgi için bkz., Yavuz Ercan, "Türkiye'de XV. ve XVI. Yüzyıllarda Gayr-i Müslimlerin, İctimaî ve İktisadî Durumu", Belleten, C.XLVII, S.188; TTK, Ankara 1984, ss. 1119-1149; M.Ş.S., 100, s. 89/3-90/1, 119/2-120/1.
[40] M.Ş.S., 100, s. 10/1, 10/3-11/1.
[41] M.Ş.S., 100, s.89/3-90/1, 119/2-120/1.
[42] Otto Spies, "Vekâlet", mad., İA, C.XIII, 1997, s.269; Geniş bilgi için bkz., Ö.Nasuhi Bilmen, Hukuku İslâmiyye ve Istılahat-ı Fıkhıyye Kâmusu, C.VI, İstanbul 1992, ss.311-387.
[43] Hicri 1060'da İstanbul'un Kaliçeci Hasan mahallesinde oturan Aişe bint-i Mehmed kocası El-Hâc Ömer ibn El-Hâc Abdülkerim'in Manisa'da iken İlyas adında birine emanet ettiği altıyüz yirmi ve altılı kıymetini almak için Mehmed Çelebi ibn Ahmed'i vekil tayin etmiştir. M.Ş.S., 100, s.97/2.

savunmaktadır. Sayısal olarak alacak-borç davalarından sonra 11 adetle alım-satım, 10 adetle miras davaları çoğunluğu oluşturmakta ve aynı hukuki prosedürün işlediği bu davaları timar-perakende tahsili, adam öldürme, hibe, boşanma ve nafaka davaları takip etmektedir.

Tablo 4: Vekalet Davaları Tasnifi

Dava	Sayı	Defterdeki Yeri
Alacak-Borç	14	10/3-11/1, 13/2, 18/1, 20/2, 54/3, 75/1, 78/2, 81/3, 85/3, 93/3-94/1, 97/2, 104/3, 119/1, 132/3
Miras	10	25/1, 79/2, 80/1, 92/3, 93/1, 103/2, 105/2-106/1, 123/2, 123/3, 126/1
Alım-Satım	11	84/2, 86/1, 89/1, 101/2, 121/2, 122/1, 122/2, 127/2, 131/3, 132/1, 133/2
Timar	3	35/2, 45/1, 63/3
Adam Öldürme	3	12/1, 74/2, 85/1, 86/3
Kisve-Bâhâ Nafaka	2	82/3, 122/3
Boşanma	2	28/3, 117/3
Hibe	3	21/2, 85/3, 122/2

Vekâlet uygulamalarında gayri müslimlerin de müslimler gibi vekil tayin edebildikleri bilinmektedir.[44] Vekalet ile alakalı kayıtlara göre genelde erkeklerin kadınlara vekil olduğu görülmekle beraber[45], erkekler de birbirlerine vekil olabiliyordu.[46] Vekil tayininde genelde kocaların karılarına[47], kardeşlerin birbirlerine[48], oğlun annesine[49] vekil olması gibi yakın akrabalar seçiliyordu.

[44] Hicri 1060'da Manisa'nın Çaprastlar-ı kebir mahallesinde oturan Masko adında bir kadın kocası Miho veled-i Yani tarafından boşandıktan sonra bazı eşyalarını alabilmek için Yani veled-i Nikolayı bu hususta vekil tayin etmiştir. M.Ş.S., 100, s.28/3.
[45] M.Ş.S., 100, s.21/2, 85/1, 85/3, 86/1 vd.
[46] M.Ş.S., 100, s.12/1, 35/2, 45/1 vd.
[47] M.Ş.S., 100, s.28/3, 74/2, 84/2 vd.
[48] M.Ş.S., 100, s.80/1.
[49] M.Ş.S., 100, s.122/2.

Timar tasarruf eden bir sipahi, timarın mahsulünün ve vergilerinin toplanması için yine askeri sınıftan birisini vekil tayin edebiliyordu.[50]

Defterdeki kayıtlarda nafaka ile ilgili bazı vekalet davaları bulunmaktadır. Bilindiği üzere İslam hukukunda kadının ve çocukların geçimi, kendilerine ait malları bulunsa da, kocaya ait kabul edilmiştir. Diğer akraba da geçiminde müşkil hale düşerse geçimlerini temin etmek, en yakın erkeğin borcudur.[51] İncelediğimiz davalarda geçiminde aciz hale düşen kadın kendisi ve/veya çocukları için birisini vekil tayin ederek nafaka talep etmiştir.[52]

Boşanma davalarının birinde kadın, kendisine ait olan eşyalarını alabilmek için vekil tayin etmiştir.[53] Kendi başına bir bölüm oluşturmayan ve alanında birkaç kayıt bulunan hibe-temlik[54] konulu bir davada vekil tayin edildiğini görmekteyiz.

Tablo 5: Vekalet ile Alakalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
10/3-11/1	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
12/1	3 Muharrem 1060	6 Ocak 1650
13/2	6 Muharrem 1060	9 Ocak 1650
18/1	Evâsıt-ı Muharrem 1060	14 Ocak 1650
20/2	1 Muharrem 1060	4 Ocak 1650
21/2	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
25/1	Evâhir-i Rebi‘ü’l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
28/3	2 Cemâziye’l-Ahir 1060	2 Haziran 1650
35/2	15 Rebi‘ü’l-Ahir 1060/19 Cemâziye’l-Evvel 1061	17 Nisan 1650/10 Mayıs 1650

[50] M.Ş.S., 100, s.35/2, 45/1, 63/3.
[51] Hayreddin Karaman, “İslamın Getirdiği Aile Anlayışı”, Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, s.391.
[52] Hicri 1060’da Aişe ibint-i İbrahim Efendi kızı için Hamidizâde Mehmed Efendi’yi vekil tayin ederek nafaka talep etmiştir. M.Ş.S., 100, s.82/3.
[53] M.Ş.S., 100, s.28/3.
[54] Hibe, genelde hiçbir karşılığı olmadan bir şeyi temlik etmektir. Ömer Ferruh, İslam Aile Hukuku, İstanbul 1978, s.167; Hicri 1060’da Manisa’nın El-Hâc Yahya mahallesinde oturan Ümmihani bint-i İskender aynı mahallede bir evini ve iki dükkanını kocası Mustafa Beşe ibn Mehmed’e hibe etmek için Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Hamzayı vekil tayin etmiştir. M.Ş.S., 100, s.21/2.

45/1	24 Rebi‘ü’l-Ahir 1061	16 Nisan 1650
63/3	26 Safer 1061	18 Şubat 1651
73/4-74/1	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
74/2	2 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	5 Mart 1650
75/1	Gurre-i Rebi‘ü’l-Evvel 1060	4 Mart 1650
78/2	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
79/2	Evâhir-i Safer 1060	23 Şubat 1650
80/1	Evâil-i Rebi‘ü’l-Evvel 1061	22 Şubat 1650
81/3	14 Evvel-i Rebi‘ 1060	17 Mart 1650
82/3	17 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	20 Mart 1650
84/2	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
84/3	Rebi‘ü’l-Evvel 1061	
85/1	26 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	29 Mart 1650
85/3	20 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	23 Mart 1650
86/1	20 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	23 Mart 1650
86/3	12 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	15 Mart 1650
89/1	20 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	23 Mart 1650
92/3	28 Rebi‘ü’l-Evvel 1061	21 Mart 1650
93/1	Evâhir-i Rebi‘ü’l-Evvel 1060	24 Mart 1650
93/3-94/1	28 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	31 Mart 1650
97/2	5 Muharrem 1060	8 Ocak 1650
101/2	2 Rebi‘ü’l-Ahir 1060	4 Nisan 1650
103/2	12 Rebi‘ü’l-Ahir 1060	14 Nisan 1650
104/3	10 Rebi‘ü’l-Ahir 1060	12 Nisan 1650
105/2-106/1	Evâsıt-ı Rebi‘ü’l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
117/3	Tahrib olunmuş	
119/1	26 Rebi‘ü’l-Ahir 1060	28 Nisan 1650
121/2-122/1	Selh-i Rebi‘ü’l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
122/2	Cemaziye’l-Ahir 1060	
122/3	2 Cemaziye’l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
123/2	4 Cemaziye’l-Ahir 1060	4 Haziran 1650

123/3	Selh-i Rebi‘ü’l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
126/1	7 Cemaziye’l-Ahir 1060	8 Mayıs 1650
127/2	Evâil-i Cemaziye’l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
131/3-132/1	2 Cemaziye’l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
132/3-133/1	21 Cemaziye’l-Evvel 1060	22 Mayıs 1650
133/2	22 Cemaziye’l-Evvel 1060	23 Mayıs 1650

c. Cariye ve Kölelik ile Alâkalı Kayıtlar

İnsanlığın varlığından beri uzun bir geçmişe sahip olan kölelik, bir insanın her şeyiyle başka birinin kullanımında bulunmasıdır. Başlangıçta savaş esirliği şeklinde ortaya çıkan ve giderek sosyal hayatın içinde yer alan kölelik kurumu, ilerleyen zamanla birlikte toprağa bağlı kölelik, toplu kölelik ve ev içi hizmeti köleliği şeklinde farklı alanlara ayrılarak varlığını sürdürmüştür.[55]

İncelediğimiz sicilde cariye ve kölelik ile alakalı 8 dava mevcuttur. Bunlardan 6 davanın konusu erkek, 2 davanınki ise kadın kölelerden oluşmaktadır.

Tablo 6: Cariye ve Köle Kayıtlarının Tasnifi

Köle	Sayı	Defterdeki Yeri
Rakik (Erkek Köle)	6	5/2, 5/3-6/1, 16/2, 16/3, 79/2, 85/1
Cariye	2	25/2, 132/2

İslam-Osmanlı hukukuna göre erkek köleye “rakik”[56], kadın köleye ise “cariye”[57] denilmiş[58] ve köleler efendisinin malı olarak kabul edildiğinden, onlara herhangi bir kanuni salahiyet verilmemiştir.[59] Sicildeki davalardan, kölelerin herhangi

[55] İsmail Parlatır, “Türk Sosyal Hayatında Kölelik”, Belleten, C.XLVII, S.187, TTK., Ankara 1984, s. 805
[56] M.Ş.S., 100, s.85/1.
[57] M.Ş.S., 100, s.132/2.
[58] Hasan Tahsin Fendoğlu, Kölelik ve Cariyelik, İstanbul 1996, s. 108.
[59] İsmail Parlatır, a.g.m., s.812; Hicri 1060’ta Manisa’nın Çaprastlar-ı sagir mahallesinde oturan Ahmed bin Yusuf mahkemeye gelerek kölesi (gulâm) Kenân’ı bıçağıyla yaralayan Mehmed ibn es-Seyyid

bir hukuki iktisab veya borçlanma, evlenme, miras gibi ilişkilerini dava konusu edebilme yetkisini ancak efendisinden özel izinle veya azad olunduklarında elde ettiklerini anlıyoruz.

Sözlük manası köle veya cariye azadetme olan "ıtk"[60], uygulamadaki karşılığı başkasının kendi üzerinde olan her türlü tasarrufunun tamamen kalkıp, kişinin her türlü hukuki salahiyete sahip olmasıdır.[61]

Köleler, sahipleri ile yaptıkları andlaşma neticesinde, ferdi girişim ve çalışmalarla kazanç elde edebilirler, borç alış-verişlerinde bulunabilirlerdi.[62]

İslam hukukunda, köle ile efendi arasındaki miras ilişkisi de açık bir şekilde belirtilmiştir. Köle hukuken haklar kazanmaya ve borçlanmaya yetkili olmadığından miras hakkı da bulunmaz idi.[63] Kölenin kanuni haklar iktisabı ancak azad olunduğunda vardı.

Azad edilmiş bir kölenin mirasında eski efendisinin vela (mirasa sebeb olan yakınlık) hakkı bulunmakta idi.[64]

Hasan'dan davacı olmuştur. M.Ş.S., 100, s.5/2. Davadan anlaşılacağı üzere kölenin hukuki ehliyeti olmayıp onun adına efendisi hakkını aramıştır.

[60] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.399.

[61] Hasan Tahsin Fendoğlu, a.g.e., s.111; Hicri 1060'ta Manisa'nın Sultan mahallesinde oturan Zati Ağa ibn el-merhum Hazma çavuş, cariyesi Kahraman bint-i Abdullah'ı azad ettiğini bildirmek (ıtk-ı atiü'l-beyan) için Ahmed Efendi ibn el-Hac Mahmud vekaleti ile mahkemeye başvurmuştur. M.Ş.S., 100, s.132/2.

[62] Ömer Lütfi Barkan, "Edirne Askeri Kasamsına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)", Belgeler, C.III, S.5-6, TTK, Ankara 1968, s.27; Hicri 1060'ta Çullu köyü yakınlarında Beşir Ağa'nın koyunlarını güderken ölen çoban Mehmed'in Beşir Ağa'nın kölesi (gulamı) Kenan'a üç bin altıyüz yetmiş akçe borcu olduğunu ….. M.Ş.S., 100, s.16/2, 16/3. Davadan da anlaşılacağı üzere bir köle borç alış-verişinde bulunmuştur. Ancak bu yetkinin köleye efendisi tarafından verilip verilmediği davada geçmemektedir fakat yetkisi olduğu anlaşılmaktadır.

[63] Halil Cin-Ahmed Akgündüz, a.g.e., C.II, s.119.

[64] Hasan Tahsin Fendoğlu, a.g.e., ss.243-244; Hicri 1060'ta Manisa'da İstanbullu Kepeci Ali Ağa ibn Abdüddaim vekili Mehmed Beşe bin Mesud aracılığı ile mahkemeye başvurarak, bundan önce mu'takı (azadlı kölesi) olan müteveffa Sinan Beşe'nin muhallefatının, kendisinden başka varisi olmadığından ve müteveffanın önceden efendisi olduğundan, kendisine verilmesini istemiştir. Mahkeme ise araştırma ve şahidlerin dinlenmesi sonucunda uygun görüp verilmesine karar vermiştir. M.Ş.S., 100, s.79/2.

Tablo 7: Cariye ve Kölelik ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicrî Tarih	Miladi Tarih
5/2	15 Zi'l-Hicce 1060	9 Aralık 1650
5/3-6/1	24 Zi'l-Hicce 1060	18 Aralık 1650
16/2	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
16/3	Tahrib olunmuş	
25/2	23 Cemaziye'l-Evvel 1060	24 Mayıs 1650
79/2	Evâhir-i Safer 1060	23 Şubat 1650
85/1	26 Rebi'ü'l-Evvel 1060	29 Mart 1650
132/2	15 Cemaziye'l-Evvel 1060	16 Mayıs 1650

d. İhtidâ ile Alâkalı Kayıtlar

İhtidâ, lûgat manası olarak doğru yola girme, İslam dinini kabul etme, müslüman olma[65] anlamlarına gelmektedir. İhtidâ hadiseleri Osmanlı tarihi içerisinde özellikle XV. yüzyıldan XIX. Yüzyılın ikinci yarısına kadar yoğun bir şekilde devam etmiş ve kadı sicillerine kaydedilmiştir. İhtidaya sebep olan unsurları kültürel etkileşim, iktisadi nedenler, ferdi çalışmalar vb. değişik sebepler şeklinde zikredebiliriz.[66]

İncelediğimiz sicilde ihtidâ ile alakalı tek kayıt bulunmaktadır. Buna göre 1650-1651 yıllarında Manisa'da ihtida hadiselerinin az olduğunu söyleyebiliriz. Bu bakımdan genel olarak ihtidaya neden olan hususları belirleyemiyoruz.

Sicildeki tek kayda göre ihtidâ hadisesi şu şekilde olmuştur: Müslüman olmak isteyen Vasil adında bir gayrî müslim mahkemeye gelip, müslüman olmadan önceki ismini, neye iman ettiğini ve "din-i batılada" olduğunu açıklayıp, müslüman olmak istediğini ve isminin İslam dinine uygun bir isim (Hasan) ile değiştirilmesini talep

[65] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.418.
[66] Geniş bilgi için bkz. Osman Çetin, Sicillere Göre Bursa'da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları (1472-1909), TTK, Ankara 1994, s.3 vd.

etmiştir. Bunun üzerine kendisine kelime-i şehadet ve İslam dini ahlâkı telkin olunan ve yeni bir isim alan gayr-i müslim kişi böylece müslümanlığa intisab etmiştir.[67]

Tablo 8: İhtidâ ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
1/1	15 Rebi'ü'l-Evvel 1060	18 Mart 1650

2- AİLE ve MİRAS HUKUKU ile ALAKALI KAYITLAR

Lûgatte ev halkı, akraba, aynı amaç için çalışan kimseler topluluğu gibi anlama gelen "aile"[68], anne-baba ve çocuk(lar)dan müteşekkil olmakla beraber insan neslinin devamını sağlayan, mensubu fertlerin duygularını paylaştığı bir toplumun en önemli ve en küçük sosyal kurumudur. Geçmişten günümüze çeşitli aile tipleri mevcut olmuş ve içinde bulunduğu toplumun sosyo-ekonomik hayatında etkin rol almıştır.[69]

Osmanlı toplumunda aile yapısı; üç kuşağın bir arada yaşadığı, buna yakın akraba ve kardeşlerin ailelerinin de dahil olduğu geniş bir topluluğu içeren "geniş aile tipi"dir. Bu ailenin fertleri bir arada sosyo-ekonomik düzen içerisinde yaşarlar ve bireyin doğumundan ölümüne değin bütün sosyal ilişkisinde yer alırlar.[70]

İslamda "aile hukuku", aile fertlerinin birbirleriyle olan münasebetlerini, hak ve sorumluluklarını düzenleyen hukuk dalıdır[71] ve İslam hukukunun "münakehât" bölümünde ele alınmıştır.[72]

Aile fertlerini ve akrabalarını ilgilendiren bir başka hukuki durum ise "miras"tır. Miras hukuku; "feraiz" adı altında, ölen kişinin geride bıraktığı malları (terike) üzerinde hakkı olan kişiler ile onların paylarını ve taksimat şekillerini ortaya koyan hüküm ve kaidelerden oluşmaktadır.[73]

---

[67] M.Ş.S., 100, s.1/1.
[68] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.20.
[69] Geniş bilgi için bkz. Özer Ozankaya, Toplumbilim, Tekin Yayınevi, Ankara 1986, ss.282-287.
[70] İlber Ortaylı, "Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri", Türk Aile Ansiklopedisi, C.I, Ankara 1991, s.74.
[71] Hayreddin Karaman, Anahat,C.2 s.60.
[72] Halil Cin-Ahmed Akgündüz, a.g.e., C.II, s.53.
[73] Hayreddin Karaman, Anahat, C.2 s.157.

İncelediğimiz sicilde gerek aile hukuku gerekse miras hukuku ile alakalı çeşitli kayıtlar mevcuttur. Sayısal olarak miras davalarından sonra, 16 adetle vasi, 12 adetle evlenme-boşanma ve 9 adetle nafaka kayıtları gelmektedir.

Tablo 9: Aile ve Miras Hukuku ile Alâkalı Davaların Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Miras	38	1/2, 11/3, 12/2, 13/3, 22/1, 22/3, 23/2-24/1, 25/1, 26/2, 27/1, 27/2-28/1, 29/1, 38/4, 73/2, 73/3, 73/4-74/1, 78/1, 79/2, 80/1, 81/3, 84/3, 85/3, 90/2, 92/3, 93/1, 97/3, 99/3-100/1, 103/2, 105/2-106/1, 111/1, 115/4-116/1, 116/2, 117/1, 123/2, 126/1, 128/5-129/1, 129/4-130/1, 130/3-131/1,
Vasi	16	16/1, 19/3, 21/3, 22/3, 23/2-24/1, 24/3, 25/1, 27/1, 72/3, 78/3, 79/3, 82/2, 98/2, 104/1, 117/3, 120/3
Evlenme-Boşanma	12	17/1, 72/1, 76/1, 82/1, 96/1, 98/3, 99/1, 100/3, 110/3, 112/2, 113/1, 117/3
Kisve-Baha Nafaka	9	20/3, 79/1, 81/1, 82/3, 122/3, 126/2, 128/2, 128/3, 128/4

a. Kisve-Bâhâ ve Nafaka Kayıtları

İslam hukukunda erkeklere kadınlardan farklı olarak mülkiyet edinebilme hakkı tanınmakla beraber birtakım mali sorumluluklar da yüklenmiştir.[74] Bunlardan biri Kur'an'da ayetlerde açıkça belirtilmiş olan "nafaka"dır.[75]

Nafaka, kocanın, karısının ve çocuklarının geçimini sağlama görevi gereği temin edilen her türlü emtiadır. Bunun için bir insanın hayatını normal bir şekilde idame

[74] Bu konuda geniş bilgi için bkz., Fahri Demir, İslam Hukukunda Mülkiyet ve Servet Dağılımı, İstanbul 1981, s.260 vd.
[75] Hayreddin Karaman (Heyet), Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli, Bakara 2/233 ve Talak 65/7 ayetleri, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2004, s.36-558.

ettirebileceği kadar maddi ve manevi ihtiyaçların tamamının temini icabeder.[76] İslam hukukuna göre nafaka karıya, çocuklara, ana-babaya ve diğer akrabalara veriliyordu.[77]

İncelediğimiz sicilde nafaka ile alakalı 9 kayıt bulunmaktadır. Sayısal olarak 8 adetle kocanın çocuklarına verdiği nafakalardan sonra bir adetle karısına verdiği nafaka davaları mevcuttur.

Tablo 10: Nafaka Davalarının Verilen Kişi ve Miktarları Bakımından Tasnifi

Nafaka Verilen Kişi	Sayı	Nafaka Miktarı (Günlük)	Defterdeki Yeri
Anne	1	4'er akçe	81/1
Kız Çocuk	5	1-3'er akçe arası	79/1, 82/3, 126/2, 128/2, 128/4
Erkek Çocuk	3	1-3'er akçe arası	79/1, 128/2, 128/3

Nafaka, kadının mahkemede kendisinin ve/veya çocuklarının geçimini temininde aczi olduğunu belirtmesi üzerine, kocasının malından belirli bir miktar ve günlük hesabından kadına veriliyordu.[78] Eğer kadının kocası ölmüş ise çocuklara verilecek nafaka, onların miras payından alınarak veriliyordu.[79]

Evlenmenin, ölüm haricinde kadına herhangi bir kusur bırakmayacak şekilde sona ermesi halinde kadının iddet nafakası istemeğe hakkı vardır.[80] Ancak tarafların anlaşması halinde kadın iddet nafakasından vazgeçebilirdi.[81]

Kocaları nafaka bırakmadan kaybolduğunda, kadınlar mahkemeye başvurarak nafaka takdir ettirip borçlanma için izin alıyorlardı. Bu durumda koca, borç ile doğrudan muhatab olmakta ve kadınlar ihtiyaçlarını bu şekilde karşılama imkanına sahip olmakta idiler.[82]

---

[76] Hayreddin Karaman, "Aile", s.391.
[77] Geniş bilgi için bkz., Ömer Ferruh, a.g.e., ss.147-152.
[78] M.Ş.S., 100, s.79/1.
[79] M.Ş.S., 100, s.128/4.
[80] Halil Cin, Eski Hukukumuzda Boşanma, Konya 1988, s.115.
[81] Hicri 1060'ta Manisa'nın Arabalanı mahallesinde oturan Cemile bint-i Abdulkerim kocasından alacağı mehr-i müecceli ve nafaka-ı iddetinden feragat etmek şartıyla anlaşarak boşanmıştır. M.Ş.S., 100, s.20/3; İddet: Evlenmenin ölüm, talâk ve adli boşanma ile neticesi durumunda, kadının yeni bir evlilik için beklemek zorunda olduğu süreye denir. Bu konuda geniş bilgi için bkz., Halil Cin, a.g.e., ss.111-116.
[82] M.Akif Aydın, İslam-Osmanlı Aile Hukuku, İstanbul 1985, s.107; Hicri 1061'de Manisa'nın Bektaş mahallesinde oturan Mihriban bint-i Bayram, kocasının bir seneden beri kayıp olduğunu ve kendisine

Tablo 11: Kisve-Bâhâ ve Nafaka ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
20/3	24 Muharrem 1060	27 Ocak 1650
79/1	7 Rebi'ü'l-Evvel 1060	10 Mart 1650
81/1	14 Rebi'ü'l-Evvel 1061	7 Mart 1650
82/3	17 Rebi'ü'l-Evvel 1060	20 Mart 1650
122/3	2 Cemaziye'l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
126/2	Tahrib olunmuş	
128/2	14 Cemaziye'l-Evvel 1060	15 Mayıs 1650
128/3	15 Cemaziye'l-Evvel 1060	16 Mayıs 1650
128/4	16 Cemaziye'l-Evvel 1060	17 Mayıs 1650

b. Vasî ve Vasîye Tayini ile Alâkalı Kayıtlar

Vasilik, çeşitli sebeplerden dolayı haklarını kullanma ehliyeti olmayan kişi veya kişilerin mallarını koruma ve işletme hakkının başka birine tanınmasıdır.[83] Vasi olacak kişinin müslüman, rüşt, güçlü ve irade sahibi olması gerekir.[84] Kişi vasiyet ederek bir kimseyi vasi tayin edebilirdi ve buna "vasi-i muhtar"[85] deniyordu. Yetimler için vasiyi, babası veya dedesi hayatta iken seçebileceği gibi baba ve dedenin vasi tayin etmeden ölmeleri durumunda, mahkeme tarafından uygun bir kişi vasi seçilebilir ve vasiye "vasi-i mansub"[86] adı verilirdi.[87] Vasinin yapacağı işleri kontrol etmek amacıyla mûsi (vasiyet eden) veya mahkeme tarafından "nâzır" tayin olunurdu.[88]

---

nafakaya dair hiçbir şey bırakmadığını yemini ile doğrulayarak mahkemeden nafaka talep etmiştir. Bunun üzerine kadının kocası dönünceye kadar günlük dörder akçe verilmesi uygun görülmüştür. M.Ş.S., 100, s.81/1.

[83] Hazma Aktan, "İslam Aile Hukuku", Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, s.427.

[84] Ömer Ferruh, a.g.e., s.158.

[85] M.Ş.S., 100, s.21/3 vd.

[86] M.Ş.S., 100, s.16/1. vd.

[87] Hazma Aktan, a.g.m., s.428.

[88] Ö.Nasuhi Bilmen, a.g.e., C.IV. s.374; Hicri 1060'ta Manisa'nın Lalapaşa mahallesinde oturan ve vefat eden Muslu bin Yusuf'un kızı İsmihan'a mahkeme tarafından üğey validesi Ümmühani ibint-i Ali vasiye tayin edilmişti. Daha sonra mahkeme zikr olan vasiye üzerine bir "nazır" tâyin olunmasına karar vererek İsmihan'ın amcası Osman Dede bin Yusuf'u bu vazifeye uygun görerek "nâzır" tâyin etmiştir. M.Ş.S., 100, s.73/1.

Tablo 12: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Vasilerin Tayin Şekilleri

	Sayı	Defterdeki Yeri
Vasi-i Muhtar	5	21/3, 22/3, 24/3, 98/2, 128/5
Vasi-i Mansûb	12	16/1, 19/3, 23/2-24/1, 25/1, 27/1, 72/3, 73/1, 78/3, 79/3, 82/2, 104/1, 120/3

İncelediğimiz defterde vasi ve vasiye tayini ile alakalı 18 dava bulunmaktadır. Vasiliğe genelde anne, kardeş, amca gibi yakın akrabalar[89] tayin edildiği gibi mahkemenin belirlediği yabancılar[90] da tayin edilmiştir.

Tablo 13: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Vasi Tayin Tasnifi

Vasi	Sayı	Defterdeki Yeri
Erkek	9	16/1, 19/3, 21/3, 22/3, 23/2-24/1, 24/3, 98/2, 104/1, 128/5
Kadın	8	20/3, 25/1, 27/1, 72/3, 73/1, 78/3, 79/3, 82/2

Yetimlere ait malların korunması, tasarrufu ve diğer işlerin düzenlenmesi için mahkeme tarafından tâyin edilen (vasi-i mansûb) ve yakın akrabalardan seçilen vasilerin çoğunu kadınlar (anneler) oluşturmakta idi.[91] Vasi isterse kendisine bir vekil tayin ederek yetimin işlerini idare edebilir fakat kendisinin böyle bir durumda yetime ve mallarına karşı olan hukuki mesuliyeti ortadan kalkmazdı.[92]

İncelediğimiz sicilde kendi başına bir bölüm teşkil etmeyen ve alanında tek kayıt bulunan "Hıdane", çocuğun bakımı, himaye ve terbiyesine denir.[93] İslam hukukuna göre

[89] M.Ş.S., 100, s.16/1, 19/3, 78/3.
[90] M.Ş.S., 100, s.104/1, 128/5.
[91] M.Ş.S., 100, s.20/3, 25/1 vd.
[92] Ömer Ferruh, a.g.e., s.161; Hicri 1060'ta Manisa'nın Ser-âbâd mahallesinde oturan Muhlise bint-i Muslihiddin, kocasının vefatı üzerine mahkeme tarafından çocuklarına vasiye tayin edilmiş ve kendisi, işlerin sevk ve idaresi için yerine Muslihiddin Efendiyi vekil tayin etmiştir. M.Ş.S., 100, s.25/1.
[93] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Muhammed ibnu Mahmud el-Üsruşenî, Ahkâmu's Sıgâr (terceme: İbrahim Canan), İstanbul 1984, ss.106-112.

vefat veya boşanma gibi sebeplerle son bulmuş evliliklerde, hidâne hakkı öncelikle anneye verilmiştir. Hidâne süresi erkek çocukta 7-9, kızda 9-11 yaşlarına kadardı.[94]

Tablo 14: Vasi ve Vasiye Tayini ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
16/1	12 Muharrem 1060	15 Ocak 1650
19/3	Evâsıt-ı Muharrem 1060	14 Ocak 1650
21/3	8 Safer 1060	10 Şubat 1650
22/3	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
23/2-24/1	20 Muharrem 1060	23 Ocak 1650
24/3	Tahrib olunmuş	
25/1	Evâhir-i Rebi‘ü’l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
27/1	27 Cemaziye’l-Evvel 1060	28 Mayıs 1650
72/3	26 Safer 1060	28 Şubat 1650
73/1	26 Safer 1060	28 Şubat 1650
78/3	2 Rebi‘ü’l-Evvel 1061	23 Şubat 1650
79/3	13 Rebi‘ü’l-Evvel 1061	6 Şubat 1650
82/2	17 Rebi‘ü’l-Evvel 1060	20 Mart 1650
98/2	Evâil-i Rebi‘ü’l-Evvel 1060	4 Mart 1650
104/1	13 Ramazan 1050	27 Aralık 1640
117/3	Tahrib olunmuş	
120/3	1 Cemaziye’l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
128/5	Evâsıt-ı Cemaziye’l-Evvel 1060	12 Mayıs 1650

c. Miras ile Alâkalı Kayıtlar

İslam hukukuna göre miras, şahsa ait bir hak olarak görülmüş ve “feraiz” adı altında yer almıştır.[95] Buna göre ferâiz, mûrisin tereke[96]sinin hisselere taksimi ve bu

[94] Hayreddin Karaman, Mukayeseli İslam Hukuku, C.I, İstanbul 1986, s.342; Hicri 1060’ta Manisa’nın Çaprastlar mahallesinde oturan Mustafa bin Abdullah, çocukları Mehmed ve Ahmed’in yedişer yaşlarına geldiğini böylece “hidâne”lik süresi sona eren ve boşamış olduğu karısı Aişe Hatun ibint-i Abdullah’dan çocuklarının alınıp, kendisine verilmesini mahkemeden talep etmiştir. M.Ş.S., 100, s.117/3.
[95] Geniş bilgi için bkz., Ali Himmet Berki, İslam Hukukunda Feraiz ve İntikal, 1954, ss.7-154.

hisselerin mirasçılara hangi durumlarda ve ne şekilde intikal edeceğini açıklayan ilme denir.[97] Miras hakkı, Kur'an-ı Kerimde açıkça belirtilmiştir.[98]

Miras taksimine geçilmeden, öncelikle yapılması gerekenler; ölen kişinin kefen ve defin veya "teçhiz ve tekfin"[99] gibi masrafları, sağlığında iken sabit olmuş veya hasta iken kuvvetli delillerle ispat olmuş borçları[100] ve sağlığında vasiyet ettiği hususlar terekesinden karşılanır.[101]

İslam hukukuna göre miras hakkına sahip akraba üç gruba ayrılmıştır: Birinci derece mirasçılar yani mirasta muayyen hisseleri olanlar (ashâbu'l-ferâiz), farîza sahipleri ile beraber bulunduklarında onlardan artanı veya yalnız olduklarında mirasın hepsini alan (asabe), son olarak ise ölenin uzak olan diğer hısım ve akrabaları (zevi'l-erhâm)dır.[102] Bu konuda incelediğimiz defterde 40 adet belge bulunmaktadır.[103]

Miras davaları genelde birinci derece varisler tarafından açılmıştır. Bu davalar içerik olarak, mûrisin terekesinin varisleri arasında taksimi[104], muhallefata dair çeşitli sebeplerden ortaya çıkan anlaşmazlıklar[105] ve bu anlaşmazlıklar sonunda tarafların belirli bir meblağ üzerinde anlaşarak "bedel-i sulh" akdetmeleri[106], mûrise ait borç[107] ve alacaklar[108], mûrisin muhallefatından karşılanmak üzere yaptığı vasiyetler[109] ve muhalellefattan mehr talepleridir.[110]

---

[96] Tereke ile alakalı örnek çalışmalar için bkz., Alpay Bizbirlik, "Osmanlı Devleti'nde Ticaret ve Üretime Dair Değerlendirilebilir Bir Kaynak: "Tereke Defterleri" ve Edirne Tereke Defterleri Üzerine Bir Deneme", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss.731-735; Cahit Telci, "Aydın Muhassılı Abdullah Paşa ve 1148 (1735) Senesinde Zabtedilen Muhallefatı", Tarih İncelemeleri Dergisi, Cilt: XV, İstanbul 2000, ss. 199-220.
[97] Halil Cin-Ahmed Akgündüz, a.g.e., C.II, s.116.
[98] Hayreddin Karaman (Heyet), Meal, Enfal 8/75, Nisa 4/7-11-12-176, sırasıyla s.185-77-78-105.
[99] M.Ş.S., 100, s.98/2, 103/2.
[100] M.Ş.S., 100, s.1/2, 78/1, 81/3.
[101] Ömer Ferruh, a.g.e., s.230-231; M.Ş.S., 100, s.22/3, 73/2.
[102] Geniş bilgi için bkz. Hayreddin Karaman, Mukayeseli, C.I, ss.385-434.
[103] Miras taksimatı hususunda mezhebler arasında bazı görüş ayrılıkları mevcuttur.
[104] M.Ş.S., 100, s.11/3 vd.
[105] Anlaşmazlıklar genelde, mirastan fazla mal alma, haksız yere mal zabt etmek ve miras paylaşımındaki anlaşmazlıklar üzerinedir. M.Ş.S., 100, s.12/2 vd.
[106] Bedel-i sulh, mirasta hissesi olan varisin hakkını, belirli bir meblağ üzerinden, başkasına satmasıyla taraflar arasında yapılan anlaşmadır. M.Ş.S., 100, s.27/1 vd.
[107] M.Ş.S., 100, s.78/1, 81/3.
[108] M.Ş.S., 100, s.103/2.
[109] M.Ş.S., 100, s.22/3 vd.
[110] "Zevcenin mehri ve nafakası hesabı terekeden ayrılarak taksim yapılır", İlber Ortaylı, Osmanlı Toplumunda Aile, İstanbul 2001, s.83; M.Ş.S., 100, s.13/3 vd.

Tablo 15: Konularına Göre Miras Davalarının Tasnifi

Dava	Sayı	Defterdeki Yeri
Mirasda Anlaşmazlık ve Bedel-i Sulh	19	12/2, 13/3, 22/1, 26/2, 27/1, 73/4, 80/1, 84/3, 105/2-106/1, 111/1, 115/4-116/1, 116/2, 117/1, 123/2, 126/1, 128/5-129/1, 129/4-130/1, 130/3-131/1
Miras Taksimi	11	11/3, 23/2-24/1, 27/2-28/1, 29/1, 38/4, 71/1, 79/2, 92/3, 93/1, 97/3, 99/3-100/1
Mûrisin Borç ve Alacağı	4	1/2, 78/1, 81/3, 103/2
Mûrisin Vasiyeti	3	22/3, 73/2, 90/2
Mirasdan Mehr Talebi	4	13/3, 73/3, 85/3, 123/3

Mirastan, bazı belirli hallerde, beytü'l-mâl (devlet hazinesi) de hak talep edebiliyordu. Ancak devlet bu terekeyi mirasçı olarak değil, hazinenin geliri olarak alıyordu.[111] Mirasçılar hisselerine düşen payı aldıktan sonra geriye artan olursa[112] veya mûrîsin hiç mirasçısı yok ise terekenin tamamı[113], Beytü'l-mâle (Hazineye) teslim edilirdi.

Mirasa mani olan ve mirasçılık sıfatını ortadan kaldıran hususlardan biri "Kölelik"tir. Her çeşit kölelik, mirasa mani olarak kabul edilmiştir.[114] Köle ile efendisi arasında miras ilişkisi, azad olduğu zaman başlamakta idi.

Azadlı köle (Mevla) öldüğü zaman, karısından başka varisi yok ise, mirası eski efendisine (vela hakkı) intikal eder idi. [115]

[111] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, s.122.
[112] M.Ş.S., 100, s.105/2, 106/1.
[113] M.Ş.S., 100, s.93/1.
[114] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, s.119.
[115] Ö. Lütfü Barkan, a.g.m., s.22; M.Ş.S., 100, s.79/2.

Tablo 16: Miras ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
1/2	20 Zi'l-Hicce 1060	14 Aralık 1650
11/3	Selh-i Zi'l-Hicce 1060	25 Kasım 1650
12/2	3 Maherrem 1060	6 Ocak 1650
13/3	3 Muharrem 1060	6 Ocak 1650
22/1	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
22/3	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
23/2-24/1	20 Muharrem 1060	23 Ocak 1650
25/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
26/2	Evâhir-i Cemaziye'l-Evvel 1060	22 Mayıs 1650
27/1	27 Cemaziye'l-Evvel 1060	28 Mayıs 1650
27/2-28/1	29 Cemaziye'l-Evvel 1061	20 Mayıs 1650
29/1	Gurre-i Cemaziye'l-Ahir 1060	2 Haziran 1650
38/4	Selh-i Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
73/2	29 Safer 1060	3 Mart 1650
73/3	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
73/4-74/1	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
71/1	Tarihsiz	
78/1	2 Rebi'ü'l-Evvel 1060	5 Mart 1650
79/2	Evâil-i Safer 1060	23 Şubat 1650
80/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	22 Şubat 1650
81/3	14 Evvel-i Rebi 1060	17 Mart 1650
84/3	Rebi'ü'l-Evvel 1061	
85/3	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
90/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650
92/3	28 Rebi'ü'l-Evvel 1061	21 Mart 1650
93/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650
97/3	Tarihsiz	
99/3-100/1	5 Rebi'ü'l-Ahir 1060	7 Nisan 1650
103/2	12 Rebi'ü'l-Ahir 1060	14 Nisan 1650

105/2-106/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
111/1	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650
115/4-116/1	23 Rebi'ü'l-Evvel 1060	26 Mart 1650
116/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
117/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
123/2	4 Cemazi'ye'l-Ahir 1060	4 Haziran 1650
123/3	Selh-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
126/1	7 Cemaziye'l-Evvel 1060	8 Mayıs 1650
128/5-129/1	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1060	12 Mayıs 1650
129/4-130/1	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1061	2 Mayıs 1650
130/3-131/1	5 Cemaziye'l-Evvel 1060	6 Mayıs 1650

d- Evlenme Boşanma ile Alâkalı Kayıtlar

Osmanlı aile hukuku, İslâm aile hukukunun uygulanmasından ibarettir.[116] Evlenme ve boşanma meselelerini de İslam hukuku açısından ele almak gerekir.

İslam hukukuna göre nikâh[117], tarafların ve şahidlerin katılımıyla yapılan medeni bir andlaşmadır. Nikahın geçerli olabilmesi için herhangi bir resmiyet veya bir din görevlisinin gözetiminde yapılması şart değildir. İslâm aile hukuku şartlarını taşıyan her nikah mûteberdir.[118]

İncelediğimiz defterde evlenme ve boşanma ile alakalı çok az kayıt bulunmaktadır. Evlenmelere dair kayıtların azlığı, mahkeme kayıtlarına geçmeyen nikâhların da sözlü rıza ile cemaat nazarında meşruiyet kazandığını göstermektedir ve toplumda yaygın olduğu düşünülebilir.[119] Sicilde kayda geçen nikâhlar ise kadınların boşandıktan sonra tekrar başka biri ile evlenmesinden doğan mahkemeye intikali zaruri hallerden kaynaklanmakta idi.[120]

---

[116] M.Akif Aydın, "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akidleri", Osmanlı Araştırmaları, C.III, İstanbul 1982, s.1; Aile ve evlilik İslâmın kaideleri dışında, hususiyetle eski gelenekleri de içermekte idi. Bkz., İlber Ortaylı, "Osmanlı Aile Hukukunda Gelenek, Şeriat ve Örf" Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, s.456 vd.

[117] Kur'an-ı Kerim'de "nikah" Maide 5/5 ayetinde helal kılınmıştır. Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, s.106.

[118] M. Akif Aydın, "Nikâh", s.1.

[119] İlber Ortaylı, Toplum, s.69.

[120] M.Ş.S., 100, s.98/3, 99/1.

Tablo 17: Evlenme ve Boşanma Davaları Tasnifi

Dava	Sayı	Defterdeki Yeri
Evlenme	2	98/3-99/1, 110/3
Boşanma	10	17/1, 72/1, 76/1, 82/1, 96/1-100/3, 98/3-99/1, 110/3, 112/2, 113/1, 117/3

İslâm hukukuna göre evlenen bir müslüman erkeğin eşine "mehr" vermesi gerekir.[121] Mehr, peşin olarak istenirse "mehr-i muaccel", bir kısmının veya tamamının ödenmesi ileri bir tarihte vadeye bağlanır ise "mehr-i müeccel" adını alır.[122]

Bireye evlenme hakkı tanınıp yanısıra bazı sorumluluklar yüklendiği gibi yine İslâm hukukuna göre boşanma hakkı[123] da tanınmış ve karşılığında getireceği sonuçlara mükellefiyeti zorunlu hale getirilmiştir.

İncelediğimiz defterde boşanma davaları ile alakalı az sayıda kayıt bulunmaktadır. Buna dinî ve malî unsurlar sebep olarak gösterilebilir.[124] İslam dininin gerek aile fertlerinin gerekse toplumun huzuru bakımından boşanmayı güçleştirici hükümler koyması ve boşanmanın doğuracağı mali yükümlülükler olması, bunu açıklamaktadır.

Boşanmayı ifade eden "Talâk", koca tarafından karının nikâh bağından çözülmesine denir.[125] İslam hukukuna göre üç tür boşanmadan söz edilebilir. Birincisi kocanın tek taraflı kendi irade beyanıyla yapılan boşanma, ikincisi karı-kocanın anlaşarak boşanması (Muhalaa), üçüncüsü belirli sebepler oluştuğunda tarafların mahkeme kararıyla boşanmasıdır (Tefrik veya Kazaî boşanma).[126]

[121] Kur'an-ı Kerim'de, kadınlara mehirlerinin verilmesi belirtilmiştir. Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, Nisa 4/4, s.76.
[122] Mehr, evlenen erkeğin eşine belirli bir meblağı (para veya malı) vermesi ve kadına verilen değer, dul kalan kadının mali güvencesi ve boşanmayı zorlaştırmak gibi önemli hususları içeren bir evlilik şartıdır. Geniş bilgi için bkz., Halil Cin, İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Konya 1988, ss.210-260; M.Ş.S., 100, s.110/3.
[123] Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, Bakara 2/227, s.35.
[124] Özer Ozankaya, a.g.e., s.288.
[125] J.Schact, "Talâk", mad., İA, (Çev: Coşkun Üçok), C.XI, MEB, 1997, s.683.
[126] M.Akif Aydın, "Tekamül", s.441;M.Ş.S.,100, 82/1.

Tablo 18: Boşanma Davaları Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Kocanın Tek Taraflı İrade Beyanıyla Yapılan Boşanma	7	76/1, 82/1, 98/3-99/1, 110/3, 112/2, 113/1, 117/3
Karşılıklı Rıza ile Boşanma (Muhalaa)	3	17/1, 72/1, 96/1-100/3
Tefrik veya Kazaî Boşanma	-	-

İslam hukukuna göre boşanma, esas olarak kocanın tek taraflı irade beyanıyla olmakta[127] ve gerçekleşmesinde herhangi bir mahkeme kararına ihtiyaç duyulmamaktadır.[128] Buna göre boşanma hakkı kocanındır ve karının boşama yetkisi yoktur. Ancak nikâh esnasında kadın, kendisinin de boşama hakkının olacağını şart koşarak bu hakka sahip olabilir.[129] Karşılıklı rıza ile yapılan boşanmalarda (Muhalaa), kadının boşanma hakkını kullanarak mahkemeye başvurduğunu görüyoruz. Bu tür boşanmalarda genelde kadın kocasına boşanma karşılığında bir bedel ödemiştir. Bu bedel çoğu zaman kadının mehr-i müeccelinden, iddet nafakasından ve bazı eşyalarından feragat etmesi, hatta çocuğunun nafakasını dahi kendinin temin edeceği şeklinde olmaktadır.[130]

Kocanın karısını boşama şekli getirdiği hükümlere göre farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bunlar: a) Dönülebilir Boşanma b) Ayırıcı (Kesin) Boşanma olmak üzere iki şekilde incelenebilir.

[127] Halil Cin, Boşanma, s.53.
[128] M.Akif Aydın, "Tekamül", s.441; M.Ş.S.,100,82/1.
[129] M. Zerrin Akgün, Boşanma Hukuku, İstanbul 1949, s.25.
[130] M.Ş.S., 100, s.17/1, 72/1 vd.

Tablo 19: Boşanmaların Neticeleri Bakımından Tasnifi

Dönülebilir Boşanma	Sayı	Defterdeki Yeri	Ayırıcı (Kesin) Boşanma	Sayı	Defterdeki Yeri
Talâk-ı Ric'i	-	-	Talâk-ı Bain	5	17/1, 72/1, 96/1-100/3, 110/3, 113/1
			Talâk-ı Selase	2	76/1, 98/3-99/1

Not: Karşılıklı anlaşma ile boşanmanın hükmü bir ayırıcı boşanma ile evliliğin sona ermesidir.[131] Bu bakımdan talâk-ı bâin ile aynı grupta belirtilmiştir.

Dönülebilir boşanmada, koca boşanmanın dönülebilir olduğunu açık bir sözle belirtir, ancak nikâh ortadan kalkmaz ve karısının iddet müddeti boyunca koca boşanmadan dönebilir. Bu konuda karısının rızasına ve yeniden mehr ödemeğe gerek yoktur. Bu tür boşanmaya "talâk-ı ric'i" denir. Dönülebilir boşanma üç kez tekrarlanır ve üçüncüde kesin ayrılık vuku bulur. Koca yeniden aynı kadınla evlenebilmek için hülle yöntemine başvurur.[132]

Ayırıcı (Kesin) boşanma, kocanın boşanmanın ayırıcı olduğunu belirten söz kullanması ile olur. Bu tür boşanmaya "talâk-ı bâin"[133] denir ve nikah ortadan kalkar. Kocanın yeniden evlenebilmesi için yeni bir nikâh yapması gerekir. Bain talâk üç defa vuku' bulursa "talâk-ı selâse"[134] olur ve kocanın yeniden evlenebilmesi için karısının başka bir erkekle evlenip zifafa girmesi gerekir. Ardından karısı bir sebeple boşanıp tekrar eski kocası ile evlenebilir.[135]

İncelediğimiz defterdeki boşanma davalarına baktığımızda, boşanma nedenlerinden başlıcasının karı-koca arasında şiddetli geçimsizlik olduğunu görüyoruz. Zira boşanma davalarını açan kadınlar, kocaları ile aralarında "hüsn-i zindegâne"

[131] Halil Cin, Boşanma, s.77.
[132] Aynı eser, s.127.
[133] Konuya örnek bir davada, Hicri 1060'da Manisa'nın Hakibaba mahallesinde oturan Aişe bint-i Hasan'ı kocası Receb bin Mehmed talâk-ı bain ile boşamıştır. M.Ş.S., 100, s.113/1.
[134] Talâk-ı selâsenin üç ayırıcı boşanma sonucu mu yoksa bir ağızdan çıkması ile mi olduğu hususunda fukaha ve müfessirler arasında görüş ayrılığı mevcuttur. Buna rağmen İslam uleması Bakara 230. ayetine göre tek bir ağızdan (seni talak-ı selase ile boşadım) yapılan boşamayı da geçerli görmüştür. M. Zerrin Akgün, a.g.e., ss.30-31; Ayrıca bu konuda bkz., Ö.Nasuhi Bilmen, a.g.e., C.I, s.109 vd.; Konuya örnek bir davada, Hicri 1060'da Manisa'nın Göktaşlı mahallesinde oturan Aişe hatun, kocası Yahya bin Himmet'in şart koyarak, aynı mahalde oturan hemşirezâdesi Hüsni'yi eğer mahalden dışarı çıkarmazsam benden talak-ı selâse ile boş ol… dediğini belirtir. M.Ş.S., 100, s.76/1.
[135] M.Zerrin Akgün, a.g.e., ss.29-30.

olmadığını belirtmişlerdir.[136] Ancak geçimsizliğe neden olan unsurları belgelerden tespit edemiyoruz.

Boşanma davalarını genelde kadının açtığını görüyoruz. Kocanın boşanmaya yanaşmak istememesinde, boşanmanın getireceği mali yüklerden kurtulmak istemesi olabilir. Şöyle ki, koca boşanmayı kabul ettiği takdirde karısına mehir, iddet nafakası, meûnet-i süknasını vermek zorunda idi fakat koca, karısını karşılıklı rıza ile boşanmağa (muhalaa) ittiği takdirde, kadın boşanmanın karşılığında bir bedel ödemek zorunda idi ve bu bedel çoğu zaman kadının mehir, iddet nafakası, meûnet-i süknasından kocası lehine feragât etmesi oluyordu.[137]

Boşanmanın erkek, kadın ve çocuklar bakımından birtakım sonuçları vardır. Bu sonuçları şahsi ve mali olmak üzere iki kısma ayırabiliriz. Şahsi sonuçlar; evliliğin mûteber sebeplerle sona ermesi halinde kadının muayyen bir süre "iddet"[138] beklemesi ve çocuğun kimde kalacağının tespitidir. Mali sonuçlar ise karı ve kocanın kendi eşyalarını almaları, kocanın karısına mehir, iddet nafakası, çocuğa da nafaka ödemesidir.[139]

Tablo 20: Evlenme ve Boşama ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
17/1	10 Muharrem 1060	13 Ocak 1650
72/1	25 Safer 1060	27 Şubat 1650
76/1	5 Rebi'ü'l-Evvel 1060	8 Mart 1650
82/1	15 Rebi'ü'l-Evvel 1060	18 Mart 1650
96/1-100/3	2 Rebi'ü'l-Ahir 1060	4 Nisan 1650
98/3-99/1	5 Rebi'ü'l-Ahir 1060	7 Nisan 1650
110/3	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650
112/2	1 Rebi'ü'l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
113/1	22 Rebi'ü'l-Ahir 1060	24 Nisan 1650
117/3	Tahrib olunmuş	

[136] M.Ş.S., 100, s.17/1, 72/1, 96/1, 100/3.
[137] M.Ş.S., 100, s.17/1 vd.
[138] İddet uygulamasından amaç, doğacak çocuğun nesebinin belirlenmesi ve dönülebilir boşanma halinde kocaya ikinci bir nikahın gerek kalmadan birleşme imkanı sağlamasıdır. Halil Cin, Boşanma, s.111.
[139] Geniş bilgi için bkz., aynı eser, ss.111-116.

3- BORÇLAR, EŞYA ve TİCARET HUKUKU ile ALÂKALI KAYITLAR

İslam hukukunda; borçlar, eşya, ticaret, devletler ve usul hukuku gibi konular fıkhın "muamelât" adı verilen bölümde toplanmıştır.[140]

Borçlar hukuku, insanların ekonomik ilişkilerinin hukuki bakımdan düzenlenen hükümlerini içermektedir. Bir şey satmak veya almak, bir yeri kiralamak, biriyle imalat veya tamir hususunda anlaşmak vb. konular borçlar hukuku içerisinde zikredilebilir.[141]

Eşya hukuku, insanların eşya üzerindeki haklarını ve insan-eşya münasebetlerine dair konuları içerir. Ticaret hukuku ise "Şirketler hukuku" yani malların çeşitli biçimlerde ortak kullanımına dair konuları içermektedir.

İncelediğimiz sicilde yukarıda zikrolan konulara dair çeşitli davalar mevcuttur. Ayrıca bunlardan başka Osmanlı mali hukukuna giren; timar, avarız, mukataa ve bazı vergileri de müteakip bölümlerde inceleyeceğiz. Bunlardan sayısal olarak; Alım-Satım davalarından sonra, 35 adetle Alacak-Borç, 31 adetle Timar, 22 adetle Mukataa, 15 adetle Avarız, 10 adetle Kira Akdi, 5 adetle Hibe ve 2 adetle Öşür kayıtları sıralamayı oluşturmaktadır.

Tablo 21: Borçlar, Eşya ve Ticaret Hukuku ile Alâkalı Kayıtların Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Alım-Satım	52	4/2, 4/3-5/1, 6/3-7/1, 8/2, 9/1, 10/1, 11/2, 12/3-13/1, 15/1, 17/1, 20/2, 23/1, 25/2, 28/2, 71/3, 75/1, 75/2, 76/3-77/1, 77/2, 80/1, 84/2, 84/3, 85/2, 86/1, 86/2, 86/3, 89/1, 91/2, 91/3, 93/1, 93/2, 101/2, 101/3, 102/1, 103/1, 103/2, 107/2, 109/2, 114/1, 116/2-117/1, 121/2-122/1, 122/2, 124/1, 125/2, 126/1, 127/1, 127/2, 127/3-128/1, 130/3-131/1, 131/3-132/1, 132/3, 133/2
Alacak-Borç	35	1/2, 3/2, 6/3-7/1, 13/4-14/1, 16/2, 16/3, 18/1, 19/1, 20/2, 21/1, 28/2, 31/2, 72/2, 73/2, 73/3, 75/1, 78/1, 78/2, 80/2, 81/3, 82/1, 84/3, 85/3, 90/2, 91/1, 92/2, 93/3-94/1, 101/3, 107/2, 108/1, 119/1, 125/2, 128/5-129/1, 132/3-133/1, 134/3

[140] Halil Cin-Ahmed Akgündüz, a.g.e., C.II, s.153.
[141] Hayreddin Karaman, Anahat, C.3, s.17.

Timar	31	2/3-3/1, 30/1, 32/2, 34/1-35/1, 35/2, 39/1, 39/2, 41/1-42/1, 42/2, 43/1, 44/2, 45/1, 46/1, 48/1, 53/1, 53/2, 54/1, 57/1, 60/1, 60/2, 61/2-62/1, 62/2, 62/3-63/1, 63/2, 63/3, 66/1, 67/1, 68/1, 69/2-70/1, 71/1, 109/3, 110/2, 118/1
Mukataa	22	33/2, 35/3, 37/2-38/1, 38/2, 40/3, 44/2, 47/2, 49/1, 50/2, 55/1, 55/2, 58/1, 58/2, 59/1, 59/2, 63/2, 65/1, 68/1, 87/2, 95/2, 95/3, 97/4-98/1
Avarız	15	14/3, 20/1, 22/2, 49/2-50/1, 51/2, 64/1, 68/1, 69/1, 71/2, 88/2, 94/2, 101/1, 105/1, 111/2, 121/1
Kira Akdi	10	4/3-5/1, 6/2, 23/1, 81/2, 83/3-84/1, 87/1, 87/3, 87/4, 100/2, 104/2
Hibe	5	10/2, 21/2, 85/3, 122/2, 122/4-123/1
Öşür	2	29/2, 37/1

a. Ticaret (Alım-Satım) ile Alâkalı Kayıtlar

XVI. yüzyıl sonları ve XVII. Yüzyıl başlarından itibaren İzmir'in ticari bir merkez olarak ortaya çıkmasıyla önemli bir konuma gelen Turgutlu-Manisa-İzmir hattı, İç Anadolu'yu Ege sahillerine bağlayan önemli bir güzergah idi.[142] Manisa'nın iktisadi önemi sadece ticari yollar üzerinde yer almasından ibaret değildi. Zira tarım açısından verimli bir arazi yapısına ve önemli tarım ürünlerinin yetiştirildiği Gediz Ovası'na sahip idi. Ayrıca ayakkabıcılık, dericilik, semercilik ve Manisa bogasisi (bir cins bez) gibi küçük sanayi ürünlerinin imal edildiği bir iktisadi bünyeye sahip önemli ticaret ve üretim merkezi idi.[143]

XVII. yüzyılın ikinci yarısında, Manisa'da mevcut çarşı ve pazar adları, bize Osmanlı'nın zengin ticaret şehirlerini aratmayacak bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Bunlar; Attarce Çarşısı[144], Balık Bazarı[145], Bezzazlar Suku (çarşısı)[146],

[142] Feridun M. Emecen, XVI. Asırda Manisa Kazası, TTK, Ankara 1989, s.66.
[143] Bu konularda bkz. Bahri Oskay, "Ayakkabıcılara Dair", Gediz, S.51, Manisa 1941, ss.3-4; İbrahim Gökçen, "Manisa'da Dericilik ve Bundan Doğan Zanaatlar", Gediz, S.72, Manisa 1944, ss.9-10; Bahri Oskay, "16 ve 17'nci Asırlarda Manisa Debbağları", Gediz, S.53, Manisa 1941, ss.3-4; İbrahim Gökçen, "Manisa'da Semercilik Hakkında Bir Araştırma", Gediz, S.70, Manisa 1943, ss.7-8.
[144] M.Ş.S., 100, s.81/2.
[145] M.Ş.S., 100, s.7/3.
[146] M.Ş.S., 100, s.4/3.

Bogasiciler Suku[147], Debbağhane[148], Esvak Çarşısı[149], Sağrıcılar Suku[150], Saraçlar Suku[151], Temürciler Suku[152], Sultaniye Suku[153] ve Pabuççular Suku[154]'dur.

İncelediğimiz sicilde, alım-satımla alâkalı 51 kayıt bulunmaktadır. Sayısal olarak; ev alım-satımlarından sonra, 13 adetle Bağ, 3 adetle Tarla, 2'şer adetle Dükkan ve Camus, 1'er adetle Çiftlik,Bahçe, Deve ve Su kuyusu alım-satımı gelmektedir.[155]

Tablo 22: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Alım-Satımı Yapılan Mülklerin Kayıtlara Göre Tasnifi

	Sayı	Fiatı	Defterdeki Yeri
Ev	24	1600-20000 akça arası	8/2, 10/1, 15/1, 17/1, 20/2,76/3-77/1, 84/2, 84/3,86/1, 86/2, 88/3, 91/2, 93/1, 93/2, 107/2, 116/2, 122/2, 124/1, 126/1, 127/1, 127/3-128/1, 132/3, 133/2
Bağ	13	700-5500 akça arası	4/2, 6/3, 28/2, 71/3, 75/2, 80/1, 85/2, 89/1, 101/3, 125/2, 127/2, 130/3-131/1, 131/3-132/1
Tarla	3	33-43 riyal-i guruş arası	75/1, 77/2, 121/2
Dükkan	2	1500 akça ve 48 riyal-i guruş arası	4/3-5/1, 12/3
Camus	2	11 guruş ve 900 akça arası	9/1, 89/3
Çiftlik	1	60 riyal-i guruş	75/1
Bahçe	1	35,5 riyal-i guruş	103/1

[147] M.Ş.S., 100, s.29/1.
[148] M.Ş.S., 100, s.8/3.
[149] M.Ş.S., 100, s.29/1.
[150] M.Ş.S., 100, s.12/3.
[151] M.Ş.S., 100, s.29/1.
[152] M.Ş.S., 100, s.87/3.
[153] M.Ş.S., 100, s.81/2, 103/2.
[154] M.Ş.S., 100, s.90/2.
[155] Alım-satımlarda riyâli guruşun da akça gibi kullanıldığı görülür. 1 riyali guruş 80 akça idi. Bu konuda bkz., M.S.Kütükoğlu, "Osmanlı İktisadi Yapısı", Osmanlı Devleti Tarihi, C.2, (Editör: Ekmeleddin İhsanoğlu), IRCICA, Feza Gazetecilik Yayını, İstanbul 1999, s.558.

Deve	1	30 riyal-i guruş ve 50 akça	103/2
Su Kuyusu	1	28 riyal-i guruş	102/1

Sicildeki davalarda da görüldüğü gibi, Mecelle'ye göre; Satım veya satın alma "bey'", bir malın başka bir mal ile değiştirilmesi olup (md.105), satana "bayı'", satın alana "müşteri", satılana "mebi'", bedele ise "semen" denmiştir. Buna göre bir satım işleminde, taraflar karşılıklı irade beyanı yaparak alım-satıma razı olduklarını şahidler ve mahkeme huzurunda bir akidle belirtmişlerdir.[156]

Sicildeki davalardan, alım-satımların sadece müslümanlar arasında değil müslim-gayri müslimler arasında da yapıldığını ve aynı prosedürün uygulandığını bilmekteyiz.[157]

Manisa'da alım-satım uygulamalarının en yoğun olduğu alanları ev[158] ve bağ[159] satışları oluşturmaktadır. Evlerin yapısı[160] ve bulunduğu mahallenin konumu, satış fiatlarını etkilemiştir denebilir. Aynı şekilde bağ, tarla ve dükkanların özellikleri ve konumları bakımından farklı statüde olmaları satış fiatlarını etkilemiştir.[161] Örneğin: Gürhane mahallesinde bir ev 16000 akçaya satılırken[162], Seydihoca mahallesinde 6500 akçaya[163], Hacı İlyas-ı sagir mahallesinde 3000 akçaya[164] ve Dere mahallesinde 1600 akçaya[165] satılabiliyordu.

[156] Geniş bilgi için bkz., Hayreddin Karaman, Anahat, C.3, ss.260-265; M.Ş.S., 100, s.9/1, 15/1, 84/2, 86/2 vd.
[157] M.Ş.S., 100, s.127/2.
[158] M.Ş.S., 100, s.8/2, 10/1 vd.
[159] M.Ş.S., 100, s.4/2, 6/3 vd.
[160] İncelediğimiz sicilde evlerin yapısına bir örnek bakımından iki katlı evler şu şekilde tasvir edilmiştir: "… iki bâb fevkâni (üst katta yer alan) iki bâb tahtani (alt katta yer alan) kiremid örtülü evleri ve çardakı ve kenifi ve bir dut ağacını ve bir mikdar havluyu müştemil…", M.Ş.S., 100, s.15/1.
[161] Bkz. Mülk ve Eşya Fiatları Tablosu,s.390 vd.
[162] M.Ş.S., 100, s.15/1.
[163] M.Ş.S., 100, s.132/3.
[164] M.Ş.S., 100, s.91/2.
[165] M.Ş.S., 100, s.84/2; Mahallelerin konumu için bkz., Ekler Harita 1.

Tablo 23: Ticaret (Alım-Satım) ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
4/2	20 Zi'l-Hicce 1060	14 Aralık 1650
4/3-5/1	26 Zi'l-Ka'de 1060	20 Kasım 1650
6/3-7/1	Evâhir-i Zi'l-Ka'de 1060	15 Kasım 1650
8/2	29 Zi'l-Hicce 1060	23 Aralık 1650
9/1	29 Zi'l-Hicce 1060	23 Aralık 1650
10/1	Gurre-i Muharrem 1061	25 Aralık 1650
11/2	4 Muharrem 1060	7 Ocak 1650
12/3-13/1	4 Muharrem 1060	7 Ocak 1650
15/1	8 Muharrem 1060	11 Ocak 1650
17/1	10 Muharrem 1060	13 Ocak 1650
20/2	1 Muharrem 1060	4 Ocak 1650
25/2	23 Cemaziye'l-Evvel 1060	24 Mayıs 1650
28/2	28 Cemaziye'l-Evvel 1060	29 Mayıs 1650
71/3	29 Safer 1060	3 Mart 1650
75/1	Gurre-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	4 Mart 1650
75/2	22 Safer 1060	24 Şubat 1650
76/3-77/1	Evâil-i Safer 1060	23 Şubat 1650
77/2	5 Rebi'ü'l-Evvel 1060	8 Mart 1650
80/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1061	22 Şubat 1650
84/2	Evâil-i Safer 1060	3 Şubat 1650
84/3	Rebi'ü'l-Evvel 1061	
85/2	20 Rebi'ü'l-Evvel 1061	13 Mart 1650
86/1	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
86/2	22 Rebi'ü'l-Evvel 1061	15 Mart 1650
88/3	24 Rebi'ü'l-Evvel 1060	17 Mart 1650
89/1	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
91/2	27 Rebi'ü'l-Evvel 1060	30 Mart 1650
91/3	27 Rebi'ü'l-Evvel 1060	30 Mart 1650
93/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650

93/2	28 Rebi'ü'l-Evvel 1060	31 Mart 1650
101/2	2 Rebi'ü'l-Ahir 1060	4 Nisan 1650
101/3	2 Rebi'ü'l-Ahir 1060	4 Nisan 1650
102/1	7 Rebi'ü'l-Ahir 1060	9 Nisan 1650
103/1	13 Rebi'ü'l-Ahir 1060	15 Nisan 1650
103/2	12 Rebi'ü'l-Ahir 1060	14 Nisan 1650
107/2	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
109/2	16 Rebi'ü'l-Ahir 1060	18 Nisan 1650
114/1	13 Rebi'ü'l-Evvel 1060	16 Mart 1650
116/2-117/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
121/2-122/1	Selh-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
122/2	Cemazi'ye'l-Ahir 1060	
124/1	8 Cemaziye'l-Evvel 1060	9 Mayıs 1650
125/2	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
126/1	7 Cemaziye'l-Evvel 1060	8 Mayıs 1650
127/1	2 Cemaziye'l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
127/2	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
127/3-128/1	12 Rebi'ü'l-Evvel 1060	15 Mart 1650
130/3-131/1	5 Cemaziye'l-Evvel 1060	6 Mayıs 1650
131/3-132/1	2 Cemaziye'l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
132/3-133/1	21 Cemaziye'l-Evvel 1060	22 Mayıs 1650
133/2	22 Cemaziye'l-Evvel 1060	23 Mayıs 1650

b. Alacak ve Borç Kayıtları

Osmanlı imparatorluğunda gerek sosyal yapı gerekse toprak tasarrufu bakımından toplumun her kesiminden insanlar arasında sıkı bir ilişki var olmuştur. Bu ilişki içerisinde ticaret de yerini almıştır. Ticari faaliyetler nakid para üzerinden yapıldığı gibi bazı durumlarda borç-alacak şekliyle de yapılabiliyordu.[166]

Eski hukukumuza göre borç, bir akid veya haksız fiil nedeniyle borçlu zimmetinde sabit olan şeydir. Buna göre borca deyn, alacaklıya dain, borçluya da

[166] M.Ş.S., 100, s.6/3-7/1, 13/4-14/1, 16/2 vd.

medyun[167] denilmiştir. Borçlanma, bir akid meclisinde iki veya daha fazla kimselerin karşılıklı gönül rızasıyla ve hukuki bir bağ kurmalarıyla gerçekleşmektedir.[168]

İncelediğimiz defterde alacak-borç kayıtları ile alakalı 35 kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların çoğunu mülk satışlarından doğan alacak-borç davaları oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra vakıflara ait para sandıklarından alınan borçlar ve mûrisin vasiyeti üzerine mirasdan vakfa bırakılan alacaklar, doğrudan borç para verilmesi ile oluşan borçlanmalar ve mehir ve ödünç verilen bir malın talep edilmesinden doğan alacaklar yer almaktadır.

Tablo 24: Konularına Göre Alacak-Borç Davalarının Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Mülk Satışlarına Dair Alacak-Borçlar	15	6/3-7/1, 13/4-14/1, 16/2, 16/3, 19/1, 20/2, 28/2, 31/2, 75/1, 78/1, 80/2, 81/3, 101/3, 119/1, 132/3, 133/1
Para İstikrazı	8	1/2, 18/1, 72/2, 78/2, 84/3, 93/3-94/1, 125/2, 134/3
Mehir ve Ödünç Mal Alacakları	7	13/3, 73/3, 82/1, 85/3, 91/1, 92/2, 123/3
Vakıflara Dair Alacak-Borçlar	6	3/2, 21/1, 73/2, 90/2, 107/2, 108/1

Mülk satışlarından doğan alacak-borç davalarında genelde alacaklının, mahkemeye başvurmasıyla borçlu zimmetinde olan alacağın kalan kısmını talep ettiğini görmekteyiz.[169] Bazı durumlarda borçlunun ölmesi halinde alacaklı borcunu mirasdan talep ediyordu.[170] Zira İslam hukukuna göre kul borçları sınıfına giren ve ölen bir kimsenin sağlığında iken borçları sabit olmuş veya hasta iken kuvvetli delillerle ispat olunmuş borçları terekesinden ödenirdi.[171]

[167] M.Ş.S., 100, s.18/1.
[168] Geniş bilgi için bkz., Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, s.163 vd.
[169] M.Ş.S., 100, s.6/3-7/1, 20/2, 78/1 vd.
[170] Konuyla alakalı bir davada: Hicri 1060'ta Manisa'nın Dere mahallesinde oturan Armağan bin Mustafa vefatından iki gün önce Ahmed bin Üstad Ali'den bir bab mazu değirmeni ve bir katırı on bin akçeye satın almış ve beş bin akçesini ödemiştir. Bunun üzerine alacaklı Ahmed bin Üstad Ali kalan beş bin akçe alacağını borçlu Armağan bin Mustafa'nın mirasından talep etmiştir., M.Ş.S., 100, s.78/1.
[171] Hayreddin Karaman, Mukayeseli, C.I, s.376.

Alacak-borç davalarında dikkat edilmesi gereken önemli bir diğer hususu vakıflara ait para sandıklarından yapılan borçlanmalar oluşturmaktadır.

Osmanlı imparatorluğunda Fatih Sultan Mehmed zamanında başladığı anlaşılan ve giderek bankacılığa doğru atılmış ileri bir adım olan para vakıfları, toplumun ihtiyacı bakımından önemli bir husus idi. Bunlardan biri "avarız akçesi" sandığıdır. Bu sandığın sermayesini devlet değil hiçbir menfaat beklemeyen kişiler vermekte idi. Verilen paralar hile-i şer'iyye usulü ile nemalandırılarak faizinden bir kısmı avarız ödemesi dışında kalan mahalle işlerine, mabedin ihtiyaçlarına bir kısmı da mahalledeki fakirlere, dullara, yetimlere ve kimsesizlere yardımlarda kullanılırdı.[172]

Alacak-borç ilişkileri sadece müslimler arasında değil, gayri müslimlerin kendi arasında olduğu gibi müslim-gayri müslimler arasında da olabiliyordu.[173]

Borçlarda, gerek borç ve borçlunun gerekse alacaklının birbirleri ile olan ilişkilerine göre bazı hukuki özel durumlar mevcuttur. Bunlar içerisinde incelediğimiz davalardaki borçlarla alakalı olanları; borcun belirli bir şarta bağlanması (Şarta Bağlı Borçlar), tek sebebe bağlı olmayan ve müstakil sebepleri bulunan basit borçlar (Müşterek Olmayan Borçlar) ve borcun bir borçlunun zimmetinden diğerinin zimmetine nakledilmesi (Havale)dir.[174]

Tablo 25: Borçların Özel Durumlarına Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Müşterek Olmayan Borçlar	21	1/2, 3/2, 6/3-7/1, 13/4-14/1, 16/3, 18/1, 19/1, 20/2,

[172] Geniş bilgi için bkz., Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Riba-Faiz Konusu Para Vakıfları ve Bankacılık", Vakıflar Dergisi, S.IX, Ankara 1962, s.48 vd.; Konu ile alakalı bir davada: Hicri 1060'ta Manisa'nın Kalemlü karye fukarasının avarız-ı divaniye ve sair evkafı mütevellisi olan Davud bin Nuh mahkemeye başvurarak Ahmed Beğ ibn Mustafa Beğ'in vakıf sandığından iki bin yüz akçe aldığını ve tevliyeti sebebiyle alınmasını telep etmiştir., M.Ş.S., 100, s.108/1.
[173] M.Ş.S., 100, s.125/2.
[174] Geniş bilgi için bkz., Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, ss.207-211.

		21/1, 72/2, 75/1, 78/1, 78/2, 81/3, 84/3, 93/3-94/1, 101/3, 108/1, 119/1, 125/2, 132/3-133/1, 134/3
Havale	7	6/3, 10/1, 10/3-11/1, 16/2, 28/2, 81/3, 97/4-98/1
Şarta Bağlı Borçlar	1	31/2

İslam hukukuna göre borçlar çeşitli şekillerde sona ermektedir. İncelediğimiz deftere göre borç davaları borcun nakden ifası veya takası[175] yoluyla sonuçlanmıştır.

Tablo 26: Borçların Neticeleri Bakımından Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Borcun İfası	24	1/2, 3/2, 6/3-7/1, 13/4-14/1, 16/2, 16/3, 18/1, 19/1, 20/2, 21/1, 28/2, 72/2, 73/2, 75/1, 78/1, 78/2, 81/3, 93/3-94/1, 101/3, 108/1, 119/1, 125/2, 132/3-133/1, 134/3
Takas	4	76/3-77/1, 84/3, 107/2, 125/2

Borçların ifası ile alakalı davalar, alacaklının borcun tamamını nakden alması[176] veya bir kısmı ödenipte, bir kısmının ödenmemesi durumunda kalan kısmının[177] ödenmesine dair hükümler içermektedir. Borcun takas yolu ile ödenmesi durumunda ise borçlu kendisine ait bir mülkünü (ev, bağ vs.), borcunun tamamı veya bir kısmının ödenmesi mukabelesinde alacaklıya satmaktadır.[178]

Tablo 27: Alacak-Borç ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih

[175] İfa, borcun ödenmesi demektir. Takas ise bir kişiye ait borcun, alacaklının kendisine olan borcu karşılığında sona erdirmesidir., Bkz., Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, ss.211-213.
[176] M.Ş.S., 100, s.18/1.
[177] M.Ş.S., 100, s.6/3-7/1 vd.
[178] M.Ş.S., 100, s.84/3-125/2.

1/2	20 Zi'l-Hicce 1060	14 Aralık 1650
3/2	15 Zi'l-Hicce 1060	9 Aralık 1650
6/3-7/1	Evâhir-i Zi'l-Ka'de 1060	15 Kasım 1650
13/4-14/1	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
16/2	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
16/3	Tahrib olunmuş	
18/1	Evâsıt-ı Muharrem 1060	14 Ocak 1650
19/1	15 Muharrem 1060	18 Ocak 1650
20/2	1 Muharrem 1060	4 Ocak 1650
21/1	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
28/2	28 Cemaziye'l-Evvel 1060	29 Mayıs 1650
31/2	Gurre-i Cemaziye'l-Evvel 1061 / 27 Cemaziye'l-Evvel 1061	1 Mayıs 1650 / 18 Mayıs 1650
72/2	16 Safer 1060	18 Şubat 1650
73/2	29 Safer 1060	3 Mart 1650
73/3	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
75/1	Gurre-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	4 Mart 1650
78/1	2 Rebi'ü'l-Evvel 1060	5 Mart 1650
78/2	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
80/2	Tahrib olunmuş	
81/3	14 Evvel-i Rebi 1060	17 Mart 1650
82/1	15 Rebi'ü'l-Evvel 1060	18 Mart 1650
84/3	Rebi'ü'l-Evvel 1061	
85/3	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
90/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650
91/1	16 Rebi'ü'l-Evvel 1060	19 Mart 1650
92/2	28 Rebi'ü'l-Evvel 1061	21 Mart 1650
93/3-94/1	28 Rebi'ü'l-Evvel 1060	31 Mart 1650
101/3	2 Rebi'ü'l-Ahir 1060	4 Nisan 1650
107/2	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
108/1	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650

119/1	26 Rebi'ü'l-Ahir 1060	28 Nisan 1650
125/2	Evail-i Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
128/5-129/1	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1060	12 Mayıs 1650
132/3-133/1	21 Cemaziye'l-Evvel 1060	22 Mayıs 1650
134/3	Tahrib olunmuş	

c. Kira Akdi ile Alâkalı Kayıtlar

Kira (icare) belirli bir menfaati muayyen bir zaman için başkasına temlik veya ibaha kılmaktır.[179] Mecellede kiraya verene "âcir, mûcir, mükâri", kiracıya "müstacir", kiralanan şeye "me'cûr", kira bedeline de "ücret, ecr" denilir. Kira akdi karşılıklı irade beyanı ile teamül ve örfe bağlı olarak kullanılagelen sözlerle yapılır.[180]

İncelediğimiz defterde kira akdi ile alakalı 10 kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların çoğu özel kira akidleri adı altında söyleyebileceğimiz icare-i akar, ev ve arazi gibi gayr-ı menkul malların üzerine kurulan icare akidleridir. Bunun yanı sıra bir iş hizmetinde emeğin kiralanmasına dair kayıt da bulunmaktadır.[181]

Tablo 28: Kira Akdi ile Alâkalı Kayıtların Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Özel Kira Akdi	9	4/3-5/1, 23/1, 81/2, 83/3-84/1, 87/1, 87/3, 87/4, 100/2, 104/2
İşgörme Amacına Göre Kira Akdi	1	6/2

İncelediğimiz defterde icare-i akara (Gayr-ı menkul kirası) dair yapılan kira akidleri çoğunlukla, icare-i vahideli vakıflar olarak adlandırılan ve mütevellileri[182] veya

[179] Ö.Nasuhi Bilmen, a.g.e., C.VI, s.156.
[180] Hayreddin Karaman, Anahat, C.3, s.265.
[181] Geniş bilgi için bkz., Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.II, ss.229-236.
[182] Mütevelli: Vakıf işlerini vakfiye şartları ve şer'i hükümler dairesinde idare eden kişi., M.Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C.II, İstanbul 1993, s.640.

evkaf daireleri tarafından geçici bir zaman için doğrudan doğruya kiraya verilen bina ve araziler[183]den oluşmaktadır. Bunlar hanlar, hamamlar ve arazilerdir.

Tablo 29: Özel Kira Akidlerine Göre Kayıtların Tasnifi

İcare-i Akar (Gayr-ı Menkul Kirası)	Sayı	Kira Süresi	Kira Miktarı	Defterdeki Yeri
Hamam	6	1 Sene	3000-25000 akça arası	81/2, 83/3-84/1, 87/1, 87/4, 100/2, 104/2
Arazi	2	1 ay ve 1 sene	1-60 akça arası	4/3-5/1, 23/1
Hân	1	1 sene	10000 akçe	87/3

Kira akidlerinde, vakıf mütevellisi ve kiracının karşılıklı gönül rızası ile akdi kabul ettikleri, kiralanan malın vasfı, ücreti, süresi ve bulunduğu yeri şahidlerle birlikte ayrıntılı olarak yazılmıştır.[184] Vakıflara ait han ve hamamların kiralanmasında herhangi bir gizliliğin olmadığını bilakis halka açık bir alanda açık artırmaya "müzayede" sunularak en yüksek meblağı veren kişi üzerinde karar kılındığını görüyoruz. Bu kişi daha önceki müste'cir de olabiliyordu.[185]

Vakıf arazileri ise üzerinde bina bulunan veya bina yapılmak üzere hazırlanan yerlerdir.[186] İncelediğimiz defterdeki konu ile alakalı kayıtlarda, vakıflara ait araziler üzerinde dükkan ve ev gibi kişinin kendi mülkü olan binalar bulunduğu ve tasarruf edilen arazi mukabelesinde vakfa bir kira bedeli ödendiğini anlıyoruz.[187]

[183] Ziya Kazıcı, İslami ve Sosyal Açıdan Vakıflar, İstanbul 1985, s.96.
[184] "Vakıf mallarının icâreye verilmesinde, kiralayan mütevellidir. Ancak mütevelli vakıf mallarını kendisine, velisi bulunduğu küçüklere ve kendi lehinde şahitlikleri kabul edilmeyen usul ve fürû' gibi hısımlarına kiralayamaz dolayısıyla herkes kiracı olamaz.", Ahmet Akgündüz, "Osmanlı Hukukunda Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri", Türkler, C.10, Ankara 2002, s.453.
[185] Bu konu ile alakalı bir davada, Hicri 1060'da Manisa'da İvaz Paşa Vakfı nazırı olan Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn Es-Seyyid Hüseyin Efendi vekaletini Es-Seyyid Hasan Efendi ibn Es-Seyyid Sefer'e vererek mahkemeye başvurmuştur. Vakfa ait olan Atar(e)ce Çarşısı'nda bulunan Karaköy Hamamı'nın Sultaniye Suku'nda yapılan müzayede sonucunda tekrar eski müste'ciri olan El-Hac Ömer bin Ahmed'e seneliği 22000 akçe üzerinden kiraya verilmiştir., M.Ş.S., 100, s.81/2.
[186] Ahmet Akgündüz, "Vakıflar", s.454.
[187] M.Ş.S., 100, s.4/3-5/1, 23/1.

Kira akdi ile alakalı kayıtlarda ikinci önemli bir kısım iş görme amacına göre yapılan kira akidleridir. Ancak bu konu ile alakalı tek kayıt bulunmaktadır.

Tablo 30: İş Görme Amacına Göre Akidler

	Sayı	Kira Süresi	Kira Miktarı	Defterdeki Yeri
İcare-i Ademi (İş Akdi)	1	1 sene	700 akçe	6/2

Eşya ve hayvan kiralanabileceği gibi insan da sanatından ve hizmetinden yararlanılmak üzere kiralanabilir buna "İcâre-i âdemi" denilmiştir.[188] İncelediğimiz defterde konu ile alakalı davada gayr-i müslim bir kişi kendi hizmetinde kullanmak üzere gayr-i müslim birisini 700 akçe üzerinden bir seneliğine kiralamıştır.[189]

Tablo 31: Kira Akdi ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
4/3-5/1	26 Zi'l-Ka'de 1060	20 Kasım 1650
6/2	12 Zi'l-Hicce 1060	6 Aralık 1650
23/1	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
81/2	17 Evvel-i Rebi' 1060	20 Mart 1650
83/3-84/1	18 Rebi'ü'l-Evvel 1060	21 Mart 1650
87/1	22 Rebi'ü'l-Evvel 1060	15 Mart 1650
87/3	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Evvel 1060	14 Mart 1650
87/4	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
100/2	5 Rebi'ü'l-Ahir 1060	7 Nisan 1650
104/2	13 Rebi'ü'l-Ahir 1060	15 Nisan 1650

d. Mukata'a Kayıtları

[188] Hayreddin Karaman, Anahat, C.3, s.266.
[189] M.Ş.S., 100, s.6/2.

Lügat manası kesişmek, birbirinden kesilmek anlamına gelen mukata'a[190], yıllık nakdi belirli bir gelir getiren müesseselerdir. Bunlar maden ocağı, gümrük, tuzla, dalyan, darphane[191], yasaklara aykırı hareket edenlerden alınan "cerimeler" idi. Bu tür mukata'a gelirleri, dirlik olarak devlet hizmetlilerine verilmeyen hükümete ayrılan çok önemli gelir kaynaklarıdır.[192]

İncelediğimiz defterde mukata'a ile alakalı 22 kayıt bulunmaktadır. Mukata'alar, gerek işletme biçimi gerekse gelirlerinin tahsis edildiği cihet bakımından çeşitlilik arzetmektedir. İşletme biçimine göre iki tür mukata'a bulunmaktadır. Bunlardan biri devlet tarafından "emin" tayin edilen ve maaş alan "emanet" le idare olunan mukata'alar, diğeri ise işletme hakkı genelde üç yıllığına ve en yüksek meblağı veren kişi (mültezim)lerce idare edilen "iltizam" usulü mukata'alardır.[193]

Tablo 32: 1650-1651 Döneminde Manisa'da Bulunan Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Emanet	11	35/3, 44/2, 47/2, 55/1, 55/2, 58/1, 58/2, 63/2, 68/1, 95/2, 95/3
İltizam	6	33/2, 38/2, 49/1, 50/2, 87/2, 110/2
Gelirleri Devlete Ait Mukata'alar	12	38/2, 40/3, 55/1, 55/2, 58/1, 58/2, 63/2, 68/1, 87/2, 95/2, 95/3, 97/4, 98/1
Vakıflara Tahsis Edilen Mukata'alar	2	33/2, 50/2
Has Olarak Tahsis Edilen Mukata'alar	5	35/3, 44/2, 47/2, 49/1, 63/2

Mukata'a gelirleri genelde devlete ait olmakla birlikte, vakıflara tahsis edilen, has olarak tahsis edilen veya ulufe karşılığı verilen mukata'alar da bulunmakta idi.[194]

[190] M.Zeki Pakalın, a.g.e., C.II, s.578.
[191] M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.543.
[192] Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi, C.II, İstanbul 1995, s.231.
[193] Geniş bilgi için bkz., Aynı eser, ss.231-254.
[194] Ahmet Tabakoğlu, Türk İktisat Tarihi, İstanbul 1986, s.269.

İncelediğimiz defterdeki mukata'aların çoğunu gelirleri devlete ait olan mukata'alar oluşturmaktadır. Bunların gelirleri bazen devlet tarafından tayin olunan eminler bazen de mültezimlerce bir sene üzerinden tahsil edilmiştir.[195]

Tablo 33: Devlete Ait Mukata'a Kayıtlarının Tasnifi

Mukata'a	Süre	Gelir Miktarı	Defterdeki Yeri	Mukata'a	Süre	Gelir Miktarı	Defterdeki Yeri
Karacakoyun, Ziyad, Çulluyan, Ördesi Mukataası	1 sene	-	38/2	Saruhan Memlehası Mukata'ası	-	-	63/2
Memleha-ı Münif ve Cedid Mukata'ası	-	-	40/3	Eldelik Mukata'ası	-	-	68/1
Elliciyan Yunddağı, Elliciyan Adala, Perakende-i Tarhanyat ve Tevabi' Mukata'ası	1 sene	4 yük 41666 akçe	55/1	Buçuk Yatak Mukata'ası	-	-	87/2
Taytan Kayacık, Rüsumu Yörigan, Güneri ve Tevabi' Mukata'ası	1 sene	50 000 akçe	55/2	Yuntdağı Ellicileri ve Tevabi' Mukata'aları	-	850 Riyal-i guruş	95/2
Elliciyan Yunddağı, Elliciyan Adala ve Tevabi' Mukata'ası	1 sene	-	58/1	Bayar (Bayır) Tuzlası Mukata'ası	1 sene	300 guruş	97/4-98/1
Elliciyan Yunddağı, Tarhanyat ve Tevabi' Mukata'ası	1 sene	-	58/2				

1650-1651 döneminde Manisa'da bulunan mukata'alardan bazıları da gelirleri vakıflara tahsis edilen "mukata'alı vakıflar"dır. Arazisi vakfa ait olan ve üzerinde bulunan bina ve ağaçlar mülk olan akarda, mutasarrıf tarafından her sene vakfa verilen

[195] M.Ş.S., 100, s.38/2, 55/2 vd.

kira bedeline "mukâta'a" ve mukataaya bağlanan vakıflara ise "mukâtaalı vakıflar" denilmiştir.[196]

Tablo 34: Vakıflara Tahsis Edilen Mukâtaa Kayıtlarının Tasnifi

Vakıf	Mukâtaa	Süre	Gelir Miktarı	Defterdeki Yeri
Sultan Murad Han Camii Vakfı	Gürleye Mukâtaası	1 sene	133 000 akçe	50/2
Sultan Murad Han Camii Vakfı	Bahadırlı Mukâtaası	1 sene	60 000 akçe	33/2

Vakıflara tahsis edilen mukâtaalar, vakfın mütevellisi tarafından bir sene hesabı üzerinden belirli şahıslara iltizama verilmiştir.[197]

İncelediğimiz defterdeki mukâtaa kayıtlarından bir kısmını da hass olarak tahsis edilen mukâtaalar oluşturmaktadır.

Miri araziden havas-ı hümâyun tabiriyle ifade olan sultana veya merkezi hazineye (hazine-i âmireye) ayrılan topraklardan toplanması kararlaştırılan zirai vergiler, devlet tarafından tayin edilen memurlarca toplandığı gibi[198] genellikle iltizam olarak özel kişilere satılmaktaydı.[199] Kendilerine arpalık tevcih olunan hass sahibi beylerbeyileri[200] ve bazı timar sahiplerinin[201] de vergilerini toplatmak için iltizam usulüne başvurduklarını anlıyoruz.

[196] Ahmed Akgündüz, "Vakıflar", s.455.
[197] Konu ile alakalı bir kayıtta, Hicri 1061'de Manisa'da Sultan Murad Han Cami-i Şerifi evkâfı mütevellisi, vakfa aid Bahadırlı mukâtaasını seneliği 60 000 akçe olmak üzere Ahmed Çelebi ve Mahmud Beğ'e iltizama vermiştir., M.Ş.S., 100, s.33/2.
[198] Konu ile alakalı bir kayıtta, Hicri 1061'de Manisa'da Valide Sultan havas-ı şeriflerinden Menemen ve Turgudlu hasları, vergilerinin toplanması için, Padişah emri ile Mustafa Ağa'ya sipariş olunmuştur., M.Ş.S., 100, s.35/3.
[199] Halil İnalcık, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1300-1600), (Çev: Halil Berktay), C.I, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000, s.98; M.Ş.S., 100, s.49/1-49/2.
[200] M.Ş.S., 100, s.44/2.
[201] Konu ile alakalı bir kayıtta, Hicri 1060'ta Manisa'da Mustafa Ağa ibn Ahmed Efendi tasarrufunda olan timarın vergilerini toplamak için timarını senesi 600 guruş üzerinden Kabil Efendi ibn Ali'ye iltizama vermiştir., M.Ş.S., 100, s.110/2.

Tablo 35: Has Olarak Tahsis Edilen Mukâtaa Kayıtlarının Tasnifi

	Süre	Gelir Miktarı	Defterdeki Yeri
Menemen-Turgudlu Hassı	1 sene	-	35/3
Horus ve Tevabi‘ Hasları	1 sene	1000 Riyal-i guruş	44/2
Kayacık, Gökçeler ve Tevabi‘ Hasları	1 sene	-	47/2
Beytü’l-mâl ve Çayırçakse Hasları	1 sene	-	49/1

Tablo 36: Mukâtaa ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
33/2	23 Cemaziye'l-Evvel 1061	14 Mayıs 1650
35/3	21 Cemaziye'l-Evvel 1061	13 Mayıs 1650
37/2-38/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 16 Rebi'ü'l-Ahir 1061	4 Mart 1650 / 8 Nisan 1650
38/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / Rebi'ü'l-Ahir 1061	3 Nisan 1650 / 8 Nisan 1650
40/3	Tarihsiz	Tarihsiz
44/2	19 Muharrem 1060 / 14 Rebi'ü'l-Evvel 1061	22 Ocak 1650 / 6 Nisan 1650
47/2	12 Rebi'ü'l-Ahir 1060	14 Nisan 1650
49/1	Evâsıt-ı Şa‘ban 1060 / 24 Rebi'ü'l-Evvel 1061	14 Ağustos 1650 / 17 Mart 1650
50/2	26 Rebi'ü'l-Evvel 1061	19 Mart 1650
55/1	15 Cemaziye'l-Evvel 1060 / 9 Rebi'ü'l-Evvel 1061	16 Mayıs 1650 / 2 Mart 1650
55/2	15 Muharrem 1060 / 9 Rebi'ü'l-Evvel 1061	18 Ocak 1650 / 2 Mart 1650
58/1	24 Muharrem 1060 / 7 Safer 1060	27 Ocak 1650 / 9 Şubat 1650
58/2	24 Muharrem 1060 / 7 Safer 1060	27 Ocak 1650 / 9 Şubat 1650

59/1	4 Receb 1060 / 4 Safer 1060	3 Temmuz 1650 / 6 Şubat 1650
59/2	4 Safer 1061	27 Ocak 1651
63/2	18 Zi'l-Hicce 1060 / 12 Muharrem 1060	12 Aralık 1650 / 15 Ocak 1650
65/1	26 Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 8 Rebi'ü'l-Ahir 1060	29 Mart 1650 / 31 Mart 1650
68/1	16 Zi'l-Hicce 1060 / 2 Safer 1061	10 Aralık 1650 / 25 Ocak 1650
87/2	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
95/2	29 Rebi'ü'l-Evvel 1060	1 Nisan 1650
95/3	29 Rebi'ü'l-Evvel 1060	1 Nisan 1650
97/4-98/1	2 Rebi'ü'l-Ahir 1060	4 Nisan 1650

e. Avârız Kayıtları

Kelime anlamı arızanın çoğulu olan avârız[202], Osmanlı imparatorluğunda tanzimatın ilanına kadar olağanüstü durumlarda[203] ve özellikle sefer ihtiyaçlarını karşılamak ve hükümdar fermanı üzere halkın doğrudan devlete vermekle mükellef sayıldığı aynî ve nakdi olarak alınan tekalife denir.[204]

İncelediğimiz sicilde avârız ile alakalı 15 kayıt bulunmaktadır. Bunlardan avârız vergilerine dahil a) Bedel olarak alınan; avârız bedeli (akçesi), bedel-i nüzul ve kürekçi bedeli (akçesi) b) Osmanlı donanmasında "hizmet ettirilmek üzere" sahil bölgelerinden temin edilen "kürekçilik"[205] c) Avarız vergilerine dahil olan ve ordunun zahire, ekmek, yağ vb. ihtiyaçlarının karşılanması bakımından "ayni" olarak alınan yükümlülüklere incelediğimiz defterde rastlamıyoruz. Bu hususta ayni mükellefiyetlerin zamanla

[202] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.53.
[203] Başlangıçta, büyük seferler esnasında alınan bu vergiler, 1587-1612 yıllarının uzun süren savaşları ile artık genel ve düzenli nakdi vergilere dönüşmüştür. Bkz., Halil İnalcık, Osmanlı, s.139.
[204] Ö.Lütfi Barkan, "Avarız", mad., İA, C.II, MEB, 1997, s.13.
[205] Kürekçilerin donanmadaki hizmetlerinin yanısıra bu vazifeleri esnasında ihtiyaçlarını giderecek ücretlerde bölge halkı tarafından karşılanırdı. Bkz., M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.540; Konu ile alakalı bir kayıtta, Hicri 1650'de Manisa kadısına gönderilen bir emr-i şerifte donanma-yı hümayuna gönderilmek üzere üçyüz nefer kürekçi ve her bir nefer için üç bin akçe temin edilmesi istenmiştir., M.Ş.S., 100, s.49/2-50/1.

nakdiye dönüştüğünü söyleyebiliriz.[206] Bunlardan başka avârız ile alakalı kayıtların önemli bir kısmını başta avârız vergisinin ödenmesi olmak üzere başka çeşitli amaçları da karşılamak üzere kurulan "avârız vakıfları" oluşturmaktadır.

Tablo 37: Toplanma Şekline Göre Avârız Vergi Kayıtlarının Tasnifi

		Sayı	Defterdeki Yeri
Bedel Olarak Alınanlar	Avarız Bedeli (Akçesi)	3	20/1, 22/2, 88/2
	Nüzûl Bedeli (Akçesi)	4	94/2, 105/1, 111/2, 121/1
	Kürekçi Akçesi (Bedeli)	2	49/2-50/1, 71/2
Hizmet Olarak Alınanlar	Kürekçilik	4	40/3, 49/2-50/1, 51/2, 64/1, 69/1
Aynî Olarak Alınanlar	-	-	-

Avârız vergilerinin tespitinde "hane"[207] esas alınarak özel tahrirler yapılırdı. Buna göre avârıza tabi tutulacak yerin bütün nüfusu kaydedildikten sonra muaflar çıkarılıp geriye kalanların kaç avarız hanesi edeceği hesaplanırdı. Bu durum zamanla yere ve ihtiyaca göre 3, 5, 7, 10 hatta 15 gerçek hanenin, bir avârız hane kabul edildiği olmuştur. Bunların yanı sıra kesirli de ("buçuk", "rubu" (=1/4), "sülüs" (=1/3) olabiliyordu.[208]

Avârız vergilerinden muaf olanlar ise derbent teşkilatına dahil köyler, köprü ve su yollarının güvenliği ve onarımını sağlayanlar, posta teşkilatlarına, menzillere, tuzlalara ve maden ocaklarına özel hizmetler verenlerdir.[209] İncelediğimiz defterdeki

[206] Ahmet Tabakoğlu, a.g.e., s.276.
[207] Hane olarak kasdedilen, tek ailenin oturduğu ev anlamında değil emlakı bulunan ve arazi tasarruf eden kişilerden bir orana göre ayarlanmış, bekar ve evli, belirli sayıda bir erkek gurubunu ifade etmektedir. Bkz., Mustafa Akdağ, a.g.e., C.II, s.197; Konu ile alakalı bir davada, Hicri 1060'da Manisa'nın Karaoğlanlı köyü ahalisi, köylerine yeni gelen ve bedel-i avârız icab eden bir emlakı bulunan Hüseyin bin Ali'den zikrolan seneye mahsub avârız bedelinin alınmasını talep etmişlerdir. Ancak adı geçen Hüseyin emlakını satıp Manisa'ya gittiğini dolayısıyla avârız icap eden bir şeyi kalmadığını belirtmiştir., M.Ş.S., 100, s.20/1.
[208] M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.539.
[209] Ahmet Tabakoğlu, a.g.e., s.277.

avârız ile alakalı kayıtlardan "nefs-i Manisa reayası"[210]nın ve "Eldelik reayası"[211]nın avârızdan muaf olduğunu anlıyoruz.

Avarız-ı divaniye adı altında nakdi olarak alınan tekaliften biri "avârız bedeli (akçesi)"dir. İncelediğimiz defterde bu konu ile alakalı kayıtlar, köy ahalisinin zikrolan seneye mahsub avârız bedelini vermeyen kişi üzerine açtığı davalardan oluşmaktadır.[212]

Başlangıçta aynî olarak alınan bedel-i nüzûl ise ordunun ihtiyacı olan un ile hayvanlar için arpa şeklinde karşılıksız bir vergi olarak alınırken[213] daha sonraları para şeklinde ödenmeye başlanmıştır.[214] Nüzûl tahsilinde üç ile otuz hane birimi esas alınmıştır.[215]

İncelediğimiz defterdeki "bedel-i nüzûl" ile alakalı kayıtlar bedel-i nüzûlun tahsili[216] diğerleri ise meskûn oldukları yerlerini değiştiren reayanın bu sebepten daha önce bağlı oldukları yere ait talep edilen bedel-i nüzûlu vermek istememelerine dairdir.[217]

Avârız vergileri aynî ve nakdi olarak alındığı gibi bazen hizmet karşılığında da alınabiliyordu. Osmanlı donanması kürekçi ihtiyacını genelde kürek cezasına çarptırılmış kişilerden karşılıyordu fakat bunlar da ihtiyaca cevap vermeyince sahil bölgelerinden "kürekçi" toplanmaya başlandı.[218] Ancak hükümet isterse bunu "kürekçi akçesi" şeklinde nakit olarak da alabilirdi.[219]

---

[210] Hicri 1060'da gönderilen bir emr-i şerifte, Manisa ve kurasından donanma-yı hümayun için 300 nefer kürekçi ve her bir kürekçi için 3000 akça tedarik edilmesi istenmiştir. Ancak "nefs-i Manisa'da olan reaya"nın avârız ve bedel-i nüzûldan muaf ve vaki' olan sefere "imdad ve iaşeleri olmadığından" istenen paranın "nefs-i Manisa eyaletinden" tahsil edileceği emrolunmuştur., M.Ş.S., 100, s.49/2-50/1.

[211] Hicri 1060'da Saruhan sancağı ve Manisa kadılığına gönderilen bir emr-i şerifte "Eldelik Mukataası reayası"nın avârızdan muaf olduğu buna mukabil her sene "memlaha-ı mezburenin" tuzunu satın aldıkları belirtilmiştir., M.Ş.S., 100, s.68/1; Tuzcu tabir olunan bu zümreler devlet için ettikleri hizmetleri mukabelesinde sürekli avârızdan muaf tutulmuşlardır. Bkz. Halil İnalcık, "Osmanlılarda Raiyet Rüsûmu", Belleten, C.XXIII, S.92, TTK, Ankara 1959, s.599.

[212] M.Ş.S., 100, s.20/1, 22/2, 88/2.

[213] M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.539.

[214] Ö.Lütfi Barkan, "Avârız", s.17.

[215] Halil İnalcık, Osmanlı, s.140; İncelediğimiz defterdeki bir kayda göre "bedel-i nüzûl" tahsilinde hane halkı birimi "her üç mükemmel evi bir hane ve altı mücerred evi bir hane" olmak üzere esas alınmıştır., M.Ş.S., 100, s.105/1.

[216] Konu ile alakalı bir kayda göre "bedel-i nüzûl" tahsili şu şekilde yapılmıştır. Hicri 1060'ta Saruhan sancağında "bedel-i nüzûl" tahsiline memur olan İstanbullu Süleyman Ağa ibn İbrahim her hane başı 4'er riyal-i guruş olmak üzere Borlu ve Mendehorya kazasının toplam 224 hanesi için 896 riyal-i guruş tahsil etmiştir., M.Ş.S., 100, s.94/2.

[217] M.Ş.S., 100, s.105/1, 111/2, 121/1.

[218] M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.540; M.Ş.S., 100, s.49/2-50/1, 51/2 vd.

[219] Halil İnalcık, Osmanlı, s.137.

İncelediğimiz defterde "kürekçilik" ile alakalı kayıtlardan anlaşıldığı üzere hükümet halen devam eden Girit seferi (1645-1669) için donanma-yı hümayuna gönderilmek üzere Hüdâvendigar, Aydın, Saruhan, Muğla, Menteşe, Manisa, Karasi ve Beğşehir sancaklarından kürekçi talep etmiştir. Bunlar bazen her on haneden[220] ve ihtiyaçlarını giderecek meblağlar yine bölge halkından karşılanmak üzere "kürekçi" olarak istendiği gibi bazen de "kürekçi akçesi"[221] şeklinde nakit olarak talep edilmiştir.

Avârız vergilerinin özellikle nakdi olarak tahsil edilenler ve bunlara ek olarak son zamanlarda her türlü hizmet ve mükellefiyetlerin de bir mahalle veya köy halkının ortak mesuliyetleri arasında yer alması halk arasında yardımlaşmayı artırmış ve bazı zengin hayırsever kişiler mensubu oldukları mahalle veya köydeki halkın ödemede güçlük çektikleri avârız borçlarını karşılayacak şekilde akar veya para vakfetmelerine sebep olmuştur.[222] Bu paralar hile-i şer'iyye usulüyle nemalandırılıp[223] bütün bir mahelle veya müşkül durumda olanların gerek avârız borçları, gerekse şahsi ihtiyaçları avârız vakıflarında biriken paranın faizi veya akarın geliri ile karşılanmıştır.[224]

İncelediğimiz defterdeki "avârız vakfı" ile alakalı kayıtlar, avârız vakfına verilen veya verilmek istenen paralar ile alakalıdır. Kayıtlarda paranın miktarı ve getireceği faiz oranı açıkça belirtilmiştir.[225] Ayrıca bir kayıtta, istenen avârız bedelinin avârız vakfına verilen paranın faizinden ödendiğini anlıyoruz.[226]

---

[220] M.Ş.S., 100, s.64/1.

[221] Konu ile alakalı bir kayda göre Hicri 1060'da Gököyük kasabasının 1059 senesine mahsub olmak üzere "bedel kürekçisi" tahsiline memur olan Ramazan Efendi, zikrolan kazaya tabi' Gökbaşlı köyünde daha önce oturan el-Hac Ali'den 8 riyal-i guruş "kürekçi bedeli" talep etmiştir. Ancak el-Hâc Ali artık başka bir yerde iskan ettiğini ve kayıdlı olduğunu belirterek "kürekçi bedelini" vermemiştir. M.Ş.S., 100, s.71/2.

[222] Ö.Lütfi Barkan, "Avârız", s.18.

[223] Neşet Çağatay, a.g.m., s.49; Konu ile alakalı bir kayıtta, Hicri 1060'ta Manisa'nın Sarma köyü ahalisinden olan İbrahim bin Şa'ban, Hasan ibn el-Hâc Halil… zikrolan köyün avârız vakfı mütevellisi olan İmam Mahmud Halife ibn İbrahim huzurunda avârız vakfına 13600 akçe teslim ettiklerini ve faizinin de 2040 akçe olduğunu mahkemede belirtip kayda geçilmesini istemişlerdir. M.Ş.S., 100, s.101/1.

[224] Ziya Kazıcı, a.g.e., ss.89-91.

[225] M.Ş.S., 100, s.14/3, 88/2, 101/1.

[226] Hicri 1060'ta Manisa'nın Keçili köyü ahalisinden Ali İmam bin Mehmed Hüseyin bin Hasan … vesair kişiler Mehmed Çelebi bin el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Sefer ve Mustafa Çelebi bin el-Hâc İlyas ibn el-Hâc Sefer isimli kişilerin babalarından intikal eden mülkleri olduğu ve buna binaen avârız bedeli talep ederek davacı olmuşlardır. Ancak dava edilenler babalarının avârız vakfına ikişer bin akçe vakfettiğini ve bir sene faizi olan altı yüz (akçe)den dolayı avârız bedelini ödemiş olduklarını belirtmişlerdir. M.Ş.S., 100, s.88/2.

Tablo 38: Avârız ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
14/3	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
20/1	20 Muharrem 1060	23 Ocak 1650
22/2	Evâhir-i Muharrem 1060	24 Ocak 1650
49/1-50/1	20 Safer 1060 / 23 Rebi'ü'l-Evvel 1060	22 Şubat 1650 / 26 Mart 1650
51/2	22 Safer 1060 / 27 Rebi'ü'l-Evvel 1061	24 Şubat 1650 / 20 Mart 1650
64/1	Evâhir-i Zi'l-Hicce 1060 / 17 Muharrem 1060	15 Aralık 1650 / 20 Ocak 1650
68/1	16 Zi'l-Hicce 1060 / 2 Safer 1061	10 Aralık 1650 / 25 Ocak 1651
69/1	5 Muharrem 1060 / 7 Safer 1060	8 Ocak 1650 / 9 Şubat 1650
71/2	Evâil-i Safer 1060	23 Şubat 1650
88/2	29 Zi'l-Hicce 1060	23 Aralık 1650
94/2	29 Rebi'ü'l-Evvel 1060	1 Nisan 1650
101/1	6 Rebi'ü'l-Ahir 1060	8 Nisan 1650
105/1	6 Safer 1060 / 15 Rebi'ü'l-Ahir 1061	8 Şubat 1650 / 7 Nisan 1650
111/2	15 Rebi'ü'l-Ahir 1060	17 Nisan 1650
121/1	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650

f. Timar Kayıtları

Timar, Osmanlı imparatorluğunda askeri sınıf mensuplarına geçimlerini temin etmek veya devlete ettikleri hizmet karşılığı olmak bakımından belirli bölgelerin bazı vergi gelirlerinin kendi nâm ve hesaplarına toplama hakkının verilmesidir.[227]

[227] Ö.Lütfi Barkan, "Timar", mad., İA, C.12/1, MEB, 1997, s.216.

İlk ortaya çıkışı bakımından eski bir geçmişi olan "timar sistemi", Selçuklu ve Osmanlıların iktisadi hayatında çok önemli bir husus olmuştur. Anadolu'da, Türkiye'nin bir devlet olarak kurumsallaşmaya başlamasıyla birlikte kendine özgü bir yapı edinen "askerî ikta"[228] düzeni, Osmanlı'ya geçişi esnasında daha da gelişerekten yeni bir askeri-malî oluşumla "timar" şeklini almıştır.[229]

Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik yapısının temel özelliklerini içeren "timar sistemi" gerek türleri, gerekse gelirleri bakımından farklılık arzetmektedir.

Timarlar, timar arazisinin mülk olarak verilip verilmediğine göre: Mülk ve mülk olmayan timarlar; timar arazisinin gelirine göre: Has, zeamet ve timarlar; timar sahiplerinin gördükleri işlere göre: Eşkinci, mustahfız ve hademe timarları; veriliş şekillerine göre: Tezkireli ve tezkiresiz timarlar; mali bakımından ise: Serbest ve serbest olmayan timarlar şeklinde sınıflara ayrılıyordu.[230]

Tablo 39: Timar Kayıtlarının Çeşitleri Bakımından Tasnifi

		Sayı	Yıllık Gelirleri	Defterdeki Yeri
Mülk Olarak Verilişine Göre	Mülk Timarlar	-	-	-
	Mülk Olmayan Timarlar	17	1000-48000 akçe arası	2/3-3/1, 34/1-35/1, 39/1, 39/2, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 44/2, 48/1, 48/2, 57/1, 63/2, 66/1, 67/1, 68/2, 69/2-70/1, 109/3, 110/2
Timar Arazisinin Gelirine Göre	Has	1	-	44/2, 45/1
	Zeamet	1	-	48/1
	Timar	18	1000-48000 akçe arası	2/3-3/1, 34/1-35/1, 39/1, 39/2, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 48/1, 48/2, 57/1, 63/2, 68/3, 66/1, 67/1, 68/1, 68/2, 69/2-70/1, 109/3, 110/2

[228] "İktâ" hakkında geniş bilgi için bkz. Osman Turan, "İktâ", mad., İA, C.5/2, 1997, s.949-959.
[229] Mustafa Akdağ, a.g.e., s.209-210.
[230] Geniş bilgi için bkz. Halil Cin, Mirî Arazi ve Bu Arazinin Özel Mülkiyete Dönüşümü, Konya 1987, ss.69-73.

Timar Sahiplerinin Gördükleri İşlere Göre	Eşkinci Timarı	18	1000-48000 akçe arası	34/1-35/1, 39/1, 39/2, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 44/2, 48/1, 48/2, 57/1, 63/2, 66/1, 68/3, 67/1, 68/1, 68/2, 69/2-70/1, 109/3, 110/2
	Mustahfız Timarı	1	-	48/2
	Hadame Timarı	1	-	2/3-3/1
Veriliş Şekline Göre	Tezkireli Timarlar	17	5000-48000 akçe arası	2/3-3/1, 34/1-35/1, 39/1, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 44/2, 48/1, 48/2, 57/1, 63/2, 66/1, 67/1, 68/1, 68/2, 69/2-70/1, 109/3, 110/2
	Tezkiresiz Timarlar		-	-
Mali Bakımdan	Serbest Timarlar	4	-	44/2, 48/2, 63/2, 67/1
	Serbest Olmayan Timarlar	13	1000-48000 akçe arası	2/3-3/1, 34/1-35/1, 39/1, 39/2, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 48/1, 57/1, 66/1, 68/1, 69/2-70/4, 109/3, 110/2

İncelediğimiz defterdeki timarlar mülk olmayan, yani hizmetleri karşılığında gelirlerin bir kısmının tahsis edilmesinden oluşmaktadır.[231] Gelirlerine göre tespit edebildiğimiz timarların yıllık gelirleri 1000 ila 48000 akçe arasındadır.[232] Timarları sahiplerinin gördükleri işlere göre sınıflandırdığımızda çoğu, sefer esnasında cebelileriyle cepheye gitmekle mükellef olan "eşkinci timarlar"dan oluşmakta idi.[233] Bunlardan başka, bir tanesi kaleleri korumakla mükellef olanlara verilen "mustahfız timar"[234] diğeri ise saraya ve dini kurumlara belli hizmetlerde bulunmakla mükellef olanlara verilen "hademe timar"[235]dir. Veriliş şekilleri bakımından timarların çoğu, devlet merkezi tarafından tezkiresi verilmek suretiyle tasarrufa hak kazanılan yıllık geliri 5000 akçenin üzerinde olan "tezkireli timarlar"[236]dır. Bunlardan başka

[231] M.Ş.S., 100, s.2/3-3/1 vd.
[232] Timarlılar askerî yükümlülüklerine göre beş kategoriye ayrılmışlardır. Buna göre incelediğimiz defterdeki timarlar yıllık gelirleri 3000 ilâ 15 000 akçe arasında değişen üçüncü kategoriye girmektedir. Bunlar sefer halinde cebelüleri ile birlikte sefere katılmak zorunda idi. Bkz. Nicoara Beldiccanu, Osmanlı Devleti'nde Timar, (Çev: M.Ali Kılıçbay), Ankara 1985, s.46.
[233] M.Ş.S., 100, s.34/1-35/1, 39/1 vd.
[234] Konu ile alakalı sicildeki tek kayıt; Saruhan, Hüdavendigar ve Menteşe sancaklarında bulunan ve timar tasarruf eden "kal'a dizdârları" olduğunu görmekteyiz. M.Ş.S., 100, s.48/2.
[235] Konu ile alakalı bir kayıtta, Manisavî Sarı Çavuş -zâde Mahmud Ağa ibn Mustafa Çavuş'un "Saruhan Doğancıbaşılığı" ünvanıyla timar tasarruf ettiğini anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.2/3-3/1; Doğancıbaşı: Padişahların şikar halkı denilen avcılarından bir sınıfın başına verilen addır. Bkz. M.Zeki Pakalın, a.g.e., C.I, s.470.
[236] M.Ş.S., 100, s.48/1, 48/2 vd.

beylerbeyinin kendi beratıyla doğrudan tayin yapabildiği yıllık geliri 5000 akçenin altında olan "tezkiresiz timar" kaydına rastlamıyoruz. Malî bakımdan ise timarların çoğu "serbest olmayan" sipahi timarlarından oluşmakta, sadece dört tanesi "serbest timar"[237] kaydını içermektedir.

İncelediğimiz defterdeki timar ile alakalı kayıtlar konuları bakımından da farklılık göstermektedir. Bunlar içerisinde çoğunluğu "timar tevcihi" ve timar sahibi kişilere gönderilen "sefer emirleri" oluşturmaktadır. Bunlardan başka belgelerin bir kısmı da sefere iştirak etmeyen timar sahiplerinden alınan veya olağandışı bir vergi niteliğinde salınan "bedel-i timar akçeleri" tahsili, timar sahibine ait vergilerin toplatılması ve timar tasarrufu üzerine ortaya çıkan anlaşmazlıklardan oluşmaktadır.

Tablo 40: Timar ile Alâkalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Timar Tevcihi	9	34/1-35/1, 41/1-42/1, 42/2-43/1, 48/1, 57/1, 66/1, 67/1, 68/1, 68/2, 69/2-70/1
Sefer Emirleri	8	30/1, 32/2, 46/1, 53/1, 53/2, 54/1, 60/1, 60/2
Bedel-i Timar Tahsili	4	48/2, 61/2-62/1, 62/2, 62/3-63/1
Timar Vergilerinin Toplatılması	7	35/2, 39/1, 39/2, 45/1, 63/3, 110/2, 118/1
Timar Tasarrufunda Anlaşmazlıklar	3	2/3-3/1, 34/1-35/1, 109/3

İncelediğimiz defterdeki timar kayıtları doğrultusunda bir timar adayına veya yeni tevcih bekleyen sipahiye timar tevcihi genel olarak merkezin kendi seçtiği birisi üzerine[238] veya yüksek rütbeli bir görevlinin bir kişiyi merkeze arz etmesi üzerine[239] ya

[237] "Serbest timar", sahibinin gerdek, tapu, kışlak ve yaylak, cürüm ve cinayet resimleri gibi miktarı önceden belli olmayan ve badiheva denilen vergileri alma hakkına sahip olduğu timarlardır. Serbest olmayan timar ise sahibinin badiheva denilen vergileri alma hakkına sahip olmadığı timarlardır. Bkz. Halil Cin, Mirî Arazi, s.72; M.Ş.S., 100, s.44/2 vd; M.Ş.S., 100, s.57/1 vd.
[238] M.Ş.S., 100, s.34/1-35/1, 41/1-42/1, 48/1 vd.
[239] M.Ş.S., 100, s.68/1.

da timara hak kazanmış kişinin üstün hizmetleri mukabelesinde[240] yapılmıştır. Bu durum aynı zamanda bize bir timar elde etmenin yollarını da göstermektedir.

Timarın tevcih formalitesine gelince yine kayıtlarımıza göre bu durumun kademeli olarak çeşitli aşamalardan geçtiğini anlıyoruz. Öncelikle elde edilmek istenilen timarın bulunduğu yerdeki "alaybeği" veya "kadı" Osmanlı merkezine hitaben tevcihi tavsiye eden bir mektup göndermektedir. Eğer merkezi hükümet tevcihi kabul ederse aday kesin kararı gösteren bir belgeyi (tezkere) almak durumunda idi. Bunun da genelde Osmanlı merkezi tarafından verildiğini görüyoruz.[241]

Bir timar tevcih belgesinde (tezkere) timarın durumu, coğrafi konumu, eski ve yeni hak sahibinin ismi, timarın niteliği, gelirinin gerek köy başına düşen oranı gerekse toplam miktarı, tevcih edilme nedeni, merkezi hükümet tarafından beratın verildiği ve tezkerenin veriliş tarihi açıkça belirtilmiştir.[242]

Bir timarın tasarruf süresi üç yıldan fazla olmamakla birlikte bu durum kesin bir hüküm değildi.[243] İncelediğimiz timar tevcih kayıtlarına göre bir timar gelirinin başka bir kişiye devri hususunda çeşitli nedenler mevcuttur. Bunlar genelde sefer durumunda ordu-yu hümayuna gelmeyen[244] veya seferde iken firar eden[245] timarlının elinden timarının alınıp başka birisine "sefere eşmek şartıyla" verilmesi, ölen bir sipahinin boşalan timarının merkezi hükümetin kendi seçtiği[246] veya "alaybeği" ve "kadı" gibi yüksek rütbeli görevlilerin merkezi hükümete takdim ettiği üstün hizmet ve yararlılığı olan kişilere verilmesi[247] şeklindedir.[248]

Timar tevcihi konusunda başka bir husus ise "terakki zamları"dır. Bir sipahinin hizmete yeni başladığında alacağı maaşını oluşturan bir çekirdek kısmı var idi ve bu

[240] M.Ş.S., 100, s.69/2-70/1-71/1.
[241] M.Ş.S., 100, s.68/1.
[242] M.Ş.S., 100, s.57/1.
[243] Nicoara Beldiceanu, a.g.e., s.70; Konu ile alakalı bir kayıtta, timar sahibinin 7-8 senedir timar tasarruf ettiğini anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.2/3-3/1.
[244] M.Ş.S., 100, s.41/1-42/1, 48/1.
[245] M.Ş.S., 100, s.66/1.
[246] M.Ş.S., 100, s.34/1-35/1.
[247] M.Ş.S., 100, s.57/1, 68/1, 70/1; Timar tevcihleri sadece askerlik işi ile meşgul olanlara değil aynı zamanda imam, müezzin gibi "sivil timar tevcihi" de yapılabiliyordu. Bunlar askeri yükümlülükleri olmayan ve bir timar ile tevcihlendirilen kişilerdir. Bkz. Nicoara Beldiceanu, a.g.e., s.33 vd.; Sivil timar tevcihi ile alakalı bir kayıtta "Saruhan doğancı başılığı" ile görevli Mahmud ibn Mustafa Çavuş 14 600 akçelik timar tasarruf etmektedir. M.Ş.S., 100, s.2/3-3/1.
[248] Osmanlı Devletinin erken dönemlerinde timar tevcihi hususunda "ırsiyet" yaygın olmakla birlikte yönetimde merkezileşme ile ırsiyetlik kaldırılmıştır denebilir. Bkz. Halil İnalcık, Osmanlı, s.158; İncelediğimiz defterdeki timar tevcihlerinde de bunu açıkça görmekteyiz. M.Ş.S., 100, s.34/1-35/1 vd.

"kılıç" kelimesi ile ifade edilmiştir. Ancak bazı sipahiler ileriki dönemlerinde gösterdikleri yararlılıklardan dolayı alacakları "terakki zamları" ile gelirlerini artırmışlardır.[249]

Dirlik sahipleriyle devlet ve reaya arasında bazı hukuki münasebetler de mevcut idi. Devlet ile olan münasebetine baktığımızda öncelikle devlet miri arazinin belirli bir kısmını askeri hizmeti karşılığında sipahiye tevcih etmiştir. Buna karşılık sipahi geliri orantısında asker beslemek ve onu teçhiz etmek suretiyle bizzat sefere iştirakı gibi çeşitli vazifelerle mükellef tutulmuştur.[250]

İncelediğimiz defterdeki timar kayıtlarının bir bölümünde timarlı sipahi-devlet ilişkisini görmekteyiz. Bunlardan birincisi 1650-1651 yıllarında devam eden "Girit seferi" (1645-1669) için devletin Batı Anadolu'da bulunan bazı sancaklara gönderdiği "sefer emirleri"dir. Beylerbeyi, sancakbeği ve kadılara hitaben gönderilen "emr-i şerif"lerde dirlik tasarruf eden herkesin bizzat kendileri ve teçhizatlı askerleri ile donanma-yı hümâyunda sefer için hazır bulunmaları istenmiştir.[251] Emre her ne sebeple olursa olsun uymayanların ise "eşedd-i siyaset ve hakaret" ile cezalandırılacağı belirtilmiştir.[252] Timarlı sipahi-devlet münasebetinde ikinci bir konu "bedel-i timar" tahsilidir. Devlet sefere katılmayan dirlik sahiplerinden belli bir miktar "bedel"[253] aldığı gibi 1059-1060 senelerine mahsup olağandışı vergi niteliğinde dirlik sahiplerinden "bedel-i timar akçesi" de tahsil edilmiştir.[254]

Dirlik sahibi ile reaya arasında da bazı hukuki münasebetler mevcut idi. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki timarlı sipahi ile toprak ve köylü arasında batı tipi bir feodal düzen yoktur. Zira Osmanlı kanunnamelerinde timarlı sipahinin toprak sahibi değil sadece tasarruf hakkının olduğu ve kendilerine ait vergileri reayadan

---

[249] Ö.Lütfi Barkan, "Timar", s.295; Konu ile alakalı bir kayıtta timarlı sipahinin Girit seferinde gösterdiği yararlı hizmetlerinden ve "emekdar"lardan olması hasebiyle kendisine "terakki-i emr-i şerif" verilip timarının gelirinin artırıldığını anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.70/1.
[250] Halil Cin, Mirî Arazi, s.66.
[251] M.Ş.S., 100, s.30/1, 32/2 vd.
[252] Timar tevcih kayıtlarında gördüğümüz üzere tevcihlerin çoğu "sefere gelmeyen" timar sahibinin, elinden timarının alınıp başka bir sipahiye verilmesi şeklindedir. M.Ş.S., 100, s.41/1-42/1, 48/1, 66/1 vd.
[253] Konu ile alakalı bir kayda göre Saruhan, Hüdâvendigar ve Menteşe sancaklarındaki "kal'a dizdarları"ndan sefere gelmedikleri için 1050 tarihinde "her bin akçe yazularından bin akçe" ve 1060 tarihinde ise "her bin akçe yazularından ellişer yüz akçe" timar bedeli alınmıştır. M.Ş.S., 100, s.48/2; M.Ş.S., 100, s.61/2-62/1, 62/2.
[254] M.Ş.S., 100, s.62/3.

toplayabileceği ancak reaya üzerinde keyfi angarya işleri yaptırmaya hakkı olmadığı gibi hususlar belirtilmiştir.[255]

Reaya kendi tasarrufuna bırakılan toprağa karşılık dirlik sahibine birtakım şer'î ve örfî vergiler ödemekle mükellef idi.[256] Dirlik sahibinin toplayacağı bu vergilerin türü ise kendisine tahsis edilen timarın hukuki ve ekonomik durumuna göre değişmekte idi.[257]

Reayanın timar sahibine vermekle yükümlü olduğu vergiler yani raiyyet-rüsûmu sadece raiyyetin ödediği vergilerdir. Askeri sınıf bu resimlere tabi değildir ve bu ayrıcalık askeri sınıfı reayadan farklı kılan önemli bir özellik sayılmıştır.[258] Her türden timar sahipleri gelirlerinin tahsili için kendilerine verilen yetkilerini bazı vekil harçlara devretmişlerdir. Bunlar "kethüda, vekil veya voyvoda"lar[259] idi. Ancak bu vekillerin yolsuzluklarından dolayı halkın merkezi yönetime bildirdikleri şikayetlerde mevcut idi.[260]

İncelediğimiz defterde timar tasarrufunda ortaya çıkan bazı anlaşmazlıklar da bulunmaktadır. Bunlar haksız yere, timar gelirinin başkası tarafından toplanması[261] veya başkasına ait bir timarın tasarrufunu ihlal etmeye çalışmak[262] ile alakalıdır.

---

[255] Bkz. Halil İnalcık, Osmanlı, ss.220-221.

[256] Geniş bilgi için bkz. Ömer Lütfi Barkan, "Feodal Düzen ve Osmanlı Timarı", Türkiye İktisat Tarihi Semineri: Metinler/Tartışmalar, (Editör: Osman Okyar) Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara 1975, ss.1-24; Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCFD, C.V, S.5, TTK, Ankara 1947, ss.483-511.

[257] Bkz. Halil Cin, Mirî Arazi, ss.69-73.

[258] Halil İnalcık, "Raiyyet", s.595.; Konuya örnek iki kayda göre; askeri taifeden olan yeniçeri, cebeci, topçu vs.nin sefere iştirakı bir emr-i şerifle istenirken aynı zamanda reayadan tekalif-i örfiyye vermemek için kendilerini askeri taifeden addedenlere izin verilmemesi belirtilmiştir. M.Ş.S., 100, s.46/1, 56/1.

[259] İncelediğimiz defterdeki iki kayıtta timar sahibinin seferde olduğundan dolayı timar gelirlerinden "a'şar-ı şer'iyye rüsumu örfiyye ve bad-i heva" vergilerinin tahsili için merkezi yönetim tarafından sipah zümresinden "muhallıs" atandığını görüyoruz. M.Ş.S., 100, s.39/1, 39/2; Bundan başka yine bir timarlı sipahinin gelirlerini toplamak için timarını "iltizam"a verdiğini anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.110/2.

[260] Halil İnalcık, Osmanlı, s.113; Konuya örnek bir kayıtta, Turgud hassının gelirlerinin tahsilinde "zabitler"in yolsuzluk yaptığını bunun üzerine Turgud ahalisinin merkezi yönetime adam gönderip şikayette bulunduklarını anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.37/1.

[261] M.Ş.S., 100, s.2/3-3/1, 109/3.

[262] M.Ş.S., 100, s.34/1-35/1, 42/2-43/1.

Tablo 41: Timar ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
2/3-3/1	12 Zi'l-Hicce 1060	6 Aralık 1650
30/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 29 Cemaziye'l-Evvel 1061	23 Nisan 1650 / 20 Mayıs 1650
32/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 28 Cemaziye'l-Evvel	23 Nisan 1650
34/1-35/1	4 Şevval 1060 / 19 Cemaziye'l-Evvel 1061	30 Eylül 1650 / 10 Mayıs 1650
35/2	15 Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 19 Cemaziye'l-Evvel 1061	17 Nisan 1650 / 10 Mayıs 1650
39/1	27 Rebi'ü'l-Ahir 1061	19 Nisan 1650
39/2	27 Rebi'ü'l-Ahir 1061	19 Nisan 1650
41/1-42/1	19 Şa‘ban 1060 / 26 Rebi'ü'l-Ahir 1061	17 Ağustos 1650 / 18 Nisan 1650
42/2-43/1	4 Şevval 1060 / 26 Rebi'ü'l-Ahir 1061	30 Eylül 1650 / 18 Nisan 1650
45/1	24 Rebi'ü'l-Ahir 1061	16 Nisan 1650
44/2	19 Muharrem 1060 / 4 Rebi'ü'l-Ahir 1060	22 Ocak 1650 / 6 Nisan 1650
46/1	Evâil-i Safer 1060 / 28 Rebi'ü'l-Evvel 1061	13 Şubat 1650 / 21 Mart 1650
48/1	14 Zi'l-Kade 1060 / 13 Rebi'ü'l-Evvel 1061	8 Kasım 1650 / 6 Mart 1650
53/1	Evâil-i Safer 1060 / 7 Rebi'ü'l-Evvel 1061	3 Şubat 1650 / 28 Şubat 1650
53/2	Evâil-i Safer 1060 / 17 Rebi'ü'l-Evvel 1061	13 Şubat 1650 / 10 Mart 1650
54/1	Evâsıt-ı Safer 1060 / 7 Rebi'ü'l-Evvel 1061	13 Şubat 1650 / 28 Şubat 1650

57/1	18 Muharrem 1060 / 15 Safer 1060	21 Ocak 1650 / 17 Şubat 1650
60/1	Evâhir-i Zi'l-Hicce 1060 / 25 Muharrem 1061	15 Aralık 1650 / 18 Ocak 1650
60/2	25 Muharrem 1060	28 Ocak 1650
61/2-62/1	5 Şevval 1060 / 24 Zi'l-Hicce 1060	1 Ekim 1650 / 18 Aralık 1650
62/2	24 Zi'l-Hicce 1060	18 Aralık 1650
62/3-63/1	15 Ramazan 1060 / 24 Zi'l-Hicce 1060	11 Eylül 1650 / 18 Aralık 1650
63/2	18 Zi'l-Hicce 1060 / 12 Muharrem 1060	12 Aralık 1650 / 15 Ocak 1650
63/3	26 Safer 1061	18 Şubat 1651
66/1	18 Şevval 1060 / 25 Cemaziye'l-Evvel 1061	14 Ekim 1650 / 16 Mayıs 1650
67/1	Evâsıt-ı Muharrem 1060 / 20 Muharrem 1060	14 Ocak 1650 / 23 Ocak 1650
68/1	12 Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 4 Safer 1060	15 Mart 1650 / Şubat 1650
68/2	14 Safer 1060	16 Şubat 1650
69/2-70/1	4 Zi'l-Kade 1060	29 Ekim 1650
109/3	18 Rebi'ü'l-Ahir 1060	20 Nisan 1650
110/2	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650
118/1	24 ? 1060	

g. Öşür Kayıtları

Öşrün lügât anlamı "onda-bir" olup[263] islâmiyette fethedilen toprakların bir kısmı "arazi-i öşriyye" addediliyor ve buralarda iskân eden müslümânlardan ziraat vergisi adı altında, arazinin doğal veya sun'î yoldan sulanmasına göre, 1/10 ila 5/10 oranında "öşür" vergisi alınıyordu.[264]

[263] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.851.
[264] M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.531.

İncelediğimiz defterde öşür ile alâkalı iki kayıt bulunmaktadır. Bunlardan ilki bir deste "şairbaşı" (arpa)dan öşür alınmasına dairdir.[265] Diğer kayıt ise öşür tahsilinde yapılan yolsuzluk üzerinedir.[266]

Tablo 42: Öşür ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
29/2	29 Cemaziye'l-Evvel 1061	20 Mayıs 1650
37/1	Evâil-i Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 30 Rebi'ü'l-Ahir 1061	4 Mart 1650 / 19 Nisan 1650

4- CEZA HUKUKU ile ALAKALI KAYITLAR

İslam hukukunda cezalar; Had, Kısas ve Diyet, Ta'zir cezaları olmak üzere üçe ayrılmıştır. Bu cezalar temelde Allah hakları ve kul hakları olmak üzere birbirinden ayrılmakta idi.[267]

Had cezaları (hudud), Allah hakları olarak, kamunun düzeni ve yararı (amme hakkı) için, sınırları belli ve değişmez infazı gerekli olan cezalardır. Haddi gerektiren suçlar: Hırsızlık, haydutluk ve soygunculuk, iffete iftira (kazf), içki içmek, dininden dönmek ve devlete isyandır.[268]

Kısas, kul hakkı olarak, sınırları belli ve misilleme esasına dayalı, adam yaralama ve öldürme suçlarında uygulanan cezalardır. Ancak mağdur veya yakınları isterse, suçluyu afvedip cezanın düşmesini veya mahiyetinin değişmesini sağlayabilir.[269]

Ta'zir, lûgat anlamı çevirmek, alıkoymak ve ıslah etmek olup hukuki manada; had ve kısas cezalarına girmeyen, mikdarı ve keyfiyeti Kur'an ve sünnet tarafından belirlenemeyen suç ve cezalara denir. Bu tür suçların cezalarının tesbiti ülül-emre bırakılmıştır.[270] Ta'ziri gerektiren suçlar belli olmamakla beraber; Kadına laf atmak,

[265] M.Ş.S., 100, s.29/2.
[266] M.Ş.S., 100, s.37/1.
[267] Osman Keskioğlu, a.g.e., s.309.
[268] Hayreddin Karaman, Anahat, C.I s.218.
[269] aynı eser, s.218.
[270] Ahmet Akgündüz, Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, C.I, İstanbul 1990, ss.122-123.

saldırmak, döğmek, kalpazanlık, tartıda hile vb. had ve kısas suçları dışında kalan fiillerdir.[271]

İncelediğimiz sicilde yukarda zikredilen suçlar ve cezalara dair çeşitli davalar mevcuttur. Sayısal olarak, kısas cezalarından sonra çoğunluğu, 6 adetle Had, 1 adetle Ta'zir cezaları oluşturmaktadır.

Tablo 43: Ceza Hukuku ile Alâkalı Kayıtların Tasnifi

Cezalar	Sayı	Defterdeki Yeri
Had	6	15/3, 17/2, 17/3, 92/1, 106/2, 107/1
Kısas ve Diyet	25	2/1, 3/3-4/1, 5/2, 5/3-6/1, 7/2, 7/3, 8/1, 12/1, 14/2, 18/3, 19/2, 24/2, 25/3-26/1, 74/2, 77/3, 85/1-86/3, 95/1, 102/3, 103/3, 114/2, 115/2, 115/3, 118/2, 129/2, 134/1
Ta'zir	1	12/1

a. Adam Öldürme ile Alâkalı Kayıtlar

İslam hukukunda, insanın hayatına veya azalarına yönelik suç teşkil eden eylemlere "cinayet"[272], ancak, suç insanın hayatına son veren bir netice doğurmuş ise "katl" veya "cinayet fi'n-nefs"[273], insanı öldürene "kâtil", öldürülene ise "maktûl"[274] denilmiştir.

İncelediğimiz sicilde adam öldürme ile alakalı 13 kayıt bulunmaktadır. Bunlar adam öldürme, diyet talebi, cinayet keşfi tutanakları ve ölüm durumunda suç zannı taşıyan davalardan oluşmaktadır.

[271] Osman Keskioğlu, a.g.e., s.321.
[272] Şamil Dağcı, İslam Ceza Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiiller, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999, s.41.
[273] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.271.
[274] Ahmet Akgündüz, Kanunname, s. 118.

Tablo 44: Adam Öldürme ile Alakalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Adam Öldürme	6	2/1, 3/3-4/1, 12/1, 18/3, 19/2, 85/1-86/3
Diyet Davaları	5	2/1, 3/3-4/1, 8/1, 24/2, 85/1-86/3
Cinayet Keşfi Tutanakları	3	19/2, 74/2, 129/2
Ölüm halinde suç zannı taşıyan davalar	2	102/3, 114/2, 118/2

İslam hukukuna göre adam öldürme suçu, Hanefi fukahası tarafından beş kısma ayrılmıştır.[275] Bunlardan incelediğimiz defterdeki davalarla alakalı olanları "Kasten Adam Öldürme (Katl-i Amd) davaların çoğunu oluşturmakta, diğeri ise "Kasda Benzer Adam Öldürme (Katl-i Şihb-i Amd)dir.

Tablo 45: Adam Öldürme ile Alakalı Suçların Kayıtlara Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Kasden Adam Öldürme (Katl-i Amd)	5	2/1, 3/3-4/1, 18/3, 19/2, 85/1-86/3
Kasda Benzer Adam Öldürme (Katl-i Şihb-i Amd)	1	12/1

"Katl-i amd" veya kasden adam öldürme, kesici, doğrayıcı, delici bir alet ile bir insanı, suç fiil esnasında kasden, öldürmektir.[276] İslâm hukukuna göre öldürmede "kısas"[277] cezası mağdurun yakınlarına hak olarak verilmiştir.[278]

İncelediğimiz defterdeki adam öldürme ile alakalı kayıtlarda dava, maktûlün yakınları veya vekilleri tarafından açılmıştır. Mahkeme süreci bu tür davalarda genelde şu şekilde işliyordu. Davacı mahkemeye gelerek davalının huzurunda şahitlerin de ispatına dayanaraktan katl hadisesini anlatıp, kâtilden veya maktûlün meytinin

[275] Geniş bilgi için bkz. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, ss.272-274.
[276] Hayreddin Karaman, Anahat, C.I, s.227.
[277] Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, Bakara 2/178-179, s.26.
[278] Kısas; Haksız katil hadiselerinde maktûlün en yakın akrabasının karşılık olarak bil-misil suçluyu öldürmek (uygun şartlar durumunda) hakkına sahip olmasına denir. J.Schacht, "Katil", mad., İA, C.VI, MEB, s.447.

bulunduğu civar ahalisinden hakkını talep ediyordu. Buna mukabil davalı suçu kabul veya ispatına ve şahitlerine dayanaraktan yeminle suçu reddediyordu. Bunlara göre mahkeme de kararını vermekte idi.[279]

Bir adam öldürme davasında genelde şu öğeler yer almaktadır: Davacı, davacının kimlik tespiti, davalının adı ve mahkemeye gelmesi, olay tarihi, davacının iddia ve talebi, davalının cevabı, davacının ispatı, şahitlerin tezkiyesi, karar, infaz kaydı ve ilâm tarihi bulunmaktadır.[280]

Malikî ve Hanefî mezheblerine göre maktûlün velisi kısas isteyebileceği gibi kâtili afvetmek hakkına da sahip idi.[281] Kasden adam öldürme ile alakalı kayıtlarda kısas ve suçluyu afvetmeye rastlamıyoruz. Bu davaların üçü diyet talebi[282] diğerleri ise cinayet keşfi tutanakları[283] ile alakalıdır.

Kasda benzer adam öldürme (katl-i şihb-i amd) ise kasden değil ama düşmanca bir fiil kasdı ile öldürülmesi doğru olmayan bir insanı yaralayıcı alet sayılmayan bir şeyle öldürmektir.[284]

Kasda benzer adam öldürmenin cezaları diyet ve kefaret, tebeî ve tâ'zir cezalarıdır.[285] İncelediğimiz defterdeki kasda benzer adam öldürme ile alakalı tek kayıtta kâtilin "sefineye verilmek üzre"[286] kürekci olarak ta'zir cezası[287] verildiğini anlıyoruz.

Adam öldürme ile alakalı davalarda önemli bir diğer konu "fail-i meçhul cinayetler"dir. Kâtili belli olmayan bu tür öldürmeler İslam ceza hukukunda ayrı bir düzenleme ile belirtilmiştir.

---

[279] Bu konu ile alakalı bir davada; Hicri 1060'ta Manisa'nın Emlak nahiyesine tabi' Penbelik köyünde oturan Memi bin Abdi birkaç harami nefer tarafından tüfek ile vurulup öldürülmüştür. Bunun üzerine maktûlün karısı Tenzile bint-i Yusuf ile li-eb (baba bir kardeş) kız kardeşi Marziye bint-i Abdi mahkemeye gelerek kocasını öldürenlerin meytinin bulunduğu yer ahalisi olmadığını dolayısıyla onlardan davacı olmadığını, kâtillerin eşkıya ve haramiler olduğunu beyan etmiştir. M.Ş.S., 100, s.2/1.
[280] M.Ş.S., 100, s.12/1 vd.
[281] Hayreddin Karaman, Mukayeseli, s.136.
[282] M.Ş.S., 100, s.2/1, 3/3-4/1, 85/1-86/3.
[283] M.Ş.S., 100, s.18/3, 19/2.
[284] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.273.
[285] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Aynı eser, ss.273-274.
[286] M.Ş.S., 100, s.12/1.
[287] Osmanlı Devleti'nde uygulanan ta'zir cezalarından biri de devletin donanmasındaki gemilerde kürek çektirme cezasıdır. Ahmet Akgündüz, Kanunname, s.126.

İslam ceza hukukuna göre cezalandırmadan kasıt, toplumun korunması ve kamu düzeninin sağlanmasıdır.[288] Bir mahalle veya köyde kâtili belli olmayan bir cinayet işlenmiş ise o bölge ahalisi suçluyu bulmakta veya yapılan mahkeme neticesinde maktulün diyetini ödemekle mükellef idi ve buna "kasâme" denir.[289] Kasâmeye tabi' tutulan o yer ahalisinden "veli-i kısas" elli kişi seçer. Seçilen bu kişiler maktulü öldürmediklerini ve kâtili de bilmediklerine dair yemin ettikleri takdirde kendilerinden diyet alınır. Yemin etmeyen olursa o kişi "veli-i kısas"ın isteğine bağlı olarak hapis veya diyet ödemekle cezalandırılır.[290] İncelediğimiz defterde konu ile alakalı bu tür davalardan anladığımıza göre kısas konusu geçmemekle birlikte, o yer halkından hiçbiri istenen diyeti de ödememiştir. Çünkü zikrolan hususta kendilerine diyet düşmeyeceğine dair mahkemeye fetva[291] sunmuşlardır. Başka bir neden ise davacının, maktûlün cesedinin bulunduğu o yer halkının öldürmede alakalarının olmadığını beyan etmesidir.[292]

Kasden adam öldürme ile alakalı kayıtlarda muhtevası bakımından "diyet" davaları da mevcuttur. Diyet, bir insanı öldüren veya yaralayan kimseden alınan kan bedeli veya para cezasıdır.[293] İncelediğimiz adam öldürme ile alakalı kayıtlardan diyet davalarının çoğu kâtili belli olmadığından o yer ahalisine açılmıştır.[294]

Adam öldürme ile alakalı kayıtların bir bölümünü "cinayet keşfi tutanakları" oluşturmaktadır.

Osmanlılarda kadılar, çeşitli görevlerde kullanmak için kendilerine vekalet etmek üzere "naib" tayin etmişlerdir. Naiblere davalara bakma ve muhakemeyi yürütme görevleri verildiği gibi şahitlerin dinlenmesi ve güvenirliklerinin soruşturulması,

---

[288] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.258.
[289] Abdulaziz Bayındır, "Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.80.
[290] Osman Keskioğlu, a.g.e., s.321; M.Ş.S., 100, s.2/1, 3/3-4/1, 8/1, 24/2.
[291] Bu konuya örnek bir davada; Hicri 1060'ta Manisa'nın Alaybeği ve Dilşikar mahallelerine yakın Hamidi-zade Mehmed Efendi müderrisin bağında Saraç Abdi bin Hüseyin mecruhan maktûl bulunmuştur. Bunun üzerine Mehmed Paşa tarafından zikrolan mahalle ahalilerine karşı dava açılarak maktûlün diyeti istenmiştir. Mahalle halkı ise cevap olarak maktûlün bulunduğu yerden kendi mahalleleri arasındaki mesafenin uzaklığı dolayısıyla herhangi bir şiddetle çağırmanın duyulmayacağından ve bu hususta kendilerine diyet düşmeyeceğine binaen mahkemeye fetva sunmuştur. Mahkemenin de tasdiki ile diyet ödenmemiştir. M.Ş.S., 100, s. 3/3-4/1; Ayrıca bu konuda bkz. M.Ertuğrul Düzdağ, Şeyhülislam Ebussuûd Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Hayatı, İstanbul 1983, 155/763.
[292] M.Ş.S., 100, s.8/1.
[293] T.H.Weir, "Diyet", mad., İA, C.3, MEB, 1997, s.626; Osman Keskioğlu, a.g.e, s.319.
[294] M.Ş.S., 100, s.2/1, 3/3-4/1, 8/1, 24/2, 85/1-86/3.

bunlardan başka keşif ve tahkikat yapılması için de görevler verilebiliyordu. Bahsedilen bu görevleri ifa edebilmesi için naiblere özel yetki ve salahiyetler verilmesi gerekiyordu.[295]

İncelediğimiz defterdeki adam öldürme ile alakalı kayıtlardan anladığımıza göre keşif ve tahkikat işlemlerinin yapılması için arpalık tasarruf eden paşalar tarafından bazen "mübaşir"[296] bazen de kendi adamlarından veya müderris gibi önemli kişiler görevlendirilmiştir.[297] Ayrıca mahkeme tarafından yetkililer de tayin olunmuştur.[298]

Keşif ve tahkikat raporlarını içeren davalardan ikisi cinayet[299] diğer ikisi ise herhangi bir cinayet zannı taşımayan[300] ölüm durumları için istenmiştir. Bu tür davalarda mahkeme genelde şu şekilde işliyordu. Öldürülen veya ölen kişinin velisi mahkemeye başvurup mağdurun ölüm hadisesini arz ettikten sonra keşif talebinde bulunuyordu. Bunun üzerine mahkemece yetkili kişiler tayin olunur ve "umenâ-i şer"[301] denilen güvenilir kişiler ile olay mahallinden kimseler de katılarak olayı gözlemleyip kendi ifadelerince rapor ederler ve keşfe görevlendirilen yetkili raporu mahkemeye arz eder. Mahkeme ise dava sırasında raporda anlatılanlara göre tarih düşüp kayd-ı sicil eder.[302]

Cinayet keşfi ve tahkikat raporlarından anlaşılan önemli bazı hususlar vardır. Bunlar keşif esnasında naibler veya mübaşirlerin yanında güvenilir kişilerin (ümena), olay mahallinden kişilerin olması ceza muhakemesinin gizliliğini ortadan kaldırdığı gibi halka açık hale getirmiştir.[303]

---

[295] Abdülaziz Bayındır, Muhakeme, s.20.
[296] Mübaşir, mahkemelerde celp ve tebliğ aynı zamanda mahkemenin idari ve inzibati işlerini yapmakla vazifeli memurdur. M. Zeki Pakalın, a.g.e., C.II, s.592.
[297] M.Ş.S., 100, s.18/3, 19/2, 74/2.
[298] M.Ş.S., 100, s.129/2.
[299] M.Ş.S., 100, s.18/3, 19/2.
[300] M.Ş.S., 100, s.74/2, 129/2.
[301] "umenâ-i şer" incelediğimiz davalarda geçmemektedir ancak diğer marûz defterlerinde örnekleri mevcuttur. Bkz. Abdülaziz Bayındır, Muhakeme, ss.20-21.
[302] Bu konuda örnek bir davada, Hicri 1060'ta Manisa'nın Cengi-zâde mahallesinde oturan Mehmed ve Ahmed ibn Habib adlı kişiler mahkemeye başvurup, babaları Habib'in üç gün önce sebt gecesi sabaha karşı odun getirmek için gittiğini ancak "mecruhan katl" edildiğini belirtmişler ve mahkemenin keşif yapmasını talep etmişlerdir. Bunun üzerine liva-ı Saruhan'a arpalık mutasarrıf olan Mehmed paşa tarafından Mevlana Yahya Efendi, keşif için tayin olunarak ve yanında isimleri zikrolan müslimin ile olay yerine gittiklerinde Kırtık köyü ulu yolu üzerinde Habib'in mecruhan maktul olduğu ve başının sol tarafında balta yarası olduğu gözle görülerek tespit edilmiş ve Mevlana Yahya Efendi tarafından mahallinde yazılmış ve mahkemeye arz olunmuştur. M.Ş.S., 100, s.19/2.
[303] Abdülaziz Bayındır, Muhakeme, s. 20.

Adam öldürme ile alakalı kayıtlardan üç dava da, ölümünde suç unsuru olduğu düşünülen, ancak ölenin yakınlarının mahkemede ölümün "hatfe infiha vefat" yani müteveffanın rahat bir şekilde öldüğünü bildirmeleri üzerine[304] veya kişinin hayatına dair malumatın olmadığının kayd olunduğu davalardır.[305]

Tablo 46: Adam Öldürme ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
2/1	10 Zi'l-Hicce 1060	14 Aralık 1650
3/3-4/1	10 Zi'l-Kade 1060 / 10 Zi'l-Kade 1060	4 Kasım 1650 / 4 Kasım 1650
8/1	29 Zi'l-Hicce 1060	23 Aralık 1650
12/1	3 Muharrem 1060	6 Ocak 1650
18/3	Evâil-i Muharrem 1060	14 Ocak 1650
19/2	16 Muharrem 1060	19 Ocak 1650
24/2	28 Safer 1060	2 Mart 1650
74/2	2 Rebi'ü'l-Evvel 1060	5 Mart 1650
85/1-86/3	26 Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 12 Rebi'ü'l-Evvel 1060	29 Mart 1650 / 15 Mart 1650
102/3	3 Rebi'ü'l-Ahir 1060	5 Nisan 1650
114/2	20 Rebi'ü'l-Ahir 1060	22 Nisan 1650
118/2	26 Rebi'ü'l-Ahir 1060	28 Nisan 1650
129/2	4 Cemaziye'l-Evvel 1060	5 Mayıs 1650

b. Zina Olayları ile Alâkalı Kayıtlar

İslam ceza hukukunda Allah hakkı olarak telakki edilen ve mikdarı belli cezalar için "Had" veya "Hudud" tabiri kullanılmıştır. Bu tür suç ve cezalarda en küçük ayrıntıya dahi dikkat edilerek kanunilik esası aranmıştır.[306]

[304] M.Ş.S., 100, s.102/3, 118/2.
[305] M.Ş.S., 100, s.114/2.
[306] Ayrıntılı bilgi için bkz. Halil Cin-Ahmed Akgündüz, a.g.e., C.I, s.264 vd.

Had cezaları içerisinde yer alan zina (hadd-ı zina), cinsi münasebete elverişli erkek ve kadının, evlilik, evlilik şüphesi veya mülkiyet bağı olmadan, kendi iradeleri ile cinsi ilişkide bulunmalarıdır.[307]

İncelediğimiz defterde zina yapıldığına dair kayıt bulunmamaktadır. Ancak bir davada, mahalle halkı mahkemeye başvurup hakkında "su-i haline" dair bilgileri olunan bir kadının mahalleden ihracını istemişlerdir. Mahkeme ise zikrolan kadının su-i halinde mahalle halkının ittifakı ve hususa müteallik hadis-i şerif gereğince kadının mahalleden ihracına karar vermiştir.[308]

Zina ile alakalı ve yine had cezaları sınıfına giren "zina iftirası" (Hadd-i kazif) konusunda da bir kayıt bulunmaktadır.

İslam hukukuna göre zina ağır bir suç olarak görüldüğü için, namuslu insanların zina ile itham edilmeleri de had cezasını gerektiren suç olarak kabul edilmiş ve cezası açık olarak belirtilmiştir.[309]

İncelediğimiz defterde zina iftirasına dair tek kayıt bulunmaktadır. Bu davada davacı Manisa Subaşısıdır. Davada zina ile itham edilen kişinin neseb hali mahalle halkından sual olunmuş ve iyi halde biri olduğu, ortaya çıkan söylentilerin ise iftiradan başka bir şey olmadığı mahalle halkının ifadeleri üzerine kaydolunmuştur.[310]

---

[307] Ahmet Akgündüz, Kanunnâme, s.108.

[308] Hicri 1060'ta Manisa'nın Nâsırlı mahallesi halkından Osman Halife bin el-Hâc Bayram, Mehmed bin Ahmed, Üstad Mehmed bin Abdullah … mahkemeye başvurup aynı mahalleden olan Hümâ bint-i Ali mahzarında zikrolan Hümâ'nın su-i haline dair bilgilerinin olduğunu ve mahalleden ihracını talep etmişlerdir. Mahkeme ise mezbûre Hümâ'nın su-i halinde mahalle halkının ittifakı ve hususa müteallik "lâyıka-ı ittifakü'l-mü'minin illâ ale-l-hakkü'l mübin" hadis-i şerifi gereğince mezbure Hümâ'nın mahalleden ihracına karar vermiştir. M.Ş.S., 100, s.17/2.

[309] Hayreddin Karaman, Anahat, C.I, s.221.

[310] Hicri 1060'ta Manisa Subaşısı Receb Beğ ibn Ramazan vekili Ömer Beğ bin Abdullah vasıtası ile dava açıp Arabalanı mahallesinde oturan Bayram bin Hızır'ın evine Keçelü köyünden Şehbar ve Elif oğlu demekle bilinen na-mahrem kişilerin gelip gittiği ve zikrolan Bayram'ın neseb halinin sual olunmasını talep etmiştir. Bunun üzerine Arabalanı mahalle halkından bazı kişiler mahkemeye çağrılarak sual olunmuştur. Onlar ise Bayram'ın iyi halde biri olduğuna ve şimdiye kadar kötü bir haline vâkıf olmadıklarını dolayısıyla ortaya çıkan şayianın ise iftira olduğunu beyan etmişler ve kayd olunmuştur. M.Ş.S., 100, s.15/3.

Tablo 47: Zina Olayları ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
15/3	10 Muharrem 1060	13 Ocak 1650
17/2	15 Muharrem 1060	18 Ocak 1650

c. Hırsızlık ile Alâkalı Kayıtlar

Had cezaları içerisinde yer alan hırsızlık, aklı başında ve reşid olan bir kişinin, başkasına ait, hemen bozulmayan belirli miktarda bir malı gizlice, koruma altındaki mahalden şüphesiz olarak almasıdır.[311]

Hırsızlık suçunun (Hadd-i Sirkat) cezası Kur'an-ı Kerim'de el kesme olarak belirlenmiştir.[312] Ancak cezanın uygulanabilmesi için suça ait bütün şartların oluşması gerekmektedir. Eğer bu şartlardan biri eksik olursa hırsızlık suçu, tâ'zir cezası ile cezalandırılır.[313]

İncelediğimiz defterde hırsızlık ile alakalı üç kayıttan oluşan iki dava bulunmaktadır. Bu davalardan birinde, ceza olarak çalınan malın tazmini veya iadesine karar verilmiştir.[314] Aynı davayı konu edinen bir başka kayıtta ise suçluların kötü hallerinin sürekli ve rahatsız edici olduğu, Subaşının dava açması ve mahalle halkının da beyanı ile mahkemeden suçlular için gerekenin yapılması istenmiştir.[315] Bundan başka ikinci ayrı bir dava ise hırsızlıkla suçlanan bir kişinin yapılan inceleme ve teftiş sonucunda suçsuz olduğunun anlaşılmasına dairdir.[316]

[311] Hayreddin Karaman, Mukayeseli, C.I, s.125.
[312] Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, Maide 5/38, s.113.
[313] Ahmet Akgündüz, Kanunnâme, s.212.
[314] Şer'i kaidelere göre ispat edilen hırsızlık suçunda verilecek cezanın ilki çalınan mal duruyorsa sahibine aynen iadesidir. Bkz. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.268; Hicri 1060'ta Manisa'nın İmad mahallesinde oturan İvaz Mehmed el-Habbaz, mahkemeye gelip Beğ-zade oğulları diye bilinen Ahmed ve Hüseyin'in iki gün önce öğle vakti zevcesi evde yokken zikrolan eşyalarını çaldığını ve hakikatın araştırılıp menzillerinin aranmasını talep etmiştir. Bunun üzerine mahkemede hazır bulunan davalılara sual olunmuş onlar ise suçu inkar etmişlerdir. Mahkeme ise araştırmanın yapılması için Ahmet Efendi ibn el-Hâc Mahmud'u tayin etmiş ve mahalle imamı, cemaatin de katılımıyla yapılan araştırmada zikrolan eşyalar davalıların menzilinde bulunmuştur. Davalılar tekrar sorguya çekildiğinde eşyaların İvaz'ın mülkü olduğunu kabul ve ikrar etmişlerdir. Mahkeme eşyaların İvaz'a teslimine karar vermiştir. M.Ş.S., 100, s.106/2.
[315] M.Ş.S., 100, s.107/1.
[316] M.Ş.S., 100, s.17/3.

Tablo 48: Hırsızlık ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
17/3	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
106/2	Sani-i Gurre-i Rebi‘ü’l-Ahir 1060	
107/1	14 Rebi'ü'l-Ahir 1060	16 Nisan 1650

d. İçki İçme ile Alâkalı Kayıtlar

Had suçlarına dahil olan içki içme suçu (Hadd-i şirb) Kur’an-ı Kerim’de açık olarak belirtilmiştir.[317] Ancak içki içmenin cezası belirtilmemiştir. Bu konuda tâ‘zir cezaları olarak ülülemre bırakılmıştır. Buna göre içki içene had cezası (hadd-i şirb) seksen kırbaç vurmaktır. İçki içme suçu, iki erkek şahidin şehadeti, suçlunun ikrarı ve sarhoş halinin sabit olması ile isbat edilirdi. İçki içme suçu (Hadd-i şirb) Osmanlı devletinin son on yılına kadar uygulanmıştır.[318]

İncelediğimiz defterde içki içme ile alakalı tek dava, aynı davaya ait iki kayıt bulunmaktadır. Bu davada Manisa subaşısı içki içen kişilerden davacı olmuş ve gerekenin yapılmasını istemiştir. Mahkeme, içki içen şahısların suçu inkarı neticesinde subaşıdan şahid göstermesini istemiş ve şahidler ise onu doğrulamıştır. Mahkeme, şahidlerin güvenirliğinin soruşturulmasından sonra (tezkiye) hadiseyi kaydetmiştir. Davadan anladığımıza göre içki içildiğine dair delil, şahısların ağzında içki kokusunun “rahiya-ı hamr” mevcud olması ve hala sarhoş vaziyette bulunmaları gösterilmiştir.[319]

Bundan başka bir kayıtta da Manisa’da meyhane bulunduğunu anlamaktayız.[320]

[317] Hayreddin Karaman (Heyet), Meâl, Maide 5/80-91, s.122.
[318] Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, ss.267-268.
[319] Hicri 1060’ta Manisa Subaşısı Receb Ağa mahkemeye gelerek Mehmed bin Muslu ve Hasan bin Abdullah mahzarlarında zikrolan şahısların içki içtiğini ve hala sarhoş olduklarını beyan ederek gereğinin yapılmasını istemiştir. Mahkemenin içki içenlere suali ve onların da inkarı neticesinde, subaşıdan şahid göstermesini istemiştir. Şahidler ise zikrolan Mehmed ve Hasan’ın ağızlarında içki kokusu (rahiya-ı hamr) olduğunu ve hala sarhoş olduklarını beyan etmişlerdir. Bunun üzerine şahidlerin güvenirlik soruşturması (tezkiye) yapılarak dava kayd-ı sicil olunmuştur. M.Ş.S., 100, s.92/1.
[320] M.Ş.S., 100, s.95/1.

Tablo 49: İçki İçme ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
92/1	27 Rebi'ü'l-Evvel 1060	30 Mart 1650
95/1	26 Rebi'ü'l-Evvel 1060	29 Mart 1650

e. Adam Dövme ve Yaralama ile Alâkalı Kayıtlar

İslam hukukunda insanın hayatına son veren veya vücudun uzuvlarına yönelik saldırılar "cinayet" adı altında ifade edilmiştir. İnsan vücuduna yönelik ama ölümle sonuçlanmayan yaralama (cerh), dövme (darp), uzvun bir kısmını veya tamamını koparma vb. her çeşit haksız saldırılar, ölüme yol açmayan müessir fiiller (el-cinayet alâ madune'n-nefs) olarak nitelendirilmiştir.[321] Adam yaralayana "cârih", yaralıya ise "mecrûh" denilir.[322]

İslam hukukunda müessir filler, "cerh" ve "şecc"ler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Cerhler el, ayak, kulak ve burun kesilmesi veya fonksiyonlarının işlemez hale getirmektir. Şeccler ise insanın baş ve yüzünü yaralamaktır.[323]

İncelediğimiz defterde adam dövme ve yaralama ile alakalı 12 kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların hepsi ölümle sonuçlanmayan müessir fiillerden "cerh" kısmına dahildir. Cerh türü müessir fiiller, çeşitli kısma ayrılmakta[324] ve incelediğimiz davalar "amden cerh"[325] çeşidini oluşturmaktadır.

Tablo 50: Şahıslara Karşı İşlenen Müessir Fiillerin Kayıtlara Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Cerh	12	5/2, 5/3-6/1, 7/2, 7/3, 14/2, 25/3-26/1, 77/3, 95/1, 103/3, 115/2, 115/3, 134/1
Şecc	-	-

[321] Şamil Dağcı, a.g.e., ss.41-42.
[322] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.126-596.
[323] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, ss.275-276.
[324] Ayrıntılı bilgi için bkz. Şamil Dağcı, a.g.e., s.63 vd.
[325] "amden cerh", kasden ve haksız yere bir insanı yaralayan ancak ölümüne yol açmayan bir fiilin bilinçli ve isteyerek yapılmasıdır. Şamil Dağcı, a.g.e., s.63.

İncelediğimiz davalarda insan cismine yönelik saldırılarda bıçak[326], daş[327], topuz-kılıç[328], desti[329] ve tabanca-tüfek[330] gibi aletler kullanılmıştır. Bunlardan başka itip-kakma gibi darb ile oluşan yaralama hadiseleri de mevcuttur.[331]

Adam dövme ve yaralama ile alakalı davalar, genelde şu şekilde işlemiştir: Davacının adı ve oturduğu yer, ardından davalının adı belirtilir. Eğer davalı mahkemede bulunuyor ise "mahzarında" kelimesi kullanılır. Davacı, yaralama veya dövme hadisesini, kullanılan alet, yaralanan uzuv vb. hususlar ile ayrıntılı şekilde anlatıp şahid göstererek gereğinin yapılmasını talep eder. Bunun üzerine mahkeme davalıya suçlamayı kabul edip etmediğini sual eder. Genelde davalının cevabı suçu reddetmektir. Mahkeme davalıya yemin teklif eder ve karar verilir.[332]

İncelediğimiz davaların muhtevası, diyet[333], keşif[334] ve davacının gereğin yapılması[335] talepleri, davadan vazgeçme[336] ve mecrûhun carihini bildirmesi[337] gibi konulardan oluşmaktadır. Bu konular içerisinde özellikle diyet ve mecruhun bulunduğu olay mahallinde keşif tutanağı düzenlenmesi talebi önem arzetmekte idi. Çünkü keşif ve tahkikat gizli yapılmıyor, uygulama esnasında naiblerin yanında güvenilir kişiler (ümenâ) de bulunuyordu. Ceza davalarının ilk soruşturma aşamasının açık ve burada da güvenilir kişilerin bulunması, yargılamanın her aşamasının halka açık olduğunu göstermekte idi.[338]

---

[326] M.Ş.S., 100, s.5/2, 7/3, 77/3, 95/1.
[327] M.Ş.S., 100, s.14/2.
[328] M.Ş.S., 100, s.25/3-26/1, 134/1.
[329] M.Ş.S., 100, s.103/3.
[330] M.Ş.S., 100, s.7/3, 134/1.
[331] M.Ş.S., 100, s.5/3-6/1, 7/2, 115/2, 115/3, 134/1.
[332] Konuya örnek bir davada; Hicri 1060'ta Manisa'nın Çaprastlar-ı sagir mahallesinde oturan Ahmed bin Yusuf, Mehmed bin es-Seyyid Hasan mahzarında dava edip, bayramın üçüncü gününde zikrolan mahalle yakınlarında es-Seyyid Mehmed sarhoş halde iken benim kölem Kenan'ı, bıçağıyla sol kolu küreği üzerine vurarak mecruh eyledi deyip gereğinin yapılmasını talep etmiştir. Mahkemenin davalıya suali ve davalının inkarı üzerine davacıdan şahit göstermesini istemiştir. Şahidlerin de olayı doğrulayan ifadeleri ve güvenirlik soruşturmalarının (tezkiye) yapılması neticesinde dava kayd-ı sicil olunmuştur. M.Ş.S., 100, s.5/2.
[333] M.Ş.S., 100, s.7/2.
[334] M.Ş.S., 100, s.25/3-26/1.
[335] M.Ş.S., 100, s.5/2, 5/3-6/1, 7/3, 14/2, 77/3, 134/1.
[336] M.Ş.S., 100, s.103/3, 115/2, 115/3.
[337] M.Ş.S., 100, s.95/1.
[338] Bkz. Abdülaziz Bayındır, Muhakeme, ss.20-21; Ayrıca Osmanlı'da Yargı Bağımsızlığı için bkz., Hasan Tahsin Fendoğlu, İslam ve Osmanlı Anayasa Hukukunda Yargı Bağımsızlığı, İstanbul 1996, ss.177-289.

Cerh türünden müessir fiillerde ceza olarak kısas[339] veya diyet uygulanmaktadır. İncelediğimiz davalarda diyet talebine rastlamaktayız.

Müessir fiillerde diyet için "erş" tabiri kullanılmıştır. Erş, kısaca mağdura ödenmesi lazım gelen bedeldir. İslam hukukunda erşin mikdarı ve nasıl uygulanacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir.[340]

Mahkeme tarafından naib tayin edilerek yapılan keşif tutanak ve raporları adam öldürme fiillerinde yapılabildiği gibi adam dövme ve yaralama fiillerinde de yapılmıştır. Her iki durumda da aynı prosedür uygulanmıştır.[341]

Tablo 51: Adam Dövme ve Yaralama ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
5/2	15 Zi'l-Hicce 1060	5 Aralık 1650
5/3-6/1	24 Zi'l-Hicce 1060	18 Aralık 1650
7/2	27 Zi'l-Hicce 1060	21 Aralık 1650
7/3	27 Zi'l-Hicce 1060	21 Aralık 1650
14/2	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
25/3-26/1	27 Cemaziye'l-Evvel 1060	28 Mayıs 1650
77/3	2 Rebi'ü'l-Evvel 1060	5 Mart 1650
95/1	26 Rebi'ü'l-Evvel 1060	29 Mart 1650
103/3	10 Rebi'ü'l-Ahir 1060	12 Nisan 1650
115/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
115/3	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	23 Nisan 1650
134/1	22 Cemaziye'l-Evvel 1060	23 Mayıs 1650

[339] Cerh türü müessir fiillerde kısas, sadece "amden cerh"lerde uygulanmaktadır. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.275.
[340] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz., Şamil Dağcı, a.g.e., s.170 vd.; M.Ş.S., 100, s.7/2.
[341] M.Ş.S., 100, s.25/3-26/1, Keşif tutanağı konusuna adam öldürme bahsinde değinmiştik. Bkz. Adam Öldürme ile Alakalı Kayıtlar,s.327

5- TAYİN ve TEVCİHAT KAYITLARI

Osmanlı Devleti'nde tayinler (tevcihat), herhangi bir azl gerektirecek durumu bulunmayan vezirlerde dahil bütün devlet memurları için, bir sene süre ile yapılırdı. Bu süre bitmeden memurun hizmette kalmasına karar verilir ise buna "ibka" veya "mukarrer"[342] fakat bu yapılmaz da vazife başkasına verilir ise buna da "tevcih" denilirdi.[343] Her türlü memuriyet tayinleri sadr-ı âzamın arz ve buyruldusu ile olur, sadece ilmiye tayinlerini şeyhü'l-İslam arzeder bunun üzerine sadr-ı azam, arzı padişaha sunar ve tayin işlemi padişahın aynen veya gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonraki onayı ile gerçekleşir. Bundan sonra tevcih ve ibka olunanlara sadr-ıâzam ruuslarını verir ve kayıtlarını yapardı.[344]

İncelediğimiz defterde tayin ve tevcihat ile alakalı 9 kayıt bulunmaktadır.[345] Bunların çoğunu müderrislik ve subaşılık tayinleri oluşturmakla beraber kadılık ve muhzırlık tayinleri de bulunmaktadır. Tayinler çeşitleri bakımından genelde "tevcih" türündendir. Ancak bir kayıt "ibka" tayini niteliğini taşımaktadır.

Tablo 52: Tayin ve Tevcihat Kayıtlarının Tasnifi

Tayin	Sayı	Defterdeki Yeri	
		Tevcih	İbka
Kadılık	1	44/1	-
Müderrislik	2	36/2	33/1-52/1
Subaşılık	4	31/3, 32/1, 33/3, 64/2	-
Muhzırlık	1	134/2	-

Osmanlı devlet teşkilatında, ilmiye sınıfına mensub ve medreselerden mezun olan "Kadı", kelime manası "hükmeden", "yerine getiren" olup Osmanlı'da şer'î ve

[342] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, TTK, Ankara 1948, s.150
[343] Mehmet İpşirli, "Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilâtı", Osmanlı Devleti Tarihi, Editör: E. İhsanoğlu, I, İstanbul 1999, s.165.
[344] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Merkez, s.150 vd.
[345] Tayin ve tevihler sadece bunlardan ibaret olmayıp ayrıca Timar ve Vakıf ile alakalı kayıtlar içerisinde de bulunmaktadır. Bkz. Timar ve Vakıf ile alakalı kayıtlar,s316-360

hukukî hükümleri uygulayan bunların yanı sıra devlet emirlerini de ifa etmesi bakımından idari bir fonksiyona sahip memuriyettir.[346]

Belirli süre ve derecelere göre kadıların tayinleri[347] Divân-ı Hümâyun'da kararlaştırılıp padişaha arzedilir ve göreve başlama onayı kesinleşen kadı adayına kazasker tarafından göreve başlama tarihini, süresini ve ücretini belirten kısa bir tayin buyruldusu yazılırdı.[348]

İncelediğimiz defterde kadı tayini ile alakalı tek kayıttan anladığımıza göre, "Mevleviyet"[349] denilen büyük kadı tayinlerindendir. Daha önce Bursa kadısı[350] iken yine Bursa kazası payesiyle[351] Manisa kazasına tevcih olunmuştur.[352] Mevleviyet türü kadılıkların görev süresi[353] bir yıl idi. XVII. Yüzyıldan itibaren şeyhü'l-islamın teklifi ve sadr-ı âzamın arzı üzerine yapılırdı.[354]

İlmiye teşkilatına mensup olup ve incelediğimiz defterde tayin ile alakalı bir başka kayıt ise "müderrislik" tayinleridir. Müderrislik tayini ile alakalı iki kayıt bulunmakta ve bunlardan biri müderrisin ölümü üzerine yerine başka birine yapılan tevcih, diğeri ise mazuliyet süresinden sonra yeni görev verilen müderrislik tayini ile alakalıdır.

Medreselerde ders veren müderrislerin tayinleri başlangıçta kazaskerler tarafından yapılırken XVI. asır ortalarından itibaren aşağı dereceli müderrislerin tayini

---

[346] Yusuf Halaçoğlu, XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, TTK, Ankara 1995, s.124.

[347] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. İ.Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, TTK, Ankara 1965, s.83 vd.

[348] Mehmet İpşirli, a.g.m., s.264.

[349] Büyük kadılıklar demek olan Mevleviyet türü kadı tayinleri, büyük ve önemli eyaletlere ve vilayetlere ve bazı önemli sancaklara yapılmakta olup kendi içerisinde kısımlara ve derecelere ayrılmıştır. Bkz. Ahmet Akgündüz, Kanunname, ss.230-231.

[350] Mevleviyet kadılıklarında üçüncü derece, Bilâd-ı hamse mevleviyettir. Bunlar; Mekke, Edirne ve Bursa kadılıkları iken sonraları sayıları artırılmıştır. Bkz. Ahmet Akgündüz, Ser'iyye, s.69.

[351] Osmanlı Devleti'nde kadılık mansıp ve pâye (pâye-i mücerrede) olarak ikiye ayrılırdı. Bunlardan pâye, bilfiil vazife yapılmadan yalnız ünvanının kullanılmasıdır. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.I, s.231.

[352] Hicri 1060'ta önceden Bursa kadısı olan Mevlana Muiziddin'e gönderilen padişah buyruldusunda, hizmetlerinin beğenilmesi ve padişaha arz olunması üzerine 1061 Rebi'ü'l-ahirinin gurresinde zabt etmek üzere ve yine Bursa kazası payesiyle Manisa kazası Mevlana Muiziddin'e tevcih olunmuş ve adam gönderilip beratın ihracı istenmiştir. M.Ş.S., 100, s.44/1.

[353] Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinde bu süre, pâyenin zabt gününden veya tevcih tarihinden itibarendi. M. Zeki Pakalın, a.g.e., C.II, s.520; İncelediğimiz kayıtta bu süre "…rebi'ü'l-ahirinin gurresinden zabt etmek üzere…" diye geçmektedir. M.Ş.S., 100, s.44/1.

[354] İ.Hakkı Uzunçarşılı, İlmiye, ss.95-96.

kazaskerler, daha yukarı müderrislerin tayini ise şeyhü'l-islamın teklifi ve sadr-ı âzamın arzı üzerine yapılmıştır.[355]

Medreselerden mezunların sayısı başlangıçta ihtiyaçları karşılar iken daha sonraları ihtiyaçdan fazla mezun olması XVI. asırdan itibaren "mülazemet" sistemini ortaya çıkarmıştır. Mülazemet sistemi iki şekilde uygulanmıştır. Birincisi medreseden yeni mezunların göreve tayin edilinceye kadar bekledikleri staj dönemi; ikincisi ise belirli bir süre görev yaptıktan sonra yeniden göreve tayin edilinceye kadar beklenilen süredir. Bu sistem, müderrislerin yanı sıra kadılar için de geçerlidir.[356]

İncelediğimiz defterdeki iki kayıt, mülâzemetten sonra yapılan müderrislik tayini ile alakalıdır. Birinci belgede şeyhü'l-islamın tertibi üzre "bila muceb mazul" olan Mevlana Mehmed Efendiye "ibka ve takarrür olmak" üzre buyruldu yazılmıştır.[357] Bunun üzerine ikinci belgede ise yine şeyhü'l-islamın tertibleri üzre, Manisa'da Tekye Medresesinden ma'zul olan ve altı-yedi senedir[358] mazuliyetlik bekleyen Mevlana Şeyh Mehmed Efendi'nin Sultan Murad Medresesi'nde yevmi altmış akçe üzere göreve başlaması için buyruldu yazılmıştır.[359]

Tayin ve tevcihat kayıtlarından biri de "Subaşılık" tayinleridir. Bunlar, şehir subaşılıkları[360], Yunddağı[361] ve Ova[362] subaşılıklarıdır.[363]

Türkçe'de "sü ve baş" kelimelerinden oluşan ve "ordu kumandanı", "asker başı" anlamında olan sü-başı, Ortaçağ Türk devletlerinden itibaren yaygın olarak kullanılan bir ünvan idi.[364] Subaşılar, şehirlerde asayiş ve beledi işlerin düzenlenmesinden sorumlu

---

[355] İ.Hakkı Uzunçarşılı, İlmiye, s.59; Hicri 1060'ta Mevlana Ali'ye gönderilen padişah buyruldusunda, Manisa'da bulunan Murteza-ı Emin Medresesinde yevmi dört akçe ile ders-i âm olan Mevlana İbrahim'in ölmesiyle yerine Mevlana Ali yine yevmi dört akçe ile ders-i âm tayin olunmuştur. M.Ş.S., 100, s.36/2; Ders-i âm: Medreselerde talebeye ders veren müderrise denir. M. Zeki Pakalın, a.g.e., C.I, s.427.
[356] Mehmet İpşirli, a.g.m., s.257.
[357] M.Ş.S., 100, s.33/1.
[358] Ebussuut Efendi'nin fetvasına göre ulemadan her pâyede olanların yedi senede bir mülazım vereceklerine dair mülazemet usulü kanun olmuştur. İ.Hakkı Uzunçarşılı, İlmiye, s.45.
[359] M.Ş.S., 100, s.52/1.
[360] M.Ş.S., 100, s.31/3, 64/2.
[361] M.Ş.S., 100, s.33/3.
[362] M.Ş.S., 100, s.32/1.
[363] Osmanlı'da subaşılık, köy ve kasabalarda "il subaşıları" sancaklarda ve diğer büyük merkezlerde ise "şehir subaşısı" olarak adlandırılmıştır. Ahmet Akgündüz, Şer'iyye, s.74.
[364] J.H.Kramers, "Sü-Başı", mad., İA, C.XI, (Çev: İbrahim Kafesoğlu), MEB, 1997, s.79.

"mirî subaşı"[365] ve timar tasarruf etmek üzere küçük şehir ve kasabaların idaresinden sorumlu "timar subaşısı"[366] olmak üzere ikiye ayrılıyordu.[367]

XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar askeri ve idari görevleri bulunan subaşıların tayinleri daha sonraları beylerbeyi ve sancakbeyine bağlı olarak onlar tarafından yapılmıştır. Bunun yanı sıra bazı önemli yerlerin subaşıları merkez tarafından da tayin edilebiliyordu. Yapılan bu tayinler eyalet kethüdaları ve hazinedarlar tarafından kontrol ediliyordu.[368] Subaşılar, idari bakımdan sancakbeyine bağlı bir alaybeyinin emri altında bulunmakta idiler.[369]

İncelediğimiz defterdeki subaşı tayinleri, alaybeğinin inhası üzerine genelde üç aylık süre ile kendisine tevcih olunan yerde tasarruf etmek üzere merkez tarafından yapılmıştır.[370]

Tayin ile alakalı kayıtlardan bir diğeri "Muhzırlık" tayinidir. Muhzırlık, kelime anlamı olarak ihzar edici, huzura getiren olup davacı ve davalıları mahkemeye celb eden memura denir.[371]

Muhzır tayini yapılması emr olunduğunda, tayin olunacak kişi yerli halkdan seçilirdi ve ihzariye adı altında taraflardan tahsil edilmek suretiyle bir ücret alırdı.[372]

---

[365] İncelediğimiz defterde, subaşılık tayini ile alakalı olmayan ancak asayiş ve mahkemelerde ceza, infaz gibi işlerden sorumlu subaşıların bulunduğunu kayıtlardan anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.15/3, 17/3, 106/2, 107/1.
[366] M.Ş.S., 100, s.31/3, 32/1, 33/3, 52/2, 64/2, 113/2.
[367] M.Zeki Pakalın, a.g.e., C.III, ss.260-261.
[368] Mücteba İlgürel, "XVII. Yüzyıl Balıkesir Şer'iyye Sicillerine Göre Subaşılık Müessesesi", VIII. Türk Tarih Kongresi, C.II, TTK, Ankara 1981, s.1276.
[369] J.H.Kramers, a.g.m., s.79.
[370] Hicri 1061'de Alaybeğinin inhası üzerine, merkezden gönderilen mektubda, Çukadar Ali Beşe'nin Yunddağı Subaşılığına Cemaziye'l-ahirin gurresinden üç ay tamamına değin tevcih olunduğu ve kendisine zabt ve tasarruf ettirib aherden kimsenin müdahelesine izin verilmemesi buyrulmuştur. M.Ş.S., 100, s.33/3 vd.
[371] M.Zeki Pakalın, a.g.e., C.II, s.572; Muhzır ile mübaşir aynı anlama gelmekle beraber mübaşirler daha çok ceza davalarında kullanılmaktadır. Ahmet Akgündüz, Şer'iyye, s.73; M.Ş.S., 100, s.18/3, 74/2.
[372] Ahmet Akgündüz, Şer'iyye, ss.72-73.

Tablo 53: Tayin ve Tevcihat ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
31/3	Evail-i Cemazi'ye'l-Ahir 1061	22 Mayıs 1651
32/1	Tarihü'l-Mezbur	
33/1	12 Cemaziye'l-Evvel 1061 / 22 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Mayıs 1650 / 13 Mayıs 1650
33/3	25 Cemaziye'l-Evvel 1061	16 Mayıs 1650
36/2	Gurre-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 15 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Nisan 1650 / 6 Mayıs 1650
44/1	Evasıt-ı Zi'l-Hicce 1060 / Gurre-i Rebi'ü'l-Ahir 1061	5 Aralık 1650 / 24 Mart 1650
52/1	18 Safer 1060 / 10 Rebi'ü'l-Evvel 1061	20 Şubat 1650 / 3 Mart 1650
64/2	28 Muharrem 1060	31 Ocak 1650
134/2	Evahir-i Cemaziye'l-Evvel 1060	22 Mayıs 1650

6- ÇEŞİTLİ KONULARA DAİR KAYITLAR

Bu bölümde, konusunda bir veya birkaç kayıt bulunan, önemli konuları ihtiva etmeyen birbirinden farklı belgeler yer almaktadır. Bunlar; hibe[373], ev, bağ ve tarla mülkiyet davaları[374], iki mahalle halkı arasında çıkan anlaşmazlık[375], kassabbaşı tayini[376], mal gasbı[377], emanet[378] ve hafiyelik[379] gibi konulardan oluşmaktadır.

[373] M.Ş.S., 100, s.10/2, 21/2, 122/2, 122/4-123/1.
[374] M.Ş.S., 100, s.74/3, 77/2, 83/1 vd.
[375] M.Ş.S., 100, s.83/2.
[376] M.Ş.S., 100, s.110/1.
[377] M.Ş.S., 100, s.18/2, 112/1.
[378] M.Ş.S., 100, s.101/2.
[379] M.Ş.S., 100, s.113/2.

Tablo 54: Çeşitli Konular ile Alâkalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
10/2	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
67/2	Evâil-i Ramazan 1059 / 23 Muharrem 1060	8 Eylül 1649 / 26 Ocak 1650
74/3	2 Rebi'ü'l-Evvel 1060	5 Mart 1650
77/2	5 Rebi'ü'l-Evvel 1060	8 Mart 1650
83/1	14 Rebi'ü'l-Evvel 1060	17 Mart 1650
83/2	Evvel-i Rebi' 1060	4 Mart 1650
99/2	5 Rebi'ü'l-Ahir 1060	7 Nisan 1650
101/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	3 Nisan 1650
110/1	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
111/1	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650
112/1	22 Rebi'ü'l-Ahir 1060	24 Nisan 1650
113/2	22 Rebi'ü'l-Ahir 1061	14 Nisan 1650
122/4-123/1	26 Rebi'ü'l-Ahir 1060	28 Nisan 1650
124/2	6 Cemaziye'l-Evvel 1060	7 Mayıs 1650
125/1	Evail-i Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
127/1	2 Cemaziye'l-Evvel 1060	3 Mayıs 1650
133/3	20 Cemaziye'l-Evvel 1060	21 Mayıs 1650

III. BÖLÜM

H.1060-1061/M.1650-1651 TARİHLİ MANİSA ŞER‘İYYE SİCİLİ’NE GÖRE MANİSA

a. Kayıtlara Göre Manisa'nın Mahalleleri

Kelime anlamı bir şehrin veya kasabanın, bölündüğü kısımlardan her biri demek olan "mahalle"[380]nin insanların sosyal ilişkilerinde önemli bir yeri vardır.

Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan ve birbirinden sorumlu, sosyal dayanışma içinde bir arada yaşayan topluluğun ikamet ettiği yerdir.[381] İncelediğimiz sicilde tespit ettiğimiz, Manisa'ya ait mahalle sayısı 69 adettir.[382] Bunlardan dördünün gayri müslim mahallesi olduğu isimlerinden anlaşılmaktadır.

Sicildeki mahalle isimlerini incelediğimizde bize, o dönemdeki Manisa halkı ve yerleşim alanlarına dair bazı önemli bilgiler vermektedir.

Manisa halkının çoğu Türk olmakla beraber Ermeni, Yahudi ve Hıristiyanlar da yaşamaktadır. Bu gayr-i müslim halkın ekseriyeti kendi milliyetinden oluşan mahallelerde[383] ikamet etmekte olup ancak diğer mahallelerde yaşayan gayr-i müslimler de mevcuttur.[384]

Osmanlı'da genelde bir mescid veya cami, mahallelerin merkezi ve belirleyici özelliği olmuştur.[385] Manisa mahallelerinden bazıları mescid ve cami adlarını[386] bazıları da vakıf kurucularının[387] veya önemli şahıs[388] ve yer isimlerini[389] almıştır. Kimi mahalleler zamanla genişlemiş olmalı ki bir mahalleden yeni başka mahalleler ortaya çıkmıştır.[390]

---

[380] Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.564.
[381] Özer Ergenç, "Osmanlı şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", Osmanlı Araştırmaları, C.IV, İstanbul 1984, s.69.
[382] Manisa'da bulunan mahalleler haricinde başka yerleşim merkezlerine bağlı mahallelerin isimleri de sicilde mevcuttur. Bunlar; Kastamonu'da Seydiler mh., İstanbul'da Kaliçeci Hasan mh., Menemen'de Ahmed Efendi mh., Turgudlu'da Cami-i cedid mh., Akhisar'da Hasan Efendi mh., Palamud'da Ali Balılar mh., M.Ş.S., 100, s.23/2, 97/2, 112/1, 125/1, 127/1, 128/2.
[383] M.Ş.S., 100, s.90/1, 101/2, 127/2, 129/2 vd.; Zimmilerin ayrı mahallelerde ikamet etmeleri onların kendi inanç ve geleneklerine sahip kişilerle bir arada daha rahat yaşayabilmelerinden ve Osmanlı'dan önce merkezi otoritenin zayıf olduğu dönemlerdeki yerleşmeye olan etkilere bağlanabilir. Bkz. Özer Ergenç, a.g.m., s.71.
[384] M.Ş.S., 100, s.28/3, 113/2, 119/2.
[385] Özer Ergenç, a.g.m., s.73.
[386] Atar(e)ce Camîi, Gökdaşlı Camîi, Akmescid, Camî-i Kebir vd. M.Ş.S., 100, s.1/1, 4/2, 20/2, 22/1 vd.
[387] Kasım Paşa Vakfı, Ayn-ı Ali evkafı, İvaz Paşa Vakfı vd. M.Ş.S., 100, s.10/2, 64/3, 81/2 vd.
[388] Bektaş, Ceng-i zade, İsa Balı vd. M.Ş.S., 100, s.19/2, 24/2, 83/2 vd.
[389] Babakuyusu, Çarşu, Cevizdibi, Zeytüncük vd. M.Ş.S., 100, s.9/1, 75/2, 91/1, 112/2 vd.
[390] Bektaş, Bektaş-ı sagir, Bektaş-ı kebir, Hacı İlyas-ı sagir, Hacı İlyas-ı kebir vd. M.Ş.S., 100, s.24/2, 72/1, 83/2, 87/4, 118/2 vd.

İncelediğimiz sicilde geçen Manisa merkez mahalleleri[391] bugünkü isimleri ile birlikte aşağıdaki tabloda mevcuttur. Bu isimlerin bazıları bugün aynen kullanılmakla beraber bazıları da değişmiş veyahut birkaç mahalle bir isim altında birleşmiştir. Ayrıca Manisa merkezi dışında bulunan mahalle isimleri, parantez içerisinde bulundukları yerlerle birlikte belirtilmiştir.

Tablo 55: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Mahalle İsimleri

Mahalle Adı	Defterdeki Yeri	Bugünkü Yerleri
Ahmet Efendi (Menemen)	112/1	-
Akmescid	20/2, 25/1, 134/2	Mutlu
Alaybeğ	3/3, 12/1, 16/3	Alaybey
Ali Ağa*	96/1, 100/3	Anafarta
Ali Balılar (Palamud)	128/2	-
Amalar*	119/2	-
Arabalanı**	15/3, 20/3, 82/2	Arabalanı
Aşağı Ermeniler	101/2, 127/2	-
Attarce* (=Attarce, Attarice, Attarcu, Attarece)	1/1, 105/2, 110/2, 115/4, 123/2	Topçuasım
Ayn-ı Ali**	88/3, 128/5	Akgün
Babakuyusu**	9/1, 9/2, 114/2	Topçuasım
Bektaş*	24/2, 72/1, 81/1, 92/3, 113/1, 116/2, 128/3	Arda
Bektaş-ı kebir**	83/2	Arda
Bektaş-ı sagir**	13/1, 72/1, 83/2	Arda
Bölicek* (=Bölücek)	21/1, 72/2, 91/3	Dinçer
Cami-i cedid* (Turgudlu)	125/1	Sultaniye
Cami-i kebir*	22/1, 102/2, 129/2, 133/2	İshak Çelebi
Ceng-i zâde	19/2, 113/2, 129/2	-

[391] Manisa şehri haricindeki diğer yerleşim merkezlerine bağlı mahalle isimleri de tabloda gösterilmiştir.

Cevizdibi	51/1	-
Çaprastlar*	85/2, 117/3, 134/1	Utku
Çaprastlar-ı kebir*	5/3, 28/3	Utku
Çaprastlar-ı sagir*	5/2, 13/4, 15/2, 89/1	Utku
Çarşu*	75/2, 122/2	Adakale
Dere**	78/1, 78/3, 79/1, 84/2, 87/4	Dere
Dere Hammamı*	118/1	Dere
Deveciler	16/1, 108/3, 114/3	-
Dilşikar*	3/3, 19/3	Necatibey
Ebehatun	12/2	-
Ebemescit	83/1, 85/3	-
Enarlıca*	1/2, 26/2, 98/2	Lalapaşa
Girdeci*	88/1	İbrahim Çelebi
Gökdaşlı*	4/2, 76/1	Göktaş
Gürhane*	15/1, 21/3, 73/4, 99/3, 112	Saruhan
Güzelhisar	9/1	-
Hacı Halil	11/3	-
Hacı İlyas*	93/1, 132/2	Kuyualan / Akıncılar
Hacı İlyas-ı kebir*	118/2	Kuyualan / Akıncılar
Hacı İlyas-ı sagir*	6/3, 87/4, 91/2, 93/2, 102/2, 111/1	Kuyualan / Akıncılar
Hacı İvaz Paşa*	93/3, 104/3, 118/1, 119/1	Mutlu
Hacı Yahya*	2/2, 17/3, 21/2, 27/1, 38/4, 74/2, 75/1, 82/1, 101/2, 128/4	Topçuasım
Haki baba**	24/2, 82/1, 113/1	Kaynak
Hasan Efendi (Akhisar)	127/1	-
Hüsrev Ağa**	12/3, 126/1	Sakarya
İbrahim Çelebi**	72/1, 86/2	İbrahim Çelebi
İmad*	106/2, 107/1	İshak Çelebi
İsa Balı	83/2	-

İsa Fakıh*	95/1, 95/2	Kocatepe
Kaliçeci Hasan (İstanbul)	97/2, 104/3	-
Kânara	24/3	-
Karahisar*	8/2, 86/1, 107/2	Adakale
Karaköy*	7/3	Karaköy
Karayunus*	10/1, 10/3, 129/4	Mimar Sinan
Kasım Paşa*	10/2, 23/1	-
Koca Lâla Paşa	29/1, 72/3, 73/3	-
Lala Paşa**	3/2, 20/2, 73/1, 73/2, 73/3, 76/2, 76/3, 134/3	Ulus
Mescid	82/4	-
Nasırlı*	17/1, 17/2, 110/3	Ulus
Nazlıoğlu	23/1	-
Nifli-zâde**	18/1, 19/3, 23/1, 71/3, 74/3	Kocatepe
Recai*	122/3	Bayındır
Sakalar*	129/2	Bayındır
Saz**	79/3	Şehitler
Serâbâd*	25/1, 120/3, 127/1, 127/2, 131/3	Bayındır
Sulezâde	23/2, 24/3	-
Seydi Hoca*	25/2, 102/1, 102/2, 132/3	Adakale
Seydiler (Kastamonu)	23/2, 24/3	-
Sofiler	89/3	-
Sultan**	10/3, 93/2, 112/1, 126/2, 132/2	Mimar Sinan
Yarhasanlar*	14/2, 18/3, 29/2, 77/2, 81/1, 103/2, 125/1, 127/3	Yarhasan
Yahudiler*	129/2	-
Yaviler*	4/3, 95/1	Bayındır
Yenice*	13/3, 25/3, 88/1, 90/2, 133/3	İbrahim Çelebi / Tunca
Yukarı Ermeniler	127/2	-

Zeytüncük	7/2, 80/1, 112/2, 124/1, 130/2, 130/3	-
Zimmiyan	90/1	-

* Mahalleleri 16. asırda da bulunmakta idi. Mahallelerin 16. asırdaki ve bugünkü yerleri, Feridun M. Emecen'in tespit ettiği listeden alınmıştır. (XVI. Asırda Manisa Kazası, ss. 48-50)

** Mahallelerin bugünkü yerleri, İ.Gökçen'in tespit ettiği listeden alınmıştır. (Vakıflar, I, ss.303-304).

b. Kayıtlarda Geçen Kaza, Nahiye ve Köy Adları

Eyalet (taşra) idare biçimi Osmanlı'dan önceki Türk-İslam devletlerinde belirli şekillerde uygulanmakta idi. Bu teşkilata ait unsurları Osmanlı Devleti almış ve zaman içerisinde geliştirip kendine özgü eyalet (taşra) idaresini kurmuştur. Buna göre Osmanlı Devleti'nin idari taksimatını en büyük birimden başlayarak; eyalet sonra sancak, kaza, nahiye ve köyler şeklinde sıralayabiliriz.[392] Köy (=karye)lerin birleşmesinden nahiyeler, nahiyelerden kazalar, kazalardan sancak (=liva)lar ve sancakların birleşmesinden ise eyaletler oluşmuştur.[393]

İncelediğimiz sicile göre, Osmanlı Devleti idari taksimatı içerisinde Manisa, Anadolu Eyaletine bağlı[394] Saruhan sancağı[395]nın nahiyesi[396] olarak görülmekte idi. Sicilde geçen kaza, nahiye, kasaba ve köy isimleri tablolarda gösterilmiştir. Sicilde geçen kaza ve nahiye adları, defterdeki yerleri ve bugünkü durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bugünkü durumlarını tespit edebildiğimiz kaza ve nahiyelerden bazıları aynı isim ve idari birimle mevcud olmakla beraber bazılarının ise isim veya idari birimlerinde değişiklikler olduğunu veya halen mevcud olmadıklarını anlıyoruz.

[392] Mehmet İpşirli, a.g.m., s.22.
[393] Ayrıntılı bilgi için bkz. Yusuf Halaçoğlu, Teşkilat, s.83 vd.
[394] M.Ş.S., 100, s.30/1.
[395] Osmanlı'da ilk dönemlerden itibaren yeni feth olunan yerlere, gerek devlet hakimiyetinin sağlanması gerekse o bölge ahalisinin yeni yönetime uyumu için, şehzadeler tayin olunuyordu. Saruhan'ın da Osmanlı'ya katılımı ile Manisa şehzade sancağı haline getirilmiş idi. Bunda sınıra ve İstanbul'a yakınlığının etkisi de var idi. Bkz. Feridun M. Emecen, a.g.e., s.26.
[396] M.Ş.S., 100, s.34/1.

Tablo 56: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Kaza ve Nahiye Adları

Kaza ve Nahiye Adı	Defterdeki Yeri	Bugünkü Durum**	
		Yer Adı	Bağlı Olduğu Yer
Adala (Nahiye)	48/1, 55/1, 57/1, 58/1, 69/2, 70/1, 105/1	Adala (Belde)	Salihli İlçesi
Akhisar (Kaza)	59/2, 97/4, 127/1	Akhisar (İlçe)	Manisa
Alaşehir (Kaza)	105/1	Alaşehir (İlçe)	Manisa
Belen* (Nahiye)	104/1	-	-
Bergama (Kaza)	13/2	Bergama (İlçe)	İzmir
Bilali (Kasaba)	71/2	-	-
Borlu (Kaza)	94/2, 105/1	Borlu (Belde)	Demirci İlçesi
Bozguş (Kaza)	105/1, 111/2, 121/1	-	-
Emlak* (Nahiye)	2/1	Emlakdere (Köy)	Manisa Merkez
Eskihisar (Kaza)	21/1, 72/2, 78/2	Eskihisar (Köy)	Demirci İlçesi
Gördes/Gördüs (Kaza)	57/1, 69/2, 105/1	Gördes (İlçe)	Manisa
Gököyük (Kasaba)	71/2	-	-
Güzelhisar(Kaza/Nahiye)	42/1, 61/1, 62/3, 69/2, 97/4	-	-
Kayacık (Kaza)	47/2, 57/1, 59/1	Kayacık (İlçe)	Gördes İlçesi
Kılıcan (Kaza)	111/2, 121/1	Kılcanlar (Köy)	-
Marmara (Kaza)	105/1, 109/3	Gölmarmara (İlçe)	Manisa
Menemen (Kaza/Nahiye)	9/2, 31/2, 35/3, 48/1	Menemen (İlçe)	İzmir
Mendehorya (Kaza)	69/2, 94/2	Kemaliye (Belde)	Alaşehir İlçesi
Nif (Kaza/Nahiye)	69/2, 70/1, 72/1	Kemalpaşa (İlçe)	İzmir
Osmanili (Kaza)	105/1, 111/2, 121/1	-	-
Palamud* (Nahiye)	8/1, 77/3, 128/2	Palamut (Belde)	Manisa
Sart (Kaza)	108/3	-	-
Tarhaniyat (Nahiye)	55/1, 58/2	-	-
Turgudlu (Kasaba)	35/3, 37/1, 37/2, 38/1, 63/3, 80/2, 125/1	Turgudlu (İlçe)	Manisa
Temürci (Kaza)	57/1, 69/2	Demirci (İlçe)	Manisa

Toyla	(Kaza)	105/1, 111/2, 121/1	-	-
Yuntdağı*	(Nahiye)	36/1, 55/1, 58/1, 58/2	-	-
Yurtdağı	(Nahiye)	87/2, 95/2, 110/2, 121/1	-	-
Yenice	(Kaza)	98/3	Yenice (Köy)	Demirci İlçesi

* Nahiyeleri 16. asırda da bulunmakta idi. Bkz. Feridun M.Emecen'in tespit ettiği listeden alınmıştır (XVI. Asırda Manisa Kazası, s.111-112).

** Türkiye Mülki İdare Birimleri ve Bunlara Bağlı Köyler Belediyeler, Ankara 1971. (Listeden alınmıştır, ss.617-629).

İncelediğimiz sicilde sancak merkezi Manisa ve nahiyelerine ve sancağın diğer kazalarına bağlı, idari taksimat içinde en küçük birim olan, 98 köy (=karye) bulunmaktadır. Sicilde geçen köylerin adları, bağlı bulundukları idari birimleri, defterdeki yerleri ve bugünkü durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bugünkü durumlarını tespit edebildiğimiz köylerden bazıları aynı isim ve idari birimle mevcut olmakla beraber bazılarının ise isim veya idari birimlerinde değişiklikler olduğunu veya halen mevcut olmadıklarını anlıyoruz.

Tablo 57: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Köy Adları

Köy Adı	Bağlı Olduğu Yer	Defterdeki Yeri	Bugünkü Durum	
			Yer Adı	Bağlı Olduğu Yer
Abdalobası	Manisa Merkez	11/2	-	-
Ahmedpaşalı*	Manisa Merkez	22/3	-	-
Akça	Manisa Merkez	22/2	-	-
Akça	Temürci Kazası	57/1	-	-
Aşağıakçaköy (=Eynebeyi)*	Manisa Merkez	68/1	Akçaköy (Köy)	Karataş Beldesi / Salihli İlçesi
Aruslu (Çobanlı)*	Manisa Merkez	69/2	Gökçeköy (Köy)	Saruhanlı İlçesi
Aşağıakçaköy*	Manisa Merkez	48/1	Aşağıakçaköy (Köy)	Osmancalı Beldesi
Avara	Manisa Merkez	42/1	-	-
Avşar**	Adala Nahiyesi	69/2, 70/1	Avşar (Köy)	Turgudlu İlçesi
Aydınlar*	Palamut Nahiyesi	8/1	Aydınlar (Köy)	Saruhanlı İlçesi
Babahak	Manisa Merkez	48/1	-	-
Barınak	Adala Nahiyesi	69/2	-	-
Bazar**	Manisa Merkez	67/2	Pazarköy (Köy)	Karataş Beldesi / Salihli İlçesi
Boyracık	-	13/2	-	-
Boz	-	80/1	-	-
Bulakdarak	-	66/1	-	-
Çakırlar**	-	8/1	Çakırlar (Köy)	Bergama İlçesi / İzmir
Çınare	Marmara Kazası	109/3	-	-
Çıtak**	Kayacık Kazası	59/1	Çıtak	Menemen İlçesi / İzmir
Çiftliksu	Manisa Merkez	41/1	-	-
Çallı	-	95/2	-	-
Çukur**	-	87/2	Çukurköy (Köy)	Menemen İlçesi / İzmir

Çullu**	Manisa Merkez	12/1, 16/2	Çullu (Köy)	Manisa Merkez
Dellakler	Yurtdağı Nahiyesi	110/2	-	-
Dere (=Ersi)*	Menemen	42/1	Bu isimde 4 adet köy vardır.	
Dibekre**	Gölhisar Kazası	20/1	Dibekdere (Köy)	Ahmetli İlçesi
Dündar* 16.yüzyılda mezraa	-	125/1	-	-
Eğri*	Manisa Merkez	92/2	Eğri (Köy)	Üçpınar Beldesi
Emeklü	Temürci Kazası	57/1	-	-
Eskiler	Manisa Merkez	109/3	-	-
Evrenos*	Manisa Merkez	6/3, 85/2	Evrenos (Köy)	Muradiye Beldesi
Eynel	Palamud Nahiyesi	77/3	-	-
Firuzlu*	Manisa Merkez	2/3	-	-
Göcekkıraç	Menemen Nahiyesi	48/1	-	-
Gökbaşlı	Gököyük Kasabası	71/2	-	-
Gökçe*	Güzelhisar	42/1	Gökçe (Belde)	Saruhanlı İlçesi
Gökçeler**	Manisa Merkez	47/2, 59/1	Gökçeler (Köy)	Akhisar İlçesi
Gökdere**	Eğirdir Kazası	103/2	Gökdere (Köy)	Kula İlçesi
Gördük	Temürci Kazası	57/1	-	-
Halilbeğlü**	Nif Kazası	72/1	Halilbeyli (Köy)	Kemalpaşa İlçesi / İzmir
Halimşah Musa	Manisa Merkez	42/1	-	-
Hamzabeğlü*	Manisa Merkez	57/1	Hamzabeyli (Köy)	Manisa Merkez
Harabe	Temürci Kazası	69/2	-	-
Hatunili**	Bergama Kazası	13/2	Hatunköy (Köy)	Soma ?
Hor	Manisa Merkez	42/1	-	-
Horus*	Manisa Merkez	4/2, 18/2, 115/2, 115/3, 120/4, 125/2	Horozköy (Mahalle)	Manisa Merkez
Ebedlüce*	Manisa Merkez	34/1, 35/2, 39/2, 42/2, 119/1	-	-

Kalemlü*	Manisa Merkez	108/1, 108/2	Kalemli (Köy)	Manisa Merkez
Karaağaç**	Gördes Kazası	57/1	Karaağaçlı (Belde)	Manisa Merkez
Karaali* 16.yüzyılda Karalu	-	85/2	Karaali (Köy)	Muradiye Beldesi
Karabeğlü/ Karabeğler**	Temürci Kazası	57/1	Karabeyler (Köy)	Selendi İlçesi
Karacaahmed* 16. Yüzyılda mezraa	-	10/2, 130/3	-	-
Karaoğlanlı*	Manisa Merkez	20/1, 27/2	Karaoğlanlı (Belde)	Manisa Merkez
Karasılı	Manisa Merkez	67/2	-	-
Keçili (Keçilü)*	Manisa Merkez	15/3, 88/2	Keçiliköy(mahalle)	Manisa Merkez
Kersen	Manisa Merkez	121/2	-	-
Kırtık	-	19/2, 19/3	Kırtık (mevki adı)	Manisa Merkez
Kızılcahavlu***	Adala Nahiyesi	57/1	Kızılhavlu (Köy)	Salihli İlçesi
Koçaklı	Manisa Merkez	18/1	-	-
Kopran	Manisa Merkez	14/3	-	-
Köbe	Temürci Kazası	69/2	-	-
Köse**	Güzelhisar Nahiyesi	42/1	Köseler (Köy)	Gördes İlçesi
Kuşluk**	Manisa Merkez	48/1, 109/2	Kuşluk (Köy)	Gördes İlçesi
Kuyucak**	Kayacık Kazası	69/2	Kuyucak (Köy)	Kemalpaşa/İzmir Kırkağaç/Manisa
Mesud	Gördüz Kazası	57/1	-	-
Mustafalu	Temürci Kazası	57/1	-	-
Nısf-ı Ulucak	Nif Kazası	69/2, 70/1	-	-
Papaslık	-	12/1	-	-
Paşaköy*	Adala Nahiyesi	39/1, 41/1	Paşaköy (Belde)	Saruhanlı İlçesi
Pelidalanı*	Manisa Merkez	69/2, 70/1	Pelidalanı (Köy)	Üçpınar Beldesi
Penbelik*	Emlak Nahiyesi	2/1	-	-
Ruçkilisa	Temürci Kazası	69/2	-	-

Sacayak	Borlu Kazası	94/2	-	-
Sakarkaya*	-	8/1	Sakarkaya (Köy)	Palamud Beldesi
Sarıahmedlü*	Manisa Merkez	69/2	Sarıahmedli (Köy)	Osmancalı Beldesi
Sarma*	Manisa Merkez	101/1	Sarma (Köy)	Üçpınar Beldesi
Sarmaıyt	Temürci Kazası	57/1	-	-
Saruhanlı**	Belen Nahiyesi	104/1	Saruhanlı (İlçe)	Manisa
Satuklar	-	91/3	-	-
Sekili	Manisa Merkez	52/2	-	-
Seremlü	Nif Kazası	49/1	-	-
Sertulanlı	Manisa Merkez	134/3	-	-
Şirmerd*	-	75/1	Şeremet (Köy)	Kula İlçesi
Targılık	Temürci Kazası	69/2	-	-
Targılsagir	Gördes Kazası	69/2	-	-
Tatar**	Sart Kazası	108/3	Yılmaz (Belde)	Salihli İlçesi
Tekeli*	-	85/1	Tekeliler (Köy)	Manisa Merkez
Toğancehisar	-	8/1	-	-
Toğanlu*	Adala Nahiyesi	48/1	-	-
Turasılı**	Yurtdağı Nahiyesi	87/2	Durasıllı (Köy)	Osmancalı Beldesi
Tutlu**	Manisa Merkez	14/3	Dutluca (Köy)	Gördes İlçesi
Ulucak**	Yenice	98/3	Ulucak (Köy)	Menemen/Kemal paşa
Umur**	-	69/2	Umurköy (Köy)	Kiraz İlçesi / İzmir
Uncuboz**	-	131/3	Uncubozköy (mh.)	Manisa Merkez
Yazıcıçullusu	-	121/1	-	-
Yusuflu**	-	42/1	Yusuflu (Köy)	Bayındır İlçesi/İzmir
Yüreyüz	-	66/1	-	-
Ziftçiler	Manisa Merkez	111/2	-	-

* Köyleri 16. asırda da bulunmakta idi. Köylerin 16. asırdaki ve bugünkü yerleri, Feridun M.Emecen'in tespit ettiği listeden alınmıştır. (XVI. Asırda Manisa Kazası, ss.158-221).

** Türkiye Mülki İdare Birimleri ve Bunlara Bağlı Köyler Belediyeler, Ankara 1971. (Listeden alınmıştır, ss.617-629).

*** Köylerin bugünkü yerleri, İ.Gökçen'in tespit ettiği listeden alınmıştır. (Tarihte Saruhan Köyleri, ss.49-69).

c. Kayıtlarda Geçen Mevki Adları

İncelediğimiz sicilde çeşitli isimlerde yer adları bulunmaktadır. Bunlar sosyo-kültürel yaşamın birer parçasını oluşturmuştur. Bizlere o dönemdeki sosyal hayatın cereyan ettiği bölge hakkında bilgiler vermektedir. Manisa ve civar mahallelerinde bulunan ve o bölgeyi tanımlayan yer adları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 58: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Yer Adları

Yer Adı	Defterdeki Yeri
Akçaağaç	4/2
Arablar Gerisi	10/2
Arablar Tepesi	125/5
Attarce Nehri	83/2, 92/1
Belamur Çayı	74/2
Buçuk Yatak	87/2
Çapaçarık	121/2
Çınarlı Kuyu	83/2
Değirmenbaşı	8/1
Gökçesuyu Nehri	75/1
Hacılık Çayırı	13/2
Kazgancı Deresi	24/2
Karaağaç	77/2

Kayubinarı	71/3, 74/3
Kızıldebbe	91/3
Koşuyolu	89/1
Mazu Değirmeni	78/1
Öyük	12/1
Peşikreş	87/2
Sultan Korusu	4/2
Temürci Deresi	8/1
Karaca Ahmed Kuyusu	28/2
Ulu Yolu	19/2
Zaferan Çayı	9/2

d. Kayıtlarda Geçen Dini ve Sosyal Kurumlar

Osmanlı şehir yapısını oluşturan kültürel faktörler ve fiziki yapılar, kendisinden önceki İslâm şehirleri özellikleri ile yakından ilişkili idi. İnsanların yaşam biçimine bağlı olarak gelişen ve değişen Osmanlı şehirleri, iktisadi ve sosyal hayatın merkezi idiler. Osmanlı şehrinin oluşumunda han, çarşı, hamam gibi imaretler ve dini sosyal yapılar, şehrin imarı ve iskan edilmesinde önemli bir role sahip idiler.[397]

İncelediğimiz sicilde geçen kayıtlardan o dönemde Manisa şehrinin zengin kültürel özelliklere ve fiziki yapılara sahip olduğunu anlıyoruz. Bunlardan bazıları, bugün de mevcut olmakla beraber; cami-mescid, medrese-muallimhâne, zâviye, han, hamam ve çarşılar idi. Aşağıdaki tabloda o dönemde Manisa'da mevcut olan dini ve sosyal müesseseler gösterilmiştir.

[397] Cengiz Orhonlu, Osmanlı İmparatorluğu'nda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar, (Derleyen: Salih Özbaran), İzmir 1984, ss.1-3.

Tablo 59: 100 Numaralı Şer'iyye Sicili'ne Göre Dini ve Sosyal Müesseselerin Dağılımı

Müessese Adı	Sayı	%
Camiler	16	27,11
Mescidler	7	11,86
Medrese ve Muallimhâneler	7	11,86
Zaviyeler	6	10,16
Hanlar	3	5,08
Hamamlar	5	8,47
Çarşılar	11	18,64
Çeşme ve Sukuyuları	4	6,77
Toplam	59	-

Osmanlı şehirlerinde genelde bir mescid veya cami, mahallelerin merkezi ve belirleyici özelliği olmuş ve bulundukları mahallelere de isimlerini vermişler idi.[398] Bilindiği üzre medreseler, Osmanlı ilmiye teşkilatı içerisinde ve çeşitli devlet adamlarının yetiştirilmesinde önemli bir role sahip idi.[399]

İncelediğimiz sicilde geçen kayıtlara göre o dönemde Manisa'da 16 adet cami[400] ve 7 adet mescid, 5 adet medrese ve 2 adet muallimhâne bulunmakta idi. Aşağıdaki tablo 60'da dini kurumların isimleri, defterdeki yerleri ve bulundukları yerler verilmiştir. Tabloda parantez içerisinde gösterilen câmiler sicilde, câmiyi bina eden kişinin ismiyle anılmıştır.[401]

[398] Özer Ergenç, a.g.m., s.73.
[399] Bkz. M.İpşirli, a.g.m., s.259.
[400] Kayıtlarda geçen camilerden, Cami-i cedid Turgutlu'da ve Boyracık Câmii ise Bergama'da idi. M.Ş.S., 100, s.125/1, 13/2.
[401] Örneğin, "… merkum el-Hâc Mahmud bina eylediği câmi-i şerif…", M.Ş.S., 100, s.102/2.

Tablo 60: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Dini Kurumlar

Kurum Adı	Defterdeki Yeri	Bulunduğu Yer
Ali Beğ Câmii	83/3, 86/1, 87/3, 100/2, 104/2, 114/1	-
Attarece Camii	56/2, 57/2, 120/2	Attarece Mahallesi
Çaşnigir Câmii	4/3	-
Dilşikar Hatun Câmii	65/3	Dilşikar Mahallesi
Göktaşlı Camii	12/3	Göktaşlı Mahallesi
İbrahim Çelebi Câmii	40/2	İbrahim Çelebi Mahallesi
Sultan Câmii	38/3, 40/1	-
Sultan Murad Han Câmii	10/2, 33/2, 50/2, 59/3	-
Hüsrev Ağa Câmii	12/3	Hüsrev Ağa Mahallesi
Lala Paşa Câmii	73/2, 76/2	Lala Paşa Mahallesi
Cami-i Cedid	125/1	Turgudlu
Cami-i Kebir	22/1, 65/2, 102/2, 129/2, 133/2	Cami-i Kebir Mahallesi
Boyracık Câmii	13/2	Bergama Kazası
Hamza Efendi Câmii	45/2, 83/2	-
(Hacı Mahmud Câmii)	102/2	Hacı İlyas-ı sagir Mahallesi
(Şehinşah Câmii)	129/3	-
Hacı Himmed Mescidi	8/3	-
Ak Mescid	20/2, 25/1, 134/2	Ak Mescid Mahallesi
Ebe Mescidi	81/3, 83/1, 85/3	Ebe Mescidi Mahallesi
Tekye Mescidi	2/2	Hacı Yahya Mahallesi yakını
Girdeci Baba Mescidi	88/1	Gidreci Baba Mahallesi
Mescid	22/3	Ahmed Paşalı Köyü
Mescid	114/3-115/1	Deveciler Mahallesi
Cafer Beğ Medresesi	91/2, 111/1	Hacı İlyas-ı sagir Mahallesi
Sultan Murad Medresesi	52/1	-
Sinan Beğ Medresesi	121/1	-
Tekye Medresesi	52/1	-

Murtaza Emin Medresesi	35/4, 36/2	-
Yusuf Çelebi Muallimhanesi	21/1	Bölicek Mahallesi
Muallimhane	47/3	-

d.1. Sosyal Kurumlar

d.1.a. Vakıflar

Vakıf, Arapça'da "durdurmak, alıkoymak"[402] olup, bir mülkün kamu yararına ebedi olarak tahsis edilmesi idi. Vakfeden kişiye "vâkıf", vakfedilen mala "mevkûf", vakıftan yararlananlara ise "mevkûf-un-aleyh, meşrut-ün-leh" denilir idi.[403]

Vakfın ilk ortaya çıkışı hakkında tam ve kesin bir bilgi söylenemese de İslam-Türk devletlerinde yaygın bir şekilde yer almıştır.[404] Osmanlı'da iskân ve imar faaliyetleri, şehirlerin kamu hizmetleri, sosyal dayanışma, ilmi, dini ve medeni hayatın çeşitli tezahürleri vakıf kuruluşları aracılığı ile düzenlenmiş ve idare edilmiştir.[405]

İncelediğimiz sicilde vakıflarla alakalı 56 adet kayıt bulunmaktadır. Bunlar içerik bakımından değişik konulardan oluşmaktadır. Sayısal olarak vakıflara yapılan tayinlerden sonra 15 adetle Avarız vakıfları, 14 adetle vakıf işletmeleri ve 4 adetle vakıf kurulması ve kişinin mülkünü, bir vakıfın hizmetine vakfetmesi sıralamayı oluşturmaktadır.

Tablo 61: Vakıflar ile Alâkalı Kayıtların Konularına Göre Tasnifi

	Sayı	Defterdeki Yeri
Vakıflara Yapılan Tayinler	27	2,2, 8/3, 15/2, 31/1, 35/4, 36/1, 36/2, 36/3, 38/3, 40/1, 40/2, 45/2, 47/1, 47/3, 50/3-51/1, 56/2, 57/2, 59/3, 64/3, 65/2, 65/3, 88/1, 89/2, 114/3-115/1, 120/2, 129/3, 131/2

[402] Bahaeddin Yediyıldız, "Vakıf", mad., İA, MEB, C.13, 1997, s.153.
[403] Mehmed Zeki Pakalın, a.g.e., C.III, s.577.
[404] Geniş bilgi için bkz. Fuad Köprülü, "Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü", Vakıflar Dergisi, C.II, Ankara 1942, ss.1-35.
[405] Ö.Lütfi Barkan, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler: İstilâ Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri", Vakıflar Dergisi, II (1942), s.354.

Avarız Vakıfları	15	3/2, 12/3-13/1, 14/3, 15/2, 21/1, 73/2, 76/2, 81/3, 88/1, 88/2, 90/2, 101/1, 107/2, 108/1, 130/2
Vakıfların İşletilmesine Dair	14	4/3-5/1, 23/1, 33/2, 37/2, 50/2, 81/2, 83/3-84/1, 87/1, 87/3, 87/4, 100/2, 104/2, 114/1, 121/1
Vakıf Kurulması ve Vakıfa mal vakfetmek	4	9/2, 73/2, 76/2, 102/2

İncelediğimiz sicildeki kayıtlara göre, o dönemde Manisa'da kurulan vakıfların çoğu, dini amaçlı olmakla beraber, vakıfları iktisadi yönden desteklemek ve topluma hizmet için kurulan, han ve hamamlar da var idi.

Tablo 62: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Vakıfların Dağılımı

Vakıf Adı	Sayı	%
Camiler	13	28,88
Mescidler	5	11,11
Medrese ve muallimhâneler	4	8,88
Zaviyeler	6	13,33
Çeşmeler	3	6,66
Su kuyusu	1	2,22
Hanlar	2	4,44
Hamamlar	5	11,11
Türbe	1	2,22
Cüz ve sure okuma	5	11,11
Toplam	45	

Vakıflar toplumda çeşitli hizmetler görmekle beraber aynı zamanda ülkenin, zenginlik refahının da bir göstergesi idi. Manisa'da 16. ve 17. yüzyıl başlarında gerek devlet ricali gerekse zengin hayırsever kimselerce kurulan birçok vakıf vardı.[406] 1650-

[406] Bkz. İbrahim Gökçen, Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar, C.I, Manisa 1946, s.16.

1651 döneminde mevcut olan vakıfların kurucuları da zikrolan vasıflara sahip kişilerden oluşmakta idi.

Tablo 63: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Vakıf İsimleri

Vakıf Adı	Defterdeki Yeri	Vakıf Adı	Defterdeki Yeri
Abdüllatif Evkafı	102/2, 114/3-115/1	İvaz Paşa Evkafı	81/2
Ahmed Paşa Vakfı	22/3	Karaca Ahmed Sultan Vakfı	77/2
Ali Beğ Câmi-i Evkafı	83/3-84/1, 86/1, 87/3, 100/2, 104/2, 114/1	Kasım Paşa Evkafı	87/1, 89/2
Attarece Câmii Vakfı	56/2, 57/2, 120/2	Piyale Beğ Evkafı	23/1
Ağa Evkafı	47/3	Sultan Câmii Evkafı	4/2, 38/3, 40/1
Ayn-ı Ali Evkafı	64/3	Sultan Murad Han Câmii Vakfı	10/2, 33/2, 46/1, 50/2, 59/3, 101/3, 114/3-115/1
Çaşnigir Câmii Vakfı	4/3-5/1	Sultan Murad Han Evkafı	47/1, 121/2, 131/3
Dilşikar Hatun Câmii Vakfı	31/1, 65/3	Sultan Selim Han Evkafı	37/2, 40/1
Göktaşlı Câmii Vakfı	12/3-13/1	Şehinşah Câmii Evkafı	117/2, 129/3
Hacı Himmed Mescidi Vakfı	8/3	Hüsrev Ağa Camii Vakfı	12/3
Hacı Mahmud Câmii Evkafı	102/2	Tekye Mescidi Vakfı	2/2
Hamza Efendi Câmii Vakfı	45/2	Murtaza Emin Medresesi Vakfı	35/4, 36/2
Hüseyin Ağa Vakfı	107/2	Kaya Çınar Zaviyesi Vakfı	36/1
İbrahim Çelebi Câmii Vakfı	40/2	Revak, Burak, Balık Turab Zaviyesi Vakfı	36/3

Mescid Vakfı	114/3-115/1	Sinan Beğ Medresesi Vakfı	12/1
Kırtık Zaviyesi Vakfı	50/3-51/1	Seydi İbrahim Zaviyesi Vakfı	65/2
Attarece Hamamı Vakfı	3/2	Lala Paşa Câmii Vakfı	73/2, 76/2
Gülgûne Hatun Hamamı Vakfı	87/4	Girdeci Baba Mescidi Vakfı	88/1
Yusuf Çelebi Muallimhanesi Vakfı	21/1	Ebe Mescidi Vakfı	81/3
		Çakır Çeşmesi Vakfı	125/2

İslam hukukuna göre vakıf kurulmasında bazı şartlar vardı. Bunlar, vakfedenin reşid ve tam yetkili olması ile vakfettiğine dair açık bir irade beyanında bulunması, vakfedilen malın ise vâkıfın mülkü olması ve bilinmesi, akar (gayri menkul) veya örfen vakfı caiz, menkul olması gibi hususlar idi. Vakfın kuruluşunda hayır amacı taşıması da gerekir idi.[407]

İncelediğimiz sicilde vakıflarla alakalı kayıtların çoğunu, vakfın idaresindeki görevlere yapılan tayinler oluşturmakta idi. Bunları, vakfın işlerini idare eden sorumlu mütevelli ve onları kontrol eden nâzır tayinleri başta olmak üzere, diğerlerini müsebbih[408], cüz ve sureciler, sa'atçi, vaiz, zaviyedâr, ferraş[409], kâtip, imam, hatib ve müderris görevlerine yapılan tayinler oluşturmakta idi. Bu tayinler genelde önceki görevlinin kendi isteği[410], yaşlılığı[411], hastalığı[412], ölümü[413] veya görevinde usulsüzlük yapması[414], o görevi ifa edecek kişinin olmaması[415] gibi durumlarda yapılıyordu. Vakıf görevlilerinin maaşları ise o vakfın gelirinden karşılanıyor idi.[416]

[407] Geniş bilgi için bkz. Ahmed Akgündüz, "Vakıflar", ss. 448-451; Hicri 1060'ta Manisa'nın Baba kuyusu mahallesinde oturan Ebu Bekir bin İsâ mahkemeye gelerek, kendi malından 500 akçanın vakf edilip, paranın faizinden gelecek gelirinin ise kendisine aid çeşmenin masrafına harcanmasını istemiştir. Ayrıca kurduğu vakfın idaresine dair şartları da açıkça beyan ederek vakfın kurulmasını istemiştir. M.Ş.S., 100, s.9/2.
[408] Müsebbih, Allah'ı tesbih edip anan kişi idi. Bkz., Ferit Devellioğlu, a.g.e., s.738.
[409] Ferraş, cami, mescid gibi yerlerin temizlik ve halı, kilimlerinin yayılmasından sorumlu kişi. Bkz. M.Zeki Pakalın, a.g.e., C.I, s.698.
[410] M.Ş.S., 100, s.8/3.
[411] M.Ş.S., 100, s.2/2.
[412] M.Ş.S., 100, s.65/3.
[413] M.Ş.S., 100, s.35/4, 36/1, 38/3 vd.
[414] M.Ş.S., 100, s.15/2, 80/3, 114/3-115/1 vd.

Tablo 64: 1650-1651 Döneminde Tayini Yapılan Vakıf Görevlileri

Vakıf Görevlisi	Sayı	Maaşı (Günlük)	Defterdeki Yeri
Mütevelli ve Nâzır	8	1-20 akça arası	2/2, 8/3, 15/2, 47/1, 47/3, 88/1, 89/2, 129/3
Müsebbih	1	3 akça	31/1
Cüz ve Sureciler	5	1-3 akça arası	40/1, 40/2, 57/2, 59/3, 131/2
Zâviyedâr	3	3 akça	36/1, 36/3, 50/3-51/1
Sa'atçi	1	4 akça	38/3
Vaiz	1	10 akça	45/2
İmam ve Hatib	4	3-7 akça arası	56/2, 57/2, 114/3-115/1, 120/2
Ferraş	1	3 akça	64/3
Kâtip	1	4 akça	65/3
Müderris	3	4 akça	35/4, 36/2, 65/2

Vakıflara ait mallar, gerek vakıfın devamı ve ihtiyaçlarının karşılanması gerekse topluma daha iyi hizmet verebilmek için belirli kurallar dahilinde kiraya[417] veriliyordu. Böylece vakıfa ait malların işletilmesinde de kolaylık sağlanmış oluyordu.[418]

Vakıflar toplumda sadece dini hizmet değil, bunun yanı sıra ekonomik yönden de insanlara faydalı olabilecek görevler üstlenmekte idi.[419] Vakıflar, avarız vergilerinin ödenmesi[420] bakımından ve bunun dışında kalan, mahallenin çeşitli ihtiyaçları, fakirlere, borçlulara, kimsesiz çocuklara vs. ihtiyaç sahiplerine nakid para ihtiyacı karşılayan "avarız akçesi sandıkları" hizmeti ile toplumda ekonomik yönden de önemli roller üstleniyordu.[421]

---

[415] M.Ş.S., 100, s.89/2.
[416] Hicri 1061'de Ağa Evkafı Muallimhanesi nâzırının ölmesi üzerine gönderilen fermanda, yevmi iki akça ile nâzır tayin olunması ve maaşının da vakfın mahsulünden karşılanarak verilmesi emrolunmuş idi. M.Ş.S., 100, s.47/3.
[417] Bkz. Kira akdi ile alakalı kayıtlar,s302 vd.
[418] Geniş bilgi için bkz. Ahmed Akgündüz, "Vakıf", s.453.
[419] Bu konuda bkz. Alpay Bizbirlik, "Osmanlı Toplumunda Vakıfların Sosyo-Ekonomik Boyutları ve Buna Dair Örnekler", Osmanlı (Editör: Güler Eren), C.5, Yeni Türkiye Yayını, Ankara 1999, ss.56-62.; Alpay Bizbirlik, 16. Yüzyıl Ortalarında Diyarbekir Beylerbeyliği'nde Vakıflar, TTK, Ankara 2002.
[420] Bkz. Avarız ile Alakalı Kayıtlar,s309 vd.
[421] Ö.Lütfi Barkan, "Avarız", s.18.

İncelediğimiz sicilde, vakıf sandıklarından yapılan borçlanmalara[422], yoksullara, fakirlere ve diğer insanlara yemek sağlamak için kurulan mahalle[423] veya esnaf[424] vakıf sandıklarına dair kayıtlar bulunmakta idi.

Vakıf kayıtlarından bazıları da hayır yapmak isteyen kişilerin, mallarından bir kısmını hayır amaçlı kullanılmak üzere, bir vakıfın hizmetine vakfetmesi idi.[425]

Tablo 65: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Vakıflar ile Alakalı Kayıtlar

Belge Numarası	Hicri Tarih	Miladi Tarih
2/2	19 Zi'l-Hicce 1060	13 Aralık 1650
3/2	15 Zi'l-Hicce 1060	9 Aralık 1650
4/3-5/1	26 Zi'l-Kade 1060	20 Kasım 1650
8/3	Evahir-i Zi'l-Hicce 1060	15 Aralık 1650
9/2	Evâhir-i Zi'l-Hicce 1060	15 Aralık 1650
12/3-13/1	4 Muharrem 1060	7 Ocak 1650
14/3	Gurre-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
15/2	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
21/1	5 Safer 1060	7 Şubat 1650
23/1	Evâil-i Muharrem 1060	4 Ocak 1650
31/1	Evâil-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 27 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Nisan 1650 / 18 Mayıs 1650
33/2	23 Cemaziye'l-Evvel 1061	14 Mayıs 1650
35/4	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 /20 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Nisan 1650 / 11 Mayıs 1650
36/1	Gurre-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 15 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Nisan 1650 / 6 Mayıs 1650

[422] Bkz. Alacak-Borç ile Alakalı Kayıtlar,s.299

[423] Hicri 1060'ta Manisa'nın Çaprastlar-ı sagir mahallesinde "gani ve fakir ve sagir ve kebircek taamiyeleri" için vakıf kurulduğunu anlıyoruz. M.Ş.S., 100, s.15/2.

[424] M.Ş.S., 100, s.90/2.

[425] Hicri 1061'de Manisa'nın Cami-i kebir mahallesinde oturan Mahmud Efendi ibn Abdulkerim Çelebi mahkemeye gelerek, Hacı Mahmud Câmii ve Abdüllatifin evkafı nazırı Ahmed Efendi mahzarında, kendi su kuyusunu zikrolan evkafın hizmetinde kullanılmak üzere vakfettiğini beyan etmiştir. M.Ş.S., 100, s.102/2.

36/2	Gurre-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 15 Cemaziye'l-Evvel 1061	3 Nisan 1650 / 6 Mayıs 1650
36/3	Evâil-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 16 Cemaziye'l-Evvel 1061	22 Nisan 1650 / 7 Mayıs 1650
37/2	Evâil-i Rebi'ü'l-Evvel 1060 / 16 Rebi'ü'l-Ahir 1061	4 Mart 1650 / 8 Nisan 1650
38/3	12 Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 17 Rebi'ü'l-Ahir 1061	14 Nisan 1650 / 9 Nisan 1650
40/1	Evail-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 28 Rebi'ü'l-Ahir 1061	3 Nisan 1650 / 20 Nisan 1650
40/2	Evail-i Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 28 Rebi'ü'l-Ahir 1061	3 Nisan 1650 / 20 Nisan 1650
45/2	Evail-i Cemaziye'l-Evvel 1060 / 27 Cemaziye'l-Evvel 1061	2 Mayıs 1650 / 18 Mayıs 1650
47/1	29 Rebi'ü'l-Evvel 1060	1 Nisan 1650
47/3	Evail-i Cemaziye'l-Evvel 1061	22 Nisan 1650
50/2	26 Rebi'ü'l-Evvel 1061	19 Mart 1650
50/3-51/1	Evail-i Muharrem 1060 / 26 Rebi'ü'l-Evvel 1061	4 Ocak 1650 / 19 Mart 1650
56/2	Evâhir-i Zi'l-Hicce 1060 / 18 Safer 1061	15 Aralık 1650 / 10 Şubat 1651
57/2	Evâhir-i Zi'l-Hicce 1060 / 18 Safer 1060	15 Aralık 1650 / 20 Şubat 1650
59/3	4 Rebi'ü'l-Ahir 1060 / 18 Safer 1061	6 Nisan 1650 / 10 Şubat 1651
64/3	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1059 / 12 Safer 1060	4 Mayıs 1649 / 14 Şubat 1650
65/2	Gurre-i Zi'l-Hicce 1060 / 1 Cemaziye'l-Evvel 1061	25 Kasım 1650 / 22 Nisan 1650
65/3	Evail-i Şevval 1060 / 8 Cemaziye'l-Evvel 1061	27 Eylül 1650 / 29 Nisan 1650

73/2	29 Safer 1060	3 Mart 1650 / 23 Şubat 1650
76/2	Evâil-i Safer 1060	23 Şubat 1650
81/2	17 Evvel-i Rebi' 1060	20 Mart 1650
81/3	14 Evvel-i Rebi' 1060	17 Mart 1650
83/3-84/1	18 Rebi'ü'l-Evvel 1060	21 Mart 1650
87/1	22 Rebi'ü'l-Evvel 1061	15 Mart 1650
87/3	Evâsıt-ı Rebi'ü'l-Evvel 1060	14 Mart 1650
87/4	20 Rebi'ü'l-Evvel 1060	23 Mart 1650
88/1	Evâhir-i Evvel-i Rebi' 1061	14 Aralık 1650
88/2	29 Zi'l-Hicce 1060	23 Aralık 1650
89/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650
90/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Evvel 1060	24 Mart 1650
100/2	5 Rebi'ü'l-Ahir 1060	7 Nisan 1650
101/1	6 Rebi'ü'l-Ahir 1060	8 Nisan 1650
102/2	9 Rebi'ü'l-Ahir 1060	11 Nisan 1650
104/2	13 Rebi'ü'l-Ahir 1060	15 Nisan 1650
107/2	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
108/1	Evâhir-i Rebi'ü'l-Ahir 1060	13 Nisan 1650
114/1	13 Rebi'ü'l-Evvel 1060	16 Mart 1650
114/3-115/1	24 Rebi'ü'l-Ahir 1060	26 Nisan 1650
120/2	23 Rebi'ü'l-Ahir 1060	25 Nisan 1650
121/1	19 Rebi'ü'l-Ahir 1060	21 Nisan 1650
129/3	Gurre-i Cemaziye'l-Evvel 1060	2 Mayıs 1650
130/2	16 Cemazi'ye'l-Ahir 1060	18 Nisan 1650
131/2	Evasıt-ı Cemaziye'l-Evvel 1060	12 Mayıs 1650

Arapça’da toplanmak, men etmek anlamında olan zâviye, bir tarikata bağlı dervişlerin, bir şeyhin idaresinde bir arada yaşayıp, yolculara yiyecek ve kalacak yer

sağladıkları, meskun binalara denirdi.[426] Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşmasında önemli bir role sahip olan zaviyeler Osmanlı döneminde de gelişerek varolmuş idi.[427]

Manisa ve civarında birçok zaviye olmakla beraber[428] incelediğimiz sicildeki kayıtlara göre 6 adet zaviye bulunmakta idi. Bu kayıtların konusunu, zikrolan zaviyelere yapılan "zaviyedar"[429] tevcihleri oluşturmakta idi.[430]

Tablo 66: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Zaviyeler

Zaviye Adı	Defterdeki Yeri	Bulunduğu Yer
Kaya Çınar Zaviyesi	36/1	-
Kırtık Baba Zaviyesi	50/3	-
Revak Sultan Zaviyesi	36/3	Manisa
Seydi İbrahim Zaviyesi	65/2	-
Balık Turab Zaviyesi	36/3	Manisa
Burak Zaviyesi	36/3	Manisa

d.1b. Çarşı ve Hanlar

Osmanlı şehrinin ticari yapısını hanlar ve çarşılar belirliyordu. Daha önceki İslâm şehirlerinde olduğu gibi Osmanlı'da da esnaf grupları, belli bir kaide ve düzen içerisinde çalışarak ürettikleri mallarını, kendi mesleklerini icra edenlerle bir arada bulundukları çarşı (=sûk) ve pazarlardaki dükkanlarda satıyorlar idi.[431]

İncelediğimiz sicilde, o dönemde, Manisa'nın ticari hayatını belirleyen çeşitli iş kollarına ait 9 adet çarşı, 1 adet pazaryeri, 2 adet han ve bir adet de deri imalathanesi (Debbağhâne) bulunmakta idi. Çarşı ve pazar isimlerinden ve kayıtlardan anladığımıza göre buralarda; baharat, balık, kumaş, deri, semer, demir ve ayakkabı ticareti ve çeşitli alış-verişler yapılıyor idi.[432] Bunların yanı sıra çarşıların halka açık bir yer olması

[426] A.Y.Ocak-S.Faruqi, "Zâviye", mad., İA, C.13, MEB, 1997, s.468.
[427] Ayrıntılı bilgi için bkz. Ö.Lütfi Barkan, "İskân", ss.279-386.
[428] Bu konuda bkz. İbrahim Gökçen, XVI. ve XVII. Asırlarda Saruhan Zaviye ve Yatırları, Manisa 1946.
[429] Zâviyedâr zaviyelerin idaresinden sorumlu şeyhler idi. Bkz. A.Y.Ocak-S.Faruqi, a.g.m., s.472.
[430] Bkz. Vakıf kayıtları,s.357 vd.
[431] Özer Ergenç, XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya, Ankara Enstitüsü Yayınları, Ankara 1995, s.37.
[432] Davaların birinden, Sultaniye Sûku (=çarşı)nda gökmintan, inci kafes, müsta'mel kırmızı telli hare kaftan satılabildiğini görmekteyiz. M.Ş.S., 100, s.98/2.

münasebetiyle, hamam kiralanması gibi işlerde, bu çarşılar bir tür ihale "müzayede" alanları olarak da kullanılıyor idi.[433]

Tablo 67: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Çarşılar

Çarşı Adı	Defterdeki Yeri
Attarce Çarşısı	81/2
Bezzazlar Sûku (Çarşısı)	4/3 , 17/3
Bogasiciler Sûku	29/1
Esvak Çarşısı	29/1
Sağrıcılar Sûku	12/3
Saraçlar Sûku	29/1
Temürciler Sûku	87/3
Pabucular Sûku	90/2
Sultaniye Sûku	81/2 ,83/3 ,98/2 ,103/2
Balık Pazarı	7/3 ,90/1 ,103/3
Debbağhâne	8/3

İncelediğimiz sicildeki kayıtlara göre, o dönemde, Manisa'da 3 adet han olduğunu görmekteyiz. Bunlar; Kurşunluhan, Meyhane ve Temürciler Çarşısı'nda bulunan bir han idi.

Kayıtlardan anladığımıza göre, o dönemde, hanlar ticaret yapılan[434] ve tüccarların konakladıkları[435] yerler olarak kullanılıyor idi.

[433] M.Ş.S., 100, s.81/2, 83/3.
[434] M.Ş.S., 100, s.87/3.
[435] M.Ş.S., 100, s.6/2, 96/2, 117/2.

Tablo 68: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Hanlar

Han Adı	Defterdeki Yeri	Bulunduğu Yer
Kurşunlu hân	6/2 ,96/2 ,117/2	Manisa
Han	87/3	Temürciler Çarşısı
Meyhane	95/1	Manisa

d.1.c. Hamamlar

İncelediğimiz dönemde Manisa'da 5 adet hamam bulunmakta idi. Sicildeki kayıtların konusu ise hamamların kiralanmasına dair idi.[436]

Tablo 69: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Hamamlar

Hamam Adı	Defterdeki Yeri	Bulunduğu Yer
Karaköy Hamâmı	81/2	Attarece Çarşısı
Çifte Hamamı	83/3-84/1, 104/2, 114/1	Ali Beğ Camii yakınında
Çelebi Hamamı	87/1	Manisa
Gülgûne Hatun Hamamı	87/4	Dere Mahallesi
Attarece Hamamı	3/2	Manisa

d.1.d. Çeşme ve Su Kuyuları

İncelediğimiz dönemde, kayıtlara göre Manisa'da 3 adet çeşme ve 1 adet su kuyusu vakıflara tahsis edilmek üzere hayır amaçlı kullanılıyordu. Bunlardan başka sicilde geçen bir çeşme[437] ve şahsa aid su kuyuları[438] da mevcut idi.

[436] Bkz. Kira Akdi ile Alakalı Kayıtlar,s.302 vd.
[437] M.Ş.S., 100, s.86/1.
[438] M.Ş.S., 100, s.28/2, 102/1.

Tablo 70: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Çeşme ve Su Kuyuları

Çeşme ve Su Kuyusu Adı	Defterdeki Yeri	Bulunduğu Yer
Çakır Çeşmesi	125/2	Horus Köy
Çeşme	9/2	Zaferan Çayı yakınında
Çeşme	73/2	Lala Paşa Mahallesinde
Su Kuyusu	102/2	-

e. Dini Gruplar

Osmanlı toplum yapısında, Müslümanlar ve olmayanlar (gayri müslimler) şeklinde bir ayrım vardı ve bu durum onların sosyo-ekonomik hayatlarına da çeşitli şekillerde yansımış idi.

İncelediğimiz dönem (1650-1651) itibariyle, Manisa'da müslüman nüfus çoğunluğu oluşturmakta idi. Manisa gayri müslimlerini; Ermeniler, Hıristiyanlar ve Yahudiler oluşturmaktaydı.

Yahudiler 1500 yılında, Ermeni ve Rumlar ise 17. yüzyıldan itibaren Manisa'ya gelmişlerdi.[439] Bu gayri müslimler, kendi mahallelerinde ikamet etmekle beraber müslümanların çoğunlukta olduğu mahallelerde ikamet eden gayri müslimler de var idi.[440]

İncelediğimiz sicile göre, müslümanlarla gayri müslimler bir arada yaşayıp ticari ilişkilerde bulunmuşlardı.[441] Bu ilişkiler her zaman iyi değildi ve anlaşmazlıklar da oluyordu.[442] Sicildeki davalardan, gayri müslimlere evlenme-boşanma[443], alış-veriş[444], mahkemede hakkını arama[445] vb. hukuki konulara dair haklar tanındığını anlıyoruz. Bunlardan başka İslam dinini kabul eden gayri müslim de vardı.[446]

[439] Feridun M.Emecen, Unutulmuş Bir Cemaat Manisa Yahudileri, Eren Yayıncılık, İstanbul 1997, s.30-67.
[440] Bkz. Manisa Mahalleleri Kayıtları,s.342 vd.
[441] M.Ş.S., 100, s.119/2-120/1, 125/2.
[442] M.Ş.S., 100, s.113/2.
[443] M.Ş.S., 100, s.28/3.
[444] M.Ş.S., 100, s.6/2.
[445] M.Ş.S., 100, s.101/3, 115/3.
[446] M.Ş.S., 100, s.1/1.

f. Kayıtlarda Geçen Şahıs Adları, Ünvanları ve Lâkablar

f.1. Şahıs Adları

İncelediğimiz sicilde şahıs isimlerinden çoğunluğu, Müslüman isimleri oluşturmaktadır. Bunların içinde erkek isimlerinin oranının kadınlarınkine göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 71: Müslüman ve Gayri Müslim Şahıs İsimlerinin Tasnifi

İsimler	Sayı	%	İsimler	Sayı	%
Müslüman	5091	98,79	Erkek	4875	95,75
			Kadın	216	4,24
Gayri Müslim	62	1,20	Erkek	57	91,93
			Kadın	5	8,06
Toplam	5153				

Şahıs isimleri kökenleri ve oranları bakımından sırasıyla % 92.94'le Arapça, % 4.09'la Farsça, % 1.74'le Türkçe ve % 1.21'le Gayri güslim isimlerinden oluşmaktadır.

Tablo 72: İsimlerin Kökenlerinin Tasnifi

İsimler	Sayı	%
Arapça	4740	92,94
Farsça	209	4,09
Türkçe	89	1,74
Gayri Müslim	62	1,21
Toplam	5100	

İncelediğimiz sicilde en çok geçen ve bunlardan başka ilginç ve az olan müslüman erkek isimleri oranları ile aşağıdaki Tablo 73'te verilmiştir. Müslüman kadın isimleri Tablo 74, gayri müslim erkek isimleri Tablo 75 ve kadın isimleri de Tablo 76'da verilmiştir.

Tablo 73: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Adı Geçen Müslüman Erkek İsimleri

İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri	İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Mehmed	720	14,76	1/1, 11/2, 83/3, 129/2 vd.	Bayram	38	0,77	15/3, 28/2, 77/2, 107/2vd.
Mustafa	429	8,8	2/1, 14/3, 37/2, 113/1 vd.	Ramazan	38	0,77	25/3, 76/2, 100/2, 134/2vd.
Halil	124	2,54	19/1, 85/1, 118/1 vd.	Süleyman	39	0,8	8/1, 15/2, 75/2, 107/2vd.
Mahmud	174	3,56	2/3, 71/3, 112/2 vd.	Şaban	32	0,65	15/3, 21/3, 93/2, 122/3vd.
Ömer	110	2,25	2/1, 23/2, 85/2, 104/3 vd.	Receb	37	0,75	23/1, 92/1, 107/1, 132/3vd.
İbrahim	280	5,74	7/1, 20/1, 83/2, 112/1 vd.	Balı	22	0,45	85/2, 102/3, 111/2vd.
Hasan	311	6,37	11/3, 29/2, 98/3, 106/1 vd.	İsmail	29	0,59	29/1, 72/3, 97/1, 124/2vd.
Hüseyin	198	4,06	15/1, 72/3, 94/2, 103/1 vd.	Resmi	22	0,45	22/3, 83/2, 88/2, 94/2vd.
Yusuf	91	1,86	11/3, 29/1, 83/1, 121/1 vd.	Cafer	13	0,26	12/1, 71/2, 86/1, 93/1vd.
Abdullah	158	3,24	8/1, 26/1, 50/1, 88/2 vd.	İvaz	18	0,36	7/3, 21/1, 72/2, 85/1, 123/1vd.
Ahmed	325	6,66	6/2, 21/2, 94/1, 128/3 vd.	İsa	18	0,36	12/1, 87/1, 94/2, 125/1vd.
Veli	129	2,64	14/3, 74/2, 101/4, 129/2 vd.	Abdüllatif	24	0,49	10/2, 84/1, 102/2, 118/1vd.
Ali	307	6,23	10/2, 71/2, 121/2, 132/3 vd.	Abdurrahman	22	0,45	5/1, 85/1, 129/2, 133/1vd.
Ebu Bekir	86	1,76	26/1, 81/3, 90/3, 112/2 vd.	Abdulkerim	39	0,8	9/1, 39/1, 81/1, 120/3vd.

Sefer	51	1,04	9/1, 72/2, 112/1, 134/2 vd.	Haydar	24	0,49	1/3, 84/1, 97/2,vd.
Abdi	45	0,92	35/2, 90/3, 116/2 vd.	Himmed	24	0,49	16/2, 25/2, 81/3,116/1vd.
Abdulgaffar	45	0,92	25/1, 89/1, 101/3, 110/3 vd.	Hızır	19	0,38	15/3, 26/1, 91/1, 132/3vd.
Musa	40	0,82	24/2, 86/2, 97/1, 110/2 vd.	Hamza	41	0,84	7/3, 21/2, 73/4, 130/2vd.
Muslu	40	0,82	22/3, 74/3, 92/3, 106/1 vd.	İlyas	30	0,61	2/2, 8/1, 97/2, 128/2vd.
Nasuh	40	0,82	9/2, 96/3, 111/1, 122/3 vd.	Habib	16	0,32	1/3, 19/3, 80/1, 85/3vd.
Osman	88	0,82	2/3, 17/3, 74/3, 112/1 vd.	Murad	26	0,53	15/3, 21/2, 24/2, 92/1vd.
Kadri	44	0,90	22/2, 87/2, 107/1 vd.	Durmuş	13	0,26	96/3, 115/2, 129/2, 120/1vd.
Derviş	17	0,34	4/3, 30/1, 32/1, 116/2 vd.	Turdu	1	0,02	78/3
Sani	15	0,30	17/3, 75/1, 87/2, 88/2 vd.	Türabi	1	0,02	84/1
Babası	1	0,02	59/3	Bostan	1	0,02	93/4
İslam	1	0,02	80/1	Hanefi	1	0,02	26/1
İmircan	1	0,02	11/3	Armağan	2	0,04	78/1, 79/1
Ruh	1	0,02	84/2	Şahbaz	2	0,04	12/1, 17/1
Merdi	1	0,02	111/2	Kacar	1	0,02	85/2
Memiş	1	0,02	125/2	Durak	2	0,04	2/3, 126/1
Şücağ	1	0,02	85/1	Özen	1	0,02	28/2
Pervez	2	0,04	29/1, 84/3	Azeb	1	0,02	91/2
Mirşah	1	0,02	129/2	Karlı	1	0,02	80/1
Kemal	2	0,04	27/2, 118/2	Kavli	1	0,02	8/1, 85/3
Elvan	1	0,02	110/1	Eyne	1	0,02	111/1

Bahtlı	1	0,02	114/2	Mezid	1	0,02	92/1
Zati	2	0,04	8/2, 132/2	Mirza	1	0,02	8/2
Firuz	1	0,02	7/3	Seravi	1	0,02	118/1
Zülfi	1	0,02	3/2	Şerif	1	0,02	71/3
Veys	2	0,04	19/1	Herdem	1	0,02	22/2
Arzi	1	0,02	77/2				
Toplam	4875						

Tablo 74: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Adı Geçen Müslüman Kadın İsimleri

İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri	İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Ayni	1	0,46	86/2	Saime	10	4,62	9/1, 21/2, 82/4, 83/1 vd.
Cemile	1	0,46	20/3	Saliha	2	0,92	29/1, 101/3
Cennet	2	0,92	85/1, 86/3	Salime	1	0,46	99/3
Dilşikar	1	0,46	31/1	Selime	3	1,38	80/1, 82/1, 99/2
Döndü	2	0,92	13/4, 14/1	Şehriban	1	0,46	82/1
Döne	1	0,46	7/2	Şemsi	2	0,92	22/3, 92/3
Ehli	1	0,46	22/1	Şerife	1	0,46	133/2
Ehliman	1	0,46	127/3	Tenzile	1	0,46	2/1
Rukiye	1	0,46	29/1	Ümmühân	1	0,46	73/1
Ruşen	1	0,46	13/3	Ümmühânî	7	3,24	21/2, 73/2, 73/3, 76/2, 76/3 vd.
Sabire	1	0,46	85/3	Vasfiye	1	0,46	5/1
Elif	1	0,46	23/1	Atiye	1	0,46	26/1
Emine	3	1,38	23/1, 73/4, 82/4	Muhlise	2	0,92	25/1, 131/3
Fatıma	28	12,96	21/3, 23/2, 90/3, 90/1 vd.	Mezli	1	0,46	132/3
Gülgüne	1	0,46	87/1	İsmihan	12	5,55	6/3, 72/3, 73/3, 89/1 vd.

Hadice	8	3,70	4/2, 10/1, 75/2, 86/1 vd.	Kahraman	1	0,46	132/2
Hanım	6	2,77	23/1, 27/2, 81/3, 83/1 vd.	Kerime	8	3,70	26/1, 71/3, 74/3, 75/2 vd.
Hatun	1	0,46	72/3	Mahiye	1	0,46	78/1
Huri	1	0,46	128/4	Medine	1	0,46	99/1
Hüma	4	1,85	17/1, 17/2, 110/3, 132/3	Melekşah	1	0,46	29/1
Ünzile	2	0,92	115/4, 116/1	Marziye	1	0,46	2/1
Kumru	1	0,46	13/3	Mihriban	3	1,38	72/1, 81/1, 126/1
Zahide	3	1,38	118/1, 119/1, 123/3	Münteha Hatun	1	0,46	23/1
Zi'l-kade	1	0,46	26/1	Nazeni	1	0,46	25/2
Zülfi	1	0,46	3/2	Nefise	2	0,92	27/2, 73/4
Gülbula	1	0,46	102/3	Nesli	3	1,38	3/2, 27/2, 28/1
Adn Hatun	1	0,46	111/1	Paşalı Kadın	1	0,46	12/2
Abide	1	0,46	126/1	Rabia	4	1,85	17/1, 111/1, 130/3, 131/1
Afife	1	0,46	73/4	Rahime	7	3,24	10/1, 26/1, 84/2, 122/3 vd.
Aişe	48	22,22	22/1, 85/1, 117/3, 122/2 vd.	Raziye	1	0,46	82/3
Amine	2	0,92	21/33, 128/2	Abdullah	1	0,46	112/2
Asiye	3	1,38	6/3, 10/1, 10/3	Meryem	1	0,46	111/1
Esenli	1	0,46	99/2				
Toplam	216						

Tablo 75: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Adı Geçen Gayr-i Müslim Erkek İsimleri

İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri	İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Dimitri	4	7,01	113/2, 115/2, 115/3, 120/4	Yani	7	12,2	18/2, 28/3, 113/2, 125/2 vd.
Sanan	1	1,75	115/3	Duka	1	1,75	113/2
Serastu	1	1,75	113/2	Kostanti	3	5,26	18/2, 119/2, 125/2
Sivaşto	1	1,75	90/1	Abrad	1	1,75	119/2
Tatar	1	1,75	101/4	Minhal	1	1,75	125/2
Terandefil	1	1,75	125/2	Bogaz	1	1,75	127/2
Vasil	2	3,50	1/2, 7/3	İsak	1	1,75	15/1
Yagob	2	3,50	10/4, 127/2	Yasef	1	1,75	113/2
Yanakoc	1	1,75	101/4	Yorgani	1	1,75	113/2
Yorgi	3	5,26	18/2, 89/3, 125/2	Kirkor	1	1,75	101/4
Ağlinano	1	1,75	117/2	Kiryako	1	1,75	113/2
Apostol	1	1,75	6/2	Kurt	5	8,77	7/3, 113/2, 119/2
Menol	1	1,75	125/2	Miho	1	1,75	28/3
Sabatini	1	1,75	125/2	Minha	1	1,75	18/3
Sole	1	1,75	125/2	Palli	1	1,75	113/2
Benagi	1	1,75	120/4	Penayot	1	1,75	6/2
Masko	2	3,50	28/3	Petro	1	1,75	12/1
Peraşkik	1	1,75	113/2	Nuriş	1	1,75	120/4
İstefan	1	1,75	18/2				
Toplam	57						

Tablo 76: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Adı Geçen Gayr-i Müslim Kadın İsimleri

İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri	İsimler	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Engalane	1	20	125/2	Endenaki	1	20	125/2
Erbende	1	20	113/2	Yengi	1	20	119/2
Aryam	1	20	125/2				
Toplam	5						

f.2. Ünvanlar ve Lâkablar

İncelediğimiz sicilde mevcud olan ünvan ve lâkablar, bize Manisa şehri sakinlerinin sahip olduğu maddi ve manevi değerler hakkında bilgiler vermektedir. Aşağıdaki Tablo 77'de ünvanlar ve Tablo 78'de lâkablar verilmiştir.

Tablo 77: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Ünvanlar

Ünvanlar	Sayı	%	Defterdeki Yeri	Ünvanlarr	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Çelebi	140	12,95	1/1, 5/2, 20/3, 83/2, 92/1 vd.	Es-Seyyid*	58	5,36	5/1, 21/2, 77/1, 96/1, 101/2 vd.
El-Hâc*	210	19,42	½, 15/1,76/2, 84/2, 100/2 vd.	Seyyid*	35	3,23	74/2, 75/2, 86/2, 92/3 vd.
Hacı*	48	4,44	½, 74/1, 83/1, 91/2 vd.	Seydi*	12	1,11	24/2, 86/3, 110/1-110/2, 132/3 vd.
Hac*	8	0,74	7/3, 122/1, 122/3, 125/2 vd.	Seyyide*	3	0,27	92/3, 96/1, 100/3
Mevlana*	18	1,66	19/2, 25/3, 33/1, 35/4 vd.	Şerife*	3	0,27	92/3, 132/3, 133/2
Efendi	120	11,10	6/2, 25/1, 78/2, 90/2 vd.	Eş-Şeyh*	9	0,83	7/3, 31/1, 36/1, 85/2, 120/2 vd.
Ağa	66	6,10	3/3, 10/1, 47/3, 68/1, 79/2 vd.	Şeyh*	19	1,75	7/2, 23/2, 31/1, 36/3 vd.

Beğ	78	7,21	10/1, 20/2, 75/1, 93/3 vd.	Beşe	89	8,23	108/3, 110/1, 111/1, 111/2 vd.
Halife	40	3,70	2/2, 15/3, 59/3, 73/2 vd.	Hanım	1	0,09	75/1
Çavuş	31	2,86	2/3, 5/3, 19/1, 84/2 vd.	Sultan	11	1,01	10/2, 33/2, 46/1, 52/1 vd.
Paşa	17	1,57	33/3, 39/1, 41/1, 70/1 vd.	Derviş	12	1,11	6/2, 15/2, 87/1, 102/2 vd.
Üstad*	17	1,57	5/1, 17/2, 76/1, 92/3 vd.	Dede*	20	1,85	8/1, 17/2, 23/1, 73/1, 82/1 vd.
Hoca*	5	0,46	23/1, 81/2, 86/1, 88/1, 107/2	Sufi*	1	0,09	125/1
Usta	1	0,09	123/3	Pîr*	9	0,83	38/4, 77/2, 93/1, 122/1 vd.
Toplam	1081						

Ünvanlardan 16'sının dinî (* olanlar), diğerlerinin örfî kökenli olduğu görülmektedir.

Tablo 78: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Lâkablar

Lâkablar	Sayı	Defterdeki Yeri	Lâkablar	Sayı	Defterdeki Yeri
Cimri-zâde	1	5/3	Arab	1	22/3
Cevrek	1	7/2	Bıyıksız	1	23/1
Tanabaş	1	10/2	Hisarlı	1	28/2
Kara	11	13/2, 20/2, 29/1, 49/1, 85/2, 91/2, 111/2, 121/1, 125/2, 126/1, 127/3	Kolak	1	29/1
Bekir-zâde	1	13/2	Solak	2	29/1, 35/2
Sarı Çavuş-zâde	10	2/3, 16/2, 16/3, 19/1, 22/1 ,84/2, 89/2, 92/3, 93/1, 128/5	Şeker	1	100/2

Çığırgan-zâde	1	2/3	Hammami	1	75/1
Kuzu	2	2/3, 5/2	Manisavî	1	2/3
Hamidi-zâde	3	3/3, 23/1, 82/3	Kütahyelî	1	2/3
Kara Baki-zâde	1	4/3	Sınıkçı	1	7/1
Abalı	1	5/1	Heseynî	1	15/2
Kepeci	1	79/2	Emekdarî	1	38/4
Karamani	1	79/2	Karaca	2	82/1, 86/3
Hallac	1	92/3	Kulaklı Kadı	1	92/3
Sivasi Damadı İstanbullu	1	94/2	Sevindik-zâde	1	101/3
Haydar-zâde	1	94/2, 133/1	Kurt	1	102/2
Kırkleblebici	1	95/1	Beğ-zâde	1	107/1
Çuka-zâde	1	97/1	Tat	1	122/1
Hallac-zâde	1	97/2	Faris	1	125/2
Köse	3	15/2, 101/3, 125/2	Emir-zâde	1	106/2
Kahveci	3	102/2, 106/2, 129/2	Sükker	1	72/1
Dağlı	2	18/2, 20/2	Celeb-zâde	1	123/2
Küçük	1	18/2	Hamamcı-zâde	1	123/2
Şafi-zâde	1	20/2	Nakşi	1	124/2
Sağır-zâde	1	20/2	Rum	1	128/5
Karaburç	1	134/2	Kıptî	1	125/2

g. Kayıtlarda Geçen Meslek Erbabı ve Meslekler

İncelediğimiz sicilde çeşitli meslek erbabı ve mesleklere dair çok sayıda kayıt bulunmaktadır. Meslek çeşitleri ile alakalı bilgiler genelde, kayıtlarda geçen şahısların isimlerinin önündeki mesleklerle alakalı ifadelerden bilmekteyiz.[447] Ancak bu ifadelerden o şahısların adı geçen meslekleri yaptıklarını bilmiyoruz. Bunlar lakab yerine de kullanılmış olabilir. Sonuçta biz bu ifadelerden, o dönemde ne tür mesleklerin mevcut olduğunu öğreniyoruz.

[447] Berber Halil, Kazgancı Yusuf, Çukadar Ali vb. M.Ş.S., 100, s.10/1, 123/3, 134/2.

İncelediğimiz sicildeki meslek türlerinden, Manisa'da tarım faaliyetlerinin yanı sıra hemen her türlü eşya, alet ve hizmet yapıldığını, gelişmiş bir esnaf teşkilatının varolduğunu anlıyoruz. Aşağıdaki Tablo 79'da meslek çeşitleri ve oranları verilmiştir.

Tablo 79: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Meslek İsimleri

Meslekler	Sayı	%	Defterdeki Yeri	Meslekler	Sayı	%	Defterdeki Yeri
Acemoğlan	2	0,31	39/2, 46/1	Divan Emini	1	0,15	80/2
Alaybeği	9	1,42	12/1, 32/2, 34/1, 41/1, 43/1, 48/1, 57/1, 68/2, 70/1	Dizdar	2	0,31	48/2, 97/4
Aşır-han	2	0,31	40/2, 57/2	Doğancı	1	0,15	56/1
Benna	2	0,31	4/3, 9/2	Doğancıbaşı	1	0,15	2/3
Berber	3	0,47	10/1, 11/1, 25/2	Etmekçi	1	0,15	7/3
Beylerbeyi	10	1,58	30/1, 37/2, 46/1, 53/1, 58/2, 59/1, 61/2, 63/2, 67/2, 68/1	Cüz-hân	2	0,31	40/1, 59/3
Beytü'l-mâl Emini	6	0,95	16/2, 93/1, 98/2, 105/2, 115/4, 128/5	Habbaz	6	0,95	15/1, 20/2, 86/2, 106/2, 107/1, 123/3
Bezzaz	5	0,79	4/3, 17/3, 19/2, 19/3, 25/2	Haffaf	3	0,47	10/1, 11/1, 102/2
Bezzazistancı	1	0,15	17/3	Hafız	2	0,31	38/3, 40/1
Bıçakçı	1	0,15	83/2	Yamak	1	0,15	46/1
Bogasici	2	0,31	29/1, 49/1	Muhassil	3	0,47	38/2, 56/1, 97/4
Bölükbaşı	2	0,31	60/1, 60/2	Ser-Bölükbaşı	1	0,15	60/2
Cebeci	5	0,75	46/1, 56/1, 59/1, 59/2, 77/3	Neccar	1	0,15	117/2
Cebelü	2	0,31	48/1, 70/1	Cüyuş	1	0,15	26/2
Celeb	1	0,15	123/2	Zabit	1	0,15	95/3
Cüllâh	1	0,15	114/2	Üskuf	1	0,15	79/2

Çavuş	12	1,90	5/3, 16/2, 16/3, 19/1 vd.	Ferraş	2	0,31	64/3, 79/2
Sadat Çavuş	1	0,15	6/1	Levend	2	0,31	60/1, 60/2
Çeyrekçi	1	0,15	11/2	Voyvoda	1	0,15	59/2
Çoban	6	0,95	12/1, 16/2, 16/3, 37/1, 109/1, 125/2	Yeniçeriyan	1	0,15	59/2
Çorbacı	1	0,15	46/1	Hallac	1	0,15	92/3
Çukadar	5	0,79	33/3, 79/2, 98/1, 100/2, 134/2	Hidmetkar	1	0,15	20/2
Atar	1	0,15	132/2	Hammami	2	0,31	75/1, 123/2
Darüssâde Ağası	1	0,15	47/3	Harçlıkçı	5	0,79	53/1, 54/4, 61/2, 70/1, 118/1
Defterdar	2	0,31	59/1, 59/2	Hasırcı	1	0,15	23/1
Defter Kethüdalığı	1	0,15	31/2	Hatib ve Huteba	7	1,11	19/3, 27/2, 57/2, 87/1, 100/2, 102/2, 120/2
Hoca	1	0,15	86/1	Müezzin	5	0,79	7/2, 83/2, 99/3, 100/2, 102/2
İmam	31	4,92	3/3, 8/1, 9/2, 13/2, 15/2, 15/3, 19/2, 19/3 vd.	Müezzinbaşı	2	0,31	15/1, 81/1
Kadı ve Kuzat	62	9,84	1/2, 20/2, 21/1, 21/3, 22/3, 23/1, 23/2, 24/2 vd.	Müftü	2	0,31	53/1, 74/1
Kahveci	3	0,47	102/2, 106/2, 129/2	Mütevelli	25	3,96	6/1,8/3,9/2,12/3, 33/2, 46/1, 59/3, 65/3, 73/2 vd.
Kapucubaşı	8	1,26	29/2, 30/1, 32/2, 49/3, 50/1, 51/2, 61/1, 124/2	Naib	2	0,31	57/1, 68/2
Kassab	4	0,63	10/2, 11/2, 108/3, 127/3	Nakkaş	2	0,31	133/2, 133/3

Kassabbaşı	3	0,47	11/2, 110/1, 133/2	Nazır	10	1,58	31/3, 47/3, 50/3, 73/1 vd.
Kassam	1	0,15	13/3	Ocakağası	2	0,31	46/1, 53/1
Katırcı	2	0,31	38/4, 98/1	Oduncu	1	0,15	25/2
Katib	26	4,12	1/1, ½, 4/1, 5/2 vd.	Nefer	2	0,31	2/1, 49/3
Küttab	1	0,15	116/1	Sancakbeyi	1	0,15	30/1
Kaziasker	1	0,15	64/1	Cündi	4	0,63	16/2, 16/3, 94/2, 98/1, 122/3
Kaimmakam	8	1,26	29/2, 64/2, 81/2, 87/3, 100/2, 104/2, 120/2, 132/3	Nalband	1	0,15	21/2
Kethüda	10	1,58	15/3, 31/2, 31/3, 32/1 vd.	Serdar	10	1,58	39/1, 41/1, 43/1, 46/1 vd.
Korucu	1	0,15	46/1	Ser-Mahfil	1	0,15	57/2
Kürekçi	10	1,58	7/3, 40/3, 46/1, 49/3 vd.	Ser-Muhzıran	3	0,47	88/2, 102/2, 120/2
Mehter	1	0,15	56/1	Saraç	5	0,79	3/3, 29/1, 56/1, 86/1, 132/2
Mimar	2	0,31	89/3, 117/2	Sipahi	4	0,63	56/1, 59/1, 110/2, 125/1
Mimarbaşı	1	0,15	126/1	Solak	2	0,91	34/1, 42/2
Miralay	1	0,15	70/1	Subaşı	10	1,58	15/3, 31/3, 32/1, 52/2 vd.
Mir-i Miran	2	0,31	53/1, 70/1	Suhte	1	0,15	120/1
Muharrir	2	0,31	114/2, 115/3, ½, 4/1, 6/1, 8/1, 9/1, 14/3	Şakird	1	0,15	61/1
Muhzır	56	8,88	16/1, 17/3, 20/3 vd.	Şatırbaşı	1	0,15	64/2
Müvella	1	0,15	24/1	Ders-i âmm	1	0,15	36/2
Mataracı	2	0,31	25/3, 134/1	Sa‘atçi	1	0,15	38/3
Bahriyeci	1	0,15	56/1	Vaiz	1	0,15	45/2

Bakkal	2	0,31	100/2, 107/1	Toycu	1	0,15	56/1
Pabucu	1	0,15	93/2	Arabacı	1	0,15	56/1
Tonbaycı	2	0,31	85/1, 86/3	Sığırtmaç	1	0,15	86/2
Bevvabü's-Sultanî	1	0,15	94/2	Emin	1	0,15	97/4
Tüfenkçi	1	0,15	98/1	Şeyhülislam	5	0,79	24/2, 33/1, 52/1, 53/1, 87/4
Kazgancı	1	0,15	123/3	Temürcü	2	0,31	76/3, 92/3
Mukayyid	6	0,95	118/1, 119/1, 120/2, 131/2, 133/1, 134/2	Terzi	1	0,15	128/5
Mübaşir	9	1,42	24/2, 46/1, 48/2, 49/3, 61/1, 74/2, 78/2, 79/2, 86/3	Topçu	2	0,31	46/1, 56/1
Müderris	45	7,14	1/2, 3/3, 6/1, 7/2, 8/1, 10/2, 14/1, 21/3, 22/3 vd.	Vezir	7	1,11	41/1, 43/1, 48/1, 53/1, 54/1, 66/1, 70/1
Yağcı	1	0,15	120/1	Tacir	1	0,15	28/2
Yararcılar	1	0,15	32/2	Emekdarî	1	0,15	38/4
Yeniçeri	12	1,90	34/1, 36/3, 42/2, 46/1, 49/3, 50/1, 56/1 vd.	Cabî	2	0,31	87/3, 103/1
Yeniçeri Odabaşısı	1	0,15	78/2	Kaftancı	1	0,15	98/1
Yiğitbaşı	2	0,31	83/2, 124/1	Aşçı	1	0,15	10/1
Zahireci	1	0,15	11/2	Sağrıcı	1	0,15	12/3
Züema	7	1,11	32/2, 53/1, 56/1, 61/1, 61/2, 62/3, 70/1	Kepeci	1	0,15	79/2
Sayyag	3	0,47	13/4, 14/1, 76/1	Mütesellim	2	0,31	79/2, 96/2
Hattab	2	0,31	10/2, 75/2	Deveci	1	0,15	46/1
Abacı	1	0,15	10/2	Sabbag	1	0,15	15/2

Mübdi	1	0,15	9/2	Eskici	1	0,15	21/2
Müteferrika	4	0,63	2/2, 61/1, 13/3, 90/2	Kalaycı	1	0,15	21/2
İhlas-hân	1	0,15	131/2	Zabıta	2	0,31	35/3, 37/1
Kasar	3	0,47	21/2, 28/2, 92/3	Zaviyedâr	2	0,31	36/1, 36/3
Kayyum	6	0,95	2/2, 25/1, 63/3, 120/3, 131/3, 134/2	Fetih-hân	1	0,15	131/2
Toplam	630						

h. Kayıtlarda Geçen Ev Eşyası, Giyim-Kuşam, Takı İsimleri, Hayvancılık ve Ziraatla Alakalı Mahalli Kelimeler

İncelediğimiz sicildeki miras, alacak-borç, alım-satım, evlenme-boşanma ve hırsızlık ile alakalı kayıtlardan; evde kullanılan eşyalar, giyilen elbiseler, takılar, gerekli işlerde kullanılan hayvanlar ve yetiştirilen zirai ürünlere dair bilgiler edinmekteyiz. Bu bilgilerin, ilgili dönemde Osmanlı ve Manisa ailesinin, sosyo-ekonomik ve kültürel bakımdan tanınmasına katkısı olacaktır.

İncelediğimiz sicilde geçen; Ev, Giyim-Kuşam ve Takı eşyaları, Hayvancılık ve Ziraatla ilgili isimler, sicilde bulundukları yerleri ve adetleri ile birlikte sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 80: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Ev Eşyaları İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Alaca Boğça	1	79/2	Salaye	1	37/1
Alaca Kilim	1	26/2	Sıbga	1	13/4
Beledi Döşek	6	26/2, 72/1, 79/2, 99/3, 113/1, 123/1	Sandık	4	11/3, 17/3, 106/2, 130/1
İnci Kafes	1	98/2	Sepet	1	11/3
Lihaf	1	96/1	Şam'dan	2	100/1, 130/1
Ayaklı Sandık	1	123/1	Tencere	7	12/1,12/2,38/4,72/1, 84/3, 123/1, 130/1
Hamam-ı Bisat	1	114/1	Def'a Tencere	1	100/1

Çivi	1	117/2	Yorgan	2	72/1, 113/1
Urgan	1	9/1	Beledi Yorgan	1	99/3
Velence	1	26/2	Pekmez Tabesi	1	84/3
Hasır	1	97/3	El Tabesi	1	38/4
Sini	1	122/4	Börek Tepsisi	1	38/4
Tepsi	1	122/4	Güğüm Kebir	1	100/1
Beledi Yasdık	3	79/2, 99/3, 123/1	İbrik	1	100/1
Beledi Yorgan	1	123/1	Kefgir	1	100/1
Bohça	2	72/2, 75/2	Köhne Halı	1	100/1
Desti	1	105/2	Leğen	1	100/1
Evani	1	123/1	Köhne Leğen	1	38/4
Gök Boğça	1	100/2	Ocak Perdesi	1	100/1
Hamam Tası	2	26/2, 84/3	Sacayak ile Meşe ve Saraf Hadde	1	100/1
Havanlık	1	131/2	Sepet Sandıki	1	11/3
Kazgan	6	12/2, 28/3, 84/3, 100/2, 114/1, 123/2	Köhne Sini	1	38/4
Küçük Kazgan	1	98/2	Tabe	1	100/1
Kepenk	1	4/3	Tas	2	38/4, 100/1
Kilim	3	72/2, 123/1, 130/1	Tepsi-i Kebir	1	100/1
Köhne Kilim	2	84/3, 100/1	Kıvrak	2	26/2, 100/1
Kiremid	18	4/3,10/1,10/2,13/1, 15/1, 21/2, 75/1, 76/3, 84/3, 86/1 vd.	Kebir Tencere	1	100/1
Minder	1	72/1	Börek Tepsisi	1	100/1
Köhne Minder	1	100/1	Kaliçe Çuval	1	11/3
Münakkaş Yüz Yasduki	1	106/2	Maî Kıvrak	1	99/3
Münakkaş Poğça	1	106/2	Ayaklı Sahan	2	100/1
Ayaklı Sahan	2	100/1	Def'a Sahan	3	100/1
Küçük Sahan	1	100/1			

Tablo 81: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Zâtî Eşyaları İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Cevherdar Tüfenk	2	11/2, 11/3	Sim Kılıc	1	25/3
Çakmaklı Tüfenk	2	97/3, 106/2	Simin Bıçak	1	79/2
Emrudi Başlı Cezayir Tüfengi	1	112/1	Bıçak	3	5/2, 5/3, 115/3
Tabanca	1	7/3	Kara Saplı Bıçak	2	77/3, 95/1
Köhne Siyah Tabanca	1	97/3	Kise	1	17/3
Tüfenk	9	2/1, 51/2, 53/1, 54/1, 60/1, 60/2, 85/1, 86/3, 134/1	Naleyn	1	114/1
Hançer	1	79/2	Mirmid Duhan	1	97/3
Kılıc	4	25/3, 70/1, 79/2, 134/1	Sim Saçbağı	1	84/2
Mücevher Kılıc	1	1/2	Sim Hançer Kını	2	25/3, 106/2
Sim Bıçak	4	25/3, 97/3, 106/2, 114/2			

Tablo 82: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Takı İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Altın Bilezik	1	10/2	İnci Gerdaniye	1	18/1
Altın Künye	1	106/2	İncili Enselik	1	106/2
Altın Küpe	1	18/1	Sim Saçbağı	1	84/2
Altınlı İncili Hususi Arakiyye	1	106/2	Altın	1	130/2
Altın Lif	1	18/1			

Tablo 83: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Giyim-Kuşam Eşyaları İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Arakıye	2	100/1, 106/2	Kuşak	2	18/1, 79/2
Abdest Makramasına Bağlanmış Bektaşi Kavuk	1	79/2	Kürk	1	7/3
Fes	1	7/3	Münakkaş Dülbend	1	106/2
Sargı ile Fes	1	97/3	Manakkaş Makrama	1	79/2
Darayi Kaftan	2	26/2, 113/1	Nebatî Bogasi Kaftan	1	79/2
Dolama	2	6/2, 38/4	Peştamal	2	106/2, 114/1
Göcek	1	98/2	Sarıh	1	7/3
Gök Peştamal	1	107/1	Müsta'mel Sarıh	1	38/4
İncik Kaftan	1	130/1	Tafta Gömlek	1	106/2
Kaftan	2	84/2, 99/3	Tafta Kaftan	1	106/2
Kemha-ı Çintiyun	1	25/3	Türban	1	84/3
Kırmızı Kemha Kaftan	1	106/2	Yaka	1	7/3
Yeşil Saçaklı Mukaddem	1	7/3	Diz Çakşırı	1	25/3
Kırmızı Kuşak	1	79/2	Köhne Futâ	1	26/2
Simin Ondört Bafteli bir Kuşak	1	79/2	Londra Mellute	1	79/2
Makrama	1	99/3	Çakşırı	1	79/2
Köhne Kuzu Kürk	1	100/1	Çintiyun	1	79/2
Londra Dolama	1	38/4	Köhne Çintiyun	1	97/3
Köhne Dülbend	1	84/3	Kırmızı Çintiyun	1	97/3

Londra Mai Yelek	1	97/3	Gök Mintan	1	98/2
Kolan köhne Kuşak	1	97/3	İç Yönlüğü ile Keçe	1	97/3
Dülbend	1	97/3	Yeniçeri Keçesi	1	79/2
Müsta‘mel İhram	1	97/3	Köhne Kebe	1	100/1
Londra Mai Kontoş	1	97/3	Köhne Siyah Kebe	1	100/1
Makramasıyla Köhne Don	1	97/3	Kırmızı Çizme	1	97/3
Makramasıyla Köhne Gömlek	1	97/3	Kemer	1	97/3
Miski Zen Atlas Kaftan	1	106/2	Kırmızı Telli Hare Kaftan	1	98/2
Büründük Tafta Kaftan	1	106/2	Kemha Kaftan	1	106/2
Börüncük Beyaz Yekda	1	106/2	Buçuk Vukuyye Penbe İpliği	1	79/2
Müsta‘mel Sarmalı Kuşak	1	106/2	Maî ve Rayî Kaftan	1	99/3

Tablo 84: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Kumaş İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Al Darayi Zıbun	1	113/1	Beyaz Zıbun	2	97/3, 99/3
Beyaz Sade	3	25/3, 99/3, 106/2	Al ve Rayî Zıbun	1	99/3
Bogasi	3	13/4, 14/1, 79/2	Al Entarî Zıbun	1	106/2
Beyaz Çarşeb	1	26/2	Münakkaş Kemha	1	106/2
Hamam Kaliçesi	1	130/1	Münakkaş Yüz Yasduki	1	106/2
Kaliçe Çuval	1	11/3	Münakkaş Sarmalı ve Makramalu Peşrir	1	106/2

Manisa Alacası	2	26/2, 79/2	Köhne Döşek Yüzü	1	99/3
Mor Divan Dolaması	1	79/2	Nakışlı Makrama	1	38/4, 100/1
Münakkaş Çarşeb	1	106/2	Köhne Bogasi	1	99/3
Münakkaş Çuka	1	79/2	Dar Çini Bogasi	1	99/3
Zıbun	1	26/2	Kırmızı Bogasi	1	79/2
Gök Beyaz Zıbun	1	99/3	Hamam döşemesi ve makrama	1	99/3
Kırmızı Çuka	1	79/2	Dolama	1	38/4
Nebati Bogasi	1	79/2		1	

Tablo 85: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Hayvancılıkla Alakalı İsimleri

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Arvana Deve	1	11/3	Merkeb	2	19/3, 38/4
At	1	52/2	Öküz	2	80/1, 92/2
Camus	6	9/1, 18/1, 89/3, 97/4, 108/3, 109/1	Bargir	2	38/4, 86/3
Dana	1	108/3	Tülü Katır	1	89/3
Deve	5	11/3, 97/4, 103/2, 118/1, 119/1	Kula Kısrak	1	97/3
Düğe	3	92/2, 108/3, 109/1	Boyundur Rif	1	75/1
İnek	1	22/3	Keşan	1	108/3
Katır	7	19/3, 38/4, 78/1, 90/1, 91/1, 91/3, 112/1	Sığır	3	84/3, 95/2, 108/3
Keçi	2	87/2, 97/4	Sade Rahtıyla Eğer	1	79/2
Kısrak	2	74/2, 91/3	Simin Yaldızlı Raht	1	79/2
Koyun	8	11/2, 12/1, 16/2, 16/3, 19/1, 87/2, 118/1, 119/1	Boyundur	1	75/1
Kuzu	2	118/1, 119/1	Araba	1	75/1

Tablo 86: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Ziraatla Alakalı Kelimeler

Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri	Eşya Adı	Sayı	Defterdeki Yeri
Armud Ağacı	1	10/1	Sünbül Soğanı	1	21/3
Asma Ağacı	3	10/2, 25/2, 124/1	Söğüt Ağacı	1	75/1
Balta	2	19/3, 79/2	Şa'ir (Arpa)	2	29/2, 92/2

Buğday	3	89/3, 90/1, 92/2	Tuz	3	63/2, 92/2
Duhan	1	12/2	Zahire	1	11/2
Dühn (Ot, yemiş veya çiçekten çıkarılan yağ)	1	18/1	Saman	1	84/3
Encir (İncir)	1	12/1	Enar (Nar Meyvesi)	1	21/1
Hububat	1	37/1	Bostan	1	79/3
İncir Ağacı	1	88/3	Susam	1	79/3
Kavak Ağacı	1	4/2	Serv (Selvi) Ağacı	1	92/3
Kereste	1	67/2	Zurna Kamışı	2	97/2, 104/3
Keser	1	84/3	Su kuyusu	1	102/1
Küng (Su Borusu)	1	102/2	Odun	5	13/4, 14/1, 19/2, 19/3, 67/2
Kütük	1	114/1	Saban	1	75/1
Lale Kökü	1	21/3	Penbe (Pamuk)	7	5/3, 13/2, 37/1, 74/1, 79/2, 79/3, 119/1
Nar Ağacı	1	25/2			

ı. Üretim

Bir toplumun ekonomisi, genel olarak insanlar tarafından mal ve hizmet üretimine ve bunların topluma dağılımı ve tüketilmesine dayanır.[448] Bilindiği üzere Osmanlı Devleti'nin ekonomi yapısı içerisinde sanayi üretiminin yanı sıra tarım ve hayvancılık önemli bir paya sahip idi.

İncelediğimiz dönem itibariyle Manisa'da, küçük sanayi üretim faaliyetleri[449]nin yanı sıra verimli arazi yapısına sahip olması itibariyle de çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirildiğini ayrıca hayvancılık ile ilgili bilgilerin de olduğunu sicildeki belgelerden anlıyoruz.

Manisa bugün de olduğu gibi incelediğimiz dönemde de üzüm yetiştiriciliği bakımından önemli bir yere sahip idi. Sicildeki kayıtları incelediğimizde "bağ" alım-satımına dair çokça davaya rastlıyoruz.[450] Bu bağ ve bahçelerde incir[451], nar[452] meyvaları ve bostan[453] da yetiştirilmekte idi.

İncelediğimiz dönemde Manisa'da pamuk (penbe) ziraatının bolca yapıldığını[454] ayrıca susam (sisam)[455] ve tütün (duhan)[456] yetiştirildiğini de bilmekteyiz. Tarlalarda bu ürünlerden başka buğday[457] ve arpa (şaîr)[458] da yetiştirilmekte idi. Bütün bu ürünlerin o dönemde ne kadar oranla yetiştirildiğine dair ayrıntılı bilgi edinemiyoruz.

İncelediğimiz kayıtlardan o dönemde Manisa'da hayvancılığa dair koyun, dana, öküz, düğe, deve, camus ve keçi gibi büyükbaş hayvanların beslendiğini anlıyoruz.[459]

---

[448] Özer Ozankaya, Toplumbilimine Giriş, A.Ü.S.B.F. Yayınları, Ankara 1975, s.191.
[449] Bkz. Ticaret (Alım-Satım) ile Alakalı Kayıtlar, s. 293-294.
[450] M.Ş.S., 100, s.4/2, 6/3, 28/2, 71/3, 75/2 vd.
[451] M.Ş.S., 100, s.12/1, 88/3.
[452] M.Ş.S., 100, s.21/2, 25/2.
[453] M.Ş.S., 100, s.79/3.
[454] M.Ş.S., 100, s.5/3, 13/2, 37/1, 74/1 vd.
[455] M.Ş.S., 100, s.79/3.
[456] M.Ş.S., 100, s.12/2.
[457] M.Ş.S., 100, s.89/3, 90/1, 92/2.
[458] M.Ş.S., 100, s.29/2, 92/2.
[459] Bkz. Hayvan İsimleri ile alakalı tablo 85.

i. Fiatlar

Osmanlı Devlet teşkilatı içerisinde kadıların şer'i ve hukuki görevlerinin yanı sıra devletin bazı iktisadi işlerinin temini de kadılara ait idi. Bunlardan biri de eşyalara "narh"[460] konması idi.[461]

İncelediğimiz sicilde narh kaydı bulunmamakta fakat bazı miras davalarında, ölen kişinin tereke kaydından çeşitli eşya fiatlarına dair bilgi edinebiliyoruz. Bunlardan başka alım-satım, alacak-borç ve kira akdi davaları da eşya fiatları konusunda bilgi vermektedir.

İncelediğimiz sicildeki kayıtlara göre o dönemdeki; Mülk ve Eşya, Giyecek ve Kumaş, Takı ve Hayvan fiatları ve vasıfları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 87: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Mülk ve Eşya Fiatları

Mülk ve Eşya Adı	Defterdeki Yeri	Vasfı	Mahalle ve Yer Adı	Fiatlar
Ev	8/2	-	Karahisar Mahallesi	6500 akça
Ev	10/1	-	Kara Yunus Mahallesi	8000 akça
Ev	17/1	-	Nasırlı Mahallesi	6500 akça
Ev	20/2	-	Akmescid Mahallesi	80 riyal-i guruş
Ev	84/3	-	Kal'a-ı Bâla	4000 akça
Ev	107/2	-	Karahisar Mahallesi	2500 akça
Ev	116/2	4 sehim	Bektaş Mahallesi	1000 akça
Ev	126/1	12 sehim	Hüsrev Ağa Mahallesi	7000 akça
Ev	15/1	-	Gürhane Mahallesi	16000 akça
Ev	86/1	-	Karahisar mahallesi	200 riyal-i guruş
Ev	86/2	-	İbrahim Çelebi Mahallesi	10 000 Osmani akça
Ev	88/3	-	Ayn-ı Ali Mahallesi	6500 Osmani akça
Ev	91/2	-	Hacı İlyas-ı Sagir	3000 akça

[460] Narh, resmi makamlar tarafından bir malın en yüksek fiatının belirlenmesidir. Bkz. M.S.Kütükoğlu, a.g.m., s.562.
[461] İ.Hakkı Uzunçarşılı, İlmiye, s.109.

			Mahallesi	
Ev	93/1	-	Hacı İlyas Mahallesi	600 akça
Ev	93/2	-	Hacı İlyas-ı Sagir Mahallesi	250 riyal-i guruş
Ev	122/2	-	Çarşu Mahallesi	80 riyal-i guruş
Ev	127/1	-	Ser-âbâd Mahallesi	5200 akça
Ev	127/3-128/1	-	Yahrasanlar Mahallesi	4000 akça
Ev	132/3	-	Seydi Hoca Mahallesi	6500 akça
Ev	133/2	-	Cami-i Kebir Mahallesi	110 riyal-i guruş
Ev	76/3-77/1	-	Lala Paşa Mahallesi	5000 akça
Ev	84/2	-	Dere Mahallesi	1600 akça
Ev	124/1	-	Zeytüncek Mahallesi	3000 akça
Arsalar	23/1	1 senelik kira	Kasım Paşa ve Nifli-zâde Mahalleleri	10-65 akça arasında
Arsa	4/3-5/1	2 adet arsa 1 aylık kira	Bezzazlar Suku	1 akçe ve 16 akçe
Bağ	4/2	5 dönüm	Akçaağaç yakınında	56 riyal-i guruş
Bağ	6/3	2 dönüm	Evrenos Köyü yakınında	3000 akça
Bağ	28/2	3 dönüm	Karaca Ahmed Kuyusu Mevzi	5500 akça
Bağ	71/3	1 dönüm	Kayubinarı Mevzi	22 riyal-i guruş
Bağ	75/2	1 dönüm	Manisa yakınında	1000 akça
Bağ	80/1	1,5 dönüm	Boz Köy	1000 akça
Bağ	85/2	1 dönüm	Evrenos Köyü yakınında	700 akçe
Bağ	101/3	1 dönüm ve buçuk evlek	Sultan Murad Han Vakfı dahilindeManisa	19 riyal-i guruş
Bağ	125/2	4,5 dönüm	Horus Köy	6000 akça
Bağ	127/2	1 kıt‘a	Yukarı Ermeniler	22 guruş

Bağ	130/3/131/1	2 dönüm	Karaca Ahmed	800 akça
Bağ	131/3/132/1	1,5 dönüm	Uncuboz Köy	14,5 riyal-i guruş
Bağ	89/1	3 dönüm	Koşu Yolu mevzi‘	18 riyal-i guruş
Bahçe	103/1	Tulen 24 zira‘ Arzen 16 zira‘	-	35,5 riyal-i guruş
Tarla	75/1	160 dönüm	Şirmerd Köyü	40 riyal-i guruş
Tarla	77/2	15 dönüm	Karaca Ahmed Sultan Vakfı dahilinde	33 riyal-i guruş
Tarla	121/2	1 kıt‘a	Çapaçarık mevzi‘	43 riyal-i guruş
Çiftlik	75/1	-	Şirmerd Köyü	60 riyal-i guruş
Dükkan	12/3	1 adet	Sağrıcılar Suku	1500 akça
Dükkan	4/3-5/1	2 adet	Bezzazlar Suku	48 riyal-i guruş
Karaköy Hammamı	81/2	1 senelik kira	Attarece Çarşısı	22000 akça
Çifte Hammamı	83/3-84/1	1 senelik kira	Alibeğ Cami yakınında	12500 akça
Çelebi Hammamı	87/1	1 senelik kira	-	3000 akça
Gülgune Hatun Hammamı	87/4	1 senelik kira	Dere Mahallesi	25000 akça
Çifte Hammamı	100/2	1 senelik kira	-	9000 akça
Han	87/3	1 senelik kira	Temürciler Çarşısı	10000 akça
Camus	9/1	1 adet	-	11 guruş
Camus	89/3	1 adet	-	900 akça
Deve	103/2	1 adet	-	30 riyal-i guruş ve 50 akça
Değirmen ve Katır	78/1	1’er adet	Dere Mahallesi	10 000 akça

Döşek	99/3	3 adet beledi	-	500 akça
Duhan	12/2		-	345 akça
El tabesi	38/4	1 adet	-	120 akça
Börek tepsisi	38/4	1 adet	-	40 akça
Güğüm	100/1	1 adet kebir	-	200 akça
Hammam döşemesi ve makrama	99/3	1 adet	-	100 akça
İbrik	100/1	1 adet	-	20 akça
Kazgan	12/2	1 adet	-	230 akça
Kefgir	100/1	2 adet	-	40 akça
Kıvrak	100/1	1 adet	-	20 akça
Kilim ve Boğaça	72/2	2 ve 1 adet	-	1712 akça
Kilim ve Halı	100/1	1'er adet köhne	-	20 akça
Kuzukürk	100/1	1 adet köhne	-	20 akça
Leğen	38/4	1 adet köhne	-	30 akça
Minder	100/1	2 adet köhne	-	50 akça
Ocak perdesi	100/1	1 adet	-	10 akça
Odun	14/1	-	-	600 akça
Sacayak ile meşe ve saraf hadde	100/1	1 adet	-	30 akça
Sahan	100/1	2 adet ayaklı	-	100 akça
Sahan	100/1	1 adet küçük	-	30 akça
Sahan	100/1	2 adet ayaklı	-	100 akça

Sahan	100/1	2 adet def‘a	-	100 akça
Sahan	100/1	8 adet def‘a	-	400 akça
Sahan	100/1	8 adet def‘a	-	400 akça
Sepet sanduki	11/3	1 adet	-	100 akça
Sini	38/4	1 adet köhne	-	120 akça
Şam‘dan	100/1	2 adet	-	50 akça
Su kuyusu	102/1	1 adet	Seydi Hoca Mahallesi	28 riyal-i guruş
Tabe	100/1	1 adet	-	30 akça
Tas	100/1	2 adet	-	40 akça
Tencere	12/2	1 adet	-	1 guruş
Tencere	100/1	2 adet	-	200 akça
Tencere	100/1	1 adet def‘a	-	60 akça
Tencere	100/1	1 adet kebir	-	200 akça
Tepsi	100/1	1 adet kebir	-	300 akça
Börek tepsisi	100/1	1 adet	-	100 akça
Tüfenk	11/3	1 adet cevherdar	-	1200 akça
Yasdık	99/3	2 adet beledi	-	85 akça
Yorgan	99/3	1 adet beledi	-	85 akça
Raht	79/2	1 adet simin yaldızlı	-	300 akça
Çuval	11/3	1 adet kaliçe	-	300 akça
Leğen	100/1	1 adet	-	30 akça
Kıvrak	99/3	1 adet Maî	-	200 akça

Tablo 88: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Giyecek ve Kumaş Fiatları

Eşya Adı	Defterdeki Yeri	Vasfı	Fiatlar
Futa	99/3	1 adet	15 akça
Bogasi	13/4	1 adet	100 akça
Bogasi	99/3	1 adet darçini	100 akça
Dolama	38/4	1 adet	150 akça
Döşek yüzü	99/3	1 adet köhne	20 akça
Kaftan	99/3	1 adet Maî ve Rayi	400 akça
Zıbun	99/3	1 adet Al ve rayi	1200 akça
Sade	99/3	1 adet Beyaz	80 akça
Zıbun	99/3	1 adet Beyaz	30 akça
Zıbun	99/3	1 adet Gökbeyaz	40 akça
Bogasi	99/3	2 adet Köhne	15 akça
Kaftan ve Sacbağı	84/2	1’er adet	1600 akça
Makrama	100/1	3 adet Nakışlı	127 akça
Makrama	38/4	6 adet Nakışlı	250 akça
Sarık	38/4	1 adet Müsta‘mel	50 akça
Arakıye	100/1	1 adet	30 akça
Kebe	100/1	1 adet köhne siyah	15 akça
Kebe	100/1	2 adet köhne	50 akça

Tablo 89: 100 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Takı Eşyaları Fiatları

Eşya Adı	Defterdeki Yeri	Vasfı	Fiat
Altun	130/2	11,5 adet	23 guruş

Tablo 90: 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'nde Geçen Hayvan Fiatları

Hayvan Adı	Defterdeki Yeri	Vasfı	Fiat
Bargir	38/4	1 re's	800 akça
Camus	9/1	1 re's	11 guruş
Camus	89/3	1 re's	900 akça
Deve	11/3	1 re's Arvana	2000 akça
Deve	103/2	-	30 riyal-i guruş ve 50 akça
Katır	38/4	8 re's	10 000 akça
Katır	90/1	1 re's tülü	900 akça
Koyun	16/2	42 re's	7140 akça
Merkeb	38/4	1 re's	500 akça

SONUÇ

Bu araştırma ile H.1060-1061/M.1650-1651 döneminde Manisa'nın idari, sosyo-ekonomik ve kültürel durumunu 100 numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'ne göre ortaya koymaya çalıştık. Bilindiği üzere şer'iyye sicilleri içerdiği kayıtları itibariyle gerek bir şehrin fizikî konumunun belirlenmesi, sosyal yaşantısı, ticarî ve ziraî üretimi vb. gerekse o şehrin idarî teşkilatı ve işleyişi, çevresindeki ve merkezi idarî birimlerle olan ilişkileri vb. konulara dair analizler yapmaya imkan veren birinci el yazılı tarihi kaynaklardan birisidir.

Osmanlı Devleti'nde kanunlar şer'î ve örfî hukuk olmak üzere düzenleniyor ve uygulanıyor idi ve sonuçları sosyal hayata çeşitli şekillerde yansımakta idi. Osmanlı hukukunun ne şekilde uygulandığını ve toplumlar üzerindeki sonuçlarını anlamamıza bize şer'iyye sicillerindeki kayıtlar imkan sağlamaktadır.

İslam hukuku her insanı bir şahıs ve her şahsı da bir hak sahibi olarak görmüştür. İnsanlar akıl sahibi ve onu kullanmaya iradesi ve kudreti olan varlıklardan olduğu için hakkını, kendisine sunulan hukukî imkanlar dahilinde arayabilirdi. İncelediğimiz dönemde Manisa'da insanların birbirleriyle olan hukukî münasebetlerinde bu haklarını kullandıklarını defterdeki çeşitli davalardan anlıyoruz. Sicildeki davalara göre, o dönemde, insanlar mal alım-satımı, alacak-borç, adam öldürme ve yaralama, hırsızlık, evlenme-boşanma, miras, nafaka ve vasi tayini gibi ilişkilerindeki durumlarına göre kendileri veya vekil, kefil tayin ederek haklarını mahkemede aramışlardır. Bu hakların sadece Müslümanlara değil gayri Müslimlere de verildiği onlar için de aynı prosedürün uygulandığını görmekteyiz. Hatta kayıtlardan kölelerin dahi efendileri aracılığı ile sahip oldukları haklarını mahkemede talep ettiklerini biliyoruz.

İnsanın sosyalleşmeğe ilk başladığı ve soyunun devamını sağladığı en küçük kurum ailedir. İslam aile hukuku, aile fertlerinin birbirleriyle olan ilişkilerini çeşitli başlıklar altında düzenlemiştir. Bunları incelediğimiz sicildeki evlenme-boşanma, miras, vasi ve nafaka tayini ile alakalı davalarda görmekteyiz. Buna göre miras hukukuna giren davalardan, kişinin mülk edinebilme hakkının ve bu hakkını (reşit olması şartı ile) kendi iradesi ile kullanabildiğini, mülkünü ister varislerine isterse bir başkasına veya vakıflara vasiyet ederek verebildiğini anlıyoruz. Mirastan kadınlar da erkekler gibi, kendilerine düşen hisseleri itibariyle, pay sahibi olabiliyordu. Ayrıca

kayıtlardan mirasta devletin keyfi hak talebinde bulunamadığını sadece, belirli şartlar gereği, beytü'l-mâla düşen payı alabildiğini görmekteyiz.

Aile hukukuna giren önemli bir diğer konu ise evlenme-boşanma, nafaka ve vasi tayini idi. Defterdeki davalardan, o dönemde, kadınların ve çocukların sosyal güvencesinin sağlandığını ve kendilerine bazı haklar verildiğini görmekteyiz. Bunlardan biri evlenme öncesinde kadınlara verilmesi gereken mehr idi. Bir diğer durum ise boşanma hakkının sadece kocaya değil, bazı şartlarda, kadına da verildiği idi. Nafaka tayininde ise kadına ve çocuklara, ailede meydana gelebilecek herhangi bir dağılma (kocanın ölümü veya boşanması) durumunda, sosyal güvence sağlanması amaç ediniliyordu. Vasi tayininin çocuklar için önemi ise, onların işlerinin vasiler aracılığı ile düzenlenmesi ve geleceklerinin güvence altına alınması idi.

İncelediğimiz defterdeki borçlar, eşya ve ticaret hukuku ile alakalı kayıtlardan, o dönemde, Manisa'da canlı bir ticari hayatın var olduğunu görmekteyiz. Kayıtlardaki ev, bağ ve tarla satışlarının fazlalığı, çeşitli iş kollarına ait meslek, çarşı ve pazar isimleri ve yetiştirilen ziraî ürünler bunu göstermektedir.

Defterdeki kayıtlara göre, o dönemde, Manisa'da gayrî müslimler kendi aralarında olduğu gibi Müslümanlarla da ticari alış-verişlerde bulunuyorlardı. Gerektiğinde şer'î mahkemelere başvurarak İslam hukukunun sağladığı kolaylıklardan faydalanıyorlardı. Ayrıca kölelerin de, efendilerinin izni ile, ticari alış-veriş ve borçlanmalarda bulunduklarını bilmekteyiz.

İncelediğimiz kayıtlara göre, o dönemde, ticaretin diğer bir kısmını da kira akdi ile alakalı kayıtlar oluşturmakta idi. Bu kayıtlara göre akidler mahkemede, tarafların beyanı, kira ücreti ve süresinin belirlenmesi ile oluyordu. Müslümanlar gibi gayrî müslimler de kira akidleri yapmışlar idi. Kayıtlardan han, hamam, dükkan kiralanabildiği gibi insanın da, iş gücünden faydalanmak için, kiralandığını anlıyoruz.

Manisa kadılığına, merkezden gönderilen çeşitli belgelerden, o dönemde, merkezle olan ilişkilerini öğrenebiliyoruz. Bu belgeler tımar tevcihleri, sefer emirleri, avarız kayıtları, mukataa kayıtları ve tayin beratları idi.

Timar tevcihleri kayıtlarını incelediğimizde, tevcihlerinin kadı veya alaybeyi tarafından tevcihi istenen kişinin merkeze arz edilmesi, eğer uygun görülürse

merkezden o kişinin beratını alması ile oluyordu. Ayrıca tevcihi yapılacak kişide sefere iştirak etmesi, yararlığının görülmesi gibi özellikler de aranıyordu.

Sefer emirleri ile alakalı kayıtlardan ise, o dönemde, Girit seferinin devam ettiğini ve Manisa da dahil olmak üzere diğer sancaklara, ordu-yu hümayuna asker, kürekçi vb. göndermeleri isteniyordu. Ancak sefer emirlerine riayet edilmediğini, Manisa kadılığına birkaç kez gönderilen ve bu hususa değinilen fermanlardan anlıyoruz. Fermanlardan zamanında asker gönderilmemesinin yanı sıra, vergi vermemek için kendilerini askeri taifeden gösteren reayanın da olduğunu anlıyoruz.

Manisa reayasının imdad ve iaşeleri olmadığından dolayı, avarız vergisinden muaf tutulduğunu kayıtlardan anlamaktayız.

Mukataa kayıtlarına göre, Manisa'da, o dönemde, mevcut mukataaları, bazılarının gelirlerini ve sürelerini, kimlere verildiğini öğrenebiliyoruz. Bu kayıtlara göre vergiler genelde iltizam usulüyle veya devlet tarafından tayin edilen eminler aracılığı ile toplanıyordu.

Merkezden Manisa kadılığına hitaben gönderilen tayin beratlarından ise, o dönemde, tayinlerin kimlere, hangi görevlere ne kadar süre ve maaş ile yapıldıklarını öğrenebiliyoruz. Bunların çoğunu vakıflara bağlı müesseselere yapılan müderris, kadı, imam, vaiz, kâtip vb. tayinler oluşturuyordu. Vakıf kayıtlarından devletin, eğitim, din gibi bazı hizmetleri vakıflar aracılığı ile sağladığını anlıyoruz.

Ceza hukuku ile alakalı kayıtlardan, o dönemde, Manisa'da adam öldürme ve yaralama, hırsızlık, içki içme, zina iftirası ve tazir gibi suçların işlendiğini ve bu suçlar için İslam ceza hukukunun getirdiği esasların uygulandığını görmekteyiz. Bu davalarda suçlunun veya hak sahibinin doğru tespit edilebilmesi için mahkeme, davacı ve davalının edeceği yeminlerine ve delil veya ispat vasıtası olarak kullanılan şahitler (şuhûdü'l-hâl)in güvenirlik soruşturmasına (tezkiye) büyük önem veriyordu. Ayrıca suçun nasıl ve nerede işlendiğinin öğrenilmesi için düzenlenen cinayet keşfi tutanakları ve keşfe katılan kişilerin vasıfları, yargının halka açık ve bağımsızlığı açısından önemli idi.

İncelediğimiz defterdeki belgelerden Manisa'nın, o dönemdeki, idari taksimatı, dinî grupları, dinî ve sosyal müesseseleri, meslekler, kullanılan eşyalar ve fiatları, ziraî ve sanayi üretim durumuna dair bilgiler edinebiliyoruz.

Manisa'ya ait 69 adet mahalle bulunmakta idi. Bunlardan 4'ü gayri Müslim mahallesi idi. Buna göre Manisa'da Ermeni, Yahudi ve Hıristiyanların bir azınlık olarak ayrı mahallelerde yaşadıklarını öğreniyoruz. Ancak müslümanların çoğunlukta olduğu mahallelerde yaşayan gayrî müslimler de var idi. Mahallelerin ayrı olması müslümanlarla ilişkilerinin kopuk olduğu anlamına gelmiyordu. Çünkü diğer konularla alakalı birçok davada müslümanlarla çeşitli ticari alış-verişler yaptıklarını ve hukuki münasebetlerde bulunduklarını biliyoruz.

İncelediğimiz kayıtlarda, Manisa'ya bağlı 10 adet nahiye ve 35 adet köyün ismi geçmektedir. Bunlardan başka Saruhan sancağına bağlı 18 adet kaza daha bulunmakta idi. Kayıtlara göre Manisa'nın gerek nahiye ve köyleri, gerekse diğer kazalarla sıkı bir ilişki içinde olduğunu anlıyoruz.

Manisa, o dönemde, Osmanlı Devleti'nin Anadolu Eyaletine bağlı bir sancak merkezi ve aynı zamanda şehzade sancağı idi. Şehrin bu vasfı siyasi, ilmî, iktisadi ve kültürel önemini artırmakta idi. Manisa'ya yapılan kadı, müderris gibi önemli devlet adamlarının tayinleri ve Manisa'da mevcut, sara-yı amire ve çalışan görevlilerinin bulunması şehri yukarda bahsettiğimiz hususlarda önemli kılmakta idi.

İncelediğimiz dönemde Manisa'da çok sayıda dinî ve sosyal müessese bulunmakta idi. Bu kurumların çoğu vakıf olmak üzere önemli devlet adamları ve zengin hayırsever insanlar tarafından yapılmıştı. Vakıf kuruluşlarının başında cami ve mescidler gelmekte ve bunlara ek olarak zaviyeler, hamamlar, medrese ve muallimhaneler, çeşmeler, hanlar vb. müesseseler idi.

Vakıfları ile alakalı kayıtlardan han, hamam ve arazilerden oluşan vakıfların, kiraya verilmek suretiyle, iktisadi ve sosyal hizmet amaçlı kurulduğunu anlıyoruz. Buralardan elde edilen gelirler vakfın çeşitli ihtiyaçlarında kullanılıyordu. Kayıtlardan, gerek Manisa şehri dışındaki bölgelerde avarız vergilerinin ödenmesi, gerekse ihtiyaç sahiplerine faizli borç para temini için mahallelerde vakıf sandıklarının kurulduğunu görmekteyiz. İncelediğimiz kayıtlara göre, o dönemde, Manisa'da sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın yanında iktisadi ve kültürel hayatın da canlı olduğunu anlıyoruz.

İncelediğimiz kayıtlardaki şahıs isimlerine göre, o dönemde, Manisa nüfusunun çoğunluğunu % 98,79 oranla Müslümanlar oluşturmakta idi. Gayri müslimler ise % 1,20 oranla azınlıkta idi.

Kayıtlardaki gerek çarşı ve pazar isimlerinden gerekse meslek ve lâkablardan, o dönemde, Manisa'da hemen her türlü eşya, alet ve hizmet yapıldığını ve gelişmiş bir esnaf teşkilatının var olduğunu söyleyebiliriz.

İncelediğimiz kayıtlardaki eşya isimlerinden, o dönemde, evlerde ne tür eşyalar kullanıldığını, kişisel eşyalar, takılar, elbise ve kumaş çeşitleri vb. eşyalar hakkında bilgi edinebiliyoruz. Bunlara göre, o dönemde, evlerde normal insanın ihtiyaçlarını karşılayacak çeşitli yapılarda halı, kilim, yorgan, yastık, sahan, tencere, kazan vb. eşyalar bulunuyordu. Kullanılan zatî eşyalar ise sim bıçak, tabanca, çakmaklı tüfenk, hançer vb. takılar ise altın bilezik, altın küpe, altın künye ve altın lif gibi değerli eşyalar idi. Giyim-kuşam olarak ise nakışlı, makramalı, müsta'mel özelliklere sahip kaftan, kumaş, dolama vb. eşyalar idi.

İncelediğimiz kayıtlara göre, o dönemde, Manisa'da başta pamuk ve tütün olmak üzere susam, buğday ve arpa gibi ürünler yetiştiriliyordu. Bunların yanısıra armut, incir ve nar gibi bahçe meyvaları da yetiştiriliyordu. Hayvancılık olarak ise dana, deve, inek, keçi, koyun gibi hayvanlar besleniyor, at, merkeb ve katır gibi hayvanların da iş gücünden faydalanılıyordu.

İncelediğimiz kayıtlardaki alım-satım davalarından ev, bağ ve tarla satışlarının oldukça fazla olduğunu ve fiatlarının bulundukları mahalle veya yere göre değiştiğini tespit ediyoruz. Defterdeki tereke kayıtlarından ise, o dönemde, kullanılan eşya fiatlarını öğrenebiliyoruz.

BİBLİYOGRAFYA

I. ARŞİVLER

Ankara Milli Kütüphanesi

H.1060-1061 Tarihli 100 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili

II. MAKALE ve KİTAPLAR

AKDAĞ, Mustafa, Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi, C.II, İstanbul 1995.

AKGÜN, M. Zerrin, Boşanma Hukuku, İstanbul 1949.

AKGÜNDÜZ, Ahmed, "Osmanlı Hukukunda Vakıflar Hükümleri ve Çeşitleri", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss. 447-459.

_____, "Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss. 54-68.

_____, Osmanlı Kanunnameleri ve Hukukî Tahlilleri, C.I, İstanbul 1990.

_____, Şer'iyye Sicili, C.I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988.

AKTAN, Hazma, "İslam Aile Hukuku", Soyso-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, ss. 398-433.

ALTUNDAĞ, Şinasi, "Osmanlılarda Kadıların Salahiyet ve Vazifeleri Hakkında", VI. Türk Tarih Kongresi, T.T.K., Ankara 1967, ss. 342-354.

APAK, Melek Sevüktekin, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray, Osmanlı Dönemi Kadın Giyimleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1997.

ASLAN, Nasi, "Milli Arşivimiz İçerisinde Şer'iyye Sicilleri Eğitim ve Terminoloji Problemi", I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, ss. 187-194.

AYDIN, M. Akif, "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akidleri", Osmanlı Araştırmaları, C.III, İstanbul 1982, ss. 1-12.

_____, "Osmanlıda Hukuk", Osmanlı Devleti Tarihi, (Editör: E. İhsanoğlu), C.2, Feza Gazetecilik Yayını, İstanbul 1999, ss. 375-429.

_____, "Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü", Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, ss. 434-455.

_____, İslam-Osmanlı Aile Hukuku, İstanbul 1985.

BARKAN, Ö. Lütfi, "Avârız", mad., İ.A., C.2, M.E.B., 1997, ss. 13-19.

_____, "Edirne Askeri Kasamsına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)", Belgeler, C.III, S. 5/6, T.T.K., Ankara 1968, ss. 1-479.

_____, "Feodal Düzen ve Osmanlı Timarı", Türkiye İktisat Tarihi Semineri: Metinler Tartışmalar, (Edidör: Osman Okyar), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara 1975, ss. 1-24.

_____, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikleri İstila Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri", Vakıflar Dergisi, II, (1942), ss. 279-386.

_____, "Timar", mad., İ.A., C.12/1, M.E.B., 1997, ss. 286-333.

BAYINDIR, Abdülaziz, "Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss. 69-82.

_____, İslâm Muhakeme Hukuku, İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986.

BELDİCEANU, Nicoara, Osmanlı Devleti'nde Timar, (Çev: M. Ali Kılıçbay) Ankara 1985.

BİLMEN, Ö. Nasuhi, Hukuku İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhıyye Kamusu, C.I-VIII, İstanbul 1992.

BİZBİRLİK, Alpay, " Osmanlı Devleti'nde Ticaret ve Üretime Dair Değerlendirilebilir Bir Kaynak: "Tereke Defterleri" ve Edirne Terek Defterleri Üzerine Birr Deneme", Türkler, c. 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss. 731-735.

_____, "Osmanlı Toplumunda Vakıfların Sosyo-Ekonomik Boyutları ve Buna Dair Örnekler", Osmanlı, (Editör: Güler Eren), C.5, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, ss. 56-62.

_____, 16. Yüzyıl Ortalarında Diyarbekir Beylerbeyliği'nde Vakıflar, T.T.K., Ankara 2002.

CİN, Halil, Eski Hukukumuzda Boşanma, Konya 1988.

_____, İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Konya 1988.

_____, Miri Arazi ve Bu Arazinin Özel Mülkiyete Dönüşümü, Selçuk Üniversitesi
Yayınları, Konya 1987.
CİN, Halil-Ahmed Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, C.I-II, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989.
ÇAĞATAY, Neşet, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCFD, C.V, S.5, TTK, Ankara 1947, ss. 483-511.
_____, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Riba-Faiz Konusu Para Vakıfları ve Bankacılık", Vakıflar Dergisi, S. IX, Ankara 1962, ss. 39-56.
ÇORUHLU, Tülin, Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Techizatları (Askeri Müzeden Örneklerle), Genkur, Askerî Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Yayınları, Ankara 1993.
DAĞCI, Şamil, İslam Cezâ Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiiller, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999.
DEMİR, Fahri, İslâm Hukukunda Mülkiyet ve Servet Dağılımı, İstanbul 1981.
DEVELİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2002.
EMECEN, M. Feridun, XVI. Asırda Manisa Kazası, T.T.K., Ankara 1989.
_____, Unutulmuş Bir Cemaat Manisa Yahudileri, Eren Yayıncılık, İstanbul 1997.
ERCAN, Yavuz, "Türkiye'de XV. ve XVI. Yüzyıllarda Gayrî Müslimlerin, İctimaî ve İktisadî Durumu", Belleten, C.XLVII, S. 188, T.T.K., Ankara 1984, ss. 1119-1149.
ERGENÇ, Özer, "Osmanlı Şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", Osmanlı Araştırmaları, C.IV, İstanbul 1984, ss. 69-78.
_____, XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya, Ankara Enstitüsü Yayınları, Ankara 1995.
ERSOY, O., "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", AÜDTCFD, XXI/3-4, (Temmuz-Aralık 1963), Ankara 1964, ss. 33-65.
FENDOĞLU, Hasan Tahsin, İslâm ve Osmanlı Anayasa Hukukunda Yargı Bağımsızlığı, Beyan Yayınları, İstanbul 1996.
_____, Kölelik ve Cariyelik, Beyan Yayınları, İstanbul 1996.

FERRUH, Ömer, İslam Aile Hukuku, İstanbul 1978.

GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa'da Dericilik ve Bundan Doğan Zenaatlar", Gediz, S. 72, Manisa 1944, ss. 9-10.

_____, "Manisa'da Semercilik Hakkında Bir Araştırma", Gediz, S. 70, Manisa 1943, ss. 7-8.

_____, Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar, C.I, Manisa Halkevi Yayınları, Manisa 1946.

_____, Tarihte Saruhan Köyleri, İstanbul 1950.

_____, XVI. ve XVII. Asırlarda Saruhan Zâviye ve Yatırları, Manisa 1946

GÜZELBEY, C.C., Gaziantep Şer'iyye Mahkeme Sicilleri I. Fasikül (1986-1909), Gaziantep 1966. II. Fasikül (1841-1886), Gaziantep 1966, III. Fasikül (1826-1838), Gaziantep 1966.

HALAÇOĞLU, Yusuf, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", E.F.T.D, S. 30, (Mart 1976), İstanbul 1976, ss. 99-108.

_____, XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, T.T.K., Ankara 1995.

İLGÜREL, Mücteba, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", E.F.T.D, S.28-29, (1974-1975), İstanbul 1975, ss. 123-166.

_____, "XVII. Yüzyıl Balıkesir Şer'iyye Sicillerine Göre Subaşılık Müessesesi", VII. Türk Tarih Kongresi, C.II, T.T.K., Ankara 1981,ss. 1275-1281.

İNALCIK, Halil, "Mahkeme", mad., İ.A., C.7, M.E.B., 1997, ss. 146-151.

_____, "Osmanlılarda Raiyet Rüsumu", Belleten, C.XXIII, S.92, T.T.K., Ankara 1959, ss. 575-610.

_____, "Saray Bosna Şer'iyye Sicillerine Göre Viyana Bozgunundan Sonraki Harp Yıllarında Bosna", Tarih Vesikaları, S.3, (1942-1943), ss. 178-187 ve S. II, ss. 372-382.

_____, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1300-1600), (Çev: Halil Berktay), C.I, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000.

İPŞİRLİ, Mehmet, "Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı", Osmanlı Devleti Tarihi, (Editör: E. İhsanoğlu), C.I, IRCICA, Feza Gazetecilik Yayını, İstanbul 1999, ss. 139-277.

KARAMAN, Hayreddin (Heyet), Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2004.

_____, "İslamın Getirdiği Aile Anlayışı" Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, ss. 385-396.

_____, Anahatlarıyla İslam Hukuku, C.I-III, İstanbul 1985-1987.

_____, Mukayeseli İslam Hukuku, C.I, İstanbul 1986.

KAZICI, Ziya, İslamî ve Sosyal Açıdan Vakıflar, İstanbul 1985.

KEPECİOĞLU, Kamil, "Bursa Şer'iyye Sicillerinden ve Muhtelif Arşiv Kayıtlarından Toplanan Bilgiler ve Vesikalar", Vakıflar Dergisi, II, ss. 405-421.

KESKİOĞLU, Osman, Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2003.

KÖPRÜLÜ, Fuat, "Vakıf Müessesesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü", Vakıflar Dergisi, C.II, Ankara 1942, ss. 1-35.

KRAMERS, J.H., "Sü-Başı", mad., İ.A., C.XI, (Çev: İbrahim Kafesoğlu), M.E.B., 1997, ss. 78-79.

KÜTÜKOĞLU, M. S., "Osmanlı İktisadî Yapısı", Osmanlı Devleti Tarihi, (Editör: E. İhsanoğlu), C. 2, IRCICA, Feza Gazetecilik Yayını, İstanbul 1999, ss. 513-649.

OCAK, A. Yaşar, S. Faraqi, "Zâviye", mad., İ.A., C.13, M.E.B., 1997, ss. 468-476.

ORHONLU, Cengiz, Osmanlı İmparatorluğu'nda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar, (Derleyen: Salih Özbaran), İzmir 1984.

ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Aile Hukukunda Gelenek, Şeriat ve Örf", Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, C.II, Ankara 1992, ss. 456-467.

_____, "Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri", Türk Aile Ansiklopedisi, C.I, Ankara 1991, ss. 74-79.

_____, Osmanlı Toplumunda Aile, Pan Yayınları, İstanbul 2001.

OSKAY, Bahri, "16. ve 17. Asırlarda Manisa Debbağları", Gediz, S. 53, Manisa 1941, ss. 3-4.

_____, "Ayakkabıcılara Dair", Gediz, S. 51, Manisa 1941, ss. 3-4.

OZANKAYA, Özer, Toplumbilim, Tekin Yayınevi, Ankara 1986.

_____, Toplumbilime Giriş, AÜSBF Yayını, Ankara 1975.

PAKALIN, M. Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C.I-III, İstanbul 1993.

PARLATIR, İsmail, "Türk Sosyal Hayatında Kölelik", Belleten, C.XLVII, T.T.K., Ankara 1984, ss. 805-830.

SCHACT, J., "Talâk", mad., İ.A., (Çev: Coşkun Üçok), C.XI, M.E.B., 1997,ss.683-691.

_____, "Katil", mad., C.VI, M.E.B., 1997, ss. 442-447.

SPİES, Otto, "Vekâlet", mad., İ.A, C.XIII, M.E.B., 1997, ss. 269-271.

TABAKOĞLU, Ahmet, Türk İktisat Tarihi, İstanbul 1986.

TAŞ, Kenan Ziya, "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, ss. 175-186.

TELCİ, Cahit, "Aydın Muhassılı Abdullah Paşa ve 1148 (1735) Senesinde Zabtedilen Muhalefatı", Tarih İncelemeleri Dergisi, Cilt: XV, İzmir 2000, ss.199-220.

TURAN, Osman, "İkta", mad., İ.A., C.5/2, M.E.B., 1997, ss. 949-959.

Türkiye Mülki İdare Birimleri ve Bunlara Bağlı Köyler Belediyeler, Ankara 1971.

ULUÇAY, M. Çağatay, "Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma", Türkiyat Mecmuası, C.X, İstanbul 1951-1953, ss. 285-298.

UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, "Şer'iyye Mahkeme Sicilleri", Ülkü, 29, (1935), ss. 365-368.

_____, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, T.T.K., Ankara 1965.

_____, Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı", T.T.K., Ankara 1948.

ÜNVER, S., "Bursa Şer'iyye Sicillerinden Askeri Hükümler ve Kayıtlara Dair Notlar", Belleten, XXVIII/112, ss. 768-772.

WEİR, T.H., "Diyet", mad., İ.A., C.3, M.E.B., 1997, ss. 626-627.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin, "Vakıf", mad., İ.A., C.13, M.E.B., 1997, ss. 153-172.

YILMAZÇELİK, İbrahim, "Şer'iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", I. Millî Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını Nu: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, ss. 159-173.

EKLER

a Belgeler

MANİSA ŞEHRİ KROKİSİ

Mahallenin Eski Adı	Mahallenin Yeni Adı	Mahallenin Eski Adı	Mahallenin Yeni Adı	Mahallenin Eski Adı	Mahallenin Yeni Adı
1- Akmescid/Hacıvazpaşa 2- Alaybeğ 3- Allağa 4- Enarlıca 5- Aftarce/Babakuyusu/El-Hac Yahya 6- Bekcaş/Bektaş-ı kebir/Bektaş-ı sagir 7- Bölücek 8- Cami-i kebir/İmad	1- Mutlu 2- Alaybey 3- Ana'arla 4- Lalapaşa 5- Topçuasım 6- Arda 7- Dirıçer 8- İshak Çelebi	9- Çaprastlar/Çaprastlar-ı kebir/ Çaprastlar-ı sagir 10- Çarşu/Enarlıca/Karahisar/ Seydihoca 11- Ayn-ı Ali 12- Dere/Dere Hamamı 13- Girdecibaba/İbrahimçelebi/Yenice 14- Göktaş	9- Utku 10- Adakale 11- Akgün 12- Dere 13- İbrahim Çelebi 14- Göktaş	15- Gürhane 16- El-Hac İlas/El-Hac İlyas-ı kebir/ El-Hac İlyas-ı sagir 17 Hakibaba 18- Hüsrevağa 19- İsa Fakih/Ni'i-zâde 20- Kara-Yunus/Sultan 21- Recai/Sokaları/Ser-abad/Yeniler 22- Saz 23- Yarhasanlar	15- Saruhan 16- Kuyuaları/Akıncılar 17 Kaynak 18- Sakarya 19- Kocaleşe 20- Mimar Sinan 21- Bayındır 22- Şehitler 23- Yarhasan

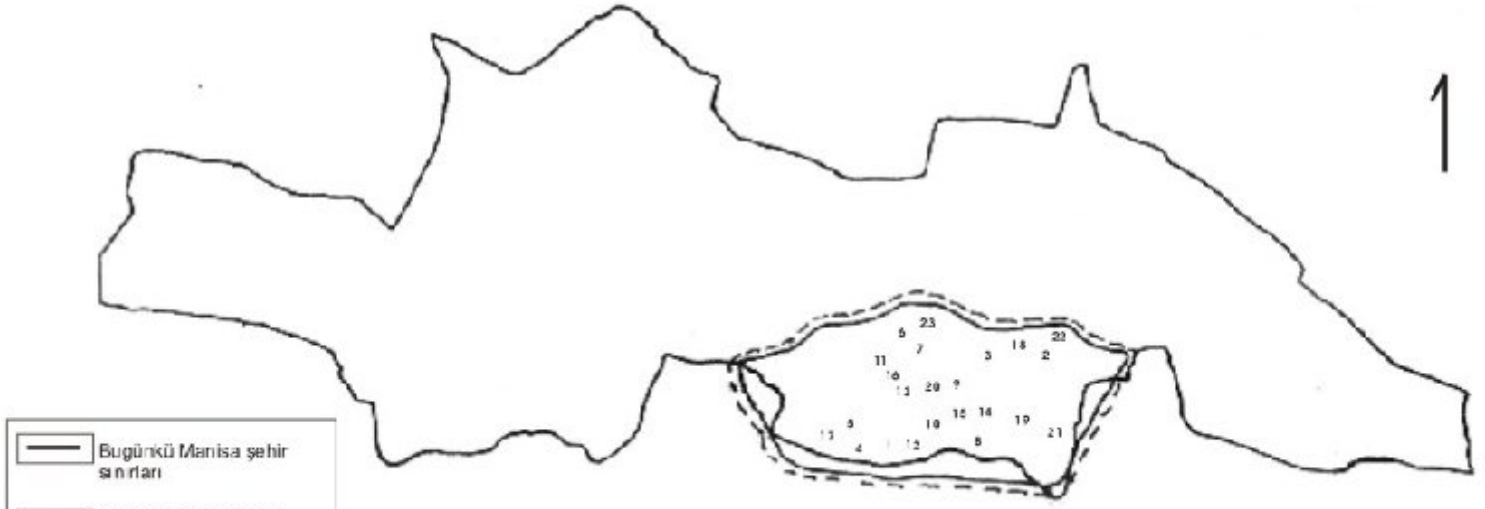

c- Fotograflar

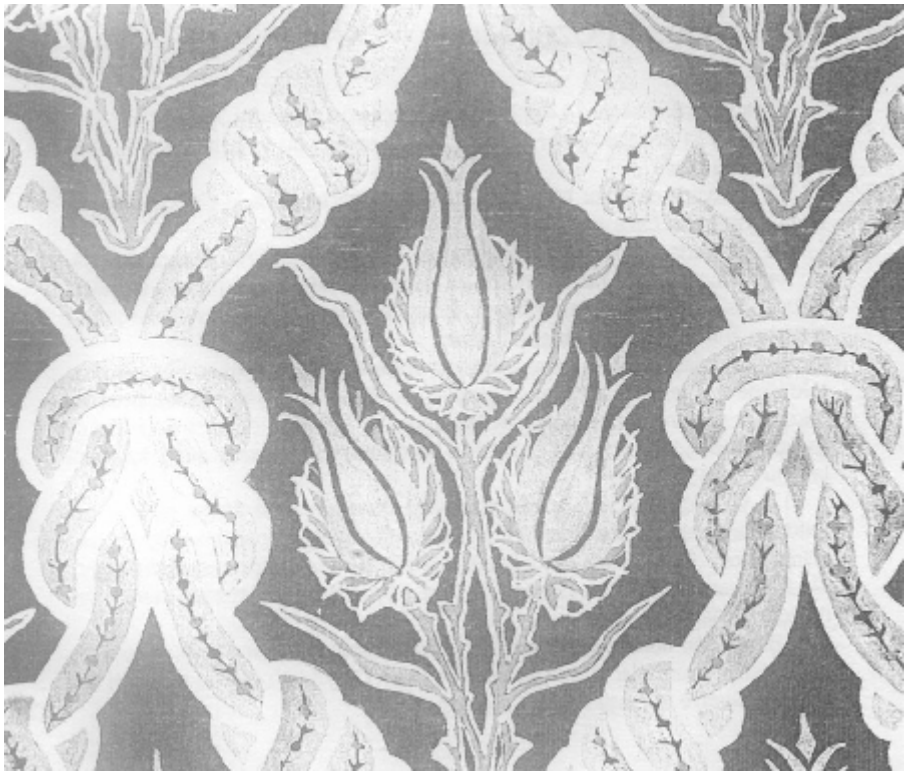

Resim 1: Kemha kumaş örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.39)

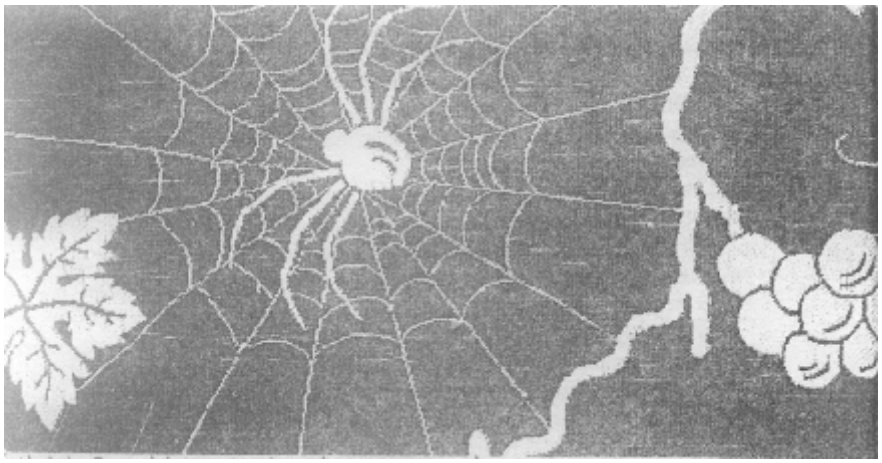

Resim 2: Atlas kumaş örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.22)

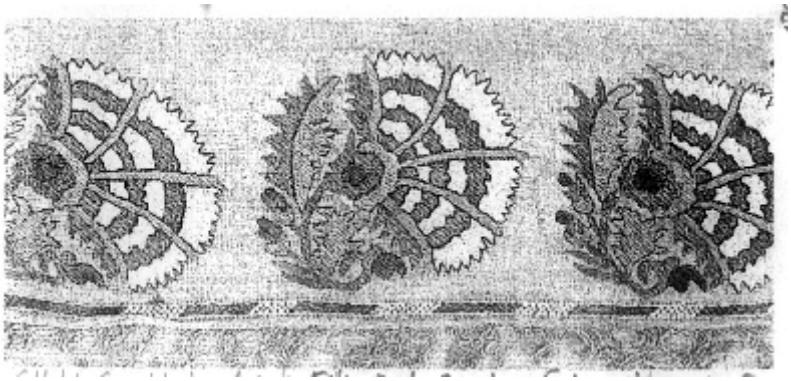

Resim 3: 18. yüzyıl makrame örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.49)

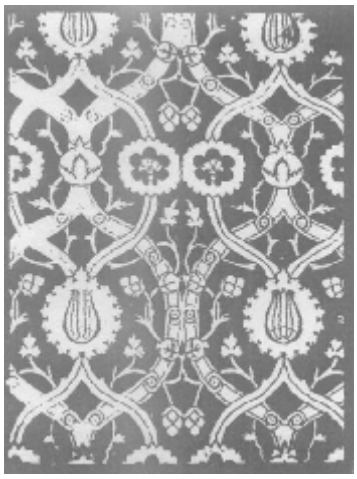

Resim 4: Çeşitli nebati süsleme örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.39)

Resim 5: Maraş işi ile işlenmiş bohça örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.46)

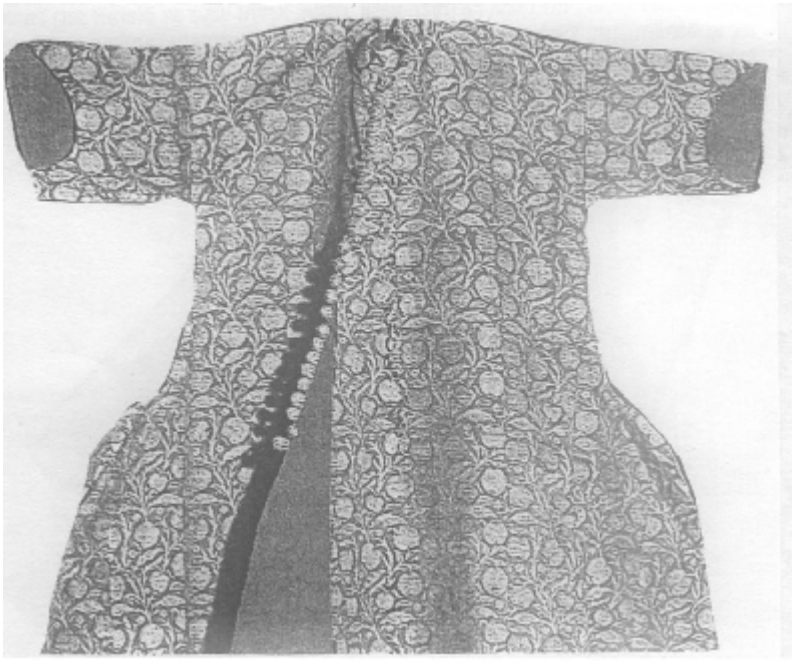

Resim 6: Yeşil renkli nar desenli bir kaftan örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.42)

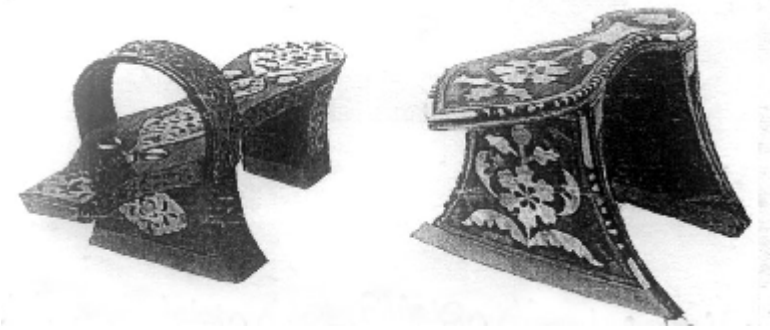

Resim 7: Nalın örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.86)

Resim 8: Enselik örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.85)

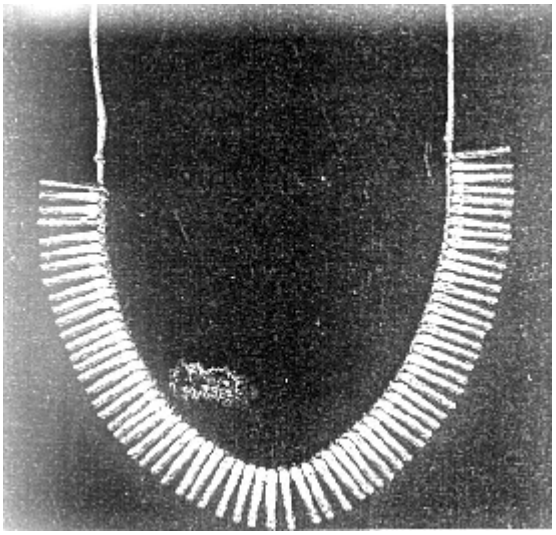

Resim 9: Altın gerdanlık örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.84)

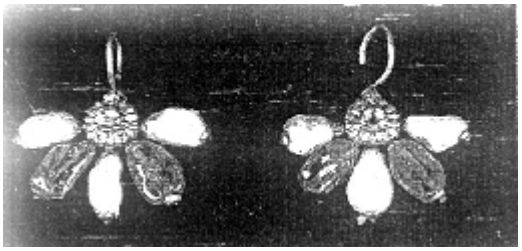

Resim 10: Bir çift küpe örneği

(Melek Sevüktekin Apak, Filiz Onat Gündüz, Fatma Öztürk Eray' dan, s.84)

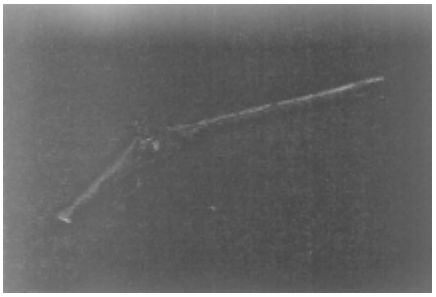

Resim 11: Çakmaklı-zemberekli tabanca örneği

(Tülin Çoruhlu'dan, s.41)

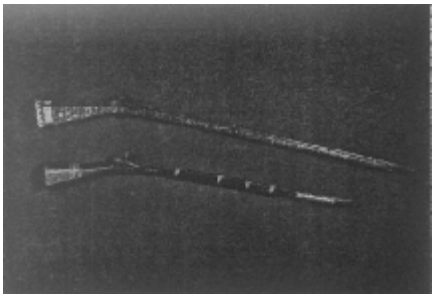

Resim 12 Çakmaklı tüfek örneği 16. – 17. yüzyıl

(Tülin Çoruhlu'dan, s.31)

Resim 13: Sultan Câmi

Resim 14: Sultan Murat Han Câmi

Resim 15: Hüsrev Ağa Câmi

Resim 16: Ali Bey Câmi

Resim 17: Hacı Yahya Câmi

Resim 18: Çaşnigir Câmi

Resim 19: Karaköy Hamamı

Resim 20: Ayn-ı Ali Türbesi